

ŠKOLARICE PRI SPODNJIH ŠKOFIJAH

Tina Žerjal, Matjaž Novšak

86 Arheologija na avtocestah Slovenije

ŠKOLARICE PRI SPODNJIH ŠKOFIJAH

Tina Žerjal, Matjaž Novšak

Prispevki: Iris Bekljanov Zidanšek, Jerica Brečič,
Josip Burmaz, Matjaž Knap, Irena Lazar, Alenka Miškec,
Jožef Medved, Aleksander Močibob, Branko Mušič,
Bojana Rozman, Tjaša Tolar, Borut Toškan,
Alfred Aleksander Trenz, Tomaž Verbič, Katharina Zanier

Uredniški odbor

Barbara Nadbath, glavna in odgovorna urednica
Bojan Djurič, strokovni svetovalec
Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
Vanja Čelin, tehnična urednica
Matija Črešnar, član
Milan Sagadin, član
Maša Sakara Sučević, članica
Katharina Zanier, članica
Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorja

Tina Žerjal
Arhej, d. o. o.
Drožanjska cesta 23, SI-8290 Sevnica
tina.zerjal@guest.arnes.si

Matjaž Novšak
Arhej, d. o. o.
Drožanjska cesta 23, SI-8290 Sevnica
arhejdoo@siol.net

Ostali avtorji

Iris Bekljanov Zidanšek
Arhej, d. o. o.
Drožanjska cesta 23, SI-8290 Sevnica
iris.bekljanov@gmail.com

Jerica Brečić
Arhej, d. o. o.
Drožanjska cesta 23, SI-8290 Sevnica
jericabrecic@gmail.com

Josip Burmaz
Kaduće, d. o. o.
Papandopolova 27, HR-5000 Split
josipburmaz@yahoo.com

Matjaž Knap
Oddelek za materiale in metalurgijo,
Naravoslovnotehniška fakulteta,
Univerza v Ljubljani
Aškerčeva cesta 12, SI-1000 Ljubljana
matjaz.knap@ntf.uni-lj.si

Irena Lazar
Inštitut za arheologijo in dediščino,
Fakulteta za humanistične študije,
Univerza na Primorskem
Titov trg 5, SI-6000 Koper
irena.lazar@fhs.uprsi

Alenka Miškec
Narodni muzej Slovenije
Prešernova 20, SI-1000 Ljubljana
alenka.miskec@nms.si

Jožef Medved
Oddelek za materiale in metalurgijo,
Naravoslovnotehniška fakulteta,
Univerza v Ljubljani
Aškerčeva cesta 12, SI-1000 Ljubljana
jozefmedved@ntf.uni-lj.si

Aleksander Močibob
Fakulteta za humanistične študije,
Univerza na Primorskem
Titov trg 5, SI-6000 Koper

Branko Mušič
Gearh, d. o. o.
Radvanjska 13, SI-2000 Maribor
in
Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta,
Univerza v Ljubljani
Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana
brankomusic1@yahoo.com
branko.music@ff.uni-lj.si

Bojana Rozman
Eland, Bojana Rozman, s. p.
Praprotna Polica 60, SI-4207 Cerklje
na Gorenjskem
elandarh@gmail.com

Tjaša Tolar
Inštitut za arheologijo,
Znanstvenoraziskovalni center SAZU
Novi trg 5, SI-1000 Ljubljana
tjasa.tolar@zrc-sazu.si

Borut Toškan
Inštitut za arheologijo,
Znanstvenoraziskovalni center SAZU
Novi trg 5, SI-1000 Ljubljana
borut.toskan@zrc-sazu.si

Alfred Aleksander Trenz
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
Center za preventivno arheologijo
Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana
alfred.trenz@zvkd.si

Tomaž Verbič
Arhej, d. o. o.
Drožanjska cesta 23, SI-8290 Sevnica
tomazver@gmail.com

Katharina Zanier
Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta,
Univerza v Ljubljani
Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana
katharina.zanier@ff.uni-lj.si

Recenzenta

Tino Leleković
Odsjek za arheologiju HAZU
Ante Kovačića 5, Zagreb

Ivana Ožanić Roguljić
Institut za arheologiju
Ljudevita Gaja 32, Zagreb

Lektorica

Nina Krajnc (slovenščina)

Prevajalka

Maja Sužnik

Oblikovanje in prelom

Nives Zupančič

Tehnična priprava publikacije

Vanja Čelin

Računalniška obdelava in priprava slik

Tina Žerjal, Matej Strašek, Borut Plohl, Rok Klasinc

Fotografije – terenski posnetki

Srečko Firšt, Katja Hrobat, Aljoša Ozmeč,
Milan Marušič, Mateja Ravnik

Fotografije – zračni posnetki

Jaka Jeraša, Otmar Kovač, Jure Krajšek,
Rafko Urankar

Načrt najdišča

Srečko Firšt, Matej Strašek, Rok Klasinc,
Tina Žerjal, Sašo Poglajen, Robert Erjavec

Geodetske izmere

Srečko Firšt, Sašo Poglajen, Evgen Lazar,
Matej Strašek, Rok Klasinc, Tina Žerjal
Arhej, d. o. o., Tica sistem, d. o. o.

Risbe predmetov

Dragica Knific Lunder, Tamara Korošec, Simona
Tomažič, Rajka Miović, Katarina Vladimirov,
Darja Čirić, Jerica Brečić, Iris Bekljanov Zidanšek,
Borut Plohl, Ida Murgelj, Jerneja Kobe,
Andreja Izlakar

Fotografije predmetov

Srečko Firšt, Aljoša Ozmeč, Jašar Skorupan,
Tina Žerjal

Fotografije vzorcev

Jašar Skorupan, Tina Žerjal, Katharina Zanier,
Marko Zaplatil, Matjaž Knap, Tjaša Tolar

Spletna izdaja

Ljubljana, 2020

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije
so brezplačne.

<http://www.zvkd.si/sl/knjiznica/>

Vse raziskave je omogočil DARS, d. d.

Vsebina

1		
:	Uvod	5
:	1.1 Uvod <i>Matjaž Novšak, Alfred Aleksander Trenz, Tina Žerjal</i>	5
:	1.2 Geografski oris <i>Tina Žerjal, Matjaž Novšak</i>	6
:	1.3 Arheološki oris prostora <i>Tina Žerjal, Matjaž Novšak</i>	9
:	1.4 Geofizikalne raziskave <i>Branko Mušič</i>	11
2		
:	Arheološka izkopavanja <i>Tina Žerjal, Matjaž Novšak</i>	14
:	2.1 Metodologija in potek izkopavanj	14
:	2.2 Arheološka slika najdišča	15
:	2.3 Rimska vila rustika	20
:	2.4 Ohranjenost rimskih ostankov – srednjeveški in novoveški posegi	158
:	2.5 Beneška in novoveška cesta	166
3		
:	Gradivo	172
:	3.1 Kovinsko gradivo <i>Tina Žerjal</i>	172
:	3.2 Keramično gradivo <i>Tina Žerjal</i>	178
:	3.3 Koščeno gradivo <i>Tina Žerjal</i>	203
:	3.4 Kamnito gradivo <i>Tina Žerjal</i>	204
:	3.5 Stekleno gradivo <i>Aleksander Močibob, Irena Lazar</i>	206
:	3.6 Stenski omet in maltne podlage <i>Katharina Zanier</i>	217
:	3.7 Drugi arhitekturni elementi – tlaki <i>Tina Žerjal</i>	231
4		
:	Analize	233
:	4.1 Novci <i>Alenka Miškec</i>	233
:	4.2 Živalski ostanki <i>Borut Toškan</i>	237
:	4.3 Arheobotanične analize <i>Tjaša Tolar</i>	243
:	4.4 Antropološko-osteološka analiza <i>Zdravka Hincak</i>	249
:	4.5 Analize žlindre <i>Tomaž Verbič, Matjaž Knap, Jožef Medved</i>	250
:	4.6 Radiokarbonske analize <i>Tina Žerjal, Matjaž Novšak</i>	261
5		
:	Sklep <i>Tina Žerjal</i>	264
:	5.1 Posestvo vile na Školaricah	264
:	5.2 Beneška in novoveška cesta	272
6		
:	Školarice near Spodnje Škofije <i>Tina Žerjal</i>	273
:	6.1 The Estate of the Villa at Školarice	273
:	6.2 The Venetian and Modern Age Road	279

7		
⋮	Kratice in okrajšave	281
8		
⋮	Literatura in viri	282
9		
⋮	Katalog stratigrafskih enot <i>Tina Žerjal,</i> <i>Josip Burmaz, Bojana Rozman</i>	306
⋮	9.1 Gospodarsko poslopje	307
⋮	9.2 Zgornje dvorišče	378
⋮	9.3 Terme	386
⋮	9.4 Deviacija	409
⋮	9.5 Beneška in novoveška cesta	412
10		
⋮	Katalog najdb <i>Tina Žerjal, Iris Bekljanov Zidanšek,</i> <i>Jerica Brečič, Aleksander Močibob, Irena Lazar</i>	457
⋮	10.1 Gospodarsko poslopje	460
⋮	10.2 Zgornje dvorišče	722
⋮	10.3 Termalni kompleks	740
⋮	10.4 Deviacija	838
⋮	10.5 Sonde stebri	846
⋮	10.6 Najdbe brez konteksta	848
11		
⋮	Indeks stratigrafskih enot	850

1 Uvod

1.1 Uvod

Matjaž Novšak, Alfred Aleksander Trenz,
Tina Žerjal

Tako kot bomo pričujočo predstavitev arheološkega najdišča Školarice sklenili z nekaj presežniki glede njegove izpovednosti, ohranjenosti in izjemnosti, naj že uvodoma izpostavimo, da gre za doslej najboljše raziskano rimsko vilo na Slovenskem; skupaj z grobiščem Križišče (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019) pa za najboljši raziskan rimskodobni kompleks v Sloveniji. Med odkrivanjem več metrov visoko ohranjene arhitekture na terasiranem pobočju nad prometnicami in ob stavbah industrijske cone Dekani se je zdelo prav nenavadno, da se je najdišče v arheološko literaturo zapisalo šele v 90-ih letih prejšnjega stoletja (Labud 1995, 50–52). Tako impozantne ruševine niso opazili starejši raziskovalci, ki so se ukvarjali s Koprskim primorjem, kot so bili Gianrinaldo Carli, Attilio Degrassi, Alberto Puschi idr. Ob gradnjah po drugi svetovni vojni jih je bilo težje spregledati kot ne. O tem kako je, še posebej v obalnem pasu, do tega prihajalo poroča Drago Svoljšak na primeru Sermina. V drugi polovici šestdesetih let, ko so se gradili železnica Luke Koper in naftni rezervoarji na Serminu, arheologi niso imeli možnosti opraviti raziskave, navkljub temu da »...najdena kanalizacija in zidovi kažejo, da mora biti tu rimsko pokopališče ali naselbina, morda rimska Aegida. Obilna arheološka tvarina pa spominja na emonske arheološke plasti...« (Svoljšak 2002, 33). V prvih štirih povojnih desetletjih so bile tako gradnje v obmorskem pasu in urbanih conah le redko podprte z arheološko spremljavo. Moderiranje arheološkega fokusa je bilo tako kot drugje po Evropi vedno posledica družbenega konteksta in političnega vpliva (v razmislje Plestenjak 2013).

Če izhajamo iz prej zapisanega, moramo še posebej spoštljivo gledati na prispevek Elice Boltin iz Pomorskega muzeja v Piranu (danes muzej Sergeja Mašere), ki je ob eni od prenov ankaranskega križišča dokumentirala tlak beneške ceste ter pri takratnih državnih službah celo uspela izposlovati prezentacijo (Boltin 1979, 109). Slednja je bila vzdrževana vse do naših raziskav v letu 2002.

Zasluga za odkritje rimske vile na Školaricah pa gre, kot že zgoraj omenjeno, sodelavcu Univerze v Lundu, sicer po rodu Istranu, Giordanu Labudu. V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je ob pomoči Mateja Župančiča iz Pokrajinskega muzeja v Kopru med arheološko topografijo Rižanske doline našel na kmetijskih površinah na pobočju hriba Bečajevec večje količine rimskih najdb in lokacijo opredelil kot najdišče Školarice pri Spodnjih Škofijah (Labud 1995, 50–52).

V okviru preventivnih postopkov pred gradnjo avtocestnega odseka SK 20 Klanec–Sermin so leta 2001 pod vodstvom Bojana Djurića in Gojka Tice izpeljali intenzivni terenski pregled in testno sondiranje, ki sta potrdila arheološki potencial najdišča na površini enega hektarja (Tica, Djurić 2001; Djurić 2001).

Geofizikalne meritve Branka Mušiča so zajele 30.000 m² veliko območje. Rezultati geoelektričnega kartiranja območja 1 so pokazali plitvo ležečo arhitekturo in njene ruševine (Mušič 2001; tu poglavje 1.4 Geofizikalne raziskave).

Zaščitna arheološka izkopavanja je leta 2002 vodil Alfred Trenz iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS), Območna enota Piran, s pomočjo Matjaža Novšaka (pogodba DARS 456/2001 in aneks št. 1 – DARS 252/2002). Izkopavanja so potekala od marca do decembra 2002, zajela pa so le območje uničenja zaradi avtocestnega posega, torej 6136 m² površine. V ekipi so sodelovali še arheologi, vodje sektorjev Josip Burmaz, Mojca Pahor, Bojana Rozman in Tina Žerjal, takratni študentje arheologije Jožica Hrustel, Andreja Breznik, Katja Hrobat, Srečko Firšt, Evgen Lazar in Alenka Ramšak, strokovni sodelavci Aljoša Ozmec, Janja Sukljan, Katja Zajko, Tilen Žbona, Srečko Saksida, Marjan Novak, Mateja Gojković, strojnik Janez Tacer ter ekipa do 20 fizičnih delavcev (Trenz *et al.* 2002; Novšak 2003b; Trenz, Novšak 2004; Trenz, Novšak 2006).

Predhodne raziskave je usklajevala skupina za arheologijo na avtocestah Slovenije (SAAS). Strokovni nadzor je opravljal konservator mag. Marko Stokin (ZVKDS, OE Piran), nadzor naročnika za družbo DDC, d.o.o. pa Željko Babič.

Na Školaricah je bil tako odkrit obsežen arhitekturni kompleks vile rustike z bivalnim in gospodarskim delom iz 1.–5. stoletja. V zahodnem delu kompleksa je bil raziskan termalni del, na severu pa dovršen del gospodarskih poslopjij posestva, ki je obsegal večje skladišče in sklop manjših prostorov z obratom za pridelavo oljčnega olja in verjetno vina.

Ohranjenost, kakovost in vrednotenje odkritih arheoloških struktur v fazi izkopavanja so vzpodbudile konservatorsko stroko k odločitvam, ki so zajete in obrazložene v strokovnih podlagah za razglasitev arheološkega najdišča Školarice za kulturni spomenik državnega pomena. Odločba o razglasitvi za spomenik državnega pomena (št.: 617-38/01) je bila na podlagi 14. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99) podpisana na Ministrstvu za kulturo 28. 8. 2002 in se glasi: »Za kulturni spomenik državnega pomena se začasno razglasi enota dediščine: Spodnje Škofije – Arheološko najdišče Školarice EŠD (18199). Enota ima zaradi arheoloških, zgodovinskih, naselbinskih, krajinskih in drugih izjemnih lastnosti poseben pomen za Republiko Slovenijo. Ker je enota ogrožena, se začasno razglasi za kulturni spomenik državnega pomena z lastnostmi arheološkega in zgodovinskega spomenika ter kulturne krajine.« Zaradi izjemnosti se je uspelo z naročnikom dogovoriti k preprojektiranju viadukta in delni ohranitvi rimske arhitekture neposredno pod nasipom in viaduktom nove avtoceste. Zidovi so bili prekriti z geotekstilom in zaščiteni s tamponom gramoza.

Arhiv najdišča je v celoti hranjen v pristojnem Pokrajinskem muzeju Koper, terenska dokumentacija pa v prostorih ZVKDS, OE Piran.

Obdelavo stratigrafskih podatkov in najdb je izvedla ekipa podjetja Arhej, d.o.o.¹ Načrti najdišča so delo Srečka Firšta, Mateja Straška, Roka Klasinca, Saša Poglajna, Roberta Erjavca in Tine Žerjal. Pri sestavljanju in rekonstrukciji keramičnih najdb je sodelovala Darja Čirić. Dolij, ki ga je na najdišču razstavil Stanko Gojkovič, je restavriral Lidija Gardina iz Pokrajinskega muzeja Koper, kjer je danes tudi na ogled. Kovinske predmete sta konservirala Saška Colnarič (ZVKDS, OE Maribor) in Jože Lorber (Pokrajinski muzej Brežice). Gradivo so v risbi ovekovečili Dragica Knific Lunder, Tamara Korošec (obe IZA ZRC SAZU), Simona Tomažič, Rajka Miović, Katarina Vladimirov, Darja Čirić, Jerica Brečić, Iris Bekljanov Zidanšek in Borut Plohl (Arhej, d.o.o.), Ida Murgelj (NM Slovenije), Jerneja Kobe in Andreja Izlakar, v sliki pa Srečko Firšt, Aljoša Ozmec, Jašar Skorupan in Tina Žerjal. Najdišče med izkopavanjem so iz zraka fotografirali Jaka Jeraša, Otmar Kovač, Jure Krajšek in Rafko Urankar. Ob obsežnosti gradiva je nastala tudi doktorska disertacija Tine Žerjal (Žerjal 2008a).

Za pregled gradiva in konstruktivne pripombe se zahvaljujemo Jani Horvat, Vereni Vidrih Perko, Božidarju Slapšaku, Bojanu Djuriću, Eleni Schindler Kaudelka, Susanne Zabehlicky Scheffenegger, Tamas Bezeczky, Yoland Marion, Francise

Tassaux, Jean-Pierre Brun, Tini Milavec, Andreju Gaspariju in Zvezdi Modrijan ter Maši Sakara Sučević za potrpežljivost in pomoč.

1.2 Geografski oris

Tina Žerjal, Matjaž Novšak

1 Geografski položaj arheološkega najdišča na DMR 100; ©GURS.

Najdišče Školarice leži v obmorskem predelu Koprskih brd v Slovenski Istri, na terasiranem pobočju v bližini Dekanov pred Koprrom (sl. 1–5).

Koprska brda so blago razgibano gričevje v obliki razbrazdanih hrbov v smeri vzhod–zahod, ki se od ok. 500 m n. v. spuščajo proti obali. Kamninsko podlago tvori eocenski fliš. Izrazita razgibanost reliefa pogojuje heterogene mikroklimatske in geomorfološke razmere, ki so odvisne predvsem od nadmorske višine, naklona, usmerjenosti površja, osončenosti, izpostavljenosti vetrovom ipd.

Nad flišno geološko osnovo nastajajo različna tla v odvisnosti od naklona. Regosol, ki nastaja na strmih pobočjih, je za rast kulturnih rastlin neprimeren. Na bolj položnih pobočjih in ravnih grebenih sta se v naravnih procesih izoblikovala karbonatna rendzina in evtrična rjava tla, ki sta za rast kulturnih rastlin ugodnejši. Tla, ki preko naravnih procesov nastajajo na flišnem področju, so srednje rodovitna. Z globokim prekopavanjem in rigolanjem so jih zato prebivalci spremenili/premešali v antropogena t. i. rigolana tla, ki so veliko bolj rodovitna. Ta so močno razširjena na legah z ugodno mikroklimo, predvsem na južnih in zahodnih legah nižjega, zahodnega in srednjega dela gričevja. Ob spodnjem toku rek so nastale obširne akumulacijske ravnice. Zaradi zadrževanja talne vode so se tu tvorila oglejena tla – gleji, ki so zaradi vlažnosti in svoje mehanične strukture manj primerni za poljedelstvo, predvsem pa za sadjarstvo. Z reguliranjem rek in izsuševanjem se je to spremenilo. V srednjih in povirnih delih dolin so

1 Inštitucije navajamo pri avtorjih, ki so bili v času priprave prispevkov v poslovnem razmerju z drugimi delodajalci; za ostale pa velja, da so ali so bili zaposleni v Arhej, d.o.o.

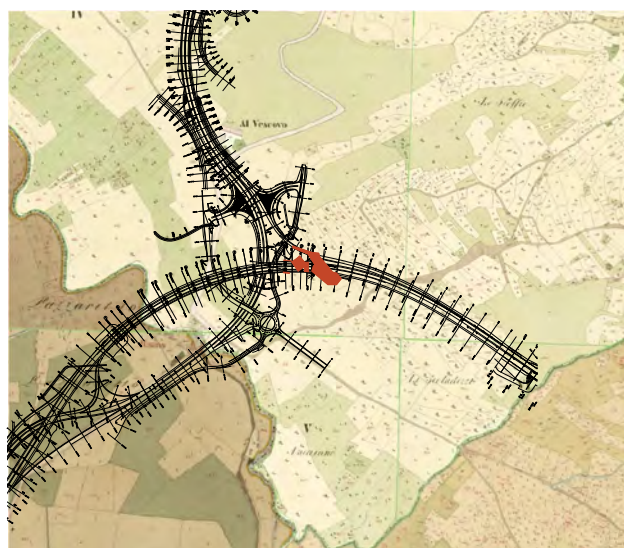
obrečna tla peščeno-ilovnate teksture primernejša, vendar se tu pojavljajo inverzije (Melik 1960, 141–188; Lovrenčak 1990; Ogrin 1995b; Repolusk 1998, 268–273.)

Za razliko od kraškega sveta je to področje zelo vodonosno. Reke in potoki so v holocenu močno preoblikovali površje, zato so Koprška brda prepredena z dolinami, jarki in grapami. Med vodami velja izpostaviti reko Rižano, ki se pri Koprju izliva v Jadransko morje. Njena holocenska dolina na jugu zamejuje vznožje grebena. Ob izlivu je Rižana ustvarila delto, ki obliva nižji flišni osamelec, grič Sermin. Pod gričem je reka nanosila meljaste in glinaste sedimente, pri čemer je ustvarila rodovitno ravnico (Repolusk 1998).

2 Lokacija najdišča na geografski karti, M 1: 100 000; vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska knjiga Založba, d. o. o.

Podnebje Slovenske Istre spada v submediteransko podnebje. Relativna bližina celinskega dela Evrope povzroča občasne pritoke hladnega zraka. Z višanjem nadmorske višine in oddaljevanjem od morja se mikroklimatske razmere zaostrejejo. Najugodnejše razmere so v priobalnem pasu in gričevju do n. v. 250 m, kjer morje preprečuje ekstremne temperature pozimi in poleti ter temperaturne razlike med dnevom in nočjo. Povprečne temperature odговarjajo sredozemski klimi, od te odstopajo razporeditev padavin in minimalne temperature. Višji predeli gričevja imajo višje količine padavin, nižje povprečne temperature, večje temperaturne razlike med dnevom in nočjo, prisojami in osojami,

4 Položaj najdišča na franciscejskem katastru iz leta 1825; vir: <http://giskd6s.situla.org/giskd/>; M 1: 20 000.

3 Položaj najdišča na trasi avtoceste Klanec–Ankaran, M 1: 20 000; podlaga TTN5, lista B202800, B202900 in idejni projekt DARS; ©GURS, ©DARS.

5 Položaj najdišč Školarice (rdeče) in Križišče (modro) na digitalnem ortofoto posnetku, M 1: 20 000; podlaga DOF, lista B202861B in B202961B, ©GURS, ©DARS.

daljšo obdobje s slano in nevarnostjo pozeb ter močnejšo poletno sušo. Na rastle na tem območju ima izrazitejši vpliv tudi burja, ki pritiska zlasti na severna in vzhodna pobočja ter temena hrbtov. Na dnu dolin in kraških podolij se v vseh letnih časih pojavljajo temperaturne inverzije in večja vlažnost zraka ter s tem možnost pozeb (Ogrin 1995a; Ogrin 1995b; Ogrin 2005; Repolusk 1998, 271–272).

Celotno območje, tako porečje Rižane kot tudi gričevnati svet nad reko, je v preteklosti močno preoblikoval človek. Delto Rižane so izsuševali za soline, kmetijske površine, pristanišče. Pobočja pa so terasirali, da bi preprečili erozijo rodovitne prsti. Srednjeveške gručaste vasi so večinoma postavljene na slemenih in v vmesnih dolinah (Repolusk 1998).

Za poljedelstvo so primerne le površine z blagim naklonom in terasirana pobočja, kjer človek vzdržuje antropogena tla. Za antično obdobje lahko predvidevamo, da je bilo na območju flišne Istre precej površin neobdelanih predvsem

zaradi strmih pobočij in številnih hudourniških grap. Kultivirane površine so bile verjetno skoncentrirane na grebenih in položnih pobočjih (Ogrin 2005; Poglajen, Žerjal 2007).

Ugodne geomorfološke in klimatske razmere Slovenske Istre so omogočale, da sta se v rimskem obdobju razširili vzgoja trte in oljke. Slovenska Istra je zaradi severne lege (45° severne geografske širine) in manjšega vpliva sredozemskega podnebja mejno območje za uspevanje oljke. Prav zaradi ostrejših pogojev je kakovost pridelanega olja boljša, z značilno aromo. Uspevanje oljke je danes omejeno na obalni pas Tržaškega zaliva in nižje gričevje do nadmorske višine 250 m. Klimatsko skoraj celotna Istra odgovarja osnovnim pogojem za rast vinske trte. Najbolj problematična točka je razporeditev padavin in sušnih obdobji skozi leto.

Vila na Školaricah je bila zgrajena na obronkih spodnjega dela Rižanske doline, kjer se dolina razpre v obalo Koprškega zaliva (sl. 2–7). Lokacija vile je bila izbrana na

6 Pogled na izkopani kompleks vile rustike Školarice iz zraka.

jugozahodnem pobočju flišnatega grebena, ki se od Miljskega polotoka postopoma dviga do Tinjana, natančneje na robu rahlo dvignjenega pomola na spodnjem delu pobočja hriba Bečajevec, poimenovanega Školarice. Pokrajina v okolici je izrazito gričevnata in večina površin je obdelana s poljedelskimi ali z vinorodnimi nasadi. Toponim *Scoladizzi* oziroma Školarice naj bi izviral iz italijanske besede *scolare* oziroma *mezeti*, *povzeti* in opozarja na vodni potencial pobočja. Lega je nudila dobro osončenost, zavetrje pred burjo in dober razgled na celoten Koprski zaliv, rižansko ravnico in današnji grič ali nekdanji otok Sermin ob ustju Rižane.

1.3 Arheološki oris prostora

Tina Žerjal, Matjaž Novšak

Severna Istra je v rimskem obdobju pripadala teritoriju mesta *Tergeste*, današnji Trst, Avgustovi Regiji X. (delu rimske Italije) in kasnejši provinci *Venetia et Histria* (delu dieceze *Italia annonaria*) (pregled Vedaldi lasbez 1994, 41; Ivetič 2006, 105; Starac 1999a; Zaccaria 2010). Kolonija *Tergeste* je bila ustanovljena za časa Cezarjevega prokonzulata, neke pred letom 52 pr. n. št. Naselje naj bi le nekaj let pred tem že imelo status municipija (sinteza Zaccaria 1992, 152; Zaccaria 2001). V začetku je ager mesta poleg kraškega zaledja obsegal le še skromno območje flišne Istre do reke Rižane (Lettich 1979, 32). Reka Rižana, antični *Formio*, je po Pliniju (*Naturalis hist.* 3, 127) predstavljala mejo Histrije in staro mejo Italije, prvotno pa mejo province Galije Cisalpine (Vedaldi lasbez 1994, 127–128). S pravno pripojitvijo Galije Cisalpine Italiji leta 42 ali 41 pr. n. št. je Rižana postala meja Italije. Z administrativnimi reformami je nato cesar Avgust konec 1. stoletja pr. n. št. (med 18 in 12 pr. n. št.) mejo predstavil na reko Rašo, antična *Arsia*, v vzhodni Istri, območje pa uvrstil v *Regio X.* (osnovno delo Degrassi 1954, 54–60; sinteza kasnejših mnenj Vedaldi lasbez 1994, 39, 44–45, 127–128, 419 in Starac 1999a, 15, 55–60; Zaccaria 2001). Ager mesta *Tergeste* so tako razširili v Istro, do reke Mirne na jugu in reke Raše na vzhodu (Margetič 1979–80; Lettich 1979; Zaccaria 1992, 163–164; Vedaldi lasbez 1994, 422; Starac 1999a, 110–119; Zaccaria 2010). S tem je bil mestu *Tergeste* verjetno pripojen tudi teritorij naselja *oppidum civium Romanorum Aegida* (Plin., *Naturalis hist.* 3, 129), ki je lociran v okolici Kopra (Degrassi 1933; Zaccaria 1992, 155; Vedaldi lasbez 1994, 279–283; Starac 1999a, 110–113; Šašel Kos 2000, 282; Zaccaria 2009), adtribuirana pa so mu bila tudi plemena Karnov in Katalov v zaledju (Slapšak 2003).

Izvir reke *Formio* omenja tudi Ptolemej (3, 1, 23) pri opisu istrske obale med kolonijo *Tergeste* in ostalimi tremi centri. Zaradi Plinijeve pripombe o razdalji 189 rimskih milj od

Ravenne in predvsem 6 rimskih milj od *Tergesta* (*Naturalis hist.* 3, 127) so nekateri poimenovanje *Formio* pripisali Osapski reki (it. *rio Ospò*), ki bolje ustreza razdalji, drugi pa manj primernemu Škofijskemu potoku, poimenovanem tudi Rabujez (it. *rio Rabuiese*) (Vedaldi lasbez 1994, 127–128). Reka Rižana je kasneje omenjena tudi pri anonimnem geografu iz Ravene (Anon. Rav. 4, 36 p. 75) kot *Rusano* (Vedaldi lasbez 1994, 155). Na Tabuli Peutingeriani (segm. IV.1) je na severnem delu istrskega polotoka ob odseku glavne ceste, ki bi moral odražati del med *Tergestom* in *Parentijem*, narisana stavba. Simbolna upodobitev ponazarja termalno poslopje s pripisom *QUAERI*, kar se interpretira kot *mansio Aquae Risani* (Bosio 1991, 221, 232–234 - po Degrassi 1939).

Tako kot v celotni Istri je bila tudi v severni Istri ugotovljena velika gostota rimskih najdišč (ANSI 1975, 142–148; Boltin Tome 1979b; Labud 1995; Stokin 1997, 140–150; Matijašič 1998; De Franceschini 1998; Stokin, Karinja 2004, 45–54; Poglajen 2007; Poglajen 2008; Poglajen, Žerjal 2007; Stokin, Zanier 2011b; Žerjal, Poglajen 2012). V obalnem pasu so prepoznani arhitekturni kompleksi z višjim bivalnim standardom, razkošnejšimi rezidencialnimi prostori in domnevno obsežnejšimi gospodarskimi poslojji, ki sledijo prvovrstni italiski ali rimski arhitekturi: vile suburbane, vile maritime s svojimi pomoli in/ali ribogojnicami ter manjše in večje vile rustike. Z rimsko kolonizacijo se je težišče poselitve premaknilo z višjih predelov zaledja severozahodne Istre na nižje priobalno območje, ki je imelo boljše klimatske pogoje za življenje in kmetijstvo ter lažji dostop do morja kot najcenejšega prevoza. Območje priobalnega pasu so si po epigrafskih virih sodeč prisvojili italiski prišleki in pripadniki premožnejših slojev rimske družbe (Šašel 1982; Tassaux 1984; Zaccaria 1992; Tassaux 2001a; Tassaux 2004a), med katere so se sicer vzpenjali tudi pripadniki staroselske aristokracije (Zaccaria 2012). Območje je bilo razdeljeno na mnoge zemljiške posesti, ki so bile namenjene intenzivnemu kmetijstvu: pridelovanju žita, vina in oljčnega olja. Stavbe na posestvu ali vile rustike so služile tako udobju in bivanju lastnika ali upravnika kot gospodarskim aktivnostim na posestvu (Labud 1995; Poglajen 2007; Poglajen, Žerjal 2007). Tlorisi arhitekture vil so slabo poznani, saj so bila le redka najdišča izkopana v večjem obsegu (Stokin 1992; Stokin 2001; Stokin 2006; Gaspari *et al.* 2007; Boltin Tome 1993; Boltin Tome, Karinja 2000; Stokin, Zanier 2011b; Boltin Tome 2011; Groh, Sedlmayer 2017). Obalo pretežno zaznamujejo razkošne vile, ki so bile lahko del velikih posesti z mnogimi objekti in svojimi pristanišči (Jernejeva Draga, Simonov zaliv, Fizine, morda Koprski otok ipd.) (za pristanišča nazadnje Stokin *et al.* 2008). Za razliko od puljskega in poreškega agra, kjer

velike posesti prevladujejo (Matijašič 2009; Tassaux 2011), pa je teh v Slovenski Istri le nekaj. Prevladujejo verjetno srednje velike in male posesti različnih lastnikov, ki so intenzivno pridelovale živila za prodajo (Žerjal, Poglajen 2012). V tem se območje približuje poselitvi akvilejskega agra, kjer je morda celo več malih posesti in naselbin, ki naj bi pripadale kolonistom (Prenc 2007).

V splošnem naj bi bila večina rimskih vil ali posesti na tržaško-istrskem prostoru zgrajena v drugi polovici 1. stoletja pr. n. št. in v 1. stoletju n. št. (De Franceschini 1998, 787), v večini naj bi življenje nepretrgoma potekalo do 4. in 5. stoletja ali celo dlje (Matijašič 1997a; Vidrih Perko, Župančič 2003; Vidrih Perko, Župančič 2005; Žerjal 2010; Poglajen, Žerjal 2012).

Vse rimske naselbinske točke pa ne odražajo le rezidenčnih ali gospodarskih vil. Arhitekturno skromnejša naselbinska najdišča lahko predstavljajo manjše enote znotraj posestva ali pa manjše družinske kmetije, ki so delovale na obrobju večjih posesti. Tak primer imamo na najdišču Boško pri Stepanih, kjer je bila izkopana tri-prostorna stavba z manjšim dvoriščem (Tica 2003).

V severozahodni Istri lahko prepoznamo štiri krajinske tipe rimskega podeželja (Poglajen 2007; Žerjal, Poglajen 2012, sl. 3). V ožji okolici kolonije *Tergeste* se je razvila suburbana poselitev. Na celotni slovenski obali in njenem bližnjem zaledju se je izoblikoval najbolj razvit tip podeželja, t. i. obalno podeželje. Proti notranjosti je sledilo vmesno območje ali t. i. mešano podeželje z naselbinami z visoko stopnjo italške arhitekture na eni in hkrati skromnejšimi naselbinskimi oblikami na drugi strani. To so bile vile, vasi, pomožni objekti ali kmetije. Četrty tip se označuje kot podeželje staroselcev. Zaznamuje ga redka poselitev z odsotnostjo visoko razvitih italških arhitekturnih elementov. Pogoji za proizvodnjo vina in olja so tu slabi, tako da so prebivalci morebitne presežke ustvarjali na področju živinoreje ali z drugimi obrtniškimi panogami. Notranjost Istre so večinoma poseljevali avtohtoni prebivalci, ki pa so postopoma sprejeli rimske navade. Zaradi stanja raziskav za večino prazgodovinskih kaštelirjev ne vemo, ali so domorodna naselja na njih živela naprej tudi po 1. stoletju n. št. ali pa so bila opuščena in morda kasneje ponovno naseljena. Ponekod so bile namreč rimske vile rustike postavljene na obronkih zapuščenih kaštelirjev (npr. Kaštelir na Jelarjih), drugje so bile lahko zaščitene starejše točke uporabljene kot

7 Pogled z gospodarskega poslopja proti zahodu na moderno teraso 1 z rimskimi termami vile ter gričem Sermin in Bonifiko v nekdanjem zalivu Valmarin.

pribežališča v nemirnih obdobjih poznega cesarstva (Pogljajen 2007, 49–50; Žerjal, Pogljajen 2012).

Vila na Školaricah je ležala sorazmerno blizu Tergesta (8 km), s katerim je imela odlično prometno povezavo. Pod vznožjem griča (sl. 7) je namreč vodila glavna istrska prometnica med kolonijama *Tergeste* in *Pola*. Rimljani so gotovo izkoristili staro prazgodovinsko traso. Verjetno je bila rimska cestna mreža v Istri vzpostavljena kmalu po osvojitvi ter predvsem z nastankom kolonij in municipijev v drugi polovici 1. stoletja pr. n. št. (Šonje 1991, 9–10, 38; Matijašič 1998, 418–419). *Via publica* med Trstom in Puljem, imenovana *Via Flavia*, je bila obnovljena po odloku Vespazijana in Tita v letih 78–79 n. št., kot pričajo miljniki na jugu istrskega polotoka (Inscr. It. X, 1, 705–706; Šašel 1974; Šašel 1975, 74–88: cesta I; Bosio 1991, 223; Tassaux 2001b, 322) in miljnik v zaselku Sv. Maver pri Krkavčah (Sakara Sučević 2004, 12, op. 2; Pogljajen 2006; Pogljajen 2009).

Natančen potek javne ceste na območju rižanske ravnice pod Školaricami je bil potrjen z izkopavanji pozimi 2002 in 2003. Pri tem so bili odkriti rimsko grobišče ob javni cesti in trije cestni priključki (Trenz *et al.* 2003; Novšak 2003a; Trenz, Novšak 2004; Trenz, Novšak 2006; Novšak 2011; Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019). Cesta v smeri Ankarana se je verjetno nadaljevala kot obalna cesta okoli Miljskega polotoka. Odcep ali pot v nasprotni smeri, proti vzhodu, pa se je strmo povzpela do vile rustike na Školaricah. Nekoliko južneje se je priključila cesta iz Rižanske doline.

Po ustni tradiciji naj bi bila reka Rižana plovna do cerkvice sv. Marije, ki naj bi stala nekje v bližini mostu čez Rižano (Župančič 1989, 18, št. 17, pril. 1: 17), neposredno pod vilo na Školaricah. Pričakovali bi, da je bil v neposredni bližini tudi v rimskem času most ali prehod čez reko.

Najbližje večje pristanišče je bilo v obalnem naselju Sermin 1,5 km daleč (Župančič 1989, pril. 1; Horvat 1997; Gaspari 1998; Sakara Sučević 2008, 440–443; Stokin *et al.* 2008, 67–68). Manjši pristan bi pričakovali tudi na obali zaliva Valmarin severno od Sermina (sl. 7) oziroma v bližini najdišča Križišče kot dobrega vozlišča kopenskih komunikacij, stičišča obalne ceste okoli Miljskega polotoka, glavne ceste od Tergesta proti Puli in izhoda cestnih komunikacij po Rižanski dolini in bližnjem gričevju do obale (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019, 133–138; novo odkriti odseki rimskih cest v bližini: Vale pod Bertoki: Ciglar *et al.* 2016; južni obronki Sermina: Urek, Josipović 2011).

1.4 Geofizikalne raziskave

Branko Mušič

Uvod

Pri geofizikalni raziskavi antičnega najdišča na lokaciji Školarice pri Spodnjih Škofijah smo v marcu leta 2001 uporabili upornostno metodo na način geoelektričnega kartiranja z razvrstitvijo elektrodnih dvojčkov (angl.: *Twin probers array*; Geoscan RM15) na skupni površini 0,76 ha (sl. 8). Geofizikalna raziskava je bila zasnovana v skladu s pozitivnimi rezultati raziskav na antičnih arheoloških najdiščih drugje (glej npr.: Mušič 1999), čeprav gre na tej lokaciji v smislu sodobne rabe površin s terasiranimi obdelovalnimi površinami na flišni geološki podlagi za posebne okoliščine, s katerimi se pred tem še nismo srečali. Ker se na pedosekvencah na mehkih karbonatnih kamninah visokoupornostni objekti, kot so npr. zidovi iz apnenca in peščenjaka, praviloma kažejo kot upornostno zelo kontrastne oblike, smo za geofizikalno raziskavo izbrali metodo geoelektričnega kartiranja. Največja omejitev te metode je majhna globina dosega, ki znaša 0,75 do 1 m, le v posebnih okoliščinah tudi nekoliko več. Ta omejitev je posledica potrebe po dobri ločljivosti, ki pa gre na račun manjšega globinskega dosega. Na večini arheoloških najdišč pri nas ta globinski doseg sicer zadošča za prepoznavanje in kartiranje upornostnega učinka vsaj vrhnjih delov arhitekturnih ostankov. Na podlagi podatkov iz arheoloških izkopavanj na lokaciji Školarice pri Spodnjih Škofijah (tu poglavje 2.1 Metodologija in potek izkopavanj) pa vemo, da se na rezultatih geofizikalne raziskave vidijo samo nekateri deli arhitekturnega kompleksa rimske vile oz. samo tisti, ki niso prekriti z zemljenim pokrovom, debelejšim od ok. 0,75 m.

8 Površina na lokaciji Školarice pri Spodnjih Škofijah, ki smo jo raziskali z geoelektričnim kartiranjem. Podlaga TTN5.

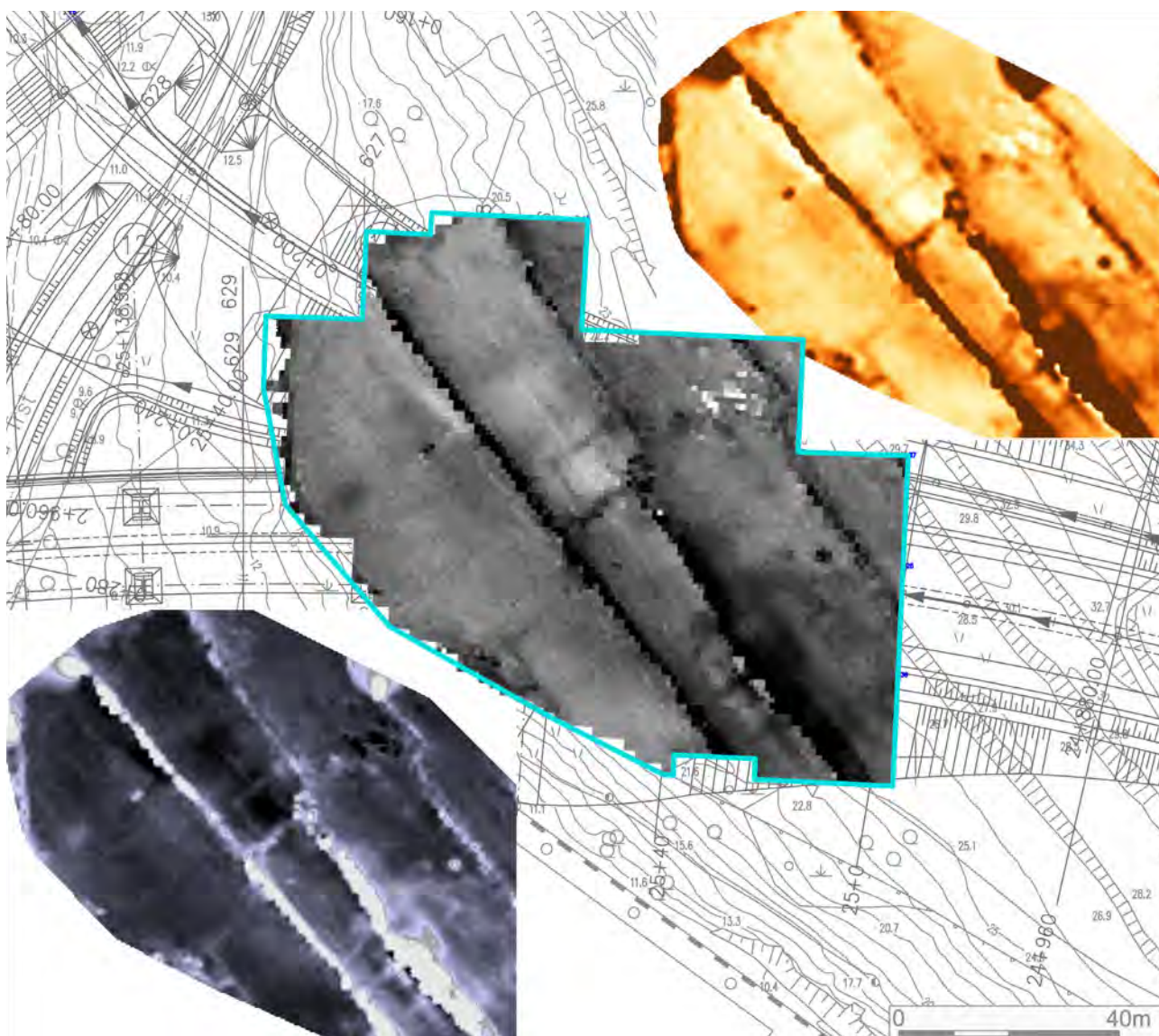
Metoda

Geoelektrična upornostna metoda temelji na električnem polju, ki ga pod površjem vzpostavimo preko galvanskega člena in para tokovnih elektrod. Z drugim parom elektrod merimo spremembe v potencialni diferenci, ki jo ob poznavanju toka izrazimo v navidezni upornosti določene prostornine tal. Ta je opredeljena z geometrijskim faktorjem, kot imenujemo razvrstitev štirih elektrod na površju (glej npr. Clark 1990, 38). Metoda elektrodnih dvojčkov se zaradi zelo dobre lateralne ločljivosti še vedno najpogosteje uporablja za geoelektrično kartiranje v arheologiji, kjer beležimo vrednosti navidezne upornosti do enake globine, ki je določena z razdaljo med preničnima elektrodama. Globinski doseg pri razdalji 0,5 m med preničnima elektrodama in optimalni vlažnosti tal znaša največ 1 m, pogosteje manj, le redko pa več kot 1 m. Poleg razdalje med preničnima elektrodama

na globinski doseg namreč znatno vpliva tudi namočenost terena. Vlažnost zemljišča na lokaciji Križišče – Školarice je bila v času upornostnih meritev višja od optimalne, kar se odraža tudi v slabši kontrastnosti visokoupornostnih arheoloških arhitekturnih ostankov. Pri razdalji 1 m med nepremičnima elektrodama so bile vrednosti upora ostankov zidov v ozkem intervalu 10–30 Ohm (sl. 9). Geoelektrično kartiranje smo izvajali v mreži 1 × 1 m in izmerjene vrednosti zgomostili z bikubično interpolacijo na 0,5 × 0,5 m. Raziskana površina znaša 7600 m².

Rezultati

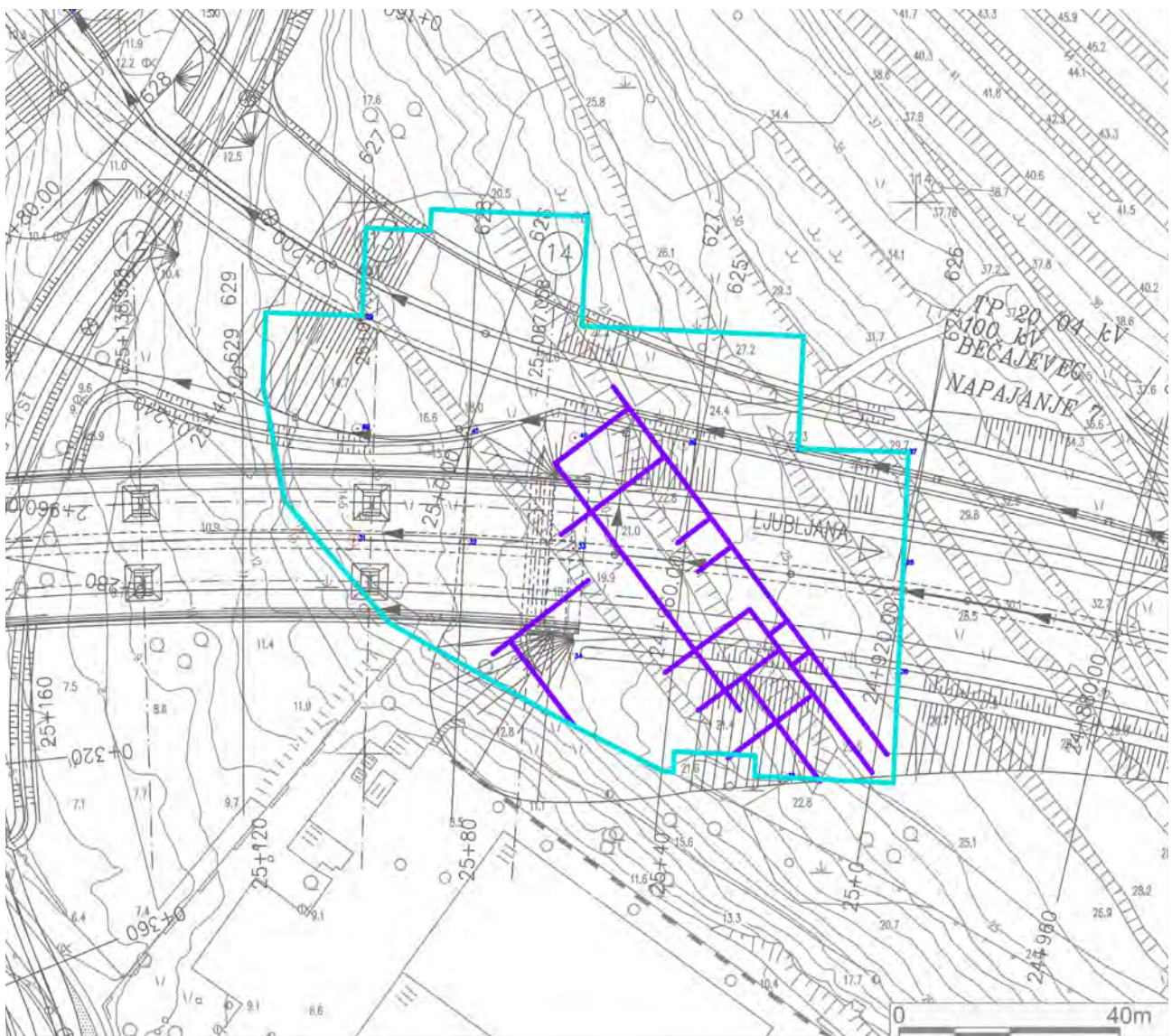
Rezultati geoelektričnega kartiranja (sl. 10) so podani kot električni upor (R , Ω), ki prikazuje relativne spremembe v električni prevodnosti tal zaradi visokoupornostnih arheoloških ostankov v odnosu do običajno nižjeupornostnega

9 Rezultati geoelektričnega kartiranja. Arhitekturni ostanki rimske vile so sicer vidni, vendar so kontrasti zaradi višje vlažnosti zemljišča in tudi zaradi večje globine zidov zelo šibki.

medija, v katerem se nahajajo. Najmočnejše upornostne anomalije so bile izmerjene na robovih sodobnih teras zaradi suhozidnih konstrukcij za utrjevanje njihovih robov. Vse ostale usmerjene upornostne anomalije so veliko šibkejše, kar je posledica višje vlažnosti tal in dejstva, da se arheološki viri teh anomalij oziroma zidovi rimske vile ponekod nahajajo na globini, ki je na meji največjega globinskega dosega meritev. Na rezultatih geoelektričnega kartiranja se ostanki zidov razmeroma jasno prepoznajo na osrednjem in jugovzhodnem delu raziskane površine, na ostalih delih pa jih ni mogoče prepoznati. Iz arheoloških izkopavanj namreč vemo, da se ostanki vile nahajajo tudi na teh mestih. Nekatere od teh linij razmeroma šibkih upornostnih anomalij potekajo v smeri terasiranja, druge pravokotno na to smer (sl. 9, 10). To je bila pri analizi rezultatov geoelektričnega kartiranja tudi bistvena ugotovitev za prepoznavanje

upornostnega učinka arheoloških arhitekturnih ostankov za razliko od podobnih upornostnih anomalij, ki so posledica sodobnih intervencij za terasiranje pobočja. Rezultati geofizikalne raziskave so v smislu ocene arheološkega potenciala potrdili pričakovanja na podlagi arheološkega terenskega pregleda in kljub nekaterim neugodnim okoliščinam vsaj deloma prispevali k oceni ohranjenosti in obsega tega antičnega kompleksa.

10 Interpretacija rezultatov geoelektričnega kartiranja. Linije predstavljajo usmerjene visokoupornostne anomalije zaradi zidov rimske vile in obdelovalnih teras.

2 Arheološka izkopavanja

Tina Žerjal, Matjaž Novšak

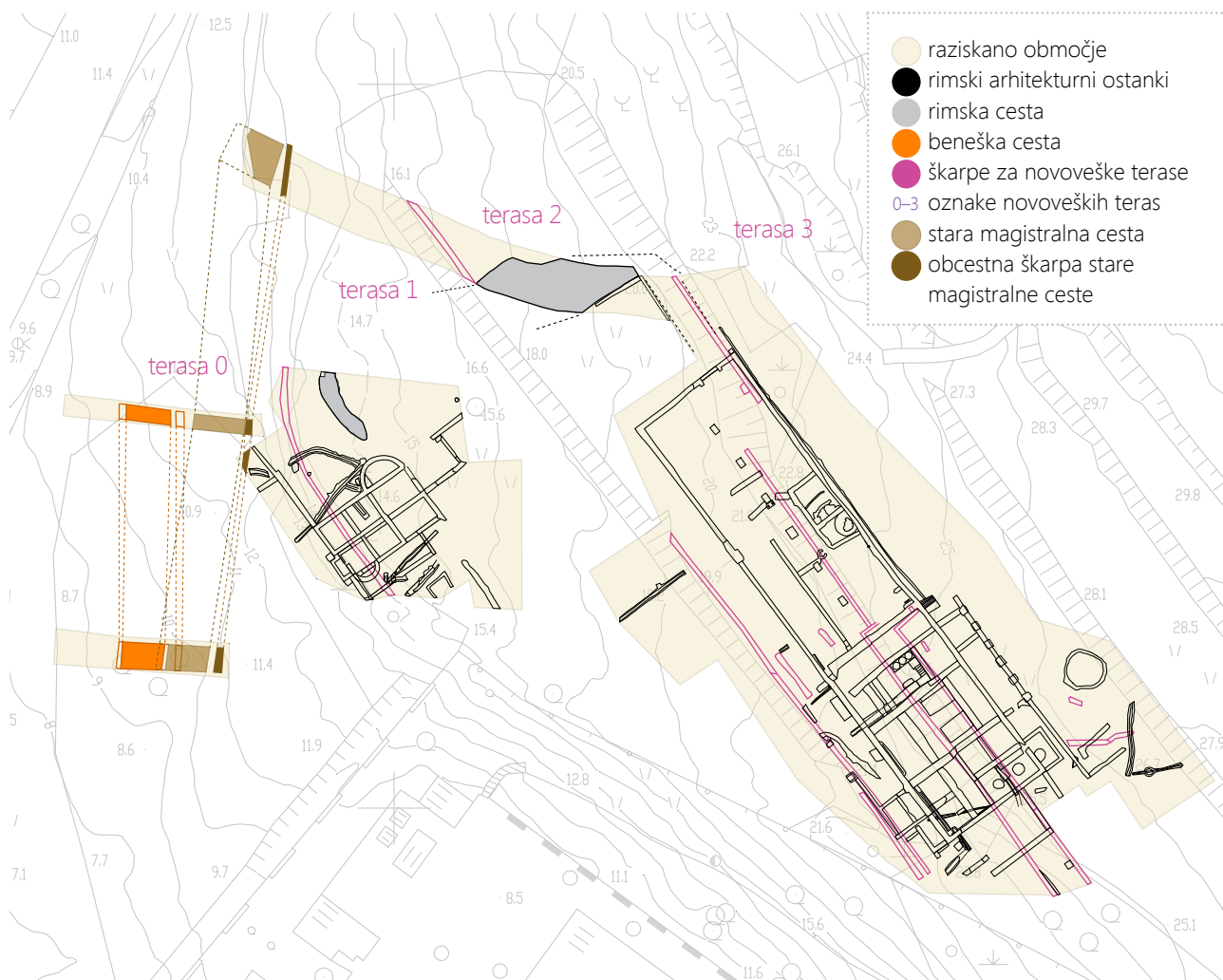
2.1 Metodologija in potek izkopavanj

Arheološka izkopavanja so obsegala le območje posega zaradi gradnje avtoceste (sl. 3). Zaradi izjemne arhitekture je bilo potrebno avtocestni projekt spremeniti, čemur so se prilagajala tudi izkopavanja.

Relativni koordinatni sistem najdišča je bil usmerjen vzporedno z modernimi terasami (sl. 11, 16), ki so odražale tudi usmeritev rimske arhitekture. Zaradi boljše predstave je večina grafičnih izrisov v knjigi prikazana v tem sistemu.

Arheološko polje je bilo razdeljeno na sektorje velikosti 20 × 20 m in kvadrante površine 4 × 4 m (sl. 16).

S prečnimi strojnimi jarki širine 2 m (sl. 16: kontrolni jarki: J1–6, preseki: 1–8, 10, 14, 74, 90) sta bili ožje omejeni razširjenost in globina rimskih ostankov od 10 cm do 2 m pod površino (sl. 12, 13). S tem so bile ugotovljene tudi globine mlajših premešanih plasti, ki so bile nato odstranjene strojno. Ročnemu izkopu antičnih plasti in arhitekture je bila pri večjih površinah in debelejših plasteh dodana tudi pomoč gradbenega stroja (sl. 14, 15).

11 Načrt najdišča s prikazom modernih teras in škarp (v vijoličasti barvi), rimskih struktur in poteka srednjeveške in novoveške ceste; M 1:1000.

Zaradi odločitve o varovanju in ohranitvi arhitekturnega kompleksa *in situ* nekatera območja žal niso bila izkopana do sterilne osnove. Z manjšimi sondami smo le preverili arheološko stratigrafijo (npr. kontrolni jarek 6). Na območju drugega para stebrov za viadukt avtoceste (iz smeri vzhoda proti zahodu) smo tako izkopali dve podolgovati sondi. Sondni smo izkopali na zunanjih robovih trase, s katero sta potekali vzporedno v smeri vzhod–zahod (sl. 16: sonda stebri 1 in 2). Zaradi značilnosti depozitov sta bili obe sondi izkopani strojno.

16 (strani 16–17) Načrt najdišča z označenimi sektorji, kvadranti, kontrolnimi jarki, sondami in preseki; M 1:500.

12 Izkop kontrolnega jarka 2 na moderni terasi 1, pogled proti severovzhodu.

13 Izkop kontrolnega jarka 2 na moderni terasi 2, pogled proti jugozahodu.

2.2 Arheološka slika najdišča

2.2.1 Geologija

Pred izgradnjo rimskega kompleksa se je naravno pobočje dokaj strmo spuščalo od severa/severovzhoda proti jugozahodu z nadmorske višine 27–28 m (kv. 28/E5) na zgornjem robu izkopa do nadmorske višine 11 m (kv. 26/A1) na znanem spodnjem robu kompleksa, kar znaša približno 16 m višinske razlike med zgornjo moderno teraso 3 in spodnjo moderno teraso 0 (na približno 100 m zračne razdalje prečno na terase). Zdi se, da je bila vila sezidana na nekakšnem pomolu, rahli razširitvi pobočja, na delu, kjer se vznožje grebena zalomi proti severu, proti prevalu in grapam pri Valmarinu in Škofijah.

Geološka podlaga je fliš eocenske starosti, ki se v okolici razteza vse do Črnega Kala, Kubeda in Sočerge na vzhodu in linije Dragonja–Buzet na jugu. Izraz fliš označuje zaporedno menjavanje plasti klastičnih sedimentov (v primeru eocenskega fliša v Istri je to menjavanje peščenjaka in laporovca). Te plasti so nastale na specifičen način s podmorskimi vrtnčastimi kalnimi (turbiditnimi) tokovi. Flišne kamenine sestavljajo celotno

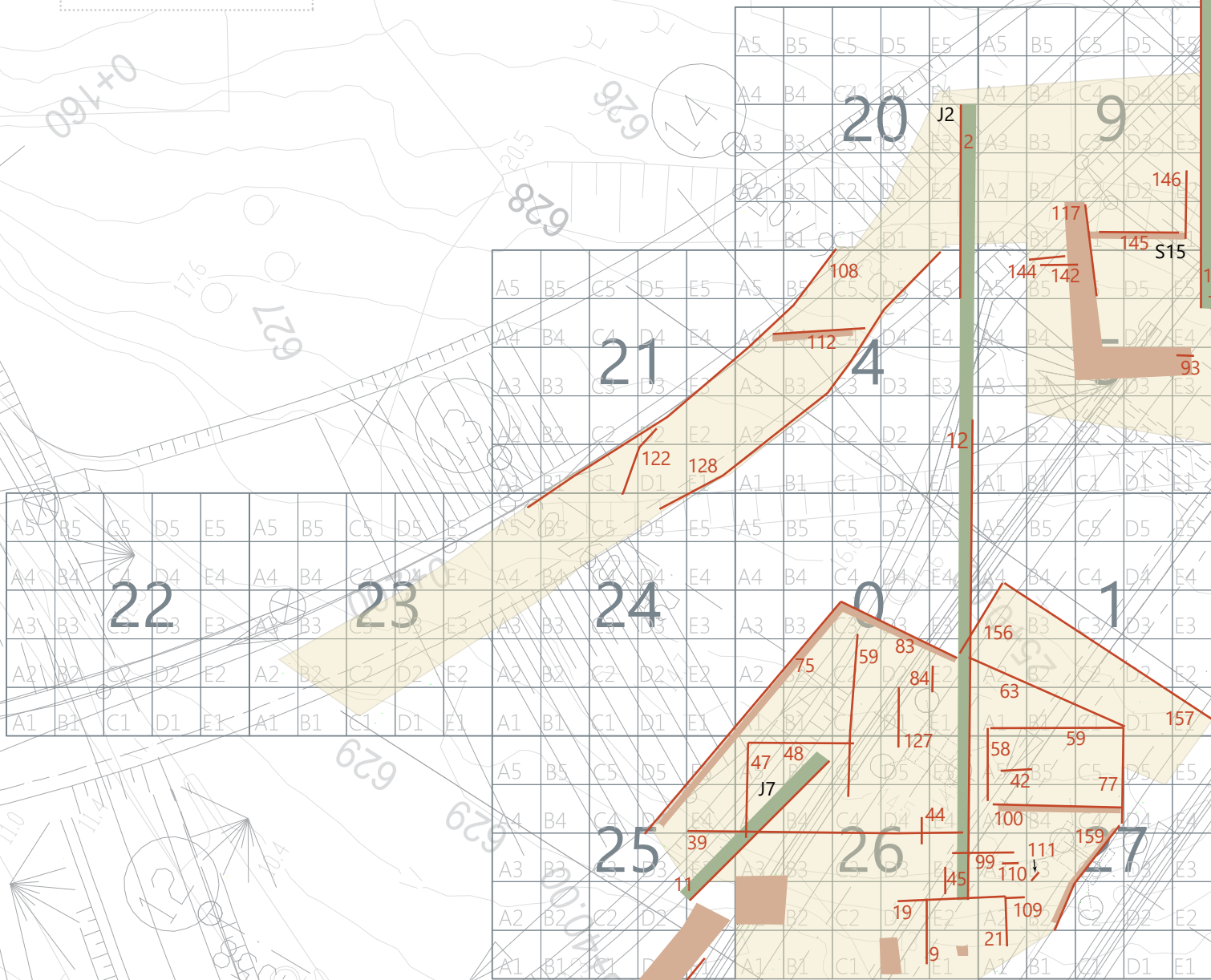

14 Izkop kontrolnega jarka 6 na moderni terasi 3, pogled proti zahodu na Sermin in Valmarin.

15 Gospodarski prostori na modernih terasah 2 in 3 izkopavanji, pogled proti jugovzhodu.

- raziskano območje
- presek
- sonda (S)
- kontrolni jarek (J)
- kvadrant 4 × 4 m
- sektor 20 × 20 m ▼

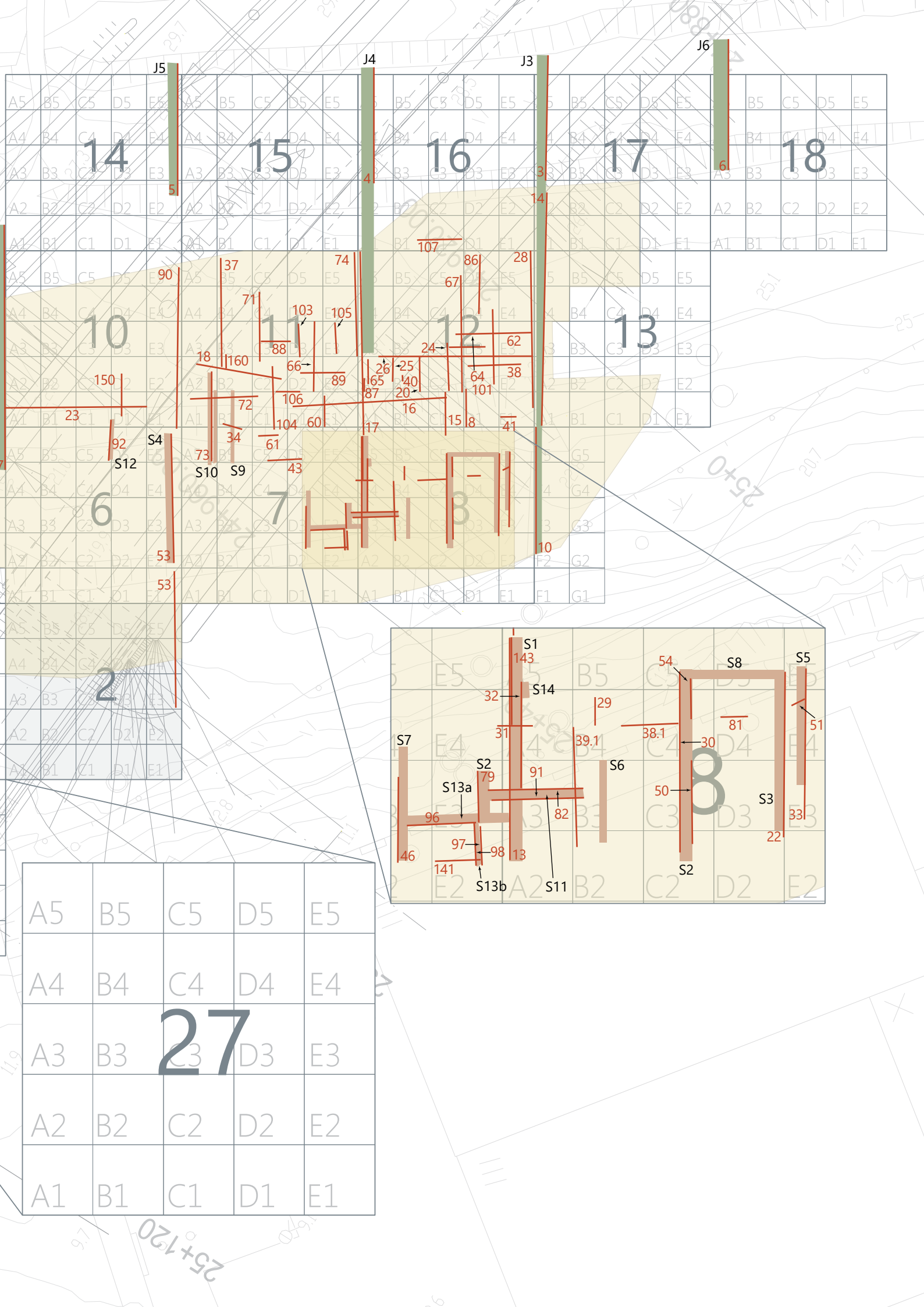
Stebri 1

Stebri 2

49

78

76

14

15

16

17

18

10

11

12

13

6

7

8

2

27

J5

J4

J3

J6

5

4

3

6

90

37

74

107

86

28

71

103

105

67

24

62

150

18

160

66

89

26

25

64

38

23

92

S4

72

106

87

20

16

64

101

S12

73

S10

S9

43

53

53

10

S1

143

S14

32

54

S8

S5

S7

31

39.1

38.1

81

51

S2

79

91

S6

50

S3

96

S13a

82

22

46

141

97

98

13

S2

33

S11

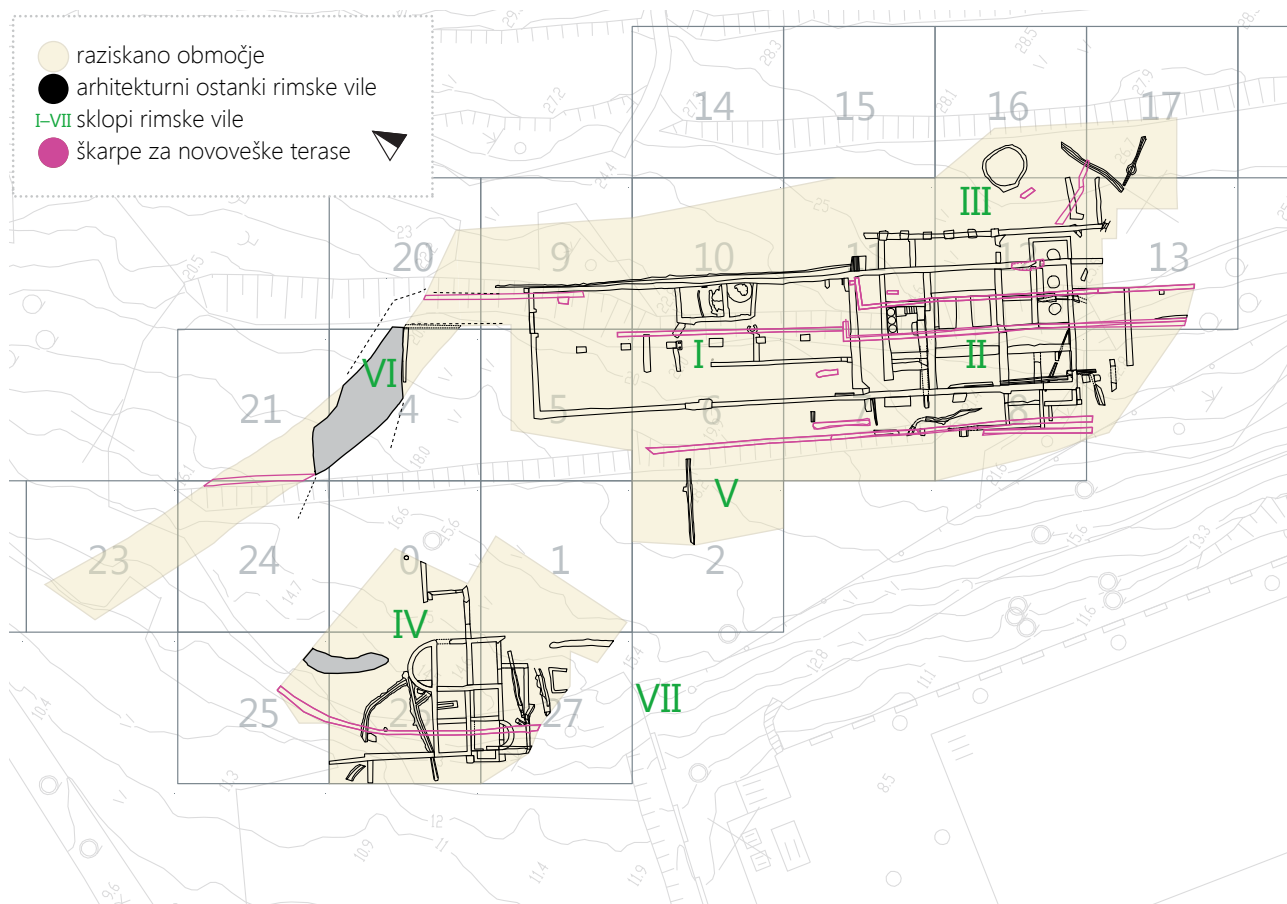
A5	B5	C5	D5	E5
A4	B4	C4	D4	E4
A3	B3	C3	D3	E3
A2	B2	C2	D2	E2
A1	B1	C1	D1	E1

zaledje najdišča in predstavljajo vir materiala za aluvijalne in koluvijalne nanose ter druge resedimente. V okolici najdišča sestavljajo flišno zaporedje predvsem siv in sivo-zelen tankoplastnat laporovec, nekaj manj je plastnatega peščenjaka in gline. V peščenjaku prevladujejo kremenova zrna velikosti od 0,2 do 1 mm, podrejeno se pojavljajo zrna glincev in kalcita. Vezivo je laporno do kalcitno. Laporovec sestavljajo predvsem glineni minerali (monotermit, montmorillonit in kaolinit), manj je kalcita in kremenovih klastov velikosti do 1 mm. Na površini plasti peščenjaka so bili ponekod vidni znaki bioturbacije. Preperela, oksidirana kamenina na površju je rjave do rjavo-rumene barve. Flišne kamenine sorazmerno hitro preperavajo, zato imajo pojavi deluvijalne, koluvijalne in proluvijalne resedimentacije preperine veliko vlogo pri oblikovanju reliefa (Bavec *et al.* 2002; Gašparič 2002).

Na celotnem najdišču so bila naravna tla razvita v podobni pedosekvenci, kar je bilo sicer kasneje z antropogenimi posegi spremenjeno. Debeline tipičnih pedoloških horizontov na najdišču so tudi zaradi tega močno variirale. Naravne sedimente se je po nastanku ločilo v dve genetski skupini, ki sta se med seboj izmenjevali: avtohtono (*in situ*) nastala tla in material, prenešen s pobočnimi – koluvijalnimi procesi.

Pri preperevanju peščenjaki oksidirajo in dobijo rumenkasto rjavo barvo ter razpadejo v preperino svetlo rjave peščene do meljaste ilovice svetlo rjave barve (stratigrafska enota SE 2). V spodnjem delu je preperina vsebovala tudi številne preperle kose rumeno-rjavih peščenjakov. Peščena ilovica v spodnjem delu preperine je postopno prehajala v meljasto v vrhnjem delu talnega profila. Peščeno komponento je v vrhnjem delu torej zamenjala meljasta. Poleg tega so se v vrhnjem delu pojavljali tudi zaobljeni kosi kamnov (ponekod v isti liniji), ki so kazali na odprto pobočje, na katerem so ti kamni lahko obležali, ali na hodno površino (Bavec *et al.* 2002; Gašparič 2002). Ponekod se je pod rušo takoj nahajal eocenski fliš (SE 2) ali pa le tanjša plast sterilne svetlo rjave ilovice. Premetana sterilna osnova je bila dokumentirana pod številkami plasti SE 2A, SE 247 (predvsem na terasi 2), SE 505 (terme) itd.

Z resedimentacijo preperine flišnih kamenin (pobočno plazenje in gravitacijsko spiranje) so nastali koluvijalni sedimenti – naravna plast rjave meljaste gline. Koluvij je bil v povprečju debel 0,3–0,5 m. V različnih prostorih in območij izkopaja je bila plast različno oštevilčena: SE 120, SE 120A, SE 183 (terme), SE 318 (zgornje dvorišče, gospodarsko poslopje), SE 353, SE 357, SE 394, SE 443C (gospodarsko poslopje),

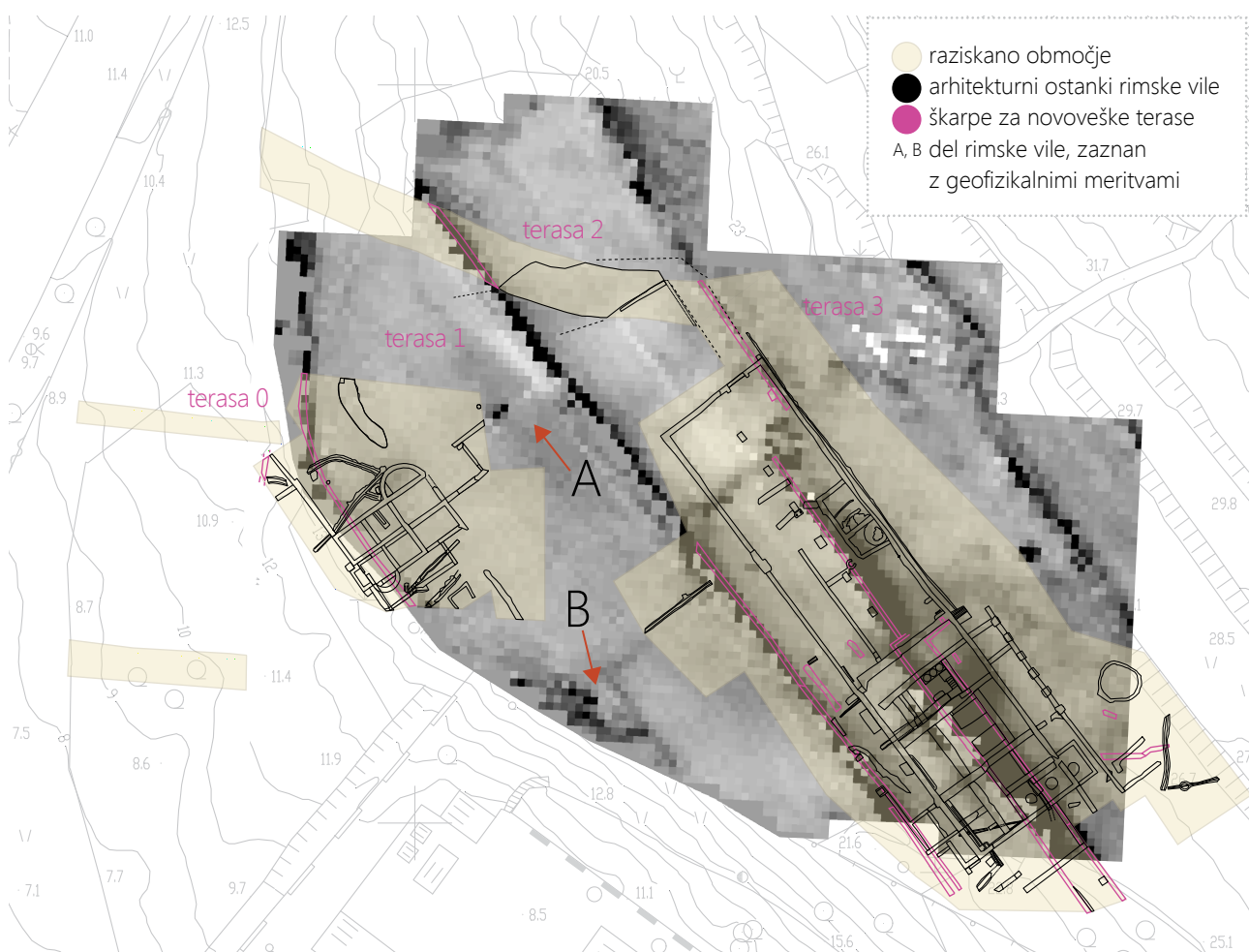
17 Tloris najdišča s prikazom sklopov arhitekturnega kompleksa: I – skladišče, II – prostori jugozahodnega dela gospodarskega objekta, III – zgornje dvorišče, IV – terme z okolico, V – osrednje dvorišče, VI – severozahodno krilo in dostopna pot, VII – jugozahodno krilo; M 1: 1000.

SE 550, SE 506, SE 508, SE 509, SE 541, SE 544, SE 554 (terme), SE 604 (severozahodno krilo), SE 605 = SE 600 (deviacija). Proti vznožju hriba se je plast koluvija debelila in na vznožju dosegla tudi do 3 m debeline (sektor 21, 23, 24 – SE 600). V sektorju 23 (kv. B–C2–3) so se na globini ok. 1,40 m sporadično pojavljali drobci prazgodovinske keramike. Nekaterne tanke gruščnate plasti med koluvijem bi lahko bile tako naravnega kot antropogenega nastanka (SE 165, SE 166, SE 167, SE 563 – terme/prostor 3; SE 613 in SE 614 – deviacija; SE 567, SE 568, SE 586 – zunanje dvorišče). Na deviaciji so se pojavljale tudi bolj zaglinjene temno sive plasti, ki so vsebovale železove in manganove okside (SE 522 = SE 515 – terme; SE 605 = SE 600 – deviacija). Osnovo pred izgradnjo vile so tvorila rjava pokarbovatna koluvijalna tla.

2.2.2 Rimsko obdobje

Na Školaricah je bil tako odkrit obsežen arhitekturni kompleks vile rustike z bivalnim in gospodarskim delom. Sezidan je bil v drugi četrtini ali sredini 1. stoletja, opuščen pa v drugi tretjini ali sredini 5. stoletja.

Med izkopavanji ni bila odkrita celotna površina kompleksa. Ostanke arhitekture so bili izkopani v več sklopih (sl. 17–22). Na severovzhodu sta bila raziskana večina gospodarskega dela vile, ki je obsegal večje skladišče (sl. 17: I), in sklop manjših prostorov z obratom za pridelavo vina in oljčnega olja (sl. 17: II). Nad poslopjem se je razprostiralo tlakovano zgornje dvorišče (sl. 17: III). V zahodnem delu kompleksa so bili raziskani termalni del in nekaj prostorov ob njih (sl. 17: IV). Med termami in skladiščem se je razprostiralo veliko osrednje dvorišče (sl. 17: V). Na območju bodočega avtocestnega priključka proti Škofijam in Trstu (sl. 17: VI) je bilo odkritih več ruševin brez pravih struktur in severozahodno krilo objekta. S strmo potjo je bila vila rustika povezana z glavno cesto ob vznožju pobočja (sl. 17: VI).

18 Načrt najdišča na karti geofizikalnih meritev geoelektrične upornosti: A – severozahodno krilo objekta; B – jugozahodno krilo objekta; M 1:1000.

2.2.3 Srednji in novi vek

Arheološki ostanki rimske vile so bili dolga stoletja podvrženi različnim uničenjem in posegom, ki so se stopnjevala v 20. stoletju. Načrtno ropanje gradbenega materiala iz ruševin in kmetijska obdelava površin sta bili glavni dejavnosti. Na začetku raziskav so bile vidne vsaj štiri moderne terase, ki so potekale v smeri severozahod–jugovzhod (sl. 16, 18, 19). Nastajale so v daljšem obdobju, nekatere naj bi zgradili in spremenili še v drugi polovici 20. stoletja (po pričevanju domačinov v šestdesetih letih), saj so bile starejše ozke terase neprimerne za strojno obdelavo.

Na spodnji strani teras so bili sezidani podporni zidovi v suhozidni tehniki – škarpe, ki so bile velikokrat postavljene neposredno nad rimske zidove ali v linijo neohranjenih uničenih zidov (moderna terasa 1 – SE 103, terasa 2 – SE 218, SE 219, SE 293, terasa 3 – SE 317 = SE 434, SE 325, SE 248, SE 307). Mnoge plasti in tlaki so bili popolnoma odstranjeni, zidovi pa ohranjeni le v temeljih (sl. 20). Večina rezidencialnega poslopja na jugu (sl. 18: B) je bila žal popolnoma uničena z drastičnim usekom v pobočje pri gradnji tovarniške hale v šestdesetih letih 20. stoletja.

19 Terasirano območje izkopavanj ob pričetku raziskav. Pogled z moderne terase 1 (območje term) proti terasam 2 in 3 (gospodarsko poslopje).

20 Zidovi na moderni terasi 2 so bili izjemno uničeni, saj so se nahajali pod tanko plastjo ornice.

Nadaljevanje kompleksa proti zahodu je bilo presekano z gradnjo dveh cest med Koprom in Trstom, s podobnim potekom ob vznožju hriba, tik nad močvirnato ravnico, kjer je poplavljalna Rižana. Starejša je verjetno iz obdobja beneške oblasti (konec 13. do začetka 19. stoletja) ali celo starejša, mlajša pa je bila zgrajena v tretji četrtini 19. stoletja in je bila do nedavnega (izgradnja avtoceste leta 2003) uporabljena kot magistralna cesta Koper–Trst. Le krajši odsek so ob gradnji ankaranskega križišča leta 1975 prestavili proti zahodu (Trenz *et al.* 2002; Boltin Tome 1979a).

2.3 Rimska vila rustika

Obsežni arhitekturni kompleks je v osnovnih okvirih nastal kot enkratni gradbeni poseg v 1. stoletju n. št. Poslopja so bila razporejena po strmem pobočju okoli notranjega dvorišča (sl. 17, 18, 21). Znani in izkopani obrisi kompleksa tvorijo obris v obliki črke C. Toda domnevamo lahko, da je imel celoten kompleks obliko pravokotnika z notranjim dvoriščem, ki je gledalo na rižansko ravnico na jugozahodu. Taka postavitev poslopij je kar najbolje izkoriščala sončne žarke in nudila panoramski razgled okolice.

Najvišje, na severovzhodu je bilo v pobočje vkopano gospodarsko poslopje z velikim skladiščem (sl. 17: I) in številnimi manjšimi prostori (sl. 17: II), ki so bili zgrajeni vsaj v štirih terasah. Nadaljevali so se proti jugovzhodu, kamor raziskave niso segale in kjer so bili ostanki rimske arhitekture tudi že močno uničeni. Višje se je razprostiralo tlakovano zgornje dvorišče (sl. 17: III), kjer je bilo odkritih nekaj rimskih struktur. Na zahodu so bile izkopane manjše terme in nekaj prostorov

21 Zračni posnetek najdišča z jugozahoda.

ob njih (sl. 17: IV). Med termami in skladiščem se je raztezalo veliko osrednje dvorišče (sl. 17: V). Na območju bodočega avtocestnega priključka proti Škofijam in Trstu (sl. 17: VI) so bili odkriti več ruševin brez pravih struktur, povezovalna pot in severozahodno krilo objekta, ki je segalo od severnega dela prostorov ob termah do severnega vhoda v skladišče. Potek je razviden tudi iz geofizikalnih meritev (sl. 18: A).

Ob kasnejših izkopavanjih rimskega grobišča ob glavni rimski cesti med Trstom in Puljem pod vilo (lokacija ankaransko križišče) so bili ob glavni cesti raziskano grobišče, ki je verjetno pripadalo posestvu, odcep od javne ceste proti vili in ob njem apnenica, ki je služila za gradnjo vile (Trenz, Novšak 2004; Trenz, Novšak 2006; Novšak 2011; Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

Faza najdišča	Skladišče	Gospodarski prostori	Terme	Severozahodno krilo	Zgornje dvorišče	Notranje dvorišče	Vzhodno dvorišče
Predfaza			Neznana struktura				
A1 – Izgradnja vile klavdijsko obdobje	Skladišče	Prostori AA, F, G, H, M, N, O-I-D, L/P, K, R, T, U, Š, S, SS, morda FF	Prostori 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7–11, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15	Prostor 18; dovozna pot	Struktura za malte, odvodni kanali, mogoče kamnito tlakovanje	Notranje dvorišče	Mogoče odvodni kanali in tlakovanje
A2		Dodana linija prostorov JJ, II–HH, GG in FF, Uničene okrogle baze v O-I-D					
A2a Konec 1. stoletja/ začetek 2. stoletja		Preureditev JJ, HH–II (zapolnjeni kanali in nov tlak); Druga polovica ali konec 1. stoletja.	POŽAR Notranja preureditev termalnih prostorov (vsaj prostorov 3–5); Dvignjeno severozahodno dvorišče, novi odvodni kanali, gradnja manjše poti do term, novi prostori 16 in 17; konec 1. ali prva polovica 2. stoletja.				
A2b 2. stoletje		Razdeljen prostor II, HH - sredina ali druga polovica 2. stoletja.					Mogoče tlakovanje na območju V-EE
A3 3. stoletje		Prostor O-I-D ločen na O-I, D; Dodan prizidek C-D-D'-E in veranda A-B s stebriščem. Hodna površina v prostorih O-I, C-D-D'-E dvignjena. Prostora T in U združena v T-U; preureditve v prostoru T-U in Š. Prva polovica 3. stoletja.	Zasut prefurnij v prostoru 10; Razdeljen prostor 7–11 na 7 in 11. Konec 2. – začetek 3. stoletja.				Dodani prostori J, BB, V, EE in VV. Na območju BBB verjetno dodatno dvorišče ali skladišče.
A3a		preureditve v prostoru T-U in Š (zasuti kanali, nov tlak)					
A4 (druga polovica?) 3. stoletje	POŽAR Nov tlak na ruševini strehe. Prezidano v manjše prostore SK1, SK2, SK3, SK4, SK5, SK6, SK7.	POŽAR Preureditve v prostorih T-U, Š, JJ (nov tlak na ruševini strehe). Pokrito stebrišče A-B zaprto in pregrajeno v prostora A in B. Dodan predprostor A'. Prostor J dvignjen na zgornji hodni nivo.	Preureditve v prostorih 7, 11 (novi kanali, nasutja). Na območju 14 morda dodan prostor proti notranjemu dvorišču.		Mogoče šele sedaj kamnito tlakovanje. Dodan prostor CC.		
A5 - 1. pol. 5. stoletja	Pokop otroka v amfori.	Odpadne jame in plasti uporabe iz zadnje faze.					Odpadne jame in plasti uporabe iz zadnje faze.
A6 – ruševina Sred. 5. stoletja	POŽAR	POŽAR	POŽAR	POŽAR	POŽAR	POŽAR	POŽAR
A7 – srednji vek in moderno obdobje	koluvij obdelava teras	koluvij obdelava teras	koluvij obdelava teras	koluvij obdelava teras	koluvij obdelava teras	koluvij obdelava teras	koluvij obdelava teras

22 Gradbene faze rimske vile rustike in glavni dogodki po poslopih.

Arhitektura vile je v dolgem obdobju njenega obstoja doživela mnoge spremembe in prezidave (sl. 22). Skromni ostanki nekaterih zidov in drugih arhitekturnih ostankov ne dopuščajo vedno jasne interpretacije sosledja gradbenih faz. Domnevamo lahko, da je bila osnovna oblika kompleksa zamišljena že v prvi fazi, saj je šlo za stroškovno in gradbeno zahteven projekt, ki je bil domišljen do potankosti. Poznejše preureditve so le dodale in pregradile nekaj prostorov, niso pa bistveno posegale v že obstoječo ureditev. V mnogih prostorih je bil dokumentiran le en tlak, če je bil sploh kateri ohranjen. Za mnoge lahko domnevamo, da so bili gornji hodni nivoji uničeni, za druge pa, da je bil tlak, izdelan v prvi fazi prostora, v rabi do porušenja poslopja (npr. prostor 8 v termah, prostor K v gospodarskem posloppju). Gradnje mnogih struktur ni bilo mogoče natančneje datirati, zato so gradbene faze predstavljene po smiselni sklopov in v najstarejši možni fazi.

2.3.1 Izgradnja vile – 1. faza

Tehnika gradnje

Gradbeni poseg ob izgradnji vile je bil veličasten. Gospodarsko poslopje so globoko vkopali v strmo pobočje. Pri skladišču in gospodarskih prostorih na nižjih rimskih terasah

so v pobočje vkopali celotno površino prostorov, višje pa le del prostorov ali le jarke za gradnjo temeljev (podobno tudi v termah).

Osnovna tehnika gradnje v 1. fazi je razvidna iz ostankov zidov skladišča in jugovzhodnih prostorov gospodarskega poslopja na moderni terasi 3, kjer so bili zidovi skupaj s temelji ohranjeni tudi do 3–4 m v višino (sl. 25a–b, 26a). Zidovi so bili grajeni izključno iz lokalnega eocenskega peščenjaka, ki se v naravni obliki pojavlja v plasteh, debelih nekaj deset centimetrov, in je zato enostaven za obdelavo (Stener 1971). Večina uporabljenih kamnov zato ni bila še dodatno obdelana. Predvsem kamni, uporabljeni v temeljih, so bili enostavni lomljenci.

Lica temeljev in zidov, ki so bila vsaj v času gradnje vidna, so bila izdelana skrbno. Posebej skrbno so bili izdelani temelji zidov, ki so nosili težke obremenitve (npr. prečni zidovi gospodarskega objekta). Nekateri večji lomljenci za gradnjo gospodarskega poslopja so bili grobo obdelani v kvadre ali so imeli grobo obdelane pravokotne stranice. Drugi večji lomljenci pa niso bili posebej obdelani, vendar so bili izbrani in postavljeni tako, da je bila v licu vidna najbolj ravna ploskev kamna, ki je imela skoraj pravokotno obliko. Kamni podobne višine so bili plosko položeni v krajših ali daljših

23 Presek zidu SE 462 (gospodarsko poslopje – prostor D in I; 3. faza). Pogled proti jugovzhodu.

24 Postopna gradnja z obilico maltnega veziva med vrstami kamnov. Zid SE 328 – gospodarsko poslopje 1. faza. Pogled proti jugozahodu.

25a Zid SE 363 = SE 257 v skladišču (1. faza), pogled proti jugovzhodu.

25b Skrbno postavljene vrste kamnov v severozahodnem licu zidu SE 363 v skladišču.

25c Lice zidu SE 363 v prostoru AA na rimskem nivoju 4, pogled proti severu.

25d Detajl zidu SE 363 v prostoru AA s kamnitim polnilom ali zasutjem SE 363B.

26a Zid SE 310 = SE 366 v skladišču (1. faza), pogled proti severovzhodu.

26b Zunanja stena gospodarskega poslopja v 1. fazi – zid SE 366 z dobro vidnim coklom temelja. Kasnejši prostor B. Pogled proti zahodu.

26c Jasno vidna razlika v gradnji lica zidu in temelja zunanje stene gospodarskega poslopja v 1. fazi – zid SE 366, pogled proti jugozahodu.

vrstah, redko po celotni dolžini. Veliko manj skrbno, tudi postrani ali navpično, so bili položeni kamni pri licih temeljev v jarku za temelj ali na strani proti pobočju. Lice je bilo tu bolj valovito in brez vrst, saj je bilo kamenje pritisnjeno ob stene jarka. Vrhnja linija razširitve ali zoba temelja je bila velikokrat skrbno izdelana s ploščatimi kamni (sl. 31).

Vmesni prostor med obema licema zidu je bil zapolnjen z manjšimi lomljenci nepravilnih oblik in zalit z obilico bele apnene malte (sl. 23, 24). Med postopno gradnjo zidu so nastali mnogi odtisi čevljev gradbenih delavcev v malti (sl. 27). Na popolnoma enak način so bili zgrajeni tudi zidovi skladišča (sl. 25a–d, 26a–c). Višji deli ali vidni deli zidov so bili grajeni iz vrst bolj skrbno obdelanih kamnitih kvadrov ali vsaj kamnov s pravokotno oblikovano stranico. Lice je bilo v tem delu bolj ravno (sl. 29).

Da sta bili zasnova gradnje v različnih hodnih nivojih ter organizacija poslopij skrbno sprojektirani, se vidi predvsem v gospodarskih prostorih (sl. 28, 29, 30a–i). Razgibano gradnjo je bilo opaziti pri prečnih zidovih (SE 363 = SE 257, SE 345 = SE 625, SE 229, SE 335 = SE 228B, SE 328 ali SE 333), ki so podpirali prostore in njihove tlake na vsaj treh rimskih terasah naenkrat. Gradnja se je pri tem prilagajala potrebam posameznih prostorov. Od konfiguracije terena in lokacije zidu v sklopu kompleksa je bila odvisna gradnja posameznega zidu, saj so nekateri imeli zelo globoke in stopničaste temelje. Višine in širine stopnic ali coklov so se spreminjale na obeh straneh zidu in skoraj v vsakem prostoru. Zidovi so imeli skrbno izdelano lice v nižjem prostoru na eni strani in popolnoma valovito lice na drugi strani, kjer je bil hodni nivo višji, torej je bilo lice zidu zasuto (npr. SE 363 med skladiščem in prostorom AA (sl. 25c–d), SE 335 med prostorom N in L/P ali SE 229 med prostorom L/P in K (sl. 30e–f) ali med prostoroma F in G – sl. 30c–d). Poleg tega je bila ohranjenost istega zidu na modernih terasah 2 in 3 izjemno različna (glej zid SE 229 – sl. 30a–i; ali zid SE 363 = SE 257 v skladišču – sl. 23a–d).

Od opisanega so le nekoliko odstopali zidovi prefurnija (prostor 10 ob termah) – zidovi SE 533, SE 594 in SE 595. Grajeni so bili na suho, zdi se brez veziva in bistveno ožje z enim samim licem.

Zato osamljena arhitekturna analiza zidanih struktur ne more obroditi sadov, saj so bile razlike v gradnji predvsem funkcionalno in le redko časovno pogojene. Šele v 4. gradbeni fazi se je način gradnje zidov odmaknil od predstavljenega (glej poglavje 2.3.4 4. faza – najmlajše preureditve).

Ko so bili zidovi zgrajeni, so površino med njimi izravnali. Polnila vkopov za zid ali izravnalnih zemljenih nasutij je bilo v tlorisu velikokrat nemogoče ločiti od naravne osnove

(sl. 32–34). Očitno so uporabili zemljino, ki je bila po svoji sestavi popolnoma enaka naravnim plastem. Rjavi meljasti glini koluvija (SE 318 = SE 120A = SE 443C = SE 394...) so bile podobne plasti SE 120B, SE 394A, SE 396 idr. flišnati preperelini SE 2 pa plasti SE 2A, SE 183, SE 173, SE 247A–C, SE 271 itd. V teh plasteh so se izjemno redko našli drobcji malte ali odlomki antične keramike. Nekatere gruščnate plasti brez najdb bi lahko nastale sočasno (SE 165, SE 166, SE 167, SE 563, SE 567, SE 568, SE 586 terme; SE 613 in SE 614 deviacija).

Pri nekaterih zidovih so se polnila vkopov za temelje jasno ločila od naravne osnove, saj so v vmesni prostor nasuli tudi kamenje ter kakšno tegulo (npr. pri zidu SE 363 = SE 257: polnili SE 363B (sl. 25d) in SE 257B, v prostoru H za zid SE 330: polnili SE 394A in SE 396, v prostoru G ob zidu SE 367 polnilo SE 380 (sl. 34)). Zaradi obilice površinskih voda in podtalne vode so na notranji ali višji strani nekaterih zidov izdelali drenažo, tako da so v razširjen jarek ob temelju nasuli večjo količino kamenja (SE 525, SE 160 v termah, SE 417D, SE 363B gospodarsko poslopje).

27 Odtis žebličkov s podplata obuvala rimskega zidarja v maltnem vezivu zidu SE 366.

28 Gospodarski prostori na različnih hodnih nivojih.

Kjer so bili prostori vkopani kot npr. v skladišču, so flišnato preperelino velikokrat uporabili tudi za izdelavo zemljenih tlakov (npr. v skladišču SE 271 in SE 2A; v prostoru K SE 478; prostor O–I–D). V nekaterih prostorih so morali pred izdelavo tlakov površino izravnati ali dvigniti še s kamnitimi in zemljenimi nasutji v več plasteh (npr. prostor 1 v termah, prostori AA, F, G, H, N... v gospodarskem poslopju). Pri tem so bili kamni velikokrat skrbno postavljeni navpično na krajšo ploskev (*statumen* – kamnita nasutja po Vitruvijju). Nad peščeno izravnavo so nato nalili eno ali več maltnih podlag in tla prekrili z različnimi tlaki. V spodnje maltne podlage iz apnene malte so dodali velik delež drobnega kamenja (*rudus*), predvsem manjših prodnikov in/ali veliko zdrobljene opeke (*nucleus*), medtem ko so bili višji sloji malte finejši (npr. prostori AA, SS, N, prostor 4).

V mnogih prostorih so bili tlaki zelo uničeni. Ohranili so se maltni estrih (prostor AA), mozaiki iz kamnitih kock (prostor ali stopnišče SS: manjše kocke iz belega in črnega kamna; prostori F, G, morda H: večje kocke iz belega kamna), mozaik iz opečnatih kock (prostor 4 – faza 2), opečnati tlak *opus*

29 Zid SE 367 – severovzhodno lice v prostoru G na rimskem nivoju 4, kjer se dobro vidi razlika v gradnji zidu nad in pod tlakom SE 374/375.

31 Zid SE 228 = SE 335 – globok temelj v prostoru Š po izkopu jame SE 205A2.

30a Vrh zidu SE 229 na moderni terasi 3, od zidu SE 366 v ospredju proti jugozahodu (1. faza).

30b Vrh zidu SE 229 na moderni terasi 2, od linije moderne škarpe SE 325 proti jugozahodu.

30c Jugovzhodno lice zidu SE 229 v prostoru G na rimskem nivoju 4.

30d Severozahodno lice zidu SE 229 v prostoru F na rimskem nivoju 4.

30e Zgornji del jugovzhodnega lica zidu SE 229 oz. zidu SE 486 nad njim v prostoru L na rimskem nivoju 4.

30f Spodnji del jugovzhodnega lica zidu SE 229, ki je bilo zasuto ob strukturi SE 340, v prostoru L na rimskem nivoju 4.

30h Jugovzhodno lica zidu SE 229 ob stiku z zidom SE 206 v prostoru P na rimskem nivoju 3.

30g Severozahodno lice zidu SE 229 ometano z ometom SE 229D v prostoru K na rimskem nivoju 3.

30i Jugovzhodno lice zidu SE 229 ob stiku z zidom SE 208 = SE 208A v prostoru Š na rimskem nivoju 2.

spicatum (vsaj prostor N), tlak iz oblog okrasnega kamna *opus sectile* (apsida frigidarija v termah in verjetno prostor 5) ter tlak iz navadnih kamnitih plošč (prostor GG) (glej poglavje 3.7 Drugi arhitekturni elementi – tlaki).

V vseh nasutih prve gradbene faze je bilo odkritega izredno malo drobnega gradiva, kar je bilo dokaj neugodno pri ugotavljanju sosledja plasti in datiranju izgradnje kompleksa.

Pred izdelavo tlakov so zidarji poskrbeli tudi za odvodnjavo površinskih voda in za dovod čiste vode. Odtočni kanali so potekali pod tlaki prostorov. Grajeni so bili v različnih tehnikah, ki so bile verjetno pogojene funkcionalno in časovno. Prekritja kanalov so večinoma izdelali iz kamnitih plošč, stranice pa iz kamnitih zidkov, ki so bili vezani z malto. V maltno vezivo so le redko dodali tudi kose opek. Največje razlike so v gradnji dna. Pogosto so na dno položili narobe obrnjene tegule, ki so jim odbili robove (kanali SE 207, SE 294, SE 315, SE 503). Tegule so bile položene ena ob drugo. Med njimi so se izključno pojavljale tegule z žigom *CRISPINI*. V termah so bile tegule na dnu kanalov postavljene tudi v kaskade in

z robniki navzgor (SE 123, SE 135, SE 162, SE 517). Nekatere so bile označene z žigom *RVSONIS Q. CEL*. Veliko kanalov je imelo na dno položene kamnite plošče (SE 286, SE 114, SE 141, SE 542, SE 534, SE 454...). Redkeje so na dno postavili narobe obrnjene imbrekse (SE 211 = SE 236, SE 458 = SE 459) ali so pustili dno neprekrto (SE 315, SE 278A). Le kanal SE 204C je imel tegule postavljene tudi v stranice kanala. Dva kanala sta bila izdelana iz tubulov (SE 282, SE 637). Cev kanala SE 282 je bila sestavljena iz spodnjih tubulov z robovi navzgor in zgornjih, ki so bili postavljeni obratno in so se večinoma sesedli v kanal. Kanal SE 637 je bil izdelan iz tubulov pravokotnega preseka.

Zunanji zidovi poslopij so bili ometani z belim fasadnim ometom, ki je bil ponekod še ohranjen (SE 117 v termah, SE 208I gospodarsko poslopje, SE 365 prostor D). Notranji prostori so bili ometani, kar lahko sklepamo po velikih količinah odlomkov ometa v ruševinskih plasteh in po ohranjenih ostankih na mnogih zidovih. Nekaj barvnega, morda slikanega ometa je bilo najdenega v termah. Ohranjeni so bili tudi odlomki stropnega ometa, ki je imel na notranji strani odtise kanel.

V termah so bili nekateri prostori okrašeni s štukaturami (glej poglavje 3.6 Stenski omet in maltne podlage).

Poslopja so prekrili z opečnato kritino, kar odražajo razmerja med odkritimi odlomki tegul in imbreksov. Pri gradnji lesenega ostrešja so uporabili veliko železnih žebeljev.

34 Presek vkopa SE 380A in kamnitega polnila SE 380 ob temelju SE 367 v prostoru G (1. faza).

32 Na meji med flišno preperino SE 2 in premetanim koluvijem SE 120 so vidni drobci malte. Severozahodni presek sonde ob zidu SE 143 v termah (1. faza).

33 Presek vkopa SE 333B in kamnitega polnila SE 333C na severozahodni strani temelja zidu SE 333 (3. faza). Severovzhodni presek sonde.

35 Gospodarsko poslopje.

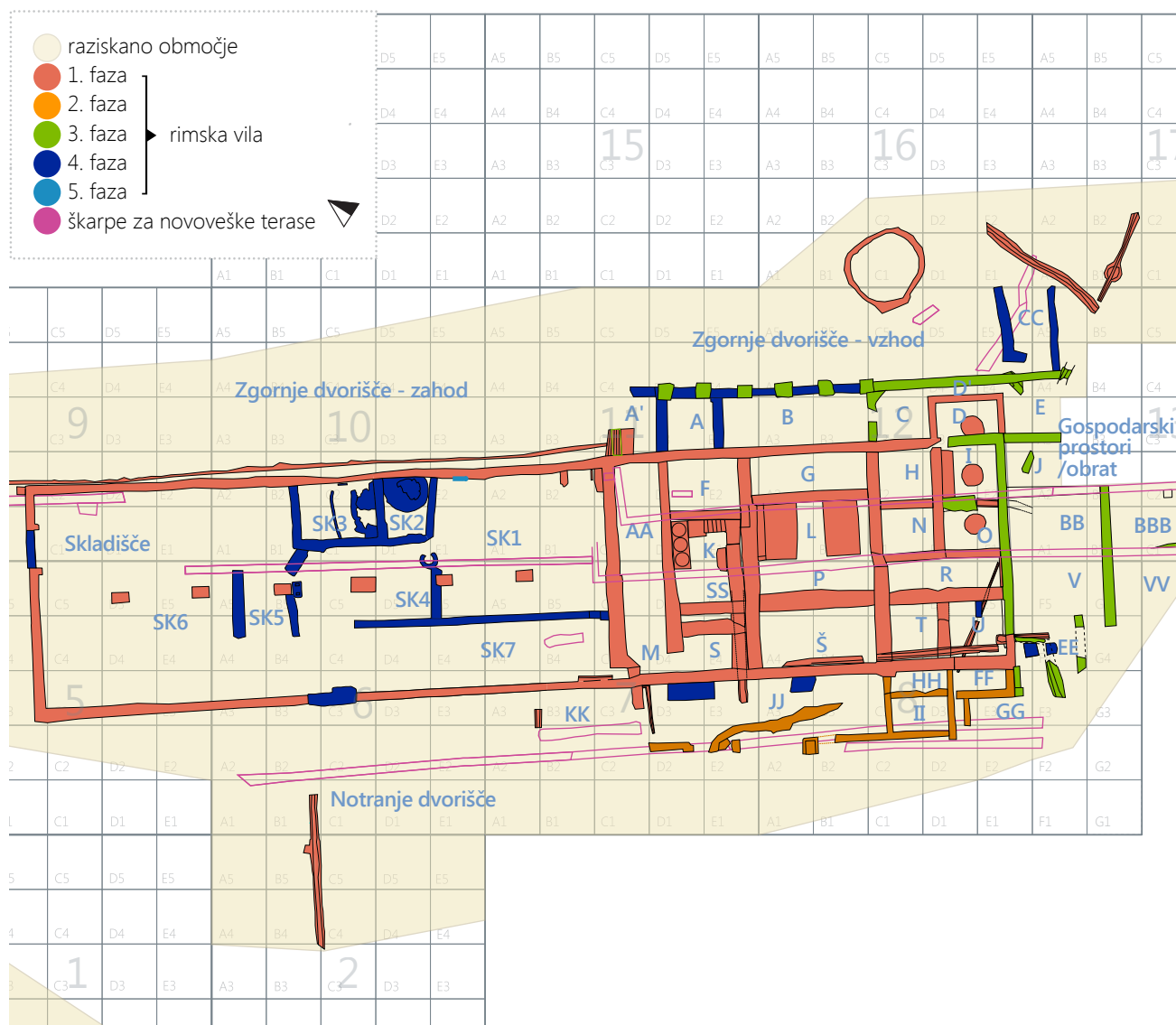
Gospodarsko poslopje

V prvi gradbeni fazi vile je bilo sezidano celotno gospodarsko poslopje, na severozahodu skladišče in na jugovzhodu gospodarski prostori (sl. 35, 36). Oba dela sta bila enako široka in povezana z nekaterimi obodnimi zidovi. V tej fazi je zunanji severovzhodni zid poslopja predstavljal zid SE 366, ki se je proti severozahodu (v skladišču) nadaljeval kot nekoliko ožji zid SE 310 in je bil na severozahodu vezan z zidom SE 270. Jugozahodni obod kompleksa je tvoril zid SE 208B, ki je bil vezan z zidom SE 208C = SE 208E v skladišču. Vogale poslopja na jugovzhodni strani v prvi gradbeni fazi je težko ugotoviti. V stikih zidov SE 208 in SE 277 ter SE 366 in SE 328 ne moremo prepoznati zunanjih gabaritov stavbe. Od zidu SE 328 oziroma SE 277 proti jugovzhodu se prostori nadaljujejo, toda odnosi zidov niso popolnoma jasni. V najstarejšo fazo lahko nedvomno uvrstimo le prostora O–I–D in U (morda U–FF), ki sta simetrično izstopala

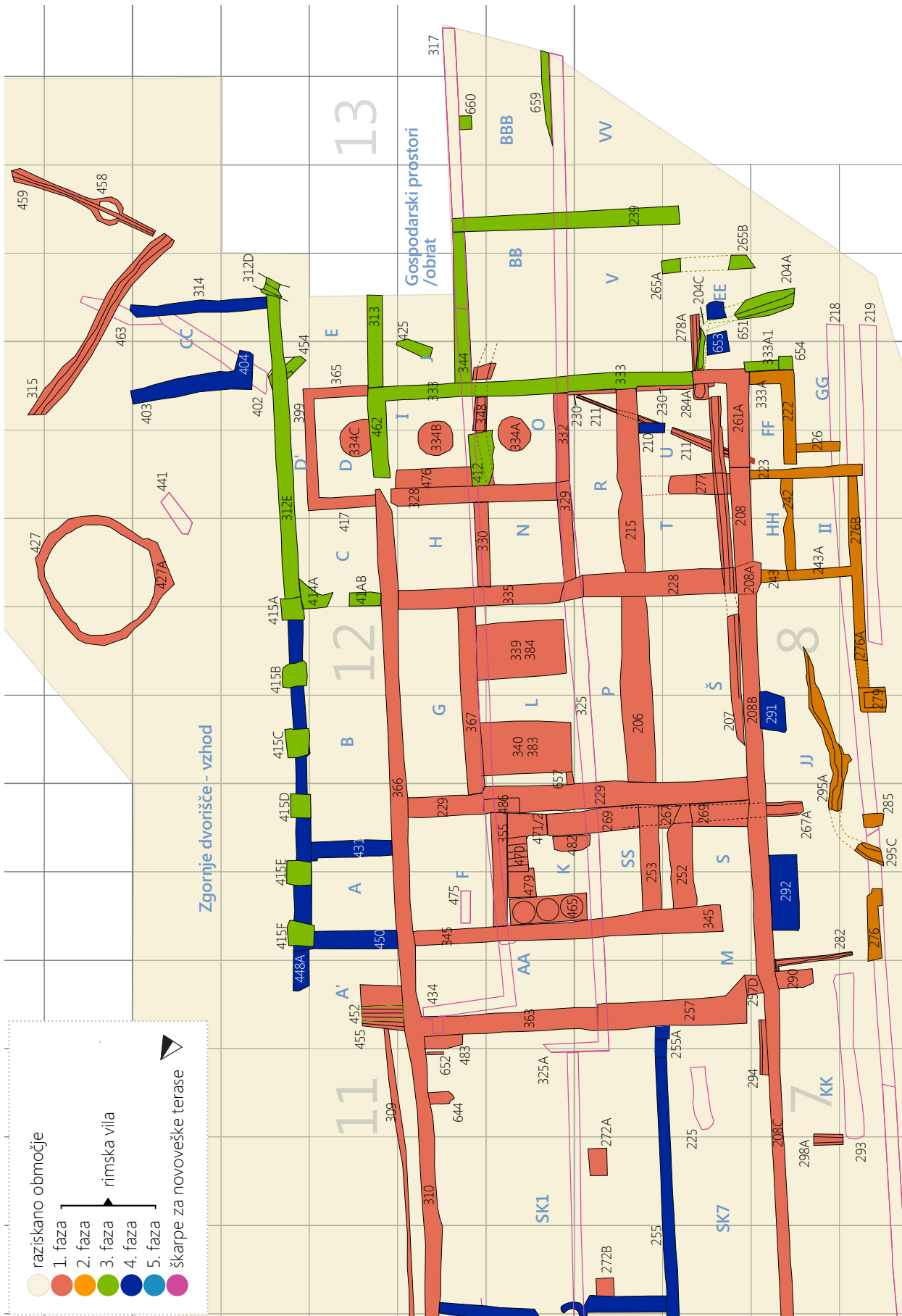
iz glavne fronte poslopja. Poslopje je bilo tako v prvi fazi široko 16 m (brez razširitve O–I–D) in dolgo vsaj 71,5 m. Do kam je poslopje segalo in kje je potekalo jugozahodno krilo kompleksa ob izgradnji, pa lahko za sedaj le ugibamo.

Jugovzhodni del gospodarskega kompleksa

Dolžina izkopanega dela gospodarskega objekta brez skladišča je vsaj 28,5 m, dolžina njegovega nadaljevanja proti jugovzhodu ni znana (sl. 37–39). Zaradi časovne stiske izkopavanje ni poseglo na območje izven predvidene trase avtoceste. Ponekod je izkop segel le do ruševin in zgornjega nivoja zidov. Širina odkritega objekta v času njegovega največjega razpona je bila 25,6 m (brez nejasnega prostora CC na severu). Na jugozahodu so bili arheološki ostanki ohranjeni le do škarp moderne terase 2, in sicer spodnje škarpe SE 219. Na nižji moderni terasi 1 so bili vsi rimski ostanki gospodarskega poslopja uničeni.

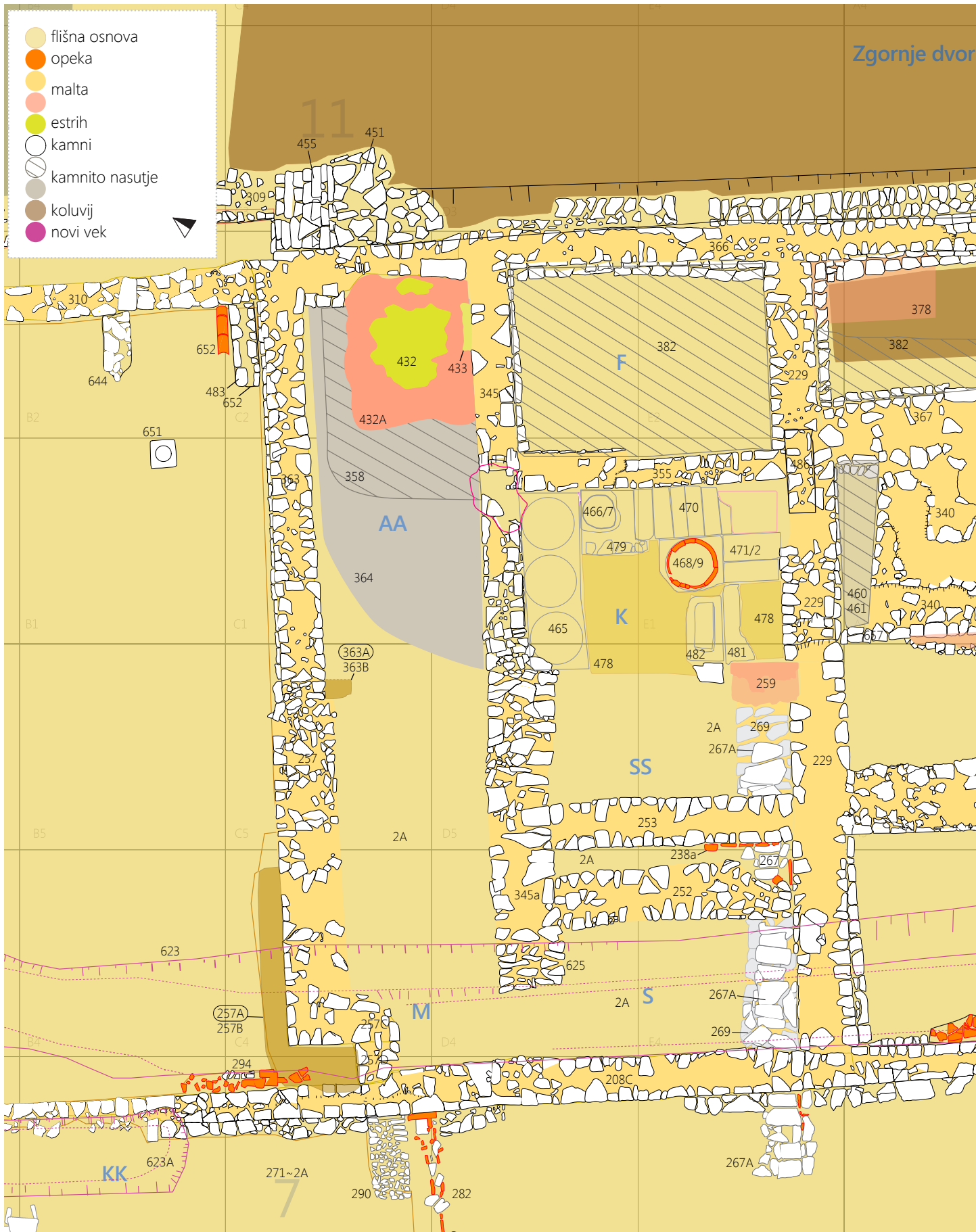
36 Načrt celotnega gospodarskega poslopja z označenimi prostori in gradbenimi fazami; M 1:500.

37 Načrt gospodarskih prostorov z označenimi prostori in gradbenimi fazami; M 1:250.

38 Prikaz rimskih hodnih nivojev v gospodarskih prostorih v 1. gradbeni fazi (načrt); M 1:250.

39 Natančen načrt gospodarskih prostorov 1. faze; M 1:100.

Stavba	Prostor	Tlak	Nadmorska višina	Rimska terasa	Faza
Gospodarsko poslopje	AA	SE 432 - estrih	24,17 m		4 A1-A5
		SE 433 - stopnica	24,38 m		4 A1-A5
	G	SE 378 - estrih	24,82 m		4 A1-A5
		SE 375 - bel mozaik	24,74 m		4 A1-A5
	K	SE 473 - estrih nad stopniščem	24,31 m		4 A1-A5
		SE 442C - zgornja površina SE 478	22,97 m (vrh)		3 A1-A5
		SE 482 - prekritje kanala	22,89 m		3 A1-A5
		SE 443B - ožgan zemljen tlak SE 443C/vrh SE 478	22,97 m		3 A1-A5
		SE 443C/vrh SE 478 - zemljen tlak	22,97 m		3 A1-A5
	L/P	SE 383, SE 384 - vrhnji maltni sloj na strukturah SE 339, 340	24,48-24,58 m		4 A1-A5
		SE 353 - vrhnja površina kolvija	23,40 m		3 A1
		SE 460, SE 338 - vrhnji nasutji med zidovi in strukturama SE 339, 340	24,30-24,51 m		4 A1-A5
	SS	SE 259 - mozaik iz malih belih kock	22,73 m		3 A1-A5
	N	SE 337 - opus spicatum	23,50-23,46 m (vrh)		3 A1-A5
	O-I-D	SE 426B - zemljen tlak	23,22 m		3 A1
	O	SE 353 - vrh kolvija	23,15 m		3 A1
		SE 323 - zemljen tlak	23,28 m		3 A2
	I	SE 426 - zemljen tlak	23,78 m		3 A2
	D	SE 446 - zemljen tlak	24,34 m		3 A2
	R	SE 2A - ohranjen vrh zemljene izravnave	22,15 m		2 A1
	Š	SE 2A - ohranjen vrh zemljene izravnave	21,70 m		2 A1
	T	SE 2A - ohranjen vrh zemljene izravnave	21,70 m		2 A1
	U	SE 2A - ohranjen vrh zemljene izravnave	21,70-21,39 m		2 A1
		SE 207 - vrh plošč kanala	21,54 m		2 A1
		SE 236 = SE 211 - vrh plošč	21,64 m		2 A1
	FF	SE 202B - nasutje izravnalno	21,65		2 (A1) A2
	GG	SE 296 - tlak iz kamnitih plošč	20,96-21,09 m		1 A2
		SE 296B - tlak iz kamnitih plošč	21,01-21,13 m		1 A2
	HH	SE 263 - nasutje	21,25 m		1 A2a
	II	SE 245 - zemljen tlak	20,81-21,00 m		1 A2
	JJ	SE 281 - zemljen tlak	20,41-20,78 m		1 A2
		SE 620 - kamnit tlak	20,32 m		1 A2
	J	SE 318 - vrh hodne površine dvorišča?	23,85		3 A1-A2
		SE 368 - kamnito nasutje	24,13 m		3 A3
		SE 389 - kamnito nasutje	24,07 m		3 A3
		SE 320 - kamnito nasutje z zemljenim tlakom	24,67 m		4 A4
		SE 381 - kamnito nasutje	24,35 m		4 A4
	BB	SE 347 - estrih	23,26 m		3 A3-A5
	A'-A-B-C	SE 440A - hodna površina nadstreška	24,54-23,86 m		4 A3
	A'	SE 443 - zemljen tlak	24,76 m		4 A4
		SE 448 - ognjišče	24,62 m		4 A4
		SE 449 - ognjišče	24,33 m		4 A4
	A	SE 436 - podlaga za tlak SE 435	24,78 m		4 A4
		SE 435 - zemljen tlak	24,84 m		4 A4
	B	SE 406 - podlaga za tlak	24,80 m		4 A4
		SE 406C - maltni sloj - tlak	24,89 m		4 A4
		SE 361 - zemljen tlak	24,92 m		4 A4b
SE 413 - ognjišče		24,96 m		4 A4	
C	SE 311	24,92 m		4 A4	
D-D'	SE 311	24,95 m		4 A4	
E	SE 311	24,90 m		4 A4	
Skladišče	skladišče	SE 2A, SE 271 - zemljena izravnava	20,18-20,30 m		2 A1-3
		SE 2A, 271 - kv. 9/C-E1	20,32 m		2 A1-3
		v jugovzhodnem vogalu zidov SE 310/363	20,70-20,90 m		2 A1-3
	SK6	SE 280 - tlak - utrjena ruševina	20,45-20,50 m		2 A3-5
	SK1, SK4, SK5	SE 275 - tlak - utrjena ruševina	20,45-20,95 m		2 A3-5

40 Nadmorske višine tlakov po posameznih prostorih v gospodarskem posloju.

41 Razlike v hodnih nivojih gospodarskih prostorov in njihovi ohranjenosti. Prikazana je vmesna rimska terasa 3, ki se je skrivala pod korono med modernima terasama 2 in 3.

Prostori jugovzhodnega dela gospodarskega objekta so bili razporejeni na vsaj štirih hodnih nivojih ali rimskih terasah² (sl. 38, 39). V tej fazi je bil najvišji hodni nivo (rimska terasa 4) v prostorih AA, F, G, deloma L in verjetno H. Nekoliko nižji, vmesni nivo (rimska terasa 3) smo zasledili v prostorih K, L/P, N, D, I, O, J, BB, BBB. Tretji hodni nivo (rimska terasa 2), ki je bil enak hodni površini v skladišču, domnevamo v prostorih S, Š, T, U, R, V, VV, EE. Najnižji nivo (rimska terasa 1) domnevamo v prostorih južno od zidu SE 208 = SE 208B (GG, HH, II, JJ, FF, KK), ki so bili sezidani šele v naslednji gradbeni fazi. V prvi fazi je bilo to območje notranjega dvorišča.

Tlaki na najvišji rimski terasi 4 so bili močno uničeni. **Prostor AA** (13,80 × 3,10 m) je mejil na skladišče, toda s skoraj 4 m višjim hodnim nivojem. Prostor je bil deloma vkopan v pobočje (v plasti SE 2, SE 443C), deloma dvignjen z več plastmi kamnitih nasutij, ki so bila ohranjena le v severovzhodnem delu prostora, na območju recentne terase 3 do škarpe SE 325 (sl. 41, 42). Na notranji strani zidu SE 363 je bil prazen pas do raščenege terena zasut z obilico kamnena (polnilo jarka za temelj SE 363B – sl. 44, 25c–d). Nasutja iz srednje velikih peščenjakov SE 364A, manjših peščenjakov SE 364 in večjih peščenjakov SE 358 so bila izdelana tako, da so bili kamni (lomljenci nepravilnih oblik) zloženi poševno, na krajšo stranico in z odklonom proti jugozahodu (sl. 45, 46, 48). Nanje so nasuli plast drobnega peščenjakovega gruščca SE 432B in čez njo nalili podlago SE 432A iz grobe bele malte. Hodno površino je tvoril gladek maltni estrih rjave barve SE 432 (VZ 217), stene prostora pa so bile ometane z belim ometom SE 433 (sl. 49). Debelina ometa SE 433 (26 cm) morda nakazuje stopnico ali prehod med prostori. Neposredno nad tlakom SE 432 sta bila v recentno premešani ruševinski plasti SE 408AA z obilico žganine najdena tudi dva novca iz sredine 4. stoletja (G2067–2068, kovana

2 Zaradi lažjega razumevanja teksta so različni hodni nivoji oz. rimske terase na območju gospodarskih prostorov oštevilčene. Iz tega so izvzeta ostala območja izkopa.

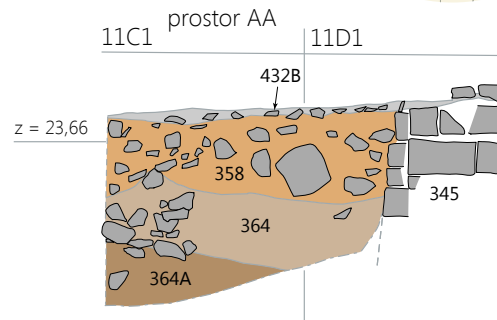
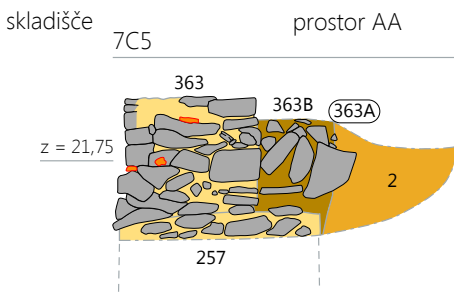
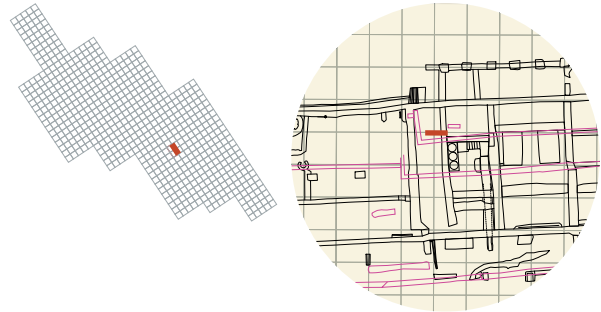
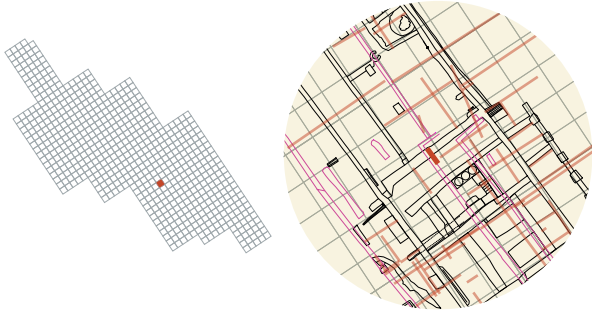
42 Gospodarski prostori jugovzhodno od skladišča.

43 Gospodarski prostori med izkopavanji.

- SE 2 - flišna osnova
- SE 363B - polnilo vkopa za temelj zidu
- kamni
- opeka
- malta

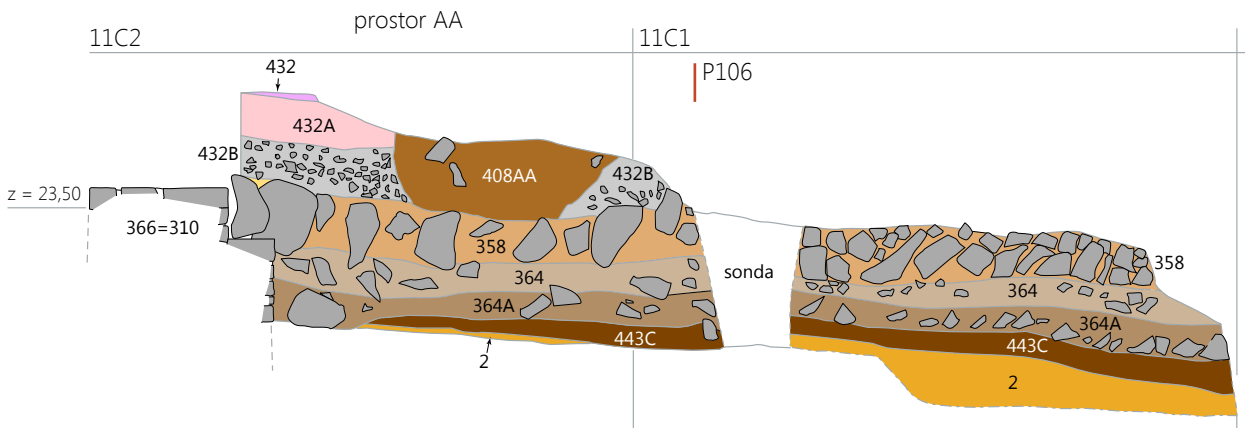
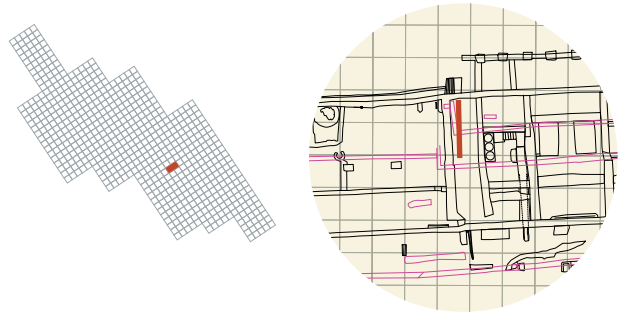
- SE 364A - spodnje kamnito nasutje, podlaga za tlak
- SE 364 - kamnito nasutje, podlaga za tlak
- SE 432B - gruščnato nasutje, izravnava za tlak
- SE 358 - kamnito nasutje, podlaga za tlak
- kamni

44 P61. Presek zidu SE 363 = SE 257 s kamnitim polnilom SE 363B. Pogled proti jugovzhodu; M 1:50.

45 P106. Prečni presek prostora AA. Severovzhodni presek prečne sonde; M 1:50.

- SE 2 - flišna osnova
- SE 443C - kolvij
- SE 364A - spodnje kamnito nasutje, podlaga za tlak
- SE 364 - kamnito nasutje, podlaga za tlak
- SE 358 - kamnito nasutje, podlaga za tlak
- SE 432 - maltni estrih, tlak prostora AA
- SE 432A - maltna podlaga za tlak
- SE 432B - gruščnato nasutje, izravnava za tlak
- SE 408AA - premešana ruševinska plast
- kamni
- malta

46 P104. Presek plasti po dolžini prostora AA. Na notranji strani moderne škarpe SE 325B; M 1:50.

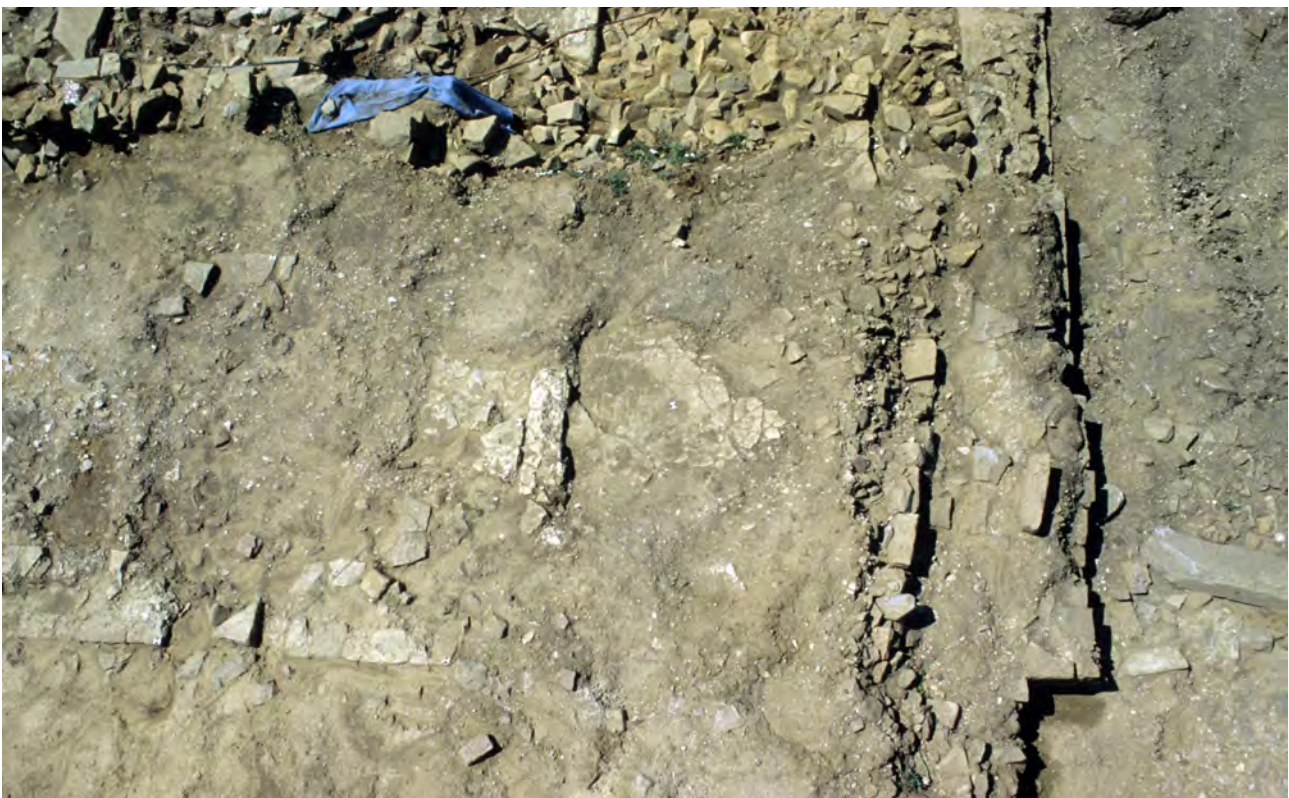
47 Prostor AA. Pogled iz skladišča na zahodu.

med letoma 348 in 361), kar bi kazalo, da je bil prvotni tlak v rabi do konca poselitve. Dostop v prostor je potekal iz prostora F na isti rimski terasi in preko domnevnega stopnišča nad zidom SE 252 iz spodnje rimske terase 2. Jugovzhodni del prostora na moderni terasi 2 je bil z izgradnjo srednjeveških ali modernih teras in njihovo obdelavo popolnoma uničen (sl. 95). Jugozahodna zidova SE 257C in SE 625 = SE 345A je skoraj popolnoma odnesel moderen drenažni jarek SE 621, saj nista imela tako globokih temeljev kot okoliški zidovi. Zaradi tega sumimo, da je moral biti v severozahodnem delu prostora AA hodni nivo nižji, saj omenjena zidova ne bi zdržala sil pritiska težkih nasutij.

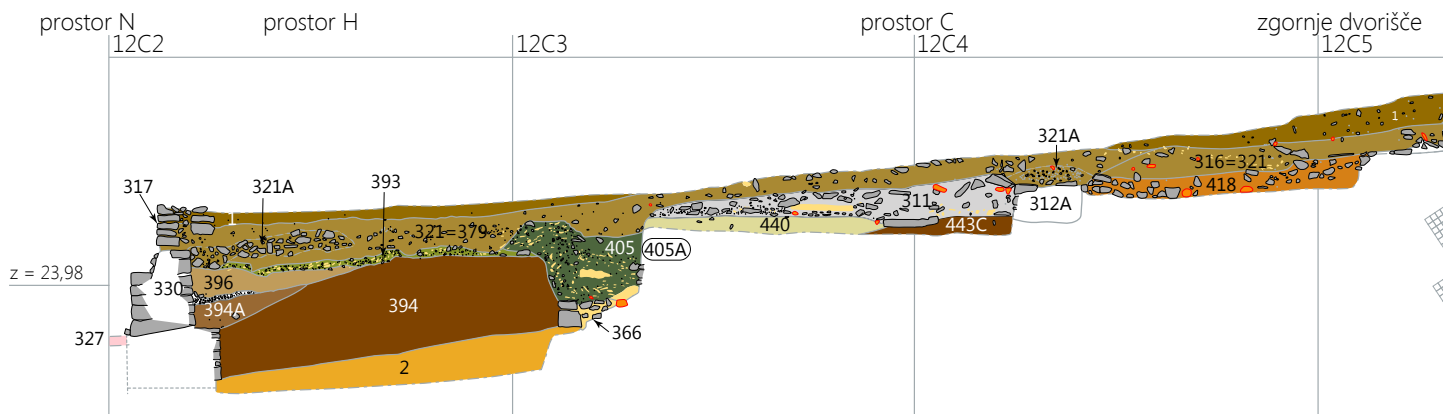
48 Zloženo kamenje v nasutjih prostora AA.

Na istem nivoju je bil izdelan beli mozaik SE 375 v **prostorih F** (5 × 3,90 m) in **G** (8,50 × 2,80 m). Na naravno plast koluvijske SE 394 je bila v obeh prostorih nasuta večplastna kamnita podlaga za tlak SE 382 (debelina 80 cm), ki je bila podobna nasutjem v prostorih AA (sl. 50, 51, 54). V prostoru G je bila pod njo še tanka uravnalna peščena plast SE 387 z drobci malte. Deli mozaičnega tlaka so ohranjeni le v prostoru G. V severnem vogalu prostora (sl. 367) je bil *in situ* ohranjen 2 × 2 m velik del maltne podlage (SE 378) z razsutimi mozaičnimi kockami iz belega apnenca (dimenzije 2,5 × 2,5 × 4,6 cm). Na drugi strani prostora, nad zidom SE 367, je bil ohranjen ogromen blok maltne podlage SE 375 (2,04 × 1,27 m) s še

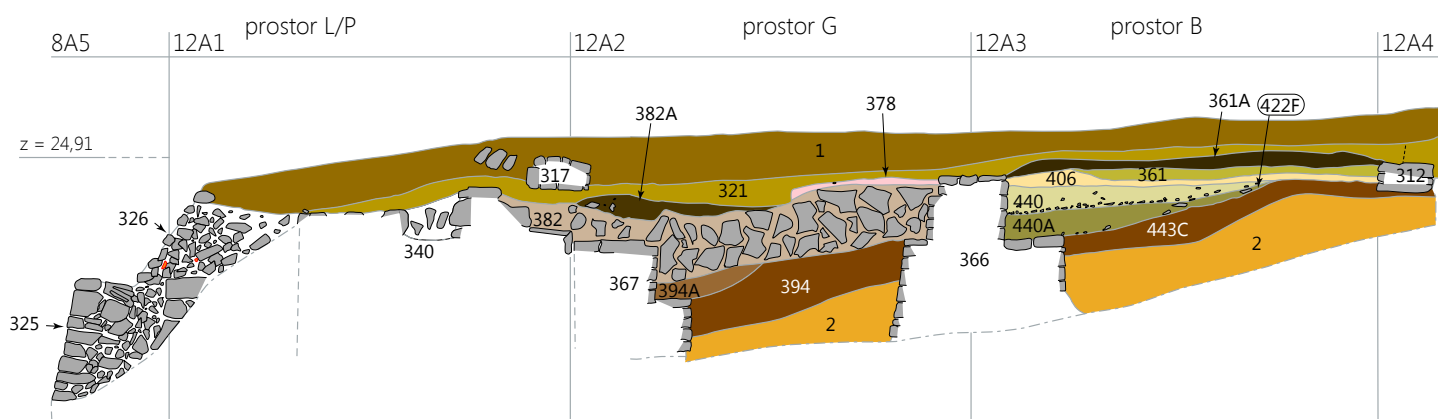
49 Estrih SE 432 in ostanki ometa SE 433 ob jugovzhodni steni prostora AA.

- SE 1 - ornica
- SE 2 - flišna osnova
- SE 394, 443C - kolvuj
- SE 394A - premešan naravni sediment, izravnava prostora
- SE 396 - premešan naravni sediment, izravnava prostora
- SE 393 - zemljena plast z drobcu malte
- SE 405 - polnilo moderne jame SE 405A
- SE 327 - maltna podlaga tlaka v prostoru N
- SE 440 - nasutje za tlake prostorov A', A in B
- SE 311 - kamnito nasutje, podlaga za tlak prostora C
- SE SE 321 = SE 379 = SE 321A, SE 321 = SE 316 - premešana ruševinska plast
- SE 418 - tlakovanje zgornjega dvorišča
- kamni
- opeka
- malta

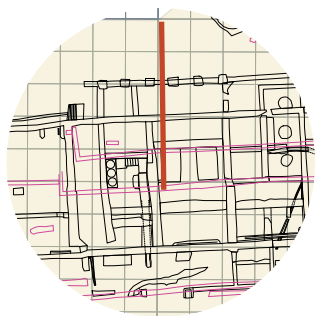
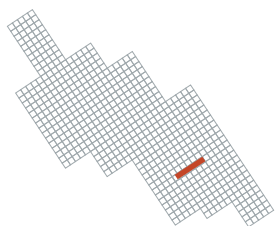
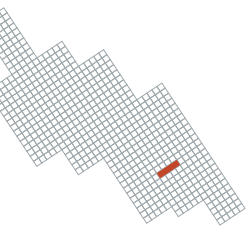
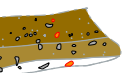
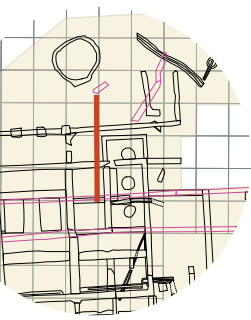

50 P67. Presek plasti na moderni terasi 3. Prostori N, H (1. faza), C (3. faza) in zgornjega dvorišča. Pogled proti severozahodu; M 1:75.

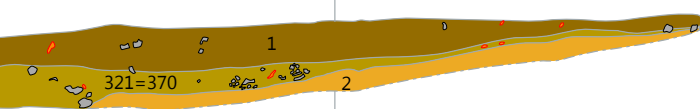
- SE 1 - ornica
- SE 2 - flišna osnova
- SE 321 = SE 370 - premešana ruševinska plast
- SE 326 - kamnito nasutje nad škarpou SE 325
- SE 394, 443C - kolvuj
- SE 394A - premešan naravni sediment
- SE 382 - kamnito nasutje, podlaga za tlak
- SE 382A - premešana plast SE 382
- SE 378 - maltna podlaga za mozaični tlak prostora G
- SE 440A - nasutje, zasutje kanala SE 422F
- SE 440 - nasutje za tlake prostorov A', A in B
- SE 406 - kamnito nasutje, podlaga za tlak prostora B
- SE 361 - zemljen tlak prostora B
- SE 361A - premešana plast SE 361, plast uporabe prostora B
- kamni
- opeka

51 P17. Presek plasti na moderni terasi 3. Prostori L/P in G (1. faza), prostora B (4. faza) in zgornjega dvorišča. Pogled proti severozahodu; M 1:75.

zgornje dvorišče
12A5

ohranjenim belim mozaikom SE 374 (sl. 52). Le-ta je bil sicer nekoliko premaknjen pod recentno škarpo SE 317, kjer se je ohranil (sl. 367). V ohranjenem delu mozaika SE 374 je bil izdelan poglobljen kanal širine 30 cm, globine 10 cm in ohranjen v dolžini 85 cm, ki je bil usmerjen severovzhod–jugozahod in nagnjen proti prostoru L. Ob robovih je bil kanal obdan s podolgovatimi belimi mozaičnimi kockami (velikosti $8-7 \times 6 \times 4$ cm). Na severovzhodnem koncu so bili v zgornjem delu estriha, pravokotno na ohranjeni kanal, vidni štirje odtisi podolgovatih kock, ki so zamejevale drugi kanal.

Mozaik je bil z globokim oranjem močno uničen. Premešana ruševinska plast SE 382A z veliko mozaičnimi kockami je segala čez oba prostora. Recentno uničenje je v jugovzhodni polovici prostora G (kv. 12/B2) poseglo izjemno globoko ter v celoti uničilo mozaik in podlago. Morda je bil že v rimskem obdobju ta del prostora nižji.

Popolnoma uničeni so bili tlaki v **prostoru H**, ki so bili tako kot v sosednjih prostorih najverjetneje na najvišji rimski terasi 4. To je razvidno iz pregleda lica zidu SE 328, kateremu ni bilo namenjeno biti viden. Za učvrstitev temelja SE 330 so na severozahodni strani zidu vkop za temelj (SE 330B) zasuli z nasutji SE 396 in SE 394A, ki sta bili po svoji strukturi zelo podobni naravni meljasti glini SE 394 (med njima je bil ugotovljen le rahel pas koncentracije drobecv malte) (sl. 50). Celotno površino prostora je prekrivala tanka plast SE 393 z drobci malte podobna plasti SE 387 v prostoru G. Najverjetneje sta plasti nastali pri gradnji. Plasti nad SE 393 so bile vse premešane, saj je novoveška loščena keramika segala do nje oz. do nivoja, primerljivega z dnom podlage SE 382 v prostoru G.

Prostor G je bil proti jugozahodu verjetno odprt v **prostor L–P** (sl. 55, 56). Zid SE 367 sta z jugozahodne strani podpirali dve zidani pravokotni strukturi SE 340 in SE 339 ($4,20 \times 2,40$ m, ohranjena višina 1,80 m in 1,76 m). Ploščadi sta bili prekriti s slabo ohranjenima estrihoma iz bele apnene malte (SE 383 in SE 384). Prostor med zidovi SE 229 in SE 335 ter struktura je bil ob gradnji zasut vsaj do višine estrihov SE 383 in SE 384. Nasutja (SE 461, SE 385, SE 385A, SE 460, SE 338) pa so z jugozahodne strani podpirali manjši podporni zidki. Ohranjen je bil le zidek SE 657 (sl. 56) med strukturo SE 340 in zidom SE 229, medtem ko je bil drugi uničen z gradnjo škarpe SE 325. Spodnje tanke plasti z manjšimi kamni (SE 385, SE 385A in SE 461) so prekrili z večjimi lomljenci (SE 338 in SE 460) do višine estrihov. Prostor med struktura, širok 2,20 m, ob gradnji ni bil zasut, saj je bil ob odkritju zapolnjen z lečami najmlajše ruševine (SE 341, SE 351, SE 352). Vanj je vodil mozaični kanal SE 374. Hodno površino v vmesnem prostoru je predstavljal vrh koluvija SE 353 = SE 357 na vmesnem nivoju ali rimski terasi 3. Nadaljevanje

52 Mozaik iz belih kamnitih kock (SE 374) v prostoru G.

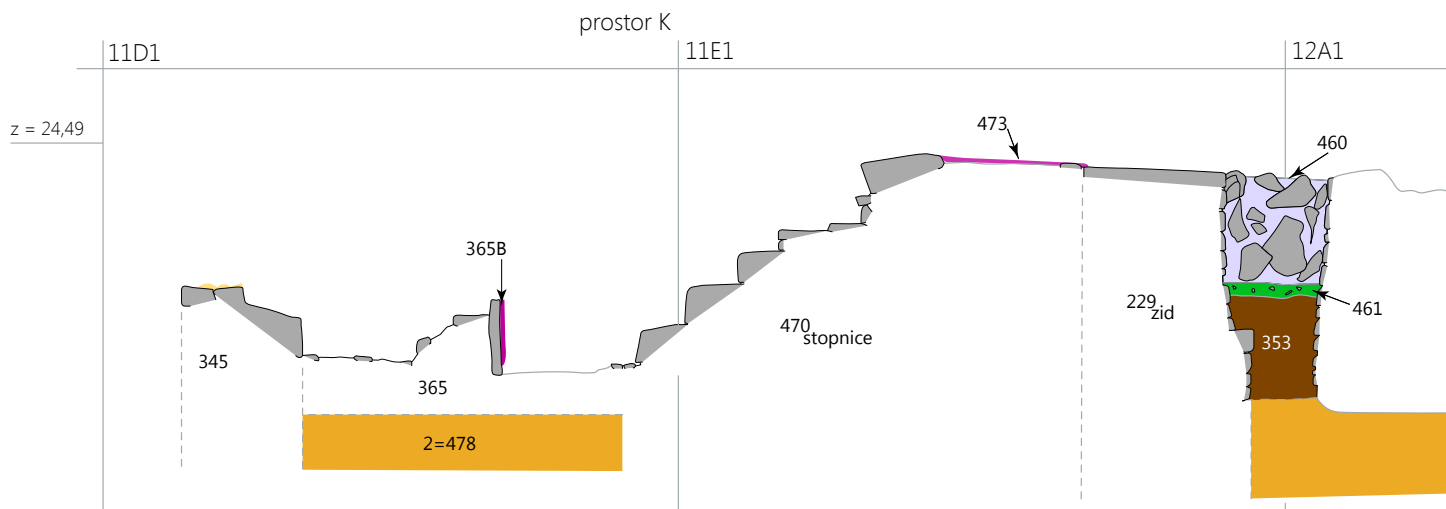

53 Pogled na prostore F, G in H po odstranitvi vseh vmesnih plasti. Dobro so vidni cokli temeljev.

54 Kamnito nasutje SE 382 v prostoru F ali G.

● SE 2 - flišna osnova; SE 478 - zemljen tlak prostora K	● SE 385 - zemljeno nasutje	● SE 327A - vrhnja maltna podlaga za tlak prostora N
● SE 353 = SE 357 - kolvij	● SE 338 - kamnito nasutje	● SE 327B - spodnja maltna podlaga za tlak prostora N
○ SE 365 - struktura za dolije	● SE 383 in SE 384 - vrhnji maltni sloj na strukturah SE 340 in SE 339	● kamni
● SE 365A - omet na strukturi SE 465	● SE 321 - premešana ruševinska plast	● opeka
● SE 473 - estrih na platoju SE 472	● SE 341 - vrhnja ruševina	● oglje
● SE 461 - zemljeno nasutje	● SE 351 - vmesna ruševina	● malta
● SE 460 - kamnito nasutje	● SE 352 - spodnja ruševina	

55 P16. Presek struktur in plasti v prostorih L/P, K in N; M 1:50.

prostora proti jugozahodu (prvotno poimenovano prostor P) je moralo potekati na enakem nivoju, čeprav so bile naravne plasti zaradi oranja na moderni terasi 2 ohranjene bistveno nižje (za vsaj 0,5 m). Čemu sta bili ogromni zidani strukturi namenjeni, ni jasno. Deloma sta podpirali zgornji nivo rimske terase 4 kot podaljšek prostora G. Preko zahodne ploščadi (SE 340) je potekal dostop iz zgornjega nivoja oz. prostora G na kamnito stopnišče v prostoru K (mimo zidu SE 486 nad temeljem SE 229). Toda njuna osnovna funkcija je morala služiti podpori neke večje konstrukcije. Morda sta bila nad njima postavljena lesen opaž ali balkon na nivoju zgornje etaže, sledi vodoravnih gred (sl. 57) naj bi se celo videle v večjih količinah zoglenelega lesa (v ruševini SE 351) ob zidu SE 367. Prazen vmesni prostor bi lahko služil za odtekanje stisnjene tekočine iz stiskalnice v zgornjem nivoju v posode, nameščene v njem, ali pa je bil prostor namenjen kontrapezu stiskalnice. Iz jugovzhodne ploščadi je morda potekala tudi povezava ali neke vrste odprtina proti prostoru N.

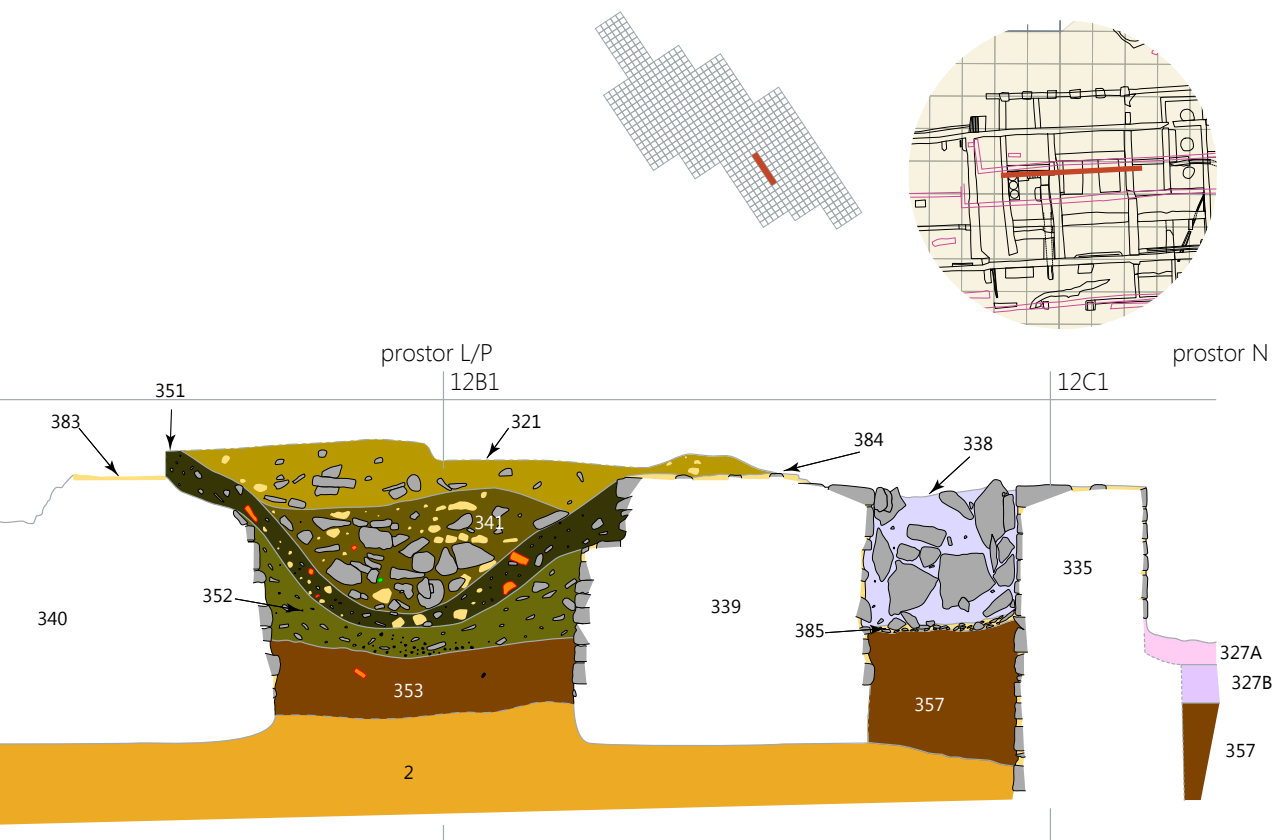
K sklopu prostorov (AA, F, G, H) na zgodnjem nivoju lahko pripišemo še **prostor N** (sl. 58–64), s tlakom na rimski terasi 3 – vsaj 1 m nižje od rimske terase 4. Jugozahodni zid

56 Prostor L/P s strukturama SE 339 in SE 340.

57 Zahodno lice strukture SE 339 s praznim prostorom za vodoravne lesene gredi.

58 Prostor N - Bazen za zbiranje vinskega mošta (*lacus*), tlakovan v tehniki *opus spicatum*, in prostor O pred njim.

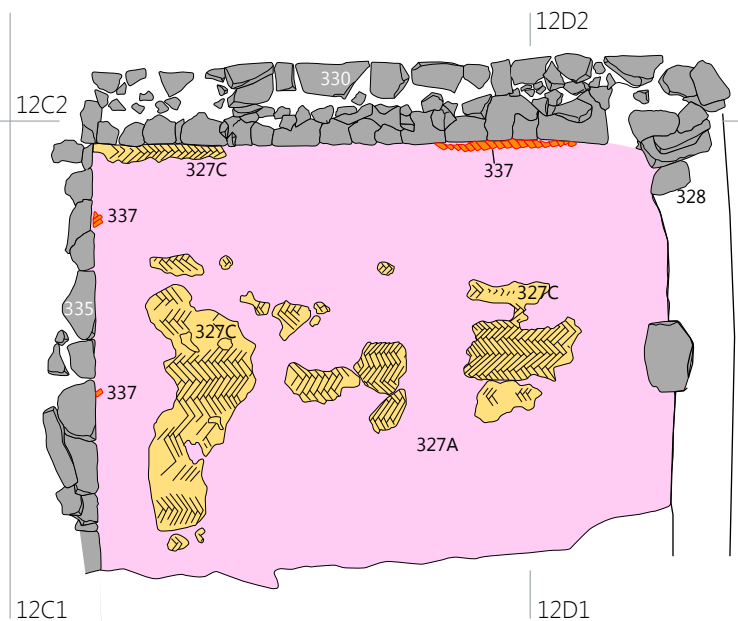
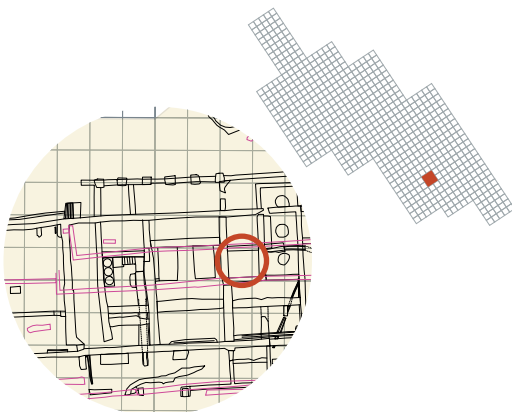
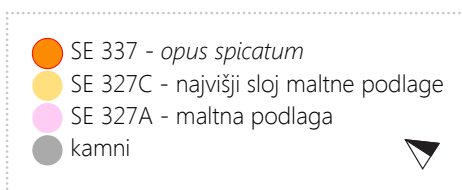
SE 329 (s temeljem SE 332) je bil praktično uničen z gradnjo moderne škarpe SE 325. Nad naravno plastjo SE 357 in cokli zidov SE 328, SE 335, SE 330 in SE 329 je bila postavljena troslojna maltna podlaga SE 327 (sl. 59). Spodnji sloj (SE 327B) iz drobnih lomljencev zalitih z malto je bil prekrit s slojem (SE 327A) malte premešane z manjšimi prodniki peščenjaka

59 Presek maltnih podlag SE 327 nad coklom zidu.

(velikosti 2–7 cm). Tako pripravljene podlage so bile nato prekrte s tankimi sloji fine malte (SE 327C). Prostor je bil tlakovan v tehniki *opus spicatum* (SE 337). Pravokotni opečnati tlakovci (velikosti 2 × 5 × 10 cm) so bili ohranjeni le še ob zidovih SE 330 (ok. 20 kosov) (sl. 61, 63) in SE 335 (trije kosi) (sl. 64). Odtisi tlakovcev v tehniki ribje kosti so bili vidni v ostankih najvišjega maltnega sloja – posteljice SE 327C (sl. 60, 62). Kot drugi je bil tudi ta prostor verjetno ometan, saj so bile vidne sledi malte na stenah (zidovi SE 335, SE 330; sl. 63, 64). Pod tlakom se je v sosednji prostor O pretakal zidani odvodni kanal SE 348.

V mnogih istrskih rimskih vilah so gospodarske prostore obratov za predelavo oljčnega olja, posebej prostore stiskalnic in torkelj, opremili s tlakovanjem v tehniki *opus spicatum* (pregled Matijašič 1998). Na osnovi analogij bi lahko v prostoru N prepoznali *lacus*, bazen za zbiranje mošta. Bazen

60 Načrt prostora N; M 1: 50.

61 Detajl tlakovcev SE 337.

62 Odtis tlakovcev v vrhnjem sloju malte SE 327C.

63 Ohranjeni tlakovci ob zidu SE 330. Viden je tudi omet na steni.

64 Pogled na severni vogal prostora N (zidova SE 330 in SE 335, ostanki tlaka SE 337).

je bil dolg 3,76 m in širok 3,3 m (ohranjeno 2,74 m), torej s površino 12,4 m² (ohranjena površina estriha 10,3 m²). Vsi obodni zidovi bazena niso bili sezidani do ostrešja, temveč je bil običajno vsaj eden od zidov nižji, da je omogočal dostop (Brun 2004a, 22–24; Matijašič 1998, 231). V prostoru N je bil najverjetneje nižji zid tisti, ki je bil uničen pod moderno škarpo SE 325. Tudi zid SE 328, ki je bil uničen do maltne podlage SE 327, bi bil lahko nižji, čeprav se na stiku z zidom SE 330 tega ni bilo mogoče ugotoviti. Lacus ali bazen za zbiranje mošta je moral biti povezan s prostori za stiskalnico, ki so se praviloma nahajali na višjem nivoju kot bazen zaradi lažjega odtoka stisnjene tekočine (Carandini 1984, I, 126, 128; Brun 2004b). V našem primeru bi bili prostori stiskalnice lahko v prostorih H, G ali F.

Prostori O–I–D so v prvi fazi delovali kot en prostor (dolga 9,35 m in širok 4,40 m) s hodno površino na rimski terasi 3 (sl. 68–73). Območje je v dolgem življenjskem obdobju vile doživelo veliko prezidav, dvigovanj tlakov in menjav namembnosti. Obodni zidovi prostora v najstarejši fazi so le

deloma jasni. Vzhodni del prostora (kasnejši prostor D) je bil najgloblje vkopan v pobočje in je štrlel izven linije zunanje stene poslopja (SE 366). Odsotnost trdnejšega temeljenja zidov SE 417, SE 399 in SE 365 najverjetneje nakazuje, da niso nosili težje strešne konstrukcije. Zidovi SE 417, SE 399 in SE 365 so bili ometani z belo sivim ometom na notranji in zunanji strani (notranji omet SE 417C, SE 399C, SE 365C, zunanji fasadni omet SE 399D, SE 365D) (sl. 65–67, 69).

V prostoru so bile postavljene tri zidane krožne baze (SE 334A, SE 334B in SE 334C – povprečen premer 1,5 m), ki so bile med seboj oddaljene 2 m in 2,10 m (sl. 68, 70–72). Vse tri baze so bile vkopane v naravne plasti (ok. 0,5 m globoko). Z jugovzhodne strani je bila na zid SE 328 naslonjena pravokotna struktura SE 476 (izkopane dimenzije 3,10 × 0,96 m, višina 0,27 m) (sl. 68, 70–72). Le ta bi lahko predstavljala stopnišče v višji prostor H ali kaj drugega, povezanega s krožnimi bazami. Na krožne strukture so bili morda postavljeni mlini za žito. Za stiskalnico (za vino ali oljčno olje) je prostor O–I–D preozek, za mline za oljke pa je medsebojni

prostor med bazami preozek (pri domnevi uporabe živalskega pogona).

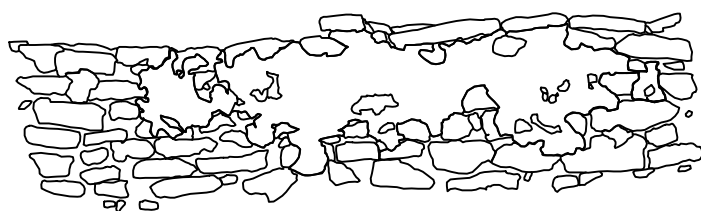
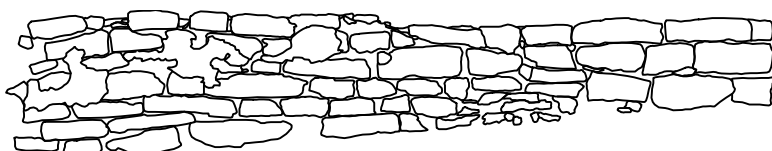
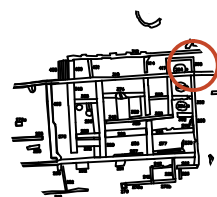
V najstarejši fazi je bil v rabi zemljen tlak, ki ga je deloma predstavljala flišna geološka osnova, deloma nasuta zemljena plast rumene barve SE 426B, ki je prekrivala polnila vkopov za krožne baze (npr. SE 334B3) (sl. 68).

Skozi zgornji del temelja SE 328 je iz prostora N pritekel zidani odtočni kanal SE 348, ki je imel dno zgrajeno iz večjih

kamnitih plošč. Prečno je sekal prostor proti jugovzhodu in se nadaljeval v prostor BB.

Na robu recentne terase 3 in debelim ruševinskim slojem je bil odkrit najbolj ohranjen prostor v celotnem kompleksu.

Prostor K (sl. 74–87) je bil prehodni prostor med zgornjimi prostori na rimski terasi 4 in spodnjimi prostori poslopja na rimski terasi 2. Hodna površina prostora K se je raztezala na rimski terasi 3. Vsaj v zadnji fazi so v njem shranjevali živila. Zemljen tlak sta tvorili geološka osnova SE 2 in plast SE 478,

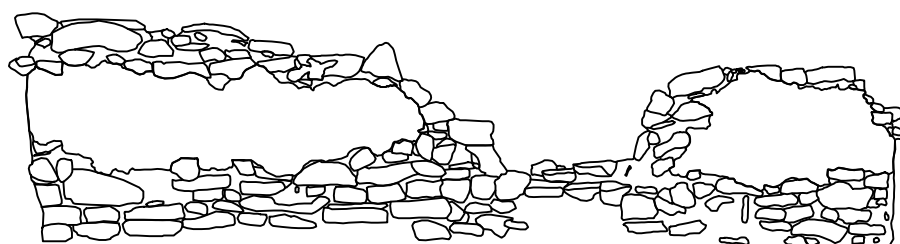
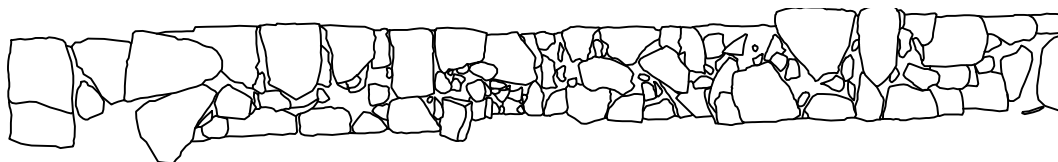
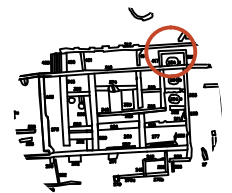
65 Zid SE 365. a – tloris zidu, b – zunanja stena in c – notranja stena z ometom; M 1:30.

ki ji je bila podobna. Povsod kjer originalna hodna površina ni bila prekrita z zidanimi strukturami, je bila v požaru ob koncu vile močno ožgana (SE 442B in SE 442C). Ohranjeni zidovi SE 345, SE 355 in SE 229 so bili ometani z rdeče obarvanim ometom od hodnega nivoja do vrha ohranjene ruševine in nanje so bile kasneje naslonjene mlajše strukture (omet SE 464 na zidu SE 345 (sl. 80), omet SE 474 = SE 356 na zidu SE 355 (sl. 77, 80), omet SE 229D na zidu SE 229 (sl. 30g)).

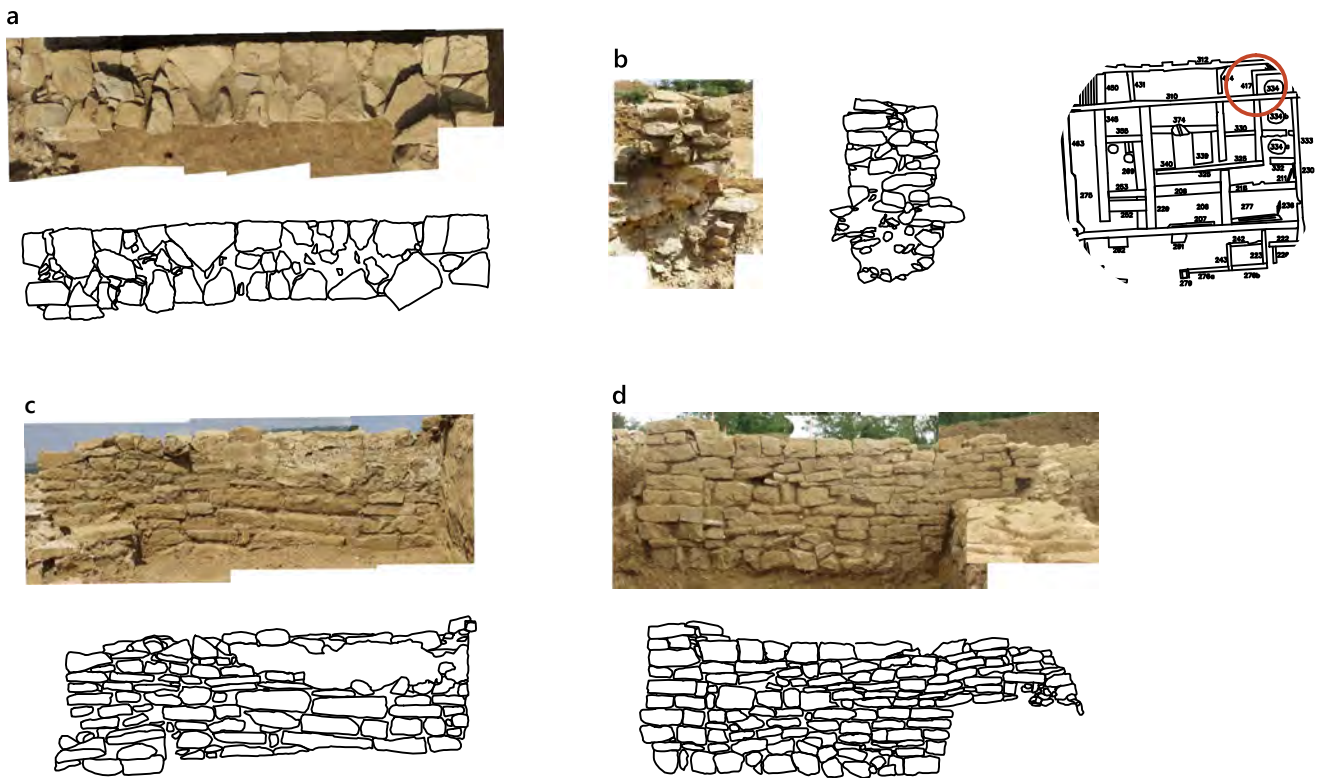
Dostop v shrambo iz zgornjih prostorov, iz prostora L oz. G, je potekal preko zidanega stopnišča. V vzhodnem vogalu

prostora je bila postavljena zidana podporna konstrukcija SE 472 v obliki črke L (sl. 76, 83, 86). Segala je 0,88 m visoko nad hodno površino prostora (SE 478). Vrh podesta je bil prekrit z belim estrihom SE 473 s površino sivo-rjave barve (sl. 82). Od tam se je v notranjost prostora spuščalo pet stopnic SE 470 (sl. 79) iz večjih kamnitih blokov in z manjšim podestom SE 479 na dnu, v višini ene stopnice.

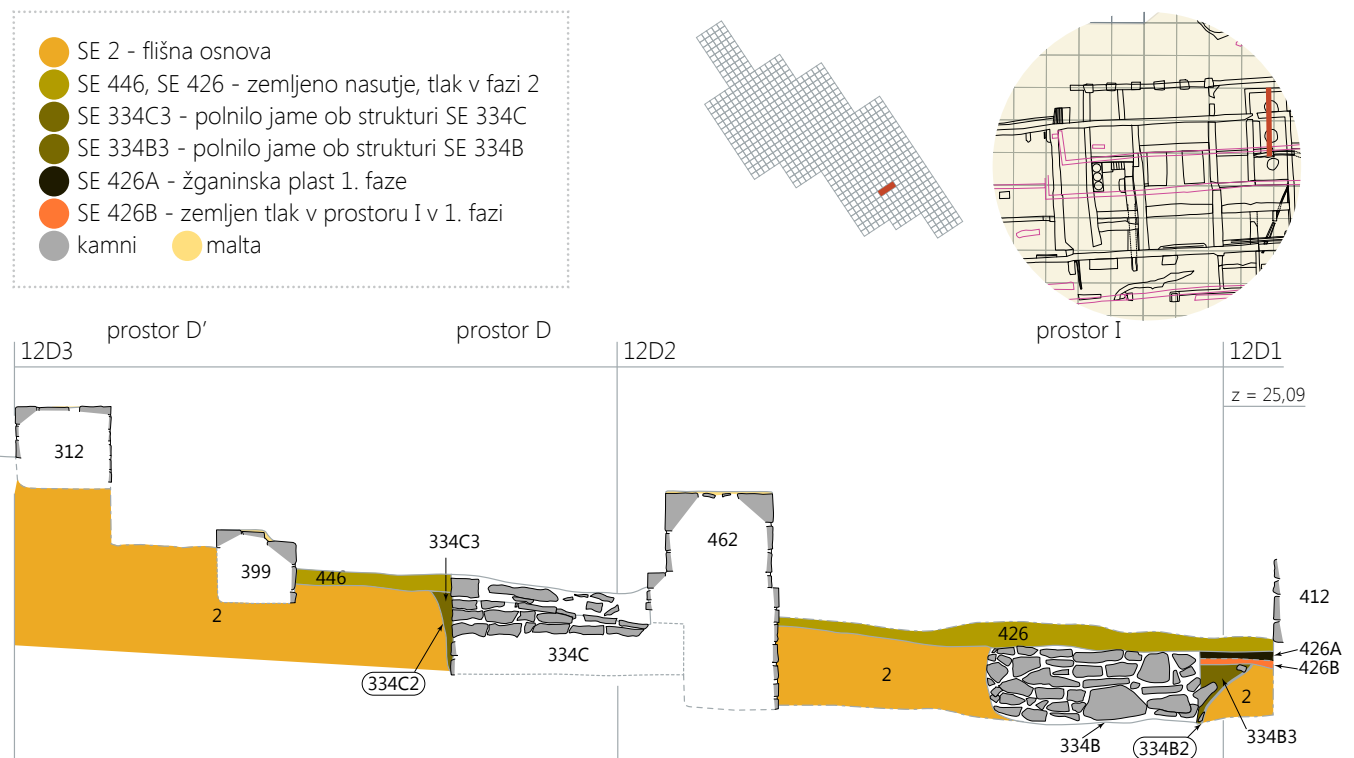
Morda je bil že v prvi fazi severozahodni pas shrambnega prostora K prezidan z zidano ograjo SE 465 (sl. 75, 77, 78, 80), ki je potekala vzporedno z zidom SE 345 na razdalji 1,25 m. Vmesni pas za ograjo je bil zapolnjen z nametanimi

66 Zid SE 399. a – tloris zidu, b – tloris cokla temelja na zunanji strani in c – notranja stena z ometom; M 1:40.

67 Zid SE 417. **a** – tloris, **b** – presek, **c** – zunanja stena in **d** – notranja stena z ometom; M 1:50.

68 P101. Presek struktur v delu prostora O–I–D in zgornjem dvorišču oziroma presek čez prostore D, D' in I; M 1:50.

69 Pogled na zunanjo steno zidu SE 399 s temeljem, ki nakazuje vrh kolvija ob gradnji.

70 Krožna baza SE 334B (prostor I).

71 Prostor O in baza SE 334A.

72 Tloris prostorov I in D z zidanima krožnima bazama SE 334B in SE 334C in strukturo SE 476.

73 Struktura SE 476.

76 Prostor K, pogled z zahoda.

77 Prostor K, omet SE 474 na zidu SE 355.

78 Prostor K, zidana ograja SE 465. Pogled s severovzhoda.

79 Kamnite stopnice SE 470.

80 Prostor K, pogled z jugozahoda. V osredju zidana ograja SE 465.

81 Podstavek SE 466 za kamnito posodo SE 467 (G25) na podestu SE 479.

82 Vrhnji podest SE 472 z ostanki estriha SE 473 v vogalu.

83 Jugovzhodni del prostora K in prehod v spodnje prostore.

84 Zazidan dolij SE 469 (G24) obzidan s strukturo SE 468.

85 Svinčena plošča SE 469C (G24a) v doliju SE 469 (G24).

86 Struktura SE 472 z jugozahoda.

87 Začetek kanala SE 467, prekritje SE 482B, struktura SE 482C.

kamni in malto, v kateri so se ohranili odtisi vzdanih dolijev. Zidana ograja je lahko držala tri dolije, ki so bili postavljeni v maltni ovoji debeline 3 cm in premera 0,63 m (sl. 39, 78, 80). Ta del je bil sicer močno poškodovan pri odstranitvi dolijev pred porušenjem poslopja. Med čiščenjem ostankov strukture je bil najden novc iz tiberijevega obdobja (G1248 – as, cesar Tiberius (Divus Augustus), kovan 22–30).

V kotu med stopnicami SE 470 in podestom SE 472 je bil postavljen dolij (SE 469), obzidan s strukturo SE 468 (sl. 83–86). Za lažjo uporabo je bil dolij dvignjen ok. 0,5 m nad podom. Dolij (G24) je imel premer 1,04 m in je bil skoraj popolnoma ohranjen. Na dnu je bil obložen z okroglo svinčeno ploščo SE 469C s premerom 53 cm (G24a).

Na spodnjem podestu SE 479 je bil verjetno pozneje sezidan podstavek SE 466 v obliki četrte kroga (0,87 × 0,74 × 0,48 m), na katerega je bila postavljena posoda iz apnenca SE 467 (premera 80 cm; G25) (sl. 81). Gradnja podstavka je bila podobna kot pri strukturi SE 468. Naslonjen je bil na omet zidane ograje SE 465 in le 20 cm oddaljen od spodnje stopnice SE 470. Tako je v enih mlajših faz nekoliko otežil prehod po stopnišču. Prostor je bil v taki obliki uporabljen do opustitve vile, saj so bile pod ruševino najdene cele amfore *in situ* (glej opis zaprtega konteksta v 6. fazi). Zaradi uničenosti plasti na moderni terasi 2 ni jasno, do kam je segal prostor. Lahko bi bila jugozahodna stena postavljena v liniji moderne škarpe SE 325 ali je to predstavljal šele zid SE 253. Jugovzhodni vogal prostora je bil tlakovan s kamnitimi ploščami (SE 482), ki so prekrivale začetek zidanega odtočnega kanala SE 267 ob zidu SE 229 (sl. 87).

Iz shrambnega prostora K je preko vhodne stopnice SE 481 vodil prehod v **prostor SS** na nižji rimski terasi 2 (sl. 93). Neposredno ob stopnici in 20 cm nižje je bil odkrit bel mozaik SE 259 (širine 1,20 m) (sl. 88–89), ki se je ohranil pod recenčno škarpo SE 325. Bele mozaične kocke velikosti 1,5 × 1 × 2,5 cm do 1 × 1 × 2,5 cm so bile vstavljene v 34 cm debel sloj malte. Mozaik je potekal nad odtočnim kanalom SE 267A, ki je ob zidu SE 229 strmo tekkel iz prostora K in pod tlaki v prostorih S in SS ter se skozi obodni zid SE 208B izlival na spodnjem dvorišču (v poznejšem prostoru JJ) (sl. 90–92). Kanal je bil vkopan globoko pod tlaki prostorov. Pas nad kamnitimi ploščami kanala je bil zato zasut in zazidan s kamenjem in malto (SE 269). Le v vogalu med zidovi SE 252, SE 253 in SE 229, ki so ga zamejevale pokončno postavljene tegule SE 238A (sl. 91), te strukture ni bilo. Dostop do plošč, ki so kanal prekrivale, je bil morda potreben za čiščenje kanala.

88 Prehod iz prostora K v prostor S.

89 Mozaik SE 259, prostor S.

90 Kanal SE 467 ob zidu SE 229.

Na moderni terasi 2 je bila večina antičnih struktur skoraj popolnoma uničena. V **prostorih SS, S in M** (sl. 93–95) sta bili pod recentno premešano plastjo SE 201 po večini ohranjeni le naravni plasti SE 2A in SE 2. Skozi ozek hodnik M je potekal prehod med skladiščem in gospodarskimi prostori (sl. 95). Tudi prostor S je imel prehodno funkcijo, saj v njem domnevamo stopnišče na zgornji nivo v prostor AA. Stopnišče bi lahko potekalo nad zidovima SE 252 in 253. Drugače težko razložimo njuno funkcijo.

V ozkem **prostoru R** (sl. 96) je bil ohranjen le kanal SE 211 = SE 236 iz narobe obrnjenih imbreksov (sl. 97) in s prekritjem iz kamnitih plošč, ki se je nadaljeval v prostor T ter se izlival v kanal SE 207 (sl. 99). Še en narobe obrnjen imbreks je bil nato položen od kanala SE 207 do zidu SE 208, skozi katerega je bil speljan kanal SE 211 = SE 236 na spodnje dvorišče (sl. 188). Kar bi lahko pomenilo, da je kanal SE 207 kasnejši.

Prostora T in U (sl. 97–105) sta bila v prvi fazi ločena z zidom SE 277. Dimenzije prostorov so bile podobne: prostor T (4 × 3,40 m), prostor U (4 × 3,80 m). Prostor U bi pogojno lahko obsegal še prostor FF kot simetrično protiutež prostora D.

Iz **prostora Š** (sl. 100) je skozi zid SE 228B priteknel v prostor T odvodni kanal SE 207 s tegulami z žigom Crispini (G26–29) (sl. 98, 99). Narobe obrnjene tegule na dnu kanala so imele odbite robove. Kanal je prečil zid SE 277 do prostora U, kjer se je ob južnem vogalu prostora pod pravim kotom zalomil proti severovzhodu v razširitev SE 284A (1,11 × 0,70 m) (sl. 101–102). Voda je skozi odprtino v zidu SE 230B (poznejšemu zidu SE 261B = SE 333) nad njim odtekala naprej proti jugovzhodu v kanal SE 278A na vzhodnem dvorišču (sl. 103). Na kanal SE 207 se je verjetno priključil kanal SE 211 = SE 236, ki je priteknel z vzhoda iz prostora R. Najstarejši tlaki v obeh prostorih niso poznani, saj so bili s poznejšimi posegi odstranjeni (mlajše gradbene faze, novoveško kmetijstvo in usek SE 621). Severozahodni polovici prostorov sta bili zato ohranjeni višje (sl. 174). Geološka podlaga SE 2A je bila v tem delu morda blizu prvotni višini, kar je nekoliko višje od tal v skladišču.

Vhod v gospodarske prostore obrata s spodnjega dvorišča bi lahko zaznamovala zunanja stopnica SE 663 (sl. 39, 188). Ob jugozahodni strani zidu SE 208 je bil nad temelj SE 208F postavljen večji kamnit kvader, obdan s pokončno postavljenima tegulama na severozahodni strani.

91 Kanal SE 467 in struktura SE 238A.

92 Izliv kanala SE 467 na spodnjem dvorišču.

93 Rimska terasa 2. V ospredju prostora S–SS in Š.

94 Prostora S, SS.

97 Kanal SE 211. Prostor R.

95 Prostor M, južni del prostora AA in prehod v skladišče.

98 Presek kanala SE 207. Prostor U.

99 Stik kanala SE 207 in kanala SE 211 = SE 236.

96 Prostori na rimski terasi 2. V ospredju prostor R in za njim prostor T-U. Pogled proti jugozahodu.

100 Prostora Š in T-U v ospredju.

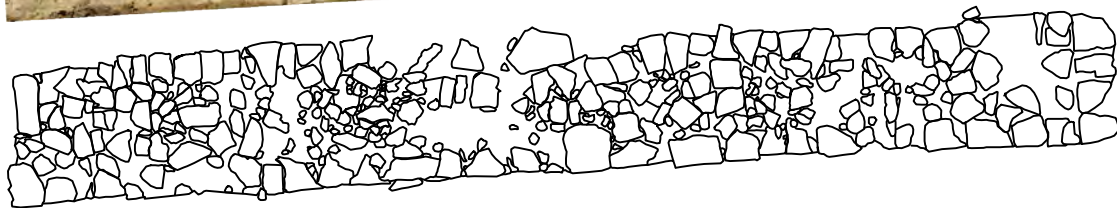
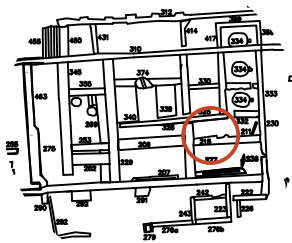
101 Razširitev kanala SE 284A in južni vogal prostora T-U. Pogled s severa.

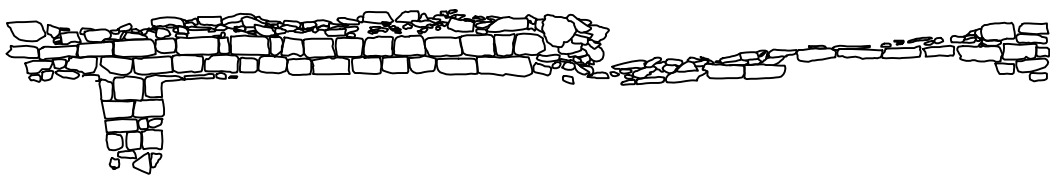
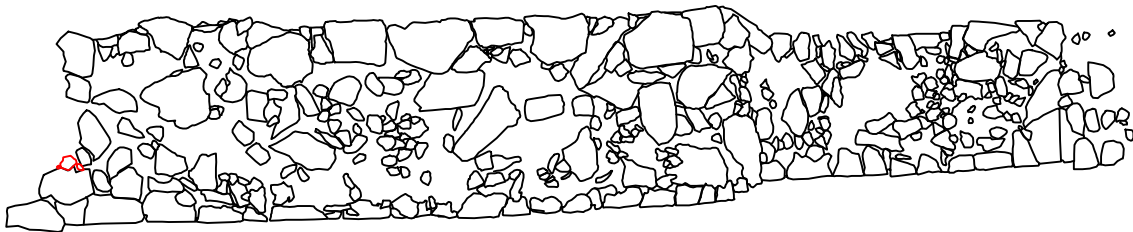
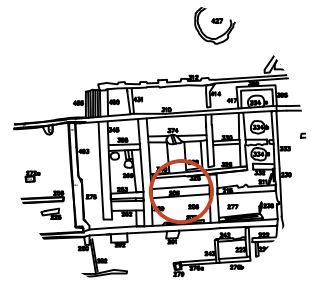
102 Razširitev kanala SE 284A in južni vogal prostora T-U.

103 Preput kanala SE 284A v zidu SE 333. Pogled iz prostora V.

104 Zid SE 215. a – tloris, b – jugozahodno lice v prostoru T-U; M 1:60.

105 Zid SE 206. **a** – tloris, **b** – jugozahodno lice v prostoru Š in **c** – severovzhodno lice proti pobočju v prostoru L/P; M 1:60.

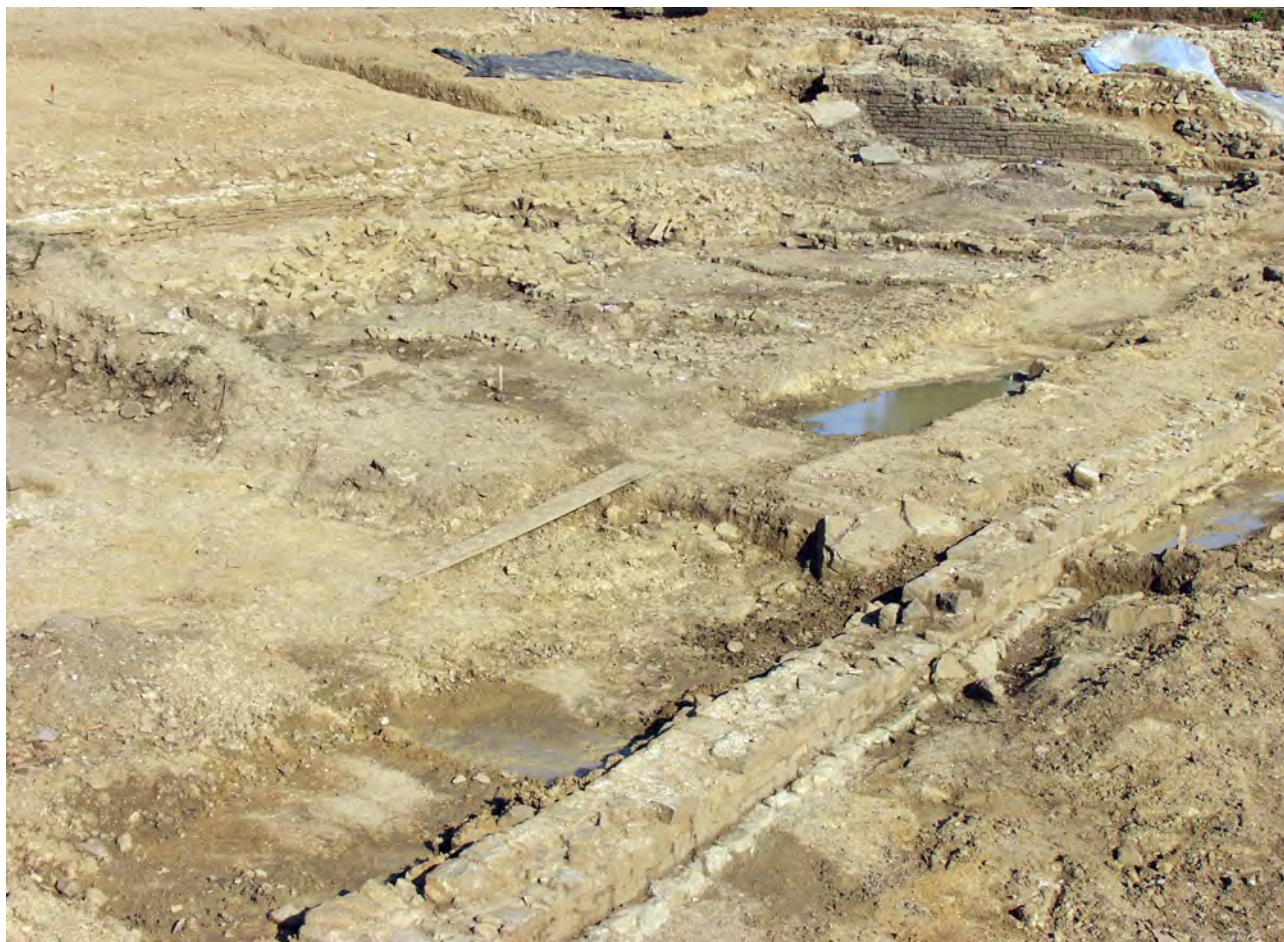
Skladišče

Ogromen skladiščni prostor (sl. 17: II, sl. 114, 115 in 322) je bil sezidan v prvi gradbeni fazi skupaj z ostalimi prostori gospodarskega poslopja. Obod skladišča so tvorili trdno grajeni zidovi SE 310, SE 363 = SE 257, SE 208C = SE 208E in SE 270, ki so bili med seboj vezani in dobro temeljeni. Medtem ko sta bila zidova SE 208C = SE 208E in SE 270 ohranjena le v temelju z več nivoji (sl. 106–113), sta bila druga dva odlično ohranjena (sl. 25a–c, 26a, 123): zid SE 310 do višine 2,01 m in SE 363 celo do 3,10 m nad hodno površino (brez temelja). Temelj zidu SE 363 = SE 257 je bil globok še vsaj 0,6 m (sl. 118), saj je podpiral velike pritiske zemljine in nasutja prostora AA.

Skladišče je bilo dolgo 41,7 m in široko 15,6 m, torej je celotna površina merila mogočnih 650 m². Iz dostopne poti, ki je vilo povezovala z glavno cesto v nižini, se je v skladišče vstopalo skozi vhod v zidu SE 270 (sl. 111–113). Na notranji strani sta vhod ob straneh poudarjala večja obdelana kamnita kvadra, ki sta služila podboju. 4,85 m širok prehod je bil tako primeren tudi za vozove. Vhod v zidu SE 208C = SE 208E je bil ožji (sl. 108), »le« 3,60 m širine, in je vodil na notranje dvorišče. Ker površina vhoda ni skrbno izdelana

106 Pogled na skladišče iz gospodarskih prostorov proti severozahodu.

107 Pogled na skladišče z zahoda.

108 Vhod v zidu SE 208 iz notranjega dvorišča. Skrbno postavljeni kamni ob podboju na severozahodni strani.

111 Zid SE 270 z glavnim vhodom. Pogled proti jugozahodu.

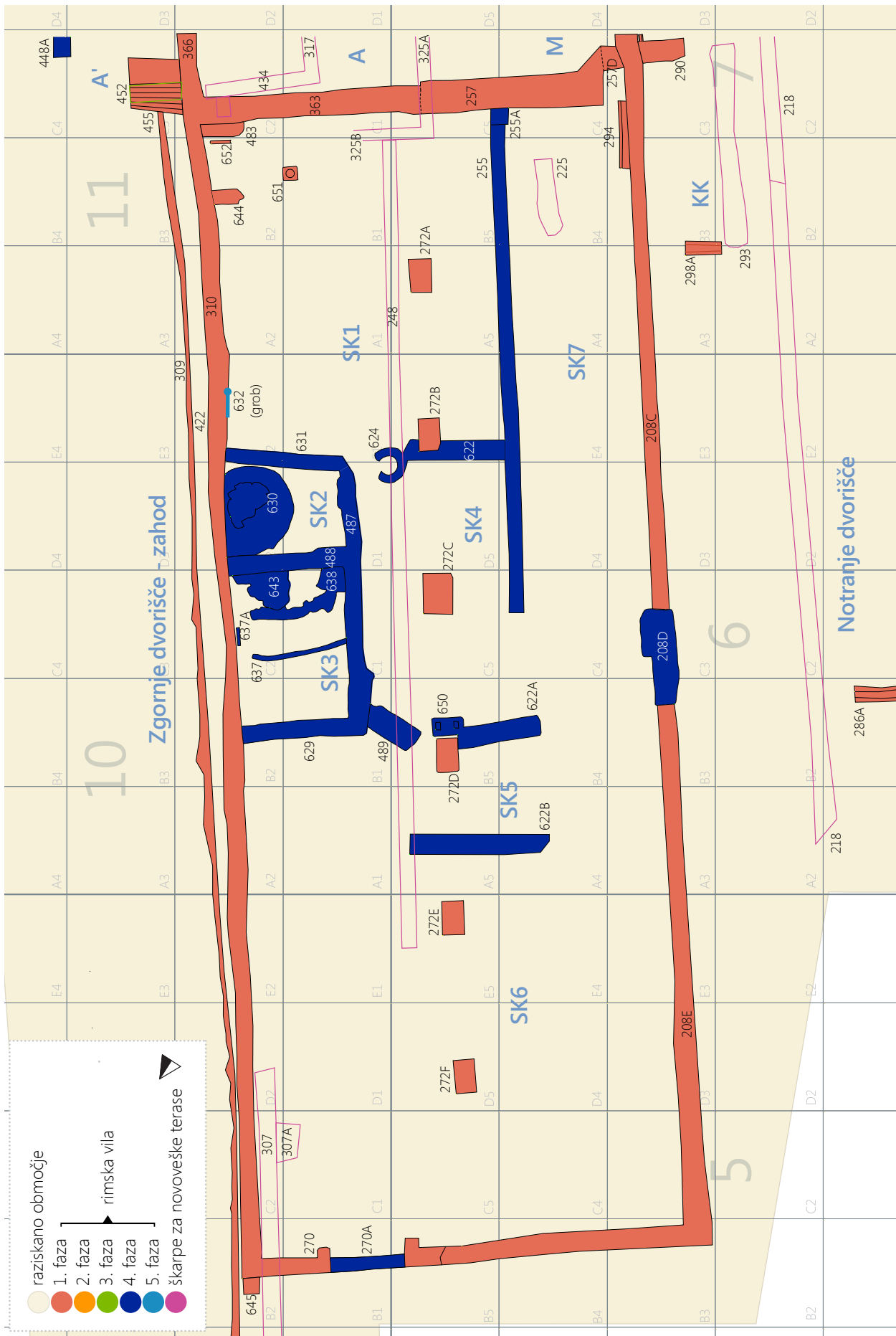
109 Zid SE 208. Zahodni vogal skladišča. Pogled proti vzhodu.

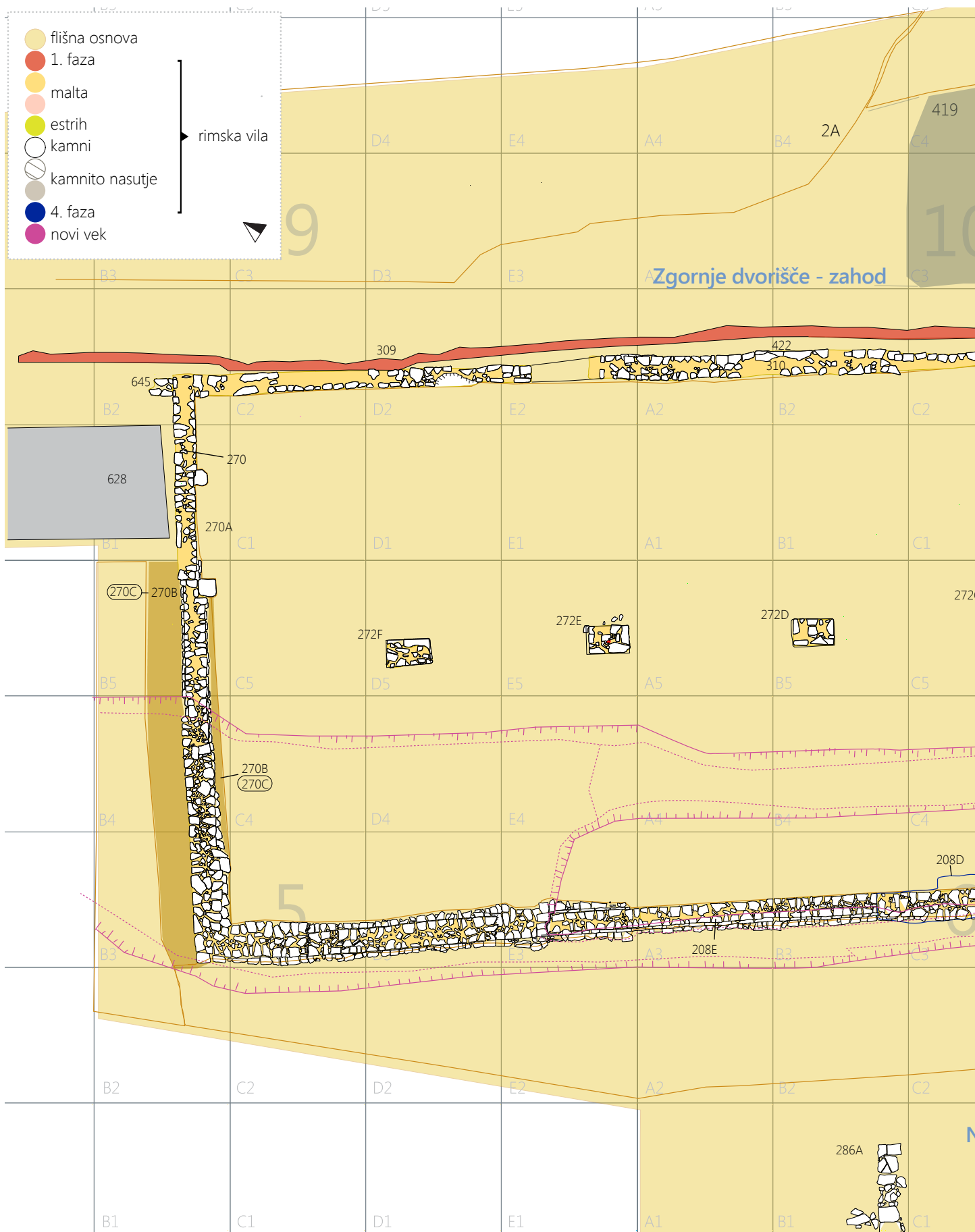
112 in 113 Detajl vogalnih kamnov vhoda v zidu SE 270.

110 Zid SE 270. Zahodni vogal skladišča. Pogled z območja dostopa s ceste proti jugu.

114 Načrt skladišča z označenimi prostori in gradbenimi fazami; M 1 : 200.

115 Natančni načrt skladišča v 1. gradbeni fazi; M 1:150.

116 Baza za steber.

117 Južni vogal skladišča s kanalom SE 294. Prostor M z vogalom SE 257C in stopnico SE 257D, ki vodi v gospodarske prostore.

118 Stopnica SE 257D (severozahodno lice) med zidom SE 257C in SE 208B.

(0,6 m po hodno površino), domnevamo, da je bila nad njo še kamnita stopnica. Prehod v druge gospodarske prostore je bil poudarjen z zamikom zidu SE 363 = SE 257 (SE 257C) in stopnico (SE 257D) v južnem vogalu skladišča, kjer se je vstopalo v domnevni ozki povezovalni hodnik – prostor M (sl. 117, 118).

Prostor je bil globoko vkopan v pobočje in geološko osnovo SE 2. Ta je v najstarejši fazi predstavljala hodno površino. Nepravilnosti so bile izravnane s premešano plastjo prepe-relega fliša SE 271.

Strešno konstrukcijo je nosila vrsta stebrov v sredini, postavljenih na šestih zidanih podstavkih SE 272A–F pravokotne oblike (1,20 × 0,75 m, dimenzije temelja 1,80 × 1,20 m, globina 0,20 m), na medsebojni razdalji ok. 4,5 m (sl. 116).

V vzhodnem vogalu prostora sta se na zid SE 310 naslanjala dva manjša prečna zidova: SE 483 (1,50 × 0,50 × 0,15–0,30 m), ki je bil zgrajen v vogalu zidov SE 310, in SE 363 (sl. 119, 120), ter 2 metra oddaljen zidek SE 644 (1,24 × 0,50 × 0,15–0,30 m). Zidova SE 483 in SE 644 bi lahko podpirala dvignjeno leseno polico, ki je bila v skladiščih pogosta (predvsem v Venetu, glej poglavje 5.1.1). Lesena konstrukcija bi lahko služila tudi lesenemu stopnišču za dostop v prostor AA ali v višje nadstropje skladišča, če je to obstajalo. Ob dolgi stranici zidu SE 483 sta ležala opečnata cev ali le imbreks SE 652, ki je bil obrnjen z robovi navzdol (sl. 119).

V zidu SE 310 in njegovi ruševini (SE 438, SE 423) ni vidnih večjih odprtih, s katerimi bi lahko domnevali okna. Le v jugovzhodnem vogalu je bil na višini 2 m nad hodno površino skladišča in na nivoju zgornjega dvorišča v zidu SE 310 še ohranjen izredno dolg kamnit blok (sl. 121, 122). Le-ta je lahko služil kot okno ali odprtina za vrata in prehod iz zgornjega dvorišča v skladišče. V vogalu med zidovoma SE 310 in SE 363 je bilo v ruševini še nekaj večjih kamnitih blokov, ki so zdrsnili v globino skladišča (sl. 121, 123–124).

Natančen pregled ali jugovzhodne stene skladišča (lica zidu SE 363) je odkril tudi nekaj manjših odprtih ali vrzeli, ki bi lahko služile umestitvi lesenih tramov (sl. 123).

V najstarejšo gradbeno fazo lahko uvrstimo tudi ostanke odtočnega kanala SE 294 v južnem vogalu skladišča (sl. 117), ki je bil grajen podobno kot kanal SE 207 v prostorih Š in T–U. Tegule z odbitimi robovi na dnu kanala, med katerimi je ena nosila žig *TERENTIOR* (G30), so bile položene direktno ob zid SE 208C.

119 Zidek SE 483 z imbreksom SE 652 v vzhodnem vogalu skladišča.

122 Kamnit blok na zidu SE 310. Pogled od vzhodnega vogala z zidom SE 363 proti severozahodu.

120 Zidek SE 483.

123 Zid SE 363 = SE 257 v skladišču.

121 Večji kamniti bloki v vzhodnem vogalu skladišča.

124 Večji kamnit blok ob zidu SE 363 v skladišču.

Zgornje dvorišče

Na severovzhodni strani skladišča oz. zidu SE 310 je potekal drenažni kanal SE 422 (sl. 125, 126), ki je odvajal meteorno vodo s celotnega zgornjega dvorišča (sl. 17: III, načrti za zahodni del sl. 114, 115 in 322; načrt za vzhodni del sl. 133) proti severozahodu. V zidani kanal SE 422 se je namerč stekal odvodni jarek (negativ SE 422F) na zunanji strani zidu SE 366 na vzhodnem delu zgornjega dvorišča ob gospodarskih prostorih. Dejansko sta jarek tvorila naraven padec strmega površja koluvija SE 443C in vrh temelja ob zidu SE 366 (približne širine 1,70 m) (sl. 127, 284, 304–306). Zunanost je bila za 0,5–0,8 m nižja od tlakov v notranjosti stavbe. Na stiku s skladiščem je bil jarek tlakovan s kamnitimi ploščami SE 451 (sl. 128) in kaskadami SE 455 (sl. 126, 128–132). Stopničasti prehod SE 455 so tvorile plošče peščenjaka v osmih stopničkah, ki so bile globoke 10–20 cm in visoke 8–12 cm.

Drenažni kanal SE 422 je bil širok 56–80 cm in dolg okoli 33 m (sl. 125, 126). Poleg zidu SE 310 sta kanal omejevala še podporna zidova SE 480 (pod stopničkami SE 455) (sl. 130) in SE 309, ki je držal pobočje nad skladiščem. Na severozahodnem koncu je bil podporni zid SE 309 še za nekaj metrov daljši od skladišča, s čimer je varoval dovoz v skladišče, ki je bilo prav tako vkopano v pobočje. V nadaljevanju

zidu SE 310 je ozek zidek SE 645 podaljšal kanal SE 422 ter s tem preprečeval, da bi se meteorna voda, ki je pritekla po kanalu, izlivala neposredno pred vhod v skladišče. Hodna površina pred severozahodnim vhodom je bila verjetno na geološki osnovi SE 2. V daljšem obdobju uporabe so jo popravljali in izravnavali s plastjo SE 628, ki je bila deloma že tudi ruševinska.

Pobočje nad podpornim zidom SE 309 je bilo v 4–5 m širokem pasu tlakovano z zlomljenimi tegulami, opekami in majhnimi kamni (SE 419, kv. 10/A–E3–4) (sl. 134). Tlak se je rahlo spuščal do drenažnega kanala SE 422 in je bil močno poškodovan, predvsem na najvišjem delu. Spodnji del nastuja so tvorile tanke plasti SE 420, SE 420A, SE 420B ugotovljene le v preseku.

Na zgornjem dvorišču je bila najdena krožna konstrukcija (sl. 133, 135–138). Obodni suhi zid SE 427 = SE 427A je obdajal jamo (SE 428A), globoko 68 cm in s premerom ok. 5 m. Jama SE 428A je bila prevlečena z lečastim slojem apna (SE 428). Kasneje so ga prekriale zemljene plasti SE 421B, SE 421A, SE 421, ki so verjetno nastale z naravno sedimentacijo. Krožna konstrukcija je domnevno služila za mešanje apna in pripravo malte pri gradnji vile (ali pri kasnejših dograditvah in popravilih).

125 Kanal SE 422 za skladiščem, pogled proti gospodarskim prostorom proti jugovzhodu.

126 Kanal SE 422 za skladiščem in gospodarskimi prostori, pogled proti jugovzhodu.

127 Zid SE 310 – zunanja stena gospodarskega poslopja – s širokimi cokli temeljev. Pogled proti jugovzhodu.

129 Stopničasti prehod SE 455 nad zidom SE 480.

128 Stopničasti prehod SE 455 s kamnitimi ploščami SE 451.

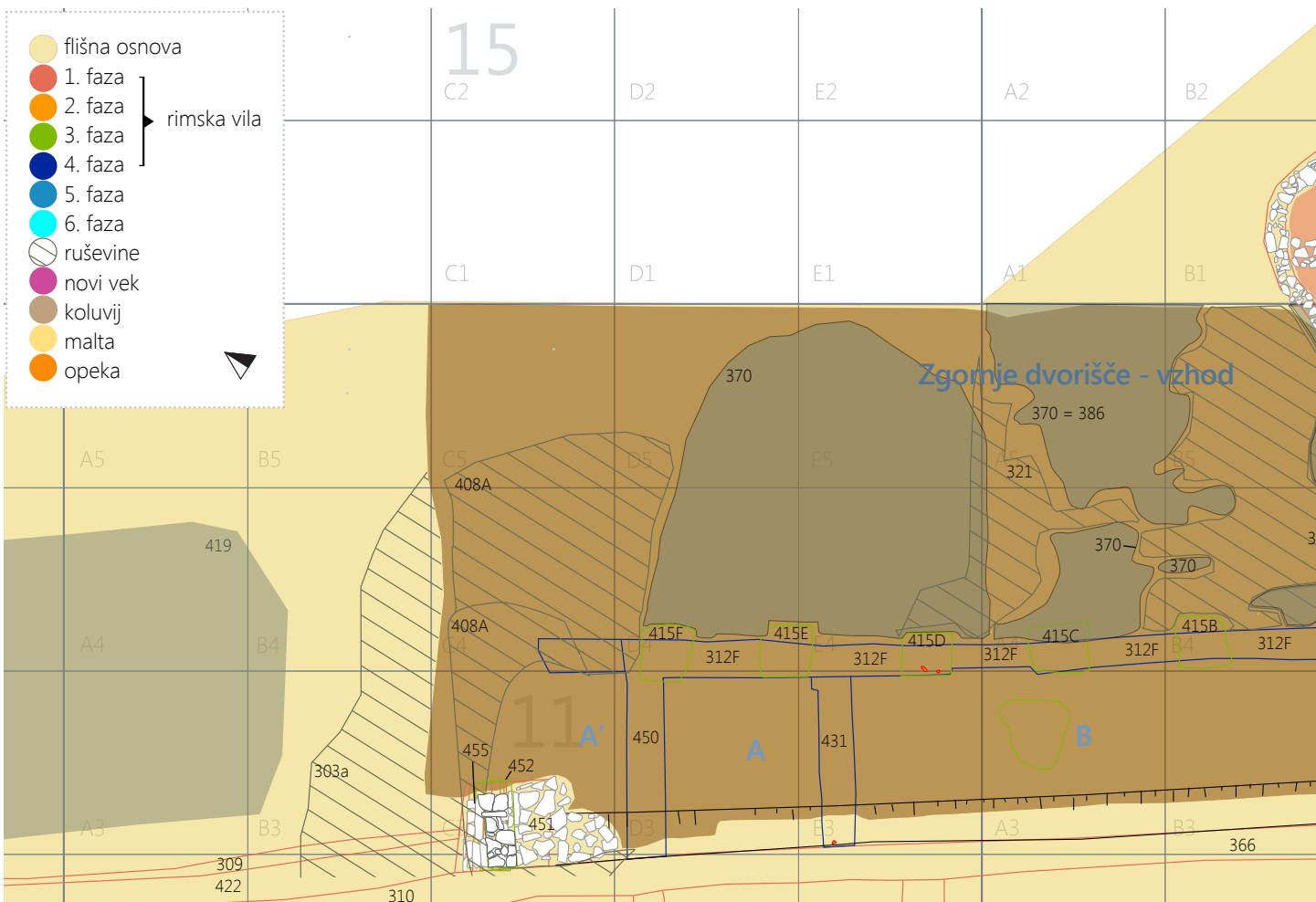
130 Zid SE 480 v kanalu SE 422.

131 Stik zidov med skladiščem in gospodarskimi prostori. Pogled proti jugovzhodu.

132 Stopničasti prehod SE 455 nad zidom SE 480. Pogled proti jugozahodu.

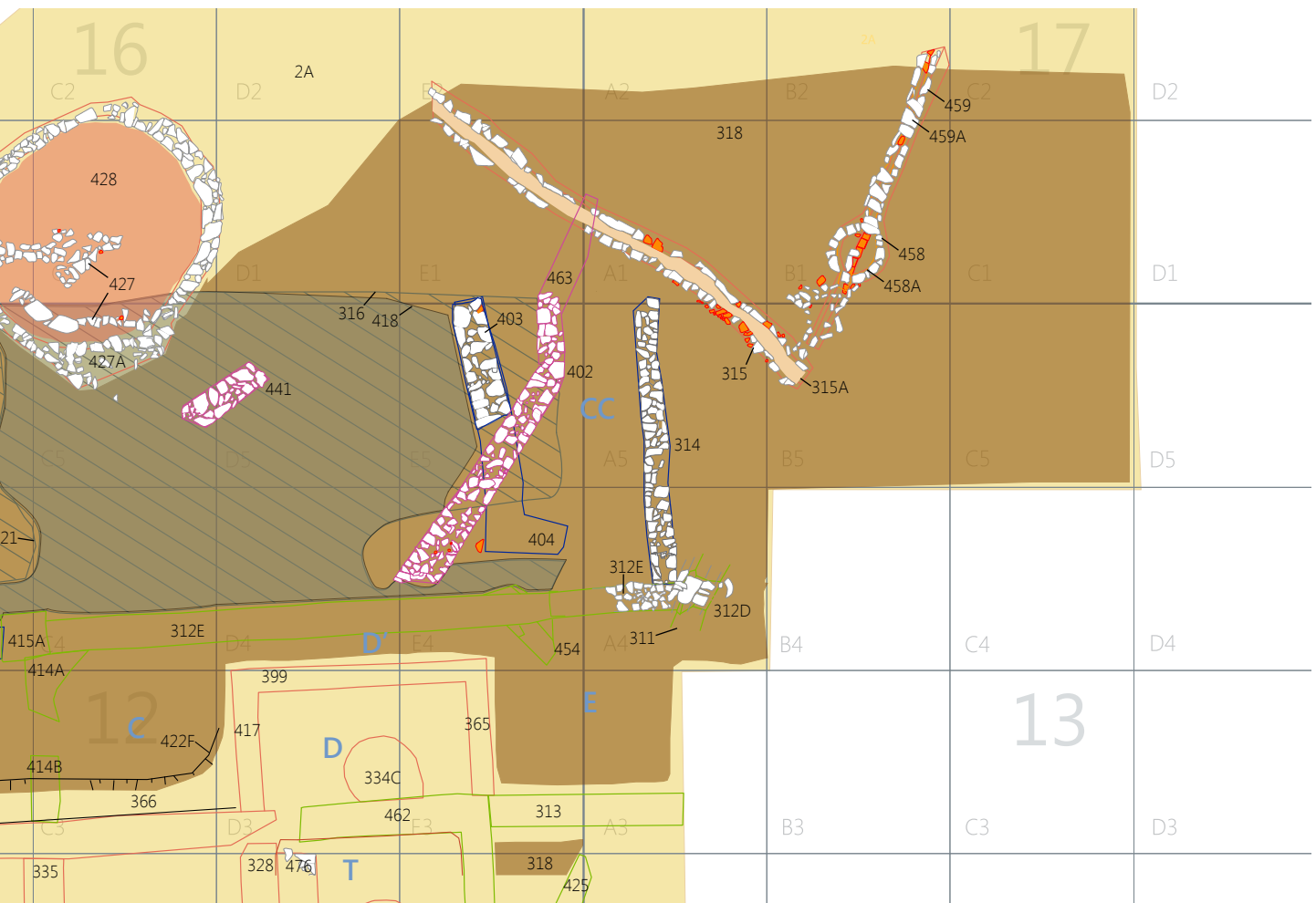
133 Natančen načrt zgornjega dvorišča s plastmi, strukturami in zidovi vseh rimskih gradbenih faz ter z novoveškimi zidovi; M 1:150.

134 Tlakovanje SE 419. Pogled proti jugu.

135 Zgornje dvorišče med izkopavanji. Pogled proti jugovzhodu.

136 Krožna konstrukcija za mešanje malte na zgornjem dvorišču. Pogled z juga na P107.

137 Detajl konstrukcije SE 427 in plasti SE 428.

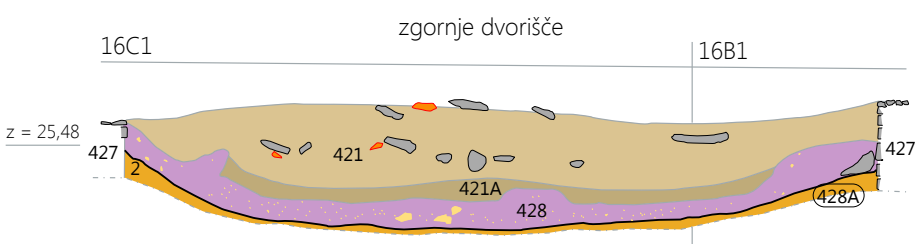
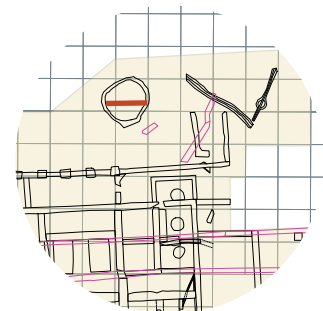
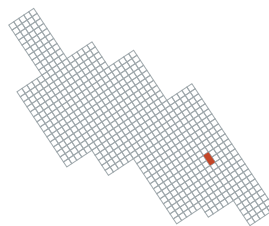
Na skrajnem vzhodnem koncu izkopnega polja sta bila odkrita dva odvodna kanala (sektorji 13, 16, 17) (sl. 133, 139). Kanal SE 459 = SE 458 je tekel od vzhoda proti zahodu. Na dnu kanala so bili postavljeni narobe obrnjeni imbreksi, v stranici kanala pa ena do dve vrsti plosko položenih kamnov, ki so bile prekrite s peščenjakovimi ploščami. Stranice kanala so se razširile v manjši okrogel zbiralnik (SE 458) premera 1,80/2,20 m. V sektorju 13 je bil kanal že močno uničen zaradi kasnejših posegov, med katerimi ga je presekala tudi gradnja kanala SE 315. Mlajši odvodni kanal SE 315 je potekal prečno na kanal SE 459 = SE 458 v smeri sever–jug. Dno kanala ni bilo posebej obloženo. Ohranjene so bile le stene kanala iz kamnov in nekaj opek.

Vse strukture na tem območju so bile močno poškodovane z oranjem, največkrat so se nahajale neposredno pod ornico ali premešano ruševinsko plastjo. Glede na ostanke kanalov so bile hodne površine v sektorjih 13, 17 in 16 odnešene oz. je ornica posegla ravno do sterilnih plasti pred izgradnjo vile.

139 Kanala SE 459 in SE 315.

- SE 2 - flišna osnova
- SE 421A - plast meljaste gline
- SE 421 - premešana plast peščenega melja
- SE 428 - plast zdrobljenega grudastega apna
- kamni
- opeka
- malta

138 P107. Presek konstrukcije SE 427 in plasti v njeni notranjosti; M 1:50.

Notranje dvorišče

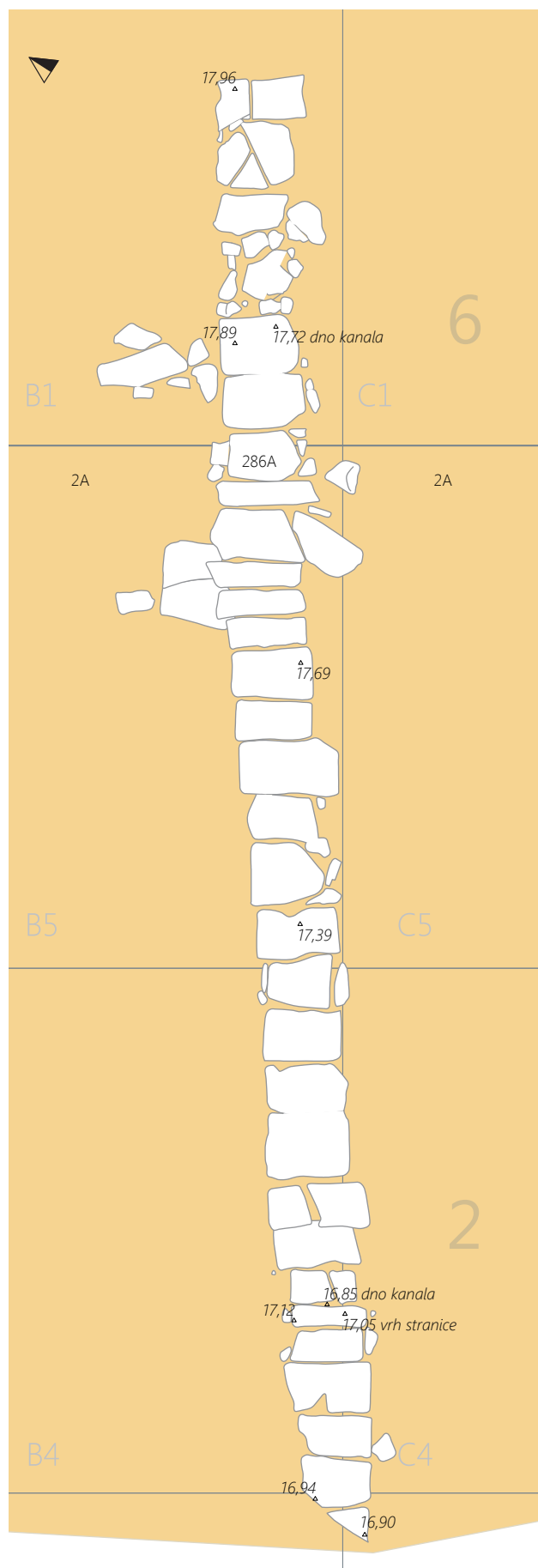
Območje pod skladiščem in celotnim gospodarskim poslopjem je bilo namenjeno notranjemu dvorišču vile (sl. 17: V). Hodna površina dvorišča na območju moderne terase 1 je bila na površini geološke osnove SE 2, kar je bilo razvidno iz prekritja kanala SE 286A na istem nivoju. Odvodni kanal SE 286A (sl. 140, 141) se je strmo spuščal po pobočju navzdol (za 0,9 m višine v 11 m dolžine), v smeri severovzhod–jugozahod. Za prekritje in dno kanala so bile uporabljene kamnite plošče.

V neposrednem pasu ob skladišču je bilo odkritih še nekaj manjših struktur, ki pa so bile zaradi poznejših posegov močno poškodovane. Odtočni kanal SE 298A (sl. 114, 115) je bil usmerjen po pobočju navzdol in izdelan iz kamnitih plošč, tako dno kot stranice. Na tem območju je hodno površino predstavljala plast preperelega fliša SE 271, ki je tako bila tako kot v skladišču verjetno uporabljena za izravnavo terena. Na hodni površini sta bila v najmlajši ruševini SE 209 poleg drugih najdb najdena afriška oljenka Atlante VIIIc (datirana v prvo polovico ali sredino 5. stoletja) (G1283 in G1336) in novc iz sredine 4. stoletja (G13), kar bi kazalo, da je bilo dvorišče do porušenja vile odprto in v uporabi.

Notranje dvorišče je segalo do bivalnih prostorov jugovzhodno od term, ki se še najbolj vidijo na geofizikalnih meritvah (sl. 18: B – širina približno 25 m).

140 Kanal SE 286.

141 Načrt odvodnega kanala SE 286 na dvorišču; M 1:50.

Terme z okoliškimi prostori

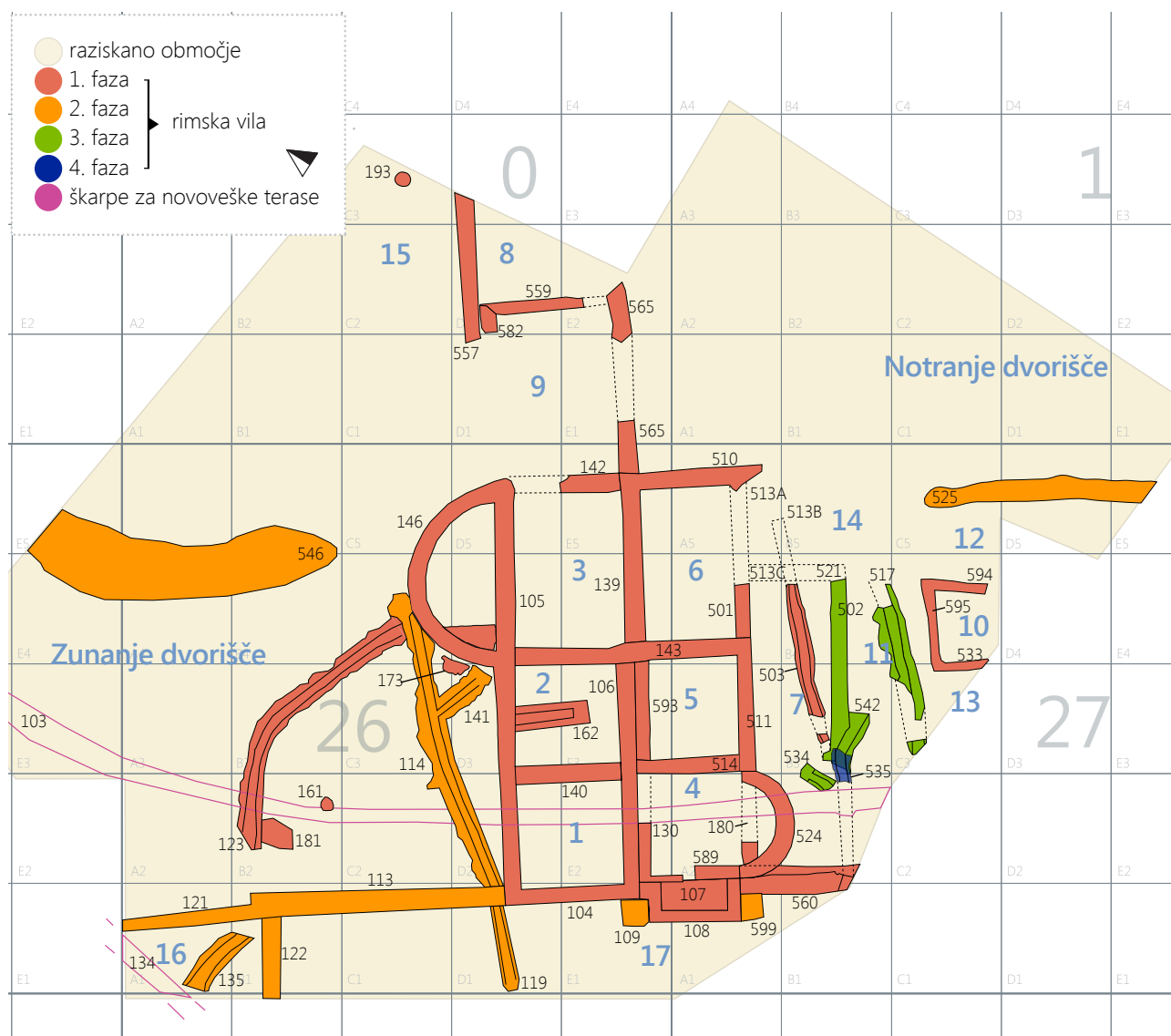
V zahodnem izkopnem polju (sl. 17: IV, 142–145) so bili odkriti manjše terme, ruševine stanovanjskega poslopja in notranja komunikacija.

Večina termalnih prostorov je bila domnevno sezidana sočasno. Arheološke ostaline so bile močno poškodovane. Večina zidov je bila ohranjena le pod hodno površino, v nivoju temeljev. Notranji tlaki/podi so bili ohranjeni le ob notranjem robu recentne škarpe SE 103 (škarpa za moderno teraso 1). Zaradi močnega uničenja je bilo težko slediti fazam arhitekture, saj so bili ponekod izropani celi zidovi in uničeni njihovi medsebojni stiki. Prav tako v termalnih prostorih ni bilo ohranjenih ruševin, ki so bile zaznane le v prostorih severozahodnega krila (prostor 8, 9 in 15).

Med močno uničeno arhitekturo je bilo nekaj zidov morda starejših, kar težko definiramo in še težje povežemo z

dogajanjem na drugih območjih kompleksa. Ostanki zidov ali temeljev SE 130, SE 593 in morda SE 589 v obliki črke L kažejo na neko starejšo gradbeno fazo pred izgradnjo term (sl. 146). Kakšen prostor ali poslopje so obdajali temelji, je zaradi uničenosti prostora težko ugotoviti. Prav tako kronološko vrednotenje najdb ne nudi nobene opore. Plast rumeno-rjave meljaste glin (SE 522 = SE 515 oz. SE 183) v prostorih 4 in 5 bi lahko pri tem predstavljala zemljeno izravnavo za tlake. Gradnja obeh temeljev v splošnem z ničemer ni odstopala od klasičnega načina gradnje zidov oz. temeljev vile v zgodnjih fazah, zato bi lahko predstavljala tudi neko vmesno stopnjo pri gradnji term. S postavitvijo termalnega kompleksa so bili omenjeni zidovi namreč uporabljeni kot temelj.

Termalni del je obsegal vsaj šest prostorov (prostor 1–6) z dvema apsidama, ki sta bili postavljeni sicer simetrično, toda ne povsem enakih dimenzij. Edini zanesljivi vogal stavbe je bil jugozahodni vogal prostora 1 (stik zidov SE 104 in

142 Načrt termalnega dela z oznakami prostorov in gradbenimi fazami; M 1:200.

SE 105), ki je bil na zunanji strani sezidan iz večjih vogalnih kamnov in ometan z belim fasadnim ometom SE 117 (sl. 147) do domnevne hodne površine dvorišča (kamnito tlakovanje SE 116). Fasadni omet SE 117 je bil ohranjen tudi v vogalu razširitve prostora 4 (zid SE 108, sl. 148a–c). Stavba se je od termalnih prostorov nadaljevala tako proti pobočju ali severovzhodu (prostora 8–9, predprostor 15) kot proti jugovzhodu (območja prostorov 7, 10–14).

Sočasno s stavbo sta bila zgrajena vsaj še dva odtočna kanala, morda tudi več. Značilnost kanalov na območju term v 1. gradbeni fazi je bilo dno iz tegul, ki so bile postavljene z robovi navzgor in v kaskadah. Iz sredine **prostora 2** je kanal SE 162 skozi odprtino v zidu SE 105 odvajal vodo na dvorišče (sl. 149–151). Kanal SE 123 = SE 125 (sl. 144, 152) **na zunanjem dvorišču** je bil grajen na enak način. Pri obeh kanalih se

143 Terme z okoliškimi prostori (fotomozaik).

144 Termalni prostori v sektorju 26. Pogled proti jugu.

je na tegulah pojavljal žig RVSONIS. Q. CEL (sl. 151). Po načinu zidave bi lahko v isto obdobje pripisali tudi gradnjo kanala SE 135 = SE 137 s tegulo z žigom CRISPINI, ki pa se veže na gradnjo zidov SE 121, SE 122 v prostoru 16 v drugi fazi.

Hodne površine v termah so bile večinoma uničene, le v **prostoru 1** se je pod recentno škarpo SE 103 ohranilo kamnito nasutje za tlak SE 115 (sl. 153).

Prostor 3 (5,60 × 4 m) je bil na severozahodu zaključen z večjo apsidno (5,70 × 2,60 m) – bazenom za hladno vodo (*frigidarium*), ki je bil nižji od ostale hodne površine in je imel vsaj dve fazi ureditve notranje opreme (sl. 154–160, 214). Pri prvotni ureditvi je imel bazen največjo prostornino, čeprav ni obsegal celotne površine apsida. V zahodnem vogalu je bila izdelana kamnita klop SE 147. Notranjost bazena je bila v tem obdobju obdana z marmorjem (talne marmorne plošče SE 151, stenske marmornate plošče SE 149, marmorni robnik SE 150) in vodotesnim ometom (talni estrih SE 155, stenski omet SE 152). V odprtini polkrožnega zidu SE 146 je bil ohranjen odtis manjšega odtoka SE 157, premera 8 cm (sl. 155, 156). Odtok je bil morda izdelan iz svinčene cevi – *fistula* (primerjaj odtise Fentress, Goodson, Maiuro 2016, 71–72, fig. 5.10) in je povezoval notranjost apsida z odtočnim kanalom SE 123 = SE 125 zunaj objekta.

Prostor 4 (3,75 × 3,80 m) je bil zaključen z manjšo apsidno (3 × 1,20 m) (sl. 161–163). Na prehodu med prostoroma 4 in 5, v zidu SE 514, je bil ohranjen prag SE 540. Pravokotna plošča je bila iz andezitne kamnine, ki je bila dobra za pohodne površine, ker na njej ni drselo. Čeprav naj ne bi bila dolgoročno obstojna, pa naj bi zaradi svoje hrapavosti in poroznosti v suhih prostorih dajala občutek toplote (Bavec *et al.* 2002). Na jugozahodni strani objekta je bil prostor 4 še posebej ojačan z razširitvijo SE 107/108 (sl. 162). Prvotni tlak prostora ni bil ohranjen. Nad naravno rjavo zemljeno plastjo SE 120 je bila odkrita plast SE 128 z antičnimi najdbami in žganino, ki bi lahko predstavljala spodnjo ruševinsko plast prve notranje ureditve termalnega kompleksa oz. plast uporabe prostora, podlago za tlak ali hodno površino v tej fazi. Nad njo je bila ohranjena ruševinska plast SE 551, ki je bila uporabljena kot podlaga za poznejši tlak v drugi fazi. Plast je bila poleg manjših kamnov, drobcev opeke in keramike večinoma sestavljena iz malte in belega ometa iz prve notranje ureditve prostora, ki je bila dokaj razkošna, saj smo med drugim našli tudi kose ometa s štukaturami (sl. 164, G3141). Na moderni terasi 0 je bila že preorana v plast SE 102. Prostor bi bil lahko v prvi fazi tudi ogrevan, na kar bi kazali pogosti kosi tubulov v plasteh SE 551 in SE 102 ter prisotnost žganine v plasti SE 128. Prostor 4 je bil tako lahko uporabljen kot *tepidarium* ali *caldarium*, mogoče celo z manjšim bazenčkom v razširitvi zidu SE 107/108.

145 Natančni načrt termalnega dela z izrisom plasti in struktur 1., 2. in deloma 3. faze; M 1:150.

146 Zid SE 106 in starejši temelj SE 593 v prostoru 5. Pogled proti severovzhodu.

a

b

147 Zunanja stena term na zahodno dvorišče – zid SE 104. Omet SE 117 in tlakovanje SE 116.

c

148a–c Zunanja stena term na spodnje dvorišče - zid SE 108. Omet SE 117: **a** – prednji pogled, **b** – poševni pogled proti vzhodu in **c** – presek.

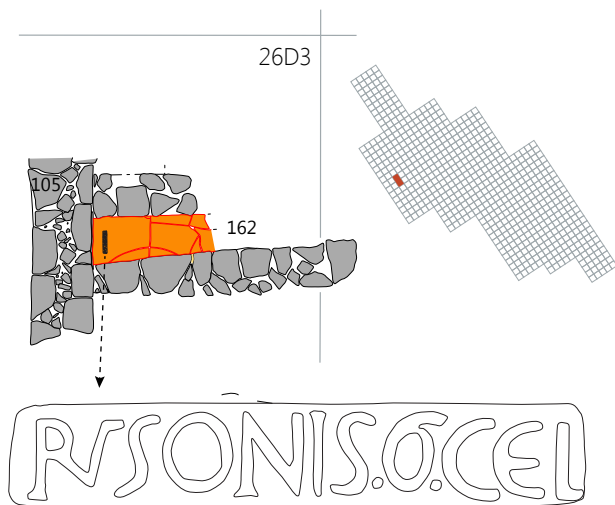
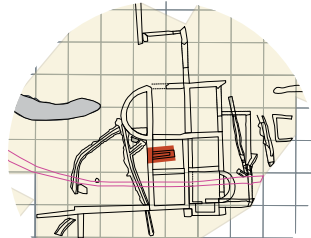
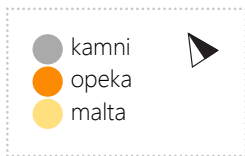
149 Kanal SE 162a v prostoru 2.

152 Kanal SE 123 = SE 125 na dvorišču.

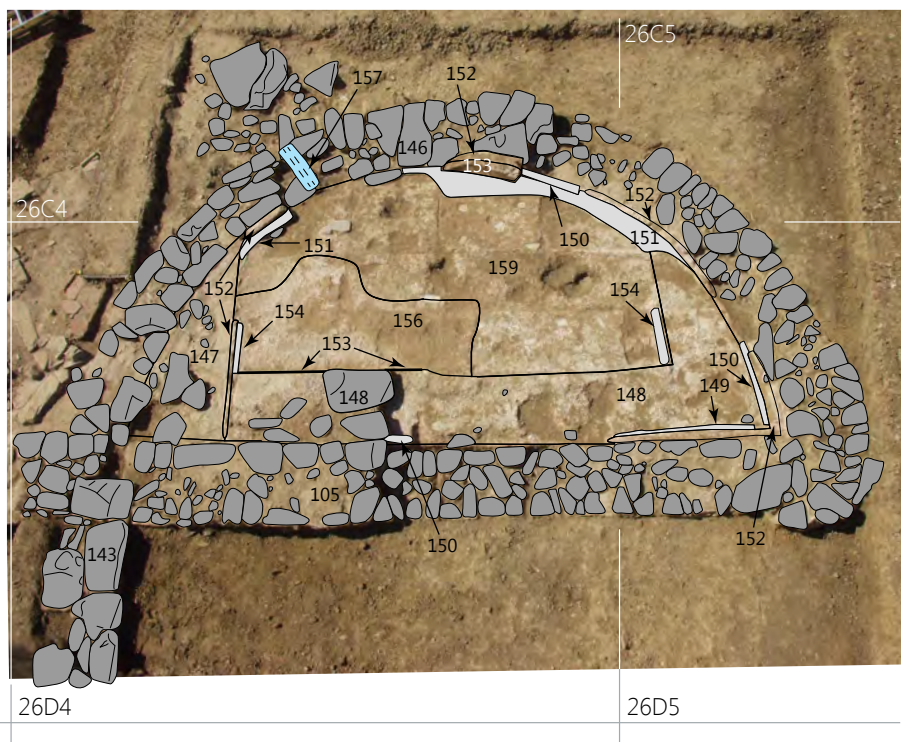
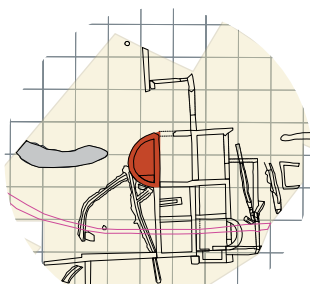
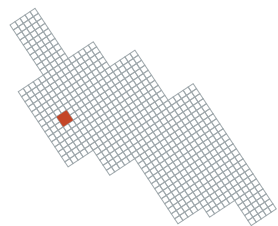
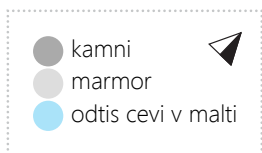
150 Izpust kanala SE 162a na dvorišče.

151 Kanal SE 162 (tlorisni izris M 1:50) in žig na teguli G3123 (M 1:2).

153 Ostanek nasutja SE 115 v prostoru 1.

154 Bazen frigidarija.

155 Odtok iz frigidarija SE 157 – izpust v zidu SE 146.

156 Odtok iz frigidarija SE 157 – odtis v malti.

157 Zunanji nosilni zid apside (SE 146) je bil globoko temeljen.

158 Severozahodna stena bazena z oblogami: talne marmorne plošče SE 151, stenske marmornate plošče SE 149, marmorni robnik SE 150; prvotni stenski omet SE 149 in omet druge faze (SE 153).

159 Vzhodni vogal bazena (SE 149, SE 152) – severna stena.

160 Vzhodni vogal bazena (stenske marmornate plošče SE 149 in stenski omet SE 152) – jugovzhodna stena.

161 Prostor 4.

162 Ostanki niše SE 107/108 v zunanji steni in plasti SE 102 med izkopavanji, pred rušenjem škarpe SE 103.

163 Stik med apsidno SE 542, zidom SE 560 in temeljem SE 589.

166 Prostor 5. Struktura SE 590 in prag SE 540. Pogled proti zahodu.

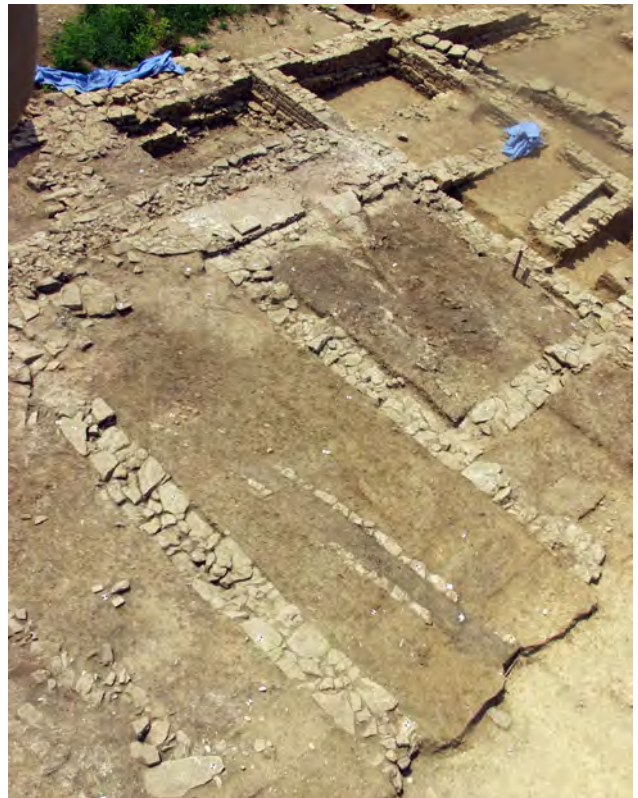
164 Štukatura G3141.

167 Prostor 5. Struktura SE 590 in prag SE 540 ter vkop SE 178A. Pogled proti severovzhodu.

165 Prostor 5. Pogled proti severozahodu.

168 Prostori 7–10, 13. Pogled proti zahodu.

169 Moderna terasa 0. Prostora 1 in 4 med izkopavanji, pred rušenjem škarpe SE 103.

170 Izpust v zidu SE 560.

173 Plast SE 175 pred zidom SE 594.

171 Prostor 10, pogled z jugovzhoda.

172 Kamniti plošči SE 176 z ostanki SE 175.

174 Kanal SE 503 s polnilom.

V jugozahodni polovici **prostora 5** (3,75 × 3,60 m) je bila v liniji praga SE 540 postavljena struktura SE 590 (sl. 165–167). Na razdalji 1,03 m sta bila pravokotno na zid SE 514 postavljena dva stranska zidka (pribl. 0,21 × 1,70 m in višino pribl. 0,15 m), vezana z malto. Nanje je bila nato postavljena velika, močno prežgana kamnita plošča (1,68 × 0,93 × 0,26 m) iz andezita, torej iz istega materiala kot prag SE 540, s katerim je bila vezana s fino sivo malto. Plošča je bila močno poškodovana z mlajšim vkopom SE 178A, v katerega je med drugim padla tudi večja plošča peščenjaka. Struktura SE 590 bi lahko predstavljala del tlaka prostora 5.

175 Ruševine SE 536 in stičišče kanalov v zidu SE 502 v prostoru 7–11 ob moderni škarpni SE 103.

Poslopje se je od termalnih prostorov nadaljevalo proti jugovzhodu in oklepalo notranje dvorišče. **Prostori 7, 10, 11, 12, 13, 14** (sl. 168) so zaradi slabe ohranjenosti najbolj zagonetni del izkopane površine tega območja, zato jih težko uvrstimo v gradbene faze. Večina ostankov plasti in zidov je bila ohranjena pod hodnim nivojem (predvsem na moderni terasi 0 – sl. 169, kot pričajo ostanki kanalov in predvsem izpust v zidu SE 560 (sl. 170)).

Prostor 10 (2,6 × 1,9 m) je bil globoko vkopan v fliš, vsaj 0,65 m nižje od okoliške hodne površine (sl. 171). Obdajali so ga trije povezani zidovi SE 533, SE 594 in SE 595. Grajeni so bili na suho, brez veziva, tako da so bili večji kamni s pravokotnimi stranicami postavljeni v eno lice, manjši kamni ter nekaj opek pa so bili zatrpni za njimi do stene vkopa. Le za zidom SE 595 je bila kamnita zapolnitev SE 581 širša (do 1,15 m). Tla prostora so bila na zgornji površini flišnate osnove SE 2. Prostor je bil morda uporabljen za prefurnij, saj je bil globoko vkopan, tla pa je prekrila velika količina pepela (plast SE 580). V severnem predelu prostora so se pod dvema kamnitima ploščama (SE 176 – sl. 84a), ki bi lahko predstavljali ostanke kamnitega tlaka prostora ali del ruševine, ohranili še domnevni ostanki tlaka ali izravnave (SE 175), plast bele malte iz lupin morskih mehkužcev (polžev in školjk) (sl. 84a–b).

Prostora 12 in 13 sta popolnoma hipotetična, saj ni ohranjenih zidov, ki bi pričali o njunem obstoju. Na njihovo prisotnost bi kazale le ravne meje naravne rjave meljaste gline SE 518 in SE 541 na obeh straneh prostora 10. Kvadratna tlorisa obeh plasti bi bila lahko posledica tega, da so bili okoli njiju vkopani zidovi, ki pa so bili kasneje uničeni. Taka situacija je bila dokumentirana na več koncih najdišča.

Tudi območje prostora 14 je bilo izredno slabo ohranjeno, večina zidov je bila iztrgana in ostali so le plenilni jarki SE 513A, SE 513B in SE 513C. Negativ SE 513C se je vezal

176 Stenski omet SE 562 z odtisi kanel. Prostor 9.

na odtočni kanal SE 503 v prostoru 7. Prostor morda ni bil zaprt. Nadaljevanje zidu SE 510 proti jugovzhodu bi lahko pripadalo le nadstrešku na notranjem dvorišču.

V prvi fazi bi lahko **prostora 7 in 11** funkcionirala skupaj, saj se zdi, da je bil zid SE 502 zgrajen šele v tretji fazi. Obod prostora bi potemtakem predstavljali zidovi SE 501, SE 511, SE 524, SE 560, izropani zid SE 521 ter linija na meji s prostoroma 10 in 13. Ostanki ruševine SE 536 bi bili lahko tudi povezani z neko pregrado (sl. 174). Poseben problem pri faziranju predstavlja temelj SE 589 pod zidom SE 560 (sl. 78). Med njima je bila namreč ugotovljena plast SE 182, kar kaže na jasno ločnico med njima. Toda ne vemo, ali gre le za postopno gradnjo, gradnjo v dveh fazah ali popravilo.

Od stika med zidoma SE 510 in SE 501 (prostor 14) je bil proti jugu in skozi domnevni zid SE 521 speljan kanal SE 503 (sl. 174), ki je bil na tem delu vile edinstven po svoji izgradnji. Stranice je imel zidane iz opek in kamnov, na dnu pa so bile položene tegule, s posnetimi robovi navzdol. Stekal se je proti stičišču kanalov v zidu SE 502, kjer pa je bil z gradnjo le-teh uničen. Morda se je nadaljeval do zidu SE 560, v katerem je bil ugotovljen iztok.

V prvi fazi so za niveliranje prostora 7–11 uporabili tudi plasti, ki so vsebovale nekaj najdb (SE 549, SE 516, SE 598). Plast SE 549 (med apsidom SE 524, zidom SE 560 in kasnejšim stikom kanalov) je edino nasutje na celotnem območju kompleksa, kjer nam najdbe pomagajo pri dataciji prve gradbene faze. Odlomki sigilatne skodelice in krožnika ter skodelice tankih sten datirajo plast v čas od Klavdija do Nerona, morda v čas flavijske dinastije.

177 Prostori 3, 8, 9 in 15 in zahodno dvorišče.

Od termalnih prostorov se je proti severovzhodu nadaljevalo **severozahodno krilo kompleksa**. Severovzhodno od prostora 3 sta bila odkrita zelo slabo ohranjena **prostora 8 in 9** (sl. 177). Stiki zidov SE 557, SE 582, SE 559, SE 565, SE 142 so bili večinoma uničeni, kar je poleg občutnih razlik v njihovi gradnji predstavljalo poseben problem pri faziranju. Arheološke plasti so bile po večini površine uničene do geološke osnove in nasutij za izravnavo terena (SE 2, SE 120b, SE 177, SE 183, SE 509, SE 508). V prostoru 9 so ta še v zadnji fazi predstavljale hodno površino, ki se je ohranila pod ostanki ruševine strešne konstrukcije SE 561. Ruševina stenskega ometa SE 562 (sl. 176) pod njo je poleg nivoja hodne površine nudila tudi podatke o ureditvi prostora. Stenski omet je bil bele barve in na zgornji strani so se poznali odtisi šibja na stropu.

Na severozahodni strani zidu SE 557 je bil narejen nadstrešek – **območje 15**. Strešno konstrukcijo so verjetno podpirali stebri, morda leseni. Površino nadstreška lahko rekonstruiramo po obliki ruševinske plasti SE 552, ki se je nadaljevala v presek proti severu in severovzhodu. 90 cm od zidu SE 557 je bil v ruševini najden velik grobo obdelan kamen (SE 193) v obliki prisekanega stožca (premer 0,48 m, višina 0,23 m – sl. 178), ki je imel na spodnji strani vidne sledove orodja oz. klesanja. Služil bi lahko za podstavek nečesa, verjetno stebra. Pod strnjeno ruševino na jugozahodni strani bi se sicer lahko skrival še kak zid, čeprav v sondi ob severnem preseku izkopnega polja ni bil odkrit. V jugozahodnem vogalu se

178 Baza stebra v ruševini SE 552. Prostor 15.

je ruševinska plast podaljšala v jezik SE 172 (širine 1,10 m do 2,07 m in dolžine pribl. 6,61 m), ki ni bil izkopan. Velika količina večjih in srednjih kamnov, in odlomkov tegul in imbreksov bi morda kazala na neko strukturo, npr. kanal. Hodna površina območja in severozahodnega dvorišča je bila na zgornji površini nasutij za izravnavo okoli apside (SE 183, SE 177) in naravne plasti SE 550 = SE 554 = SE 120.

Severozahodno dvorišče ob termah

Le neposredno ob zidu SE 105 so bila tla severozahodnega dvorišča ob termah tlakovana z večjimi in manjšimi kamni, ki so bili plosko položeni in vezani z malto (tlak SE 116) (sl. 147). Hodno površino okolice termalnega kompleksa pa je po večini predstavljala zgornja površina naravne plasti SE 120A = SE 550 = SE 554, ki se je spuščala po pobočju navzdol (sl. 179). Na nekaterih območjih je bila izravnana z nasutji grušča (SE 567, SE 568, SE 586).

Tudi že omenjeni kanal SE 123 = SE 125, ki je odvajal vodo iz bazena v apsidi, se je strmo in v loku spuščal proti zahodu (sl. 152, 179). Voda s strehe apsida je bila morda vanj spejnjana preko presegajoče postavljenih tegul SE 173 (sl. 180), v trikotniku med apsido in mlajšima kanaloma SE 114 in SE 141, ki sta strukturo uničila. Na zahodnem koncu kanala SE 123 = SE 125, pri izlivu, je bila na njegovi južni strani dodana suhozidna kamnita struktura SE 181 trapezoidne oblike (sl. 181). Z njo bi bila lahko povezana krožna kamnita konstrukcija SE 161, premera 0,54 m. Kamnita podlaga bi lahko služila kot podpornik za lesen steber ali kaj podobnega.

Severozahodno krilo

Območje izkopa na izvozu iz bodoče avtoceste proti Škofijam in Trstu je obsegalo 7 metrov širok pas v dolžini 80 m. V njem je bilo odkritih nekaj sklopov arheoloških ostankov (sl. 17: VI, sl. 182).

Na območju sektorja 4 smo pod premešano rigolano plastjo SE 201 odkrili ostanke **prostora 18**. Ohranjen je bil le severozahodni zid prostora (SE 603) (sl. 183). Naravna rjava zemljena plast SE 604 na njegovi jugovzhodni strani je bila podobna naravnim plastem SE 318 in SE 120A pred izgradnjo vile. Njen tloris kaže, da je bil pravokotno na zid SE 603 postavljen drugi zid, ki je bil kasneje verjetno odnešen (izropani zid SE 615).

Zid SE 603 je potekal v liniji z zidom SE 557 prostora 8 nad termalnim kompleksom. Med njima bi bilo lahko severozahodno krilo kompleksa, ki pa ni bilo izkopano. Na geofizikalnih posnetkih se na vmesnem območju vidijo anomalije, ki bi to potrjevale (sl. 18: A). Zahodno ruševino nižjih prostorov smo prepoznali v plasti SE 601. Tlaki v prostorih severozahodnega krila so bili verjetno zgrajeni v različnih nivojih, ki so se po pobočju spuščali do prostora 9.

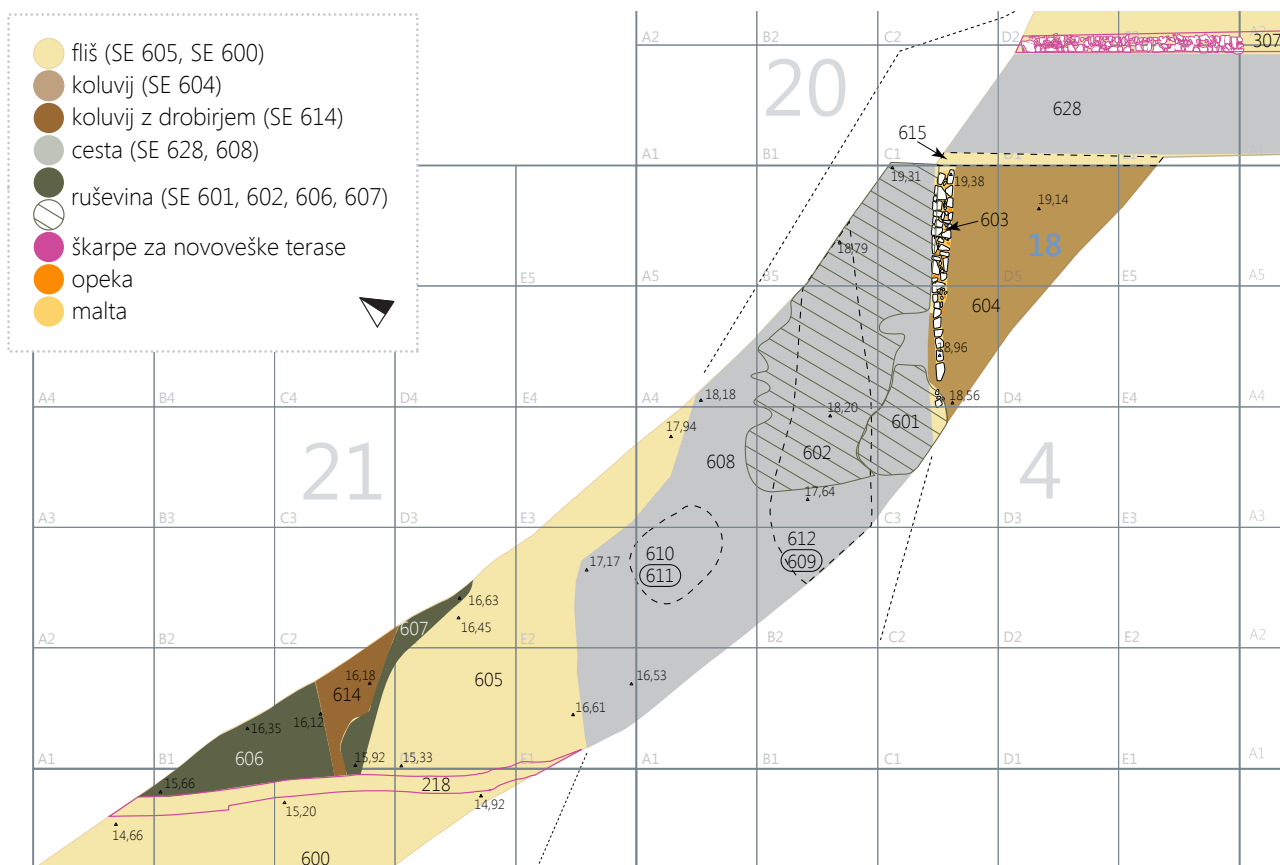
179 Sektor 26, pogled proti jugu na severozahodno dvorišče in terme.

180 Tegule SE 173 ob robu apsida.

181 Struktura SE 181 ob kanalu SE 123 = SE 125.

182 Natančen načrt arheoloških ostankov na območju deviacije; M 1:250.

183 Prostor 18 z zidom SE 603 in koluvijem SE 604. Pogled s severozahoda.

Cesta do vile

Severozahodno od zidu SE 603 in prostora 18 je bila izdelana dovozna pot k vili (sl. 184), ki je vodila z javne ceste v dolini. Kamnit tlak ali utrditev SE 608, debeline 0,15–0,70 m, je bila izdelana predvsem iz manjših in srednje velikih prodnikov (50 %), različno velikih kamnov in odlomkov antičnih opek, ki so bili zelo zaobljeni. Površina tlaka je bila valovita. Pot se je v 17 m širokem pasu, vzporedno z zidom SE 603, dvigala po pobočju navzgor do dovoza v skladišče. Enako nasutje je zapolnjevalo tudi dve poglobitvi, ki sta potekali pod tlakom: plitko globel SE 609 s polnilom SE 612 in globljo SE 611 s polnilom SE 610, ki je imela veliko večji odstotek antičnega gradbenega materiala (tegul, imbreksov in malte) ter predvsem veliko večjih kosov in nekaj skoraj celih amfor (sl. 185). Keramika in opeke so bile močno zaobljene, obrabljene in predvsem zabite med kamenje. Po keramičnih najdbah, predvsem po zgodnjih amforah Dr. 6B, amforah Dr. 6A in Dr. 2–4, poznorodoških amforah in odlomkih skodelic Sarius bi gradnjo poti umestili v prvo polovico ali sredino 1. stoletja. Mnoge najdbe, na primer novce (G4159 – druga četrtina 4. stoletja) v najvišji ruševinski plasti SE 602, so odraz dolge uporabe poti, ki je terjala večkratna popravila. Na osnovi fokajskega vrčka v SE 612 je bilo eno od teh že v drugi polovici ali morda proti koncu 1. stoletja.

Severovzhodno od prostora 18 je bil speljan **dovoz do skladišča**. Prvotno je hodno površino verjetno predstavljala zgornja površina geološke osnove SE 2, ki je bil vkopan na nivo vhoda. Nad tem je nato z uporabo nastajala plast SE 628, ki je vsebovala veliko kamnov, zdrobljene opeke (16 × 8 cm), drobce malte in oglja, kar je verjetno posledica končnega rušenja poslopja.

184 Dovožna pot (SE 608), ki je vodila iz doline strmo navzgor do skladišča.

185 Za popravilo ceste so nasuli tudi odslužene amfore. Na sliki amfora Dr. 6B.

Deviacija – ostalo

Na robu moderne terase 2 (kv. 21/B–C1, kv. 21/C–D2, kv. 24/A–C5), ob škarpi SE 218, je ohranjen drugi sklop antičnih ruševin, ki ga je škarpa deloma presekal, deloma pa zavarovala (na notranji strani terase) pred nadaljnjim uničenjem. Pod rigolano plastjo SE 201 sta bili tako izkopani kamniti ruševini SE 606 in SE 607, ki se deloma stikata (sl. 186, 187). Skupaj obsegata trikotno območje 7,4 × 7,7 m in se obe nadaljujeta v preseku proti severovzhodu. Pod njima nismo odkrili nobenih struktur. Te se nedvomno nahajajo severneje. Ruševini ležita na naravnem ali antropogenem nasutju SE 614 iz flišnatega grušča in manjšega kamenja. Ta pa na geološki osnovi iz glinenega melja SE 604.

V nadaljevanju deviacije nismo zasledili drugih konkretnih antičnih struktur, le razpršene in premešane ostanke na terasi 1. Na območju sektorja 23 (kv. 23/A1, kv. 23/A–C2–3) pa smo pod recentnim nasutjem (SE 526) naleteli na nadaljevanje asfaltne magistralne ceste Koper–Trst (SE 531) s pripadajočo obcestno škarpo SE 530. Na območju do »današnje« trase magistralne ceste (sek. 22, 23) se tako ponovi stratigrafija iz sond Stebri 1 in 2.

186 Sklop antičnih ruševin za škarpo SE 218. Pogled z zahoda.

187 Presek škarpe SE 218, antičnih plasti in ruševin na območju deviacije. Pogled z juga.

Datiranje 1. faze

V koluvijalni plasti SE 443C je bila na območju zgornjega dvorišča (in kasnejših prostorih A', A, B) v času gradnje 1. faze najdena fibula Aucissa (**G11**), ki datira začetek gradnje do sredine ali tretje četrtine 1. stoletja n. št.

Edini zaprti kontekst iz časa izgradnje term je nasutje SE 549 v prostoru 7–11 v termah. Padska sigilata in severnoitalska keramika tankih sten postavljata plast v klavdijsko-neronsko obdobje. Gradnjo dovozne poti bi po keramičnih najdbah, predvsem zgodnjih amforah Dr. 6B, Dr. 6A, Dr. 2–4, pozno-rodoskih amforah in odlomkih skodelic Sarius datirali v sredino 1. stoletja.

Zaradi pomanjkanja najdb iz zaprtih kontekstov smo se oprli še na splošen pregled najdenega materiala. Za datacijo nastanka vile je pomembna minimalna prisotnost keramike s črnim premazom in sive venetske keramike, ki se na severnem Jadranu sporadično pojavljata še v prvi polovici 1. stoletja (Stokin 1990; Buora 2001; Merlatti 2003, 7). Redki odlomki aretinske in padske sigilate so datirani v prvo četrtino 1. stoletja, medtem ko so pogostejše oblike, ki so značilne za obdobje od sredine do konca 1. stoletja. S prvo četrtino 1. stoletja zamejene oblike (aretinska Consp. 22.1 in padske Consp. 22.6, delno Consp. 18.2) so številčno preskromno zastopane, da bi lahko izgradnjo vile pomaknili v čas njihove izdelave. Zanje raje domnevamo dolgotrajnejšo uporabo, kar velja tudi za redke sočasne novčne najdbe – npr. asi iz začetnega obdobja Tiberijeve vladavine (15–16 n. št.).

Toda visok odstotek severnoitalske reliefne sigilate potrjuje, da moramo začetek vile le postaviti že v prvo polovico 1. stoletja, oziroma vsaj v klavdijsko obdobje. Podobno sliko odražajo oblike keramike tankih sten, med katerimi so oblike značilne za prvo polovico 1. stoletja redke (glej poglavje 3.2.1 Fino namizno posodje). Pomenljiva je odsotnost oljenk Loeschcke IA, značilnih za avgustejsko in tiberijsko obdobje (glej poglavje 3.2.2 Oljenke). Proizvodnja amfor Dr. 6A pa naj bi se končala kmalu po sredini 1. stoletja (glej poglavje 3.2.3 Amfore).

Med fibulami številčno izstopajo fibule Aucissa, značilne za čas do sredine 1. stoletja (glej poglavje 3.1.1 Bronasti predmeti). Fibula Gorice, značilna za čas 1. stoletja pr. n. št. do začetkov n. št., bi kazala predvsem na dolg čas uporabe, kot nekateri Tiberijevi novci.

Nekatere radiokarbonske datacije vzorcev lesnega oglja se gibljejo nekje med 3. ali 2. stoletjem pr. n. št. in začetkom ali sredino 1. stoletja n. št. (glej poglavje 4.6 Radiokarbonske analize). Sklepamo, da pripadajo prvotnemu ostrešju, morda večjim lesenim elementom, za katere so bili potrebni debelejši

hlodi zelo starih dreves (primerjaj Fentress, Goodson, Maiuro 2016, 79; Salvo 2007). Mednje spadata dva vzorca oglja iz sicer žganinskih plasti mlajših požarov v skladišču: VZ 360 ali LTL17641A (nekalibrirano 2034 ± 45 BP; kalibriran razpon med leti 101 pr. n. št. in 23 n. št. z 68,2% verjetnostjo (1 sigma); med leti 167 pr. n. št. in 57 n. št. z 95,4% verjetnostjo (2 sigma)) in VZ 356 ali LTL17642A (nekalibrirano 2034 ± 45 BP; kalibriran razpon med leti 201 in 86 pr. n. št. z 58,4% verjetnostjo in med leti 79 in 54 pr. n. št. z 9,8% verjetnostjo (1 sigma); med leti 356 in 282 pr. n. št. s 14,7% verjetnostjo in med leti 235 in 36 pr. n. št. z 80,7% verjetnostjo (2 sigma)). Vzorec lesnega oglja v žganini zadnjega požara v shrambnem prostoru K – VZ 149 ali LTL17646A (nekalibrirano: 2095 ± 50 BP; kalibriran razpon med leti 176 in 49 pr. n. št. z 68,2% verjetnostjo (1 sigma); med leti 350 in 300 pr. n. št. s 5,9% verjetnostjo ter med leti 210 pr. n. št. in 20 n. št. z 89,5% verjetnostjo (2 sigma)) kaže, da je prvotno ostrešje zdržalo do konca. Na postavitev prvotnega ostrešja termalnih prostorov bi morda kazal datum lesnega oglja iz odpadne jame v prefurniju: VZ 176 ali LTL17645A (nekalibrirano: 2033 ± 45 BP; kalibriran razpon med leti 101 pr. n. št. in 24 n. št. z 68,2% verjetnostjo (1 sigma); med leti 167 pr. n. št. in 58 n. št. s 95,4% verjetnostjo (2 sigma)).

Druge zvrsti najdb ne nudijo oprijemljivejših dokazov. Na osnovi predstavljenih podatkov izgradnjo vile datiramo v drugo četrtino 1. stoletja.

2.3.2 Širjenje gospodarskega poslopja proti jugozahodu in preureditve termalnih prostorov – 2. faza

Že v drugi polovici 1. stoletja so gospodarsko poslopje razširili na spodnje dvorišče. Dodali so nove prostore JJ, II–HH, GG in FF, ki so bili v 2. stoletju nekajkrat preurejeni (faza 2a in 2b). V prostoru O–I–D so bili uničeni okrogli zidani temelji in urejen nov tlak. Konec 1. stoletja ali v prvi polovici 2. stoletja je termalne prostore zajel požar. Med obnovo so z ruševinskim materialom dvignili severozahodno dvorišče ob termah, izdelali nove odvodne kanale in novo pot.

Gospodarsko poslopje

Kmalu po izgradnji vile so gospodarskemu poslopiju dodali novo vrsto prostorov jugozahodno od zidu SE 208 = SE 208B (sl. 37, 188). Uporaba večjih obdelanih kvadrov v spodnjih linijah zidu je izjemna značilnost zidov prostorov JJ, II–HH, GG in FF (sl. 189–190, 193, 195, 196). To kaže, da so očitno nastali s skupnim gradbenim posegom v drugi gradbeni fazi. Prostor FF je imel edini hodni nivo v višini prostorov Š, T, U in skladišča (rimska terasa 2). Hodna površina v ostalih prostorih pa je bila nižja, na rimski terasi 1 (sl. 38, 40). Za večino se domneva zemljen tlak.

188 Načrt jugozahodnega prizidka – prostorov JJ, KK, II–HH, FF–GG; M 1: 100.

189 Severozahodno lice zidu SE 243.

190 Severozahodno lice zidu SE 223.

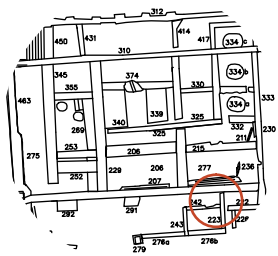
191 Prostor GG. Pogled z jugozahoda.

192 Prostora FF in GG. Pogled z jugozahoda.

193 Zid SE 226: tloris.

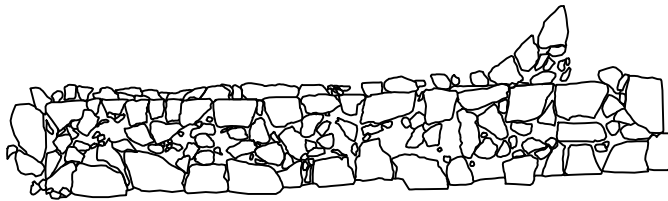
194 Prostora HH in II.

Jugozahodni zidovi prostorov so bili poškodovani z gradnjo modernih škarp SE 218 in SE 219, ki so sedle nadnje. Zidovi SE 276, SE 276A, SE 276B so bili ohranjeni le v eni liniji kamnov, jugozahodni zid prostora GG pa ni bil ohranjen.

Hodni nivo v **prostoru FF** (sl. 192, 284), ki bi lahko obstajal že v prvi fazi, je bil nekoliko dvignjen z nasutjem SE 202B. Prostor je bil ometan z belim ometom (SE 223B), ohranjenim na zidu SE 223.

Manjši **prostor GG** (4,7 × 2,14 m) je bil še dodatno razdeljen (sl. 191–193). Vzporedno z zidom SE 223, v oddaljenosti 80 cm, je bil sezidan zidek SE 226. Površina prostora je bila na obeh straneh zidu SE 226 tlakovana s kamnitimi ploščami peščenjaka, ki so bile vezane z malto (SE 296, SE 296B). Tlak je bil rahlo nagnjen proti jugozahodu. V zidu SE 226 je bil vdelan narobe obrnjen imbreks na višini hodnega nivoja tlakov SE 296 in SE 296B. Omet bele barve SE 296A je bil nanesen sočasno na zidova SE 222 in SE 226 ter tlak SE 296B.

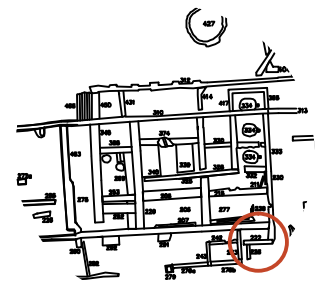
a

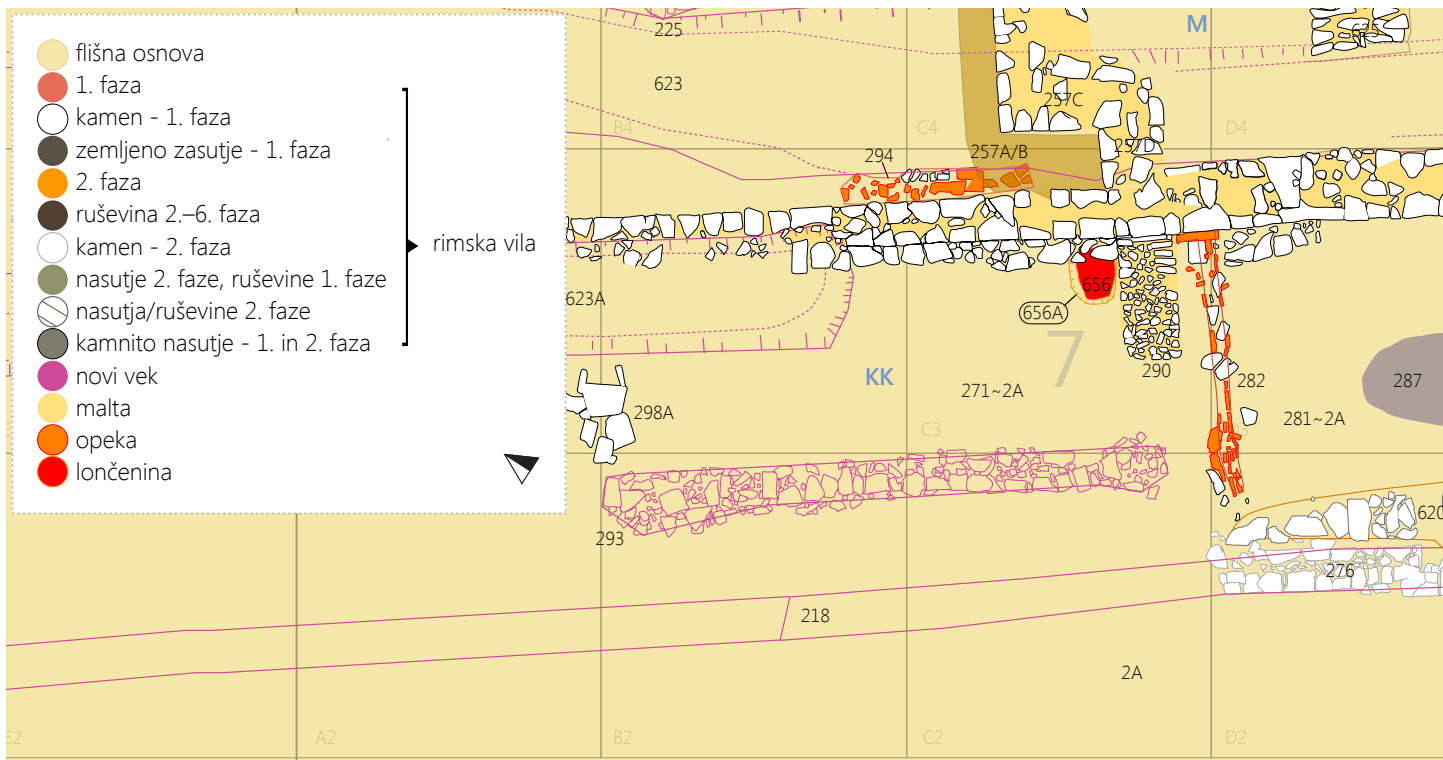
b

c

195 Zid SE 222: **a** – tloris, **b** – lice v prostoru GG in **c** – lice v prostoru FF.

196 Načrt jugozahodnega prizidka – prostorov KK, JJ; M 1:100.

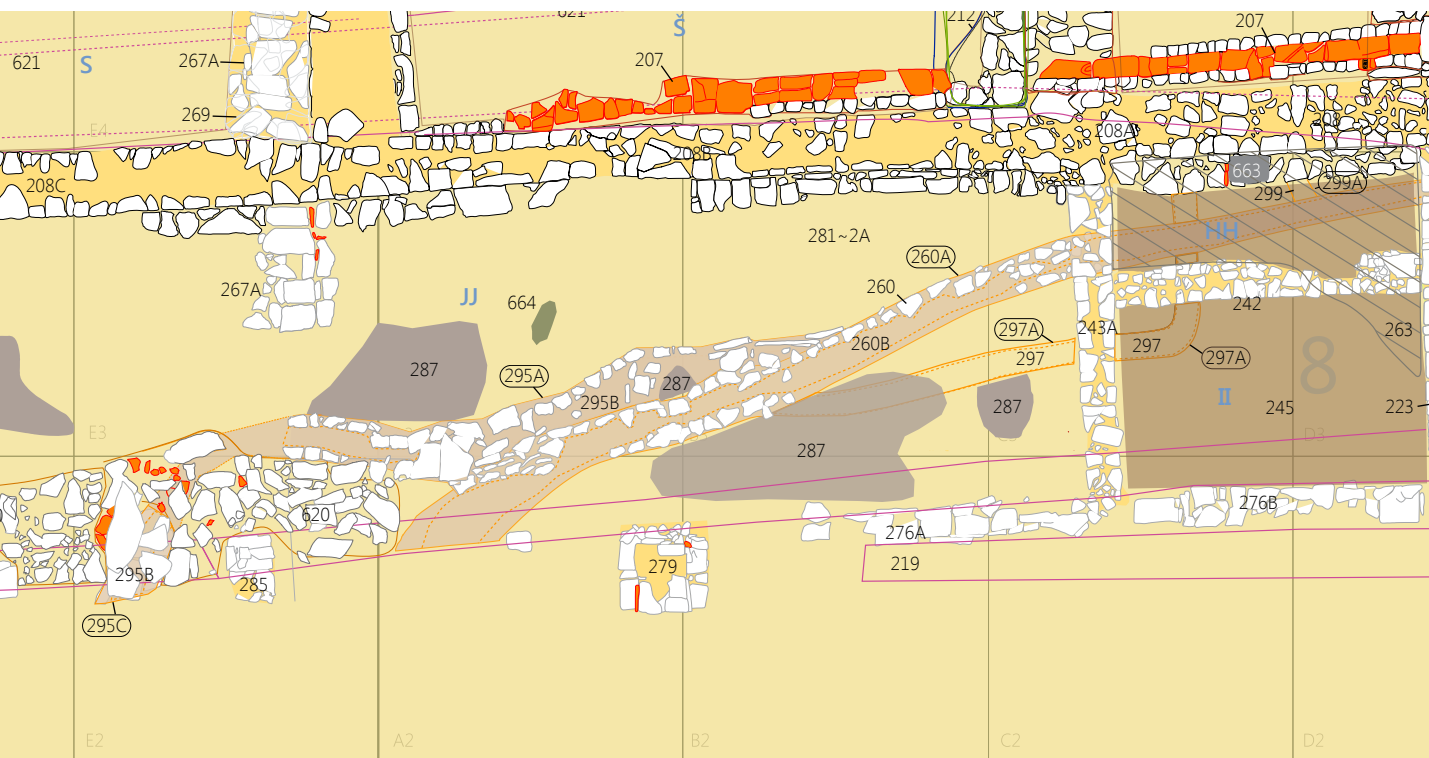
197 Prostor JJ med izkopavanji. Pogled s severozahoda.

198 Zid SE 276A in baza SE 279.

199 Baza SE 279.

200 Baza SE 285.

201 Zahodni del prostora JJ in območje KK.

202 Kanal SE 282 ob strukturi SE 290.

Najprej je bil **prostor HH-II** enoten (4,30 × 4 m) (sl. 194). Neposredno ob zidu SE 208 se je začel jarek SE 297A (0,43 m širok, 0,30 m globok). Potekal je vzporedno z zidom SE 243 in nato pod skoraj pravokotnim kotom zavil proti severozahodu ter pod zid SE 243, kjer je bil čezenj postavljen izredno dolg obdelan kvader. Jarek je bil lahko odprt ali prekrit, npr. s ploščami, ki so bile kasneje odnešene, oziroma z lesenim podom. Nedaleč od začetka jarka SE 297A je bil odkopan drugi močno uničen jarek SE 299A (širok 0,42 m, globok 0,26 m), ki se je verjetno navezoval na izpust v zidu SE 276A iz dveh tegul (SE 276C). Med kanaloma SE 297A in SE 299A je

205 Izliv SE 295C.

203 Sklop struktur od baze SE 285 proti zahodu. Pogled iz poslopja.

206 Izpusta SE 289C in SE 289B.

204 Zid SE 276, drenaža SE 620 in zapolnjen kanal SE 295C.

207 Vzhodni del kanala SE 295A.

208 Izpusta SE 289A in SE 289B v zidu SE 208B.

209 Izkop plasti SE 426 v prostoru I.

nad temeljem SE 208 stal večji kamnit kvader SE 663, ob katerem sta bili pokončno postavljeni dve teguli. Služil je lahko za vhodno stopnico v prvotni kompleks. Na jugovzhodnem licu zidu SE 243 se je ohranil bel omet SE 243C.

Velik **prostor JJ** (4,50 × 17,80 m) (sl. 196, 197) sta z južne strani zapirala vezana zidova SE 243 in SE 276A. Zid SE 276A je segal do kvadratne kamnite baze SE 279, nato je bil v razdalji 5,60 m prekinjen ter se nato od kamnite baze SE 285 nadaljeval kot zid SE 276. Na obeh straneh prekinitve sta bila tako postavljena zidana podstavka za stebre SE 285 (sl. 200) in SE 279 (sl. 198, 199), ki sta morda poudarjala vhod v prostor. Zidani bazi sta bili kvadratne oblike z nekoliko širšim temeljem. S severozahodne strani bi prostor lahko zapirala struktura SE 290 (sl. 201, 202), čeprav se način gradnje ne ujema z ostalimi zidovi prostora. Ohranjena je bila le najnižja linija kamnov, ki so bili pokončno in poševno, drug ob drugem, položeni v vkop SE 290A ter vezani z malto. Po podobnosti z zidovi iz kasnejše faze 4 bi lahko bil zgornji del strukture narejen klasično z velikimi kamni, ki so bili z ravnimi in pravokotnimi stranicami postavljeni v lice.

Jarek na notranji strani zidu SE 276 in podstavka SE 285 sta bila zapolnjena z obilico kamenja, ki je služilo za drenažo

(SE 620) (sl. 203, 204, 207). Drenaža in okoliška površina (SE 2 in SE 2A) sta bili prekrite s ploščami peščenjaka. Sočasno je bil izdelan tudi odtočni kanal SE 295A = SE 295C (sl. 207). V vzhodnem delu so bile stene jarka SE 295D obdane z grobo obdelanimi kamni in redkimi kosi opek, kanal pa je bil pokrit s kamnitimi ploščami, ki so bile le mestoma ohranjene. Začetek kanala je bil kasneje uničen in presekano z mlajšim jarkom SE 260A, ki je deloma prevzel njegov potek. Valoviti kanal je bil usmerjen na zid SE 276, skozi katerega je bil narejen zelo močan in širok izliv (SE 295C – sl. 205). Tu sta bila tako dno kot pokritje narejena iz kamnitih plošč. Višinska razlika med obema ohranjenima koncema je bila 0,5 m. Začetek kanala je bil morda vezan na izpuste SE 289B in SE 289C v zidu SE 208B (sl. 206, 208). Nanj bi se lahko navezoval tudi jarek SE 297A, ki je odvajal odpadno vodo iz sosednjega prostora HH–II, pritekalo izpod zidu SE 243 in bil kasneje presekano z jarkom SE 260A.

Na severozahodnem koncu prostora je bil ugotovljena še cev iz pravokotnih tubulov SE 282A, ki je potekala v obliki črke L (sl. 202). Začenjala se je v vogalu zidu SE 208B s strukturo SE 290, potekala ob zidu SE 208B in se nato pravokotno zalomila proti jugozahodu.

V vogalu med zidom SE 208C in strukturo SE 290 je bil v pogledu SE 656A (sl. 201) odkrit večji odlomek dolija SE 656, ki bi bil sem lahko postavljen tudi namenoma. Z jugozahodne strani je dolij obdajala linija kamnov.

Verjetno so v drugi fazi spremenili namembnost **prostora O–I–D**. Krožne baze SE 334A, SE 334B in SE 334C ter pravokotno strukturo SE 476 so prenehali uporabljati in jih deloma uničili. Na jugozahodni strani baze SE 334B je bila nad zemljenim tlakom prve faze (SE 426B) izkopana tanka črna plast (SE 426A), ki bi lahko dokumentirala uničenje na koncu 1. faze ali bila le plast uporabe prostora v 1. fazi (sl. 39, 68). Nad vse omenjene strukture, tlak in plasti so nasuli 0,29–0,50 m debelo zemljeno plast z nekaj drobcami malte in redkimi kamni (SE 426 v prostoru I = SE 446 v prostoru D = SE 323 v prostoru O – sl. 209). Najdbe v plasti ne nudijo dobre datacije, saj se gibljejo med drugo polovico 1. in 2. stoletja, posamezne rezidualne najdbe pa še v 3. ali 4. stoletje.

Faza 2A

Kmalu po izgradnji linije prostorov FF–GG–HH–II–JJ, je bil jarek SE 297A v **prostorih JJ** in **HH–II** zapolnjen z mehkim polnilom z redkimi kamni in pogostimi drobci oglja, malte, zdrobljene opeke, številnimi odlomki kosti in predmetov

210 Jarki SE 295A in SE 260A na vzhodnem delu prostora JJ.

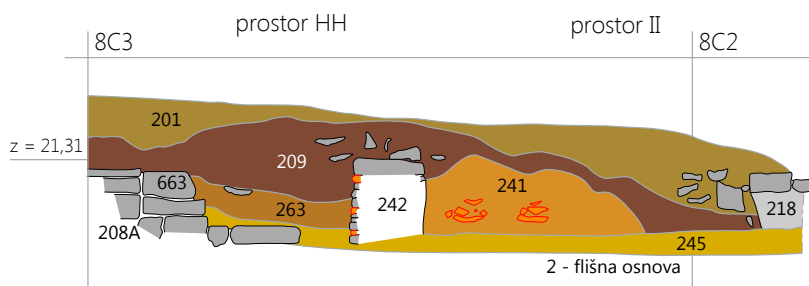
(SE 297B). Verjetno sočasno so s podobnim polnilom SE 295B zasuli tudi jarek SE 295A = SE 295C. Njegovo funkcijo je nato prevzel jarek SE 260A (širine 0,30–0,45 m), ki je imel stene obdane z večjimi lomljenji peščenjaka. Od zidu SE 243 je posnemal potek starejšega jarka SE 295A = SE 295C, od katerega se je nato odvojil in se v ravni liniji, približno v smeri vzhod–zahod, razširil (na 0,80 m) in se iztekel v večjo kotanjo SE 260C (sl. 210a–b).

Nepravilnosti površine so bile nato v obeh prostorih izravnane z zemljenim tlakom (SE 245 v prostor HH–II, SE 281 v prostoru JJ). Predvsem v jugozahodnem delu prostora HH–II so bile globeli zapolnjene še z utrditvijo iz pokončno postavljenih kamnov in nekaj opeke (sl. 194), medtem ko je zemljeno nasutje oker barve nad njim prekrivalo celoten prostor in segalo čez zobe temeljev SE 243, SE 223 in SE 208 (sl. 211, 212). Tudi pri zemljenem tlaku SE 281 v prostoru JJ so bili veliki kamni, grušč in odlomki opeke nametani za utrditev tlaka. Nekatere najdbe so morda prišle v plast v času uporabe hodne površine. Nivo tlaka ponekod prepoznamo po lisah ožgane zemlje SE 287, ki so nastale ob delovanju ognja ob koncu 3. faze (sl. 210b).

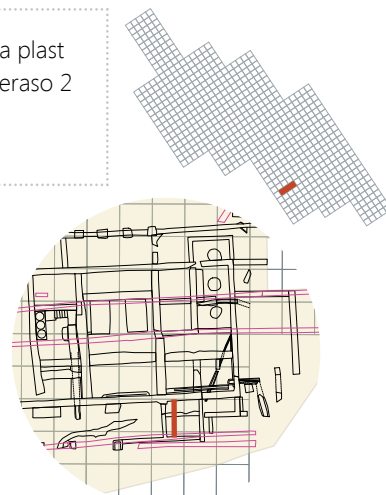

211 Stik zidov SE 276A, SE 243 in SE 276B. Nad ostanki zidu SE 276B je viden presek spodnjega nasutja tlaka SE 245.

- SE 201 - premešana plast, spodnji del ornice
- SE 209 - premešana ruševinska plast
- SE 263 - nasutje, izravnava za tlak
- SE 218 - škarpa za moderno teraso 2
- SE 245 - zemljen tlak
- kamni
- SE 241 - ruševina strehe
- opeka

212 P50. Presek plasti v prostorih II–HH; M 1: 50.

Prerezi najdb v obeh polnilih jarkih SE 297B, SE 295B in nasutih ali tlakih SE 245 in SE 281 kažejo na čas konca 1. in še verjetneje prve polovice 2. stoletja. V polnilu SE 297B je veliko odlomkov poznopadske sigilate, skodelic keramike tankih sten, italških volutnih ali reliefnih oljenk, italške kuhinjske keramike, lokalne namizne in kuhinjske keramike. Odlomki pečatne oljenke iz 2. stoletja so med najmlajšimi najdbami. En odlomek je prisoten tudi v polnilu SE 295B. V tlaku SE 245 je poleg že omenjenih zvrsti prisotnih nekaj odlomkov vzhodne sigilate B, fokajskega vrčka, amfor Dr. 6B in Dr. 2–4 ter novca Tiberija in Tita (G102, kovan leta 15–16, G101, kovan leta 80). V tlaku SE 281 so najmlajši elementi odlomki egejske kuhinjske keramike.

213 Omet na zidu SE 242 v prostoru II.

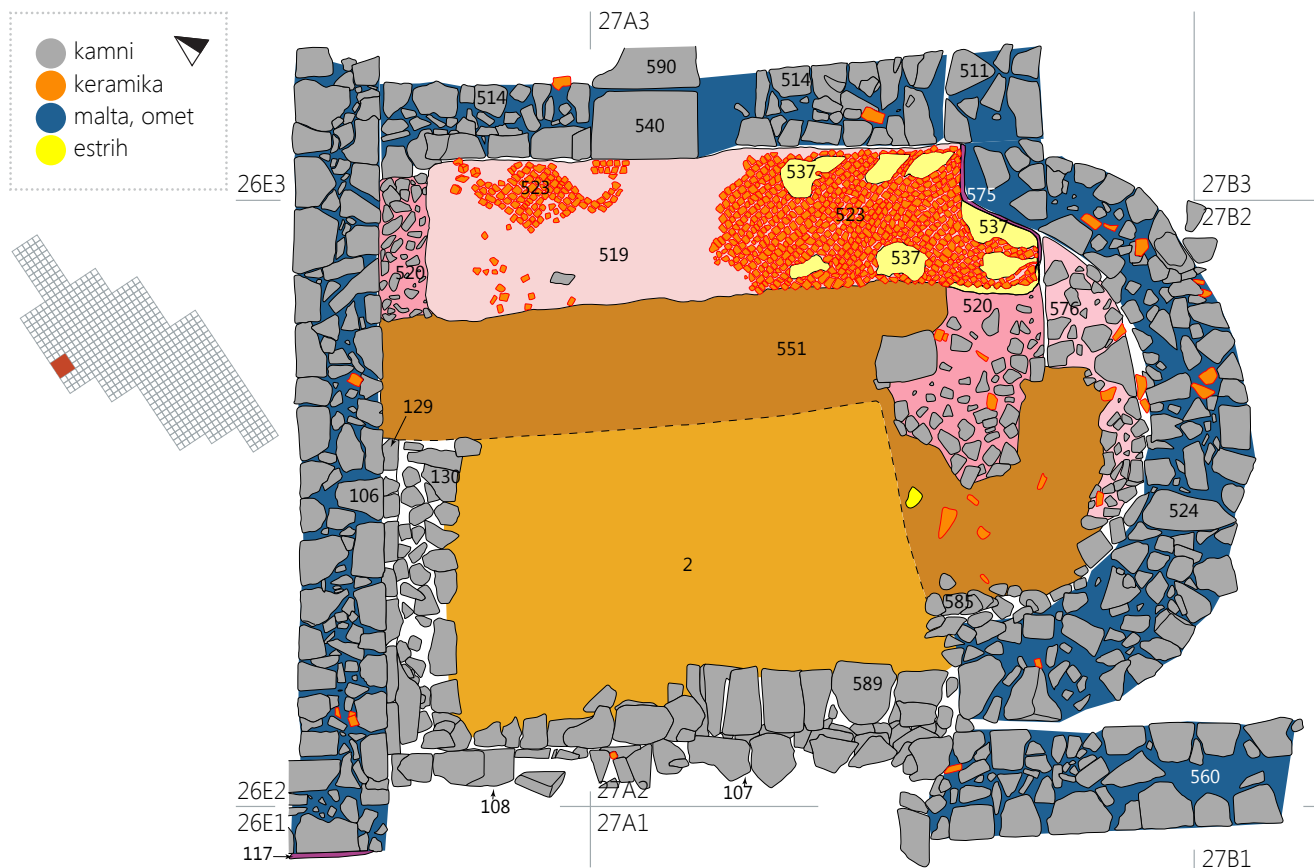
Faza 2B

Gradnja zidu SE 242 je razdelila prostor HH–II na dva: večji **prostor II** (4 × 2,50 m) in manjši, toda višji, **prostor HH** (4 × 1,45 m) (sl. 194). Zid SE 242 je imel le eno lice in to je bilo v prostoru II ometano (sl. 213). Prostor HH za zidom SE 242, ki je imel le eno, jugozahodno lice, je bil za 45 cm dvignjen s plastjo SE 263 z veliko kamnov in malte. Najdbe v plasti SE 263 zajemajo čas druge polovice 1.–2. stoletja (poznopadska sigilata, keramika tankih sten, reliefne oljenke). Prisotnost afriške amfore Africana IIA, ki je najmlajša, bi kazala na nasipavanje v sredini in drugi polovici 2. stoletja.

Termalni kompleks

V 2. stoletju je bilo nekaj gradbenih posegov izvedenih tudi na območju term. Območje severozahodnega dvorišča je bilo dvignjeno. Dodani so bili nov prostor 16 in strukture pred jugozahodno fasado (prostor 17). Iz ruševinskega materiala nasutih dvorišča je razvidno, da so bile preureditve notranje opreme obeh prostorov z absidami sočasne (prostor 3, 4).

Ostanki žganine v ruševinskih plasteh SE 128 in SE 551 v **prostoru 4** (sl. 214, 145) bi kazali na požar v termalnih prostorih ob koncu 1. faze. Notranja oprema obeh prostorov z

214 Prostor 4 – tloris; M 1:50.

apsidama je bila spremenjena. V mlajši fazi je bil prostor 4 tlakovan z opečnatim mozaikom SE 523, ki je bil ohranjen ob notranjem robu škarpe SE 103 (v širini 0,97 m) (sl. 215, 216). Mozaik je bil narejen iz rdečih opečnatih kock romboidne ali trapezoidne oblike (velikosti ok. 5 × 3 × 2 cm). Vstavljene so bile v maltno podlago SE 519 (*nucleus*) ter spodnjo podlago SE 520 = SE 585 iz pokončno postavljenega kamernja in apnene malte (*rudus*). Mozaik ni prekrival celotnega prostora, temveč je bil del apsidalnega zaključka zazidan s polkrožno zazidavo SE 576 (2,43 m × 0,63 m × 0,21 m).

Spodnja podlaga SE 520 za mozaik in zazidava SE 576 sta bili postavljeni nad ruševinsko plastjo 1. faze (SE 551), ki je bila uporabljena kot podlaga za tlak v 2. fazi. Stene prostora so bile ometane z belim ometom SE 575, debeline 2 cm, ki je bil ohranjen na zidu SE 524 in zazidavi SE 576 (v višino 3–5 cm) (sl. 217).

Sočasno je bil morda predelan bazen za mrzlo vodo v **prostoru 3**. Pri tem so zmanjšali prostornino bazena (sl. 154). Iz tal so pobrali marmornate plošče in zgradili predelni zid SE 148 v širini 0,60 m ob zidu SE 105 in novo klop v severovzhodnem vogalu. Sočasno je bil na prvotni estrih SE 155 nanesen drugi estrih SE 156. V njem so vidni odtisi manjših marmornih ploščic (sl. 222). Ni jasno, ali so bile večje marmornate plošče 1. faze le deloma popravljene ali so na novo tlakovali celoten bazen. Zožen bazen je bil

215 Mozaik SE 523.

ponovno ometan z drugim, mlajšim vodoodpornim ometom SE 153 (sl. 219–220). Ostanki marmornatega robnika SE 154 so ohranjeni ob novi klopi (sl. 218–221).

V **prostoru 5** je bila struktura SE 590 močno poškodovana z vkopom SE 178A (1,52 × 0,98 × 0,13–0,56 m), v katerega so bili nabutani močno prežgano kamenje in nekaj kosov antičnega gradbenega materiala, drobcji oglja in malte (SE 178). Prostor 5 je bil prekrit s črno do temno rjavo plastjo

216 Prag SE 540 med prostoroma 4 in 5.

217 Ostanki ometa SE 575.

218 Robnik SE 154.

SE 507 s pogostimi drobci oglja in manjšimi zaplatami pepela, oglja in rdeče ožgane zemlje. V ruševini so bili pomešani kamni, odlomki tegul, imbreksov, ometa in drobci kamnitih plošč od strukture SE 590 (sl. 223). Na sredini prostora je bila ovalna poglobitev SE 507A (sl. 224), zapolnjena z večjo koncentracijo žganine in pepela SE 507B. V njej so bili najdeni tudi odlomki kafilnic. Kamnita plošča strukture SE 590 je bila v požaru močno prežgana. Da je ogenj dosegel

izredno temperaturo, je razvidno iz 8–10 cm debele plasti ožgane zemlje SE 179 pod kamnito ploščo SE 590 (sl. 225).

Predelavi obeh prostorov z apsidama (prostora 3, 4) ne moremo jasno datirati, saj nimamo nikakršnih najdb, ki bi to omogočale. Požaru ob koncu 1. faze bi lahko pripisali ostanke v prostoru 5. Čeprav so se sicer nahajali neposredno pod premešanimi modernimi plastmi, pa najdbe v plasteh kažejo na čas 2. stoletja. V žganinski plasti SE 507 so bili veliko odlomkov

219 Mlajši omet frigidarija SE 153.

222 Odtisi manjših plošč v maltnem tlaku frigidarija.

220 Ohranjen omet na novi klopci.

223 Žganinska plast SE 507 v prostoru 5.

221 Detajl frigidarija.

224 Poglobitev SE 507A.

pozne severnoitalske keramike tankih sten, odlomki velikih in malih amfor Dr. 6B, severnojadranske Dr. 2–4 idr. V plasti SE 138 nad starejšim zidom SE 593 je bil ohranjen cel posnetek egejskega lončka, datiran od druge polovice 1. do sredine 3. stoletja. Tudi v premešani plasti SE 102 v prostorih 1–3 in prostoru 4 na terasi 0 se večino najdb lahko datira v isti čas.

Severozahodno dvorišče ob termah je bilo po požaru nekoliko preurejeno (sl. 226, 145). Siva žganinska plast SE 169 (debeline 20 cm) nad rjavo zemljeno plastjo SE 120, hodno površino iz 1. faze, pričča o požaru, ki je zajel termalne prostore.

Kot podaljšek jugozahodnega zidu SE 104 je bil nato zgrajen zid SE 113 s suhozidanim temeljem SE 121 in kamnito drenažo SE 160 (sl. 227), s katerim so zaprli dvorišče z jugozahodne strani. Dvorišče so dvignili z različnimi nasutji z obilico ruševinskega materiala (SE 159, SE 126, SE 169, SE 556, SE 186, SE 566, SE 569, SE 570) tudi do 0,5 m visoko. Ker je bilo v njih odkritih veliko odlomkov poslikanega ometa, opek in tubulov, bi bili lahko povezani z notranjo preureditvijo term.

Hkrati z zidom SE 113 sta bila sezidana tudi dva kanala (SE 114, SE 141), ki sta imela dno in prekritje iz kamnitih plošč (sl. 226, 228). Kanal SE 114 (sl. 228, 230, 231) je presekal predhodni kanal SE 123 = SE 125 in vodo iz bazena v veliki apsidi speljal proti jugu, kjer se je skozi odprtino v zidu SE 113 nadaljeval proti jugu. Na zunanji strani zidu SE 113 je bilo dno kanala tlakovano s tegulami, ki so bile postavljene ena ob drugi (SE 119). V krajši in višji kanal SE 141 se je po vsej verjetnosti stekala voda s strehe objekta (sl. 228, 230).

Kanal SE 123 = SE 125 iz 1. faze ni bil več v uporabi in je bil zasut s temno rjavim polnilom ter drobnim kamenjem (SE 124).

Z dvigom hodne površine je bil zasut tudi izpust kanala SE 162 v prostoru 2, začetek kanala pa zaprt z nekaj kamni, ki so bili vezani z drugačno malto (polnilo SE 163) (sl. 232). Polnilo SE 163 je vsebovalo tudi nekaj odlomkov keramike, datirane širše v čas od konca 1. do 3. stoletja.

Medtem je začelo nastajati polnilo kanala SE 114 (polnilo SE 118). Vsebovalo je zbito polnilo temno rjave barve z drobnimi kamenčki, večjimi količinami gradbenega materiala, kosi poslikanega ometa, tanjšimi in debelejšimi odlomki okenskega stekla ter obilico rimskih predmetov. Med keramičnim materialom prevladujejo fino namizno posodje (poznopadska sigilata skupine B z barbotin okrasom, vzhodna sigilata B2 in severnoitalska redukcijska keramika tankih sten), uvožena kuhinjska keramika (egejska kuhinjska keramika in italska kuhinjska keramika), italske reliefne in vultne oljenke, amfore Dr. 6A, Dr. 6B, Dr. 2–4, ki bi funkcijo dvorišča lahko povezale

225 Ožgana plast SE 179 pod kamnito ploščo SE 590.

226 Severozahodno dvorišče po dvigu.

227 Zid SE 113 in drenaža SE 160 na notranji strani.

228 Kanala SE 141 in SE 114 ob apsidi.

230 Kanal SE 114 na zunanji strani.

229 Kanal SE 141.

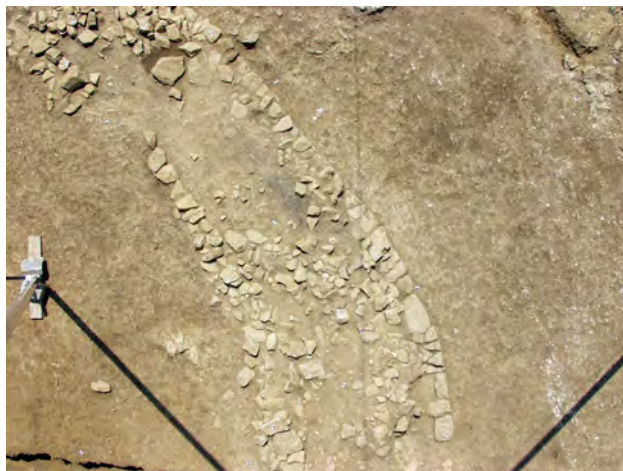

231 Izpust iz frigidarija skozi zid SE 146 v kanal SE 114.

z gostijami. Močno je zastopan material iz časa Flavijcev in oblike, ki se pojavljajo še do sredine ali konca 2. stoletja. Enake oblike so prisotne tudi v nasutju SE 159 in SE 126. V polnilu kanala SE 114 (SE 118) sicer nekateri odlomki egejske kuhinjske keramike, italške kuhinjske keramike in pečatnih oljenk podaljšujejo čas zasipavanja še nekoliko v 3. stoletje.

Verjetno je bila z ureditvijo dvorišča v tej fazi povezana tudi gradnja utrjene poti SE 546, ki je morda vodila od glavne dostopne poti proti skladišču. Pot je bila rahlo dvignjena nad okolico in je potekala v smeri sever–jug, v rahlem loku proti vzhodu. Pred apsidno frigidarijo se je nenadoma zožila in zaključila (sl. 233).

Z zidom SE 113 in njegovim temeljem SE 121 je bilo dvorišče ob termami fizično ločeno od območja pod njim, kjer je hodna površina ostala na prejšnjem nivoju (območje 16, 17). Pravokotno na zid SE 113 je bil sezidan še zid SE 122, ki je ustvaril nov **prostor 16** (sl. 234). V vogalu zidov SE 122 in SE 113 = SE 121 je bil morda šele v tej fazi sezidan kanal SE 135 = SE 137 s tegulo z žigom *CRISPINI* (sl. 235), ki je po načinu zidave podoben kanaloma SE 123 = SE 125 in SE 162 iz 1. faze. Sočasna bi bila lahko tudi kvadratna prizidka ali podstavka SE 109 in SE 599 na obeh straneh razširitve SE 107/108 (**območje 17**) (sl. 236 in 237).

233 Pot SE 546.

234 Prostor 16.

232 Zapolnitev kanala SE 162.

235 Kanal SE 135 = SE 137 s tegulo *CRISPINI*.

236a–c Podstavek SE 109: **a** – tloris, **b** – severozahodno lice, **c** – jugozahodno lice.

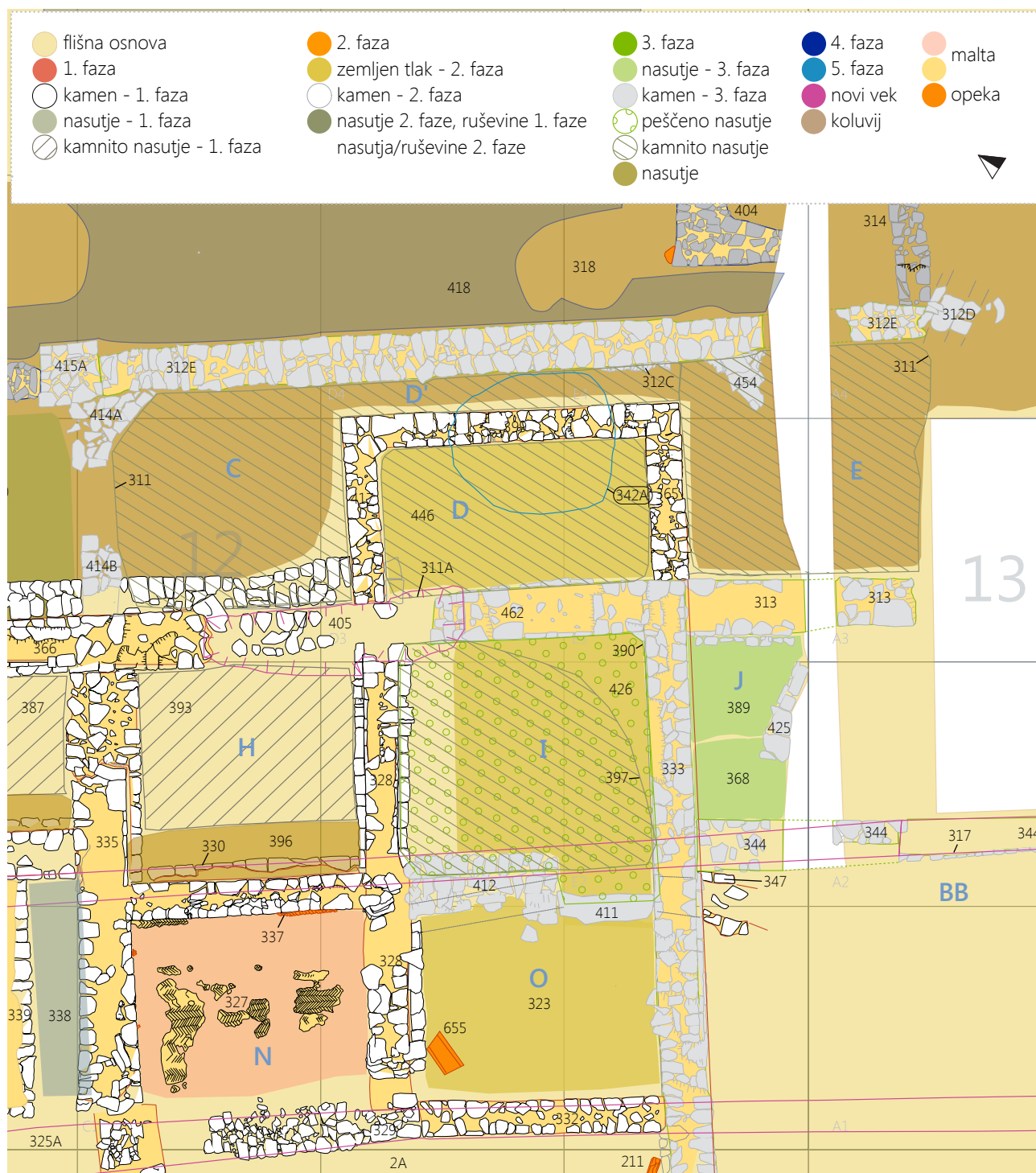
237a–b Podstavek SE 599: **a** – pogled, **b** – jugovzhodno lice.

2.3.3 Širjenje gospodarskega poslojja – 3. faza

Ena od večjih sprememb se je v prvi polovici 3. stoletja dogodila na zgornjem dvorišču in na vzhodnem delu gospodarskih prostorov. Prostor O–I–D je bil razdeljen na manjše prostore (sl. 238). Na severovzhodnem robu kompleksa sta bila dodana prizidek C–D–D'–E in veranda A–B s stebriščem. Hodna površina v prostorih O–I, C–D–D'–E je bila dvignjena

na zgornji nivo – na rimsko teraso 4. Na jugovzhodnem robu kompleksa so bili dodani prostori J in BB, ki so imeli prvotne tlake na rimski terasi 3, in prostori V, EE in VV na rimski terasi 2. Na območju BBB domnevamo dodatno dvorišče ali skladišče. Prostora T in U sta bila združena v skupni prostor T–U z nekaj dodatnimi preureditvami, ki so zajele tudi prostor Š.

Konec 2. ali v začetku 3. stoletja so na območju term zasuli prefurnij v prostoru 10 in razdelili prostor 7–11 na dva podolgovata prostora.

238 Natančen načrt jugovzhodnih prostorov rimske terase 4 v 3. fazi; prostori O–I–D, J, E, B, BB; M 1:100.

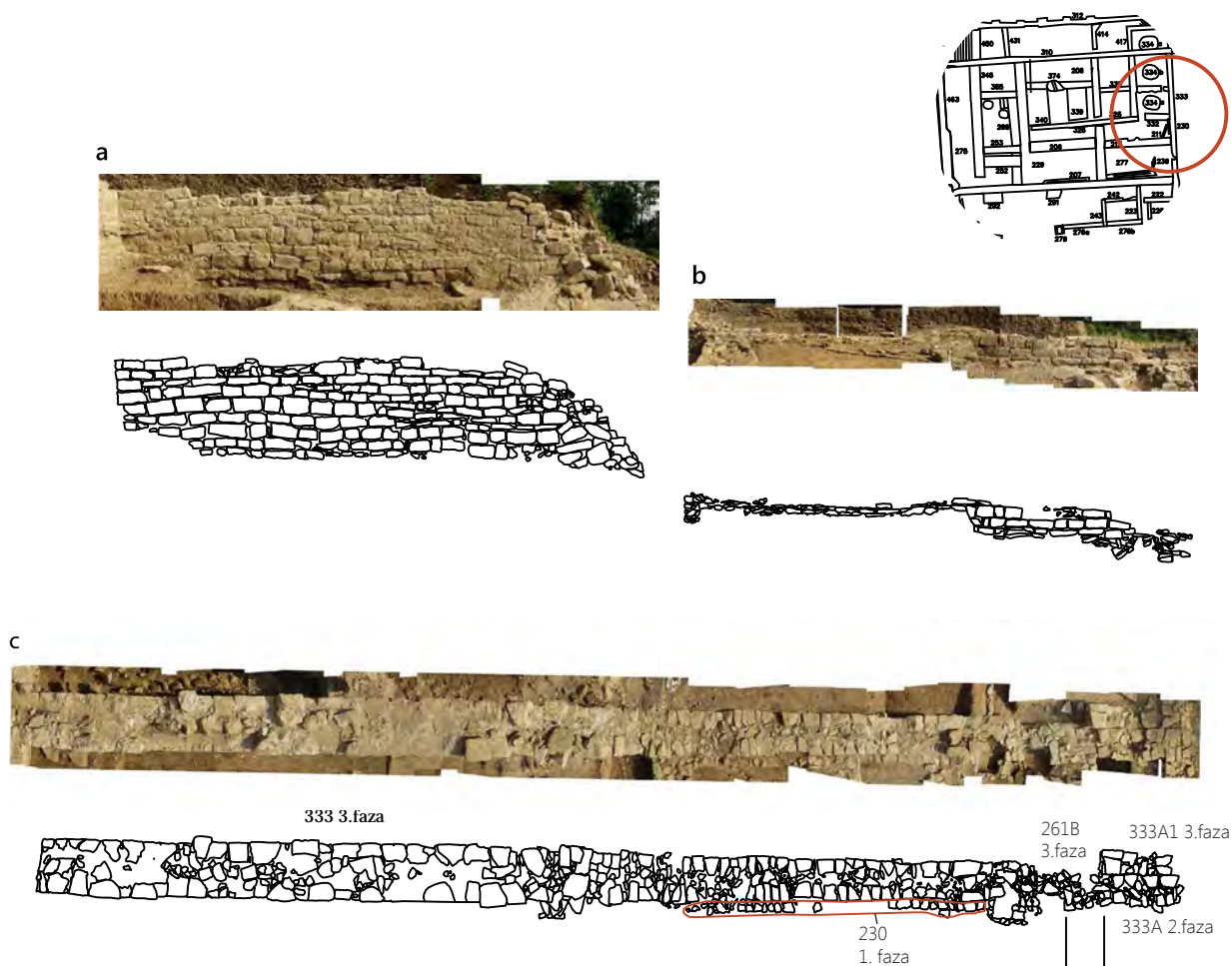
Gospodarsko poslopje

Skupni prostor O–I–D je bil razdeljen na manjše **prostore O, I in D** z zidom SE 462 in strukturo SE 412 (sl. 238). Sočasno so bile hodne površine dvignjene na nivo rimske terase 3. Nad temeljem SE 230 v prostoru R je bil sezidan zid SE 333 (sl. 239), ki je očitno uničil predhodni zid v isti liniji v prostorih O in I. Na severovzhodnem koncu je bil vezan z zidom SE 462 (sl. 240), ki je ločil prostora D in I. Ta je bil vkopan v starejše nasutje SE 426 = SE 446 in postavljen neposredno na krožno bazo SE 334C (sl. 241). Gradnja obeh zidov se ni razlikovala od načina gradnje zidov v predhodnih fazah. Prostora O in I sta bila v tej fazi verjetno ločena z izgradnjo strukture SE 412, ki je bila močno poškodovana in ohranjena le na moderni terasi 3 (sl. 242, 243). Po načinu gradnje in dimenzijah je bila podobna ploščadima SE 339 in SE 340 v prostoru L/P iz 1. faze. Preostanek prostora O in prostor I so zasuli s kamnitim nasutjem (SE 411 v prostoru O, SE 397 v prostoru I) in nato še s peščeno plastjo SE 390 (debeline 0,69 m) z nekaj večjimi kamni, pogostimi odlomki opeke, drobcami malte in rdeče obarvanega ometa. Močno uničen

prostor O težko interpretiramo. Ploščad SE 412 bi lahko podpirala nova nasutja, hkrati pa služila kot stopnišče in prehod iz spodnje na zgornjo teraso. Poseg lahko datiramo le s skromnim naborom najdb v plasti SE 390: volutno oljenko in odlomki amfor Dr. 2–4, katerih izdelava se je zavlekla v začetke ali prvo polovico 3. stoletja.

Prostora I in O sta bila očitno večinoma povezana tako v najstarejših fazah, ko sta funkcionirala skupaj s prostorom D, kot v mlajših fazah, ko je bil prostor D od njiju ločen in so bili hodni nivoji dvignjeni.

Na zgornjem dvorišču so v tretji fazi območje poznejših prostorov A, A, B, C izravnali z zemljenim nasutjem SE 440 = SE 443B (sl. 245, 246, 304–306). S tem so zasuli drenažni jarek ob zidu SE 366, tlakovanje SE 451, kaskade SE 455 in del odvodnega kanala SE 422. Nad kaskadami SE 455 je bil odkrit slabo ohranjen suhi zid SE 452, ki bi bil lahko narejen sočasno z nasutjem SE 443B = SE 440 kot meja oz. podpora nasutju. Kljub temu ni izključeno, da gre za recentni suhi zid, ki bi bil narejen kasneje na podobnem mestu kot rimski

239 Zid SE 333: **a** – severozahodno lice na rimski terasi 3 v prostorih I in O in **b** – na rimski terasi 2 v prostorih R in U, **c** – tloris s temeljem SE 230 in nadaljevanjem SE 261A (c).

zid in bi pri tem omenjena nasutja presekala. V zidku SE 452 je bil najden odlomek kamnitega mlina za oljke (G2535) (sl. 247).

Sočasno z izravnavo območja prostorov A, B, C, A' ali nekoliko kasneje je bil zasut tudi kanal SE 422 za skladiščem. Uporabljeni so bili peščeni melj, veliko oglatih kamnov različnih velikosti, ogromno odlomkov keramike (predvsem amfor), opek, kosti in drobcev malte. V spodnjem polnilu SE 422B je bila veliko večja količina keramike in manj kamnena kot v zgornjem polnilu SE 422A (sl. 248). Sicer je bil kanal do dna izkopan le na manjših odsekih. V skrajnem jugovzhodnem koncu kanala so zasutje SE 422A prekrile še plast SE 409A in nato plast SE 409, ki je prekrila tudi kaskade SE 455 (sl. 247). Plast SE 409A je vsebovala veliko več grobih sestavin opek, keramike in kamnov kot zgornja plast SE 409. Ta je bila verjetno vezana z izgradnjo zidka SE 452 in plastjo SE 443B = SE 440, s katero je bilo območje prostorov A, B, C, A' izravnavano.

240 Zid SE 462 nad bazo SE 334C. Prostor D.

241 Vzhodni vogal prostora I – stik zidov SE 462 in SE 333. S poševnim kamnom je poudarjen nivo nasutij za tlak.

242 Pogled na kamnito nasutje SE 411 in strukturo SE 412 v prostoru I.

243 Struktura SE 412: a – lice v prostoru I; b – jugovzhodno lice.

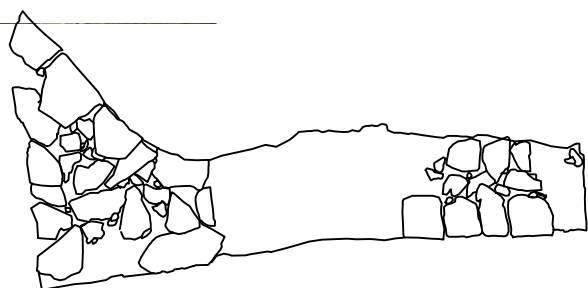
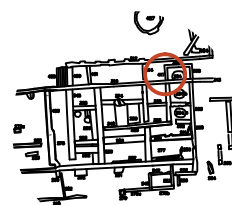
V nasutih SE 440 in SE 443B so bile najdene predvsem zgodnje najdbe (odlomki skodelice Sarius, amfor Dr. 6B in Dr. 6A), ki odražajo izgradnjo in zgodnjo uporabo zgornjega dvorišča. Bogati skupki najdb iz polnil SE 422A–B in plasti SE 409, SE 409A, kjer so bile najdene tudi cele amfore in novci, bi kazali na čas 3. stoletja. Da so bile našete plasti sočasne, se vidi po mnogih odlomkih, ki so bili najdeni v različnih plasteh in so pripadali istim posodam. Veliko je bilo odlomkov egejske kuhinjske keramike, pečatnih oljenk Loeschke X, amfor z ravnim dnom, večjih in manjših amfor Dr. 6B, odlomkov afriških in mavretanskih amfor Dr. 30, skoraj cela španska amfora Keay 16, odlomki egejskih sljudastih vrčev MRA3 z oblikami 3. stoletja in afriška sigilata proizvodnje A2 in A/D oblike Hayes 32 in 27, odlomki kuhinjske in namizne keramike. Odlomek korintske reliefne keramike iz konca 2. do 3. stoletja v spodnjem polnilu SE 422B in novci cesarja Antonina Pija in Komoda iz sredine in druge polovice 2. stoletja v plasti SE 409 bi potrjevali datacijo v 3. stoletja in jo morda zožili v

prvo polovico stoletja. Nekatere poznejše najdbe v zgornjih plasteh in polnilih so rezidualne ali so bile kasneje primešane.

Po izravnavi terena na območju zgornjega dvorišča je bil z gradnjo zidu SE 312 kompleks gospodarskih prostorov razširjen na severovzhodni strani za 3,80 m. Dodan je bil prizidek C–D–D'–E, ki je bil proti severozahodu podaljšan s pokritim stebriščem – verando (**območje A–B, A'**) (sl. 245). Šest zidanih baz SE 415A–F (sl. 249) je podpiralo stebre za nadstrešek. Baze za stebre so bile kvadratne oblike s stranico okoli 1 m in v višino ohranjene 0,28–0,45 m. Hodno površino stebrišča je tvorila plast SE 440 = SE 443B (sl. 246, 304–306).

Z gradnjo zidu SE 462 je bil prostor D v 3. fazi ločen od preostalega dela prostora O–I–D in verjetno hkrati pridružen liniji prostorov C, D', E. Verjetno v prvem trenutku zid SE 312 ni bil sezidan v celotni dolžini, temveč le na območju **prostorov C, D, D', E** (SE 312E). Temelj SE 312C na območju prostora D', ki se je končal v liniji zidu SE 365, bi lahko

a

b

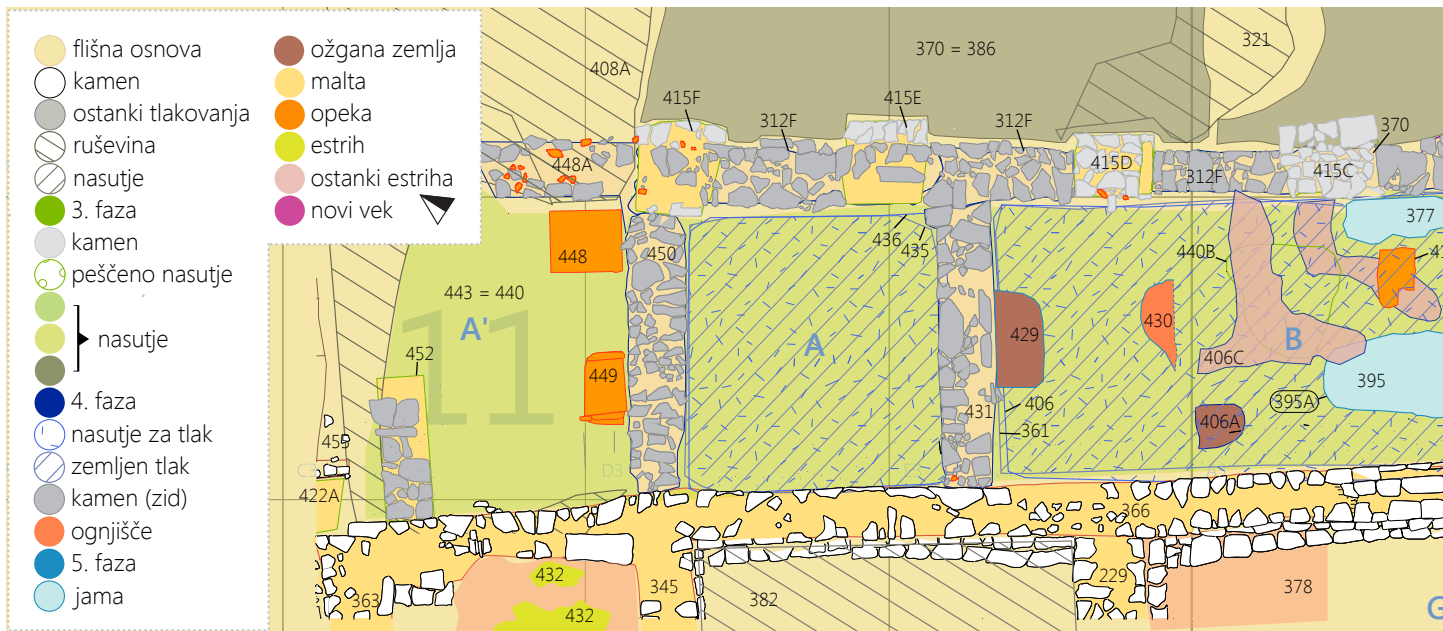

c

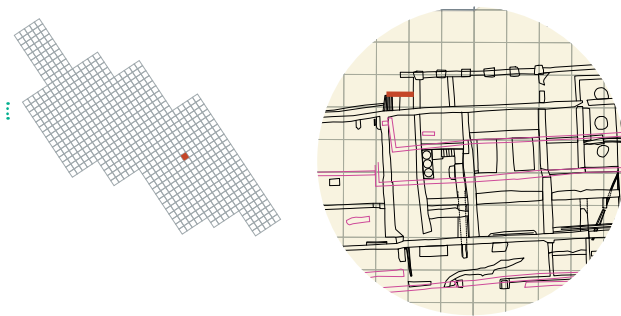
▷

244 Zid SE 414: a – tloris, b – severozahodno in c – jugovzhodno lice; M 1:50.

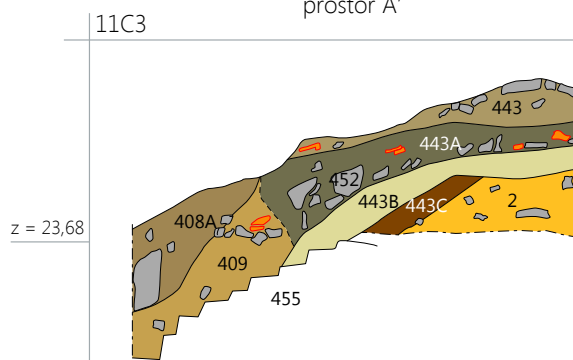

245 Načrt zgornjega prizidka s plastmi v 3. in 4. gradbeni fazi, prostori A', A, B, C, D, D', E; M 1:100.

- SE 2 - flišna osnova
- SE 443C - kolvij
- SE 443B = SE 440 - nasutje za tlake prostorov A', A in B
- SE 443A - plast uporabe prostora A'
- SE 408A - premešana ruševinska plast
- SE 409 - premešana ruševinska plast
- SE 443 - plast ruševine
- SE 452 - suhi zid
- kamni
- opeka

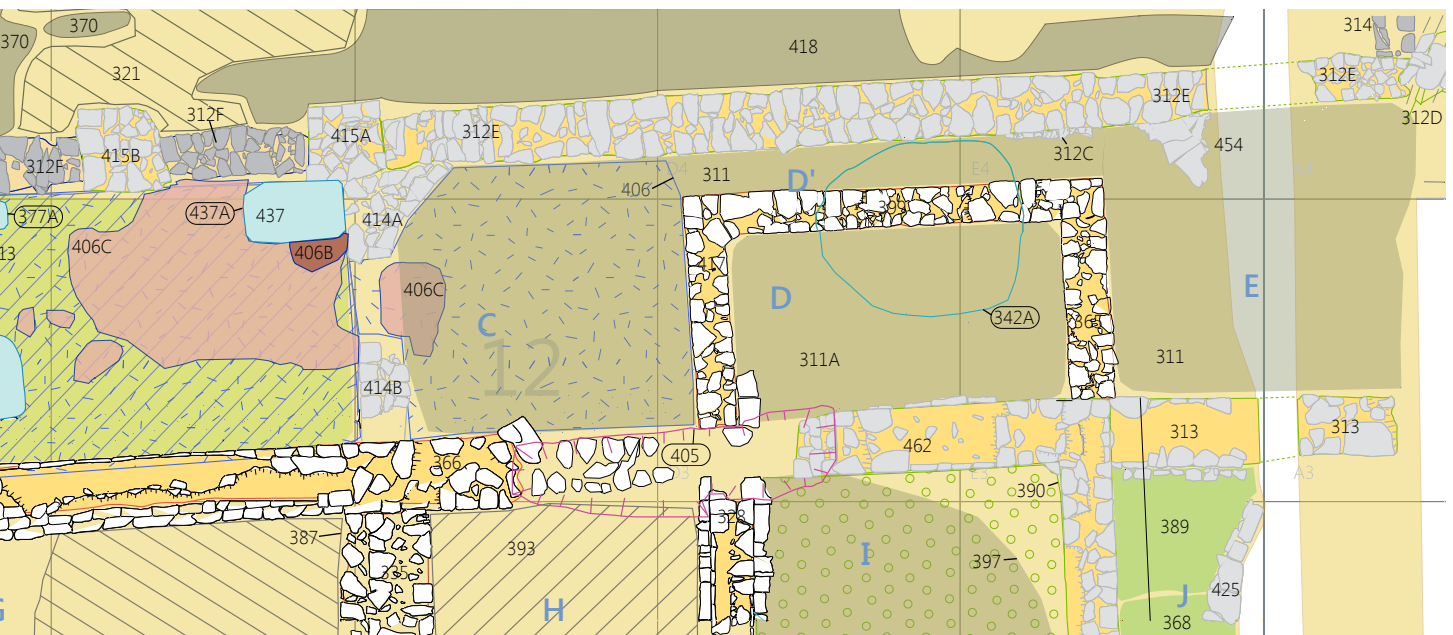
247 Mlin za oljke v zidu SE 452.

246 P88. Presek plasti v prostoru A' nad kaskadami SE 455; M 1:50.

249 Baza SE 415B.

248a–b Izkopavanje polnil kanala SE 422.

250 Kamnita nasutja v prostorih C, D, D', E.

predstavljal ostanek te starejše faze zidu. Vhod iz stebrišča je potekal skozi zid SE 414 (širina 1,10 m) na severozahodni strani prizidka (sl. 244). Zelo verjetno bi bil lahko prostor E zaključen z zidom v liniji zidu SE 239 ali SE 314, kamor arheološki izkop ni segel. Ker je uničenje poseglo pod hodno površino, organizacija prostorov v prizidku ni jasna. Morebiti so bili obodni zidovi prostora D (SE 417, SE 399 in SE 365) uničeni in je bilo območje C-D-D'-E združeno v en večji prostor (dolžine 13 m, širine 3,80 m). Če so zidove SE 417, SE 399, SE 365 obdržali, je bil prizidek razdeljen na štiri prostore: prostor C (velikosti 3,80 × 3,80 m), prostor D (2,40 × 4,45 m), prostor E (3,50 × 3,80 m) in povezovalni hodnik D' (4,45 × 0,50 m).

251 Kanal SE 312D.

Kot pri prostoru O in I je bilo tudi tu hodna površina dvignjena s kamnitimi nasutji (sl. 250, 347), ki so vsebovala tudi veliko odlomkov opek, malte in keramike (spodnje nasutje prostora D – SE 311A, zgornje nasutje ali izravnava celotne površine prizidka C–D–D'–E – SE 311). Najdbe iz obeh plasti so široko datirane v 1.–3. stoletje. V spodnjem nasutju SE 311A in SE 311B se sicer pojavljajo predvsem najdbe iz 1. in 2. stoletja, ki so lahko rezidualne ali povezane s hodno površino prejšnje faze. Medtem ko lahko material v nasutju SE 311 datiramo zelo široko od 1. do 5. stoletja, pri čemer je lahko starejši material (1. in 2. stoletje) rezidualen, mlajši pa infiltriran s kasnejšim vkopom SE 342.

Skozi zid SE 312E sta iz zgornjega dvorišča v prostor E vodila odtočni kanal SE 312D ob stiku z zidom SE 314 (sl. 251) in odtočni kanal SE 454 (sl. 252), ki je imel dno iz kamnitih plošč v prostoru E in veliko ploščo pokončno postavljeno ob zunanjo stran zidu SE 312 na dvorišču.

Hkrati z gradnjo zidu SE 333 in SE 462 je bilo verjetno gospodarsko poslopje razširjeno tudi proti jugovzhodu s **prostori J, BB** na območju recentne terase 3. Kot SE 333 in SE 462 so bili tudi novi zidovi (SE 344, SE 239, nekoliko

252 Kanal SE 454: **a** – na zgornjem dvorišču, **b** – v prostoru E.

253 Zid SE 344: **a** – v prostoru BB; **b** – v prostoru J.

manj SE 313), ki so se nanju naslanjali, po načinu gradnje podobni večini preostalih odkritih zidov (večina jih je datirana v 1. fazo). Hodna površina obeh prostorov verjetno ni bila dvignjena na najvišjo rimsko teraso 4 kot pri ostalih okoliških prostorih, temveč je bila na rimski terasi 3 oz. nekoliko višje (sl. 38, 260).

Prostor J je bil najprej zasut s kamnitimi nasutji SE 389 in SE 368, katerih vrh je sovpadal s slabo ohranjeno strukturo SE 425 (morda odvodnim kanalom), nekoliko nad rimsko teraso 3. V obeh nasutjih so bili najdeni odlomki iste posode afriške sigilate (oblika Hayes 31) iz časa prve polovice 3. stoletja. Pomembni so še odlomki fokajskega vrčka in odlomki afriških amfor ter kopača (G292) in del poznorimske pasne garniture (G291).

Prostor BB (sl. 255, 256, 257, 260), katerega jugozahodni zid je odnesla recentna škarpa SE 325, je imel hodno površino na rimski terasi 3, na prvotnem nivoju prostora O–D. Antične plasti so bile izkopane le v severozahodnem delu prostora. Geološka osnova (SE 2, SE 357 = SE 318 = SE 443C) se je pričela spuščati nekoliko pred jugozahodnim koncem prostora, kjer je bil prostor zniveliran z žganinsko

254 Zid SE 313: a – v prostoru J, b – v prostoru E.

255 Prostor BB ob zidu SE 333: a – ob robu škarpe SE 325, b – v vogalu z zidom SE 344.

256 Prostor V in BB med izkopavanji.

plastjo SE 331 (morda sledi prehodnih aktivnosti na tem delu kompleksa) in kamnitim nasutjem SE 362, ki bi lahko celo predstavljal ostanke rimskega zidu pod moderno škarpo SE 325 (sl. 255a). Nad geološko osnovo, nasutji in odvodnim kanalom SE 348 je bil izdelan maltni estrih SE 347 (sl. 255b), ki je bil ohranjen le v vogalu med zidovima SE 333 in SE 344, medtem ko je bila površina ostalega prostora posuta z zdrobljenimi koščki apnene malte.

Na **območju BBB** (sl. 258, 260) so bile arheološke plasti slabo ohranjene in tudi izkop je segal le do spodnjega dela ruševine (SE 410), ki je bila sicer že na nivoju hodne površine v zadnjem obdobju. Ta je sovpadala s hodno površino v prostoru BB na rimski terasi 3. Poleg zidu SE 239 bi bil lahko rimski še zid SE 659 na notranji strani recentne škarpe SE 325, ki je večino rimskega zidu uničila. 4,40 m od zidu SE 239 je stala štirioglasta struktura iz kamnov SE 660 (0,90 × vsaj 0,90 m). Nadaljevala se je v presek pod recentno škarpo SE 317 in kamnito ruševino SE 661 (sl. 259). Njena gradnja spominja na zidane štirikotne baze za stebre v skladišču. Prostor BBB bi lahko predstavljal že zunanost objekta, saj se je ruševina SE 661 pod zidom SE 317 izklinjala proti jugovzhodu, kjer se je končala nekje ob strukturi SE 660. Ta bi lahko podpirala stebre nadstreška ali strešno konstrukcijo nekega večjega prostora, za katerega nismo

ugotovili obodnih zidov, ali morda stebrišče peristila – notranjega dvorišča.

V kotu med rimskim zidom SE 239 in recentno škarpo SE 317 je bilo odkrito ognjišče SE 658 iz opečnatih tlakovcev ali narobe postavljenih tegul, ki so bile deloma ožgane.

V nadaljevanju prečne linije prostorov E, J in BB je bil sočasno zgrajen **prostor V** (6,60 × 4,30 m) na rimski terasi 2 (sl. 258, 260, 268). Na jugozahodnem koncu je bil podaljšan z nekoliko ožjim **prostorom EE** (4,40 × 5 m) na rimski terasi 1 (sl. 261) in zelo uničenimi obodnimi zidovi (SE 265, SE 654, SE 333A1). Neravna, padajoča površina geološke plasti SE 2A je bila nasuta z večjo količino kamenja, odlomki opek, drobci malte in mnogimi drobnimi najdbami, med katerimi so bile tudi kamnite mozaične kocke (nasutja SE 203, SE 202A) (sl. 268). Na osnovi najdb bi nasutja lahko nastala že v drugi polovici ali konec 1. in v začetku 2. stoletja (npr. v fazi 1, 2 ali 2a) kot tlak vzhodnega dvorišča zunaj poslopja.

Z vrhom nasutij so sovpadali vrhovi plošč, ki so prekrivale kanale v prostoru EE. V najstarejši fazi je odpadna voda iz prostora T–U odtekala v kanal SE 278 (sl. 262, 263), ki je imel grajene stranice in kamnito prekritje. Najdbe iz polnila SE 278B so datirane nekako v 2. stoletje.

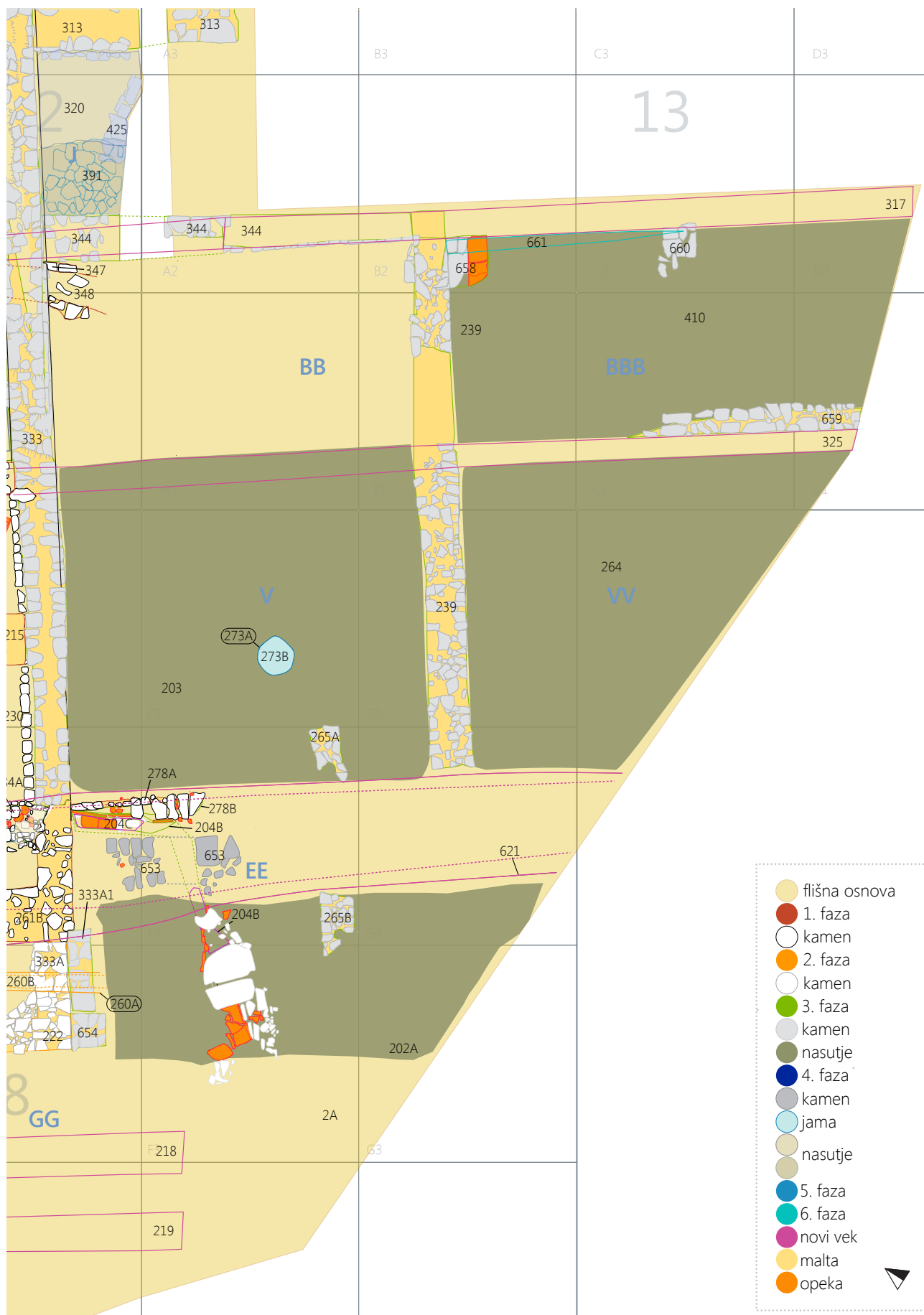
257 Tloris ruševine prostora BB.

258 Tloris prostora BBB.

259 Presek pod recentno škarpo SE 317, kjer je vidna ruševina SE 661.

260 Načrt jugovzhodnih prostorov poslopja – prostori BB, BBB, V, VV, EE; M 1:100.

261 Prostor EE.

263 Presek kanala SE 278.

262 Zidek SE 654 in kanali SE 278, SE 204C s polnilom SE 204B. Pogled proti jugozahodu.

264 Kanal SE 204A.

265a–b Ostanke kanala SE 204C.

Kmalu je bil kanal SE 278A presekán z gradnjo kanála SE 204C~204A, ki je bil odkrit v dveh delih. Pri gradnji prvega kraka kanála (SE 204C) so bile tegule uporabljene za stranice in dno (sl. 264), v drugem (SE 204A) pa le v stranicah (sl. 265).

Ker sta pri **območju VV** (sl. 260, 266) znana le dva obodna zidova (SE 239, SE 659), bi bila lahko površina tudi že izven poslopja. Nad flišno geološko osnovo SE 2 je bilo nasuto peščeno nasutje SE 264, podobno SE 203 v prostoru V, le da je vsebovalo veliko manj kamnov. Hodna površina je bila v uporabi verjetno do konca vile, saj je bil na njej najden novc iz druge četrtine 4. stoletja (G356).

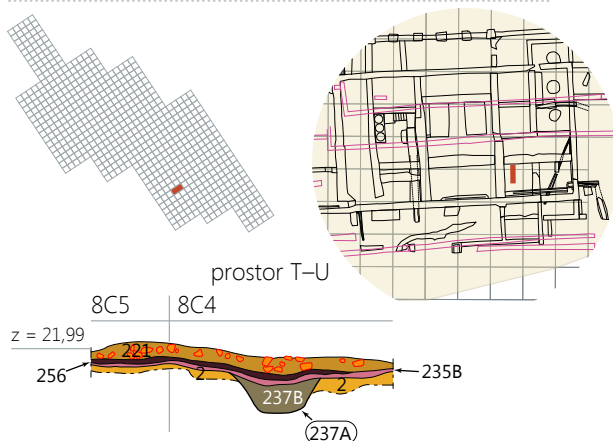
Prostora T in U sta bila z uničenjem zidu SE 277 in popravilom ali izgradnjo zidu SE 215, ki je sekal kanal SE 211 = SE 236, združena v **prostor T-U** (8,30 × 4 m) (sl. 269). Zid SE 230B je bil popravljen z gradnjo zidu SE 333 = SE 261B. Sočasno je bila verjetno s kamnom zatrpána povezava med razširitvijo SE 284A in kanalom SE 207, kanal pa zapolnjen s polnilom SE 227. Najdbe v njem lahko širše datiramo v čas od konca 1. do sredine 3. stoletja.

Sedaj je deloval jarek SE 237A (sl. 267), ki je prav tako prihajal iz **prostora Š** skozi prebit zid SE 228B in se priključil na razširitev SE 284A. V obeh prostorih sta bila površina in jarek SE 237A prekrita z dvoslojnim maltnim estrihom iz zgornjega rdečega in spodnjega belega sloja (prostor Š – SE 235A, prostor T-U – SE 235B – sl. 270, 271). Na dnu razširitve SE 284A (v polnilu SE 284B – sl. 273) so bile najdene opečnate mozaične kocke, ki bi lahko pričale o tlaku, ki je prekrival estrih SE 235B v prostoru T-U.

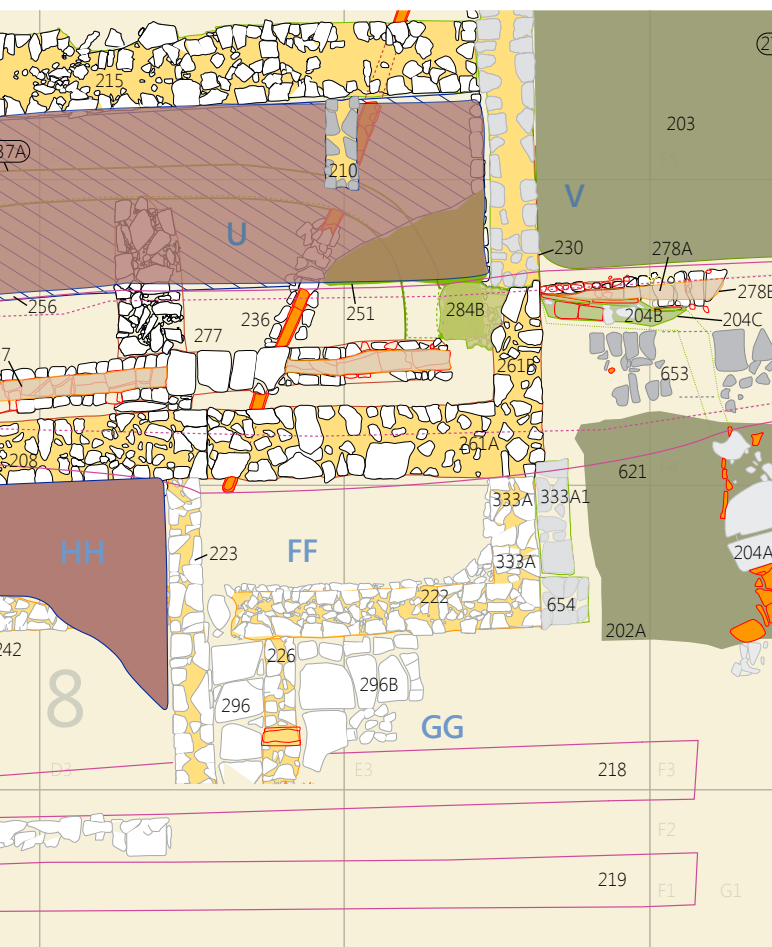
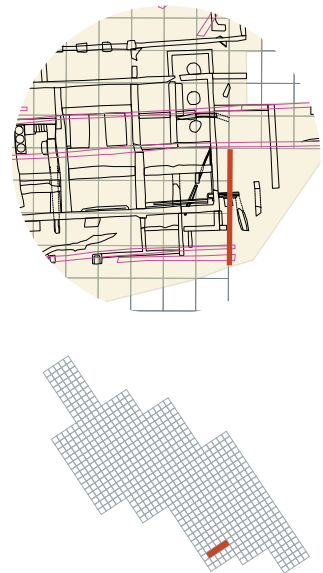
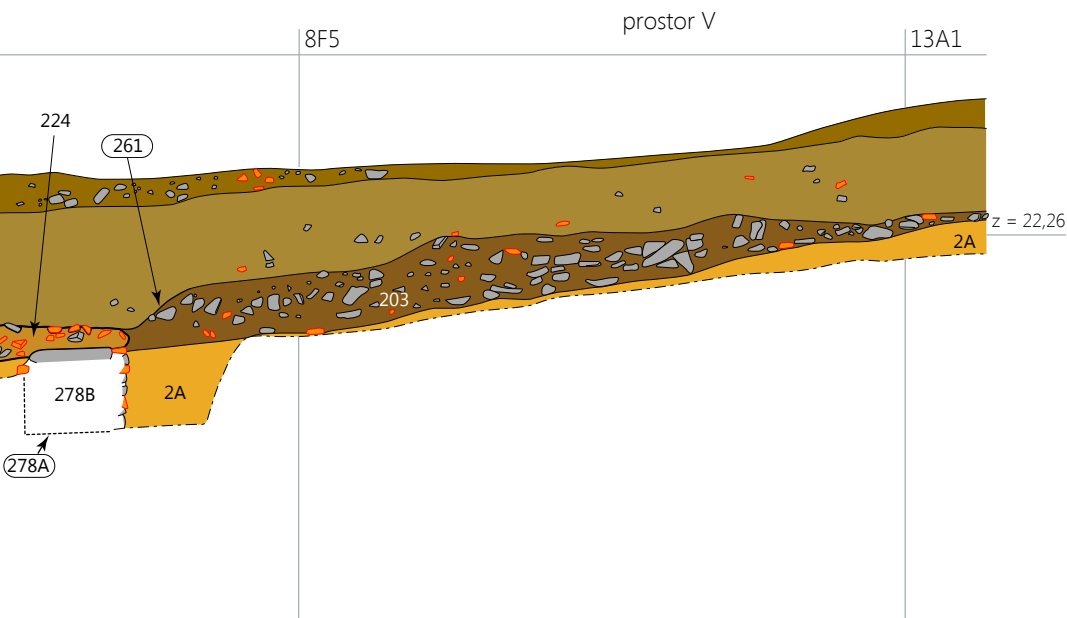

266 Prostor VV.

- SE 2 - flišna osnova
- SE 235B - ostanki estriha v prostoru T-U
- SE 256 - žganinska plast v prostoru T-U
- SE 221 - ruševinska plast strehe v prostoru T-U
- SE 237B - polnilo jarka SE 237A
- opeka

267 P54. Presek jarka SE 237A in plasti nad njim; M 1:50.

- raziskano območje
- 1. faza
- kamen
- 2. faza
- kamen
- 3. faza
- kamen
- nasutje
- estrih
- 4. faza
- kamen
- žganinska plast
- ožgan tlak
- ruševinska plast
- novi vek
- malta
- opeka

269 Načrt prostorov Š in T-U s plastmi v mlajših fazah;

270 Presek in preboj jarka SE 237 v zidu SE 228.

271 Tloris jarka SE 237 v prostoru Š in preboj v zidu SE 228.

272 Estrihi v vzhodnem vogalu prostora Š: **a** – estrih SE 235A ob zidu SE 206, **b** – SE 235B v jarku SE 237A.

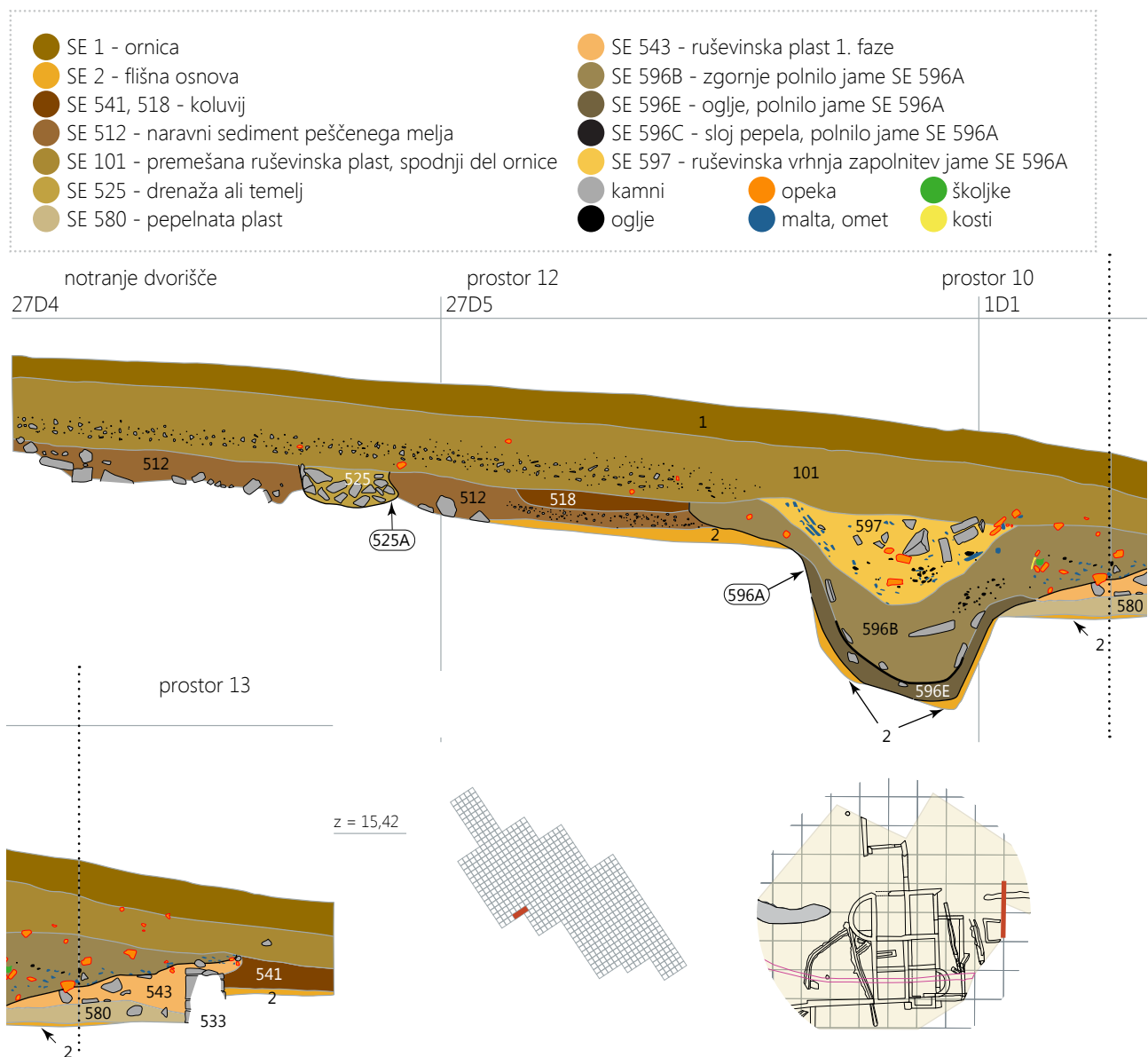
273 Polnilo SE 248B s keramičnimi mozaičnimi kockami.

Terme

Prostor 10 je bil v tej fazi opuščen in zasut (sl. 274–276). Dno prostora je prekrivala siva ruševinska plast SE 580, debeline 12–22 cm, v kateri je bilo več zaplat belega pepela. Nastajala bi lahko tudi z rabo prostora kot prefurnij. Prostor je bil nato zapolnjen in popolnoma prekrit še s sivo-rjavo ruševinsko plastjo SE 543, ki je vsebovala tudi veliko antične keramike in gradbenega materiala. Med odkritimi najdbami bi izpostavili kamnit možnar, ostanke dolija, amfor, veliko finega namiznega in drugega posodja. Nekoliko pozneje je bila v zahodni predel prostora vkopana jama SE 596a (globoka vsaj 1,4 m), ki je presekala zid SE 594 (sl. 277, 278). Na dnu je bila zapolnjena s sloji pepela (SE 596C), oglja (SE 596E) in vmes postavljenimi kosi opek in kamnov. Ruševinski polnili SE 596B in SE 597 na vrhu sta bili podobni ruševinski plasti SE 543. Ker

je bila jama odkopana ob preseku v širini 0,5 m, njena funkcija ni jasna. Polnila SE 596 in SE 597 so po keramičnem materialu in sestavi podobna plastem SE 580 in SE 543.

Večina najdb v teh plasteh obsega čas druge polovice ali bolje konca 1. stoletja do konca 2. oz. začetka 3. stoletja. Vsebujejo tako starejše odlomke poznopadske sigilate, skodelic Sarius, keramike tankih sten (predvsem oblike 2. stoletja), vzhodne sigilate B2, egejske kuhinjske keramike in italške kuhinjske keramike, veliko jadranskih amfor, lokalne kuhinjske in namizne keramike. Odkrita sta tudi kamnit možnar in odlomki večje melnice. Najmlajše najdbe predstavljajo kosi afriške amfore, afriške kuhinjske keramike (Hayes 181) in odlomki afriške sigilate (Hayes 50A, odlomki afriške sigilate A/D), katere so začeli izdelovati konec 2. in v začetku 3. stoletja. To je čas, ko je bil prostor zapečaten. Morda je bil začetek zasipavanja že povezan s preureditvami v 2. fazi.

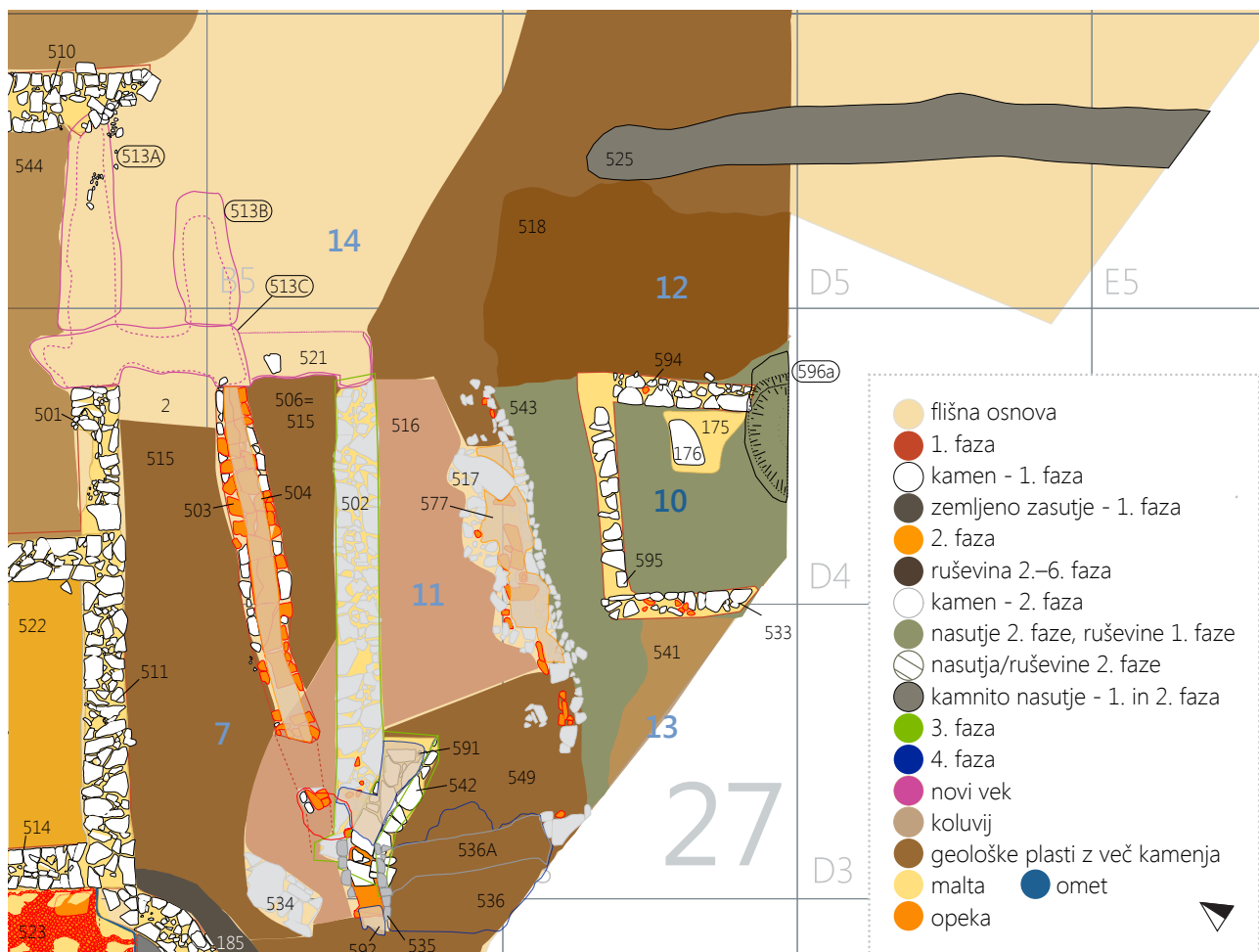

274 P77. Jugovzhodni presek izkopnega polja; M 1:50.

Območje 7–11 je bilo verjetno v tem obdobju prezidano na dva prostora (morda že v fazi 2) z zidom SE 502, ki je bil na koncu povezan z odtočnim kanalom SE 542 (sl. 279–281). Pri tem je bil uničen kanal SE 503. Kanal SE 542 je imel dno grajeno iz kamnitih plošč, kar ga povezuje s kanaloma SE 114 in SE 141 na zahodnem dvorišču v 2. fazi. Verjetno se je vanj stekal kanal SE 534, ki je imel prav tako dno grajeno

iz kamnitih plošč. Njun stik je bil uničen z gradnjo recentne škarpe SE 103, nadaljevanje pa z oranjem na recentni terasi 0. Nivo kanala SE 534 kaže na to, da je bila hodna površina prostora na tem območju bistveno višja kot ohranjeni ostanki.

Jugovzhodno od zidu SE 502 je bil ohranjen še en odtočni kanal SE 517 (sl. 282, 283), ki je bil zelo uničen, vkopan

275 Načrt jugovzhodnega dela termalnega kompleksa v 3. in 4. fazi (prostor 11–14); M 1:100.

276 Zasutje prostora 10.

277 Prostor 10, pogled proti jugovzhodu na jamo SE 596 in presek P77.

v starejšo ruševinsko plast SE 543 in po zidavi popolnoma podoben kanalom iz 1. faze termalnega kompleksa (dno iz tegul s kaskadami). V njem je bil najden novec iz trajanskega obdobja.

278 Jama SE 596 v vogalu prostora 10.

279 Zid SE 502, kanala SE 542 in SE 543: tloris.

282 Kanal SE 517, jugovzhodni zaključek s prekritjem ob preseku P77.

280 Zid SE 502, kanala SE 542: pogled z zahoda.

281 Polnilo kanala SE 542.

283 Kanal SE 517, pogled proti severovzhodu.

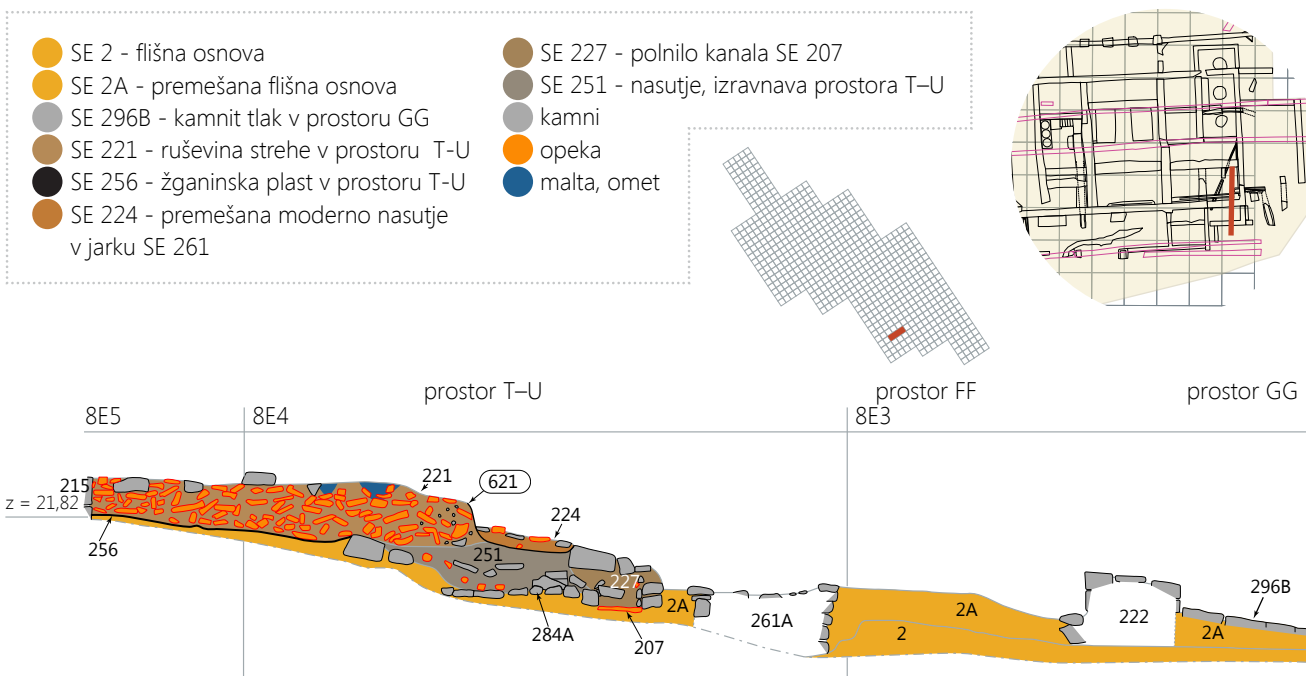
Faza 3A

V tej vmesni fazi je prišlo do nekaj posegov v **prostorih Š** in **T**, ki so težje razločljivi (sl. 164). V obeh prostorih sta bila estriha SE 235A in SE 235B odstranjena (ostali so le manjši kosi ob zidu SE 206 in v jarku SE 237A). Ker je po večini prostora žganinska plast SE 256 iz konca 3. faze legla na gornjo površino SE 2 oz. SE 2A, je tlak verjetno predstavljala zemljena površina (sl. 174, 175e). Zaradi neravnosti terena je verjetna uporaba lesenega poda.

V prostoru Š sta bili izkopani dve večji jami: ovalna jama SE 205A1 (sl. 175a) in globlja jama SE 205A2 (sl. 175b–c), ki je v južnem vogalu prostora presekala zapuščen kanal SE 207. Jama SE 205A2 je bila zapolnjena z več izmenjajočimi se sloji žganine in rdeče-oranžne ožgane zemlje (SE 244) (sl. 175c). Plitek jarek SE 205A3 ob zidu SE 228B je povezoval jama

SE 205A2 z jarkom SE 237A. Obe jami SE 205A1 in SE 205A2 sta verjetno nastali še v času delovanja jarka SE 237A (po uničenju estrihov) in bili zasuti sočasno z njim (polnilo SE 237B, SE 284B). Površina geološke osnove SE 2 na obeh straneh jarka SE 237A se je spuščala proti jarku. To kotanjo SE 205A je zapolnila 10–15 cm debela plast sivega meljastega peska SE 205B2, ki je bila po sestavi enaka zgornjemu delu polnila SE 237B in je zapolnila tudi jami SE 205A1 in SE 205A2 (nad polnilom SE 244). Podobno zemljeno sestavo najdemo tudi pri nasutju SE 251 iz kamnov in opek nad polnilom SE 284B v prostoru T–U (sl. 174).

V polnilu jarka SE 237B je bil novec Hadrijana (G384, kovan leta 117–138). Odlomki poznopadske sigilate, keramike tankih sten, volutnih in pečatnih oljenk, egejske kuhinjske keramike in amfor z ravnim dnom pripadajo oblikam,

284 P33. Presek plasti v prostoru T; M 1:50.

285 Jama SE 205A1.

286 Jama SE 205A2 – presek.

značilnim predvsem za 2. stoletje, izdelava nekaterih se podaljša še v (prvo polovico) 3. stoletje. Glede na najmlajšo amforo Africana IIA je polnilo nastalo verjetneje v času med drugo polovico 2. in prvo polovico 3. stoletja. Podoben sklop najdb iz 2.–3. stoletja je najden tudi v polnilu SE 244.

287 Izkopan del jame SE 205A2, desno polnilo SE 247.

288 Jama SE 205A2 z vrhnjim polnilim in ožganim polnilom SE 244.

289 Prostor Š z vkopi SE 205A1-3.

2.3.4 Najmlajše preureditve – 4. faza

V drugi polovici ali koncu 3. stoletja so večje preureditve doživi prostori T–U, Š, JJ in skladišče. V njih so dokumentirani tudi ostanki požara ob koncu 3. faze. Del ostrejša in zidov se je porušil v notranjost prostorov, ki so bili kasneje ponovno obnovljeni.

Pokrito stebrišče na severovzhodnem koncu kompleksa gospodarskih prostorov je bilo v tej fazi zaprto in pregrajeno v prostora A in B, hkrati je bil dodan še predprostor A'. Na zgornjem dvorišču je bil zgrajen nejasen in slabo ohranjen prostor CC, medtem ko je bilo odprto zgornje dvorišče tlakovano s kamnitim nasutjem. V prostoru J je bil tlak dvignjen na zgornjo rimsko teraso 4. Manjše preureditve so doživi tudi termalni prostori. Morda je bil pri tem dodan prostor proti notranjemu dvorišču.

Gospodarsko poslopje

Požar je opustošil **prostora Š in T–U**. Polnila jam SE 205A1, SE 205A2, jarka SE 237A in geološko osnovo je prekrila 5–7 cm debela plast črne pepelnate žganine (SE 205B1 = SE 212, SE 256), ki je vsebovala še kose žgane opeke in redke ožgane lomljence peščenjaka (sl. 269, 290). Oba

290 Žganinsko polnilo SE 205B v prostoru Š.

291 Prostor Š s plastjo zdrobljenih opek SE 213 = SE 216.

292 Posedle plasti v jamo SE 205A2-3.

293 Prostor T-U s plastmi 4. faze – ruševinske plasti ostrešja SE 221.

294 Prostor T-U s plastmi 4. faze – žganinske plasti SE 256.

prostora je nato prekrila plast zbitih zdrobljenih tegul in imbreksov (SE 213 = SE 216, SE 221, SE 221A – debelina 10–30 cm) (sl. 267, 284, 291–293). Večja količina žebeljev, nekaj keramike, dokaj velikih odlomkov tegul, ki nosijo žige *CRISPINI*, *C.L.HER* in *CLODI AMBROSI*, ter večja koncentracija kamnov na površini bi prej kazali na ruševino strešne konstrukcije in dela zidov kot na namensko nasutje. Strešna konstrukcija je verjetno popustila zaradi požara. Vsekakor je bila kasneje plast uporabljena kot nova hodna površina,

295 Zidek SE 210: a – severozahodno lice; b – jugozahodno lice.

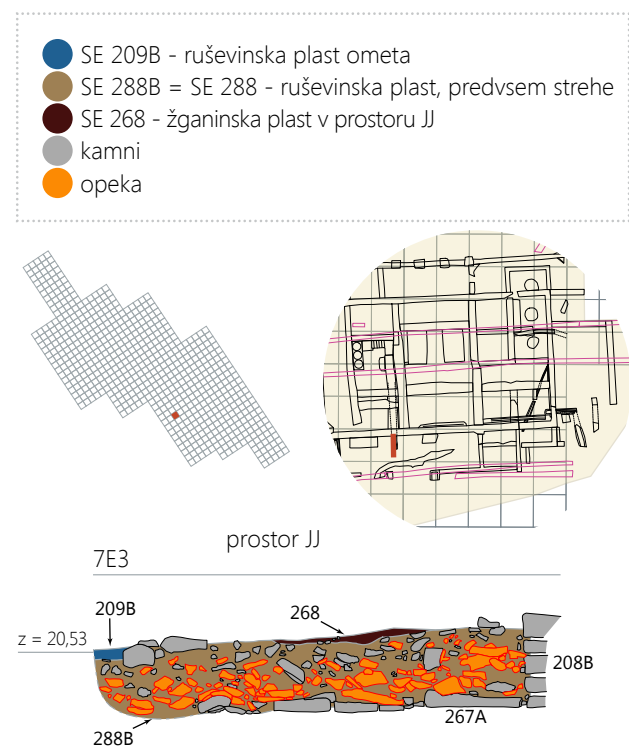
ki je bila na območju med zidovi SE 210, SE 215 in SE 333 dodatno utrjena s slojem malte. Plasti so se na območju starejših jam in jarka vanje posedle, ker so bila polnila mehkejša od okolice. V prostoru T-U je bil nad novim tlakom sezidan nov zidek SE 210 (sl. 294, 295).

Najdbe v žganinski plasti SE 205B lahko datiramo predvsem v 2. in 3. stoletje. Le odlomek mlajše afriške amfore je glede na lego infiltriran. V ruševini strehe prostora T-U (SE 221)

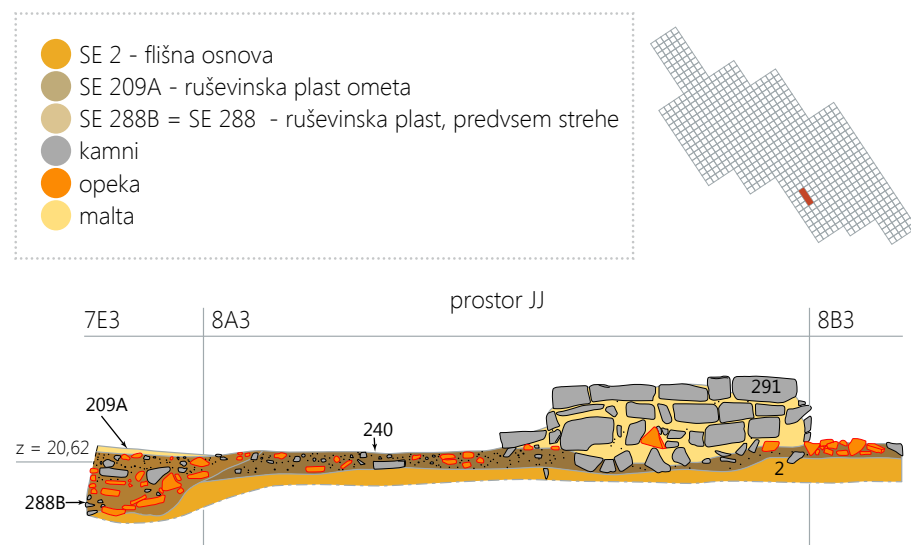
imajo najdbe široke datacije od sredine 1. do 3. in 4. stoletja. Odsotnost afriškega materiala bi kazala bolj na 2. ali 3. stoletje, kar celoten dogodek umešča v čas 3. stoletja.

S požarom v prostorih Š in T-U ob koncu 3. faze smo povezali tudi dogajanje v **prostoru JJ**, kjer je prav tako pustopil ogenj in se je ostreje zrušilo v notranjost (sl. 196, 263, 296, 297, 298, 301). Lise ožgane zemlje SE 287 so se razprostirale po celem prostoru JJ na nivoju zemljenega tlaka SE 281. Hodno površino in plasti, ki so nastale z uporabo prostora, so prekriale ruševinske plasti SE 240, SE 288B in SE 240A, pretežno iz zdrobljenih opek, tegul in imbreksov, med katerimi so bili tudi večji odlomki. Na tegulah smo opazili žige *CRISPINI, T. COELI, Q. CLODI AMBROSI, TERENCEIOR*. Med strešniki je bilo pomešanih tudi nekaj kamnov, kosi estriha, ožgan črno-siv droben pesek, odlomki kosti, keramike, stekla, žlindre, veliko kovinskih predmetov in večja količina drobcev oglja. S porušitvijo strehe so bile spodnje plasti zapečatenе. V spodnjem sloju ruševine, neposredno nad tlakom SE 281 in SE 287, je bilo najdenih največ najdb (SE 240B). Koncentracija kamnov je bila povečana v kv. 7/E3 in 8/A3 in v južnem vogalu prostora (SE 240A). Ruševina SE 240 je proti severozahodu prešla v podobno plast SE 288B. Ruševino (SE 240, SE 288B in SE 240A) so utrdili in jo uporabili kot hodno površino. Za izravnavo so ponekod nalili večje zaplate malte. Na novem dvignjenem tlaku sta bila ob zunanji steni zidu SE 208B sezidana dva pravokotna podesta: SE 291 (sl. 297, 299) in SE 292 (sl. 300).

V ruševinskih plasteh SE 240, SE 240A in SE 240B sta opazni dve seriji najdb. Odlomki iz teh plasti so se spajali z odlomki posod iz spodnjega tlaka SE 281 in spodnjega dela ruševinskih plasti SE 240B. Veliko materiala iz konca 1. in

296 P79. Presek plasti SE 288B nad ploščami iztoka kanala SE 267; M 1:50.

297 P82. Jugovzhodni presek sonde 11 in jugozahodno lice strukture SE 291; M 1:50.

(prve polovice) 2. stoletja (padska in poznopadska sigilata, vzhodna sigilata, keramika tankih sten, italška kuhinjska keramika, reliefne oljenke, novc cesarja Trajana **G781**) bi lahko kazalo na obilo aktivnosti na jugovzhodnem delu območja JJ v tem času. Najdbe pečatnih oljenk, korintske oljenke, egejske kuhinjske keramike, egejskih sljudastih vrčev MRA3, padske sigilate srednjega in poznega cesarskega obdobja (**G535** – KP2 polkrožna skodelica, druga polovica 2.–3. stoletja), afriške sigilate (Hayes 32 – 3. stoletje) in afriških amfor Africana IIA, Dr. 30, vzhodnosredozemskih amfor Dr. 24 pa kažejo na verjetno porušenje strehe v 3. stoletju. Redke najdbe 4. in 5. stoletja so verjetno infiltrirane oz. izkopane z vrha tlaka.

Večina keramičnih najdb v plasti SE 288B je datiranih v 3. in 4. stoletje. Skromne zgodnejše najdbe, ki so bile številne v plasteh SE 240, SE 240A in SE 240B, bi lahko kazale na neuporabo prostora v zgodnejših fazah. Nekoliko več je ohranjenih tudi najdb, datiranih v najmlajše faze vile.

V 4. gradbeni fazi je bila linija stebrišča A–B zazidana. Pridobili so dva prostora (A, B) in predprostor A' (sl. 245, 302). Novi zidovi SE 312F, SE 431, SE 450, SE 448A so imeli v temelju oz. spodnji liniji kamne nametane ali postavljene poševno (sl. 303–306). V višjih vrstah pa so bili večji kamni večinoma postavljeni plosko, z ravnimi štirikotnimi ploskvami v lice zidu. Enaka gradnja je značilna tudi za zidove 4. faze v skladišču.

V **prostorih A in B** je bil tlak dvignjen s podlagami iz manjših kamnov in opek (SE 436 in SE 406 – sl. 302). Na kamnito podlago je bil v isti ali kasnejši gradbeni fazi nasut zemljen tlak iz zbitega rumenega meljastega peska (SE 435 in SE 361). V prostoru B so bili med kamnito podlago SE 406 in zemljenim nasutjem SE 435 odkriti zaplate ožgane zemlje SE 406A, zaplate malte SE 406B = SE 398 in ostanki maltnega estriha SE 406C, ki je segal med zidovima SE 414A in SE 414B tudi preko nasutja SE 311 v prostoru C. Ostanki so nastali s postopno gradnjo ali s kasnejšim popravilom tlaka.

298a–c Ruševinske plasti 4. faze v prostoru JJ (od zahoda proti vzhodu).

299 Struktura SE 291: **a** – pogled z zahoda, **b** – pogled z juga.

301 Presek plasti v prostoru JJ. Pogled proti severozahodu.

300 Struktura SE 292: **a** – navpični pogled s severovzhoda, **b** – jugovzhodno lice, **c** – jugozahodno lice.

302 Prostori A', A in B (tlaki SE 436 in SE 406).

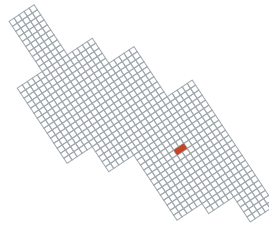

303 Jugovzhodni del prostora B (tlak SE 435 in zaplate SE 406A–C) in prostor C.

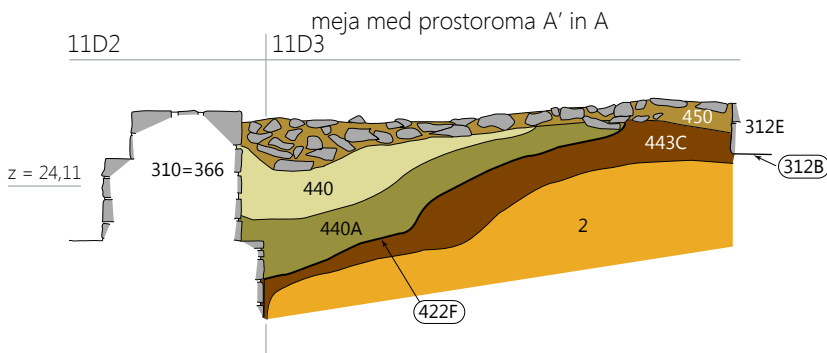

306 P105. Lice zidu SE 431 v prostoru B.

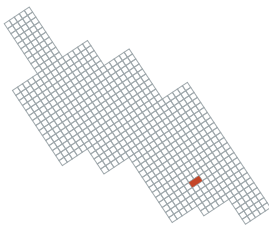
- SE 2 - flišna osnova
- SE 443C - kolvij
- SE 450 - zid 4. faze
- SE 440A - nasutje, zasutje kanala SE 422F
- SE 440 - nasutje za tlake prostorov A', A in B
- kamni

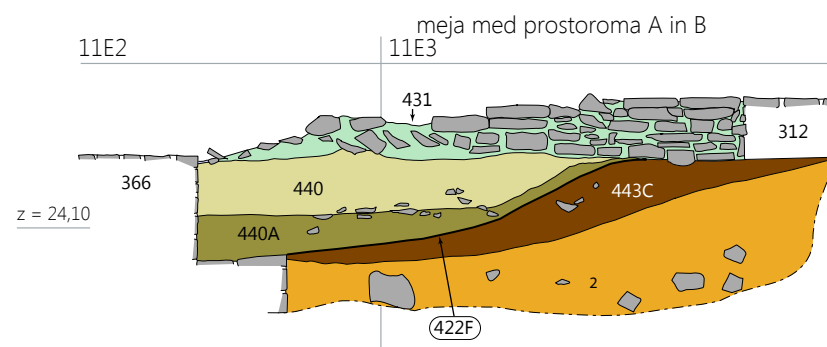
304 P103. Profil plasti in stranski pogled lica zidu SE 450; M 1:50.

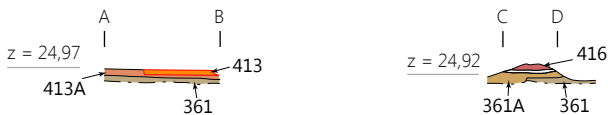
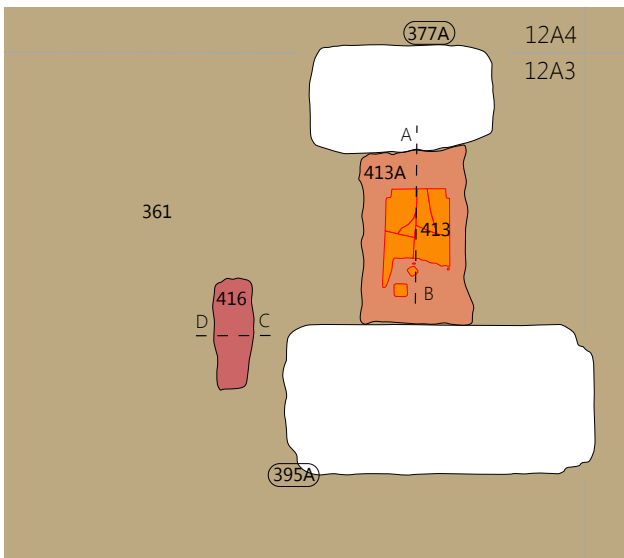
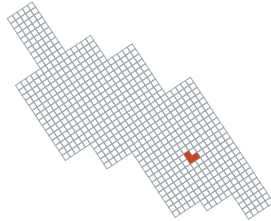
- SE 2 - flišna osnova
- SE 443C - kolvij
- SE 431 - zid 4. faze
- SE 440A - nasutje, zasutje kanala SE 422F
- SE 440 - nasutje za tlake prostorov A', A in B
- kamni

305 P105. Presek plasti in stranski pogled lica zidu SE 431; M 1:50.

- SE 2 - flišna osnova
- SE 421A - plast meljaste gline
- SE 421 - premešana plast peščenega melja
- SE 428 - plast zdrobljenega grudastega apna
- kamni ● opeka

307 Ognjišče SE 413 (4. faza) in jami SE 377A in 395A (5. faza) v prostoru B: tloris in presek ognjišča; M 1: 50.

Na hodnem nivoju SE 361 je bilo v prostoru B postavljeno ognjišče SE 413 (sl. 307, 308). Tegule so bile položene na tla z zgornjo površino navzdol. Posledice porabe ognjišča so bile vidne pod in okoli njega, kjer se je raztezala ožgana lisa zemlje rdeče in črne barve.

Na severozahodni strani prostora A je bil dodan **prostor A'** (sl. 264, 309), ki je bil s severovzhodne strani zavarovan z zidkom SE 448A. Ne moremo vedeti, ali je bil prostor popolnoma zaprt ali ne, saj so kasnejša uničenja lahko odstranila nadaljevanja zidov SE 448 in SE 452. Ob zidu SE 450 sta bili na starejšo izravnavo SE 440 = SE 443B položeni dve ognjišči iz ožganih tegul: ognjišče SE 448 v vzhodnem vogalu in ognjišče SE 449 na razdalji 1,03 m (sl. 310).

V isti gradbeni fazi je bil verjetno dodan tudi **prizidek CC** na zgornjem dvorišču (sl. 133, 311). Vse strukture so bile močno poškodovane z oranjem in so se nahajale neposredno pod ornico ali premešano ruševino. Hodna površina prostora je bila verjetno zemljena, vhod v prostor pa je bil lahko speljan skozi 0,80 m ozek hodnik med zidovima SE 404 in SE 312.

309 Prostor A'. Pogled proti severozahodu.

308 Ognjišče SE 413 v prostoru B.

310 Ognjišče SE 449.

Ureditev **zgorjnega dvorišča** je poznana le v najmlajšem obdobju vile. Kamnito tlakovanje SE 418 je bilo naslonjeno na zid SE 312 (na SE 312E, SE 312F in SE 448A) na jugozahodu in zid SE 403 = SE 404 na jugovzhodu (sl. 133, 312, 314). Dvorišče je bilo nasuto s kamni različnih velikosti (50%), opeko, tegulami, odlomki keramike in svetlo rjavim peščenim meljem. Ponekod so bile globeli zasute z nekoliko večjimi kamni in nekoliko temnejšo, bolj peščeno zemljo (SE 418A). Po pobočju navzgor je bilo tlakovanje ohranjeno v širini 4–6,30 m, do strukture SE 427. Više je bilo mogoče uničeno z oranjem. Na

severozahodu se je tlakovanje razprostiralo nekako do konca prostora A, kjer se je rimska terasa 4 spustila proti odvodnemu kanalu SE 422A. Najdbe iz nedotaknjenih delov tlakovanja (SE 418, SE 418A) bi morda pričale o zgodnejšem tlakovanju zgorjnega dvorišča v 1. ali 2. stoletju (amfore Dr. 6B in Dr. 2–4). Med najdbami v višjih, že premešanih plasteh (plasti SE 316, SE 370 = SE 386, SE 408A) so zgodnejše najdbe skromnejše, prevladujejo najdbe, datirane v 3.–4. stoletje, nekatere celo v 5. stoletje. Deloma je to lahko le posledica kasnejše uporabe tlakovanja.

311 Prostor CC.

Tudi tlaki **prostora J** so bili dvignjeni na najvišjo rimsko teraso 4 (morda že v 3. fazi). Na 50 cm debelo sta bili nad strukturo SE 425, plastjo SE 389 in plastjo SE 368 nasuti kamniti plasti SE 320 in SE 381. V plasti SE 381 so bili najdeni novci iz sredine 4. stoletja in afriška amfora Africana IID (sredina 3.–prva polovica 4. stoletja) ter odlomki, ki se spajajo z odlomki iz plasti SE 389 in SE 391. V nasutju SE 320 je keramični material težko ožje datirati.

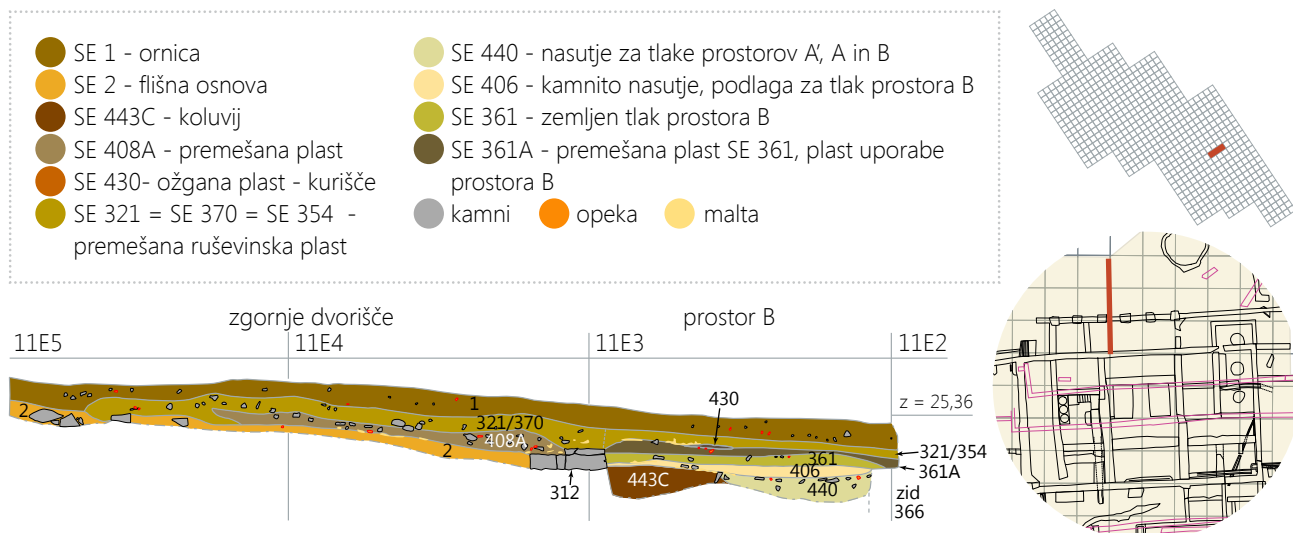
Po dvigu bi bila lahko hodna površina na zemljenem tlaku (zgornji del SE 320) ali maltnem estrihu (koncentracija drobcov malte v zgornjem delu SE 320) (sl. 313).

313 Kamnita nasutja v prostoru J.

312a–b Tlakovanje zgorjnega dvorišča (od zahoda proti vzhodu).

314 P74. Presek plasti zgornjega dvorišča in prostora B; M 1:100.

Skladišče

Požar je zajel tudi skladišče (sl. 322). Sledi ognja so bile vidne v nekaj cm debelem sloju rdeče ožgane zemlje SE 669 na geološki osnovi SE 2 in v žganinski plasti SE 444B = SE 477 (sl. 318), ki se je v manjših ali večjih lisah raztezala po celem skladišču. V žganini pod in nad njo so bile ponekod raztresene kamnite mozaične kocke bele barve z nekaj redkimi kockami črne barve. Koncentracije mozaičnih kock smo zasledili v sektorju 10 – SE 626 (sl. 315) in v jugovzhodnem vogalu SE 639B. Kocke so bile različnih dimenzij od velikih ($6 \times 4 \times 2$ cm), preko srednje velikih ($1 \times 1 \times 0,5$ cm), do zelo majhnih kock ($0,5 \times 0,5 \times 0,5$ cm). Nekatere so bile še sprijete s kosi malte. V skladišču zelo verjetno v starejših fazah ni bilo postavljenega mozaika. Mozaične kocke so bile v sekundarni legi raztresene, pomešane z žganino in predvsem z malto, katere pa je bilo občutno premalo za podlago za mozaik. Ali bi lahko v teh nasutjih prepoznali recikliranje gradbenega materiala?

315 SE 626, kupček mozaičnih kock različnih velikosti:
a – tloris, b – pogled.

316 Ruševina strehe SE 275 v jugovzhodnem vogalu skladišča.

Zaradi požara se je verjetno sesula tudi strešna konstrukcija skladišča (sl. 316–321). Nad žganino SE 444B = SE 477 je bila po celi površini ugotovljena 0,10–0,30 m debela plast zdrobljenih opek SE 275 (po različnih delih skladišča je bila plast različno oštevilčena SE 275 = SE 444A = SE 635 = SE 642 = SE 280). Med večjimi in manjšimi kosi tegul in imbreksov so bili pomešani redki kamni, drobcji oglja, odlomki keramike, izredno veliko železnih žebeljev, vratni tečaji, okensko steklo, nekaj nožev in ponekod tudi mozaične kocke. Ruševino strehe (SE 275) so v 4. fazi uporabili za hodno površino in morda bi lahko maltne zaplate nad njo povezali z utrjevanjem hodne površine. Zaradi kasnejših posegov plast SE 275 ni bila ohranjena po celotnem skladišču, temveč so kasnejše plasti

na manjših območjih sedle neposredno na najstarejšo hodno površino (SE 2).

Najdbe v žganinskih plasteh datirajo požar v 3. stoletju. V vogalu med zidom SE 310 in zidkom SE 644 sta bili v plasti z mozaičnimi kockami SE 639B (pod žganino SE 444B) najdeni dve celi egejski sljudasti amfori MRA3 = Agora F65/66 iz prve polovice 3. stoletja. V žganinski plasti SE 444B so bili najdeni odlomki krožnika afriške sigilate Hayes 32 iz 3. stoletja. Najdbe v plasti SE 275 pa zajemajo širše obdobje. Deloma so sočasne z nastankom ruševine, deloma pa so izvirale iz hodne površine nad njo. Čeprav so bile v njej najdene najdbe iz 3. stoletja, jih večina verjetno pripada končnemu obdobju uporabe skladišča, drugi polovici 4. stoletja in prvi polovici 5. stoletja. Med tegulami so bile tudi take z žigi *CRISPINI* in *RVSONIS Q. CEL.*

Ob obnovi je bilo skladišče pregrajeno na več manjših prostorov (**SK1–7**), ki niso popolnoma ugotovljivi. V jugozahodni tretjini skladišča so bile vse plasti od recentnega jarka SE 623 do zidu SE 208C = SE 208E odnešene s kmetijskimi posegi do geološke osnove.

317 Ruševina strehe SE 280.

318 Žganina pod SE 275 ob bazi SE 272D.

319a–b Presek ruševinskih plasti v severnem vogalu skladišča. Sonda v kv. 9/C1 in 5/C5.

320 Presek ruševinskih plasti v sondi 15 v skladišču.

321a–b Detajlni presek ruševinskih plasti v sondi 15 v skladišču.

Notranji zidovi mlajše faze skladišča (SE 487, SE 488, SE 489, SE 255 = SE 255A, SE 622 = SE 624, SE 622A, SE 622B, SE 629, SE 631) so bili večinoma skromno ohranjeni (višina 2–4 kamnov), vendar jih po načinu gradnje lahko povežemo v skupno gradbeno fazo (sl. 322–325, 331, 332). Zidani so bili podobno kot zidova SE 450 in SE 431 v zgornjem prizidku gospodarskega poslopja (prostora A, B). Vsi so bili bolj ali manj vkopani v starejšo plast SE 275. V spodnji liniji (temelju) so bili v vkop navpično in postrani zabiti manjši in srednje veliki kamni nepravilnih oblik, med katerimi so se našli tudi odlomki opeke. Nadnje so bili nato plosko položeni večji grobo obdelani kamni ali lomljenci s pravokotnimi ploskvami v obe lici in vezani s skromno količino malte. Na kamnite temelje bi lahko bile postavljene lesene stene. V nekaterih krožnih poškodbah na površini baz za stebre bi lahko prepoznali stojke: stojka SE 636 v bazi stebra SE 272B (sl. 324), stojka SE 640 v bazi stebra SE 272D (sl. 334).

Zaradi dviga hodne površine sta bila s kamni in zemljo zatrpna vhoda v zidu SE 270 in SE 208C = SE 208E (SE 270A in SE 208D). Malo verjetno je, da bi prehoda popolnoma zazidali, verjetno so ju le zvišali.

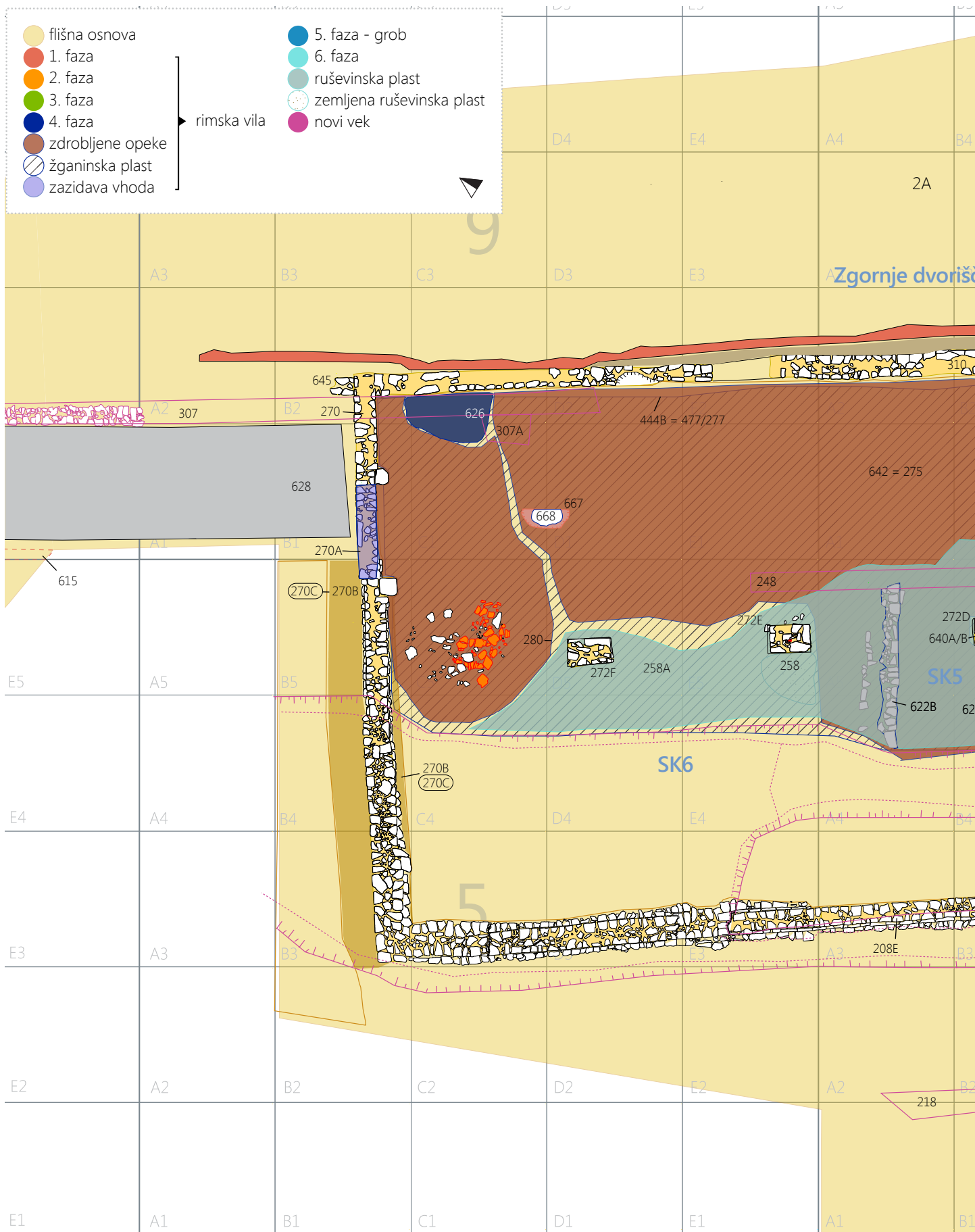

322 (stran 130, 131) Detajlni načrt skladišča v 4. fazi; M 1:150.

324 Baza stebra SE 272B s stojko SE 636.

323 Zid SE 622B.

322 Detajlni načrt skladišča v 4. fazi; M 1:150.

a

b

325 Zid SE 629: a – tlorisno, b – pogled z jugozahoda.

326 Kuhinja v prostorih SK2 in SK3.

a

b

327 Krušna peč v prostoru SK2: a – pogled proti severu, b – pogled proti vzhodu.

V osrednjem delu skladišča sta bila ob zidu SE 310 istočasno sezidana **prostora SK2** in **SK3** (sl. 326–329). Zidovi obeh prostorov (SE 629, SE 487, SE 631, SE 488) so bili naslonjeni na starejši zid SE 310. Nanj je bila prislonjena tudi krušna peč SE 630 (sl. 326, 327), ki je zavzemala večino manjšega prostora SK2 (4,30 × 2,80–3,55 m). Postavljena je bila deloma na plast SE 275 = SE 635, deloma na flišno geološko osnovo SE 2 (sl. 328). Večji grobo obdelani kamniti kvadri in ploščati kamni

328 Opečnati tlak SE 635 = SE 275 in prostor SK2:
a – tloris, b – pogled proti jugozahodu, c – pogled proti severu.

so tvorili obod peči v skoraj popolnem krogu. Notranjost je bila zapolnjena z nametanim kamenjem. Na višini ok. 0,50 m je bila nad kamnito polnilo postavljena prava konstrukcija peči krožne oblike. Površina, na kateri so kurili, je bila tlakovana s štirikotnimi opečnatimi zidakami (veliki 48 × 32 × 5 cm), ki so bili od vročine močno ožgani. Kurišče je zapirala kupola (ohranjena višina do 0,50 m, širina 0,40 m) iz ploščatih kamnov na zunanji in opečnatih zidakov (24 × 20 × 7 cm) na notranji strani. Nad pečjo je bilo odkopanih ogromno opek in tlakovcev zrušene kupole (ruševina SE 630A).

V **prostoru SK3** (5,60 × 4,30 m) je bilo ob zidu SE 488 izdelano kurišče SE 643 = SE 638 (sl. 329, 330). Na razdalji 1,75 m od zidu SE 488 je bila položena linija kamnitih plošč (velikosti 47 × 30 × 8 cm do 20 × 10 × 6 cm) – SE 638.

329 Prostor SK3 s kuriščem.

330 Kurišče SE 638.

Vmesna površina je bila nato tlakovana s pravokotno strukturo SE 643, ki je bila ohranjena v vogalu SE 310 in SE 488. Nad opečnati tlak SE 635 = SE 275 in flišnato osnovo SE 2 so bile položene opečnate tegule ali tlakovci (velikost 45 × 25 cm), nadnje pa dve plasti kamnitih plošč (na vrhu velike od 45 × 43 × 8 cm do 36 × 24 × 6 cm in vmesne ok. 80 × 50 cm). Kamnita površina na vrhu je bila močno ožgana in razpokana od vročine. Nekaj plošč in opek je bilo ohranjenih tudi v jugozahodnem delu pasu med SE 638 in SE 488, tako da bi se lahko dvignjen kamnit podij raztezal po celotni širini prostora.

V **prostor SK2** s pečjo se je lahko vstopalo le iz prostora SK3 čez prečni zid SE 488, ki morda ni bil višji od ohranjenega nivoja, in strukturo SE 643 = SE 638. Kamnit podij je služil za kurišče/ognjišče in/ali kot delovna površina za odstranjevanje odvečnega lesnega oglja in pepela iz krušne peči. Zelo verjetno sta prostora delovala skupaj kot en večji prostor,

331 Zid SE 622 = SE 624.

kuhinja. Z delovanjem kuhinje je bil povezan tudi kanal iz tubulov SE 637 = SE 637A v obliki črke L. Najdbe v ruševinskih plasteh obeh prostorov so obsegale večje količine kuhinjskih posod in nožev (ruševinska žganinska plast SE 445).

Prostor SK4 (10,50 × 5,50 m) je zamejevalo nekaj zelo slabo ohranjenih zidov. Oba prečna zidova SE 622 = SE 624 (sl. 331) in SE 622A = SE 489 (sl. 332–334) sta vključila starejše baze za stebre (SE 272B in SE 272D). Jugovzhodni zid SE 622 je bil na severozahodnem koncu zaključen z obročasto odebelitvijo SE 624 (premera ok. 1,25 m, notranji premer ok. 0,66 m). V zidu SE 622A so bili uporabljeni kosi marmornega kipa Dioniza (sl. 333).

332 Zid SE 622A = SE 489.

333 Deli marmornega kipa Dioniza v zidu.

Sočasno je bila uničena baza SE 272C (sl. 335) do nivoja temelja oz. hodne površine nad ruševinskim tlakom SE 275 (uničenje SE 272C2). Na jugovzhodno stran zidane baze stebra SE 272D je bil z debelim slojem malte naslonjen kamniti podstavek za stebre stiskalnice SE 650 (sl. 334). Kamniti element stiskalnice (*stipites*) je bil izklesan iz peščenjaka (velikosti 1,16 × 0,64 × 0,20 m) in je imel dva pravokotna utora (velikosti 0,26 × 0,17 × 0,04 m). Kamniti element bi bil lahko v skladišču uporabljen sekundarno, ko stiskalnice v prostorih

334 Baza za stebel SE 272D in baza za stebre stiskalnice SE 650 (*stipites*).

335 Baza za stebel SE 272C: **a** – tloris in **b** – severozahodna stranica.

gospodarskega poslopja morda niso več delovale. V mlajših fazah bi lahko bila vzpostavljena tudi nova stiskalnica v skladišču, ki bi za površino stiskanja (*ara*) uporabila znižano zidano bazo SE 272C. Bližina ognjišča v prostoru SK3 bi pri tem lahko služilo za segrevanje vode, s katero so med stiskanjem polivali oljčno kašo, da se je olje lažje izločalo.

Ne daleč stran je bil v **prostoru SK1** pod ruševino odkrit še en obdelan kamen (SE 668), morda iz apnenca, na katerem se je videlo krožen odtis (sl. 336). Tudi ta element bi bil lahko v nekem trenutku namenjen površini za stiskanje (*ara*).

Po pregraditvi skladišča so ostale sledi preurejanja tudi v jugovzhodnem vogalu prostora SK1. Žal so se ohranile le kot dva krožna vkopa ali jami v starejšo ruševino, in sicer jama SE 639 (polnilo SE 639A) okoli zidka SE 644 in jama v obliki četrtinke kroga v vogalu prostora (SE 665A in SE 665B) (sl. 337).

336 Kamnit kvader SE 668 s krožnim odtisom.

337 Jugovzhodni vogal skladišča z vkopi SE 639 in SE 665A.

Terme

Od termalnih prostorov proti notranosti dvorišča (**območje 14**) je bil najden jarek SE 525A (sl. 338, 142, 145), zapolnjen z nametani kamni in odlomki opek. Polnilo SE 525 je bilo lahko mišljeno kot drenaža. Toda usmeritev jugovzhod–severozahod oz. prečno na pobočje bi bila primernejša za temelj zidu. Podobne temelje so imeli zidovi 4. faze na vrhu gospodarskega poslopja in v skladišču.

V zelo nejasnih obrisih smo zasledili tudi dogajanje na območju **prostorov 7** in **11**. Kanal SE 542 je bil zapolnjen s polnilom SE 591 z veliko ruševinskega materiala: veliko drobcov in kosov malte, ometa, odlomkov opek in kamnov (sl. 281, 142, 275). Določljivi kosi keramike so starejši (amfore Dr. 6B in Dr. 6A), morda rezidualni. Nad polnilom SE 591 in kanalom SE 542 je bil nato v liniji zidu SE 502 sezidan nov kanal SE 535 (sl. 340), ki je bil prav tako v liniji z izpustom v zidu SE 560. Dno kanala je bilo grajeno iz tegul posebne oblike (kratki robovi na vseh štirih vogalih). Tegule so bile postavljene deloma ena na drugi in obrnjene z robovi navzdol. Ruševina SE 536 (sl. 282, 283, 339) jugovzhodno od kanala bi lahko nastala v tej ali že prejšnji fazi kot nasutje za dvig hodne površine, saj je bila večinoma najdena ob stranicah kanala SE 535. Vsebovala je veliko odlomkov belega ometa in odlomke keramike, katere je težko ožje datirati.

S temi aktivnostmi bi morda lahko povezali najmlajše preureditve **prostora 4**, morda nov tlak. Nad opečnatim mozaikom je bil v severnem vogalu odkrit pravokoten tlakovec SE 564 (38 × 26 × 5 cm). Poleg tega je bil mozaik na več mestih prekrit s tankim slojem malte (SE 537) (sl. 214, 215).

338 Drenaža SE 525.

339 Stik kanalov prostora 7–11 in ruševina SE 536. Pogled proti jugozahodu.

340a–b Linija ruševine SE 536, kanala SE 535 in SE 534. Pogled proti jugovzhodu.

2.3.5 5. faza – zadnja faza uporabe vile in opuščanje objekta

V mnogih prostorih smo iz časa opuščanja vile in njene zadnje uporabe zasledili odpadne jame, polne žganine. Večinioma jih lahko datiramo v prvo polovico 5. stoletja.

Gospodarsko poslojje

V **prostoru J** je bila ugotovljena odpadna jama SE 319A s črnim meljastim polnilom SE 319 z vidnimi ostanki žganja, veliko oglja, pogostimi odlomki opeke, ožganih posod in kosti (sl. 354). Na osnovi afriške sigilate (oblike Hayes 50B, 61B) in afriških amfor (Dr. 30 in predvsem Keay 59) jo lahko datiramo v prvo polovico 5. stoletja.

V **prostorih A', A in B** so z njihovo uporabo nastale plasti (SE 443A, SE 435A in SE 361A) (sl. 341). V plasti SE 361A je bil najden novc cesarja Kostancija, kovan med leti 330–335 (G1084). V prostoru B sta bili na nivoju plasti SE 361A ob ognjišču SE 413 odkriti dve odpadni jami (SE 377A in SE 395A) (sl. 308, 341–344) in ena v vogalu zidov SE 312 in SE 414A (SE 437A). Odpadna jama štirikotne oblike SE 437A (sl. 341–344) je bila zapolnjena s polnilom SE 437 z obilico kamnov, drobcov malte, nekaj odlomkov keramike in kosti. Jama SE 377A je bila zapolnjena s popolnoma žganinskim polnilom SE 377, ki je vsebovalo velike količine ožganega materiala: keramičnih posod in različnih kovinskih najdb, med katerimi so prevladovali svinčeni predmeti. Datacijsko pomembni so novc G1092, kovan v tretji četrtini 4. stoletja, in odlomki afriške sigilate, predvsem odlomki zelo pozne oblike Hayes 61B3, značilne za sredino in drugo polovico 5. stoletja.

Sosednja jama SE 395A je bila večja, štirikotne oblike z zaobljenimi robovi in izredno plitka. Polnilo SE 395 je bilo peščeno, vsebovalo je veliko rimske keramike in živalskih

341 Prostor B. Polnila jam SE 377A in SE 395A ter uporabna plast SE 361A.

kosti. Določljive najdbe so bile predvsem rezidualne (1. in 2. stoletje).

Ob zidu SE 431 je bilo nad hodno površino SE 361A ohranjeno kurišče iz najmlajše faze (SE 429A) (sl. 245, 345). Nad zbito podlago iz drobnih kamnov in redkih odlomkov opeke SE 429A (10 cm debeline) je bila ohranjena plast ožgane zemlje (SE 429). V bližini sta se razprostirali še dve lisi rdeče ožgane površine SE 416 (sl. 245, 308) in SE 430 (sl. 345), ki bi bili lahko sled kurišč in pozne uporabe prostora ali sled končnega požara vile.

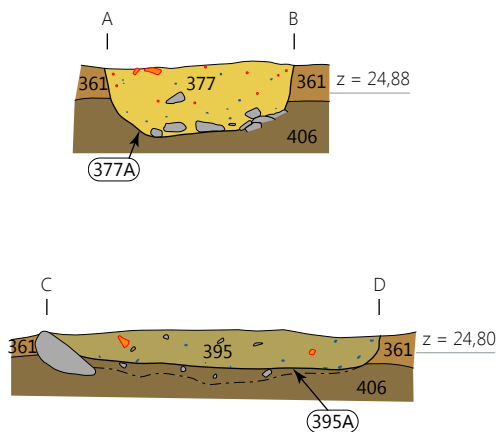
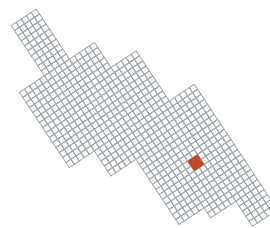
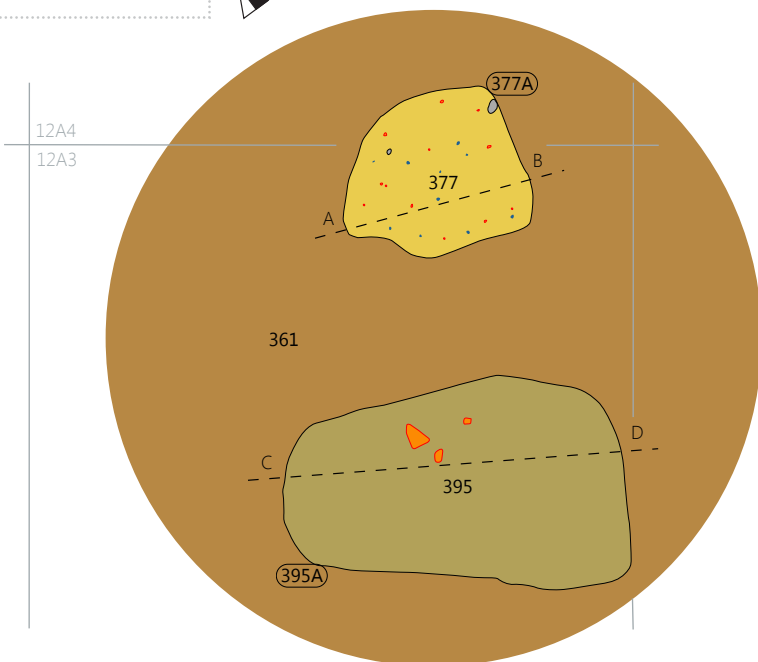
V utrjeno površino SE 203 **prostora V** je bila v mlajši fazi vkopana ovalna odpadna jama SE 273A (sl. 354, 346). Dno vkopa je prekrival grušč (5 × 3 cm do 2 × 1 cm), ki bi morda lahko predstavljal strukturo nekega ognjišča. Prostor nad njim je zapolnilo žganinsko polnilo SE 273B z obilico kovinskih najdb. Na vrhu polnila SE 273B sta bila dva večja odlomka tegul. Severno od jame se je na površini tlaka SE 203 raztezala lisa rdeče ožgane zemlje SE 273C.

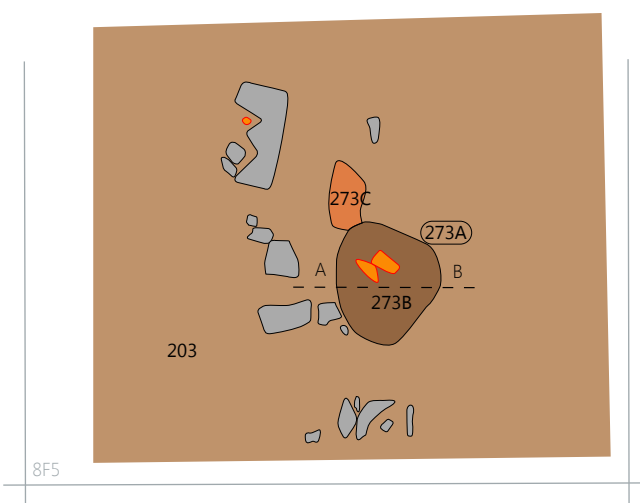
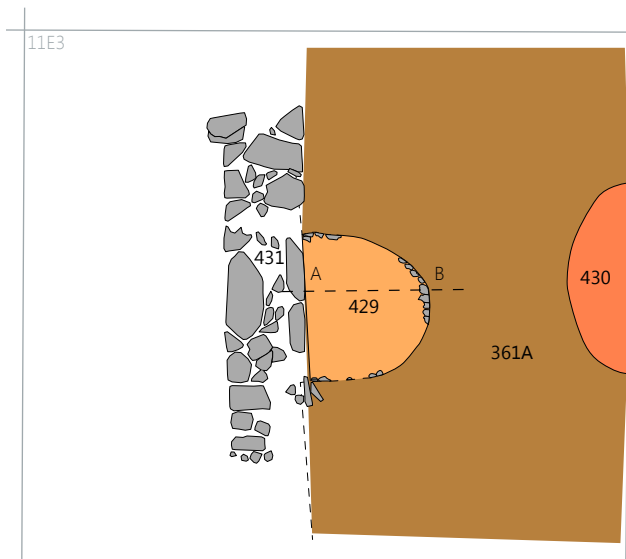
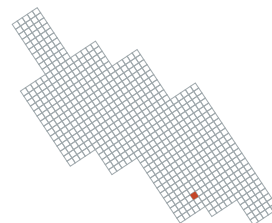
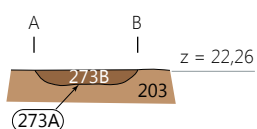
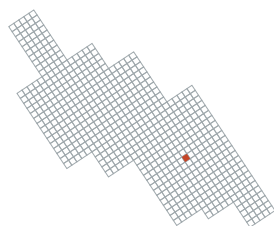
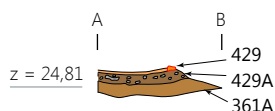
342 Prostor B. Izpraznjeni jami SE 377A in SE 395A ter ognjišče SE 413.

343 Prostor B. Jama SE 377A.

344 Tloris in presek odpadnih jam SE 377A in SE 395A v prostoru B; M 1: 50.

345 Tloris in presek kurišča SE 429A ter lise SE 430 v prostoru B; M 1: 50.

346 Tloris in presek kurišča SE 273A in lise SE 273C v prostoru V; M 1: 50.

Na območju **prostora D in D'** so bili zidovi SE 399 in SE 365 ter tlaki SE 311, SE 311A, SE 311B poškodovani s krožnim vkopom SE 342A (sl. 245, 347–348). Jamo so zapolnili s polnilom SE 342, ki je bilo podobne sestave kot poškodovana nasutja. V njem je bila kopica najrazličnejših kovinskih najdb, med katerimi so pomembni odlomki fibule (G1117), cevastega okova (G1123), igel, žebeljev, steklenih odlomkov, steklene jagode (G1141–1142) in novci, kovani v zadnji četrtini 4. in prvem dvajsetletju 5. stoletja (G1112–1116). Nekatere oblike afriških amfor (Keay 40, Keay 57B) se pojavijo šele v sredini 5. stoletja. Množico materiala lahko datiramo predvsem v čas od konca 4. do sredine 5. stoletja, ko je polnilo verjetno nastalo.

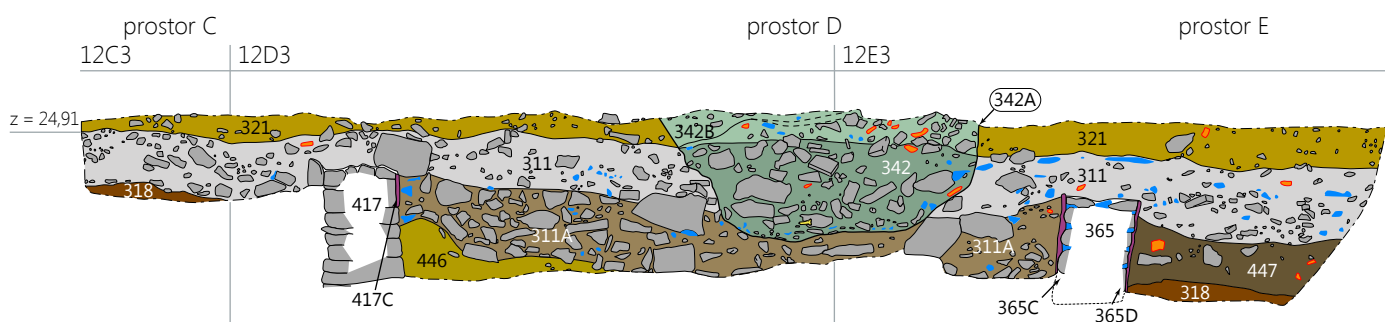
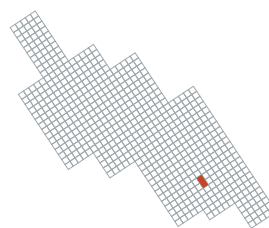
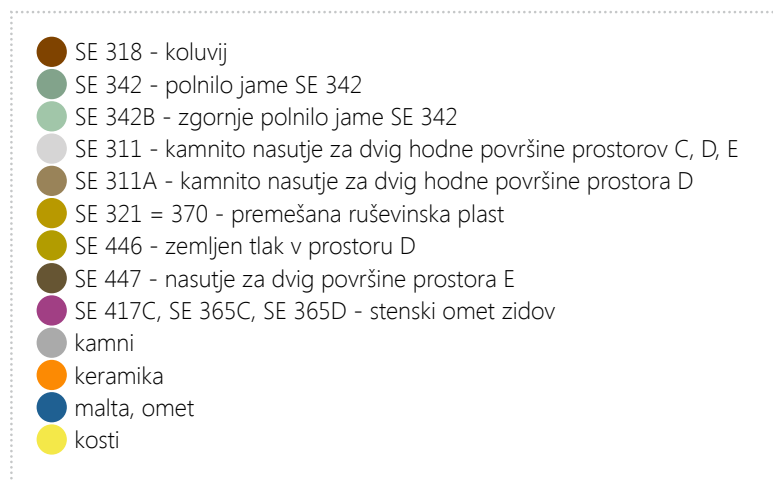
Morda je bilo v zadnjem obdobju vile prostor D ponovno združen s **prostorom I**, saj je bila nad uničenim zidom SE 462 nasuta plast SE 359 (sl. 354, 348). Interpretiramo jo kot podlago za estrih s pokončno postavljenim kamenjem in veliko malte.

V konec življenja vile lahko umestimo tudi **polnila odvodnih kanalov**, v katerih so se sedimenti in drobne najdbe nabirali cel čas uporabe: SE 204B polnilo kanala SE 204A in SE 204C v prostoru EE, SE 232 polnilo kanala SE 236 v prostoru U, SE 454C polnilo kanala SE 454 v prostoru E,

SE 286B v kanalu SE 286 na notranjem dvorišču ali SE 315A = SE 315C polnila kanalov SE 315 in drugi. Nekatera polnila kanalov so bila popolnoma uničena, druga zapečateni v predhodnih gradbenih fazah z dvigovanjem hodne površine. Odvodni kanal SE 267, ki je strmo padal iz shrambe na notranje dvorišče, je vseboval polnilo SE 267B le na krajših odsekih, medtem ko je večinoma ostal prazen, torej se je po njem odlivala podpovršinska voda do trenutka izkopavanja.

248 Prostori C, D–D', E s kamnitimi nasutji in maltno podlago SE 359 na vrhu.

247 P62. Presek kamnitih nasutij v prostorih C, D in E in jame SE 342A; M 1:50.

Skladišče s pokopom v amfori

V obdobju zapuščanja objekta je bil v skladišču, prostoru SK1, ob zidu SE 310 pokopan otrok v amfori (lokacija sl. 322). Deklica je bila ob smrti stara približno 4 leta (Hincak 2003; poglavje 4.4). Ob stene grobne jame SE 632A (1,30 × 0,50 × 0,30 m) so bili razporejeni obdelani kamniti kvadri (SE 632C), s katerimi je bila zagozdena na bok položena amfora (SE 632D – 87 × 30 × 30 cm) (sl. 349, 350). Severnoafriške amfore tipa Keay 40 (G1177) so izdelovali v obdobju od druge četrtine do druge polovice 5. stoletja. Otrok je bil v amforo položen skozi odsekano dno amfore z nogami naprej (sl. 351, 352). Glava je bila usmerjena proti jugovzhodu. Na levi roki je imela deklica bronasto zapestnico (G1174), značilno za pozni rimski čas, in okrog vratu ogrlico s koščnim trapezastim obeskom (G1175). V polnilu groba SE 632B je bilo najdenih tudi nekaj živalskih kosti in nekaj rezidualnih kosov keramike. Ker je bila grobna jama izkopana z nivoja plasti SE 444 (glej fazo 6), lahko domnevamo, da je bil prostor že nekaj časa izven uporabe pred kolapsom zidu SE 310, ki je grob prekril. Radiokarbonska datacija skeleta kaže na konec 4. in prva tri desetletja 5. stoletja. (nekalibrirano: 1644 ± 19 BP; kalibriran razpon med leti 394 in 427 z 68,3% verjetnostjo (1 sigma) ter med leti 377 in 439 s 83,8% verjetnostjo (2 sigma)). Časovni razpon z višjo verjetnostjo potrjuje datacijo proizvodnje oblike amfore.

Inhumacije otrok ad enchytrismòs torej v lončeni posodi (običajno skrčenega) poznamo od prazgodovine dalje. Pokopi v amforah so značilni predvsem za poznorimsko obdobje (Peña 2011, 165–170). Pri tem so za otroke običajno izbrali drugačen kraj kot za pokop odraslih. Posebej številni so pokopi otrok ob ognjiščih in krušnih pečeh zaradi verovanja v varovalne prvine domačega ognjišča. Analogije najdemo tudi na znanem rimskem posestvu v Loronu v Istri, v poznih kontekstih lončarskega kompleksa (D'Inca *et al.* 2008, 154–156).

349 Grob v amfori.

350 Grob v amfori. Zgornji del amfore so zagozdili med kamne.

351 Pokop deklice v amfori.

V oz. pod konstrukcijo peči SE 630 se je med kurjenjem nabralo veliko sedimenta. Pri čiščenju opečnate površine kurišča je veliko pepela in žganine iz peči zdrsnilo v notranjost konstrukcije. Ruševinsko plast strehe iz požara ob koncu 3. faze (SE 635) si prekrili 10 cm debel ožgan sloj SE 646 z malto in opekami, 3 cm debel sloj pepela (SE 646A) in 5 cm debel sloj žganine (SE 646B), ki je že morda odraz zadnjega požara.

V zadnji ruševini je bilo veliko uporabnih predmetov: kmetijskega orodja (noži, *falx*, rovnicice ... – sl. 353), drobnega nakita (čebuličasta fibula, prstani, bronaste igle), kavljjev ter steklenih in keramičnih predmetov, ki pričajo o uporabi prostorov skladišča pred dokončno opustitvijo poslopj.

352 Pokop deklice v amfori. Pogled iz zahoda.

353 Kmetijsko orodje ob zidu SE 631.

2.3.6 Rušenje objekta - 6. faza

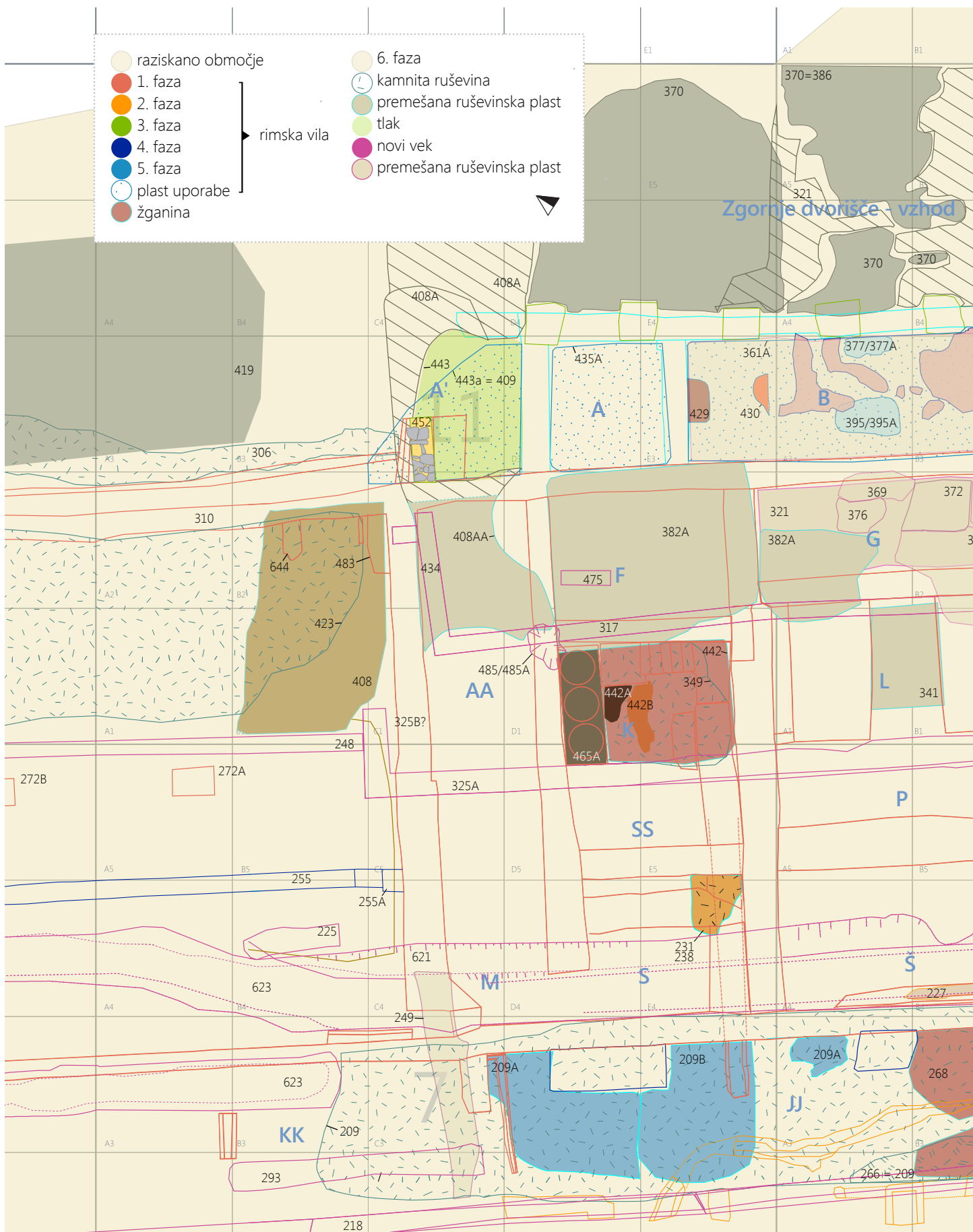
Le redki so prostori, v katerih so se ohranile tudi ruševinske plasti zadnjega rušenja objekta. Najpomembnejše so ruševine shrambe – prostora K, prostorov JJ, HH-II in skladišča v gospodarskem poslopju (sl. 354, 375) ter prostorov 9 in 15 v termah. Z gotovostjo lahko trdimo, da je poslopje zajel požar, ki je opustošil vsa poslopja. Žganina je bila pomešana v večini ruševin, ožgane zaplate pa so bile prisotne na najmlajših zemljenih tlakih. V prostorih, kjer je bila ruševina vsaj delno ohranjena, so bile najmlajše najdbe datirane v prvo polovico ali celo sredino 5. stoletja. Največkrat so to odlomki afriške sigilate, afriških oljenk Atlante VIII in afriških amfor. Nekatere najdene oblike so začeli izdelovati šele v sredini 5. stoletja in pogostejše so bile šele kasneje. Med gradivom iz Školaric so torej množično prisotne oblike afriške sigilate iz prve polovice 5. stoletja, pojavljajo pa se tudi variante, katerih proizvodnja naj bi se začela šele v sredini 5. stoletja (Hayes 61B3 in Hayes 61C). Pomenljivi sta tako odsotnost poznejših oblik afriške sigilate kot popolna odsotnost fokajske sigilate, ki je na severnem Jadranu bolj pogosta od sredine 5. stoletja dalje (Biondani 1992, 171–173), ter odsotnost afriških oljenk Atlante X (Starac 2005).

Novci v ruševinskih plasteh so bili kovani v drugi polovici 4. ali začetku 5. stoletja. Najmlajši novc, kovan za časa cesarja Honorija med leti 408 in 423 (G1116), je bil sicer najden v jami SE 342, omenjeni pri opisu predhodne faze.

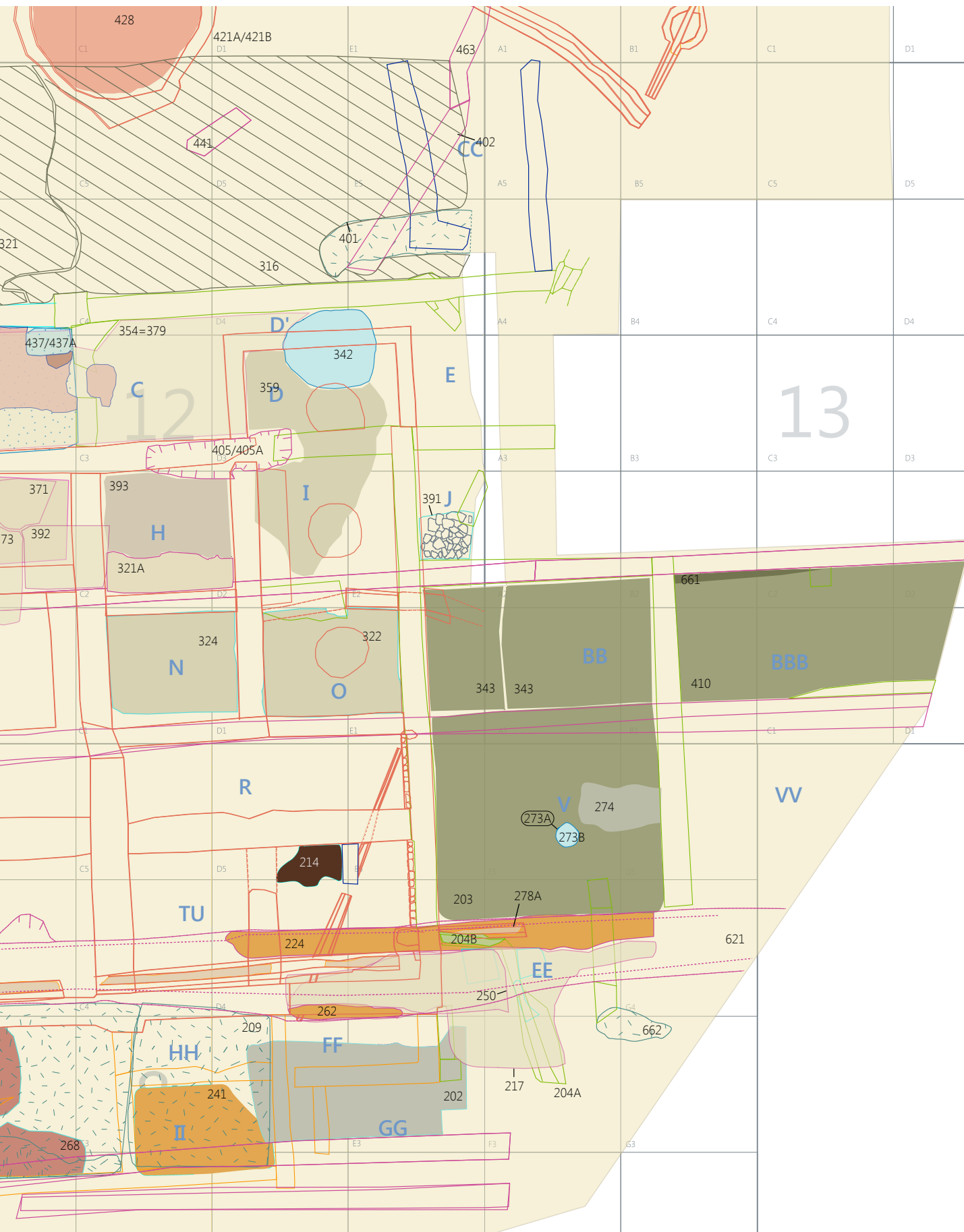
Konec naselitve vile na Školaricah bi tako lahko datirali nekje v drugo četrtino ali sredino 5. stoletja.

Gospodarsko poslopje

Najbolje so bile ohranjene ruševinske plasti v shrambnem prostoru K pod robom moderne terase 3 (sl. 74, 75). Visoke temperature požara so po celotni površini zemljenega tlaka SE 478 pustile rdeče ožgano plast SE 442B, na katero se je sesedla 5 cm debela plast čiste žganine SE 442A (sl. 355, 356). Žganinska plast SE 442 nad njo je vsebovala še veliko odlomkov tegul (žigi *TAFC* in *Q. CLODI AMBROSII*), imbreksov, kamnov, keramike, drobcev malte, oglja in zoglenelih semen. Najdeni sta bili celo dve v celoti ohranjeni afriški amfori še v legi iz trenutka požara: spatheion Keay 26 (G1204) na najnižji stopnici SE 470 (sl. 358, 359) in amfora oblike Keay 25.2 (G1242) ob zazidanem doliju SE 469/468 (sl. 361). Ohranjeni sta bili skoraj cela severnitalska mala amforica (G1241 = G1201) in lokalna pečatna oljenka oblike Loeschcke Xc (G1240). Izdelava obeh tipov afriških amfor je datirana v konec 4. in prvo polovico oz. sredino 5. stoletja.

354 Načrt ruševinskih plasti v gospodarskih prostorih; M 1:150.

Vse je nato zapečatala porušena strešna konstrukcija in ruševina zidov SE 349 (sl. 357). Enako zaporedje slojev lahko opazujemo tudi v ruševini, ki je zapolnila zazidani dolji (ruševinske plasti SE 469A–C – sl. 360) in ruševino strukture SE 465 (SE 465A), kjer pa so bili vzdani dolji že pred tem odstranjeni.

355 Prostor K z žganinskimi plastmi.

356 Ožgana hodna površina, prostor K.

357 Ruševina zidov v prostoru K.

358 Kamnita posoda SE 367 zapolnjena z zогlenelimi semenkami in koščicami ter amfora Keay 26 ob vzožju stopnic.

359 Amfora Keay 26 ob vzožju stopnic.

360 Ruševina v zazidanem doljiu.

361a–c Amfora Africana III ob doliju.

362 Ruševina SE 290. Prostor JJ.

Ostanke najmlajšega požara ob opustitvi vile smo prepoznali v žganinski plasti SE 268, ki se je v manjših ali večjih lisah pojavljala po celi površini **prostora JJ**, nad hodnima površina 4. faze SE 240 in SE 288B (sl. 313, 314, 364). Tanca lisa goste malte z drobnim peskom in redkimi kamni (SE 209B) nad žganino SE 268 je verjetneje nastala kot ruševina podesta SE 292. Ruševino ometov predstavlja tudi plast SE 209A z večjo količino malte. S padcem obodnih zidov prostora je nato nastala ruševinska plast SE 209 = SE 266 (sl. 362–364), kar odraža njena sestava: ok. 45-odstotni delež kamnov vseh velikosti in oblik, 14-odstotni delež malte, med katero najdemo tudi ostanke slikanega ometa, 11-odstotni delež odlomkov opeke, 7-odstotni delež drobcov oglja, veliko antičnih najdb in ogromno žlindre. Med njimi je bil le en novec cesarja Konstansa kovan v sredini 4. stoletja (G1264). Najmlajše afriške amfore (oblike Keay 25, 26, 27, 36) in afriške oljenke (oblike Atlante VIII C2d) so iz konca 4. in prve polovice 5. stoletja. Sicer so močno zastopane najdbe značilne za čas od 3. in 4. do sredine 5. stoletja, npr. poznorimske steklene čaše oblike Isings 96 in 106c, španske amfore Keay 23, afriška sigilata, afriške amfore (Africana IIA, IID), severnoitalske amforice, male amfore Dr. 6B, pozne pečatne oljenke ali pozni lokalni izdelki (značilni pozni lonci in skodele kuhinjske keramike, pekve idr.). Veliko je bilo tudi rezidualnih najdb iz 1. in 2. stoletja, saj je na nekaterih odsekih izkop ob nejasnih mejah zajel še ruševino starejše faze (SE 240, glej opis faze 4).

Ponekod se je pod plastjo SE 209 ujela še nekoliko bolj zemljena plast SE 209C, ki morda predstavlja plast, nastalo z uporabo prostora, zapečateno ob padcu zidov.

Proti jugovzhodu je ruševinska plast SE 209 prekrivala tudi ostanke v **prostorih HH, II** (sl. 365) in deloma v **prostoru FF** (sl. 366). Tudi tu se najmlajše najdbe lahko datirajo vsaj v prvo polovico ali sredino 5. stoletja ali celo kasneje: npr. skodelica afriške sigilate Hayes 73B (G1330), lokalna oljenka Loeschcke Xc (G1335), afriška amfora Keay 36 (G1361, G1362), vzhodnosredozemske amfore LRA2 in LRA3 (G1373, G1374). Novec (G1285), kovan konec 4. ali v začetku 5. stoletja, je ležal v ruševini prostora FF.

Pod ruševino SE 209 = SE 266 je bila v prostorih HH in II odkrita še ruševina strešne konstrukcije SE 241. Mnoge najdbe v njej bi lahko odražale dober kontekst 3. stoletja (zgodnje oblike afriške sigilate, egejska kuhinjska keramika, korintska reliefna keramika, jadranske amfore ipd. G141–1486), ki bi ga lahko povezovali s požarom ob koncu 3. gradbene faze (glej opis faze 4). Toda najmlajši izdelki afriške sigilate (oblika Hayes 50A – G1461) in afriških amfor (Keay 25.1, Keay 25

363 Ruševina SE 290 na območju prostora JJ in KK.

364 Maltne lise SE 290A in žganina SE 268 nad plastjo SE 240.

365 Ruševina SE 209 in SE 241 v prostorih HH in II.

366 Ruševinske in premešane plasti v prostoru FF in GG.

367 Premešane plasti v prostoru G.

368 Leče ruševine med strukturama v prostoru L/P.

ali 26 – G1467–1468) so nedvomno kasnejši – iz 4. ali celo prve polovice 5. stoletja.

Za datiranje opustitve kompleksa so nekoliko manj pomembni ruševinski konteksti v ostalih prostorih, saj so bili ohranjeni le na manjših površinah. Mnoge plasti so bile s kmetijsko obdelavo zelo premešane. Kljub temu nam tudi najdbe v teh plasteh pomagajo pri končni dataciji.

Ruševinska plast SE 443 v **prostoru A'** je vsebovala velike koncentracije drobne razsute malte bele barve, strešnikov in odlomkov keramike in stekla, med katerimi je bila prepoznana le mala amfora Dr. 6B (G1967). V ostalih prostorih na moderni terasi 3 so bile plasti močno preorane (glej opise plasti SE 321 (= SE 369, SE 371, SE 372, SE 373), SE 376, SE 382A, SE 354 = SE 379, SE 392, SE 408AA, SE 408A ..., vkop SE 380A s polnilom SE 380A). Premešane plasti so imele nekoliko različne sestave, odvisne od poškodovanih plasti pod njimi. Plasti SE 354 = SE 379 in zgornje polnilo SE 342B (**prostor B, D, D'** in **C**) so vsebovali veliko žganine, odraz premešane ruševine zadnjega požara. V prostorih A', A in B bi lahko z zadnjim požarom lahko tudi povezali žganino v plasteh uporabe (SE 443A, SE 435A in SE 436A) ter ožgane površine najmlajših tlakov (SE 430 in SE 416), opisane v predhodni fazi. Le v **prostoru J** ob robu moderne terase 3 je bila nad polnilom jame SE 319 (faza 5) odkrita kamnita ruševinska plast SE 391 v manjšem obsegu. V **prostoru AA** (sl. 47) je premešana ruševinska plast SE 408AA nad estrihom SE 432 vsebovala dva novca iz sredine 4. stoletja (G2067–2068), medtem ko je bila v sosednjem **prostoru F** v plasti SE 382A z obilica mozaičnih kock. Od konca 4. stoletja so izdelovali amfore LRA 3 (G2081), odlomek katere je bil najden v plasti SE 380 v **prostoru G** (sl. 367).

Pod krono moderne terase 3 so bile ruševine ohranjene tudi v prostorih L/P, N, O, BB in BBB. Prostor med strukturama SE 339 in SE 340 v **prostoru L/P** so zapolnile leče najmlajše ruševine: SE 341, SE 351 z veliko žganine in SE 352 z veliko mozaičnimi kockami (sl. 368, 55). Najmlajša najdba je afriška amfora velikih dimenzij (G1975), značilna za čas od srede 4. do 5. stoletja. Glede na uničenost tlaka SE 337 je bila plast SE 324 v **prostoru N** že močno poškodovana (sl. 371), prav tako plast SE 322 v **prostoru O**, kjer je potekal prehod z moderne terase 3 na spodnjo.

V **prostoru BB** (sl. 369) sta bili dokumentirani ruševinski plasti SE 343 in SE 346 z veliko kamnov in opeke ter žganinska plast SE 424 pod njima, ki je prekrila estrih SE 347 (verjetno enaka žganinski plasti SE 331). Najmlajši najdbi, odlomek krožnika afriške sigilate Hayes 61B (G2042) v plasti SE 346 ter odlomek afriške amfore Keay 59 (G2047) iz plasti SE 424, segata v čas od konca 4. do sredine 5. stoletja.

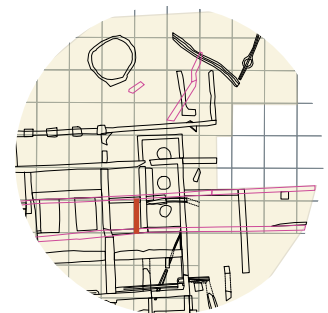
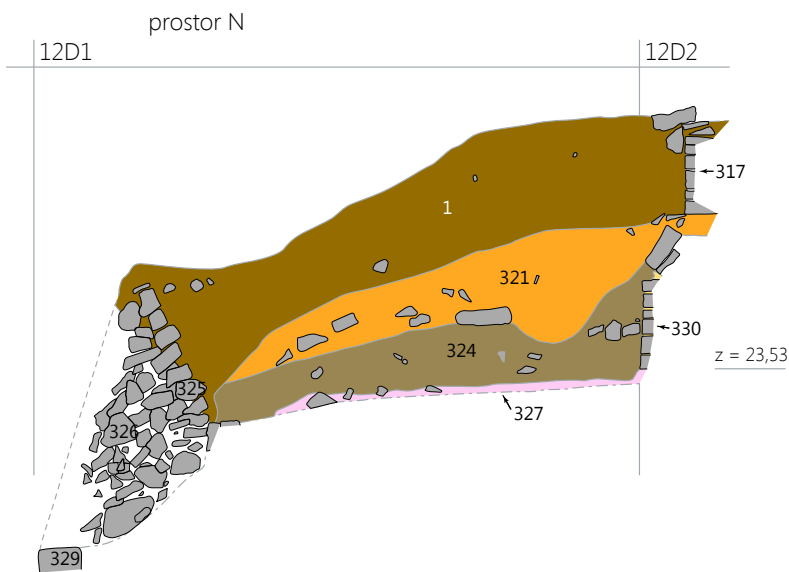
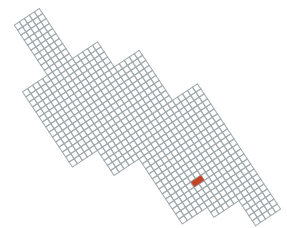

369 Ruševinske plasti v prostoru BB.

370 Plasti SE 231 in SE 238 v prostoru S.

- SE 1 - ornica
- SE 321 - premešana ruševinska plast, spodnji del ornice
- SE 324 - premešana ruševinska plast
- SE 327 - maltna podlaga za tlak *opus spicatum*
- SE 326 - kamnito nasutje nad škarpo SE 325
- kamni
- malta

371 P8. Ruševinske plasti v prostoru N; M 1:50.

372 Žganinske in ruševinske plasti v prostoru U.

373 Prostor V-EE.

374 Premešane ruševinske plasti in usek SE 621 na območju U, V, F, EE.

Na **prostoru BBB** je izkop segal le do spodnjega dela ruševine (SE 410 in SE 410A), ki je bila sicer že na nivoju hodne površine v zadnjem obdobju. Le v jugovzhodnem preseku pod škarpo SE 317 je bila vidna kamnita ruševina SE 661 (sl. 259), ki je bila na izkopanem delu portika, prostora ali dvorišča preorana.

Plasti na moderni terasi 2 so bile še slabše ohranjene. V **prostoru S–SS** sta bili na manjši površini v vogalu zidov SE 252, SE 253 in SE 229 ohranjeni plast žganine SE 231 in plast zdrobljene opeke SE 238A pod njo (sl. 370), za kateri ni jasno, ali pripadata zadnjemu ali predhodnim požarom.

Ostanke zidka SE 210 v **prostoru T–U** je obdajala žganinska plast SE 214 (sl. 372) pomešana z ruševino strehe in zidov, ki je vsebovala odlomek krožnika afriške sigilate Hayes 61B (G1982) iz prve polovice 5. stoletja.

Nekatere premešane plasti pod ornico so lahko sledi starejših faz, mlajše plasti so bile morda odnešene. Tako je bila plast SE 202 v **prostorih V, EE, GG, FF** sicer interpretirana kot ruševinska zaradi svoje lege pod ornico in neposredno nad rimskimi ostanki, toda najdbe lahko datiramo predvsem od 1. do 3. stoletja. Na jugovzhodnem območju kompleksa, kjer bi lahko bilo še eno dvorišče, pa bi bile lahko tudi nekatere površine dejansko dolgo časa v uporabi. Tudi izkop je segal le do prve intaktne plasti pod ornico. **Prostor VV** je prekrivala svetlo rjava peščena plast SE 264, podobna SE 203, izkopana le v manjšem delu. Med množico najdb – odlomki opeke, malte, keramike, nekaj stekla in kovinskih predmetov je tudi novc cesarja Konstancija, kovan med leti 335–337 (G356). Toda ker je vrh plasti sovpadal z zobom temelja SE 239, bi jo lahko prej kot ruševino interpretirali kot nasutje, nastalo v neki vmesni fazi in/ali kot plast nastalo z uporabo te hodne površine.

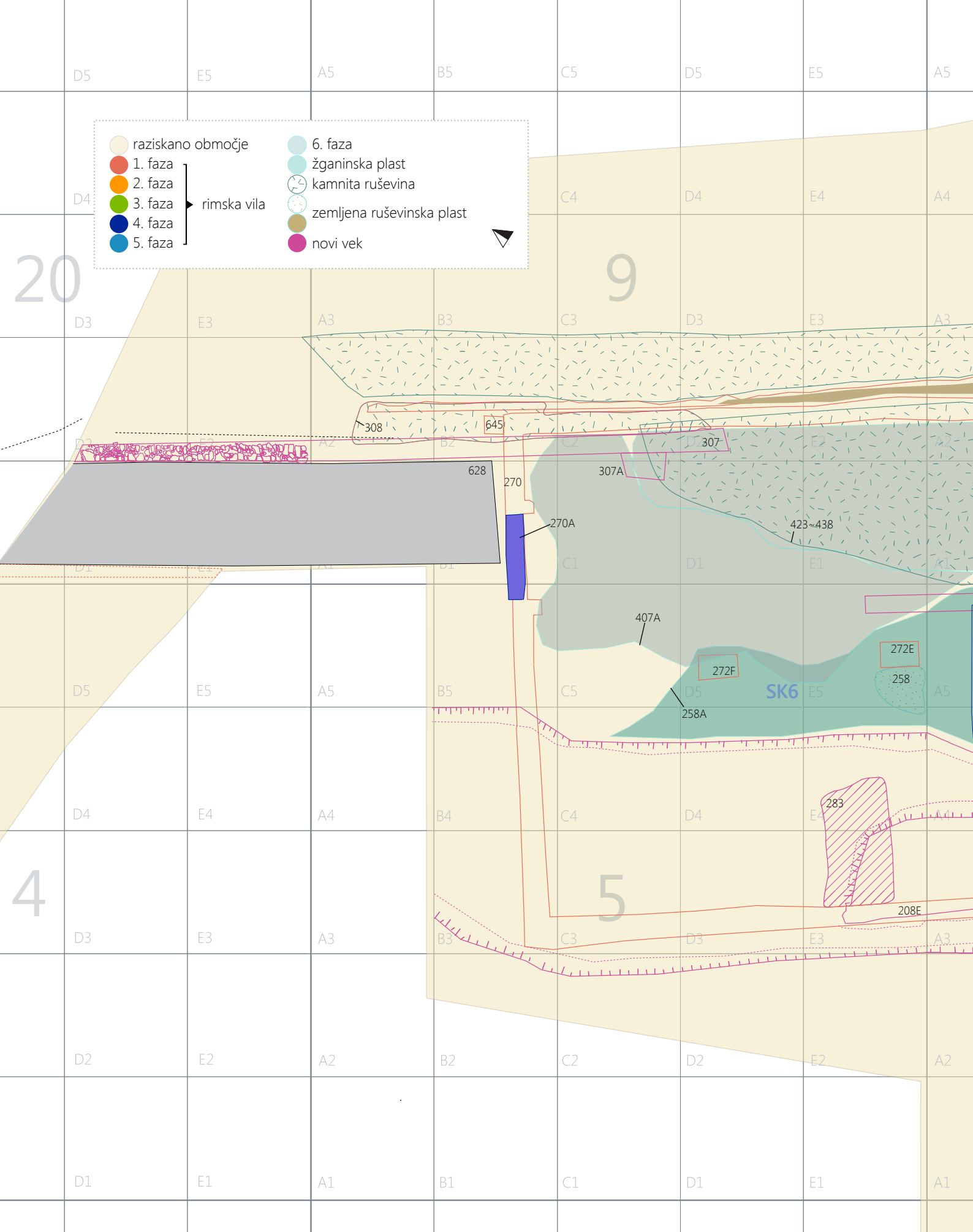
Prostora V in EE (sl. 373) pa je prekrivala ruševinska plast SE 274 z veliko zdrobljene opeke, koščkov oglja in brez datacijskih najdb. Jugozahodno od zidu SE 265B v prostoru EEE je bila ohranjena kamnita ruševinska plast SE 662 v manjšem obsegu, ki bi lahko predstavljala ruševino zidu. Na tem delu so bile sicer ruševine do geološke osnove poškodovane z usekom SE 621 (polnila SE 224, SE 217, SE 250, SE 262 ...) (sl. 374).

Skladišče

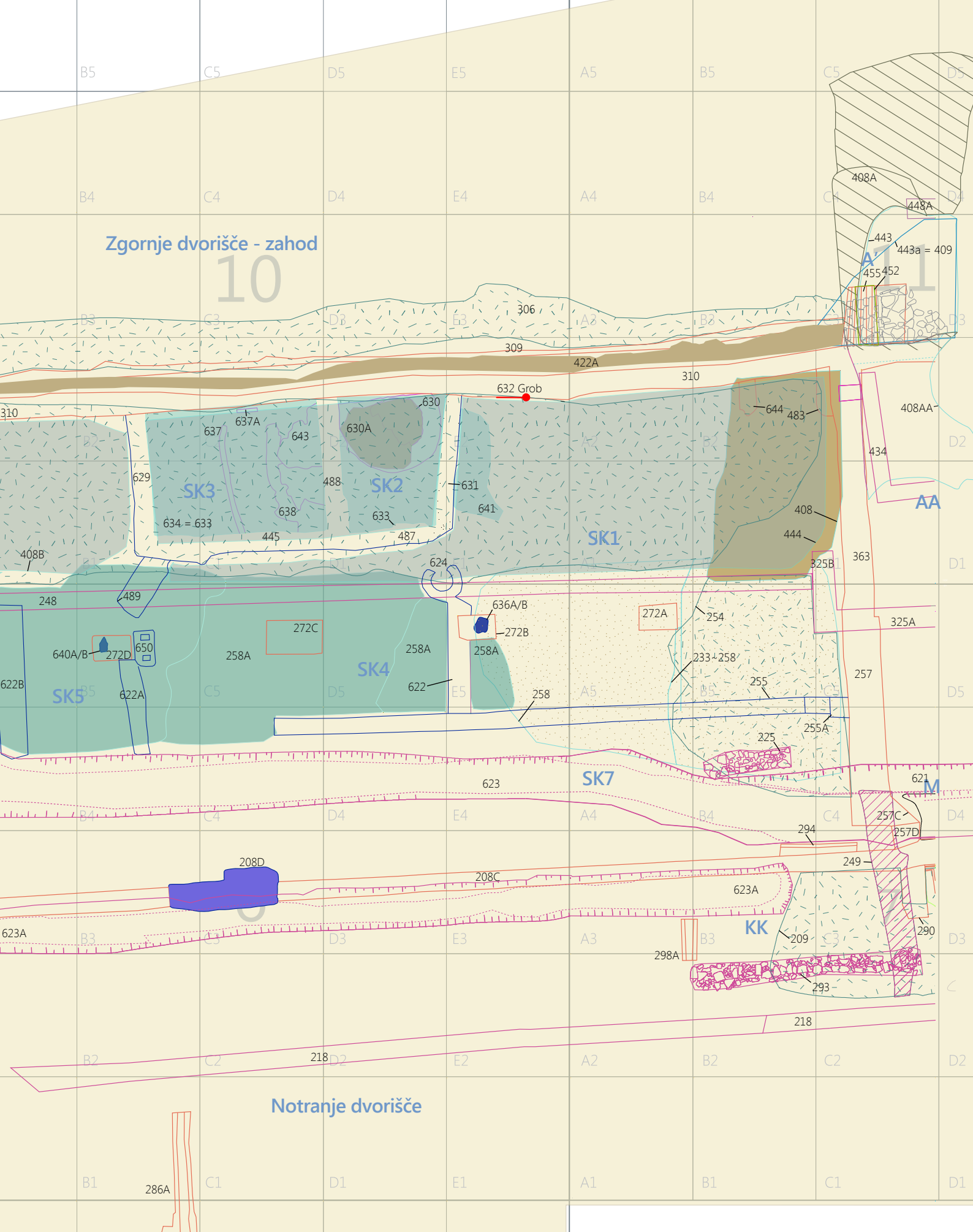
Rušenje **skladišča** je potekalo postopoma (sl. 375–386). Izmenjujoče so se v prostorih nalagale zemljene ruševinske plasti in prave kamnite ruševine zidov. Najbolje so se ohranile na območju moderne terase 3, medtem ko so bile ruševinske plasti na moderni terasi 2 močno premešane z oranjem ali odnesene z recentnim usekom SE 623 (sl. 403, 404). Z rušenjem peči in mlajših zidov prostora SK2 so nastale kamnite ruševine SE 633 = SE 634, SE 634A, SE 641 in ruševina opečnate kupole peči SE 630A. Nad opečnatim tlakom SE 275 v prostoru SK1 je nastala siva zemljena plast SE 444 z drobcu malte (10 %) in oglja (10 %), odlomki opek (do 20 %) in manjših kamnov (sl. 377–378, 383). V vogalu zidov SE 310 in SE 363 je bilo v tej plasti več kamnitih obdelanih blokov, ki so v notranjost skladišča padli z obeh zidov (dimenzije od 1,01 × 0,83 × 0,30 m do 1,16 × 0,34 × 0,20 m, 1,00 × 0,20 × 0,67 m) (sl. 386). Prostora SK2 in SK3 je prekrila podobna žganinska plast SE 445 (sl. 381) z ogromno kovinskih, keramičnih in steklenih najdb, prostora SK6 in SK7 pa plast SE 408B z veliko oglja, odlomki opek in redkimi kamni. Čeprav so imele plasti SE 444, SE 445 in SE 408B dokaj visoko vsebnost oglja, očitno niso nastale v enem trenutku, temveč počasi, morda že z uporabo prostorov v zadnji fazi. Po požaru, s katerim je bila uničena morda delno obnovljena strešna konstrukcija, so z naravno sedimentacijo zemlje in postopnim rušenjem posameznih struktur plasti rasle, dokler jih padec zidu SE 310 ni zapečatil.

Proti jugozahodu so plasti SE 444, SE 445 in SE 408B pod moderno teraso 3 prehajale v plasti SE 233 = SE 258, SE 408, SE 407A in deloma plast SE 258A, ki so se raztezale na območju moderne terase 2. Tu so bile odkrite neposredno pod recentno premešano plastjo SE 201, redko pod kamnito ruševino zidov (sl. 385). Sestava teh plasti ni bila povsem enaka, temveč se je po skladišču spreminjala, predvsem po vsebnosti oglja in drobcev malte.

Zemljene ruševinske plasti s prisotnostjo žganine je prekrila kamnita ruševina obodnih zidov (SE 423, SE 438, SE 254, deloma SE 258A) (sl. 376, 379, 380, 382, 383). Med kameanjem so se našli tudi odlomki opek, keramike, nekaj drobcev oglja in predvsem veliko malte, ki je zidove vezala. Rušenja

375 Načrt skladišča z ruševinskimi plastmi; M 1:150.

376 Ruševina v skladišču.

377 Presek ruševinskih plasti v jugovzhodnem vogalu skladišča.

378 Pogled na sondo in presek ruševinskih plasti v jugovzhodnem vogalu skladišča ob zidu SE 310.

379 Ruševine v skladišču ob zidu SE 310. Pogled proti gospodarskim prostorom.

380 Ruševine v skladišču med izkopavanji. Pogled proti pobočju ali severovzhodu.

zidu so potekala postopoma, tako da so bili ponekod med koncentracijami kamenja tudi več 10 cm debeli zemljeni sloji. Izredno slikovita je bila ruševina SE 423, pri kateri so bili kamni še zloženi v vrstah (sl. 383, 384). Podporni zid SE 309 je zaradi drsenja zemljine popustil in se naslonil na zid SE 310, kar je povzročilo padec. Tako je nastala tudi ruševinska plast SE 439 na severovzhodni strani zidu SE 310, ki je prekrila polnilo kanala SE 422A in plasti SE 409, SE 409A.

V nekaterih ruševinskih plasteh so bile odkrite večje ali manjše količine zgodnejših najdb iz 1. in 2. stoletja. V nekaterih premešanih kontekstih na moderni terasi 2 celo prevladujejo najdbe, datirane v 3. stoletje, kar lahko pripišemo uničenosti in slabi ločljivosti kontekstov. Toda najmlajše najdbe v vseh ruševinskih plasteh kažejo na čas druge polovice 4. in prvo polovico ali celo sredino 5. stoletja. Večina novcev je datirana v zadnjo četrtino oz. zadnje desetletje 4. in začetek 5. stoletja. Da se s tem življenje v vili ni končalo, pa priča

381 Žganinska plast SE 445 v SK3.

prisotnost predvsem keramičnih najdb, ki so bile uvožene iz provinc severne Afrike in vzhodnega Sredozemlja. Mnoge oblike afriške sigilate (Hayes 50B, 61A, 61B, 61B2, 67, 73A, 73B), afriških oljenk Altante VIII (varianta A1a), afriških amfor (Keay 25.1, 25.3, 26, 35A, Africana IID) in vzhodnih amfor (MRA3, LRA3, zgodnje LRA1), ki naj bi jih izdelovali v prvi polovici 5. stoletja, dokazujejo, da je bilo življenje v vili še na dokaj visoki ravni. Podaljšalo se je vsaj v sredino 5. stoletja, saj so med gradivom že prisotne nekatere oblike iz druge polovice 5. stoletja. To so npr. odlomki krožnikov afriške sigilate Hayes 61B3 in Hayes 61C, ki naj bi se v Marseillu pojavile v kontekstih sredine in druge polovice 5. stoletja (Bonifay 2004a, 167–171; glej še natančneje poglavje o afriški sigilati). Severnoafriške amfore Keay 57B in Keay 62Q/R naj bi začeli izdelovati v sredini 5. stoletja, medtem ko so amfore Keay 62 datirane šele v 6. stoletje (glej poglavje 3.2.3).

382 Ruševina v skladišču (fotomozaik).

383 Presek ruševine SE 423.

384 Ruševina zidu SE 310 (SE 423).

385 Ruševine na območju terase 2. Vidni so ostanki zidu SE 622A.

386 Ruševina SE 438 v vogalu skladišča z večjimi bloki.

Terme

V **prostoru 9** sta bili ohranjeni ruševina strehe in zidu SE 561 in pod njo ruševina stenskega ometa SE 562 (sl. 387–389, 394). Obe ruševini sta bili precej ožgani, kar bi pomenilo, da je končni požar zajel tudi ta del kompleksa. Med ruševino strehe (nad stropnim ometom) so bili poleg žebeljev in žice najdeni tudi odlomki toaletnega pribora, tegula z žigom *CRISPINI*, odlomki afriške sigilate druge polovice 4. stoletja (Hayes 67 – G3676–3678), melnice afriške kuhinjske keramike (Fulford 22 – G3702) iz prve polovice 5. stoletja in novc iz sredine 4. stoletja (G3707).

Severozahodno od zidu SE 557, na območju **nadstreška 15**, je bila odkrita ruševinska plast SE 552 (sl. 390, 391). Čeprav je bila izkopana le s testnim jarkom ob presekih izkopnega polja, je dala velike količine keramike, bronastega materiala, okenskega stekla in živalskih kosti. Na preseku izkopanih sond je bilo vidno, da se zemeljska matrica do hodne površine spreminja. Toda med izkopom ni bilo mogoče ločiti starejših plasti zaradi silovitega padca sten poslopja, zaradi česar so se strešniki in kamni iz zidu močno zažrli v spodnjo površino. Tudi zaradi tega opazamo dve časovni

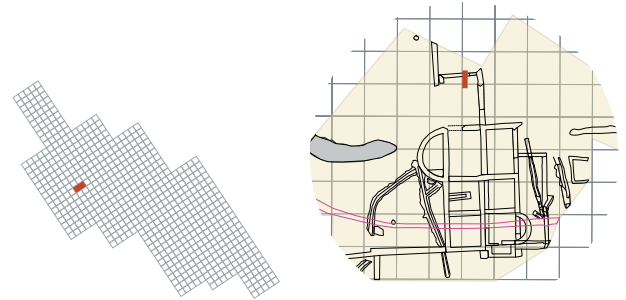
skupini najdb. Med starejšimi najdbami so tako novci, ki segajo od začetka 1., preko 2. stoletja, večinoma so bili sicer kovani v sredini in drugi tretjini 4. stoletja. Keramika 1. in 2. stoletja je redka (poznopadska sigilata in vzhodna sigilata B, severnoitalska keramika tankih sten, amfore Dr. 6A, Dr. 6B, Dr. 2–4), nekoliko bolje so zastopane oblike in proizvodnje 3. stoletja (egejska kuhinjska keramika, zgodnje proizvodnje afriške sigilate, afriška oljenka Deneauve VIII B). Kot v ruševini SE 561 so večino keramičnih oblik proizvajali v drugi polovici 4. in prvi polovici 5. stoletja (afriška sigilata oblike Hayes 50A/B, 52B, 58B; afriška kuhinjska keramika; oljenke Loeschcke Xc). Zanimiva je prisotnost velikih količin grobe kuhinjske keramike.

V premešanih plasteh (SE 110, SE 102 ... – sl. 392, 393) na območju terme ni drugega pomembnejšega datacijskega materiala, največ ga je namreč v ornici (SE 101, SE 1). V nekaterih plasteh (npr. SE 102) je celo premešan predvsem starejši material, vezan na predelave v 2. fazi.

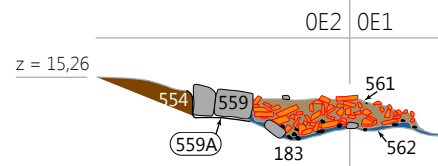

387 Prostor 9. Ruševina ometa SE 562.

- SE 183 = SE 2 - premešana flišna osnova kot zemljena hodna površina prostora
- SE 554 - kolvij
- SE 561- ruševina strehe
- SE 562 - ruševina stropnega ometa
- kamni
- opeka
- oglje

388 Prostora 8 in 9. Tloris ruševine strehe in zidu SE 561 in ruševine ometa SE 562

389 P84. Presek ruševin SE 561 in SE 562; M 1:50.

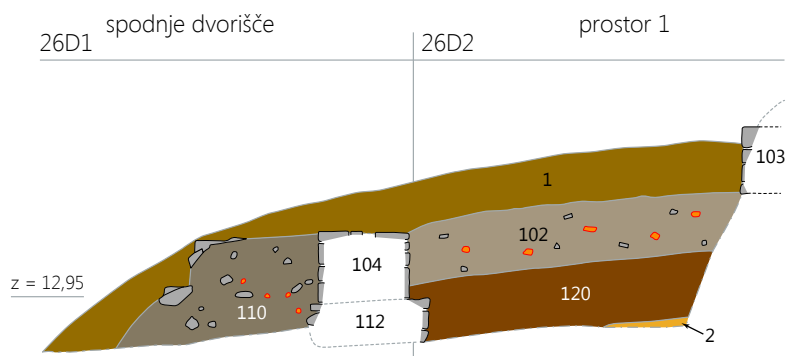
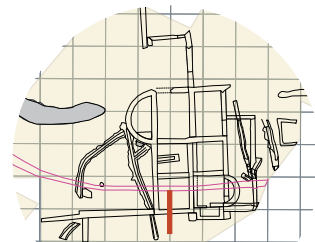
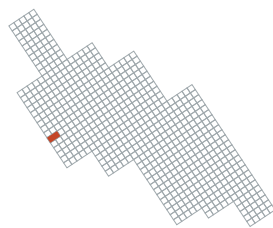

390 Ruševina SE 557.

391 Nadaljevanje ruševine SE 557 proti jugozahodu in ruševina SE 172.

- SE 1 - ornica
- SE 2 - flišna osnova
- SE 120 - koluvij, delno premešan
- SE 102 - premešana ruševinska plast
- SE 110 - premešana ruševinska plast
- kamni
- opeka

392 P9. Presek plasti spodnjega dvorišča (območje 17) in prostora 1; M 1:50.

393 Ostanki na moderni terasi 0. Plasti pod ornico: območje 17 – SE 110, prostor 1 – SE 102.

Severozahodno krilo in dovoz do skladišča

Na dovozni poti v skladišče so bile ohranjene ruševine severozahodnega krila ali **prostora 18**. Zid SE 603 se je porušil na cestišče SE 608. Ruševino SE 602 smo zaradi podobne sestave pri izkopavanju težko ločili od cestišča in plasti, ki so na njem nastale z uporabo. Najdbe v njej pa kažejo na čas od 4. do sredine 5. stoletja (novec iz tretje četrtine 4. stoletja **G4159**; iberska amfora Dr. 23 – **G4165**). Ruševina SE 601 na južnem robu prostora 18 je poleg velike količine oglja vsebovala še amfore istega obdobja.

2.4 Ohranjenost rimskih ostankov – srednjeveški in novoveški posegi

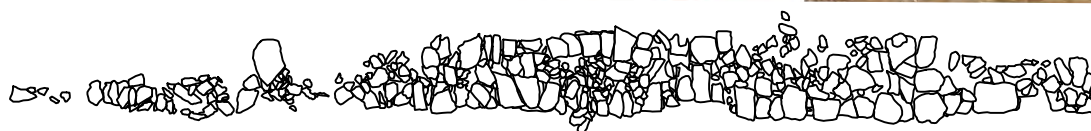
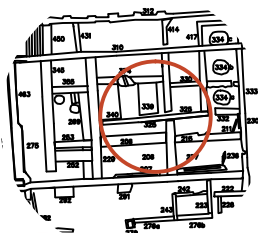
Ruševinske plasti arhitekturnega kompleksa je z naravnim procesom sedimentacije postopoma prekril humus (npr. plast SE 407, SE 303A nad ruševino skladišča SE 423). Kot na mnogih drugih lokacijah je tudi tu gradbeni material iz ruševin predstavljal lahko dostopno surovino za prebivalce bližnjih vasi in zaselkov. Na določenih območjih najdišča, predvsem na najbolj plitkih predelih, so domačini pobrali najdragocenejše materiale (npr. marmorne plošče iz termalnih prostorov) in načrtno oplenili zidove, od katerih so ponekod ostali le roparski jarki (npr. vkopi SE 513A, SE 513B, SE 513C na območju termalnih prostorov).

Šele po dolгих stoletjih so okoliški kmetje začeli pobočje obdelovati. Ko je drugje zmanjkalo primernejše zemlje, so njive razširili tudi nad obsežne rimske ruševine. V srednjem ali že novem veku so izdelali obdelovalne terase, sloneče na že

obstoječih rimskih nivojih kompleksa. Na začetku raziskav so bile vidne vsaj štiri moderne terase, ki so potekale v smeri severozahod–jugovzhod (sl. 11, 17, 18, 398). Nastajale so v daljšem obdobju, nekatere naj bi zgradili in spremenili še v drugi polovici 20. stoletja (po pričevanju domačinov v šestdesetih letih), saj so bile starejše ozke terase neprimerne za strojno obdelavo.

Na spodnji strani teras so bili sezidani podporni zidovi v suhozidni tehniki – škarpe, ki so bile velikokrat postavljene neposredno nad rimske zidove ali v linijo neohranjenih uničenih zidov (moderna terasa 1 – SE 103, terasa 2 – SE 218, SE 219, SE 293, terasa 3 – SE 317 = SE 434, SE 325, SE 248, SE 307) (sl. 395, 396, 399, 400). Za gradbeni material so uporabili ruševinski material (kamni, rimske opeke, odlomki mlinskih kamnov, večji cementni bloki tlakov ali deli mozaikov). Zasnovano teras in postavitvev škarp je narekoval razgiban relief ruševinskih ostankov v več hodnih nivojih. Kmetje so se izogibali odstranjevanju velikih količin materiala. Tako so kar najbolje izkoristili teren. Pri premagovanju večjih višinskih razlik sta korona terase tvorili zgornja in spodnja škarpa ter vmesno natusje (npr. SE 220 med škarpama SE 218 in SE 219 (sl. 400), SE 308 za škarpo SE 307 (sl. 396)). Pri prehodih ali poteh

394 (strani 160, 161) Načrt ruševinskih plasti v termalnem kompleksu; M 1:150.

b

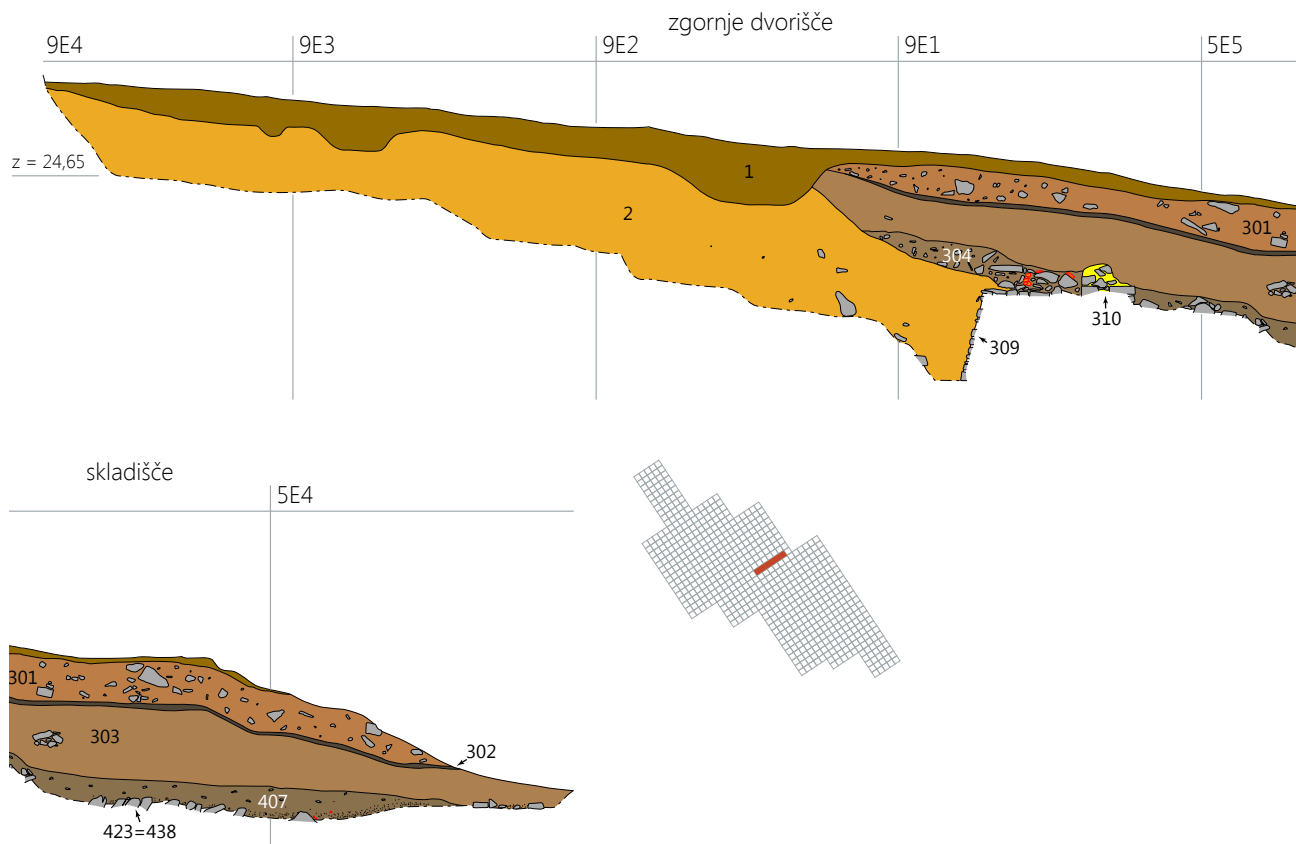

395 Škarpa SE 325 med prostori N in O na kroni moderne terase 3 in prostorom R na moderni terasi 2. a – tloris in b – stransko lice v prostoru R; M 1:100.

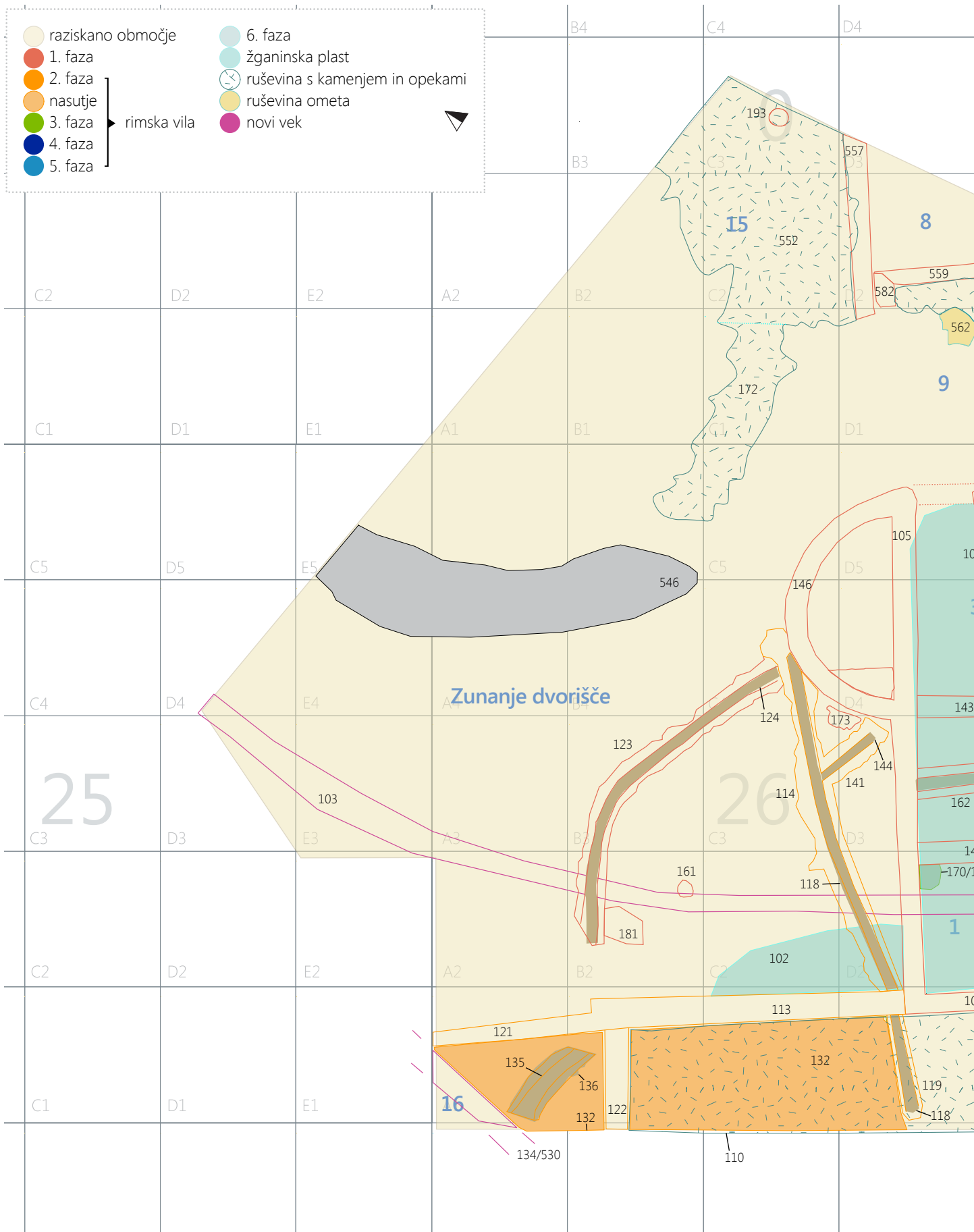

396 Škarpa SE 307, SE 307A in ruševina SE 308 na severnem koncu skladišča.

● SE 1 - ornica	● SE 423 = SE 438 - ruševina zidu SE 310 v skladišču
● SE 2 - flišna osnova	● SE 407 - porimska plast, kolvij
● SE 301 - nasutje za moderno teraso	● kamni
● SE 302 - žganinska plast	● keramika
● SE 303 - paleoornica, porimski kolvij	● malta, omet
● SE 304 - ruševina zidu SE 310 izven skladišča	● oglje

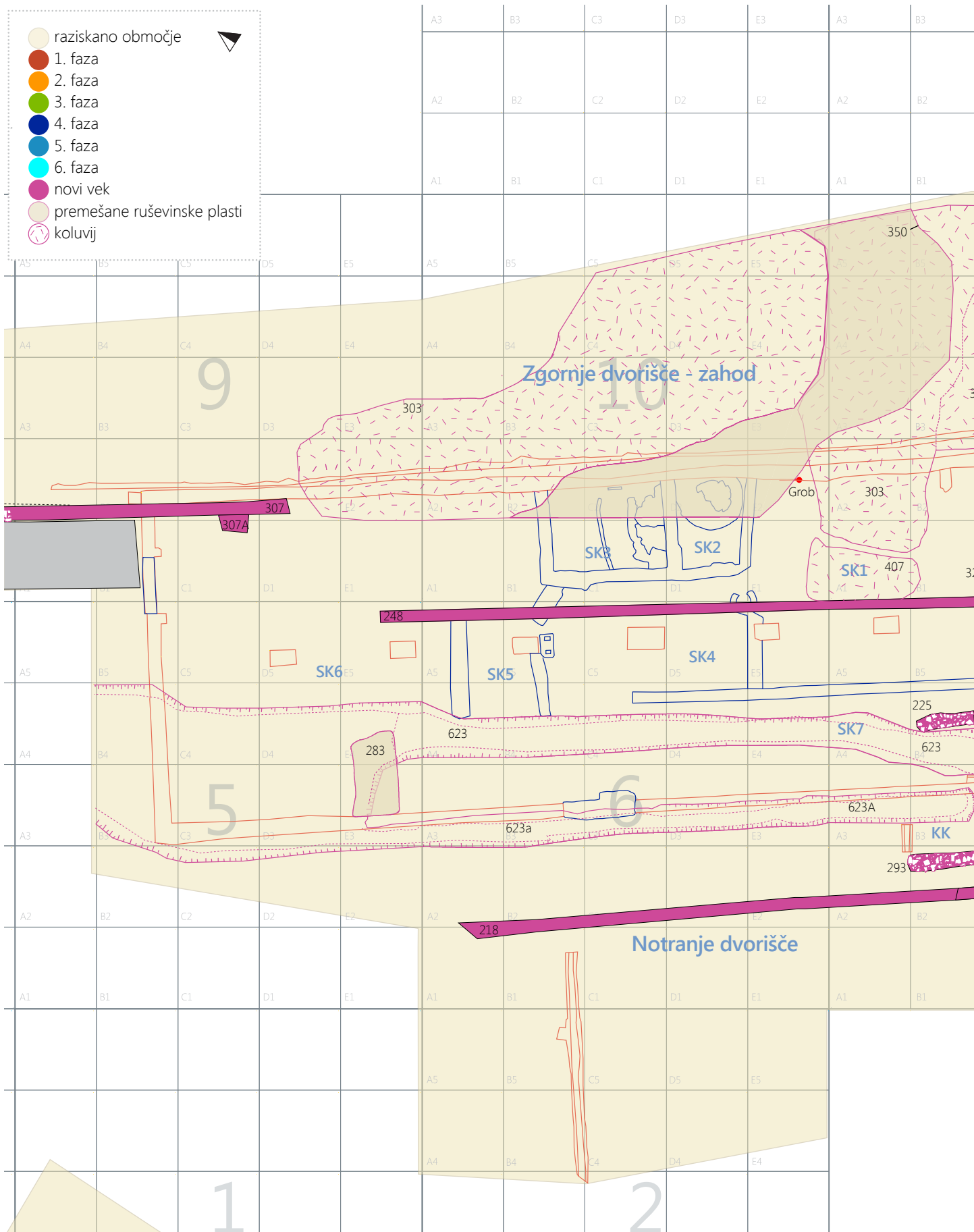

397 P7. Presek plasti nad ruševinami skladišča. Vzhodni presek kontrolnega jarka 1; M 1:100.

394 Načrt ruševinskih plasti v termalnem kompleksu; M 1:150.

398 Načrt srednjeveških, novoveških in modernih plasti in struktur na območju gospodarskega poslopja; M 1:250.

med terasami so bili vogali terase okrepljeni s prečnimi ojačitvami (SE 325B, SE 307A itd.). Pri nadaljevanju škarp na drugi strani poti je velikokrat prihajalo do zamikov. Škarpa SE 219 je bila izdelana le jugovzhodno od poti med prvo in drugo teraso. Moderna terasa 3 je bila na delu nad gospodarskimi prostori višja kot nad skladiščem, med njima pa je potekala nekoliko širša pot, primerna tudi za traktorje. Prehod preko prostora L/P, N na nižji prostor O je omogočal le hojo.

Višinska razlika terena med zgornjo moderno teraso 3 in spodnjo moderno teraso 0 je ob pričetku izkopavanja znašala 16 m višinske razlike, in sicer od nadmorske višine približno 28 m na zgornjem robu izkopa (kv. 28/E5, testni jarek TJ 6) do nadmorske višine ok. 11,5 m na izkopanem spodnjem robu kompleksa (kv. 26/A1).

Na nižje ležeče območje rimskega skladišča (sl. 17: I, 395–397) so pri izdelavi teras, verjetno v šestdesetih letih dvajsetega stoletja, strojno nasuli velike količine kamenja, antičnih ruševin, najdb in zemlje (plasti SE 302, SE 303 in SE 350 moderna terasa 3 nad skladiščem in zgornjim dvoriščem).

Starejšim ozkim terasam in prehodom med njimi bi lahko pripadali še nekateri suhi zidovi, ki so domnevno mlajši od rimskega obdobja (SE 225, SE 293, SE 441, SE 402, SE 463, SE 475).

Arheološke plasti so bile zaradi intenzivne kmetijske obdelave in izdelave teras v novem veku različno ohranjene. Ponekod so bile uničene skoraj do matične osnove, drugje, predvsem na notranji strani škarp, pa so se dokaj dobro ohranile. Zaradi potrebe po drenažah in preprečevanju erozije so bile terase stopničasto nagnjene po širini proti zunanjemu robu terase in po dolžini proti prehodom med terasami.

Rimski ostanki so bili še posebej poškodovani z rigolanjem z modernimi stroji v drugi polovici 20. stoletja. Ornica SE 1 in recentno premešane plasti pod njo (terasa 1 – SE 101, terasa 2 – SE 201, SE 214, SE 250, SE 217 ..., terasa 3 – SE 301, SE 303, SE 321 = SE 321A = SE 369 = SE 371 = SE 372 = SE 373 = SE 393A, SE 376, SE 380, SE 380A, SE 382A, SE 354 = SE 379, SE 392 ...) so bile zato izredno globoke, od 30 cm do 80 cm. Zgornji del površinskega sloja je bil dokaj

399 Nasutje SE 350 za moderno teraso 3.

401 Presek useka SE 623 v prostoru Š.

400 Škarpi SE 218 in SE 219 ter kamnito zasutje SE 220 med njima.

402 Premešane plasti na območju prostora JJ.

enoten, spodnji deli premešanih plasti, ki niso bili podvrženi stalnemu oranju, temveč le občasnemu globljemu rigolanju, so se spreminjali odvisno od lastnosti poškodovanih antičnih struktur in ruševinskih plasti. Omenjene plasti so vsebovale manjše količine novoveških in recentnih najdb (npr. glazirana keramika, porcelan in steklo), ki so se sporadično nahajale do vrha nepoškodovanih rimskih plasti, hkrati pa tudi večje količine premešanega rimskega materiala: velike količine odlomkov gradbenega materiala, opek, tegul, kosov mozaika in mozaičnih kock, drobce malte, slikanega ometa, odlomke keramike in stekla ter kovinske drobne najdbe. Večinoma je šlo za močno poškodovane odlomke npr. keramike in opek manjših dimenzij, ki so bili zaradi intenzivne rabe teras zaobljeni. Kmetje so s čiščenjem terena skozi dolgo poantično obdobje odstranili vse večje predmete in kamne. Ob začetku izkopavanja se je ob ograji tovarne na robu terase 2 razprostirala široka in podolgovata griža kamenja in opek.

Posamezni vkopi so močno uničili rimske ostanke, ponekod tudi do temeljev zidov ali celo globlje (vkopi SE 405A, SE 485A, SE 513A, SE 513B, SE 513C, SE 670). Z odvodnjavanjem teras in recentnim rigolanjem lahko povežemo globoke in široke useke na moderni terasi 2 (SE 621, SE 623, SE 623A, SE 260A1, SE 670) (sl. 401–404), s katerimi lahko povežemo močno premešane plasti z obilico antičnega materiala (ornica SE 201, izrazitejša nasutja v useku SE 621: SE 224, SE 250, SE 217, SE 262, ... nasutje v useku SE 623 v skladišču: SE 283; polnilo kanala SE 260A1 v prostorih FF–JJ (sl. 403, 404).

403 Usek SE 623 v skladišču in usek SE 623A na dvorišču ob zidu SE 208C = 208E. Pogled z jugovzhoda.

404 Useka SE 623 in SE 623A v skladišču. Pogled s severozahoda.

2.5 Beneška in novoveška cesta

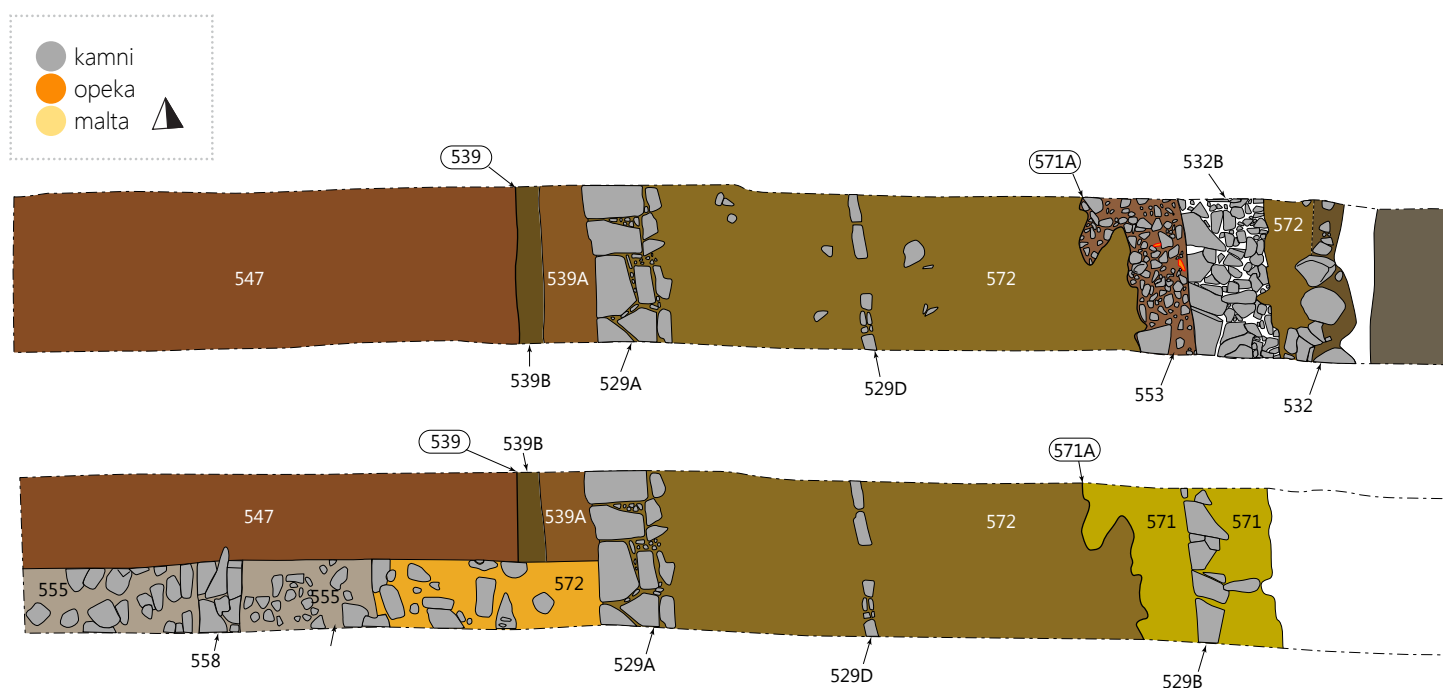
Na območju drugega para stebrov za viadukt avtoceste so bili v dveh podolgovatih sondah (sl. 16: sonda stebri 1 in sonda stebri 2, sl. 405–412) odkriti ostanki dveh cest: starejše, verjetno iz obdobja beneške oblasti, in mlajše, ki je bila zgrajena v 19. stoletju. Obe sta izkoristili naravne danoosti terena, saj sta bili postavljeni ob vznožje hriba tik nad močvirnato ravnico, kjer je poplavljal Rižana. V različnih obdobjih sta povezovali mesti Koper in Trst. Da bi ugotovili njuno gradnjo, smo ju strojno presekali v sondi stebri 2 (sl. 410b).

Starejša cesta SE 529 (sl. 407, 410a) je bila vkopana v plast rjavo-rumene meljaste gline SE 572, ki predstavlja geološko osnovo terena. Cesta je potekala v smeri sever–jug z rahlim odklonom proti severozahodu. Na obeh straneh ceste sta bili iz večjih blokov peščenjaka zgrajeni kamniti bankini s pripadajočima obcestnima jarkoma (sl. 408). Vmes je bilo nato v več plasteh nasuto cestišče (široko 6,4 oziroma 5,5 m). Ker je bila cesta vsekana v pobočje, je služil njen vzhodni obrobni zid SE 529b predvsem za obcestno škarpo. Večji kamniti bloki so bili postavljeni v zunanje (zahodno) lice, medtem ko so manjši zapolnjevali vmesni prostor in predstavljali jedro škarpe na vzhodni strani proti pobočju. Skupna širina zidu je bila približno 1 m, ohranjena višina pa 1,09 m oz. 0,48 m nad nivojem cestišča. Zid je bil deloma uničen s kasnejšimi gradbenimi posegi. Zahodni obrobni zid ali robnik SE 529a je imel prav tako le eno (zahodno) lice, v katerem so bili večji bloki postavljeni v 3 vrste – do nivoja cestišča. Zid je

bil širok 0,55 m in visok 0,6 do 0,7 m. V sondi stebri 1 so bili na notranji strani kamni postavljeni širše (do 1,05 m), že na zgornje plasti cestišča.

Starejše cestišče je bilo nasuto v več plasteh v skupni debelini 50 do 60 cm. Srednje veliko in večje kamenje je bilo najprej plosko položeno na trdno glineno osnovo, v katero se je s težo zažrlo. Vmesni prostor je bil zapolnjen z zemljo, drobnim kamenjem in drobirjem. Sloj SE 529f je bil debel 16–23 cm. Nad njim je bila 10 cm debela plast drobnega proda, vezanega z apneno malto (SE 529e), in nato 10–30 cm debela plast oglatega apnenčastega gruščja, vezanega s cementnim vezivom (SE 529c). V sondi stebri 2 je bila nad njim še deloma ohranjena plast bolj zaobljenega apnenčastega drobirja, vezanega s sivo malto (SE 529h). Pri vseh plasteh smo prepoznali mnoge tanke sloje, kar lahko pripišemo nenehnim popravilom cest (Kosi 1998, 197). Zaradi tega se rahlo razlikujeta tudi vrhnja sloja ceste v obeh sondah. V sondi stebri 1 ga je predstavljal sloj z apnenčasto malto vezanega oglatega apnenčastega gruščja (SE 529d), ki je imel po sredini cestišča postavljene podolgovate kamne.

Za odvodnjavo meteornih vod sta bila ob zahodnih straneh obeh kamnitih robnikov narejena obcestna jarka. Med škarpo in cestiščem je potekal obcestni jarek SE 571a, ki je bil širok 0,6–1,3 m in globok 0,7 m (do dna obcestne škarpe). Zapolnjen je bil s kamenjem in sivim peskom (SE 571), v sondi stebri 1 pa po površini še s kamenjem in peskom (SE 553). Na zahodnem robu ceste je potekal jarek SE 539, širok 0,85 m in globok 0,4–0,6 m, ki je segal do dna zahodnega

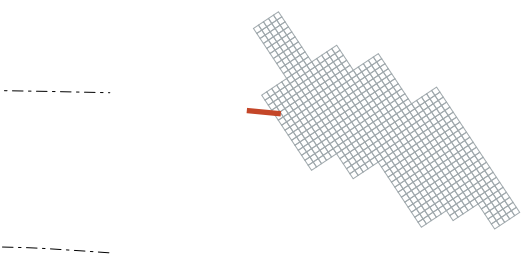
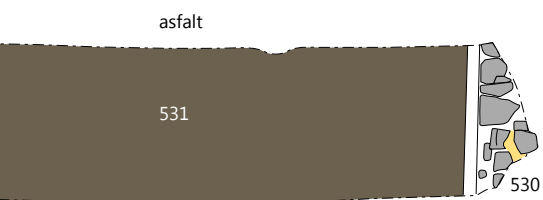
405 Načrt sonde stebri 1; M 1:100.

406 Sonda stebri 1 z asfaltno cesto v ospredju. Pogled proti zahodu.

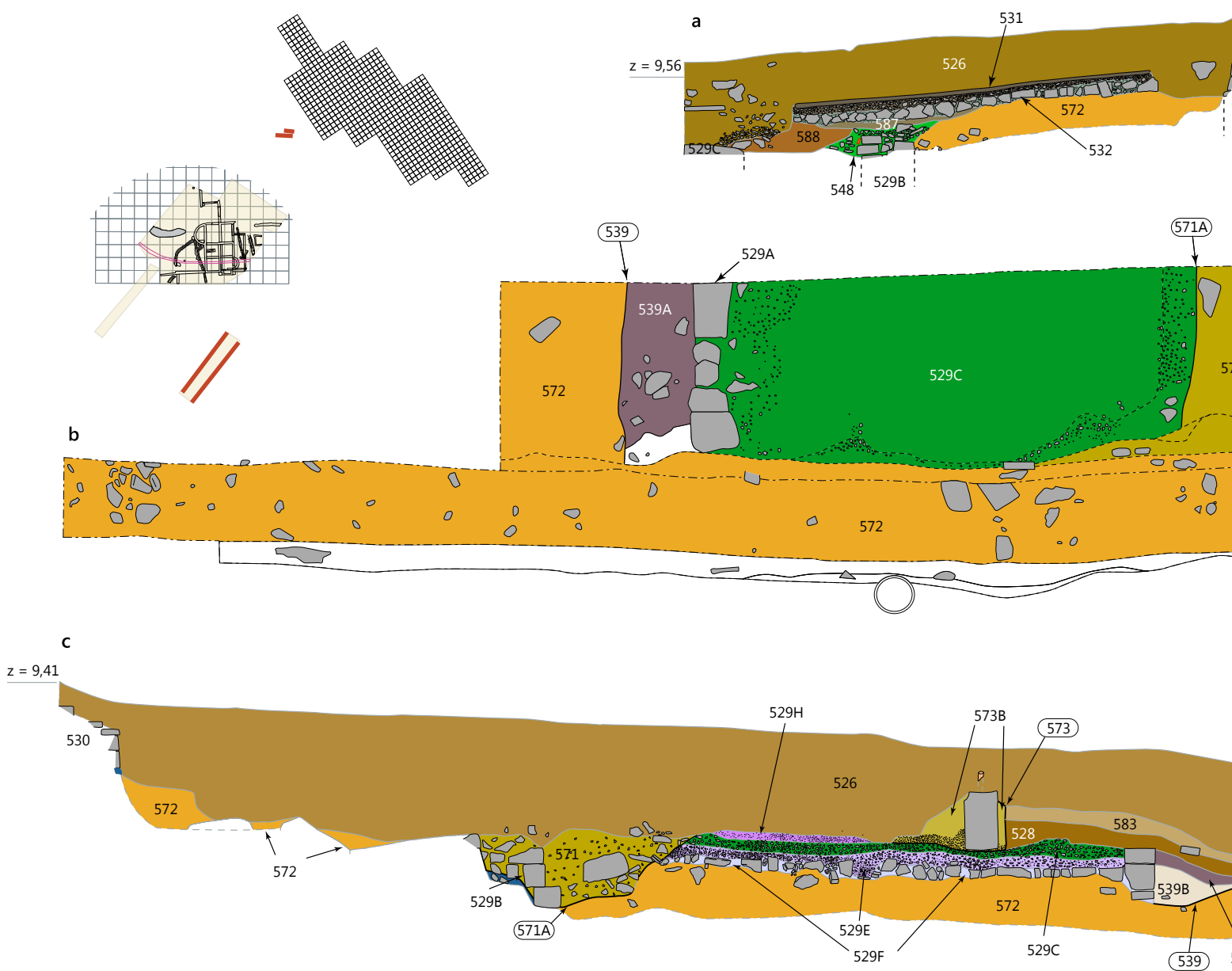

407 Sonda stebri 1. Starejša cesta SE 529. Pogled proti vzhodu.

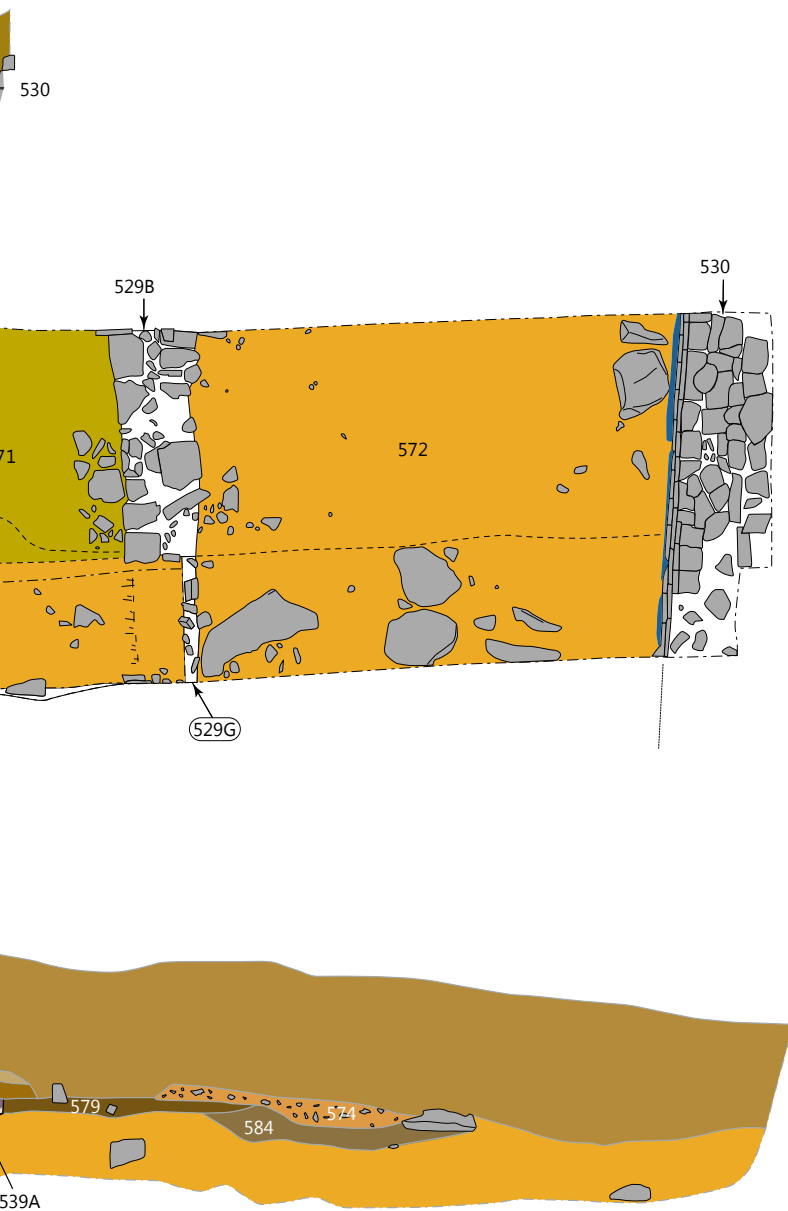

408 Sonda stebri 1. Vzhodni robnik SE 532b starejše ceste. Pogled proti zahodu.

- SE 526 - zasutje pri gradnji ankaranskega križišča (1973)
- SE 572 = SE 2 - geološka osnova
- SE 529 - beneška cesta
- SE 529A - zid - zahodni robnik/bankina
- SE 529B - zid - vzhodni robnik/bankina
- SE 529C - cestišče, vrhnji sloj v sondi stebri 2
- SE 529E - utrditiv in podlaga, nasutje drobnega proda
- SE 529F - spodnja utrditiv in podlaga, nasutje kamenja
- SE 529G - vkop za konstrukcijo ceste
- SE 529H - cestišče, zgornje zalitje drobirja in malte
- SE 579 - predbeneška, plast s kamni
- SE 548 - posutje sivoga peska nad škarpno SE 529B
- SE 539A - zgornje polnilo obcestnega jarka SE 539 (sivoroza pesek)
- SE 539B - spodnje polnilo obcestnega jarka SE 539 (rjavosiv pesek)
- SE 528 - moderno zemljeno nasutje
- SE 571 - polnilo obcestnega jarka SE 571A (pesek)
- SE 584 - zemljena plast z drobci keramike in opeke
- SE 574 - moderno nasutje gruščna in kamnov
- SE 530 - škarpa magistralne ceste
- SE 531 - asfaltna cesta, magistralka KP-Trst
- SE 532 - kamnito nasutje - cestna makadamska podlaga za cesto (19. stoletje)
- SE 573B - polnilo vkopa SE 573 za podstavek za prometni znak
- SE 587 - nasutje za cesto (19. stoletje)
- SE 588 - novoveško nasutje za cesto SE 532
- kamni ● les ● malta, omet ● opeka

409 Sonda stebri 2: **a** – severni presek P76, **b** – tloris sonde, **c** – južni presek P78; M 1:75.

robnika. Meteorne vode so ga zapolnile s rjavo-sivim finim peskom (SE 539b) in finim peskom roza-sive barve SE 539a v zgornjem delu. V obeh se je nahajalo še nekaj kamnov.

Enako cestišče je pri gradnji ankaranskega križišča na sedmih točkah odkrila Elica Boltin Tome leta 1975. Pred tem so bili poznani odseki cestišča na Škofijah in v Bertokih, kjer je bila najdena tudi napisna plošča, ki omenja popravilo ceste leta 1776 (Boltin Tome 1979a). Zaradi odsotnosti najdb ne moremo določiti točnega nastanka, temveč jo lahko ohlapno postavimo v obdobje beneške prevlade območja (konec 13. do začetka 19. stoletja) ali celo koprškega komunala pred tem. Na benečansko gradnjo lahko sklepamo tudi glede na podobnost gradnje tega odseka z odsekom ceste pod današnjo magistralno cesto proti Črnemu Kalu (sonda 7 iz leta 1975). Iz virov je znano, da so Benečani leta 1361 zgradili novo cesto od *spodnjega mostu* po dolini Rižane proti Črnemu Kalu, da bi imeli trgovci iz notranjosti lažji dostop do obalnih beneških mest in bi zaobšli mitnine na tržaškem ozemlju (Boltin Tome 1979a). Odkrito cestišče je sicer pripadalo odcepu čez prelaz na Škofijah, ki je vodil v Milje, proti Trstu ali preko Ospa proti Črnemu Kalu. Ali bi v tem primeru to bila trasa *stare ceste*, ki nedvomno še dolgo ni bila popolnoma opuščena?

Zahodno od beneške ceste je bil v sondi stebri 1 odkrit še en vzporeden, suhozidnat zid (SE 558), sezidan iz grobo obdelanih blokov peščenjaka. Postavljen je bil nad glineno osnovo SE 572 in pod 30–40 cm debelim sivim peščenim nasutjem z veliko večjega kamenja (SE 555) in 15–20 cm debelim nasutjem iz sivo-rjavega meljastega peska (SE 547). Njegov nastanek sovпада z obdobjem delovanja beneške ceste.

V sondi stebri 2 se je zahodno od ceste raztezalo več nasutij. Zaradi kasnejših gradbenih posegov in odsotnosti najdb je bilo težko določiti njihov čas nastanka. Nekatere plasti bi lahko bile povezane z uporabo ceste SE 529 (SE 579, SE 584, SE 548), druge so kasnejše (SE 574).

Po opustitvi beneške ceste so bile nanjo po umetni ali naravni poti naložene zemljene plasti SE 528 in SE 527, ki bi lahko predstavljale površinske plasti do izgradnje nove ceste v tretji četrtini 19. stoletja. Ostanek le-te lahko vidimo v kamniti podlagi (SE 532) kasnejšega asfaltnega cestišča (SE 531). Zgornje plasti ceste so bile verjetno izdelane z nasutji manjšega kamenja in peska ter močno utrjene (Holz 1994). Z dolgoletno uporabo in kasnejšim asfaltiranjem je od prvotne gradnje ostal le spodnji sloj velikega lomljenega kamenja, ki je bilo zloženo čim tesneje skupaj. Praznine so bile zamašene z manjšim kamenjem, gramozom, peskom in zemljo, nikoli z vezivom. Pod avstrijsko oblastjo je bila sezidana cesta od rižanskega mostu proti Škofijam po novi

410a–b Sonda stebri 2. Starejša cesta SE 529. Pogled proti vzhodu.

trasi, ki poteka skoraj vzporedno s starejšo. Deloma je bila vkopana v pobočje (v geološko glineno osnovo SE 572), deloma zgrajena na nasutju (SE 587, SE 588).

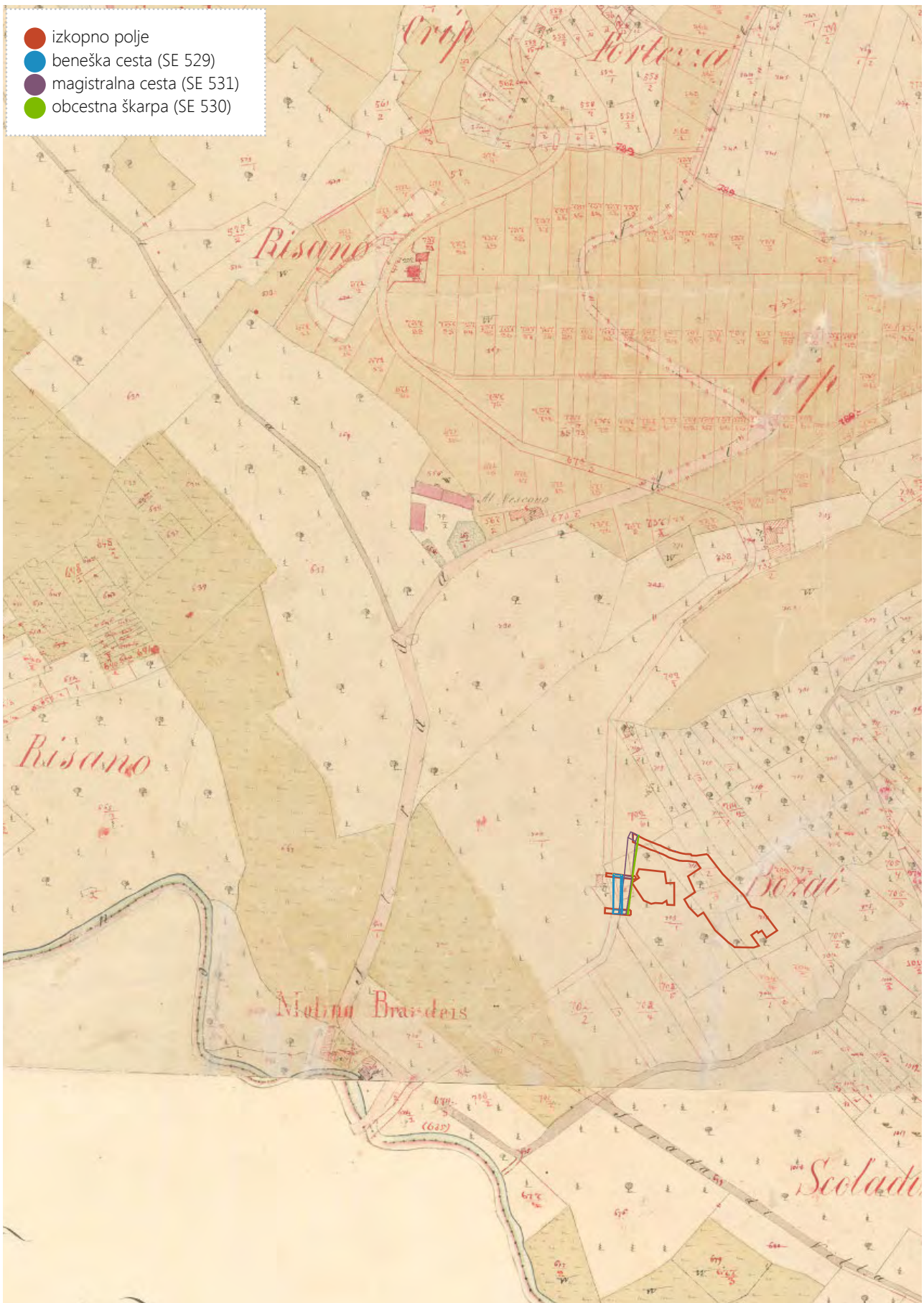
Cesta na franciscejskem katastru iz leta 1818 še ni vrisana, prav tako ne na originalu iz leta 1847, na katerega pa je bila ročno dodana kasneje (sl. 411). Na katastru iz leta 1874 sta vrisani že obe cesti proti Škofijam in Trstu: starejša, ki je potekala mimo škofijskega poslopja Valmarin, in nova, zgrajena torej med leti 1847 in 1874. Večji del te trase je bil v uporabi do izgradnje avtoceste v začetku 21. stoletja, posamezni odseki pa so v rabi še danes. Med dolgoletno uporabo je bila nekje v šestdesetih letih 20. stoletja cesta asfaltirana (SE 531, sl. 406). Nad kamnito podlago je bila tako nalita 10 cm debela betonska podlaga in nanjo 3–5 cm sloj asfalta. Položeni so bili betonski robniki in zgrajena nova obcestna škarpa (SE 530 = SE 133; sl. 412). Ob cesti pa so bili postavljeni prometni znaki (SE 573) in obcestne oznake. Z njenim delovanjem je povezanih še nekaj plasti ob cesti (SE 538, SE 583).

Ob gradnji ankaranskega križišča leta 1975 so krajši odsek magistralne ceste Koper–Trst prestavili proti zahodu. Pri tem so z gradbenimi posegi poškodovali in deloma uničili (SE 526a) del predhodne ceste (SE 531) ter posegli tudi v spodnje plasti na različnih mestih in v različnih globinah. Celotno območje

(od današnje ceste do obcestne škarpe SE 530) so pri tem zasuli z 0,70–1,5 m debelim recentnim nasutjem SE 526, ki je vsebovalo izredno veliko različnega gradbenega materiala in kamenja. To je predstavljalo zgornji sloj pod rušo v obeh sondah.

412 Obcestna škarpa SE 530 v sondi stebri 2.

411 Potek cest in položaj izkopnega polja na Reambulančnem franciscejskem katastru iz leta 1847. Archivio civico di Trieste.

3.1 Kovinsko gradivo

Tina Žerjal

3.1.1 Bronasti predmeti

Nakit in deli noše

Iz bronastih in bakrovih zlitin so že od prazgodovine dalje najpogosteje izdelovali nakit, ki je bil primerno lahek in prijeten na pogled, saj ga je bilo lažje oblikovati kot npr. železo. Bronasti modni dodatki so bili prav tako cenejši nadomestek zlatega in srebrnega nakita visokih slojev. Med najstarejše prvine noše spada odlomek fibule Gorice (**G2204**), ki so značilne za čas 1. stoletja pr. n. št. do začetkov n. št. Oblika je značilna za stopnjo LT D2 (med 70 in 15 pr. n. št.), skupaj s sočasnimi oblikami italjskih fibul kot so Alezija in Jezerine (Božič 2008, 144–148, t. 5). Izdelavo in uporabo predvsem medeninastih fibul se na podlagi grobnih najdb datira v čas od Cezarjeve smrti (sredina petega desetletja pr. n. št.) do začetka našega štetja (Demetz 1999, 107; Sedlmayer 2009, 17–18; Cunja, Mlinar 2010, 52). Fibula z obročkom je znana iz groba na Socerbu (Cunja, Mlinar 2010, 52, kat. št. 131). Najdba na Školaricah bi kazala predvsem na dolg čas uporabe dotične oblike fibule.

Fibula na šarnir s polnim lokom vrste Aucissa pripada zgodnjericemskemu tipu fibul, ki so jih izdelovali v časovnem razponu od konca 1. stoletja pr. n. št. pa vsaj do sredine 1. stoletja n. št. (Demetz 1999, 164–166; Buora 2008; Sedlmayer 2009, 38–44). Večinoma so izdelane iz medenine. Zunaj območja Italije so prepoznane kot del vojaške noše. Tudi v akvilejskem agru in Venetu je značilno, da so od tiberijskega obdobja dalje razširjene predvsem med civilnim prebivalstvom in večinoma neokrašene. Pojavljajo se praviloma v ženskih grobovih do flavijskega obdobja (Buora 2008; Sedlmayer 2014)). Najbližji je ženski grob 26 na Socerbu (Dugulin 2002), najbolj vzhodni pa v Emoni z Domicijanovim novcem (Petru 1972, grob 827, t. LVII, 827). Z najdbami v Pompejih, kjer so bile prepoznane kot del moške noše, njihovo uporabo v Italiji vlečemo še globoko v 1. stoletje n. št. (Buora 2008; Cunja, Mlinar 2010, 59–60). Celi fibuli (**G11** in **G2346**) sta slabo ohranjeni, prepozna se le lok večkotnega

ali profiliranega preseka. Popolnoma neokrašena loka (**G1117** in **G3259**) s polkrožnim profilom bi pripadala poenostavljeni varianti Aucissa fibul. Ploščica na loku **G782** je na notranji strani profilirana. Poenostavljene variante so znane tudi iz ožje okolice (Cunja, Mlinar 2010, 59–60, prim. kat. št. 151–153). Za odlomka (**G1117** in **G3259**) sicer obstaja še dvom, da bi lahko pripadala veliko kasnejšim fibulam Hrušica (prim. Buora, Candussio, Pröttel 1990; Buora, Seidel 2008; Höck 2008, 55–56, op. 3, 15).

Močno profilirane fibule z obsežnim številom različic (npr. Almgren 67, 68, 69, 70, 73 ...) so bile zelo razširjene v velikem delu cesarstva od začetka 1. do začetka 3. stoletja. Izdelovali so jih v mnogih delavnicah, tudi v Akvileji (Cunja, Mlinar 2010, 60; Gugl 2008; Istenič 1999, 59–61). Odlomek rombaste plošče loka nad peresovino (**G2069**) pripada varianti fibule Almgren 68/69, saj odlomke težko ločimo med starejšo obliko Almgren 68 in mlajšo Almgren 69. Prva je značilna za drugo in tretjo četrtino 1. stoletja, v vzhodnem in jugovzhodnem alpskem prostoru se pojavlja še v pozno-flavijskih kontekstih. Obliko Almgren 69 se datira predvsem v drugo polovico 1. stoletja, razvitejše primerke v 2. stoletje (Gugl 2008, 35–36; Istenič 1999, 59–61; Sedlmayer 2009, 32–34). Odlomek noge z visoko nogo in drobnim gumbom (**G3501**) bi lahko pripadal profiliranim fibulam Almgren 69 (morda celo lokalni različici Udine) ali še mlajšim variantam Almgren 70/73, ki so bile značilne za srednje cesarstvo (Gugl 2008, 36–38).

Nekaj odlomkov lahko uvrstimo med omega fibule tipa Riha 8.1 ali Jobst 35/36 (**G441**, **G1862**, **G2092**). Fibula **G1862** je železna. Omega fibule so bile poznane v mnogih različicah po skoraj celotnem imperiju, v dolgem obdobju med 1. in 4. stoletjem (Riha 1979, 205–209, št. 1777–1791, 1833, 1836; Riha 1994, 177–179; Busuladžić 2010, 88–90; Teegen 2013). Omega fibule so znane tudi iz bližine (Cunja, Mlinar 2010, 67–68, kat. št. 181–182). Naše variante so dokaj enostavne, z rombastim presekom obroča in enostavnimi zaključki, segajo od druge polovice 1., v 2. in 3. stoletje (Riha 1979, 207–209 – tip 8.1.2; Jobst 1975, 217; Riha 1990; Sagadin 1979, 305–307; Busuladžić 2010, 88–90; Milavec 2011b, 23; Teegen 2013).

Fibula **G1497** spada med čebuličaste fibule. Na osnovi jajčastih gumbov, razmeroma kratke noge in profilacije na krakih ob loku jo opredeljujemo v tip Keller 1. Čebuličaste fibule oblike Keller 1 se datirajo od obdobja tetrarhije dalje, od leta 280 do 320, z največjo pogostostjo v kontekstih okoli leta 300 (Keller 1971, 32–35; Pröttel 1988, 349–353; Schierl 2008; Cunja, Mlinar 2010, 70–74; Paul 2011, 39–43). Razširjene so bile tudi na severnem Jadranu, zlasti na akvilejskem območju (Cunja, Mlinar 2010, 70–74; Gaspari *et al.* 2007, 178). Čeprav so te fibule najdene tudi v naselbinah in grobovih civilnega prebivalstva, se zelo pogosto povezujejo s poznorimsko vojsko. Odražale naj bi visok družbeni položaj pokojnika, bodisi visokega funkcionarja, uradnika ali vojaka, častnika. S čebuličastimi fibulami naj bi imeli spet chlamys – vrhnje pokrivalo ali plašč, običajno na desni rami (Schierl 2008; Paul 2011).

Med gradivom je prisotnih pet prstanov. Preprosti obročasti prstani tip Riha 2.34 (**G1441**) so bili razširjeni celotno rimsko obdobje (Riha 1979, 46–47). Bronaste prstane s ploščico ali razširitvijo (**G148**, **G1093**, **G1693**, **G4220**), ki je bila verjetno okrašena, se datira v pozni rimski čas – konec 3. in 4. stoletje (Keller 1971, 109; Riha 1990, 35–36; tip 2.8.2.; za Italijo glej Riemer 2000, 96–97, za Slovenijo: Milavec 2011b, 35). Prstan **G148** je železen, kar v poznoantičnih kontekstih ni redko (Milavec 2011b, 35). Na prstanu **G1693** so poleg ovalne ploščice nakazane še tri okrogle razširitve ali očesca za vstavitve okrasnih buncic iz drugega materiala.

Pogosto so v ženskih grobovih 4. stoletja pokojnice nosile bronaste zapestnice. Ta vrsta nakita je bila sicer priljubljena že od prazgodovine dalje in pogosta v času principata (Buora 1996; Keller 1971, 101–106). V otroškem grobu v amfori, v katerem je bila pokopana deklica, se je ohranila trakasta zapestnica z nesklenjenima koncema (**G1174**). En konec je bil oblikovan v kačjo glavo z odprtimi usti, drugi pa kot kačji rep. Krasila sta jo dva sklopa vrezanih poševnih črt in mrežastega okrasa. Degenerirane oblike živalskih glav naj bi bile značilni del zapestnic od druge polovice 2. stoletja, pogoste predvsem v 3. in 4. stoletju – tip Riha 3.10, varianta 4 (Riha 1990, 56, t. 522 z mrežastim okrasom, 524–525). Trakaste zapestnice z vtolčenim okrasom tipi Riha 3.17–20 so značilne za poznorimski čas, vsaj za 4. stoletje, morda dlje (Riha 1990, 57–58). Med gradivom je ohranjen še en kratek odlomek narebrene zapestnice (ali okova?) **G2660**.

V poznorimskem času se je razvila serija posebnih oblik in kombinacij pasnega okovja. Od vladavine cesarja Konstantina dalje, v 4. in prvi polovici 5. stoletja, se je med vojaškim in kasneje še civilnim prebivalstvom razširila uporaba usnjene pasu (*cingulum*). Pasovi so bili speti s kovinskimi pasnimi

sponami, okrašeni so bili lahko tudi z okovi in jermenskimi zaključki. Vojaki so imeli na pasu (*cingulum militiae*) pritrjen meč in/ali bodalo. Domnevno so pasne garniture odražale položaj v vojaški hierarhiji. Okovi so tako predstavljali insignije (Keller 1971; Sommer 1984; Buora 1996; Pflaum 2000, 57–60; Paul 2011, 60). Manjša pasna spona **G3932** z gladkim ovalnim obročem D oblike in trnom ima pravokotni okov za pritrnitev na usnje izdelan iz dveh plasti pločevin, zapognjenih preko osi obroča. Pasne sponse s pravokotnim okovom se večinoma datirajo od druge četrtine 4. do začetka 5. stoletja, nekatere variante pa celo od konca 3. stoletja dalje (Keller 1971, 61; Sommer 1984, 19; Pflaum 2000, 66–67; nazadnje Paul 2011, 68–71; Milavec 2011b, 40–42). Delu pasne sponse lahko pripišemo kvadratni okov D oblike iz okrogle žice s presegačima koncema (**G4062**) in odlomke trnov pasne sponse (**G2228** in **G3890**).

Krilati okov (**G2818**) je nedvomno del pasne garniture vojaške noše poznorimskega časa, datirane v 4. in redko še 5. stoletje (Sagadin 1979, 314–315; Pflaum 2004, 72–74; Milavec 2011b, 41).

Cevasti okov **G1123** je okrašen z vrezi. S takšnimi okovi so bili zaključeni glavni jermeni pasu. V Sloveniji so znani le iz zahodne polovice – iz Ajdovščine, Hrušice in Ljubljane ter datirani v 4., morda šele v prvo polovico 5. stoletja (Pflaum 2000, 72–74).

Na obleko so nedvomno prišli okrogel gumb z zanko (**G4210**), morda tudi obroček **G3551**. Gumb s pečatno glavico je imel morda vstavljen drag kamen (**G153**). Preprost okrogel okov ali gumb z valjastim členom se končuje s polkrožnim diskom **G1119**. Podobni okovi so lahko spenjali jermenje v okviru vojaške ali konjske opreme, toda primerki s kratkimi zakovicami niso mogli spenjati dveh pasov jermenov, temveč so služili zgolj za okras (Gaspari 2000, 46). Manjši okov ali dvojni gumb **G2923** ima na ploščici vgraviran križ. Značilen je za 3. stoletje. Med sponse jermenja lahko uvrstimo tudi pravokoten okov z zanko **G291** in pravokoten okov z izrastki **G3285**.

Bronasto posodje

V vili so bili odkriti tudi deli, odlomki kovinskih posod, izdelanih iz bronaste pločevine. Bronasto posodje iz zgodnjorimskih kontekstov je dobro poznano, najbolje z najdišč pod Vezuvom (Alison 2004). V poznorimskih kontekstih se bronasto posodje pojavlja sporadično, kot unikatni izdelki. Toda to je morda le posledica stanja raziskav, saj so kovinske predmete lahko pretopili in surovino ponovno uporabili (Castoldi 2002). Odlomek ustja kotlička **G1854** je nekoliko težji. Odlomke tanke pločevine (**G2925**) krasi vtolčen okras koncentričnih krogov. Pripadali bi lahko večjemu krožniku

ali pladnju, zaradi tanke sestave pa morda okrasni plošči stavbnega pohištva ali kot okras (prim. enak okras pri Milavec 2011b, t. 41–42, 50). Odlomek tordirane žice bi morda lahko pripadal delu ročaja (G846, G3499).

Po celem najdišču je najdenih veliko kosov preluknjane bronaste pločevine, le pri nekaj primerih bi lahko prepoznali cedilo (G3081, G4068). Ostali koščki pločevine so slabo ohranjeni, nekateri morda pripadajo delom lesenih veder ali oblogam pohištva. Za večino domnevamo, da so z njimi popravljali predmete iz bronaste pločevine, na primer posode in kotle, saj so pri posameznih ohranjene tudi drobne bronaste zakovice (npr. G1800). Nekateri odlomki bronaste pločevine bi lahko bili tudi deli pasnih spon ali različnih okovov.

Toaletni pribor ali medicinsko orodje

Odlomek bronastega strigila (G1963) ni redka naselbinska najdba, saj so bili na Štalenski gori odkriti v precejšnjem številu. Prav tako je cela serija znana tudi iz Akvileje, kjer se datirajo v čas od 1. do 4. stoletja (Deimel 1987, 81; Giovannini, Maggi 1994, 116). Na grobišču na Križišču je bil cel strigil pridan v grob 5 (Novšak 2011, 64–65; Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

Številni odlomki bronastih igel so značilne najdbe v rimskih naselbinah (Riha 1990, 95–98). Odlomki bronastih igel so številni (G172, G784, G785, G1094, G1118, G1442, G1608, G1799, G2268, G2483, G2504, G2565, G2729, G2730, G3453, G3500, G3933, G4177 ...). Zanimiva je igla z glavico v obliki vrtavke G3080, ki bi morda sodila tudi k preslicam. Nekaterne igle so preluknjane (G2504, G2517, G2730, G3303), kar jih uvršča med šivanke (Deimel 1987, 69–78). Igle z razširitvijo pripadajo kozmetičnim žličkam ali medicinskemu orodju – s ploščato žličko G1443, s ploščato razširitvijo G2316, G3500, G4013 (Deimel 1987, 102–106; Riha 1986, 56–62, t. 28–31), s ploščato lopatko G3669 (Deimel 1987, 104–105, t. 99–103; Riha 1986, 64–77, t. 39–55).

V odlomku zavitega traku G2916 bi morda prepoznali zgornji del pincete (Riha 1986, 33–37; Deimel 1987, 102–103, t. 96–97).

Uporabni predmeti in orodje

Odlomek okroglega predmeta z zanko pripada zvoncu ali bolj verjetno uteži (G2754), saj je v zlitini velik odstotek bron (prim. Županek 1997).

Ribiški trnek (G2071) z enojno zalustjo je bil nedvomno povezan z ribištvom v morju in morda tudi v Rižani. Trnki enake oblike so bili v rimskem obdobju razširjeni po celem Sredozemlju (prim. Feugere 1992a, 147–155) in niso vezani

le na morske obale, temveč tudi na ribolov v rekah. Trnki enake oblike so bili najdeni tudi v Ljubljani (Horvat 1990, t. 36: 2)

Odlomek igle z zanko na koncu G1498 bi morda služil šivanju ribiške mreže (prim. Feugere 1992a, 143–146, sl. 5: 2–3, sl. 7: 1). Nekaterne izjemno dolge igle G2987 in daljši trak z luknjico G2126 so bile namenjene podobnim opravilom, čeprav nam bližnjih analogij ni uspelo dobiti.

Kvačka na tulastem nastavku (G152) se je uporabljala pri vezenju ali tkanju, predvsem pri tkanju na statvah (Deimel 1987, 70, t. 51: 6; Busana, Cottica, Basso 2012, sl. 6, 393–395). Tako kot danes so z bronastimi šivankami šivali blago (G2730); nekatere so dokaj dolge in zavite (G1286, G2367) (Deimel 1987, 69–78).

Odlomek orodja kvadratnega preseka pri ročaju in okroglega preseka na špičastem delu G3757 morda pripada šilu, ki se je lahko uporabljalo za fina dela pri obdelavi kovin, kosti, usnja ali tkanine. Ohranjeno je tudi bronasto šilo s tulastim nastavkom G734.

Okov ročaja G2597 je edini izdelan iz bron. Podobni okovi so bili najdeni tudi na Štalenski gori. Pripadali so nožem ali drobnemu orodju (Deimel 1987, t. 56: 12–13).

Bronaste žeblje G1013, G1502, G1607, G1983, G2129, G2505, G4160 so potrebovali tako v ladjedelništvu kot pri izdelavi lesenega pohištva in drugih domačih pripomočkov. Ohranjenih je kar nekaj manjših aplik in zakovic. Razne bronaste ploščice (npr. G1012, G1122, G2123 ...), ki so bile pritrjene z gumbi ali žeblički, lahko interpretiramo tudi kot okovje pohištva.

Zaključek v obliki šahovske figure G2119 bi tako lahko krasil pohištvo ali ročaje drobnih predmetov (npr. ključa Rafaelli 1996, fig. 28: 1 ali ogledal ipd. prim. Deimel 1987, t. 50: 13, t. 57; Murgelj 2000, poglavje 9.2, t. 15: 2). Objemka G3552 bi prav tako pripadala delom pohištva (prim. Deimel 1987, t. 108: 7–9). Bronaste obročke so pritrjevali tako na dele noše – pasno jermenje kot na dele pohištva in drugih uporabnih predmetov (npr. G1444, G1797 ...). Odlomek aplik v obliki nogice G4176 spada v isto kategorijo predmetov.

3.1.2 Svinčeni predmeti

Na celotnem najdišču je bilo izkopanih precej svinčenih predmetov. Veliko je zmaličenih in neprepoznanih kosov, 42 predmetov smo uvrstili v katalog.

Največja je nedvomno okrogla in rahlo konkavna svinčena plošča (G24a), najdena na dnu dolija SE 469 v shrambnem prostoru K.

Med prepoznavnimi kosi je 5 različno velikih uteži (G15, G261, G2564, G4064, G4092). Večinoma imajo okrogle stojne ploskve in stožčasto ali zvončasto obliko trupa. Na vrhu so nekatere preluknjane (G261, G4092), kar je omogočalo obešanje; druge so polne (G15, G4064). Utež G4064 bi imela celo piramidalno obliko. Utež G2564 je v celoti preluknjana. Uteži so se uporabljale tako za tehtanje s hitro tehniko kot pri drugih aktivnosti, morda ribištvu. Visoko vsebnost svinca v bakrovi zlitini domnevamo tudi pri G2754, ki je bila utež za hitro tehniko (prim. Županek 1997).

Nizka stožčasta oblika G3746 bi morda kazala na svinčeno plombo. Svinčeni plombi bi lahko pripisali tudi okroglo ploščico G482.

Med bolj prepoznavnimi predmeti je svinčen ovalen okov trikotnega preseka (G1095).

Cevasti ploščici G1295 in G2130 so nedvomno uporabljali kot uteži za ribiške mreže (Feugere 1992a, 147–153), podobne so najdene tudi v Simonovem zalivu (Stokin, Zanier 2011b, sl. 94; Groh, Sedlmayer 2017, 164). Nekaj tanjših plošč z manjšimi luknjicami G2357 bi lahko pripisali ladjedelništvu – s svinčenimi oblogami so utrdili trup oz. lupino ladje.

Pravokotna preluknjana plošča G1447 je debelejša in je verjetno služila kot stavbno okovje, okov G480 kot vratno okovje. Podobno namembnost domnevamo tudi za prepognjen trak G2742, preluknjan okov G3560 in preluknjan trak G3758. Stavbnemu okovju ali surovinskim kosom bi lahko pripisali tudi odlomljen obroč G358, obroč G2894 itd.

Nekatere večje kose bi lahko pripisali spojkam, veznim členom med arhitekturnimi elementi. Posebej kos G1446, ki ima kvadraten presek in klinast profil, bi lahko zapolnjeval utor v kamnitem gradbenem elementu. Verjetno je bil recikliran kot svinčena surovina. Odlomek svinčene palice pravokotnega preseka G47, G849 in G1504 uvrščamo med spojke.

Veliko svinčenih kosov kaže na reciklažo, saj so bili večji kosi svinca zviti in z ognjem rahlo preoblikovani (G847, G852, G1282, G2712, G2742, G3044). G848, G850 in G1446 lahko interpretiramo kot ingote – surovce za domačo uporabo, za kovaške dejavnosti na posestvu, o čemer nam pričajo tudi staljeni primerki, na katerih so še vidne kapljice (G850, G1210). Surovino so pridobili z nakupi ter kasneje s preto-pitvijo odpadnih in zlomljenih predmetov (o domnevi kovaških in metalurških dejavnosti v vili v Simonovem zalivu glej še Groh, Sedlmayer 2017, 164; za Dragonero: Starac 2010).

3.1.3 Železni predmeti

Noša

K noši prebivalcev spadajo že omenjena železna omega fibula (G1862) in prstan z ovalno razširitvijo G148. Usnjena obuvala so imeli okovana z žeblički za čevlje (G2251 in G173). Kar nekaj odtisov obuval zidarjev je nastalo v mali zidov.

Konjska ali živalska oprema

Ko Cato (Cato Maior I – II) našteva dele *pars rustica*, poleg orodja omenja tudi konje in vprežno živino (Carandini 1984; Carandini 1989). Železna obuvala kopit (*solea ferrea*) so bila namenjena varovanju kopit pred obrabo in poškodbami na trdih podlagah (skalnata tla, grušč, prod, trd tlak ...). Žlebovi in konice na spodnji strani podplata so preprečevali zdrse na spolzkih tleh. Namenjena so bila predvsem tovornim in vprežnim živalim, za jezdenje niso bila primerna, saj je bila žival sicer preveč okorna. Obuvalom enokopitarjev pripisujemo odlomek G2322, pri čemer domnevamo, da so bile takšne hiposandale redko namenjene konjem, saj so za vprežne in tovarne živali pogosteje poleg volov služile mule in osli. Odlomek G3031 je bil namenjen dvokopitarjem, torej podkev ali obuvalo za govedo in vole. Ohranjena je le polovica obuvala, ki je bilo med obema členoma gibljivo (Manning 1985, 63–66; Dolenz 1998, 96–97; Pflaum 2007, 325–326). Žeblička G857 in G2633 sta bila namenjena pritrjevanju podkev. Novejšim podkvam pripisujemo G4073.

Morda bi lahko manjši in zelo preoblikovan kos železa G2520 pripisali živinskemu zvoncu.

Kovinska plošča iz dveh krakov s posameznimi luknjicami (G2713) bi lahko služila pri privezovanju jermenja na glavi ali prsih vprežne ali tovarne živine, morda pa tudi kot okrasna plošča stavbne opreme. Večjo pasno spono z dvojnim okovom in trnom (G2649) so uporabljali za pritrjevanje širšega jermenja pri transportih ali delu na posestvu (oranje, mletje na živalski pogon itd.). K jermenski opremi spada tudi stranski element žval ali brzde (G1450).

Med dele voza bi lahko uvrstili večji trakast obroč (G4213 – prim. Milavec 2011b, t. 18: 1–4). Ploščati okov z obročem G4221 bi lahko pripisali tudi delom voza (morda še G1015).

Rokodelsko orodje in pribor

Med gradivom je zelo veliko nožev najrazličnejši velikosti in oblik. Posebna skupina nožev ima trakast ročaj z nesklenjeno zanko na koncu. Podoben zaključek za obešanje se pojavlja tudi na ključih in nekaterih orodjih. Med množico odlomljenih, obrabljenih, močno zarjavelih in slabo ohranjenih rezil (npr. G975–977, G1548, G1550, G1859, ...) je še nekaj

bolje razpoznavnih primerkov. Pri nožih **G2242** in **G2707** se linija hrbta rezila nadaljuje v trakasti ročaj, ki je trnast ali bolj pravokotne oblike. Nekaj analogij najdemo na Tonovcovem gradu (Milavec 2011b, t. 25: 4, 6). Noži s trakastim ročajem trapezaste oblike **G1547** so značilni za notranjsko-kraško regijo (Gaspari 2000, 50; Murgelj 2000, t. 5: 1). Nož s trnastim nastavkom **G1296** ima ohranjen še okrašen okov, ki je morda medeninast. Podoben nož je bil najden v Emoni v srednje cesarskem kontekstu (konec 2.–3. stoletje). Še nekaj nožev ima trnast nastavek (npr. **G2783**), kar nekaj pa trakast ročaj z nesklenjeno zanko na koncu (npr. **G483**, **G1507**, **G2929**). Tudi noži z zankami so značilni za notranjsko-kraško regijo (prim. Gaspari 2000, 49–50). Obročasti zaključki so služili obešanju in so bili pogosti tudi na drugih orodjih (npr. pri šilih – prim. Murgelj 2000, poglavje 8.10, t. 12: 3, 4) in ključih (odlomki **G3671**, **G483**). Tipološka raznolikost nožev načeloma ni povezana z različno uporabo ali kronološko determiniranostjo posameznih oblik. Uporaba posameznih oblik nožev ni natančneje znana. Prvenstveno so se uporabljali kot kuhinjski pripomočki, razširjeni za različne dejavnosti v gospodinjstvu, pri rokodelstvu in kmetijstvu (Manning 1985, 108; Feugere 1992b; Dolenz 1998, 249–275; Gaspari 2000, 50; Pflaum 2007, 321–322). Našpičen odlomek z luknjico **G3944** bi lahko pripadal ročaju ali zažigalnemu nožku.

Veliko je tudi tesarskega ali mizarskega orodja za obdelavo lesa, npr. žličasti sveder **G2650**, ki je imel na trapezastem delu pritrjen lesen ročaj. Oblike so večinoma kronološko neobčutljive in se pojavljajo celotno rimsko obdobje do današnjih dni (Gaitsch 1980, 28–29; Pietsch 1983, 42–44; Gaspari 2000, 48; Pflaum 2007, 324–325; Milavec 2011b, 52, t. 15: 3–8).

Z železnimi šili so rokodelci prebadali ali obdelovali usnje, blago ali nekoliko trše materiale. (Deimel 1997, 177; Klasinc 1999, 74–78; Murgelj 2000, 65–66; Gaspari 2000, 48; Pflaum 2007, 327). Nekoliko tordiranemu šilu z zanko na koncu **G2376** lahko vzporejamo šilo iz zakladne najdbe Vodice pri Klancu (Pflaum 2007, 327). Šilu pripada tudi železna konica **G1125**. Zanimivo oblikovano orodje **G4000** bi lahko uvrstili k dletu s trnastim nasadiščem za držaj ali šilu z držajem pravokotnega preseka.

Usnjarskemu orodju bi lahko pripisali tudi rahlo nazobčano dleto z lopatko na drugi strani (**G3896**), čeprav se približuje obliki nožev s trikotnim nastavkom (prim. Milavec 2011b, t. 27: 1). Med težja dleta s ploščatim rezilom bi morda uvrstili **G1096** in **G1134**, čeprav bi lahko pripadalo tudi kakšnemu kmetijskemu orodju.

Tesarsko orodje **G41** z razcepljeno konico ali kljunom je imelo na drugi strani oblikovano čelo kladiva. Namenjeno je bilo tako za pritrjevanje kot puljenje žebeljev (prim. Pietsch 1983, 24, 91; Gaitsch 1980, 88, 90–91; Pflaum 2007, 324). Kavelj z dvema rožičkoma **G1127** bi lahko pripadal orodju za puljenje žebeljev ali stavbnemu železju (prim. Milavec 2011b, 57, t. 26: 9).

Ošpičen kvadratni odlomek **G1055** masivne izdelave in kvadratnega preseka na drugi strani bi lahko pripadal kladivu (s konico) ali nakovalu. V podobno skupino bi morda uvrstili tudi masiven odlomek **G1560**.

Rahlo zavito odlomek orodja s tulastim nastavkom in ravnim rezilom **G2258** je morda služil dolbenju lesa. Podobnemu opravilu pripisujemo tudi zavite odlomke **G31**, **G1305** in **G1566** (prim. Sagadin 2000; Sagadin 2015; Milavec 2011b, 52; Gluščević 2015).

Ravno rezilo **G1803** predstavlja železni del obliča (Strong, Brown 1976, 159–161; Murgelj 2000, poglavje 8.6, t. 10: 1–3), odlomek nazobčanega lista **G2519** pa žago (prim. Strong, Brown 1976, 156–159; Busuladžić 2015, 35–37; Murgelj 2000, poglavje 8.7, t. 10: 4–6).

Ploščato orodje s pahljačastim zaključkom **G1303** bi lahko pripisali širokim dletom.

Kmetijsko orodje

Med boljše ohranjenim orodjem izstopa skupina pripomočkov z dolgim zavitim rezilom, ki so imela kratek lesen ročaj. Raznolika dolžina, širina in krivulja rezila odraža raznovrstno uporabo pri kmečkih opravilih, ki so zajemala predvsem rezanje rastlinja, žit, setve in obrezovanja vej drevoja in vinogradov. V latinščini ta orodja odgovarjajo terminu *falx*. Antični avtorji navajajo več kategorij rezil (*falx vinaria*, *falcula arboraria*, *falx messoria* ...), med katerimi bi prepoznali srpe, vejnike, kosirje, kose in celo bojne nože (Harvey 2010, 706–707; Manning 1985, 49–56; White 1967, 71–88; Pohanka 1986, 178–179; Dolenz 1998, 137; Gaspari 2000, 49). Na Školaricah je bil najden srp z dolgim trnastim nastavkom za ročaj **G4066**. Vejnik ali kosir **G1505** z dolgim rezilom, ki je le na koncu zavito, in ploščatim nastavkom za ročaj, na katerega so bile z zakovicami pritrjene koščene ali lesene stranice ročaja, je nedvomno služil za obrezovanje drevoja in trt. Dolg vejnik **G1549** ima rezilo in ročaj nekoliko drugače oblikovan. Širše zavito rezilo **G2040** in **G1490** bi bilo morda bolj podobno srpu. Odlomek kosirja **G1190** težko ločimo od večjega noža.

V odlomku s pokončnimi zalustmi **G2393** smo prepoznali čelo sekire. Tulast nastavek **G2484** ima odlomljeno rezilo ali ploščo, s katero bi lahko ugotovili, kateremu orodju

je pripadal. Odlomek okova ali dela nasadišča za orodje **G2073** je bil prekovan z drugo zlitino. Rahlo zavitemu rezilu ali ploščatemu delu orodja **G1561** težko poiščemo namembnost.

Ohranjena je le ena polovica škarij **G2433**.

Primerki kopač ali rovnic sodijo med preproste ploščate kopače z ravnim listom, ki je trikotne ali trapezaste oblike ali pa skoraj enakomerno širok (**G292**, **G1062**, **G1063**, **G1491**). Raven list poteka pravokotno ali pod majhnim kotom na držaj ali toporišče, pravokotno čelo leži takoj za ušesom (Pitsch 1983, 28; Pohanka 1986, 77–79; kopače tipa 1 b; Gaspari *et al.* 2000, 198; Tagliaferri 1986, 336; Piccottini 1984, 109; Dolenz 1998, W228; Gaspari 2000, 48–49). S kopačami ali rovniciami so obdelovali težko zemljo na flišnih pobočjih, ki niso bila toliko primerna za ralo. Ročna obdelava njiv je bila za Slovensko Istro značilna do začetka 20. stoletja (prim. Titl 1965). Rovnice so bile primerne za nešteta opravila v vinogradih, sadovnjakih in oljčnikih ter na njivah ali na posestvu v okolici poslopij. Če naštejemo le nekaj: obkopavanje dreves ali rastlin, sajenje, izkop drenaž, prekopavanje zemljine (White 1970, 442–445; Harvey 2010, 704–705).

Podobno kmetijsko in rokodelsko orodje je znano iz mnogih naselbin v Sloveniji (Ulaka: Gaspari 2000; Rodik: Murgelj 2000; višinske naselbine: Milavec 2011b) in zakladnih najdb iz poznorimskega časa (Sagadin 2000; Sagadin 2015; Pflaum 2007; Gaspari *et al.* 2000; Božič 2005). Zanimivi so tudi skupki mnogih vil rustik v Kampaniji in pod Vezuvom (White 1970, 442–445; Allison 2004; Harvey 2010).

Stavbna oprema in okovi

Večina odkritih železnih predmetov spada k stavbnemu železju, saj so bili uporabljeni pri gradnji poslopij. To so razni okovi, spojke, skobe in žebli. Večji žebli (od 9 do 12 cm) so verjetno spajali leseno strešno konstrukcijo. Vsi so kovani, s piramidalno ali lepo oblikovano stožčasto glavico in trnom kvadratnega preseka. Primerki v žganini skladišča in shrambenega prostora so dobro ohranjeni (npr. **G1065**, **G1212**, **G1220**). Tako oblikovane glavice so lažje prenesle silo pri zabijanju. Nekateri primerki imajo polkrožno obliko glavice. Velike količine teh žebeljev kažejo na debelino spojenih tramov, ki so nosili strešno konstrukcijo (prim. Salvo 2007). Na osnovi nekaterih zavitih primerkov bi se dalo sestaviti različne debeline elementov nosilnega ogrodja strehe (npr. **G965**). Najdaljši primerki dosejajo tudi 25–30 cm (npr. **G3557**). Njihova namembnost ni znana.

Srednji žebli, dolžine okoli 5–7 cm, so služili tako za povezovanje lesenih gradbenih elementov ostrejša (tanjša letve) kot lesene notranje opreme, čemur so služili predvsem

manjši žebli, dolgi okoli 1–3 cm (npr. **G3050**). Srednje dolgi žebli so se uporabljali tudi pri pritrjevanju različnih gradbenih elementov na stene (npr. za tubule, za podboje, držaje vrat in okenske okvirje). Načeloma so bile glavice žebeljev, ki so bile ali prekrte s stenskim ometom ali so bile namenjene biti vidne, ploščate. Žebli na vratih, ob oknih in na stavbnem pohištvo naj bi bili celo lepo oblikovani (Salvo 2007; Milavec 2011b, 59–63).

Med gradivom smo zasledili veliko odlomkov trnov, ploščatih klinov, skob in spojk, ki pa so večinoma fragmentarni in jih je težko v celoti rekonstruirati. Trni kvadratnega preseka lahko pripadajo tako odlomljenim žebeljem kot tudi klinom (npr. dolg klin **G1520**, **G1554**, **G3558** klin ali spojka **G1863**). Kar nekaj odlomkov pripada ploščatim klinom (**G978**, **G1579**, **G1699**). Dva kratka in široka primerka, bolj podobna zakovicam, sta bila izredno lahka (npr. **G22**). Nekaj žebeljev je imelo široko, toda tanko in polkrožno oblikovano glavico (**G446**, **G965**, **G3306**). Ali lahko skobam pripišemo tudi odlomek s trakasto glavico **G2506**?

V naselbini ne smejo manjkati ključi. Odkritih je kar nekaj odlomkov. Najdena sta bila dva cela primerka. Železen ključ z dvema komaj zaznavnima kljunoma na bradi **G1576** ima enostaven držaj. Železen ključ z dvema kljunoma na bradi **G1558** ima ploščat držaj z obročkom na koncu (Dolenz 1998, 208–209; Milavec 2011b, 59–62, t. 30: 19–20). Enake držaje zasledimo pri več odlomkih (npr. **G1557**, **G3559**, **G3671**). Če slabo ohranjen odlomek **G1191** s ploščatim držajem in dvema kljunoma ne uvrstimo med orodje, gre verjetneje za ključ. Enostavno razdeljeni in široko razmaknjeni kljuni kažejo, da je bil zatič ključavnice narejen iz lesa. Ključ so vstavili v odprtino ključavnice in ga obračali, dokler niso kljuni nasledli v odprtine v zatiču, ki se je nato lahko dvignil z zapaha. (Pohanka 1986, 208; Dolenz 1998, 208–209; Gaspari 2000, 50). Analogije najdemo tudi v vzhodnih Alpah (Raffaelli 1996). Na vratih je bil pritrjen zvit tečaj ali zapah ključavnice **G1801** (prim. Cavada 1996; Milavec 2011b, 59–62). Vratnemu tečaju s polnimi ploščatimi okovi pripada debel primerek **G3142**, **G2455** in v celoti ohranjen **G1774**. Manjši ploščati odlomki kot **G263**, **G975–977** bi lahko pripadali tovrstnim okovom (slabše ohranjenih včasih ne moremo ločiti od ploščatih klinov ali celo nožev). Verižnemu tečaju vrat lahko pripada razcepka **G1132**, ki bi lahko služila tudi za pritrditev okenskih okvirjev (prim. Milavec 2011b, 59–62, t. 32: 3–22). K vratnim okovom prištevamo tudi dva velika predmeta **G1018**, ki sta bila najdena pri vhodu v skladišče. Analogije zanje sicer nismo uspeli najti. V bližini sta ležala dva večja hišna okova **G1016** in **G1015**, ki bi morda tudi lahko služila okovjem lesenih elementov voza.

Zatič z zanko **G1700** je bil s koničastim delom pritrjen v steno, medtem ko je zanka segala iz stenskega ometa in služila obešanju, morda stavbne opreme kot so vrata ali okna.

Manjši in večji obroči so služili obešanju (npr. **G2787**, **G1124**, **G1551**, **G1698**), prav tako razne kljuke (**G3731**). Mali hišni okov z ohranjenim obročkom in razcepko **G2926** je bil del pohištva. Ploščati okov s predrtino **G2695** je bil lahko pritrjen na stavbne dele ali pohištvo. Ploščati okov z obročem **G1019** bi lahko interpretirali kot vratni okov (Milavec 2011b, t. 33: 11) ali stenski klin za privez npr. na zunanji strani stavbe. Podoben okov **G4221** bi lahko pripisali tudi delom voza.

Sledi kovaštva

Obilica žlindre v vili odraža kovaške in metalurške dejavnosti. Kosi žlindre so se koncentrirali na zgornjem dvorišču (sektorja 12 in 13) ter na območju prostora II (sektor 8/C–D3, kjer je v ruševini strehe bila prisotna tudi opeka z odprtino) (glej pogl. 4.5 Analize žlindre). Veliko odlomkov železa je bilo prežganih, rahlo preoblikovanih in stopljenih v ognju (npr. **G1128**, **G1135**, **G2073**, **G2520**). Zdi se, da so bile veliko količine železa nabrane in shranjene v prostorih vile kot surovina, deloma že pripravljene za reciklažo in pretopitev. Odlomek polkrožnega predmeta s trnom **G1135** bi morda pripadal livarskemu orodju – livarski posodici ali nekakšni žlici (prim. Busuladžić 2015, 113–114, t. 99: 301). Na odlomku **G2520** so vidne sledi drugačne zlitine (za opazke o predelavi se zahvaljujemo dr. Tini Milavec in dr. A. Gaspariju). Kos železa s pravokotnim presekom in z blago zaobljeno zgornjo površino (**G1699** in **G1055**) bi morda opredelili kot manjše nakovalo oziroma klepalnik. Nakovala so bila zabita navpično na kovaške klade in so bila zato opremljena s trnom. Podobne oblike nakoval so bile v uporabi že v železni dobi in jih poznamo tudi v rimskem obdobju (Strong, Brown 1976, 145; Dolenz 1998, 162–163, t. 51: W15–17; Giesler 1981, 78, t. 26: 278–279; Gaspari 2000, 47).

Orožje

Zanimiva je prisotnost nekaj kosov orožja. Dolga ost rombastega preseka s tulasto nasaditvijo **G1545** je pogosta najdba v poznorimskih kontekstih zahodne Slovenije (Martinj Hrib, Hrušica, Tonovcov grad, Vodice pri Kalcah), interpretirana je kot metalno orožje – katapultni izstrelek (Pflaum 2007, 320, sl. 8: 6; Milavec 2011b, 50–51, t. 11: 7).

K delom vojaškega, verjetno poznorimskega orožja, prištevamo še manjšo pušično ost s trikotno ploščato konico in tulastim nastavkom **G2456** ter nekoliko večjo različico **G3032**. Uporabljene bi bile lahko tudi za lov, čeprav naj bi bile zanj uporabljene nekoliko drugačne oblike osti (Milavec 2011b, 49–50, t. 10: 13).

3.2 Keramično gradivo

Tina Žerjal

3.2.1 Fino namizno posodje

Fina namizna keramika predstavlja 18,7% delež izbrane-ga gradiva, in sicer keramika tankih sten 6,3 % in sigilata 12,4 %. Italska tera sigilata je med keramiko 1. in 2. stoletja najštevilčnejša skupina finega sigilatnega posodja z 72,6% deležem. Skromni delež pripada aretinski sigilati iz srednje Italije, večina posod je bila izdelana v delavnicah Padske nižine. Pripadajo pozni keramiki s črnim premazom in padski sigilati B iz prve polovice 1. stoletja, severnoitalski reliefni sigilati, poznapadski sigilati iz druge polovice 1. in prve polovice 2. stoletja, kozarcem in skodelicam keramike tankih sten istega izvora. V poznejših obdobjih se je ta lončarska tradicija nadaljevala v padski sigilatni proizvodnji iz srednje-ga in poznega cesarskega obdobja, ki je bliže prečiščeni namizni keramiki z rdečim premazom. Iz vzhodnega Sredozemlja so uvozili vzhodno sigilato B2 (druga polovica 1.–2. stoletja), neprepoznano proizvodnjo sigilate, korintsko reliefno keramiko (2.–3. stoletje) in fokajske vrčke v keramiki tankih sten (druga polovica 1.–3. stoletje). Konec 2. stoletja se pogled na pogrinjke popolnoma spremeni s prihodom afriške sigilate, ki prevlada v poznorimskem obdobju.

Proizvodnja srednje Italije

Vsi odlomki **aretinske sigilate** pripadajo fakturi A s Štalenske gore (Schindler, Scheffenegger 1977, 17). Najstarejši primerek je odlomek ustja konične skodelice oblike Consp. 22.1 (**G4001**) s peresnim okrasom na trodelnem profiliranem ustju in datiran med drugim desetletjem 1. stoletja pr. n. št. in drugim ali tretjim desetletjem 1. stoletja n. št. (Consp. 1990, 90). Cilindrična skodelica oblike Consp. 26.2 (**G2095**) ima ostenje okrašeno z žlebovi. Na Štalenski gori skodelice oblike Consp. 26 sporadično pojavijo na prelomu stoletja, pogostejše pa so predvsem v kontekstih v obdobju 20/25–45 n. št. (Schindler, Scheffenegger 1977, 205; Consp. 1990, 98). Odlomek ustja **G155** verjetno pripada krožniku oblike Consp. 6.2, ki sodi v poznoav-gustejsko do klavdijsko obdobje (Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 143). Odkriti odlomki krožnikov s koleščkanim peresnim okrasom (**G4100**, **G4017**) bi lahko pripadali oblikam Consp. 4 ali 18–21 iz poznoav-gustejskega-tiberijskega do klavdijskega obdobja ali poznejšim krožnikom Consp. 3 (Consp. 1990, 148). Najmlajša primerka iz aretinskih delavnic (**G513**, **G3907**) pripadata krožnikom s pokončnim robom ustja oblike Consp. 20.4. Aretinske delavnice so jih izdelovale v času med Tiberijevo in Neronovo vladavino, v posameznih primerih pa se pojavljajo do konca 1. stoletja.

Rob ustja aretinskih izdelkov je krasilo po 8 aplik z različnimi motivi (Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 127, 143), na krožniku **G4100** so aplikle palmovih listov z girlandami.

Proizvodnje severne Italije

V zgodnjem obdobju vile je med sigilatnim gradivom dobro razvidna skoraj popolna prevlada močne padske lončarske produkcije (Žerjal 2005).

Keramiki s črnim premazom pripada le en odlomek t. i. poroznega fabrikata. Prstanasto dno (**G1325**) bi lahko pripadalo krožniku s poševnimi stenami oblike Morel F2276 ali F2277 (= Lamboglia 7/16; Morel 1981, 159–160) ali oblike Morel F2284e (Morel 1981, 162; Schindler 1986, Abb. 4/1). Poenostavljeni obliki Morel F2276 in F2277 sta bili značilni za zadnjo fazo padske proizvodnje v avgustejsko-tiberijskem obdobju (do prvih desetletij 1. stoletja n. št.), ki se je ohranila le še na najbolj perifernih območjih proizvodnje v Transpadani (Frontini 1985, 13, 21; Brecciaroli Taborelli 2005, 73).

Med najstarejšimi primerki **padske sigilate B** (Padana B) najdemo oblike, ki so bile prevzete po vzorih aretinskih lončarjev že v začetku proizvodnje – v zadnji četrtini 1. stoletja pr. n. št. Lokacije lončarskih delavnic v Padski nižini v glavnem še niso poznane, domnevajo pa se v mnogih padskih mestih, katerim moramo prišteti tudi manjši delež domnevnih delavnic lokalno-regionalnega značaja (kot Loron v Istri). (Mazzeo Saracino 2000, 38; Schneider 2000a; Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 169–176; Zabe-hlicky Scheffene-gger 2006 za Loron: Maggi 2001; Cipriano *et al.* 2006). Nekoliko groba različica koničnih skodelic oblike Consp. 22.6 (**G2336**) je značilna za padsko proizvodnjo. Začetek izdelave sega v konec 1. stoletja pr. n. št., doseže vrh v avgustejskem in konec v poznem tiberijskem obdobju (Mazzeo Saracino 1985, 197; Conspectus 1990, 90). Približno sočasna je proizvodnja razvite oblike krožnikov Consp. 18.2 (**G178, G1419, G2961 G2274**), le da se v Padski nižini pojavljajo v kontekstih od konca 1. stoletja pr. n. št. do srede 1. stoletja n. št. (Mazzeo Saracino 1985, 198; Mazzeo Saracino 2000, 35; Lavizzari Pedrazzini 1985, 341, op. 5, 344; Conspectus 1990, 82 – datacija drugačna od ostalih – le do tiberijskega obdobja). Konične skodelice oblike Consp. 24.3 (**G109, G1420, G2349**) so bile prav tako posebnost padskih delavnic, predvsem delavnic na obalah severnega Jadrana (Volonté 1996a, 107–108), od srednjeavgustejskega do klavdijskega obdobja (Mazzeo Saracino 1985, 197; Conspectus 1990, 94) in pogosto zastopane v avgustejsko-tiberijskih kontekstih na Štalenski gori (Schindler, Scheffene-gger 1977, 115–119).

Ne preseneča, da so med odlomki severnoitalske proizvodnje najpogosteje zastopani izdelki **poznopadske sigilate**, saj se obdobje njene izdelave, za razliko od padske sigilate B, v celoti vključuje v čas življenja vile. Najštevilnejše oblike predstavljajo skupne oblike padske in poznopadske proizvodnje (oblikovna skupina A), ki na drugih najdiščih prevladujejo predvsem v kontekstih sredine 1. stoletja. Izjemno številčni so v kontekstih flavijskega obdobja. Nova pridobitev le-teh je bila uporaba apliciranega okrasa (Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 151, 153). Tudi na Školaricah so prisotne v obeh fakturah.

Najštevilčnejši odlomki pripadajo skodelicam z rebrom oblike Consp. 34 (4 primerki v padski sigilati B in 11 v poznopadski sigilati). Primerki iz padskih delavnic (**G3261**), ki so se pojavili v tiberijskem obdobju, so redki in vedno neokrašeni. V poznopadski proizvodnji (**G181, G255, G521, G1998, G3311, G4204**) so te skodelice številne in izdelovali so jih verjetno še dolgo v 2. stoletje (Conspectus 1990, 112; Zabe-hlicky Scheffene-gger 1992, 419). Aplikle male maske s kratkimi lasmi, t. i. glave satirov (**G1998**), najdemo le na poznopadskih skodelicah Consp. 34 (Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 72–73).

Krožniki oblike Consp. 20.4 (**G827, G179, G3480**) so se pojavili okoli leta 30 n. št., so zelo pogosti v sklopih iz sredine 1. stoletja po celem Sredozemlju, priljubljeni so bili še vsaj do sredine 2. stoletja ali dlje (Conspectus 1990, 86; Zabe-hlicky Scheffene-gger 1992, 420–423, 442). Njim podobni in sočasni so krožniki s stopničastim prehodom oblike Consp. 21.3 (**G1326**), ki so veliko redkejši v obeh proizvodnjah. Na zunanjem obodu roba ustja so bile v nasproti si ležečih parih razporejene aplikle: rozete (**G3480**), palmovi listi z girlandami in maske (npr. z dolgimi lasmi in diademom – **G827**). Sočasne priljubljene cilindrične čaše z ravnim dnom Consp. 29 (**G3908**) niso bile okrašene z aplikami. Odlomke ustij večinoma težko ločimo od cilindričnih skodelic oblike Consp. 27 (**G32, G2220, G3135, G3250, G3481**). Izdelava obeh oblik skodelic v padski sigilati B se je okvirno končala v klavdijskem času oziroma z iztekom celotne proizvodnje. V poznopadski sigilati so skodelice oblike Consp. 27 redke, najmlajše so bile najdene v grobovih trajanskega obdobja (Conspectus 1990, 100, 104; Zabe-hlicky Scheffene-gger 1992, 420–423, 442). Poznopadske skodelice oblike Consp. 29 so izdelovali do sredine 2. stoletja (Zabe-hlicky Scheffene-gger 1992, 419, 423). V tiberijskem obdobju so se iz predhodnih oblik razvili krožniki oblike Consp. 4.6 (**G238, G390**) in s stopničastim prehodom oblike Consp. 6.2 (**G514, G1421**). V padski sigilati so se pojavljali izključno brez aplik do klavdijskega obdobja (Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 129–130). Poznopadski izdelki (**G1421**)

so dokaj redki in so se sporadično pojavljali do konca 1. stoletja (Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 2001, 124, 143; Zabehticky Scheffenegeger 1992, 420–423, 442). Prav tako so redke polkrožne skodelice na nogi Consp. 36.4. Čeprav so bile razširjene že v tiberijskem času (padska sigilata B), je njihova izdelava segala mnogo dlje (poznopadska sigilata – G3312, G3854, G4206), saj so bile na grobišču v Angeri pridane še v grobove hadrijanske in severske dobe (Lavizzari Pedrazzini 1985, 350–351). Izdelovali so jih tudi v tretji fazi lončarske delavnice na ulici Montona v Padovi (Cipriano, Mazzochin, Rossignoli 2006, 251; druga pol. 1.–sredina 2. stoletja) in na ulici Platina v Cremoni v drugi polovici 2. in začetku 3. stoletja (Breda 1996; Jorio 1998, 130).

Krožnik z visoko poševno steno in izvihanim ustjem Consp. 3 (G55, G128, G180, G516–520, G744–745, G2180, G2697, G2917, G3456, G3051, G3510, G3567, G3830, G3937) je ena najbolj pogostih oblik v kontekstih druge polovice 1. stoletja po celem Sredozemlju, predvsem v poznoitalski proizvodnji iz srednje Italije. Pojavi se že na Štalenski gori in v Bolseni nekoliko pred sredino 1. stoletja (Kenrick 1985, 177; Conspectus 1990, 56). Datirani primerki poznopadske sigilate so najdeni v grobnih celotah od neronskega do antoninskega časa (Zabehticky Scheffenegeger 1992, 421), kar kaže, da je njihova proizvodnja trajala še dolgo v 2. stoletje. V lončarski delavnici na ulici Montona v Padovi so dokumentirani tako v fazi 3 kot fazi 4, od sredine 1. do konca 2. stoletja (Cipriano, Mazzochin, Rossignoli 2006, 251–254; Consp. 3.2 in 3.3). Med 14 odkritimi primerki jih pet pripada padski in devet poznopadski sigilati.

V neronskem obdobju so se v poznopadski sigilati pojavile popolnoma nove oblike krožnikov in skodelic z značilnim barbotinskim okrasom (oblikovna skupina B), ki so se popolnoma uveljavile v flavijskem času, pozneje pa prevladale. Proizvodnja izdelkov skupine B naj bi se nekako končala sredi 2. stoletja (Zabehticky Scheffenegeger 1992, 421–422). Med gradivom so najštevilčnejši odlomki servisa z izvihanim ustjem, krožnika oblike Consp. 39 (G3178) in skodelice oblike Consp. 43 (G56, G529, G530, G3182–3183), ki predstavljata glavno obliko flavijskega časa v padskem in noriško-panonskem prostoru (Conspectus 1990, 120, 128; Schindler Kaudelka, Groh 1995, 360). Najdeni so bili tudi varianta skodelice oblike Consp. 43.2 (G527–528), ki ima na notranjem robu ustja pokončen nizek rob (Conspectus 1990, 128), servis z obrobjenim horizontalnim robom ustja krožnika oblike Consp. 41 (G3179–3181, G3511) ter skodelice oblike Consp. 45 (G3184) (Conspectus 1990, 124, 132; Zabehticky Scheffenegeger 1992, 419). Odlomek krožnika z ravnim robom ustja (G3945) lahko pripada krožniku oblike Consp. 40 ali oblike Consp. 42 (Conspectus 1990, 122, 126;

Schindler Kaudelka, Groh 1995, 360). Ohranjeni so le posamezni motivi barbotinskega okrasa: lilija (G530), bršljanov list z vejico (G330), grozd z vejico (G3511).

Med gradivom so ohranjeni le trije žigi lončarjev. Na dnu krožnika (G3830) oblike Consp. 3 (manj verjetno Consp. 4.6–7) je odtisnjen žig *in planta pedis PHIL* (OCK 1438.9). Takšen žig je bil najden le še na krožniku v Concordiji (CVArr 1340). Po obliki lahko žig le okvirno datiramo po letu 15 n. št.

Skodelica oblike Consp. 29 (G3908) nosi žig *in planta pedis C·T·P* (OCK 2027, CVArr 1886). S tem žigom so v Padski nižini izdelovali krožnike oblike Consp. 20.4 in skodelice oblik Consp. 29 ter 34 vsaj med vladavino Klavdija in Domicijana (30–80 n. št.) ter mogoče še dlje (OCK 2027, CVArr 1886, Schindler Kaudelka, Groh 1995, 361, t. 24: 25, 26).

Tretji žig (G9) na dnu skodelice Consp. 34 je težko berljiv – mogoče gre za žig *in planta pedis C ... ali Q ...*

Od **severnoitalske reliefne sigilate** so prisotni le odlomki dvoročajnih skodelic Sarius (kat. št. 121–146). Njihova proizvodnja se je začela že v zadnji četrtini 1. stoletja pr. n. št., najbolj množična je bila v prvih treh desetletjih 1. stoletja n. št. in se zaključila v klavdijskem obdobju (Schindler Kaudelka 1980, 66; Schindler Kaudelka 1998a, 292; Schindler Kaudelka 2000, 62). Med rastlinskim okrasom zasledimo palmete (G57, G3751, G2418) in akantove liste (G2208, G111, G1106, G2418), rozete ali pentlje (G937, G1106, G2418), niz reliefnih krogcev obrobja okrasno polje na odlomku G4139. Le za odlomek G57 lahko predpostavljamo, da je bilo okrasno polje z linijami, razdeljeno na trikotne odseke ali mrežo v obliki zvezde, medtem ko na najbolje ohranjeni skodelici G1423 stiliziran steber deli okrasno polje na pravokotne odseke. Vmesni prostor zapolnjujeta večji kantaros ter stilizirana upodobitev vojščaka, predstavljena s čelado s perjanico in z okroglim ščitom. Slaba kakovost fature in izdelave okrasa pri večini primerkov kaže na najmlajšo fazo proizvodnje (Brusić 1999, 28; Schindler Kaudelka 2000, 53–54).

Od sredine 2. stoletja so množične sigilatne proizvodnje severne Italije zamenjale lokalne proizvodnje sigilatnega posodja z omejenim območjem distribucije. Praviloma so nekoliko slabše kakovosti in se že približujejo navadni prečiščeni keramiki z rdečim premazom (včasih tudi brez), poimenujejo jo **padska sigilata srednjega in poznega cesarskega obdobja** (Fontana 1998; Fontana 2005 s kratkim pregledom posameznih produkcij; pregled Žerjal 2008a, 70–72).

Na odlomku široke in globoke skleda (G3512) je bil na zunanji površini vtisnjen pas koleščkanja in zgornji del posode

je bil okrašen z barbotinskim okrasom. Podobne globoke sklede so bile v naselju *Bedriacum*, danes Calvatone v Lombardiji, datirane od konca 1. do 3. stoletja, pripisane padski proizvodnji, kot izpeljava oblik Lamboglia 2 in Lamboglia 2/37 iz Narbonske Galije ali galske oblike Dragendorff 37 (Favaro 1996, 269, sl. 12; Cipriano, Mazzochin, Rossignoli 2006, 251; Cipriano, Mazzochin 2011). Oblika globoke skleda s koleščkanim okrasom naj bi bila široko razširjena po Padski nižini, od Lombardije do Emilije, od 2. do konca 3. in celo v kontekstih 4. stoletja (Jorio 1998, 131, t. 38: 4–9). Koleščkan okras naj bi bil najpogostejši okras v teh severnoitalskih produkcijah 2.–3. stoletja in njihova specifična značilnost (Brescia: Jorio 1999, 93). Značilen naj bi bil tudi za poznejšo lokalno proizvodnjo rdečega sigilatnega posodja, ki je bila dokumentirana v Akvileji v plasteh 2. in 3. stoletja (Donat, Maggi 2017, 88–89) ter v kontekstu iz 2. in začetka 3. stoletja domusa na trgu Barbacan v Trstu (Maselli Scotti 2006, 289; Maselli Scotti *et al.* 2003, 33).

Skodelica (G521) in skodela z rebrom (G1268) ohranjata obliko Consp. 34, ki se je v poznopadski sigilati izdelovala vsaj do konca 2. stoletja (Della Porta 1998, 85). Slabo prečiščena glina in nebleščec premaz (TS 9) pri prvi ter popolna spranost premaza na drugi kažeta na pozno fazo proizvodnje. Na Kapitoliju v Bresci so bile take skodelice najdene v kontekstu iz sredine 4. stoletja, z večinskim materialom iz 2.–3. stoletja (Jorio 2002, 323, tip št. 8). Neznanim oblikam skodelic, ki pa so še blizu italški zgodnjecesarški proizvodnji, pripadata še odlomka prstanatega dna (G2230, G3568 – TS 9), ki sta bila verjetno izdelana v (drugi polovici) 2. stoletju. Globoki skledi ali krožniku z ravnimi poševnimi stenami in ostrim prehodom iz dna je verjetno pripadal odlomek G2407. Morda gre za globljo različico krožnika s prstanastogo Consp. 3 ali njeno poznejšo izpeljavo, ki je pogosta v Brescii, na območju Cremona, Verone in Trenta v 2. in 3. stoletju ter se povezuje z obliko Lamboglia 31 iz sigillate chiare B (Jorio 1999, 85, t. 27: 1–3; Jorio 2002, 324, tip št. 3, t. 1: 4–8; Cipriano, Mazzochin, Rossignoli 2006, 251–253: forma 2, sl. 2: 7; forma 4, sl. 3: 2).

Krožniki z enostavnim ustjem (G2170) so bili najpogostejša oblika na najdišču S. Giulia di Brescia v različnih variantah, od globokih, plitkih, širokih, z ravnim ali prstanastim dnom, okrašenih s koleščkanjem na zunanji površini (Jorio 1999, 85–87). Najbližja oblika, tip št. 2 iz Kapitolija v Bresci, širokega, plitkega krožnika na prstanasti nogi, naj bi posnemala obliko Dragendorff 32. Posebej pogosto so jo izdelovali v galskih delavnicah ter območjih zahodne in osrednje Padske nižine od sredine 2. in predvsem v 3. stoletju. Na drugih območjih Italije jo povezujejo z afriškimi oblikami npr. AS A Hayes 27 (Jorio 2002, 325, tip št. 2, t. 1: 2; glej še Jorio 1998,

130, t. 36: 5; Jorio 1999, 86–87, t. 28: 7; Biondani 2005c, 181, sl. 118: 5). V sredini 3. stoletja naj bi bila najbolj razširjena oblika v utrdbah germanskega limesa (Patternoster 2001, 144, t. 3: 1).

Odlomek krožnika z ravnim dnom G3977 ima z oranžnim premazom prevlečeno le notranjo površino in ima podobno fakturo z obilico sljude in groga kot proizvodnje v Sloveniji, značilne za čas od 1. do 4. stoletja (Emona: Plesničar Gec 1977, 54–55, t. 7: 23–29; Ptuj: Istenič 1999, 118–119), ter kot krožnik v otroškem grobu 3. stoletja v Milanu (Patternoster 2001, 143–144, t. 3: 2).

Manjša polkrožna skodelica z enostavnim pokončnim ustjem (G535, KP2) je bila morda izpeljana iz starejše italške oblike Consp. 36 ali oblike AS A Lamboglia 8 iz druge polovice 2. in začetka 3. stoletja, s katerimi povezujejo nekoliko širše polkožne skodelice z navznoter usmerjenim robom v Padski nižini. Lokalna proizvodnja se domneva na območju Cremona (in Berdiaka), kjer posamični konteksti kažejo na daljšo proizvodnjo, vsaj še v 3. stoletju (Breda 1996, sl. 10; Jorio 1998, 130, t. 38: 2).

Od 3. stoletja so se lončarji postopoma odmikali od klasičnih oblik italške ali padske sigilate. Še posebej v 4. in 5. stoletju je bilo izredno pogosto posnemanje oblik (in včasih okrasa) afriške sigilate. Najpogosteje posnemana oblika afriške sigilate D je bil nedvomno krožnik Hayes 61B v času od konca 4. do 5.–6. stoletja (Fontana 2005, 266), ki se na Školaricah pojavlja v navadni keramiki brez premaza (glej poglavje 3.2.5 Namizna keramika). Obliko skodele z ovrtnikom Hayes 91A–B v AS D so pogosto posnemali v poznocesarskih sigilatnih (G3953) ali namiznih proizvodnjah po celi Italiji in drugod po Sredozemlju od 4. do 7. stoletja (Tortorella 1996, 328; Fontana 2005, 266).

Posnetku enega od afriških krožnikov 3. stoletja (Hayes 27, 31 ipd.) bi lahko pripadalo dno G156.

Italaska keramika tankih sten

Skodelice in kozarci keramike tankih sten (KTS) predstavljajo 40,3-odstotni delež finega namiznega posodja 1. in 2. stoletja. Oksidacijsko žgani primerki predstavljajo manjši del odlomkov, medtem ko večina pripada sivi redukcijsko žgani KTS, ki je bila značilnost severnoitalskih delavnic. Analogije kažejo na proizvodnje v vzhodni Padski nižini in jadranskem področju, od koder so izvažali tudi v Emona, Norik in Štalensko goro (Maioli 1972–1973; Ricci 1985, 348–349; Schindler Kaudelka 1975; Schindler Kaudelka 1998b, 392–395; Schindler Kaudelka 2012; Istenič 1999, 105–107; Plesničar Gec 1977, 12–20; Plesničar Gec 1987; Breda 1996; Brassous 2001; Žerjal 2008a, 72–79; nazadnje Mantovani 2015; Konestra 2016).

Glede na slabo ohranjenost odlomkov **redukcijsko žgane keramike tankih sten** je težko ločiti med posameznimi proizvodnjami. A. Ricci je ločila ravensko in akvilejsko proizvodnjo (Ravenna: Maioli 1973, 61; Maioli 1972–73, 116; za Akvilejo: Maselli Scotti 1984) ter jadransko skupino, v katero je uvrstila primerke, ki se pojavljajo po celem jadranskem območju od Emone do grobišča Portorecanati (Ricci 1985, 349; Gervasini 2005, 305). Proizvodnje na Jadranu so potrjene v istrskem Loronu (Cipriano *et al.* 2006, 32), Crikvenici (Ožanič 2011), Altinu (Mantovani 2015 na ulici Montona v Padovi (Cipriano, Mazzochin 2011; Cipriano, Mazzochin, Maritan 2014, 206).

Nekaj odlomkov je izdelanih iz **redukcijsko žgane gline z obilico vključkov**. Odlomki zgodnje polkrožne skodelice (G2231 – KTS 11, morda G185) morda pripadajo fabrikatu C in obliki 68 iz Štalenske gore, ki je bila značilna za avgustejsko-tiberijsko obdobje, čeprav so posamezni primerki prisotni še v kontekstih do klavdijskega časa (Schindler Kaudelka 1975, 84; Sena Chiesa 1985, 395–396, oblika Angera 1; Horvat 1997, 103–104).

Le nekaj odlomkov je bilo izdelanih iz **redukcijsko žgane KTS brez premaza** (KTS12). Za fabrikat D na Štalenski gori, ki se pojavlja v plasteh prve polovice 1. stoletja, je značilno, da dobro žgana in tanka keramika ni premazana (Schindler Kaudelka 1975, 32–33; Schindler Kaudelka 1998b, 399). Cilindrična skodelica rjave barve G265 pripada obliki Angera 2 ali natančneje Ricci 2/327 in Schindler Kaudelka 84 iz tiberijsko-klavdijskega obdobja (Schindler Kaudelka 1975, 95–98; Ricci 1985, 283).

Skodelica G2341 bi lahko pripadala obliki skoraj polkrožnih skodelic Ricci 2/235 (Ricci 1985, 291) ali obliki Angera 1. Mehka siva in nepremazana keramika bi lahko sovpadala s fakturo tipa D v Raveni, ki naj bi bila sicer značilna za pozne izdelke (Maioli 1972–73, 109). Odlomek G1456 pripada polkrožni skodelici z žlebom na polovici ostenja, značilni za avgustejsko-tiberijsko obdobje (Schindler Kaudelka 1975, 61–62, 151–152, 163, 166, oblika 28; Horvat 1997, 104).

Najpogostejša je **siva prečiščena keramika, premazana s črno-sivim premazom**, ki je bolj ali manj bleščeč. Zaradi različne ohranjenosti odlomkov je bilo določanje fakturnih skupin težavno. Tako imajo nekateri odlomki izredno mehko, sivo do svetlo sivo keramiko in slabo ohranjen temno siv mat premaz, katerega bi lahko povezali z ravensko fakturo C (Maioli 1972–73, 108; Istenič 1999, 105–107, KTS3). Druge pa karakterizirata izredno dobro pečena, trda keramika in dobro oprjet svetleč črn premaz, ki bi morda odgovarjal fabrikatu E iz Štalenske gore, ki se pojavi šele v poznotiberijskih plasteh (Schindler Kaudelka 1975, 33; Schindler Kaudelka

1998b, 399–340). Le-tega J. Istenič (1999, 107) enači s svojo skupino KTS4, ravensko skupino B (Maioli 1972–73, 108) in vrsto B iz Angere (Sena Chiesa 1985, 393). Obe fakturi sta značilni za proizvodnjo druge polovice 1. in prve polovice 2. stoletja. Verjetno so prisotne tudi druge proizvodnje jadranskega področja (prim. fakture KTS 2–6 pri Istenič 1999; Mantovani 2015; Mio 2007; Konestra 2016).

Večina odlomkov pripada polkrožnim in bikoničnim skodelicam širše skupine Marabini 36, ki so najpogostejše oblike padske proizvodnje v 1. stoletju. Vsekakor so med njimi izredno redki primerki polkrožnih ali cilindričnih skodelic variante Angera 1 (= Marabini XXXVI, Mayet XXXV, Ricci 2/214, 2/235, 2/291, 2/315, 2/348, 2/405–407), ki so značilne za proizvodnjo julijsko-klavdijskega obdobja, čeprav so jih izdelovali še do neronskega obdobja (Sena Chiesa 1985, 395; Plesničar Gec 1977, 14–15; Tassinari 1998, 40, 48–50). Zunanja površina skodelice G536 je okrašena s peskanjem, ki se je uporabljalo od avgustejskega obdobja do 2. stoletja, toda najpogosteje v tiberijsko-klavdijskem obdobju (Schindler Kaudelka 1975, 134, 134G; Plesničar Gec 1977, 15, t. 1: 16, 21; Ricci 1985, 319; Breda 1996, 52, št. 20; Schindler Kaudelka 2012).

Prvi polovici 1. stoletja bi morda lahko pripisali tudi nekaj odlomkov ustij, okrašenih s koleščkanjem (morda G747, G4022, G3156, G4078), katerega so lončarji sicer uporabljali od tiberijskega obdobja do 2. stoletja (Plesničar Gec 1977, 18–19; Sena Chiesa 1985, 398–403; Ricci 1985, 316–318, okras št. 5; Tarpini 1997, 97). Odlomka G3320, G747 bi morda lahko pripisala obliki 104 s Štalenske gore, ki se pojavlja v plasteh zadnjih desetletij nasebline (Schindler Kaudelka 1975, 111). Najpogosteje so bile s koleščkanjem okrašene cilindrične skodelice tipa Angera 2 (= Marabini XXXVI, Mayet XXX, XXXIII, Ricci 2/230, 2/248, 2/320, 2/323, 2/327, 2/404, 2/409, 2/410, 2/433), ki imajo nizko oblikovan spodnji del trupa in zgornji del skoraj cilindrične oblike, z navpičnimi ali rahlo navznoter usmerjenimi stenami. Polkrožna skodelica z nekoliko zoženim ustjem in zgornjim delom ter komaj nakazanim, nekoliko odebeljenim dnom je tipična za celo 1. stoletje, posebej za julijsko-klavdijsko obdobje. V severni Italiji naj bi jo izdelovali od tiberijskega obdobja do prve četrtine 2. stoletja, do sredine 2. stoletja pa tudi na njenih provincialnih trgih (Sena Chiesa 1985, 395–396; Plesničar Gec 1977, 13–15; Tassinari 1998, 40, 48, 50). Dolgi tradicija koleščkanja se odraža tudi v deležu tega okrasa na Školaricah. Šele od sredine 1. stoletja dalje naj bi koleščkanje združili v kombinacijo z drugo tehniko okrasa – barbotinom (G190; Maioli 1972–73, 111).

Lokacija prehoda iz spodnjega dela trupa v zgornji se je postopoma dvigovala in razmerje med spodnjim ter zgornjim delom posodice se je postopoma nagibalo v prid spodnjega. Bikonične skodelice Angera 3 (= varianta Marabini LXVII, Mayet XXXIII, Ricci 2/231, 2/402) so na območju Lombardije datirane v čas od klavdijskega obdobja do konca 1. stoletja (Sena Chiesa 1985, 395–396; Tassinari 1998, 40, 51). Značilne so bile za severnoitalske delavnice in posebej njen vzhodni del, močno razširjene pa vzhodnih čezalpskih provincah (Ricci 1985, 284–285; Brassous 2001, 179, št. 11–12). V Emoni se pojavijo v neronsko-flavijem času in so najpogostejše v drugi polovici 1. stoletja ter prvi polovici 2. stoletja, ko so jim dodali še prstanasto dno (Plesničar Gec 1977, 13–15). Razlikujejo se v razmerju med spodnjim in zgornjim delom, ki ima lahko vertikalno ali navznoter zapognjeno ustje. Skodelica **G58** pripada obliki bikonične skodelice Ricci 2/231, ki ima prehod iz spodnjega v zgornji del trupa še neke na sredini posode in ustje rahlo usmerjeno navznoter. Med boljše ohranjenimi primerki pa prevladujejo skodelice bikonične oblike z nizkim zgornjim delom in nekoliko daljšim konično oblikovanim trebuhom (npr. **G3317**). Velikokrat se jih sicer umešča v skupino Ricci 2/231, toda gre za nekoliko mlajšo skupino. V Raveni naj bi se izredno visoke bikonične skodelice s poenostavljenim okrasom pojavile konec 1. stoletja in bile značilne še vsaj do sredine 2. stoletja ali celo dlje (Maioli 1972–73, 112–113, št. 45–50). Bikonične skodelice Angera 3 ali Ricci 2/231 so izdelovali v Cremoni na ulici Platina, z različnim okrasom barbotina in/ali koleščkanja (Breda 1996; Tassinari 1998, 40, t. 11: 8–10). Med odlomki na Školaricah so prisotni številni neokrašeni primerki (**G537**, **G3513**, **G186**, **G3736**, **G538**, **G3817**, **G3187**, **G3978**, **G392**, **G3316**), ki imajo včasih le pod ustjem rebro ali žleb (**G3736**, **G3187**, **G3978**). Analogije zanje najdemo v omenjenem materialu iz Ravene in Emone v drugi polovici 1. stoletja (Plesničar Gec 1977, 14–15, t. 1: 5, 6, 8), Angeri v klavdijsko-neronskem obdobju (Sena Chiesa 1985, 396, t. 82: 7), v Akvileji v lončarskem odpadku iz sredine 1. stoletja (Maselli Scotti 1984, 54–55, t. 1: 9), istrskih najdiščih Loron (Brassous 2001, 79, št. 5), Šikići (Girardi Jurkić, Džin 2003, 170, št. 302), Liburniji in Kvarneru (Konestra 2016, 405–409) in v grobu 99 iz 2.–3. stoletja na grobišču Burle pri Medulinu (Girardi Jurkić, Džin 2003, 158, št. 254–256).

Cilindrične in bikonične skodelice so bile v klavdijsko-flavijem obdobju pogosto okrašene z barbotinskim okrasom, čeprav so ga poznali že od začetka 1. stoletja, pa je prav to obdobje čas njegove razcveta in kreativnosti v iznajdbi novih motivov in kombinacij (Maioli 1973, 69; Sena Chiesa 1985, 405; Ricci 1985, 321–343). Na skodelici **G58** so v barbotinu izdelani glavnički, ki so značilni za severnojadransko

proizvodnjo med Raveno in Akvilejo ter razširjeni od začetka 1. stoletja do začetka 2. stoletja, tipični za neronsko-flavijem obdobje in velikokrat v kombinaciji s koleščkanjem (Ricci 1985, 331, okras št. 340; Sena Chiesa 1985, 402–406; Brassous 2001, 183–185, sl. 3: 33–34; Fornace (Stokin 1992, 84, t. 1: 2, v plasti iz začetka 1. stoletja; Plesničar Gec 1977, 16, t. 1: 27, 28). Ohranjen je tudi odlomek z apliciranim okrasom v obliki lusk (**G1424**), ki je datiran v čas celotnega 1. stoletja in prvo polovico 2. stoletja (Ricci 1985, 330–331, okras št. 14, 334–336; Maselli Scotti 1984, 54–55, t. 1: 2, sl. 2, sl. 3: 2; Brassous 2001, 181, št. 27; Horvat 1997, 110, t. 48: 16–17). Na Štalenski gori se pojavljajo v plasteh tiberijsko-klavdijskega obdobja (Schindler Kaudelka 1975, oblika 84, 102, 106, 136, 143), v Emoni pa še v grobovih iz druge polovice 1. stoletja in prve polovice 2. stoletja (Plesničar Gec 1977, 21).

Motivi navpičnih ali poševnih palčk (**G157**, **G2699**) in S linij (**G3457**, **G539**, **G3317**, **G2244**) so bili značilni za severnoitalsko in posebej akvilejsko izdelavo, razširjeni pa od 30/40 n. št., z vrhom v drugi polovici 1. stoletja in najverjetneje še delani v začetku 2. stoletja (Schindler Kaudelka 1975, 128–129; Sena Chiesa 1985, 402–406; Breda 1996, 53; Brassous 2001, 185; št. 39; Ricci 1985, 322, okras št. 163, 326–327, okras št. 16), kar tudi sovпада z obliko Ricci 2/231 skodelice **G3317**.

Odlomki **G130**, **G158**, **G542** so izdelani iz posebne fature z mehko rjavo glino in temno rjavim mat premazom. Motiv okrasa je sestavljen iz linije bunčic pod ustjem, ločnimi girlandami s trikotnim grozdkom na stiku z lokom. Popolnoma enak okras je bil najden na skodelici v Loronu, kjer se predlaga datacijo od tiberijskega obdobja do konca 1. stoletja (Brassous 2001, 185, sl. 4, št. 36), v peči na ulici Platina iz Cremona, ki je delovala v od 1. stoletja do začetka 2. stoletja (Breda 1996, 53, št. 30). Podoben okras ločnih girland v različnih izvedbah naj bi se pojavljal predvsem v drugi polovici 1. stoletja in prvi polovici 2. stoletja na bikoničnih skodelicah Ricci 2/231 na jadranskih najdiščih (Breda 1996, 53; Maioli 1973, 70; Mercado 1974, 258–260, sl. 146a, b, 150; Tassinari 1998, 48, t. 11: 10; Plesničar Gec 1977, 17, t. 1: 31–33). Na grobišču Palazette (Classe) je bila podobna bikonična skodelica najdena v grobu iz konca 1. ali sredine 2. stoletja (Maioli 1972–73, 112–113, št. 47), v Voghenzi pa v grobu iz sredine 2. stoletja (Berti 1984, 181, grob 23, t. 22: 6, grob 48, t. 22: 1).

Vodni listi so kot najpogostejši motiv druge polovice 1. stoletja prisotni v nekaj variantah (Plesničar Gec 1977, 17; Konestra 2016). Na dvoročajni skodelici (**G60**, **G187**) so kroglasti vodni listki izmenično razporejeni na valoviti vitici,

na odlomkih **G1327**, **G4019** in **G61** pa so pari zašiljenih, srčastih ali kroglastih listov izmenično usmerjeni navzgor in navzdol. Kombinacijo vodnih listov in grozdov iz buncič (**G131**) najdemo na skodelici iz groba 428 na Ptuj (Istenič 1999, 108, t. 121: 9 v KTS6) in v Emoni v drugi polovici 1. in 2. stoletja (Petru 1972, grob 43, t. 83: 5).

Točne analogije za skodelice **G1327** in **G61** najdemo v emonskem grobu 106 (Plesničar Gec 1972, t. 27: 12; Plesničar Gec 1977, 20, t. 1: 70), Naroni (Topić 2003, 222, št. 144), Puli (Starac 1998, 54, t. 15: 3), Raveni v flavijskem obdobju (Maioli 1972–73, 111–112, št. 16, 45; Maioli 1973, 66, št. 14), v grobovih 7 in 59 iz konca 1.–2. stoletja v Voghenzi (Berti 1984, 180–181, t. 17: 1, t. 36: 1), na Ptuj (Istenič 1999, 107, sl. 94, KTS3, 80: 3) ter na grobišču Portorecanati v grobovih druge polovice ali zadnje četrtine 1. stoletja (Mercando 1974, 228, sl. 109–110). Zelo verjetno so bile take skodelice delane v Akvileji, saj so bile na grobišču Colombara najdene tako v sivi redukcijski keramiki kot v oksidacijski bež keramiki, v grobovih 14 in 10 iz konca 1. in (začetku) 2. stoletja (Giovannini *et al.* 1997, 138–139, 172, t. 16: B, t. 14: 1). Obliko teh dvoročajnih skodelic smo uvrstili v tip skodelic Ricci 2/242 = Marabini LXIV (Ricci 1985, 290). Na Školaricah se na isti obliki pojavlja tudi motiv koleščkanja (**G193**, **G549**, **G62**, **G194**, **G3319**, **G829**, **G460**). Analogije za te primerke najdemo v grobu 22 iz 2. stoletja na grobišču *Campus Martius* v Puli (Matijašič 1991, t. 10: 11), v Avgusteumu Narone (Topić 2003, 219, št. 129), v Karnuntu (Gassner 1992, sl. 4) ter na grobišču Portorecanati v grobovih druge polovice in konca 1. stoletja (Mercando 1974, 207–210, grob 27a, sl. 85: b; 276–277, grob 109, sl. 174).

Skodelica z ročaji (**G133**) in enostavna ustja (**G561**, **G3188**) bi lahko spadala med zrele in poenostavljene oblike s koleščkanim okrasom, ki so značilne za drugo polovico 1. stoletja, še raje pa za celotno 2. stoletje (Berti 1984, 181; Topić 2003, 221, št. 139). Odlomki s koleščkanim okrasom bi lahko pripadali tudi bikoničnim skodelicam oblike Angera 3 z ročaji ali brez (prim. najdišče Šikići – Girardi Jurkić, Džin 2003, 170, št. 303–306).

Poleg skodelic lahko nekaj odlomkov pripišem tudi čašam ali kozarcem (**G540**, **G3473**), ki so zaradi fragmentarnosti težje določljivi. Ravno dno trebušastega lončka ali čaše (**G3137**) je na zunanji površini peskano z zrnici kremenca, medtem ko je pri ustju kat. št. 165 peskanje kombinirano z metličanjem. Oblika Schindler Kaudelka 135 se na Štalenski gori pojavlja v kontekstih druge četrtine 1. stoletja (Schindler Kaudelka 1975, 135–136), v Emoni pa v klavdijsko-neuronskih grobovih (Plesničar Gec 1977, 21, t. 2: 5–8; Istenič 1999, 109, sl. 93,96).

Nekaj posodic se že močno približuje navadni keramiki. Izdelane so iz **redukcijsko žgane keramike z obilico primesi**. Med temi izstopa kozarec ali lonček s človeškim obrazom (**G1049**). Oblika kozarca se približuje obliki Marabini V. Kozarci, ki imajo na trupu upodobljene bolj ali manj groteskne človeške obraze ali maske, so močno razširjeni v severni Italiji in preko Alp v Reciji, Galiji, na območju Porenja in v Britaniji v 1. stoletju. Arheometrične analize so pokazale na izvor v padski nižini, koncentracije najdb pa na izjemno priljubljenost v regiji Ticino (Sena Chiesa 1985, 413–414; Tassinari 1998, 42, 57; Schindler Kaudelka, Butti Ronchetti, Schneider 2000).

Oksidacijsko žgana KTS naj bi bila značilnost srednjeitaljskih delavnic (Ricci 1985, 343–348; Gervasini 2005), ki naj bi svoje izdelke v Cisalpino izvažale vsaj do avgustejskega obdobja, ko so jih nadomestili izdelki lokalnih delavnic (Tarpini 1997, 95). Čeprav je morda jadranska obala še ohranjala trgovino z jugom (Tarpini 1997, 95; Sena Chiesa 1985, 422–424), so oksidacijsko KTS najverjetneje izdelovale tudi delavnice na Jadranu ali v vzhodni Padski nižini (Tassinari 1998, 41; Maioli 1972–73), kar je potrjeno v Altinu (Mantovani 2016) in Crikvenici (Ožanić 2011). Na grobišču Colombara v Akvileji so bile npr. skodelice Ricci 2/242 z barbotinskim okrasom najdene tako v sivi, redukcijsko žgani KTS, kot v oksidacijsko žgani KTS bež barve (Giovannini *et al.* 1997, 172).

Vrček z vdolbino pod ročajem (**G3193** – T1) je izdelan iz izredno prečiščene oranžne keramike. Verjetno je bil izdelan v jadranskem prostoru, saj so bili popolnoma enaki vrčki najdeni na akvilejskem grobišču Colombara v grobu 14, ki je datiran v čas konca 1. in začetka 2. stoletja (Giovannini *et al.* 1997, 138–139, 172, t. 16: A), v sočasnem grobu 303 na grobišču Portorecanati (Mercando 1974, 380–381, sl. 311: 303a), v grobu 46 na grobišču Tires (Marchiori *et al.* 1985, 136, 144, 152, grob 46, t. 37: 958), v odpadni jami nekega proizvodnega centra iz 1. stoletja v Bologni (Bergamini 1980, t. 18: 345) ter celo na Ptuj v grobu 399 (Istenič 1999, 110, sl. 96; Istenič 2000, 128, t. 81: 3). Funkcionalna vdrtnina pod ročajem je značilna za t. i. Henkeldellenbecher ali tip Salorno, enoročajne vrčke oziroma kozarce v grobi in navadni keramiki, ki so bili značilni za alpski, srednjealpski retijski prostor, kjer naj bi se razvili iz mlajšeželeznodobnih oblik. Razširjeni so bili na območju severne padske nižine od vzhodne Lombardije do Akvileje na vzhodu od druge polovice 1. do 4. stoletja (Sena Chiesa 1985, 417–419; Angera 15, datirano v čas sredine 1. in 2. stoletja; Bonini, Felice, Guglielmetti 2002, 294–251; Maselli Scotti 2006, 283–284). Enak vrček je bil odkrit tudi z materialom 2. in 3. stoletja v kanalu Anfora v Akvileji (Merlatti 2017, 147, sl. 4).

Na jadranski prostor so bili vezani tudi kozarci oziroma čaše z različnim barbotinskim okrasom. Kozarec (**G571** – T2) pripada obliki Ricci 1/340 (Ricci 1985, 258, t. 139: 4). Izdelan iz dokaj trde izredno prečiščene in dobro žgane keramike, svetlo rumene barve, brez premaza in z barbotinskim okrasom v obliki dveh linij reliefnih bunčic. Enaki kozarci so bili najdeni na akvilejskem grobišču Beligna v grobu iz zadnje četrtine 1. stoletja (Giovannini *et al.* 1998, 267, 303, t. 10: 3) in številni še na drugih akvilejskih najdiščih (Giovannini *et al.* 1998, 303; Ricci 1985, 258, t. 139: 4), v Istri na grobišču *Campus Martius* v Puli v grobu iz druge polovice 1. do začetka 2. stoletja (Matijašič 1991, 136, g. 77: 1), na Pečini na Gradini pri Premanturi (Starac 1999b, 111, št. 39, 43, 45–47, 49, 51–53), v Kringi (Girardi Jurkić, Džin 2003, 164, št. 280) in v Augusteumu Narone (Topić 2003, 210–211, št. 79–82). V Liburniji so pogosti v plasteh rimskih pristanišč kot npr. v Zatonu, redki pa na grobiščih in naselbinah (Skardona, V. Mrdakovica). Brusić jih datira v drugo polovico 1. in drugo polovico 2. stoletja ter pripisuje neznani delavnici na Jadranu (Brusić 1999, 29–30, št. 411–412). Nekateri so lahko izdelani v rdeči ali roza keramiki in nosijo rjav ali rdeč premaz (npr. na bližnjem Socerbu – Casari 2002, 98, št. 4–5). Istemu tipu pripadata odlomek **G3194** nekoliko slabše proizvodnje in verjetno odlomek močno profiliranega ustja (**G3325**), ki ima direktno analogije v obliki kozarcev z bunčicami v Liburniji (Brusić 1999, 29–30, sl. 58: 402–407, predvsem 404), v Pulju (Starac 1997, 180, t. 8: 4), Naroni (Topić 2003, 213, št. 95), Riminiju (Biondani 2005d, 208–209, št. 3), v grobu iz prve četrtine 1. stoletja v Adriji (Dallemulle 1975, grob 5, 270–271, sl. 1: 10849), vili Russi v plasti iz prve polovice 1. stoletja (Maioli 1973, 72–73, t. 3: 31–32) in v Budriu (Bergamini 1980, 68, 335, t. 18). Na grobišču Portorecanati se pojavljajo podobni kozarci z okrasom bunčic v grobovih zadnje četrtine 1. in prve polovice 2. stoletja (Mercando 1974, grob 127, 132, 162, 306).

V isto skupino bi lahko uvrstili tudi kozarec iz svetle bež keramike z rjavim premazom (**G572**, **G832**), ki ima na trebuhu okras v obliki apliciranih lusk ali podkev v barbotinski tehniki najverjetneje vsaj v štirih vrstah in žlebljen spodnji del. Obliko bi lahko uvrstili v tip Ricci 1/364 ali 1/365. Podobne se pojavljajo v Liburniji (Brusić 1999, 29–30, sl. 58: 408–410), Naroni (Topić 2003, 213, št. 96), na grobišču Portorecanati (Mercando 1974, 190–194, sl. 65, 66 m: grob 21: druga polovica 1. stoletja; 262–263, sl. 152, 153a; grob 85 tretja četrtina 1. stoletja), Akvileji (Merlatti 2017, 146, sl. 2), Kvarneru (Konestra 2016, 371, op. 154). Kozarce z redko razporejenimi ostrimi luskami in rdeče-rjavim premazom so izdelovali tudi v Emoni, kjer se pojavljajo v grobovih od tiberijsko-klavdijskega obdobja do prve polovice 2. stoletja

(Plesničar Gec 1977, 21, t. 2: 13–20; Istenič, Daszkiewicz, Schneider 2003, 84, 90).

Kozarcem različnih oblik in gladkih površin verjetno pripadajo še odlomki **G203**, **G3195**, **G3249**, **G3955**, za katere je izredno težko ugotoviti dobre analogije. Odlomek **G3249** bi morda pripadal obliki Ricci 1/57 (Topić 2003, 213, št. 92).

Sigilatne proizvodnje iz vzhodnega Sredozemlja

Na Školaricah smo prepoznali vzhodno sigilato B in nekaj odlomkov neidentificirane sigilate najverjetneje vzhodnega izvora. Med fino namizno posodje prištevamo tudi fokajske vrčke in korintsko reliefno keramiko (Žerjal 2005; Žerjal 2008c).

Opazen del sigilatnega posodja s Školaric predstavljajo odlomki **vzhodne sigilate B**, in sicer njene kasnejše proizvodne faze B2 (ok. 25% delež med sigilatnim gradivom iz 1. in 2. stoletja). Izdelovali so jo v antičnem mestu *Tralles* (danes Aydin) na zahodni obali Male Azije (Hayes 1985, 51; Schneider 2000b, 532; Lund 2003).

Najbolje so zastopani odlomki mlajši primerki krožnikov oblike Hayes 60 (**G861**, **G3196**, **G3571**, **G574**, **G3326**, **G833**, **G3514**, **G834**, **G324**) in odlomki skodelic oblike Hayes 80 (**G1269**, **G575**, **G143**, **G3752**, **G576**, **G3197**, **G3515**, **G3778**, **G3753**, **G3198**, **G3516**), ki so verjetno tvorili servis. Pojavljajo se sočasno od nekje leta 80 pa vsaj do druge polovice 2. ali celo prve polovice 3. stoletja, ko so pogoste v Efezu in drugih mestih na južnem delu zahodne obale Male Azije (Hayes 1985, 64, 69; Martin 1992, 212, op. 11; Gassner 1997, 127; Lund 2003; Hayes 2008, 38). V kontekstu iz druge polovice 2. stoletja v domus na trgu Barbacan v Trstu so bile najdene pozne variante oblike Hayes 60 (Maselli Scotti *et al.* 2003, 44–46; Maggi 2007b).

Krožniki z izvihanim in nato nazaj zavitim ustjem oblike Hayes 62 (**G1270**, **G4101**) tvorijo servis s skodelico z enakim profilom ustja oblike Hayes 74 (**G3199**, **G3846**, **G577**, **G3266**, **G3855**, **G3875**), datirani predvsem v flavijsko in trajansko obdobje – 70/75–120. Različica oblike Hayes 62B (**G4101**) s koleščkanjem na zunanji površini roba ustja je redka. Servis z izvihanim ustjem krožnika oblike Hayes 63 (**G3082**) in skodelice oblike Hayes 75 (**G3956**, **G3517**, **G3200**, **G3201**) sta sočasna. (Hayes 1985, 65, 68; Jurišić 2000, 33, Hayes 2008). Med materialom s Školaric je prisotna tudi skodelica z rahlo izvihanim ustjem oblike Hayes 76, tako njena manjša in starejša varianta A (**G3327**, **G331**), ki je značilna predvsem za vmesno fazo B1/2 in zgodnje obdobje faze B2, kot večja in mlajša varianta B (**G3938**, **G3202**, **G578**), ki je v Sredozemlju bolj pogosta (Hayes 1985, 68–69; Jurišić

2000, 32: Izmetišče). Odlomek dna (G3203) verjetno pripada širšemu krožniku Hayes 77, ki se kot redka oblika pojavlja v prvi polovici 2. stoletja (Hayes 1985, 69). Žigi v obliki rozet (G3203) ali palmet (G579) se na dnu skodelic ali krožnikov pojavljajo v flavijsko-trajanskem obdobju (Hayes 1985, 52).

Med sigilatnim gradivom izstopajo odlomki faktur **rdeče sigilate neznanega, najverjetneje vzhodnosredozemskega izvora**. Dno vrča (G4136, NTS1) in odlomek ustja skodele ali krožnika z enostavnim ustjem (G393; NTS2) sta izdelana iz finoiznate keramike rdečkasto roza barve in z obilico sljude, premazana z rahlo bleščočim premazom vijoličaste barve z rjavimi lisami (T10), ki se lušči. Po opisu so podobne skodele odkrili v Canale anfora v Akileji skupaj s številnim materialom iz 3. stoletja (zahvaljujemo se P. Donat za informacijo; Maselli Scotti 2017).

Tudi odlomek (G3572, NTS3) bi lahko zaradi obilice sljude pripisali vzhodni proizvodnji. Po obliki ustja spominja tako na obliko P1 ciprske sigilate ES D, ki je sicer datirana v čas 1. stoletja pr. n. št. (Hayes 1985, 81), kot na obliko Hayes 1 (varianti A ali B) pozne fokajske sigilate LRC, ki se datira v čas 380–480 (Hayes 1972, 325–326; Atlante I, 232, t. 91: 1–2, 4–5; Gandolfi 2005a, 234, t. 1) ali na sočasno obliko Hayes 4 sigilate Çandarlı ali ES C (Hayes 1972, 320; Atlante I, 231, t. 90: 4–5). Toda po opisih faktur se z omenjenimi proizvodnjami ne ujema.

Odlomek skodele s horizontalnim ustjem (G581, NTS4) po fakturi močno spominja na vzhodno sigilato B, toda krasi ga črn premaz, ki se sicer v tej proizvodnji tudi pojavlja, vendar med znanimi oblikami ni dobre analogije zanjo. Velike skodele z izvihanim ustjem bi se lahko navezoval na velike krožnike in pladnje v afriški sigilati iz konca 3. in prve polovice 5. stoletja (npr. oblike Hayes 51, 59, 76). Podobno ustje krasi obliko Hayes 2A fokajske sigilate LRC, ki je datirana v zadnjo četrtino 4. stoletja in prvo polovico 5. stoletja (Hayes 1972, 327–329, sl. 66: 1; Atlante I, t. 111: 8–9; Gandolfi 2005a, 234–235).

Sočasno z uvozom vzhodne sigilate B2 so iz iste regije v provinci Aziji začeli na Jadran uvažati egejsko kuhinjsko keramiko, med katero so tudi primerki z izredno tankimi stenami. Med fino namizno posodje smo uvrstili kot **fokajsko keramiko tankih sten** – le vrčke (G3573, G3205–3208, G394, G4026, G1458, G297, G582, G835, G2887 G395, G583, G396, G2488, G3209, G376, G4057, G4095, G4125, G584, G3826, G585–587, G114, G4137, G2325, G3210, G1459, G2865, G3267), ki so bili dejansko v funkciji pivskega posodja. Hayes (1983, 107) datira proizvodnjo vrčkov tipa a collarino ali oblike *Knossos mug type 2* od pozno flavijskega obdobja do leta 200 n. št. Ponekod po Sredozemlju se

pojavljajo tudi v kontekstih iz 3. stoletja (Korint: Slane 1990, 90; Marseille in Provansa: Bonifay *et al.* 1998, 63, 82–84; Knossos: Sackett 1992, 166). V Efezu naj bi bili sicer že prisotni v klavdijsko-neronskem času (Lätzer 2009, 140; Hayes 2008). Uvoz na Jadran se je začel že v drugi polovici ali proti koncu 1. stoletja (Istenič, Schneider 2000, 341). V Simonovem zalivu je odlomek najden v kontekstih, datiranih v klavdijsko-neronsko obdobje (Groh, Sedlmayer 2017, 128), čeprav bi lahko ravno prisotnost fokajske keramike kazala na kasnejšo datacijo.

V cilindričnih skodelicah – *pyxides* – t. i. **korintske reliefne keramike** so uvažali izredno cenjena parfimirana mazila ali olja iz Korinta v drugi polovici 2. in 3. stoletja (Spitzer 1942; Tortorici 1981; Malfitana 2000; Hayes 2008). Na prvem odlomku (G2991) bi lahko prepoznali noge človeških figur, ki pa so preslabo ohranjene za natančnejšo določitev motiva. Na drugem odlomku (G1457) domnevamo bojevniško sceno, ki predstavlja jezdeca z ogrinjalom in sulico v dvignjeni roki (skupina II: motiv b ali d po Spitzer 1942, 172, sl. 8: b, d). Posodice z enakim bojevniškim motivom so bile najdene v vili Lucinico (Ventura, Degrassi 2005, 96–97, sl. 1, 1–7), Akvileji (Maselli Scotti 1984, 68–69; Maselli Scotti 1988, 286, t. 9: 3; Mandruzzato 2008), Altinu (Pancieria 1985, 701–716, sl. 2), trije odlomki pa v kontekstu iz druge polovice 2. stoletja v bližnjem Trstu (Maselli Scotti *et al.* 2003, 44).

Severnoafriška proizvodnja

Uspešnost afriške sigilate v pozni antiki se odraža z 39,75-odstotnim deležem sigilatnega posodja. Razpon odkritih odlomkov zavzema obdobje od začetka 3. do sredine 5. stoletja

Najstarejši odlomki pripadajo **afriški sigilati A** oz. njeni najmlajši fazi proizvodnji A2 iz konca 2. in 3. stoletja, deloma 4. stoletja. Med oblikami prevladujejo skodele in krožniki z značilno ozko in nizko prstanasto nogo, katere so izdelovali celo v 3. stoletju in nekatere lahko še v 4. stoletju (Pröttel 1996, 27; Bonifay 2004a, 157–159). Najštevilčnejši so odlomki skodele Hayes 14, predvsem njene variante B z navpičnimi stenami (G1184, G1715, G2310, G2172, G2489, G1884), sorodne skodelam Hayes 15 (mogoče G2172). Skodele Hayes 14(/15) tvorijo servis z majhnim krožnikom Hayes 16 (G159, G4110) ali širokim krožnikom Hayes 18 (mogoče G4110).

Odlomek G3574 bi lahko uvrstili med skodelice Hayes 17B (Pröttel 1996, 27), odlomke G2972, G1885 in G4002 med krožnike Hayes 27 in odlomek G298 med krožnike Hayes 31 (Atlante I, 35; Pröttel 1996, 30). Vse tri oblike se datirajo v 3. stoletja (Bonifay 2004a, 157–159)

Proizvodnja A/D iz obdobja od konca 2. do začetka 4. stoletja je zastopana z značilnimi oblikami širokih krožnikov, ki imajo zakrnelo prstanasto nogo, pomaknjeno na zunanji rob dna.

Krožnik Hayes 27 (**G4002**) je datiran v prvo polovico oz. sredino 3. stoletja (Atlante I, 54; Pröttel 1996, 28; Bonifay 2004a, 159), iz njega razviti krožniki Hayes 31 (**G3575, G299, G294**) pa v 3. stoletje (Hayes 1972, 52–53; Atlante I, 35, 54 in Pröttel 1996, 30: prva polovica 3. stoletja; Bonifay 2004a, 159 z najdaljšo datacijo). Širok krožnik Hayes 32 (**G2973–2992, G962, G588**) so izdelovali skozi celotno 3. stoletje (Hayes 1972, 53, 55; Atlante I, 56; Pröttel 1996, 30; Tortorella 1987, 284; LRFW 1, str. 6). Vse tri oblike so proizvajali tako v fakturi A2 kot obeh skupinah A/D (Mackensen, Schneider 2006).

Najpomembnejša proizvodnja iz srednje Tunizije je t. i. **afriška sigilata C**. Prisotno proizvodnjo C3/4 so proizvajali od začetka 3. do sredine ali tretje četrtine 5. stoletja (Tortorella 1987, 285; Atlante I, 58–59; Carandini 1981, 14; LRFW 1, 7–15). Najbolj prodajana oblika so bili široki krožniki Hayes 50. Varianta Hayes 50A (**G862, G3576–3579, G3329, G4003, G1461, G1329**) je prisotna v proizvodnji C2 in se datira od 230 do 350 (Hayes 1972, 73; LRFW 1, 5). Poznejši primerki Hayes 50A/B (**G2461, G3099, G3580, G3581, G3100, G3737**) v fakturi C3/4 so pogosti v prvi polovici in sredini 4. stoletja (Hayes 1972, 73); najmlajša varianta Hayes 50B iz zadnjih dveh tretjin 4. stoletja (Hayes 1972, 73; Pröttel 1996, 32–33) se pojavlja tako v proizvodnji C3/4 (**G1239, G863**) kot v proizvodnji D1 (**G1074, G1886, G1717, G864, G43, G865, G866, G2584, G2804**). Na skodelici oblike Hayes 52B (**G3582, G3909**) proizvodnje C3/4 z aplikami je pritrjena aplikacija leva ali konja. Datirana je v obdobje od 330 do 400 (Pröttel 1996, 35).

Najštevilčnejši odlomki afriške sigilate pripadajo masovni **proizvodnji D**, katero so izdelovali na območju Zeugitane (severne Tunizije) od 320/330 do sredine 7. stoletja (Carandini 1981, 15; Mackensem 1993; Mackensem 1998; Mackensen, Schneider 2002; Bonifay 2004a, 49–56). Med izkopanim gradivom prevladujejo oblike, značilne za 4. in prvo polovico 5. stoletja.

Najstarejši izdelki so krožniki Hayes 58B (**G2993, G3583**), datirani med začetkom in tretjo četrtino 4. stoletja, nekatere bolj grobe različice pa se pojavljajo tudi v začetku 5. stoletja (Atlante I, 81–82; Mackensen 1993, 316, 398, oblika El Mahrine 1.1–3). S petimi odlomki so dokumentirani krožniki Hayes 59 (AS D1), ki so prisotni tako v varianti A z vertikalnimi vrezji na zunanji površini (**G3786, G3052**) kot brez njih v varianti B (**G2378**). V El Mahrine so jih izdelovali v obdobju

od 340 do 380 ali 400 (Mackensen 1993, 401), neokrašene različice so se pojavljale vsaj še v dve desetletji mlajših kontekstih (Hayes 1972, 96–100; Atlante I, 82–83; Pröttel 1996, 45). Za široke sklede Hayes 67 se domneva proizvodnja med leti 350 in 460, in sicer so starejši primerki (**G3678, G3676, G4069, G3677, G3770**) značilni za drugo polovico 4. stoletja, mlajši (**G2050, G1525**) pa za prvo polovico 5. stoletja (Mackensen 1993, 405; Bonifay 2004a, 171–173). Izjemno ohranjen krožnik (**G3678, G3676, G4069, G3677, G3770**), ki pripada Mackensonovemu starejšemu tipu El Mahrine 9.1, je okrašen z žigosanim okrasom stila Aii ali El Mahrine I.2/2. V notranjem polju so palmete (Hayes št. žiga 3) postavljene radialno, vmesni prostor med konicami palmet zapolnjujejo polkrožni motivi ali lunice (Hayes št. žiga 73k), ki so razporejene tudi na zunanjem pasu. Zadnji žig je značilen za delavnico Bordj el Djerbi in se ne pojavlja v drugih do sedaj znanih delavnicah D1 (Mackensen, Schneider 2002, 127, sl. 3: 1–4). Odlomek **G2783** odgovarja skodelici z enakim profilom ustja Hayes 67/71, tipu El Mahrine 14.2, datiranim v drugo polovico 4. stoletja (Mackensen 1993, 332).

Krožnike Hayes 50B (**G1074, G1886, G1717, G864, G43, G865, G866, G2584, G2804**) so izdelovali tudi v proizvodnji D1 v zadnjih dveh tretjinah 4. stoletja (Hayes 1972, 69–73; Atlante I, 86; Pröttel 1996, 32–33). Odlomek **G2584** pripada redki prehodni obliki Hayes 50B/64 (AS D2) iz konca 4. in začetka 5. stoletja (Hayes 1972, 109–111; Atlante I, 87; Pröttel 1996, 46), iz katere se nato razvije oblika krožnikov Hayes 64 (**G2692, G2744**). V Kartagini in Ostiji se pojavlja že v kontekstih druge polovice in konca 4. stoletja (Pröttel 1996, 46; Atlante I, 87–88), predvsem pa je značilna za prvo polovico 5. stoletja (Hayes 1972, 109–111). Trije odlomki (**G2653, G2361, G2691**) pripadajo verjetno istemu širokemu krožniku z dvema kanelurama na zunanji strani oblike Hayes 63 (D1), ki odgovarja varianti El Mahrine 6.1, proizvedeni med leti 350 in 450 (Mackensen 1993, 324; Mackensen, Schneider 2002, 145, 147). Odlomka **G992, G3761** pripadata skodelici Hayes 52/70 (Pröttel 1996, 35). V vseh treh proizvodnjah so v prvi polovici 5. stoletja izdelovali tudi iz nje razvito obliko Hayes 70, ki pa je redko najdena izven Tunizije (Hayes 1972, 119).

Razširjenost skodelice s širokim vodoravnim robom ustja in kljukastim ustjem Hayes 73 se odraža tudi v večji številčnosti med našim gradivom, kjer se pojavljajo tako primerki variante A (= El Mahrine 16.1: **G2226, G1719, G1330, G2451, G1526, G3876**) kot variante B (= El Mahrine 16.3: **G1720, G2051**) s kaneluro na sredi vodoravnega dela roba ustja. Glede na odsotnost med hrušiškim materialom so datirane v čas od 390 ali 400 do 450 ali 460 (Mackensen 1993,

407; Pröttel 1996, 48–49). Odlomek **G2181** bi lahko pripadal nekoliko večji skledi z enakim ustjem Hayes 73 var. (primerek Hayes 73, št. 10 z atenske Akropole – Hayes 1972, 121–124; Atlante I, 72–73). Na zgornji površini roba ustja je okrašen z dvema linijama širokega koleščkanja. Enak okras nosi skodela Hayes 70 var., št. 9 iz Sabrathe, za katero ni natančnejše datacije (Hayes 1972, 119).

Najbolj priljubljena oblika afriške sigilate D so bili krožniki Hayes 61. Odlomki (**G991**, **G3768**, **G1612**) pripadajo klasični obliki Hayes 61A, katere proizvodnja je dokumentirana v severnotunizijskih delavnicah D1 v obdobju druge polovice 4. in začetka 5. stoletja (Mackensen 1993, 319–320, 402–403; Mackensen, Schneider 2002, 145, 147). Odlomek **G2537** pripada obliki Hayes 61 transitional (= Hayes 61A/B), podvarianti El Mahrine 4.4 iz prve polovice 5. stoletja (Mackensen 1993, 403; Bonifay 2004a, 167; Hayes 61A/B2). Krožniki Hayes 61B z variantami so najbolj razširjena oblika afriške sigilate D2, tudi med našim gradivom (**G2042**, **G1613**, **G4209**, **G1942**, **G2225**, **G2752**, **G1887**, **G1718**, **G2210**, **G1524**, **G1101**, **G1888**, **G1889**, **G2377**, **G1075**, **G2801**, **G1982**, **G3713**, **G2153**, **G2527**, **G2108**, **G1827**, **G2714**, **G3769**). Med gradivom so prisotne variante B1 in B2 M. Bonifaya (**G2042**, **G1613**, **G4209**, **G1942**, **G2225**, **G2752**) iz prve polovice 5. stoletja (Bonifay 2004a, 167–171; prim. Hayesove klasične oblike Hayes 61B) in tudi pozne različice: varianta B3 (**G1718**, **G2210**, **G1524**, **G1101**), ki v Marseillu dominira v kontekstih sredine in druge polovice 5. stoletja (primerjaj Pröttel 1996, 56–57: varianta Hayes 61B* in Hayes 61B Var. = Fulford 1.1–2 – datirani v 390/400–480). Odlomki **G1888**, **G1889**, **G2377** bi morda pripadali tipu Hayes 61C s trikotnim presekom roba ustja, ki naj bi se pojavil v sredini 5. stoletja (Bonifay 2004a, 171).

Med najmlajše kose afriške sigilate spada edini odlomek (**G2362**) skodele z ovratnikom Hayes 91, ki pripada njeni varianti B, natančneje tipu El Mahrine 52.3. Mackensen jo datira v čas od 400/420 do nekje 530, mogoče še proti sredini 6. stoletja (Mackensen 1993, 431; Bonifay 2004a, 177–179).

3.2.2 Oljenke

Oljenke so primarno služile za razsvetljevanje prostorov. Med 145 različno fragmentiranimi odlomki so prisotne tri večje skupine: italske reliefne oljenke, italske pečatne oljenke in uvožene afriške oljenke s posnetki. Izstopata še odlomek korintske oljenke in lanterna.

Italske reliefne oljenke

Dobršen del odlomkov s Školaric pripada italiskim reliefnim oljenkam. Nahajale so se v plasteh, ki so datirane v čas od 1. do 3. stoletja, redkeje v ruševinskih plasteh. Večino odkritih odlomkov lahko po izvedbi okrasa, obliki ramen in prisotnosti volut pripišemo volutnim oljenkam Loeschcke IB, IC, IB/C in IV. Zaradi fragmentarnosti večino odlomkov težko uvrstimo v specifične tipe (Loeschcke I, IV, V, VIII). Kljub temu med njimi prevladujejo **volutne oljenke z oglatim noskom Loeschcke I**, saj je bilo najdenih 6 odlomkov oglatih noskov z volutami (**G3492**, **G4211**, **G3157**, **G377**, **G589**, **G204**, **G1271**), in sicer variant Loeschcke IB, IB/C ali IC. Nobenega ne moremo identificirati z najstarejšo varianto Loeschcke IA, ki je v Italiji datirana v čas od 15 ali 10 p. n. št. do vladavine Klavdija ali Nerona, z vrhom proizvodnje v avgustejskem in tiberijskem obdobju. Med najdenim gradivom je opazna odsotnost oblike ramena II po Loeschckeu, ki je najznačilnejše za omenjeno varianto (Loeschcke 1919, 212–215; Di Filippo Balestrazzi 1988, 156–158; Ferraresi 2000, 106, 112–113). To bi odgovarjalo nastanku vile šele v drugi četrtini ali sredini 1. stoletja n. št.

Fragmentarnost odlomkov noskov ne omogoča zanesljivega ločevanja med mlajšima variantama Loeschcke IB ali IC, ki je že pri celih primerkih težavno. Po obliki ramena smo večino odlomkov uvrstili med oblike ramena IIIa (8 primerkov), IIIb (5 primerkov), IVb (4 primerki) po Loeschcke (1919, 213, sl. 2) in IIIa Var. (5 primerkov) po Goethert Polaschek (1985, 32). Najpogosteje krasijo poznejše variante volutnih oljenk z oglatim noskom Loeschcke IB ali IC in na redkejšem tipu volutnih oljenk z zaobljenim noskom Loeschcke IV, redko jih zasledimo na oljenkah Loeschcke V in VIII.

Reliefne ali volutne oljenke Loeschcke IB (in IC) so razvili v srednji Italiji v tiberijskem obdobju. Množica variant kaže na razpršeno proizvodnjo, ki se je nato razširila v severno Italijo in province. Za severnoitalske delavnice so značilne poenostavljene oblike Loeschcke I (variante med Loeschcke IB in IC, Loeschcke IC) še celo 2. stoletje, deloma še v začetku 3. stoletja (Loeschcke 1919, 212–220; Vikić Belančić 1971, 104–107; Farka 1977, 43–58; Di Filippo Balestrazzi 1988, 173–176, 228–229; Istenič 1999, 161–165; Ferraresi 2000, 113–128; Perko 2012, 345). Proizvodnja popularnih oljenk

Loeschcke IB in IC je dokumentirana v Akvileji (Di Filippo Balestrazzi 1987; Di Filippo Balestrazzi 1988, 251–260), v Altinu (Valleri 2003) ter na Ptuju še v grobovih prve polovice 3. stoletja (Istenič 1999, 161–162; Daszkiewicz, Schneider 1999). V Puli so oljenke Loeschcke I dokumentirane v grobovih od začetka oz. prve polovice 1. do sredine 3. stoletja (Starac 1991–1992, 11–12, 17–18; Starac 1999b, 112–113). V Akvileji se najdejo predvsem v grobovih 1. stoletja, saj jih od 2. stoletja praviloma zamenjajo pečatne oljenke (Giovannini *et al.* 1997, 187, op. 118). V Trstu na trgu Barbacan so najdene še v plasteh 3. stoletja (Maselli Scotti *et al.* 2003, 88, t. 15: 4, US38).

Odkriti odlomki diskov so bili okrašeni z upodobitvijo božanstev, mitološkimi prizori, živalskimi in rastlinskimi motivi. Stojeca figura v dolgi obleki na odlomku volutne oljenke (G2618) bi bila najverjetneje upodobitev boginje Minerve, oblečene v bojno opremo, upodobitev Viktorije ali morda upodobitev Fortune z rogom izobilja. Na odlomku volutne oljenke G3330 lahko prepoznamo stojčo sireno ali krilato Harpijo. Odisejeve dogodivščine niso bile pogost motiv na italjskih oljenkah in se pojavljajo v 1. stoletju (Bailey 1988, Q898, 35–36). Kot samostojen motiv se grifon (G205) v več različicah pojavlja na oljenkah Loeschcke I in IV od avgustejskega obdobja do polnega 2. stoletja (Bailey 1988, Q901). Zelo pogost motiv ptice, ki sedi na veji, (G2420) se uvršča med motive t. i. retijskega stila. Na odlomku G4102 je upodobljen listek rastline, ki bi lahko pripadal enakemu motivu ptice na vejici ali motivu venca iz mirte, oljke ali lovora (Di Filippo Balestrazzi 1988, 159, št. 744, 825). Med preproste rastlinske motive lahko prištevamo zavito rozeto ali zavite sončne žarke, ki izhajajo iz sredine diska (G266, G2509) (cfr. Di Filippo Balestrazzi 1988, 175ss; Valleri 2003, 359).

Večina odlomkov na Školaricah pripada fakturam O1a, O1b in O1c. Le-te težko povežemo s proizvodnimi centri. Najverjetneje so bile najdene oljenke deloma narejene v Akvileji ali v drugih severnoitalskih delavnicah, deloma v nepoznatih severnojadranskih, morda istrskih delavnicah. Včasih na dnu oljenk zasledimo odtisnjene krogce, ki so značilne za severnoitalsko proizvodnjo (npr. G836).

Nekateri odlomki reliefnih ali volutnih oljenk z obliko ramen III–IV in odlomek zaobljenega noska (G67) zelo verjetno pripadajo sočasnim **volutnim oljenkam z zaobljenim noskom Loeschcke IV**, ki so nosile enake motive. V severni Italiji, severnih in severovzhodnih provincah so bile sicer veliko redkejše in so večinoma datirane v drugo polovico 1. stoletja ter sporadično do trajansko-hadrijanskega obdobja (Loeschcke 1919, 225–227; Vikić Belančić 1975, 107–109; Goethert Polaschek 1985, 98–99; Di Filippo Balestrazzi

1988, 299–303; Ferraresi 2000, 147–149; Perko 2012, 345). Na grobišču *Campus Martius* v Puli se oljenke Loeschcke IV pojavljajo v grobovih od 1. do začetka 2. stoletja (Starac 1999b, 113; Starac 1991–92, 12–18). Motiv zavite rozete ali sončnih žarkov (G266, G2509) se v depozitih lokalno izdelanih oljenk in med drugimi najdbami iz Altina pojavlja izključno na oljenkah tipa Loeschcke IV (Valleri 2003, 359).

Nekaj primerkov pripada okroglim oljenkam s kratkim in zaobljenim noskom **Loeschcke VIII**. V severni Italiji, severnih in severovzhodnih provincah oljenke niso imele večjega uspeha. Vrh proizvodnje se datira od klavdijskega do poznega flavijskega obdobja, nato so jih izdelovali sočasno in v istih delavnicah, kjer so izdelovali pečatne oljenke (Ferraresi 2000, 172; Istenič *et al.* 2004, 320). Oljenka z odbitim noskom G3458 pripada varianti Loeschcke VIII L1 = Deneauve VIIA z ramenom oblike VIIb po Loeschcke, komično masko z brado na disku in nakazanim neberljivim žigom v negativu na dnu. Varianta datirajo v čas od prve polovice 1. do konca 2. in začetka 3. stoletja (Gualandi Genito 1977, 134, št. 133; Di Filippo Balestrazzi 1988, 376–379; Larese, Sgreva 1996, 185–186; Bussièrè 2000, 96–97, tip DII1 in nosok 4). Okras (značilen za pečatne oljenke) in deloma tudi faktura, ki je podobna volutnim, bi tako prej kazala na izdelavo v severni Italiji ali na severnem Jadranu kot na uvoz iz srednje Italije. Odlomek ramena z jajčnim nizom in noska (G3254) pripada varianti Loeschcke VIII K = Deneauve VIID (rame VII ali VIII). Varianta je datirana od poznoavgustejskega obdobja do sredine 2. stoletja (Gualandi Genito 1977, 135; Di Filippo Balestrazzi 1988, 332–335; Larese, Sgreva 1996, 181). Okroglim oljenkam Loeschcke VIII verjetno pripadajo odlomki ramen z jajčnim nizom v negativu (G1462, G754, G206), z nizom srčkov v negativu (G3255 – rame VIIa) ter z motivom vejice na ramenu (G135). Posebna faktura oljenke (O9) bi kazala na uvoz morda neke provincialne delavnice ali pozen lokalni posnetek. Odlomek rozete s (petimi) srčastimi listki (G1331) ima obliko ramena VIIb. Faktura oljenke močno spominja na fakturo vzhodne sigilate B. Disk oljenke G3212 je obdan s pasom žarkov. Rame oblike VIIb ali VIIIb uvršča odlomek bolj med oljenke tipa Loeschcke VIII ali V, prstanasto dno kaže na dokaj zgodnjo proizvodnjo v 1. stoletju (ali morda drug sočasen tip – Loeschcke IV). Vtisnjeni trije krogci na dnu povezujejo oljenko s severnoitalsko-jadransko proizvodnjo, saj so take oznake za to območje značilne na volutnih oljenkah (glej Di Filippo Balestrazzi 1988, 193–194).

Odlomki, pripisani temu tipu, so izdelani iz nekaj različnih faktur. Fakteure O1a, b, c jih povezujejo s proizvodnjo volutnih oljenk, najverjetneje v severni Italiji ali severnem Jadranu. Nekaj primerkov ima svojevrstne fakteure (O7, O9, O14,

O21), ki bi lahko pomenile tudi trgovino na daljše razdalje ali morda poznejšo regionalno proizvodnjo. Proizvodnja je namreč dokumentirana v Akvileji (Di Filippo Balestrazzi 1988, 334, 340, 349, 363–365, 390), Altinu (Valleri 2003), v Emoni in Ptuju (Šubic 1975, 82; Istenič *et al.* 2004, 320; Perko 2012, 345). Oblika Loeschcke VIII je bila druga najpogostejša oblika v grobovih druge polovice 1. do prve polovice 2. stoletja na nekropoli na *Campus Martius* v Puli. Na vzhodni strani Jadrana naj bi bile značilne bolj za obalni jadranski pas (za Istro, Liburnijo, Dalmacijo in Epir) kot notranjost (npr. Panonijo) (Starac 1991–92, 13, 17).

Italске pečatne oljenke

Več kot polovica odlomkov oljenk pripada pečatnim oljenkam. Vsi identificirani odlomki spadajo k tipu pečatnih oljenk z odprtim kanalom Loeschcke X, in sicer so prisotne vse tri variante Loeschcke Xa, Xb in Xc (Buchi 1975, XXIII–XXVIII; Istenič 1999, 153). Iznajdbo oblike pripisujejo proizvajalcem iz Modene (antične *Mutine*) v drugi polovici ali zadnjih desetinah 1. stoletja. Zaradi izredno kakovostne in visoko standardizirane izdelave je bila cenovno veliko dostopnejša množici prebivalstva severne Italije in območju njenega trgovskega vpliva v severnih in podonavskih provincah. Razvije se v vodilno obliko oljenk 2. in 3. stoletja, saj jo prevzamejo mnoge lokalne delavnice. Proizvodnja se zavleče v 4. stoletje, najdejo pa se celo v kontekstih 5. do 6. stoletja (Loeschcke 1919, 255–298; Buchi 1975, XXIV–XXXVIII; Leibundgut 1977, 48–49; Istenič 1999, 153–160; Ferraresi 2000, 205–250; Perko 2012; Frecer 2015, 122–127; Labate 2016).

Za odlomke z izredno kakovostno fakturo opečnato rdeče in oranžne barve O3a in O16a domnevamo Modenski izvor (28 primerkov). Mednje sodi večina oljenk, določenih kot tip Loeschcke Xa (npr. **G3218**, **G400**), redke Xa/b in ena Xb. Eno (**G3219**) je krasil ročaj. Enako fakturo ima tudi večina odlomkov z žigi izdelovalcev (*FORTIS*: **G398**, *ATIMETI*: **G1332**, **G2003**, *VIBIANI*: **G451**, *C. DESSI*: **G399**, *IEGIDI*: **G592**).

Odlomka dveh oljenk z žigom *CRESCES* (**G429**, **G147**) imata drugačno fakturo, verjetno lokalnega ali regionalnega severnojadranskega izvora. Kalupi z žigom *CRESCES* so bili med drugim najdeni tudi v Akvileji, kjer je proizvodnja potrjena s kalupi za variante Xa in arheometričnimi analizami. Proizvodnja oljenk Xc je potrjena v Carlinu (Buchi 1969; Buchi 1975, XLII; Di Filippo Balestrazzi 1987, 450–457; Di Filippo Balestrazzi 1988; Aquileia 1994, 507, 509–514; arheometrične analize: Daszkiewicz, Schneider 1999; Schneider 2000a, 104, 105; Schneider, Daszkiewicz 2011). Lokalne proizvodnje so dokumentirane s kalupi tudi v Istri v Fažani in Vižuli pri Medulinu (Gnirs 1910a, 96; Gnirs 1908, 157; Starac 1991–1992, 8) ter v Loronu (Cipriano *et al.* 2006, 23).

Lokalni-regionalni proizvodnji na severnem Jadranu lahko pripišemo fature O6b, O16b in posamični fakturi O6a in O5 (25 primerkov), med katerimi zasledimo tudi dobro izdelane primerke Loeschcke Xa, Xa/b ter večino oljenk tipa Xb (npr. **G4004**), Xb/c, redkeje Xc (**G1240**, **G3586**). Bolj kakovostno izdelani primerki verjetno predstavljajo začetek te proizvodnje. Mednje sodi tudi odlomek z reliefnim okrasom na disku s portretom ženske, najverjetneje boginje Lune (**G3221**). Provilni ali lokalni izdelki, ki niso dosegali kakovosti uvoženih oljenk, so bili velikokrat rdeče premazani, da bi posnemali njihovo barvo. Odlomek ramena **G3910** kaže bolj na kakovost izdelave a/b ali b, medtem ko pri odlomku **G3222** opazimo fakturo in oblikovne lastnosti variante Loeschcke Xc.

Lokalne delavnice na Ptuju so modenske izdelke začele posnemati že v prvi tretjini 2. stoletja (Istenič 1999, 156). Postopen prehod s kakovostne proizvodnje Loeschcke Xa na Loeschcke Xb in Xc naj bi se v Italiji zgodil nekje v sredini in drugi polovici 2. stoletja (Ferraresi 2000, 226). Na zahodnih ptujskih grobiščih se lokalne variante Loeschcke Xa in Xa/b najpogosteje pojavljajo v grobovih druge polovice 2. in prve polovice 3. stoletja, prisotne pa še do zadnje tretjine 3. stoletja. Varianta Loeschcke Xb je značilna za drugo polovico 2. in prvo polovico 3. stoletja, uporablja se še celotno 4. stoletje (Istenič 1999, 153–160, 172). V Emoni se vsaj oljenke L. Xb z dobro vidnim žigom pojavljajo še v grobovih z novci iz začetkov ali prve polovice 4. stoletja (Plesničar Gec 1972, 172–173, t. 32: 1–6: grob 115; 49, t. 63: 5–7: grob 225; Petru 1972, 53, t. 34: 3, grob 513). Na Križišču so pečatne oljenke L. Xb in Xb/c prisotne v grobovih do druge polovice 3. in 4. stoletja (Novšak 2011, 56; Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

Za degenerirane pečatne oljenke Loeschcke Xc (**G1240**, **G3586**) so značilne faktura O11, deloma O6b in posamično O19 in O11. Čeprav jih nekateri datirajo že v drugo polovico 2. stoletja (Ferraresi 2000, 226), so večinoma značilne za drugo polovico 3., 4. in 5. stoletje (Istenič 1999, 157; Žerjal 2008a, 109–112; Perko 2012; Žerjal 2019). V emonskih grobovih so bile oljenke L. Xc pogosto najdene skupaj z novci 4. stoletja, npr. na Štefanovi ulici v grobu 18 z novcem Kostancija II. (341–348) (Tomažinčič 2014). V notranjosti akvilejskega agra so na nekropolah iz 4. in začetka 5. stoletja uvožene afriške oljenke redke, medtem ko med najdbami prevladujejo cenejše degenerirane oljenke Loeschcke Xc (Buora 1996, 64, 121).

Z obliko poznih pečatnih oljenk Xc lahko povežemo **oljenko z več noski** (**G3587**), ki je izdelana tudi v enaki fakturi (O11). Očitno je to izdelek neke lokalne oziroma regionalne delavnice.

Odlomek **G2612** je verjetno pripadal **oljenki v obliki storža**. Zaradi oblike kanala in skupnih žigov se jih povezuje z izdelovalci pečatnih oljenk Loeschcke X. Okvirno so datirane od prve polovice 2. stoletja do konca 3. stoletja (Buchi 1975, 205–206; Šubic 1975, 83; Alram Stern 1989, 44; Biondani 2005b, 287, št. 36).

Korintske oljenke

V odlomku **G591** smo prepoznali korintsko oljenko oblike Broneer XXVII (varianta A ali C). Na ramenu je odtisnjen jajčni niz. Korintske oljenke 2. in 3. stoletja so nepremazane, iz kakovostno izdelane keramike svetlo rjave ali zelenkasto rjavo-rumene barve (O17). Delavnice so delovale še do konca 4. stoletja (Broneer 1930, 90–102; Perlzweig 1961, 7–9; Broneer 1977, 64–68; Alram Stern 1989, 44–46; Slane 1990, 3–17). Na Jadranu se najdejo v kontekstih od sredine ali konca 1. stoletja in pogosto v kontekstih 2. in 3. stoletja (Vikić Belančić 1971, 116–117, z lokacijami za Dalmacijo in Panonijo; Mercado 1974, 166–170, sl. 26: a–b, grob 9, prva polovica 2. stoletja; Gluščević 1981, 209, t. 7: 24, grob konec 2.–začetek 3. stoletja; Ramadori 2001, 133; Mardešić 2002, 353; Topić 2003, št. 418–424; Buora 2005, 105; Žerjal 2008c).

Afriške oljenke

Poleg regionalnih izdelkov, ki očitno prevladujejo v vseh obdobjih, so pridobili tudi nekaj oljenk iz severne Afrike. Za jadransko območje je edinstvena najdba afriške oljenke antične tradicije 3. stoletja oblike Brussère DX1c (med Deneauve VIII B). Oljenka **G3588** ima na ramenu slabo odtisnjen širok jajčni niz v reliefu, na disku motiv Apolona na vozu, ki ga vlečeta dva grifona, in preluknjan vertikalni ročaj. Faktura oljenke (O10) je posebnost med materialom in se približuje afriškim fakturam. Identične oljenke so bile najdene v severni Afriki: npr. v Kartagini (Menzel 1969, št. 731, sl. 117, 126; Deneauve 1969, sl. 85: 932,) in Constantine v Alžiriji (Bussière 2000, 153, št. 3179). Jajčni niz v reliefu z gostimi in zelo podolgovatimi ovuli, skoraj pravokotne oblike, ki determinira varianto Bussière DX1c, je bil značilen za prvo polovico 3. stoletja (Bussière 2000, 105–107, 150).

Zanimiva je nekoliko večja prisotnost uvoženih afriških oljenk Atlante VIII (Hayes Type I), ki sicer s sočasnimi pečatnimi oljenkami Xc razsvetljujejo prostore v zadnji fazi življenja vile, saj so najdene le v ruševinskih plasteh. Izdelovali so jih od druge polovice 4. stoletja do konca 5. ali začetka 6. stoletja (Hayes 1972, 310; Atlante I, 192–198; Pröttel 1996, 71–76; Bonifay 2004a, 358–370). Tip Atlante VIII odlikuje izjemna številčnost variant. Dve oljenki (**G1178**, **G1617**, **G2147**) pripadata najpogostejši in najbolj razširjeni varianti Atlante VIII A1a (= Bonifay tip 45). Rame oljenke **G1178**,

G1617 je okrašeno s pasom palmete, reliefni okras na disku pa je popolnoma neberljiv. Morda gre za zoomorfen motiv (npr. lev v teku ipd.), ki je na teh oljenkah pogost. Začetek proizvodnje variante Atlante VIII A1 in A2 v sredini 4. stoletja je še problematičen. Proizvodnja je značilna predvsem za kontekste prve polovice 5. stoletja po Sredozemlju (Pavolini, Tortorella 1997, 255; Barbera 2003, 284; Bonifay 2004a, 359, 364). V obeh vilah v Dragoneri v južni Istri so bile oljenke tipa Atlante VIII A1a najdene v kontekstih, datiranih med leti 380 in 450 (Starac 2005).

Na disku oljenke variante Atlante VIII C2d (= Bonifay tip 49) (**G1283**, **G1336**) je upodobljena školjka, ki je v pravilnem krogu obdana s pasom poševnih vrezov ali žarkov. Take oljenke so izdelovali v ogromnem lončarskem kompleksu El Mahrine in so datirane široko v 5. stoletje (Mackensen 1993, 114–116, Abb. 35: 6; Atlante I, 194–196; Bonifay 2004a, 366–368).

Odlomek **G160** lahko pripada varianti Atlante VIII C2c (pod Bonifay tip 49) (Atlante I, 194–196; Mackensen 1993, 114–116, sl. 35: 5, 7, 8, sl. 36: 1; Bonifay 2004a, 366–368) ali eni od variant tipa Atlante VIII D (= Bonifay tip 50), ki so značilne za kontekste od sredine ali druge polovice 5. stoletja do začetka 6. stoletja (Atlante I, 194–196; Mackensen 1993, 148–149; Bonifay 2004a, 368–370).

Prisotnost afriških oljenk na Školaricah je pomembna za zadnje obdobje življenja vile in za datacijo njenega propada, saj so najdene izključno v ruševini. Odlomek **G160** nedvomno kaže na čas druge četrtine in sredine 5. stoletja. Pomembna je tudi odsotnost oblike Atlante X (= Hayes Type II), ki so jo sicer v Tuniziji proizvajali tudi že v drugi četrtini 5. stoletja in je bila izjemno razširjena v sredini in drugi polovici 5. stoletja do začetka 7. stoletja po celem Sredozemlju in celem imperiju (Hayes 1972, 311; Atlante I, 198–203; Pröttel 1996, 76–81; Bonifay 2004a, 370–415). Toda v Dragoneri v južni Istri oblika oljenk Atlante X nadomesti oljenke Atlante VIII šele v kontekstih od sredine 5. stoletja dalje (Starac 2005).

Nosilec za oljenke – lanterna

V ruševini na zunanji strani zidu bazena v frigidariju je bil najden nosilec za oljenko ali keramična lanterna (**G3519**). Posoda je valjaste oblike z ravnim dnom in polkrožnim vrhom s preluknjanim držajem za obešanje. Pravokotna odprtina je uokvirjena, z girlando nad odprtino in stebri na vsaki strani. Vrhnji del je okrašen z viticami in stiliziranim grozdjem. Faktura N22 priča o lokalni izdelavi (Žerjal 2012).

3.2.3 Amfore

Izbor amfor na najdišču je izredno raznolik tako kronološko kot tipološko, kar je odraz dolgega življenja naselbine. V amforah so pridobivali različne dobrine – vino, oljčno olje, ribje omake in slanike, suho ali vloženo sadje in oljke ter nekatere surovine, kot je galun. Le-te so bile namenjene porabi in prehrani prebivalcev, deloma za pretakanje pridelka in morda v manjši meri za skladiščenje za nadaljnje trgovanje. Dobre prometne komunikacije, bližnje cestne in pomorske poti odražajo izreden nabor izvornih regij celega Sredozemlja, od koder so te amfore dospеле (glej Žerjal 2008b; Žerjal 2008a, 119–157).

Italske in jadranske amfore

Najštevilčnejšo skupino predstavljajo jadranske amfore za vino, oljčno olje in ribje izdelke (amfore Dr. 6A, Dr. 2–4, Dr. 6B, severnoitalske amforice, amfore z ravnim dnom), ki popolnoma prevladujejo v plasteh 1. in 2. stoletja. Njihovo proizvodnjo lociramo v severni Italiji in na obeh jadranskih obalah. Visok delež seveda ne preseneča, saj gre za najbližje območje, prepredeno z močno regionalno trgovino.

Med vinskimi amforami smo prepoznali amfore Dr. 6A iz druge polovice 1. stoletja pr. n. št. in 1. stoletja n. št., sočasne amfore Dr. 2–4 iz časa od druge polovice 1. stoletja pr. n. št. do 2. stoletja in najmlajše oblike italjskih amfor z ravnim dnom 2. in 3. stoletja v več variantah.

Obliko amfor Dr. 6A (**G12**, **G332**, **G236**, **G630**, **G771**, **G945**, **G2031**, **G2249**, **G2390**, **G2391**, **G2559**, **G2677**, **G2915**, **G3445**, **G3472**, **G3714**, **G3834**, **G4005**, **G4141**) naj bi izdelovali vsaj do sredine 1. stoletja n. št. (osnovne definicije Carre 1985; Cipriano, Carre 1989, 85–88). V Oderzu je bilo nekaj primerkov, morda rezidualnih, najdenih v kontekstu, datiranjem v leta 70–80 n. št. (Cipriano, Ferrarini 2001, 54). Množico delavnic potrjuje tudi velika variabilnost oblike in množica faktur (nazadnje sinteza za italsko proizvodnjo v Pesavento Mattioli 2000a, 108–109; Pesavento Mattioli 2014; Cipriano, Mazzochin 2018; Cipriano, Mazzochin 2019; za Dalmacijo: Cambi 1989; Borzić 2006; Jadrić 2006). Med gradivom so prepoznane tri glavne fature. Za fakturo A1b je značilna finoprečiščena faktura svetlo rumene ali bež barve z redkimi vključki. Tej fakturi pripadajo predvsem masivni ročaji (npr. **G945**). Faktura A44 belo rumenkaste barve z obilico grobih vključkov groga naj bi bila značilna za območje Picena (Cipriano, Carre 1989; Cipriano, Ferrarini 2001, 53). Odlomek ustja **G4005** ima masivno in visoko trakasto ustje, upognjeno navzven, odlomek **G3714** pa trikotno ustje, ki naj bi pripadalo starejšim primerkom. Odlomek dna **G332** predstavlja tipično izrazito masivno, dolgo stožčasto nogo.

Odlomka **G236** in **G2249**, roza fature A4b, imata veliko manjše trakasto ustje, ki je nagnjeno navzven. Morda pripadata padskim delavnicam (Pesavento Mattioli 2000a, 109). Posamični odlomki nato pripadajo še nekaterim drugim jadranskim fakturam.

Izredno široko družino vinskih amfor, poimenovanih Dr. 2–4, povezuje oblika dvopaličastih ročajev. Prvotno obliko so izdelovali na grškem otoku Kos, od sredine 1. stoletja pr. n. št. so obliko prevzeli v delavnicah po celem imperiju (Panella, Fano 1977; Martin Kilcher 1994, 337–346; Freed 2000; Panella 2001). V Italiji naj bi amfore oblike Dr. 2–4 proizvajali do konca 2. stoletja (Panella 2001, 194) ali začetka 3. stoletja (Arthur, Williams 1995, 250), medtem ko je drugje npr. v Egiptu njihova proizvodnja dokumentirana še v 3. stoletju (Empereur 1986). Med odlomki na Školaricah smo ugotovili precejšnje število faktur, najpogosteje so podobne kot pri drugih jadranskih amforah, saj so jih izdelovali v istih delavnicah (Pesavento Mattioli 2000a, 110; Pesavento Mattioli 1996, 402–403; Biondani 2005a, 256–266; Bezeczyk 1987, 4; Crivenica: Lipovac Vrkljan 2011, Loron: Maggi, Marion 2011). Edini večji odlomki amfor Dr. 2–4 bi lahko pripadali skupini amfor severnojadranske, morda istrske proizvodnje (**G300**, **G313–315**, **G234**, **G246**, **G3493**, **G2211**, **G3334**, **G3144**, **G601**, **G3851**, **G2823**, **G3958**, **G4053**, **G3794**). Fature (A11, A6a, A12) so izredno podobne fakturam nekaterih amfor Dr. 6B in mnogim posodam iz navadne keramike (faktura N22, N3). Tudi skupina amfor Dr. 2–4 (**G3482**, **G3946**, **G4143**) iz svetlejših faktur bež-oker barve (A16a z obilico lupin morskih mehkužcev in prečiščen A16a) je verjetno jadranskega izvora. Primerki z grobimi vključki groga (faktura A33, **G3340**, **G603**) spominjajo na fakturo nekaterih amfor Dr. 6A (A44). Italjskim proizvodnjam pripisujemo odlomke **G1464**, **G116**, vzhodnim provincam odlomek **G4104** paličnega ročaja z rožički (oblika Dressel 5). Svetlo rumene, bež ali svetlo zelenkaste fature (**G2606** – A31; **G431** – A23 in A15) bi morda lahko prispele od drugod, iz vzhodnega Sredozemlja, Galije ali Španije (podobnost s fakturami: Martin Kilcher 1994, farbtafel C–E; Tomber, Dore 1998, sl. 61–64, 69–70).

Od sredine 1. stoletja pa vsaj do sredine 3. stoletja so pogalskih vzorih tudi v Italiji proizvajali amfore z ravnim dnom (Panella 1989, 156–160; Panella 2001, 184–185). Emilijске in romanjolske amfore z ravnim dnom (tip Forlimpopoli; **G2607**, **G1892**, **G407**, **G2293**, **G605**, **G334**; tip Santarcangelo: **G1340**) so bile močno razširjene v 2. in 3. stoletju na celotnem jadranskem območju (Panella 1989, 147–154; Cipriano, Carre 1989, 88–90; Cambi 1989, 325; Aldini 1989, 414–415; Topić 2004, 311–312, št. 419–448; Stoppioni 1993; Biondani 2005a, 267–272). Množica regionalnih proizvodenj na Jadranu je še zelo slabo poznana (npr. Vrsalović 1979, 374–378, t.

102), dokumentirane so v Kvarnerju (Lipovac Vrkljan 2011) in v Istri (Starac 2001a, 269; Marion, Starac 2001, 120). Nekatere posode spadajo v prehodno skupino med amforami z ravnim dnom in dvoročajnimi vrči (npr. **G1149, G3593, G1722, G2174, G335, G2681, G1342, G3053, G607, G1829, G871, G2760, G1341, G4084, G606** in mnoge druge), npr. vrči, podobnimi obliki Dressel 28 (glej tipe NK50–58).

Najštevilčnejši odlomki pripadajo regionalni obliki amfor Dr. 6B za (jadransko) oljčno olje (214 primerkov) (osnovne definicije Carre 1985; Cipriano, Carre 1989; Bezeczky 1998a, 6; Marion, Starac 2001; Carre, Pesavento Mattioli 2003a, 459; Pesavento Mattioli, Carre 2009). Večje različice so v Istri izdelovali od konca 1. stoletja pr. n. št. dalje (Bezeczky 2019). Na Štalenski gori so se najstarejše amfore Dr. 6B iz Istre nahajale v poznoavgustejskem-tiberijskem kontekstu (Bezeczky 1998a, 24; Bezeczky 1998b, 236). Med najstarejše oblike značilne za začetek 1. stoletja (cfr. Marion, Starac 2001, 114–116; Carre, Pesavento Mattioli 2003a, 461) bi morda uvrstili odlomke ustij (**G3710** in **G3346**) in srčaste ali stožčaste oblike (**G612** in **G3351**). Oblika skledastega ustja klasične Dr. 6B (**G610, G254, G2232, G3853, G2913, G291, G2912, G2826, G1978, G1977, G2903, G4080, G3347**) se datira v prvo polovico do tretjo četrtino 1. stoletja (Marion, Starac 2001, 114–116; Bezeczky 1998a, 6; Carre, Pesavento Mattioli 2003a, 462). Na odlomku ustja **G2903** je ohranjen žig *LAEK*, ki je značilen za posesti C. Lekanija Bassa v obdobju od tiberijskega do flavijskega obdobja (Bezeczky 1998a, 17). Na odlomku ustja je viden delno ohranjen žig *[Q.G.]PDI* (**G1978**), ki je izjemno redek in je bil najden le še v Virunu (Zabehlicky Scheffenegger, Gostenčnik 1999, 135, Abb. 5: 31). Ustja cesarskih amfor (**G3350, G117, G611, G3349, G3348**) imajo višje lijakasto ali stožčasto ustje, značilne so od tretje četrtine 1. do sredine 2. stoletja (Marion, Starac 2001, 116–117; Kovačić *et al.* 2004, 237–240; Bezeczky 1998a, 7–9; Carre, Pesavento Mattioli 2003a, 463), verjetno pa so tako obliko proizvajali še celo do 2. stoletja, morda dlje.

Večina amfor Dr. 6B pripada manjšim, morda poznejšim variantam (94 primerkov), ki so bile domnevno namenjene za prevoz cejenih severnojadranskih oz. istrskih ribjih omak (Pesavento Mattioli, Carre 2009; Carre, Pesavento Mattioli 2003, 467–468) in verjetno kasneje tudi oljčnega olja. V Fažani je bila proizvodnja potrjena vsaj še v 2. in 3. stoletju (Bezeczky 1998a, 9–10: oblika Fažana 1 in 2), v Loronu pa še v 4. stoletju (Marion, Starac 2001, 117–119; Carre, Pesavento Mattioli 2003a, 467–468; Maggi, Marion 2011). Mlajše ali poznoantične amfore so pomanjšane verzije amfor Dr. 6B (86 primerkov; npr. **G2396, G1076, G2491, G2413, G1974, G434, G241, G422, G2620, G876, G433, G2805, G2794, G621**), ki so zaradi fragmentarnosti sedaj še slabo definirane.

Male amforice Dr. 6B so bile najdene v Akvileji v kontekstu druge polovice 3. in prve polovice 4. stoletja (Aquileia 1994, 380–381, A18 – varianta 2 po Loronu) in v zasutju kanala Anfora (Gaddi, Maggi 2017, 288–296), Milanu (Bruno, Bocchio 1991), Bački Palanki pri Sremski Mitrovici oziroma antičnem Sirmiju, kar pa so le prvi dokazi o njihovi prisotnosti v srednje- in poznocesarskih kontekstih (Marion, Starac 2001, 118) Vidrih Perko 2006a; Žerjal 2008a, 129–131; Pesavento Mattioli, Carre 2009; Gaddi, Maggi 2017, 288–296.

Velike amfore Dr. 6B so bile na našem najdišču prisotne predvsem v kontekstih od 1. do 3. stoletja, v mlajših plasteh so bile pobrane le še male Dr. 6B. V številčnosti se odražata tako bližina proizvodnih obratov kot dolgo obdobje izdelave (1.–4. stoletje). Določen delež teh amfor je verjetno nastal na območju Rižanske doline, verjetno celo na sami posesti, saj so vino ali oljčno olje proizvedeno v obratu vile, morali natočiti v transportno posodje (Vidrih Perko, Župančič 2011; Žerjal 2011).

Na mnogih severnoitalskih in panonskih najdiščih so bile najdene male amfore, ki so po obliki podobne amforam Dr. 6B – t. i. severnoitalske amforice ali tip Aquincum 78, Bónis 31/5, Grado I in II (**G622, G837, G1202, G1241, G1201, G164, G623, G895, G896, G1932, G897, G1352, G4035, G838, G1275, G2848, G2907**). Namenjene so bile prevozu enake vsebine, jadranskih ribjih omak, od druge polovice 1., pa do 3. ali celo 4. stoletja (Bezeczky 1987, 39; Bezeczky 1997, 170, 178; Auriemma 2000; Cipriano, Ferrarini 2001, 68; Maselli Scotti *et al.* 2003, 69–70; Vidrih Perko 2006a, 101; Pesavento Mattioli, Carre 2009).

Nekatere odlomke širokih trakastih ročajev z rebri (**G3926, G2889, G2467, G4007**) lahko z veliko mero verjetnosti pripišemo amforam Schörgendorfer 558. Izdelovali so jih v severni Italiji od avgustejskega obdobja do 2. stoletja za prevoz oljk (Bezeczky 1987, 33; Bezeczky 1994a, 112–117; Bezeczky 1998b, 236; Cipriano, Ferrarini 2001, 71).

Zanimiva je prisotnost amfore Richborough 527 ali anfora di Lipari (**G1944, G995, G3058, G1528, G1732, G1894, G1353, G2467**), v kateri naj bi prevažali galun iz Liparija ali vzhodnega Sredozemlja. Izdelovali naj bi jih od druge tretjine 1. stoletja pr. n. št. do sredine 3. stoletja n. št. (Borgard 1994; Bezeczky 1998b, 238; Cipriano, Ferrarini 2001, 74; Panella 2001, 194). Odlomek ustja (**G1894**) bi spadal v skupino 2a, značilno za čas od flavijske vladavine do 2. stoletja (Borgard 1994, 197–198, sl. 1: 2a; Cavalier 1994, sl. 3: type II). Najverjetneje faktura odlomkov ne odgovarja liparski proizvodnji (primerjava s sliko Tomber, Dore 1998, sl. 74), temveč je morda iz vzhodnega Sredozemlja, npr. otoka Milos ali anatolske obale (Carre, Pesavento Mattioli 2003b, 279).

Severnoafriške amfore

Precejšnje število identificiranih tipov severnoafriških amfor odgovarja dokaj heterogeni proizvodnji province Prokonzularne Afrike in sosednje Mauretanijske Cesariensis, kasnejših provinc Tripolitana, Zeugitana in Byzacena. Najstarejše zgodnje rimsko-afriške amfore kažejo na zgodnje povezave severnega Jadrana s severnoafriško regijo. Amfore Ostia 59 (**G1945** in morda **G1354**) se datirajo od konca 1. do (sredine) 2. stoletja in so bile domnevno namenjene prevozu oljčnega olja (Panella 2001, 209; Bonifay 2004a, 101, 474; Auriemma 2000, 37–38).

Afriške amfore iz 2. in 3. stoletja so še redke. Amfore Dressel 30 (= Bonifay tip 60–62) za vino (**G900**, **G3085**, **G2034**, **G3884**, **G901**, **G3061**, **G2621**, **G2791**, **G2755**, **G2643**, **G2683**, **G2736**, **G1051**, **G3000**, **G2684**, **G2234**, **G1077**, **G1946**) so pripisane proizvodnji province *Mauretania Caesariensis* (danes Alžirija) in province *Africa Proconsularis* (danes Tunizija) (Bonifay 2004a, 26, 148, 150). V Ostiji se pojavljajo v kontekstih od konca 2. do 4. stoletja (Manacorda 1977, 149–151). Večina ustij s Školaric (**G900**, **G3085**, **G2034**) ima visok in ozek rob ustja, ki je bolj ali manj poševno upognjen navzven, kar jih nekako uvršča v mlajšo varianto Keay 1B (= Ostia IV, 116–117) iz 4. stoletja (Keay 1984, 95–99; Bonifay 2004a, 148, 150). Odlomek manjše amfore **G2034** bi pripadal varianti Ostia IV, 172 = Bonifay 61. Pojavlja se tudi v pristanišču Akvileje v plasteh 4. stoletja (Bonifay 2004a, 151). Varianta Ostia IV, 263 = Ostia I, 460 = Bonifay 62 (**G901**) naj bi se pojavljala predvsem v kontekstih (druge polovice) 3. stoletja in začetka 4. stoletja (Manacorda 1977, 152–153, sl. 263; Bonifay 2004a, 151).

V t. i. tripolitanskih amforah iz province Tripolitane, v zaledju mesta *Leptis Magna*, so nedvomno prevažali oljčno olje. Tip amfore Tripolitana III (**G2297**, **G2577**, **G2185**) so razvili v drugi polovici 2. stoletja in masovno izvažali v Rim v 3. in 4. stoletju (Panella 1972, 85–86; Manacorda 1977, 154–155; Keay 1984, 131–136; Bonifay *et al.* 1998, 109; Panella 2001, 211; Bonifay 2004a, 105–106, 471).

Nadaljevanje in ojačenje trgovine se odraža v večji zastopnosti klasičnih afriških amfor *Africana I* in *II*. Amfore *Africana I* ali *Africana piccola* so izdelovali od sredine 2. do 4. stoletja v mnogih delavnicah Prokonzularne Afrike, predvsem na tunizijski obali in njenem zaledju, redkeje v notranosti dežele (Bonifay 2004a, 107; Rousse 2006, 71; za datacije glej še Panella 1973, 575–579; Keay 1984, 100–109; Manacorda 1977, 156–159; Panella 2001, 209). Odlomke amfore **G1895–1896** bi lahko pripisali pozni varianti *Africana IC* (= Ostia IV, 169) z netipično obliko roba ustja iz druge polovice 3. in 4. stoletja (Bonifay 2004a, 107, sl. 56: 8).

Večje amfore *Africana II* ali *Africana grande* so bile namenjene za prevoz ribjih izdelkov in vina (Panella 2001, 209; Bonifay 2004a, 471–474; Rousse 2006, 72–74). Primerke (**G1354**, **G1618**, **G898**, **G624**, **G408**) bi lahko uvrstili v starejšo varianto *Africana IIA* (= Bonifay tip 22), natančneje med poznejše podvariate iz 3. stoletja (Panella 1973, 583–585; Manacorda 1977, 160–162; Keay 1984, 110–115; Bonifay 2004a, 111, 474). Z varianto *Africana IIC* (= Bonifay tip 25) so prevažali ribje izdelke (*salsamenta*, slane ribe) (Bonifay 2004a, 11, 472) v drugi polovici 3. in v 4. stoletju (Panella 1973, 586–588; Manacorda 1977, 163–165; Keay 1984, 118–121; Bonifay 2004a, 115). Odlomek **G3059** najverjetneje pripada podvarianti *Africana IIC1*, odlomek **G4173** pa eni od kasnejših podvariant *IIC2* ali *IIC3* (Bonifay 2004a, 125). Med najbolj razširjenimi je varianta *Africana IID* (= Bonifay tip 26). Proizvajali naj bi jo od sredine 3. do 4. stoletja (Panella 1973, 588–589; Keay 1984, 121–126, sl. 56; Manacorda 1977, 165–168; Bonifay 2004a, 115–117) in najverjetneje so jih napolnili s *salsamenta*, morda vinom ali oljem (Bonifay 2004a, 11, 117, 474). Odlomke ustij na Školaricah (**G1355**, **G1356**, **G1733**, **G3104**, **G302**, **G961**, **G1973**, **G2682**) težko ločimo na Bonifayevi podvarianti *Africana IID1* (**G1355**) in *IID2* (**G1356**), saj je večinoma že težko razločevati manjše odlomke ustij med tipom *Africana IID(2)* (**G3104**, **G302**, **G961**, **G1973**) in mlajšim tipom zgodnjih amfor Keay 25.1 = Keay 25A–B (na meji so **G3795**, **G2893**, **G2828**, **G5–6**).

Klasičnim amforam se je namreč v 4. stoletju pridružil uvoz novih oblik afriških cilindričnih amfor srednjih dimenzij poznega cesarskega obdobja (Keay 25.1–3). V tej osrednji obliki 4. in prve polovice 5. stoletja so iz Prokonzularne Afrike izvažali ogromne količine prehrabnih izdelkov po celem Sredozemlju in rimskem imperiju (Bonifay 2004a, 119–122; Manacorda 1977, 171–211; Keay 1984, 184–212; Bonifay, Pieri 1995, 95–96; Freed 1995, 167–168; Panella 2001, 209–210). Tudi na Školaricah predstavljajo najštevilnejšo skupino afriških amfor. Prevladujejo amfore skupine Keay 25.1 ali *Africana IIIA I* (Bonifay tip 27 = Keay 25 A–C) (**G3105**, **G1619**, **G2644**, **G1467**, **G2326**, **G2796**, **G2772**, **G3772**, **G903**, **G1493**, **G2038**), tudi v zgodnjih variantah Keay 25A–B (npr. **G902**, **G1357**, morda **G5**, **G6**, **G2828**, **G3795**, **G3893**). Konec 3. ali v začetku 4. stoletja so jih razvili iz starejših oblik *Africana IID*. S sočasno skupino Keay 25.3 ali *Africana IIIB* (Bonifay tip 28 = Keay 25K–V), ki je med gradivom nekoliko skromneje zastopana (**G1203**, **G1734**, **G1897**, **G1150**, **G2685**, **G2611**, **G1735**), so jih izdelovali v 4. stoletju v novonastalih provincah Byzacena (J Tunizija) in Zeugitana (S Tunizija) (Bonifay 2004a, 119–122).

Najmlajši skupini Keay 25.2 ali Africana III C (Bonifay tip 29 = Keay 25E-I) smo lahko pripisali le amforo (**G1242**), ki je bila najdena cela v ruševini prostora K, ob jugozahodni stranici zazidanega dolija SE 468/469. Obliko so razvili nekako konec 4. stoletja in je edina cilindrična amfora srednje velikosti v prvi polovici in sredini 5. stoletja. Značilna je za proizvodnjo regije Nabeul v Zeugitani in Byzaceno (Bonifay 2004a, 122).

Odlomke ročajev Africana III težko ločimo od oblike Africana II (npr. **G1620**), prav tako velja za nekatere zatiče (npr. **G1184**), medtem ko mlajše primerke težko ločimo od serije *spatheia* oz. pomanjšanih različic Keay 26 (npr. **G1737**, **G1468**).

V 5. stoletju se je proizvodnja amfor razvijala v dveh smereh. Cilindrične amfore malih dimenzij (Keay 26 – t. i. *spatheion*) so predstavljale pomanjšan modul cilindričnih amfor srednjih dimenzij in natančneje njihove najmlajše variante Keay 25.2. Na Školaricah je prisotna najstarejša varianta te skupine – klasični *spatheion* (*spatheion* 1, Bonifay tip 31), sočasna s tipom Keay 25.2 od konca 4. stoletja do sredine 5. stoletja (Ostia IV, 162: str. 211–212; Keay 1984, 212–219; Peacock, Williams 1986, class 51; Panella 2001, 209–210; Bonifay 2004a, 125; Bonifay, Pieri 1995, 97). Prepoznali smo varianto A (**G625**, **G2084**) in varianto B po Bonifayu (**G2317**, **G2109**). V prostoru K je bil najden cel primerek *spatheiona* (**G1204**) z nenavadnim ustjem, ki je zelo podobno ustju na veliki cilindrični amfori Keay 35B. Kot amfora s trikotnim ustjem (**G1276**) pripadata var. C. Ozki in drobni ročaji (npr. **G2789**, **G2124**) ter nekateri drobni stebričasti zatiči (npr. **G2289**) so lahko prepoznavni. Medtem so zatiči v obliki visokih in ostro koničastih tulcev težko ločljivi od zatičev amfore Keay 25 (**G2602**; noga tip 1 amfore Keay 25 po Keayu – Keay 1984, sl. 87). Mlajše variante, značilne za čas po sredini 5. stoletja (Bonifay 2004a, 125–129: *spatheion* 2 in 3 ali Bonifay tip 32 in 33; Keay 1984, 213, 216: Keay 25F–H), niso prisotne.

V 5. stoletju so razvili izredno heterogeno serijo poznoantičnih cilindričnih amfor velikih dimenzij. Prvi generaciji, ki se je razvila v začetku 5. stoletja, pripadajo tipi Keay 27, 36, 35A, 35B. Oblika Keay 27 (**G2668**, **G2851**, **G3062**) je bila značilna za drugo polovico ali konec 4. in prvo polovico 5. stoletja (Keay 1984, 219–224; Bonifay, Pieri 1995, 98; Bonifay 2004a, 129–132), oblika Keay 36 (**G2852**, **G1361**, **G1362**) za 5. stoletje, morda tudi že konec 4. stoletja (Keay 1984, 240–247; Freed 1995, 166–167; Bonifay 2004a, 129–132). Amfore variante Keay 35A (**G1742**, **G2327**, **G2115**) so bile namenjene za prevoz olja, varianta Keay 35B (**G2761**, **G2615**) pa za prevoz salsamenta iz regije mesta Neapolis/Nabeul na vzhodni tunizijski obali v 5. stoletju (Keay 1984,

233–240, 394; Bonifay, Pieri 1995, 98; Freed 1995, 167–170; Bonifay 2004a, 132, 135, 471–474; Ghaliya, Bonifay, Capelli 2004). Vse omenjene oblike so močno razširjene v zahodnem Sredozemlju, predvsem v prvih dveh tretjinah 5. stoletja (Bonifay 2004a, 132, 135, 474; Vidrih Perko 2000, 442–445; Vidrih Perko, Župančič 2005, 522).

Od sredine 5. stoletja so se jim pridružile oblike druge generacije: Keay 8B, 40–41, 55–57, 64, 62Q. Amforo Keay 59 (**G2056**, **G1078**, **G2035**, **G2047**) so proizvajali v južni Byzaceni konec 4. in v prvi polovici 5. stoletja za prevoz oljčnega olja (Keay 1984, 300–302; Peacock *et al.* 1989; Peacock *et al.* 1990; Bonifay 2004a, 31, 132). Amforo tipa Keay 57 (**G1151**, **G271**, **G1832**, **G1672**) iz območja mesta Nabeul se datira v sredino/drugo polovico 5. stoletja (Bonifay 2004a, 137), po nekaterih še v prvo polovico 6. stoletja (Keay 1984, 298–299; Keay 1998, 145). Amfora **G271** pripada varianti Keay 57B (Keay 1984, sl. 29: 8).

V amfori tipa Keay 40 (**G1177**) je bila v zadnjem obdobju vile v skladišču pokopana deklica. Amfora je skoraj v celoti ohranjena, odbito je le dno. Tip amfor Keay 40 je slabo poznan, najverjetneje tunizijskega izvora in neznane vsebine (Keay 1984, 251–252; Bonifay *et al.* 1998, 262–263). Odkrita amfora ima najboljšo analogijo v amforah iz najdišča Tomi v Skitiji, kjer je zgodnja oblika datirana med leti 425–450, pozna pa v drugo polovico 5. stoletja (Opaït 2004a, pl. 23: 1–2), in primerkih iz Španije (Keay 1984, sl. 31: 4, sl. 108: 3). Tip Keay 40 naj bi bil sicer najden na redkih najdiščih v Tuniziji (Peacock *et al.* 1990, 64, sl. 3: 11), v zahodnem (Francija, Španija) in vzhodnem Sredozemlju (Samos, Tomi – Opaït 2004a, 34). Oblika samega ustja se približuje tipoma Keay 35A ali Keay 61. Morda bi lahko v isto skupino uvrstili tudi odlomke ustja **G2324**, **G1152**, **G1153**.

Od konca 5. do začetka 6. stoletja razvijejo še tretjo generacijo poznoantičnih cilindričnih amfor velikih dimenzij, od katerih sta prisotna tipa Keay 62 in Keay 62Q–R. Pozni amfori Keay 62Q, ki je datirana v zadnjo tretjino 5. stoletja in prvo polovico 6. stoletja (Bonifay, Pieri 1995, 102; Bonifay *et al.* 1998, 261–262, 321; Bonifay 2004a, 137; Bonifay 2004b, 454), bi pripadala odlomek ustja **G1900** in morda odlomek **G1901**. Odlomka **G1901** in **G1363** bi uvrstili v skupino amfor Keay 62, ki z obilico morfoloških variacij odraža kopico delavnic v Tuniziji (Keay 1984, 309–350; Peacock *et al.* 1989, 199–201; Bonifay, Pieri 1995, 103; Bonifay *et al.* 1998, 260–261; Keay 1998, 145–150; Bonifay 2004a, 137–140). Začetek proizvodnje variant Keay 62A in B nekateri datirajo v leta 440–450 oz. 450–475 (Keay 1998, 145–150). Večino ostalih variant naj bi razvili šele konec 5. ali v začetku 6. stoletja in jih izdelovali do začetka oz. sredine 7. stoletja, (Keay

1998, 145–150; Bonifay *et al.* 1998, 260–261; Bonifay 2004a, 137–140). Varianta Keay 62A (mogoče **G1261–1262**) se v pristanišču v Marseillu pojavlja v kontekstih prve polovice 6. stoletja (Bonifay *et al.* 1998, 260–261; Bonifay 2004a, 137–140). Prisotnost teh amfor na Školaricah bi pomenila nekoliko mlajši konec vile ali nekoliko starejšo datacijo tipov v sredino ali tretjo četrtino 5. stoletja in s tem potrditev Keayevih domnev.

Proizvodnje zahodnega Sredozemlja

Uvoz španskih amfor na severni Jadran ni bil nikoli masoven. V zgodnji rimski čas bi uvrstili le nekaj slabo ohranjenih primerkov: odlomek amfore Dr. 2–4 (**G2606** in **G431**) in odlomek ročaja **G2598**, ki spominja na ročaje španskih amfor za garum npr. Dr. 7–11.

Bolje so ohranjene le poznoantične amfore, prispele z južnega dela iberškega polotoka. Amfore Dr. 23 so bile namenjene za prevoz betiškega oljčnega olja iz doline reke *Baetis*, danes Guadalquivir v južni Španiji (Andaluzija) od sredine 3. do sredine 5. stoletja, morda celo do začetka 6. stoletja (Keay 1984, 140–146; Bernal Casasola 2000, 291–293; Panella 2001, 204; Étienne, Mayet 2004, 74–75). Odlomek **G4165** pripada najmlajši varianti Keay 13C = Dressel 23C, ki ima ročaje okroglega preseka pritrjene neposredno na ustju in je datirana v 4. oziroma sredine 5. stoletja (Berni Millet 1998, 61; Keay 1984, 140–141); odlomek **G1431** pa verjetno najpogostejši varianti Keay 13A (Keay 1984, 140; Bonifay *et al.* 1998, sl. 196: 263–264).

Amfora Almagro 51C (**G2424**, **G2175**, **G2672**) je bila vodilna oblika, prototip poznorimskih amfor za ribje omake in slane ribe iz rimskih provinc Betike in Luzitanije ter Mavretanije Tingitane. Obliko naj bi razvili konec 2. stoletja in polnili od konca 4. do sredine 5. stoletja (Keay 1984, 149–155; Bernal Casasola 2000, 284–286; Etienne, Mayet 2002, 143–147; Panella 2001, 206). Severno od Alp se nahajajo v več sklopih od konca 3. do konca 4. ali začetka 5. stoletja (Martin Kilcher 2003, 78). Dokaj pogoste so tudi na območju severnega Jadrana (Buora 1995, 192; Aquileia 1994, 395–397, AS12–16; Panella 2001, 206; Vidrih Perko 2000, 441–442). V domusu na trgu Barbacan v Trstu je bil najden primerek v kontekstu, ki je datiran že v drugo polovico 2. stoletja oz. prehod iz 2. v 3. stoletje (Maselli Scotti *et al.* 2003, 83).

Amfora Keay 16 je bila druga značilna oblika za izvoz garuma iz poznoantične Betike in Luzitanije. Razširjene so bile po celem Sredozemlju od začetka 3. stoletja do konca 5. stoletja/začetka 6. stoletja (Keay 1984, 149–155; Bernal Casasola 2000, 281; Panella 2001, 206). V zasutju kanala za skladiščem (SE 422A) je bila najdena cela amfora **G2976–3003**. Po Keayevi razdelitvi oblike ustij spada v varianto Keay 16A,

v katero bi lahko uvrstili tudi drugi odlomek **G907**, sicer z drugačno fakturo. Amfora je izredno podobna odlomku, najdenemu v kontekstu iz konca 2. do prve polovice 3. stoletja v domusu na Piazza Barbacan v Trstu in identificiranem kot Almagro 50 (Maselli Scotti *et al.* 2003, 81–82, t. 15: 1). Datacija odgovarja tudi predlagani dataciji nastanka plasti SE 422A.

Morda so že v zgodnje cesarskem obdobju uvažali tudi vino iz Galije. Odlomka z izvihanim ustjem (**G3815**, **G2282**, **G2581**) bi morda lahko pripadala amfori Gauloise 5 iz Provanse konec 1. stoletja in v prvi polovici 2. stoletja (Laubenheimer 1985, 253; Martin Kilcher 1994, 364), odlomek dna **G3459** pa eni od galskih amfor z ravnim dnom (Laubenheimer 1989).

Vzhodnosredozemske amfore

Vzhodnosredozemske amfore predstavljajo manjši delež amfor. Med izredno heterogenim izborom tipov so večinoma vinske amfore za prevoz cenjenega egejskega vina. Najstarejše oblike predstavljajo odlomki poznorodoških amfor Camulodunum 184 (**G4152**, **G337**, **G3004**, **G1955**, **G4127**, **G4133**, **G1673**, **G4153**) za prevoz vina iz otoka Rodos in okolice. Prisotne so na večini najdišč rimskega imperija v 1. in 2. stoletju n. št. (Peacock 1977b, 266–270; Panella 1986, 615, za najmlajše datacije še v drugo polovico 2. stoletja glej: Panella 1986, 619; Bruno 2002, 279–280; Auriemma, Quiri 2006, 230–231).

Količinsko izstopajo fragmenti enoročajne male amfore Agorà F65–66 = Carthage MRA 3, ki so jih izdelovali od 1. do konca 6. stoletja v vzhodni Mali Aziji, v dolini Hermos okoli mesta *Aphrodisias* ali/in na območju med Efezom in Sardami (Lang 1955; Robinson 1959; Riley 1979, 183–186; Lemaître 1997; Bezeczky 2013, 26–33). Večina fragmentov (**G971**, **G972**, **G627**, **G1622**, **G1751**, **G973**, **G1752**, **G2954**, **G999**, **G1753**) odgovarja rožnato oker fakturi *pâte 2* po Lemaître (1997, 312), datirani v čas od avgustejskega obdobja do 3. stoletja. Cela amfora **G971** po obliki najbolje odgovarja obliki Agorà M126 iz 3. stoletja (Robinson 1959, 83, 95, M125; Bjelajac 1996, 46, št. 61; Modrzewska 1999, 109, t. 2: d). Fragmente iz temno rdeče sljudaste fakture (**G3939**, **G1373**, **G1834**) težko ločimo od poznejše variante Carthage LRA 3, razširjene po celem Sredozemlju v času od konca 4. do 6./7. stoletja (Lang 1955; Pieri 2005, 94–101; za severni Jadran in Slovenijo glej Auriemma, Quiri 2004, 43–56; Modrijan 2014; Modrijan 2015; Žerjal 2008b; Žerjal, Vidrih Perko 2017).

Nadaljevanje uvoza vina iz vzhodnega Mediterana dokazujejo zgodnje variante poznoantične amfore Carthage LRA1 (**G1904**), ki so bile v različnih variantah izdelovane

v širši regiji jugovzhodnega Sredozemlja (Empereur, Picon 1989; Pieri 2005, 80–84) od poznega 4. stoletja do sredine 7. stoletja. Po celem Sredozemlju in še posebej na limesu na spodnji Donavi so pogoste v kontekstih 5. in 6. stoletja (Riley 1979, 212–215; Riley 1981, 115; Pieri 1998, 98–99; Opař 2004a, 8–10; Vidrih Perko 2000, 442–445; Vidrih Perko 2006b, 216; Žerjal, Vidrih Perko 2017; Modrijan 2014; Modrijan 2015).

Kljub oljarstvu v regiji so v srednjem in poznem cesarskem obdobju oljčno olje uvozili tudi iz vzhodnega Sredozemlja. Obliki Dressel 24 pripada lijakasto ustje amfore **G908** in odlomek stožčastega vratu (morda **G4131**). Velika heterogenost skupine in mnoge variante verjetno odražajo mnoge proizvodne centre in dolgo obdobje izdelave, ki zajema obdobje od 1. do 4./5. stoletja, z viškom v 2. in 3. stoletju (Pannella 1986, 624, 625; Bertrand 1995; Dyczek 2001, 173–194; Belotti 2004, 74–82; Auriemma, Quiri 2004, 49–50).

Zgodnjo varianto LRA 2A iz konca 4. stoletja–6. stoletja smo prepoznali v primerkih (**G2171**, **G1374**, **G3962**, **G3877**). Izvor se domneva v množici lončarskih centrov na širšem egejskem območju in obalah Črnega morja (Riley 1979, 217–219; Opař 2004a, 10–12; Opař 2004b, 294, 297, 304s; Pieri 2005, 85; Swan 2004; Modrijan 2014; Modrijan 2015; Žerjal, Vidrih Perko 2017).

Na območje vzhodnega Sredozemlja lahko uvrstimo tudi večje število tipološko nedoločljivih odlomkov (npr. **G4008**, **G2543**, **G2591**, morda **G2835**, **G2655**). Odlomek dna z obročem (**G2810**) spominja na knidske amfore, amfore s kaneliranim trupom in kratkim zatičem (**G2956**) kretskim amforam. V družino amfor LRA2 in Dr. 24 bi uvrstili odlomek **G4134**.

Pokrovčki za amfore

Med gradivom sta bila najdena dva primerka črepinjskega pokrovčka (PA1 – **G3115**, **G912**). Primerki pokrovčkov, ki so bili izdelani v kalupu, imajo lahko na zgornji površini držaj (PA2 – **G3963**, **G2514**, **G2687**) ali pa so ploščati (PA4 – **G2013**). Pokrovček z držajem (PA3 – **G2495**) je bil verjetno izdelan na lončarskem kolesu. Največ pokrovčkov je enostavnih, ploščatih (PA5 – **G257**, **G70**, **G3878**, **G913**, **G3754**, **G841**, **G4154**, **G258**, **G1035**, **G410**, **G629**, **G4037**) in verjetno so bili izdelani na lončarskem kolesu. Po fakturi odgovarjajo istrski oz. severnojadranski proizvodnji amfor Dr. 6B. Pojavljajo se v različnih dimenzijah, od 7,5 cm (**G257**, **G70**) do najmanjših s premerom 4,5 cm (**G913**, **G3754**), ki so verjetno pripadale malim amforicam Dr. 6B (Fažana 1–2). Na pokrovčku **G841**, ki je bil verjetno izdelan v kalupu, je na zgornji površini v reliefu grška črka ali trikotnik.

3.2.4 Kuhinjska keramika

Italaska kuhinjska keramika (IKK)

V poznorepublikanskem in zgodnje cesarskem obdobju so delavnice iz Neapeljskega zaliva izvažale kuhinjsko keramiko po celem tedanjem imperiju (kampanjska ali srednjeitalaska kuhinjska keramika – podfaktura N18). Osnovne oblike te industrijske proizvodnje so bili plitki in široki pekači z enostavnim ustjem (tip IKK2) ali s kaneluro na ustju (tip IKK3) (**G4037**, **G4081**, **G2014**, **G2235**, **G1381**, **G3928**, **G1253**, **G1470**, **G72**, **G3369**, **G3859**, **G3256**, **G3868**, **G3370**, **G3371**, **G73**, **G3273**) ter pokrovi (tip IKK6), ki so jim pripadali (**G71**, **G119**, **G207**, **G631–636**, **G757**, **G758**, **G2015**, **G2545**, **G3228–3230**, **G3372**, **G3543**, **G3980**, **G4055**). Kampanjske delavnice so jih izdelovale od 2. stoletja pr. n. št. do 3. stoletja n. št., vrh proizvodnje pa naj bi bil v drugi polovici 1. stoletja pr. n. št. in v 1. stoletju n. št., do izbruha Vezuva (Goudineau 1970; Peacock 1977a; Tyers 1996, 157–158; Di Giovanni 1996; Chiosi 1996; Olcese 1996; Letotta 2005). Domneva se tudi severnoitalska proizvodnja na območju Emilije in Veneta (Olcese 1993, 140–141; Volonté 1996c; Maselli Scotti *et al.* 2003, 33; Maselli Scotti *et al.* 2004, 101–103).

Italaski kuhinjski keramiki smo pripisali tudi odlomke nekaterih drugih grobih faktur (N6, N28). Izvor posod je zaenkrat še neznan, domnevamo, da so bile posode izdelane v mnogih centrih v Italiji ali v jadranskem prostoru. Kozica z vodoravnim ustjem ali caccabus (tip IKK1) je bila ena od osnovnih oblik rimske kuhinje med 1. stoletjem pr. n. št. in 2.–3. stoletjem n. št. (Riley 1979, 250–252; Di Giovanni 1996, 67–70, 82–86; Schindler Kaudelka 1998c; Olcese 2003, 39–40). Odlomek kozice **G2437** bi lahko pripadal tipu Olcese 2, značilnem za čas 1. stoletja pr. n. št. in 1. stoletja n. št. (Scatozza Höricht 1996, 136–140, npr. št. 2072; Olcese 2003, 27–28, 74–75; Rinaldi 2006, 18, sl. 12: 4). V omenjenih fakturah so bili odkriti tudi pekači z enostavnim ustjem (tip IKK2; **G2370**, **G914**, **G208**), pekači z žlebom (tip IKK3; **G74**, **G637**, **G2658**, **G3231**), pripadajoči pokrovi z bolj ali manj odebeljenim ustjem (tip IKK6; **G3522**, **G638**, **G1382**, **G1053**, **G1601**, **G4038**, **G3232**, **G3600**, **G3860**, **G639**, **G3373**) in odlomek ustja posode neznane oblike (**G2227**).

Egejska kuhinjska keramika (EKK)

Na Jadran so hkrati z vzhodno sigilato B2 začeli uvažati tudi egejsko kuhinjsko keramiko (EKK), ki so jo izdelovali v isti regiji rimske province Azije, v mestu *Phocaea*, danes Foça (Istenič, Schneider 2000; Hayes 2000, 292; pregledi večjih območij v Bats 1996; Jurišić 2000, 34–37; Bonifay *et al.* 1998, 84–87, 296–298; Riley 1979, 270–271, 350–351; za

Jadran: Dobrova, Riccetto 2016; Taras 2016; Žerjal, Vidrih Perko 2017; Donat 2017). Večina oblik iz jadranskih brodolomov je prepoznana tudi med našim gradivom. Najpogostejše imajo odlomki loncev in kozi poševno izvihano ustje – Knossos Cooking pot Type 2 in Knossos Casserole Type 2 (**G1608–1620**; Hayes 1983, 106; Jurišić 2000, 36, varianta ustja A). Ta osnovna oblika ustja se na Knossosu pojavlja od avgustejskega pa vsaj do severskega obdobja (depozit S1 in U) in je najpogostejša oblika v hadrijanskih kontekstih (Hayes 1983, 106; Sackett 1992, 168–172). Najmlajši konteksti na atenski agori pa so iz sredine 3. stoletja (Robinson 1959, G193, J55–6, K92). Redka oblika ustja v obliki črke S (**G1623**) je bila na Knossosu najdena v avgustejskih in hadrijanskih kontekstih (Hayes 1983, 105, sl. 7: 79: Knossos early type Casserole; Sackett 1992, 168, A1: 16, A2: 78, D3: 31a, b, c). Previsna ustja na tipih Knossos Cooking pot Type 3 in Knossos Casserole Type 3 (**G1621–1622**) so se pojavila v severskem času (Hayes 1983, 105–106; Sackett 1992, 168–170; prim. Jurišić 2000, 35–36, sl. 32: 5). Ponev Knossos Frying-pan Type 1 (**G1659**) se na Knossosu pojavlja v kontekstih od tiberijskega do severskega obdobja. V poznem 2. stoletju se je uveljavila horizontalna narebrenost zunanje površine stene (Hayes 1983, 107, sl. 9: 101; Sackett 1992, 173). Pekači s profiliranim ustjem (**G1652–1658**) so bili razširjeni od avgustejskega obdobja do 3. stoletja (Bonifay *et al.* 1998, 83–84; Hayes 2000, 292, sl. 18). Pekači druge oblike so podobni obliki Knossos Frying-pan Type 2 (Hayes 1983, 127, sl. 9, 103–109), toda ne povsem. Pogosti so na Jadranu, najdeni na brodolomu Izmetišče, Viganj in Nerezine ter datirani od 1. do 3. stoletja (Jurišić 2000, 36, sl. 26, 33, 36; Istenič, Schneider 2000, sl. 5: 3; Riley 1979, 350–351: MR Plain ware 7). Fokajski keramiki prištevamo še pokrove (**G1660–1669**; Hayes 1983, 106–107, npr. št. 75; Jurišić 2000, 36; Istenič, Schneider 2000, 341, sl. 4: 1–2), trolistne vrče (**G1670–1679**) značilne za kontekste 2. in 3. stoletja (Hayes 1983, 106; Slane 1990, 100, št. 215–216; Sackett 1992, 173–174; Bonifay *et al.* 1998, 289; Jurišić 2000, 35; Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019; Žerjal, Vidrih Perko 2017). Izredno številni so odlomki narebrenih lončkov oblike Knossos Cooking-pot type 4 (**G1624–1651**). Na Knossosu so se pojavili šele v poznem 2. stoletju (Hayes 1983, 106; Sackett 1992, 172, sl. 4, 5), na atenski agori v kontekstih sredine 3. stoletja (Robinson 1959, 105, K97). Potemtakem so narebreni lončki na jadranskih brodolomih Viganj in Izmetišče iz 2. stoletja že zelo zgodnji (Jurišić 2000, 36, sl. 23: 1–3, sl. 32: 1–2).

Afriška kuhinjska keramika (AKK)

Od zgodnjega 1. do konca 5. stoletja so poleg drugih izdelkov iz province Prokonzularne Afrike po Sredozemlju izvažali tudi kuhinjsko keramiko (Hayes 1972; Atlante I, 208–211; Ikäheimo 2003; Bonifay 2004a). Kozice Hayes 23 v proizvodnji AKK A (**G1471**) so prisotne v manjši varianti Hayes 23A (**G3836**), proizvedeni že od flavijskega obdobja do sredine 3. stoletja (Hayes 1972, 45–48; Atlante I, 217; Pröttel 1996, 83; Ikäheimo 2003, 52; Bonifay 2004a, 211), in širši varianti Hayes 23B (**G3602**, **G1625–1626**, **G4111**), ki je nekoliko kasnejša od prve polovice 2. stoletja do konca 4. ali začetka 5. stoletja (Hayes 1972, 45–48; Atlante I, 217; Pröttel 1996, 83; Ikäheimo 2003, 53–56; Bonifay 2004a, 211). Pekače oblike Hayes 181 (**G3379**) so izdelovali v proizvodnjah AKK A in AKK B od konca 1. ali prve polovice 2. stoletja do sredine 5. stoletja (Hayes 1972, 200–201; Atlante I, 215; Pröttel 1996, 83; Ikäheimo 2003, 48–51; Bonifay 2004a, 211–214). Pokrovi s kljukastim ustjem (**G1627**) oblike Hayes 182 v AKK B so premazani, pokrovi enake oblike Hayes 195 v AKK C pa ne.

Globlje kozice oblike Hayes 197 (**G3739**, **G3740**, **G1471**) pripadajo klasični obliki, ki je datirana v drugo polovico 2. do konec 3. ali začetek 4. stoletja (Hayes 1972, 209; Atlante I, 218–219; Pröttel 1996, 84–85; Mackensen 1993, 437; Ikäheimo 2003, 59–63; Bonifay 2004a, 225). Pripadajočemu pokrovu oblike Hayes 196 pripada odlomek **G413**. Odlomki **G3603**, **G1760**, **G3604** pripadajo krožnikom/pokrovom tipa Ostia I/261 proizvodnje AKK C.

Severnojadranska kuhinjska keramika (KK)

Med kuhinjsko keramiko prevladujejo odlomki, ki pripadajo lokalnim ali regionalnim proizvodnjam. V grobem jih lahko razdelimo na nekaj značilnih faktur in oblik (tipologija in fakturne skupine so natančneje razložene v Žerjal 2008a).

Dve tretjini odlomkov (65,6 %) pripadata lokalni proizvodnji grobe kuhinjske keramike z obilnimi primesmi apnenca. Izdelovali so jo na hitrem vretenu ali na počasnem vretenu, pri čemer so ustje in zunanje površine dodelali na hitrem vretenu. Zanj so značilni groba izdelava, zaglajene stene, okras metličanja, poroznost in včasih hrapava površina zaradi obilice vključkov. Večinoma je žgana na nizki temperaturi, v redukcijski atmosferi ali bolje nekontrolirani atmosferi (fakture N10a–d), kar se lepo vidi na celih loncih (**G4225**). Notranja površina lonca je rjavo-rdeče barve, medtem ko sta zunanja površina in zgornja tretjina notranje površine lisasto rjave do črne barve.

Tretjina kuhinjske keramike z obilico apnenca je bila žgana v oksidacijski atmosferi (fakture N12, N10e, N10f). Tretjina kuhinjske keramike ni imela vključkov apnenca in je bila žgana oksidacijsko na višjih temperaturah, saj je bila dokaj trda (N9, N13, N20). Glinena masa je bila različno prečiščena oz. so ji dodali različno količino pustil: zrnca kremenca, železove okside, zdrobljeno keramiko in sljudo. Nekateri primerki so bili izdelani zelo fino in natančno, drugi pa veliko bolj grobo. Mnogi primerki so imeli ožgano zunanjo površino in ustje, kar je lahko posledica uporabe.

Trije odlomki pripadajo posebni grobi fakturi (N32) z grobimi luskami skrilavcev, ki je bila najdena tudi na Fizinah.

Skoraj 70 % primerkov pripada odlomkom loncev. Lonce z enostavnim izvihanim ustjem, trebušastim ali jajčastim trupom in ravnim dnom (KK2–KK10) so uporabljali celotno rimsko obdobje po večini imperija, tudi v severni Italiji, na območju Slovenije in sosednjih pokrajinah. Oblika izvira iz keltske tradicije. Na Školaricah skupina zajema lonce različnih velikosti, od najmanjših lončkov (G3128), ki so se lahko uporabljali za pitje, do velikih pitosov (KK9 – G1779), ki so bili verjetno namenjeni za shranjevanje. Ustja loncev varirajo po dolžini in nagibu, od vertikalnega (KK1) do močno zapognjenega roba ustja (KK5–6), ki je imelo ponekod na notranji površini izdelano kaneluro za pokrov (KK5–6). Ustje je lahko zaobljeno (KK1–6) ali na koncu odrezano (KK7–8, 10), kar naj bi bila lastnost mlajših primerkov (Perko, Bavdek, Lazar 1998, 277; Bekić, Radič Štivić 2009; Žerjal 2010). Na zunanji površini so lonci okrašeni z metličanjem (vodoravno, navpično ali poševno) ali s široko vrezano valovnico. Na nekaterih primerkih je rob ustja okrašen z odtisi prstov. Ustje tekoče prehaja v rame. Pri dobro ohranjenih primerkih je razvidno, da je bila oblika trupa lahko ožja jajčasta ali nekoliko širša trebušasta. Dno je bilo ravno z obilico primesi na zunanji površini. Medtem ko se bolj sloki lonci jajčaste oblike pojavljajo skozi celotno obdobje, se zdi, da se širši in nižji lonci (KK4, 5–6) pojavljajo v mlajših kontekstih. Lonci z izvihanim ustjem so praviloma izdelani iz fakture z obilico apnenca in žgani redukcijsko ali stihjsko. Mnogi so zaradi uporabe na ognju ožgani.

Isti izvorni obliki loncev z izvihanim ustjem pripadajo tudi trebušasti lonci z izvihanim ustjem in poudarjenim ramenom (KK22) z variantami (KK25–26). Izdelani so bili iz drugačne oksidacijsko žgane keramike, ki ni imela dodanega apnenca (N9, N13, N20). Nekateri posode so bile izdelane iz grobe fakture z veliko primesmi in so se nedvomno uporabljale na ognju, saj so bile na zunanji površini ožgane. Drugi lonci so se lahko uporabljali le za shranjevanje živil. Izdelovali so jih v zgodnjecarskem obdobju, v 1. in 2. stoletju. Najdeni so

na najdiščih ob jadranskih obalah, v severni Italiji, Sloveniji in Istri. Na grobiščih Colombara in Beligna v Akvileji je večina žar pripadala omenjenemu tipu (Giovannini *et al.* 1997; Giovannini *et al.* 1998).

Tretjo številno skupino loncev predstavljajo dokaj fino izdelani jajčasti lonci s trikotnim ustjem, visokim vratom in poudarjenim ramenom (KK23) z variantami (KK24, 27–29). Večina primerkov je izdelana iz dokaj prečiščene oksidacijsko žgane keramike brez apnenca, ki je na zunanji površini ožgana. Nekateri primerki se niso uporabljali na ognju, saj so bili izdelani iz prečiščene namizne keramike. Med temi so mnogi manjših dimenzij, tanke in fine izdelave. Fini lončki, ki so že na meji s keramiko tankih sten (G213, G679), so bili morda uporabljeni tudi za pitje. Skupina je datirana v prvi dve stoletji n. št. in tudi na Školaricah se pojavlja z materialom iz tega obdobja. Ima podobno območje razprostranjenosti kot prejšnja skupina, značilna v Istri in še posebej v Puli, kjer večina žar grobišča *Campus Martius* pripada tej obliki (Matijašič 1991).

Na severnoitalskem območju so bili v 1. stoletju izredno razširjeni tudi globularni lonci s kratkim, ravnim in profiliranim robom ustja (KK31) z variantami (KK32–34), ki so lahko imele različno obliko trupa. Manjši lončki so lahko imeli vitko ovalno telo, izdelani so bili iz fine in tanke keramike, ki je bila oksidacijsko ali redukcijsko žgana. Namenjeni so bili za pivsko posodje, saj so se približevali kozarcem keramike tankih sten oblike Ricci 1/80–89 (posebej oblikama Ricci 1/82–83, Ricci 1985, 261–262, t. 83: 6–16). Večji primerki ali lonci so bili praviloma široki s čokatim, stožčastim trupom in ravnim dnom. Lokalni lončarji so jih izdelovali po celi severni Italiji in očitno tudi na zahodni jadranski obali od 1. do 3./4. stoletja. Zaradi nekaterih homogenih faktur na mnogih najdiščih se domneva celo serijska proizvodnja dobre kakovosti s širšo distribucijo (Guglielmetti, Lecca Bishop, Ragazzi 1991, 192–194). Ponesrečeni ekspandirani odlomki so bili najdeni tudi v lončarsko-opekarskem obratu Neblo-Borg v Vipavski dolini (Vidrih Perko, Žbona Trkman 2003–2004, 36–38, sl. 6, t. 4: 3–4). Na grobišču *Campus Martius* v Puli so bili zelo pogosto pridani v grobove ali uporabljeni kot žare (Matijašič 1991). Na Školaricah so bili najdeni tako primerki, izdelani v zelo finih fakturah z zaglajenimi površinami; to so nekateri lončki in tudi lonci (G768, G685, G3393), kot izredno grobi lonci (G3240).

Poleg opisanih glavnih skupin najdemo še nekatere posamezne oblike, med katerimi lahko izpostavimo le obliko lonca s kratkim izvihanim robom in bikoničnim ali globularnim trupom (KK14), ki je značilna za severnojadransko in severnoitalski prostor v poznorimskem obdobju (Della Porta, Sfredda, Tassinari 1998, 159).

Daleč za količinami odkritih loncev so druge oblike kuhinjske keramike. Med njimi izstopajo ustja skled in skodel, ki bi se lahko uporabljale tudi kot pokrovi. Zastopana je cela paleta oblik, od skled z ravnim ustjem (KK39), preko skled ali skodel z ravno odrezanim ustjem in apliciranim okrasom ali ročajem (KK40), do skled z bolj ali manj navznoter zavahnim ustjem (KK42–47) in skled s trikotnim ustjem (KK48–50), ki deloma že posnemajo obliko razširjenih krožnikov afriške sigilate D – Hayes 61 (KK50). Sklede in skodele (KK39–50) se skoraj izključno pojavljajo v poznorimskih ruševinskih kontekstih, v katerih je večina materiala datiranega v drugo polovico 4. in prvo polovico 5. stoletja, z redkejšimi najdbami iz 3. stoletja. Čeprav so bile v severni Italiji sklede z nazaj zapognjenim ustjem (KK43–47) znane že v zgodnjecesarskem obdobju, so se v vzhodnem delu severne Italije in jugovzhodnem alpskem prostoru razširile šele v poznorimskem obdobju (Buora *et al.* 1995, 151–153; Guglielmetti, Lecca Bishop, Ragazzi 1991, 227–228; Ciglencčki 2000). Sklede naj bi se v poznorimskem obdobju uveljavile kot oblika posod, ki se je uporabljala predvsem za serviranje poltekočih jedi (Guglielmetti, Lecca Bishop, Ragazzi 1991, 227–228; Fontana 1998; Massa 1999, 120).

Med posamičnimi oblikami kuhinjskih posod smo zasledili nekaj tipičnih oblik rimske kuhinje. Trinožniki (KK36) so se uporabljali za kuho nad ognjem. Na severnojadranskem prostoru so bili razširjeni predvsem v obdobju romanizacije in 1. stoletja n. št. (Schindler Kaudelka 1998c). V istem obdobju so bili delani pekači iz grobe kuhinjske keramike z dvojnimi ustjem (KK37–38), ki so posnemali kampanjske pompejske pekače. Med pekače bi morda lahko spadala tudi nekatera ustja, pripisana skledam in skodelam. Nekatera izredno široka ustja bi lahko pripisali kozicam (KK11, KK19, KK51), ki so bila sicer izredno razširjena v južni, srednji Italiji, Grčiji in celem Sredozemlju. Lokalni lončarji na severnojadranskem prostoru so jih izdelovali izjemoma, saj so bile kakovostne kozice dostopne na tržišču. Uvažali so jih iz egejskega prostora in kasneje severne Afrike.

Ugotovljenih je bilo razmeroma malo odlomkov pokrovov, s katerimi bi lahko prekrivali kuhinjske lonce. Odlomki pokrova z okroglim držajem in žlebom na ustju (KKP1) so bili izdelani v isti fakturi kot pekači z žlebom na ustju (KK37), s katerimi bi lahko tvorili par. Najdenih je bilo še nekaj drugačnih pokrovov, v bolj grobih fakturah. Poleg tega bi lahko pokrovom pripadali tudi odlomki ustij, pripisani skledam.

Najštevilčnejšo skupino pokrovov predstavljajo odlomki pekve (KK52, KK53) ali latinsko *clibanus*, ki so se uporabljale za peko kruha pod žerjavico. Oblika posode je bila v Italiji znana že od prazgodovine dalje. Na severnoitalskem in

severnojadranskem prostoru je bila uporaba pekev najštevilčnejša v poznorimskem obdobju in zgodnjerednjeveškem obdobju. Obrnjene posode so lahko uporabili tudi za tekočino oziroma vodo ali za žitarice. Po nekaterih domnevah so bile posode primerne tudi kot prenosna ognjišča (Cubberley, Lloyd, Roberts 1988; Guglielmetti, Lecca Bishop, Ragazzi 1991, 233–234; Schindler Kaudelka 1998c; Gelichi, Sbarra 2003, 120–123). Nekateri odlomki ostenj z držaji bi lahko pripadali tako pekvam kot večjim shrambenim posodam (SH1). Med grobo keramiko uvrščamo tudi večje shrambene posode – dolije.

3.2.5 Namizna keramika

Siva venetska keramika (SVK)

Le nekaj odlomkov (G2168, G3071, G2856, G3534, G3402, G2703, G3742) pripada sivi venetski keramiki, ki se je na območju vzhodnega Veneta, Furlanije in Istre ohranila še do prve polovice 1. stoletja n. št. (Merlatti 2003; Santoro Bianchi 2005, 106; Buora 2001; Cipriano, Sandrini 2000, 187). Najdena sta bila odlomka dveh skled oziroma melnic (G3071, G2856), z mnogimi drobci žindre na notranji površini (Gamba, Ruta Serafini 1984, 46–49; Merlatti 2003, 19–22; Santoro Bianchi 2005, 107). Razširjene sklede s kaneluro na zunanji površini enostavnega ustja (G3402) so imele prstanasto nogo, podobno melnicam (Gamba, Ruta Serafini 1984, 22–45; Merlatti 2003, 16–19; Santoro Bianchi 2005, 107). Lonec z odebeljenim ustjem (G2703) spominja na tip Sevegliano 4 (Santoro Bianchi 2005, 107: tip O4).

Melnice

Poleg melnic iz sive venetske keramike so bile najdene še tri vrste melnic. Odlomek večje melnice G3450 iz izredno grobo fakturo pripada obliki Dramont D2 (= Hartley 2) in bi lahko izviral iz srednjeitaljskih delavnic, ki so take melnice izdelovale od prve polovice 1. stoletja do vsaj prve polovice 3. stoletja (Hartley 1973, 55–57; Pallecchi 2002, 45–46). Padski varianti oblike Dramont D2 pripada odlomek G4168, ki ima bolj prečiščeno keramiko in nekoliko drugačen izvihan rob ustja, ki je bolj vodoraven (Pallecchi 2002, 45–46). V Milanu se padske melnice pojavljajo v zgodnjih kontekstih 1. in 2. stoletja, celo pogosteje pa v kontekstih 3. in 5. stoletja (Guglielmetti, Lecca Bishop, Ragazzi 1991, 166), v plasteh kapitolija v Bresci z materialom 3. in 4. stoletja (Arslan 2002).

V ruševini SE 561 iz prve polovice oz. sredine 5. stoletja je bil najden odlomek melnice G3702, ki bi bil blizu severnoafriški obliki Fulford 22 (= Bonifay tip 13). Oblika je zelo razširjena v zahodnem Sredozemlju v plasteh 5. stoletja, čeprav naj bi jih izdelovali že nekoliko prej (Fulford, Peacock 1984, 198, sl. 5–1; Reynolds 1995, 88; Bonifay 2004a, 210–244, sl. 139).

Severnojadranska namizna keramika (NK)

Med namizno keramiko lokalne ali severnojadranske proizvodnje smo uvrstili večino odlomkov oksidacijsko žgane keramike. Fature odlomkov se gibljejo med fakturo N3, ki spominja na istrske amfore Dr. 6B z zelo mehko in prašnato površino, svetlo rumenkasto rjave ali oranžne barve (A6), in nekoliko tršo fakturo N22, temno rdeče ali vijoličaste barve, ki odgovarja fakturi A11 amfor Dr. 2–4 in tegul z žigom *CRISPINI*. Obstaja nešteto vmesnih variant. Med te bi lahko uvrstili tudi tršo, temno rdečo fakturo amfor Dr. 6B (A12). Posamezne razlike pri namizni keramiki niso toliko posledica različnih izvornih področij, temveč nekaterih razlik v postopku izdelave (npr. žganja). Pri nekaterih odlomkih bi z makroskopskim opazovanjem zunanjo površino uvrstili v eno, notranjo površino pa v drugo skupino. Prečiščeni masi iz karbonatnih glin so bili v različnih gostotah dodani vključki železovih oksidov, zdrobljene keramike, sljude, zrnca apnenca ali lupin morskih mehkužcev, redko kremenčev pesek. Posode so izvirale iz nekaj ali več delavnic iz istega področja. Zaradi podobnosti faktur z istrskimi amforami Dr. 6B in tegulami z žigom *CRISPINI* domnevamo, da je to območje severne Istre ali severnega Jadrana (Žerjal 2011; Žerjal 2014). Le nekaj primerkov izstopa po svoji fakturi, ki je izredno prečiščena.

Med odlomki prečiščene namizne keramike prevladujejo zaprte oblike za shranjevanje in serviranje tekočin – vrči, ročke in amfore z ravnim dnom (tipologija in fakturne skupine so natančneje razložene v Žerjal 2008a). Med odlomki vrčev prevladujejo enoročajni vrči brez izliva. Najtanjši in morda najstarejši so odlomki vrčev z ozkim vratom, ki se pojavljajo v dveh variantah z izvihanim ustjem (NK38) in z rahlo odebeljenim ustjem (NK40). Nekoliko širšo ustje ima naslednja skupina enoročajnih vrčev (NK29, NK32, NK33, NK34, NK35), ki je dejansko najštevilnejša. Pri teh je lahko ustje izvihano (NK29) ali pogosteje odebeljeno (NK32–35), večinoma imajo dokaj kratek in rahlo stožčast vrat, ki se razširi v bolj ali manj širok globularen trup. Trakasti ali paličasti ročaj je pritrjen neposredno pod robom ustja in na ramenu. Najboljše analogije odkritim odlomkom lahko najdemo med materialom iz akvilejskega foruma (Aquileia 1994, Cd11, CCd17–21), na grobiščih Socerb iz prve polovice 1. stoletja (Casari 2002, 106–112), Volarije iz 1. stoletja (Bavdek 2005, 245–246), Rodik iz grobov od 1. do 3. stoletja (Istencič 1987, 104). Blizu bi lahko bili tudi odlomkom iz vodnjaka San Pier d'Isonzo (Ventura 2006).

Po nekaj primerkov pripada vrčem s širokim vratom (NK30–31), vrčem z ustjem v obliki navpičnega ovratnika (NK36), vrčem z izlivom (NK49), vrču s kratkim vratom in profiliranim ustjem (NK37). Predvsem enoročajni vrči prve skupine, ki so morda starejši, so verjetno imeli nekoliko širši

trup in prstanasto dno (npr. G2026). Mnogi odlomki ravnih ali prstanastih dnov so pripadali vrčem z jajčastim trupom (npr. G3424, G2711), ki so bili bolj značilni za 2. in 3. stoletje ali celo 4. stoletje (Ventura 2006; Aquileia 1994, 250).

Ročke brez vratu in s hruškastim trupom (NK44) po obliki in velikosti mejijo na lonce.

Celo skupino odlomkov lahko uvrstimo v skupino večjih vrčev, ki prehajajo v amfore z ravnim dnom. Nekateri imajo čašasto ustje (NK47–48), ki spominja na ustja amfor Dr. 6B, drugi pa enostavno odebeljeno ustje (NK18, NK42, NK45) podobno italiskim amforam z ravnim dnom. Tem bi lahko pripisala tudi različna ustja enoročajnih in širših dvoročajnih vrčev (NK50–57).

Visok delež pa pripada tudi loncem in lončkom. V loncih so verjetno shranjevali živila. Severnojadranske in padske delavnice so se zgledovale po splošnih oblikah, ki so bile razširjene po celem imperiju in posebej v tirenski Italiji (Guglielmetti, Lecca Bishop, Ragazzi 1991, 152–153). Zato prevladujejo jajčasti lonci z izvihanim ustjem in ravnim dnom, ki imajo pogosto na notranji strani vdolbino za pokrov (NK5–9). Nekateri so imeli tudi ročaje, praviloma dva. Jajčasti lonci s čašastim ustjem (NK1B) so bili pogosti po celem imperiju v času 1.–2. stoletju (Olcese 2003, 86). Nekatere oblike jajčastih in globularnih loncev kuhinjske keramike brez apnenca (KK23, KK24, KK28, KK31), ki imajo različno gostoto vključkov, so izdelovali tudi v prečiščeni namizni keramiki (NK11, NK12, NK13, NK16).

Mali lončki so se uporabljali za pivsko posodje. Severnojadranski lončarji so z narebrenimi lončki (NK60) posnemali obliko uvoženih egejskih narebrenih lončkov oblike Knossos Cooking-pot type 4. Lokalni narebreni lončki se v severni Italiji in Jadrano pojavljajo od sredine 1. do konca 3. stoletja, z vrhom proizvodnje v 2. stoletju (Maggi 2003, 80–81, sl. 43, 44: CCg1; Žerjal, Vidrih Perko 2017). Za lončke z gladkim ostenjem in ozkim ravnim dnom (NK61) pa domnevamo, da posnemajo obliko uvoženih fokajskih vrčkov tipa a collarino ali oblike Knossos mug type 2. Lokalne imitacije teh vrčkov v navadni keramiki dokaj grobe izdelave so najdene tudi v drugih poznoantičnih kontekstih v Istri in Sloveniji (Starac 1995, 6, t. 4: 2; Žerjal, Vidrih Perko 2017).

Odrpte oblike posode v namizni prečiščeni keramiki niso pogoste. V skodelah in skledah (NK1A, NK22, NK24, NK26, NK67) so ponudili hrano na mizi. Večjo skledo ali kad (NK27) so lahko uporabljali za najrazličnejša domača opravila, za pranje, pomivanje, umivanje, za mnoge aktivnosti, povezane z vodo ali za shranjevanje itd. V kadilnicah (NK28) so žgali dišave ob vsakdanjih obredih. Redki pokrovi (NKP) iz prečiščene keramike so pripadali skledam in loncem.

3.2.6 Uporabni predmeti

Poleg posod in opek so bile iz keramike izdelane tudi uteži za ribiške mreže (**G3712**, **G1255**, **G845**). Oblika predrte kroglice se pojavlja na mnogih obmorskih najdiščih po celnem Sredozemlju (Horvat 1997; Stokin, Zanier 2011b; Groh Sedlmayer 2017).

Piramidalna utež za statve (**G3077** in **G1409**) je bila prav tako izdelana v lokalni fakturi (N22), podobni tegulam Crispini.

3.2.7 Opeke in *opus doliare*

Med izkopavanji vile rustike je bil gradbeni material skoraj v celoti pobran. Izjema so le nekatere opeke ali tegule, vkomponirane v zidane strukture, ki so bile zasute *in situ*. Odlomki so bili prešteti in stehtani po zbiralnih enotah, in sicer po stratigrafskih enotah in kvadrantih (sl. 484). Pomembnejši primerki (nekateri večji primerki in odlomki z žigi) so bili shranjeni za nadaljnje obdelave, medtem ko je bila večina gradbenega materiala deponirana in zasuta na najdišču samem (blizu 1 tone). Prevladovali so odlomki tegul in v primernem razmerju tudi imbreksov (npr. **G1996**), saj je večina pripadala strešni kritini. Tako tegule kot imbreksi in tubuli so bili vzdani v odvodne kanale. Posamezne tegule so bile v zadnjih fazah vile uporabljene za ognjišča. V kopaljskih prostorih je bilo najdenih tudi nekaj odlomkov tubulov (**G3538**, **G3246**, **G1061**, **G3446**) in opečnati mozaik. Lacus v gospodarskem posloplju je imel opečnati tlak (*opus spicatum*), izdelan iz manjših pravokotnih tlakovcev – spica (**G21**). Nekaj posebnih oblik opek, ki so bile najdene med površinskimi pregledi ali v ruševinah, nismo uspeli pripisati nobeni strukturi. Dve polkrožni opeki **G1541–1542** in ena krožna opeka **G1540** so bile najdene v skladišču v prostoru SK3. Odlomek opeke ali tegule **G2694** je imel izdelan krožno odprtino ali izpustom in je bil najden v ornici nad prostorom B. V ruševini prostora II je bila najdena tegula s pravokotno odprtino **G1485**, ki je služila za dovod svetlobe ali pogosteje kot dimnik – za odvod zraka in dima pri pečeh, kovačijah, kuhinjah ipd. (Brodrigg 1987).

Na Školaricah je bilo najdenih nekaj različnih žigov na tegulah (Žerjal 2014). Večinski delež pripada žigom tržaške družine *Tullii Crispini*. Tegule *CRISPINI* so uporabili pri izgradnji vile v 1. gradbeni fazi. Ostali žigi so veliko redkejši. Nekateri izvirajo iz opekarn iz agra Akvileje (*Q. CLODI AMBROSI*) in Concordije (*T. COELI*), drugi iz manjših opekarn ali lončarskih delavnic tržaškega agra (*RVSONIS Q. CEL*, *C. LAB. SEV. TERENTIOR*, *C. L. HER*).

Žigi tržaške aristokratske družine *Tulli Crispini* se pojavljajo v dveh tipih. Najpogostejši je pozitiven žig *CRISPINI*, kjer so črke kapitalke odtisnjene v pozitivu v pravokotnem okvirju,

ki je pri celih primerkih dolg 10,4–10,6 cm in širok 1,6 cm (redko 1,8 cm) ter večinoma zelo plitko odtisnjen (1–2 mm). Le dve teguli sta nosili okrogel pozitiven žig premera 8 cm, z napisom *TULLIAE·A·F·CRISPINAE* v 17 mm širokem obodnem pasu (črke *VL* in *AE* v ligaturi) in kratico *T·A·F·C* v notranjem krogu premera 43 mm.

Mnoge tegule z žigi *CRISPINI* so bile uporabljene pri gradnji odtočnih kanalov v vili na Školaricah, tako v termalnem (SE 137, faza A1/A2a) kot gospodarskem delu (SE 207, faza A1), in se najdejo v ruševinah strešne konstrukcije iz različnih obdobjih (konec 3. faze: SE 221, SE 240, SE 275, SE 288B, SE 280; faza A6: SE 561, SE 602, SE 439, SE 233, SE 209, SE 552 ...).

Tegule s pravokotnim žigom *CRISPINI* so bile najdene v vilah na Barkovljah in Škednju, it. Servola, fuloniki Sv. Sobote, it. S. Sabba, v Štramarju, na Kaštelirju pri Jelarjih, na Škofjeh (lok. Gadola), v vili v Predloki in v Simonovem zalivu (Zaccaria, Župančič 1993, 141–142, 167), v domusu na Piazza Barbacan (Maselli Scotti *et al.* 2004, 142) in izkopavanjih Crosada v Trstu (Maggi 2007a, 175–176), na grobišču Križišče ob cesti *Via Flavia* pod vilo Školarice (Novšak 2011: grob 33), v servitskem samostanu v Kopru (Kavur 2011); krožni žig *T·A·F·C* pa v Trstu, Čedadu, Dolini, na Pomjanu (Zaccaria, Župančič 1993, 150, 167), Poreču (Zaccaria, Gomezel 2000, 305) ter na najdišču Boško pri Stepanih (Tica 2003). V domusu na Piazza Barbacan je bil s sedmimi primerki najbolje zastopan krožni žig *T·A·F·C* (Maselli Scotti *et al.* 2004, 142–144). Žigi oblike A. *CRISPINI*, *CRISPINI*, *CRISPIN*, *T·A·CRISPINAE* so bili najdeni na amforah Dr. 6B v Akvileji, Štalenski gori, Emoni in Ptujju, kar dokazuje, da so se člani družine ukvarjali tudi z oljkarstvom od prve polovice 1. stoletja (Tassaux 1984, 213; Zaccaria 1989, 472; Zaccaria, Župančič 1993, 167–168; Tassaux 2001a, 516). Razprostranjenost žigov torej obsega obalno območje v bližini Tergesta. Najdbe so osredotočene na Miljski polotok, obale Miljskega in Koprškega zaliva. Opekarsko delavnico bi lahko iskali v Miljskem zalivu ali na območju doline reke Rižane, kjer bogati glineni nanosi nudijo obilico surovine (Pogljajen 2007, 133–134).

Žigi oblike A. *CRISPINI*, *CRISPINI*, *CRISPIN*, *T·A·CRISPINAE* so bili najdeni na amforah Dr. 6B v Akvileji, Štalenski gori, kar dokazuje, da so se člani družine ukvarjali z oljkarstvom vsaj od prve polovice 1. stoletja (Tassaux 1984, 213; Zaccaria 1989, 472; Zaccaria, Župančič 1993, 167–168; Tassaux 2001a, 516).

Ostali žigi se pojavljajo le v nekaj primerkih. Žig *RVSONIS Q·CEL* je bil najden na tegulah, in sicer na najdiščih: trg Barbacan (Maselli Scotti *et al.* 2004, 144) in Bosco Pontini v Trstu, v Bernardinu in v vili na Grubeljcah (Zaccaria, Župančič 1993, 140, 163; Gomezel 1996, 48, 80). Faktura (A6a)

spominja na fakturo istrskih amfor Dr. 6B, kar bi potrjevalo istrski izvor. Ena tegula je bila uporabljena pri gradnji kanala SE 162 v termah. Podobni žigi *RVSONIS.CO*³, *RVSO COC*, *RVSO.COC Q* and *Q RVSO COCT* so najdeni na amforah Dr. 6B v tiberijsko-klavdijskih kontekstih na Štalenski Gori⁴ (Mairer Maidl 1992, 74–75: z interpretacijo imena *Ruso Coc(tor)*), v flavijsko-trajanskih kontekstih v Padovi (Mazzochin *et al.* 2006, 24–25, z interpretacijo imena *Ruso Coc(eia nus)*), daleč ob Donavi v Singidunu (Nikolić-Dorđević 2000, 118: [*RVSO*] *COC*) in med raziskavami v Trstu v t. i. Park Sv. Justa, it. Park S. Giusto, kjer je bil najden cel odpad amfor Dr. 6B z žigom istega proizvajalca. 70 amfor Dr. 6B s tem žigom je bilo uporabljenih za drenažo pri izgradnji nekega bazena konec 1. stoletja n. št. (Ventura, Degrassi 2012, 558, op. 3: žige bereta z imenom *Ruso Coccei(us)* oziroma Ventura, Degrassi 2018, 450–455: *Ruso Coc(ceianus)*). Proizvodnja oljčnega olja gena je torej dokumentirana že vsaj v drugi četrtini in še vsaj do konca 1. stoletja n. št. Na osnovi žigov na amforah P. Ventura in V. Degrassi predlagata novo branje žiga na tegulah, kjer osrednji Q izpišeta kot *CO - RVSONI(S) COCCEI*. Tegule in amfore bi izhajale iz delavnice *gens Cocceia* (Ventura, Degrassi 2018, 455).

Proizvajalec *C. LAB. SEV* je žigosal le tegule, ki so bile najdene v Kopru z okolico, v vili Grubeljce pri Dekanih, Smedeli pri Sv. Štefanu, Šentoma pri Bertokih, Lončanu v Izoli in vili v Simonovem zalivu (Zaccaria, Župančič 1993, 144–145, 163).

Redkeje se najdejo tegule z žigi *TERENTIOR* (Zaccaria, Župančič 1993, 148: Tinjan, Slami-Grubeljce; Maselli Scotti *et al.* 2004, 144: Trst), katere naj bi izdelovali v Istri. Z žigom *TERENTIORUM* so opremljene tudi amfore Dr. 6B (Tassaux 2001a, 515; Maggi 2007a). Ena tegula je bila uporabljena pri gradnji kanala SE 294 v vogalu skladišča.

V opekarskih delavnicah v akvilejskem agru so bile izdelane opeke z žigi: *Q. CLODI AMBROSI* in *T. COELI*. Prve so verjetno izdelovali v mnogih opekarskih obratih v 1. stoletju n. št. in jih prodajali po celotnem severnojadranskem prostoru (Slapšak 1974; Buora 1983, 222–223; Zaccaria, Župančič 1993, 140–141; Gomezel 1996, 39, 83, 90; Zaccaria, Gomezel 2000; Zaccaria 2007). Na območju tržaškega agra so to najpogosteje najdeni žigi opekarn iz teritorija sosednjega mesta oz. furlanske ravnice (Zaccaria, Župančič 1993, 140; Zaccaria, Gomezel 2000, 303), čeprav tudi žigi *T. COELI*, katere naj bi izdelovali na območju Luliae Concordije (Buora 1983, 144, 224–225, fig. 1; Gomezel 1996, 91 – peč na lokaciji Casali Cosetti; nazadnje Cipriano, Mazzochin 2007), niso redki (Zaccaria, Župančič 1993, 141).

Žig *C. L. HER.* je zaključen s palmeto. Najden je bil tudi na Servoli v Trstu, na Malem Čenturju in na Kortini pri Sv. Antonu (Zaccaria, Župančič 1993, 145). Domnevata se tako istrska kot neistrska proizvodnja (Gomezel 1996, 40, 79).

3.3 Koščeno gradivo

Tina Žerjal

Med gradivom je izredno malo predmetov izdelanih iz živalskih kosti, le 13. Najštevilčnejše so koščene igle, ki so bile del toaletnega pribora ali noše (**G177**, **G3098**, **G3258**, **G3509**). Poenostavljena kroglasta ali rahlo valjasta glavica na igli **G3098** je značilna za igle Riha tip 12.16, ki so bile priljubljene celotno rimsko obdobje (Riha 1990, 104–106, posebej t. 51: 1545–1546; Dular 1979, 278–279, posebej t. 1: 1–7). Naš primerek se morda celo bolj približuje posebni varianti oz. poenostavljeni varianti Stempelkopf (Riha tip 12.17; Riha 1990, 106, posebej t. 51: 2260–2261).

Koščena igla **G177** je na vrhu ploščato razširjena, zato bi bila lahko uporabljena tudi kot toaletna ali kozmetična žlička ali žlička za ušesa (*ligula?*). Poleg kontekstov Štalenske gore iz prve polovice 1. stoletja so bile razširjene tudi v kontekstih 2. in 3. stoletja, posamične celo do 5. stoletja (Gostenčnik 2005, 119–120, t. 24–25). V Emoni naj bi bile značilne za grobove 1. in 2. stoletja (Dular 1979, 283–284).

Odlomek palčke s profilacijo **G3097** bi na osnovi analogij iz Štalenske gore uvrstili med stiluse oblike 1 z neštetiimi različicami. Zaradi fragmentarnosti natančnejša določitev ni mogoča (Gostenčnik 2005, 41–66, 71–73, npr. primerki t. 3: 8–9, t. 5: 1–2 idr.).

Šivanka **G107** okroglega preseka je stožčasto zaključena in preluknjana z dvema luknjicama. Koščene šivanke naj bi se uporabljale pri vezenju in ne za šivanje blaga, za kar so bile pripravnejše bronaste igle (analogije Gostenčnik 2005, 101–107; Dular 1979, 284–285, natančneje t. 1: 16–17, 20).

Preluknjana okrogla ploščica je okrašena z vrezanimi koncentričnimi krogi **G4187**, najverjetneje gre za gumb, morda celo mlajšega datuma.

3 Na objavljenih risbah se zdi zadnja črka Q.

4 Zahvaljujem se T. Bezeczkju, ki me je usmeril k tem najdbam.

3.4 Kamnito gradivo

Tina Žerjal

3.4.1 Kamnita plastika

V skladišču so bili najdeni odlomki marmornega kipa Dioniza/Bakha, boga vina oz. rimskega Libera. Marmorni kosi, del glave, nog, palice (*thyrsos*), podpornega debla in podstavka, so bili uporabljeni za gradnjo temelja razdelne stene SE 622A = SE 489 v 4. fazi. Žal so le skromno ohranjeni. Začetni del glave (G1820) krasi izrazito valovita pričeska, počesana na prečko in z vencem iz listov bršljanja ter vinske trte v visokem reliefu. Prepoznamo lahko značilno upodobitev Dioniza/Bakha/Libera kot mladeniča z dolgimi razpuščenimi lasmi in bršljanovim vencem, ki je imel tu glavo rahlo nagnjeno v levo. Ravno odrezana gornja kalota glave je bila s kovinsko spojko pritrjena na spodnji del glave (G1820). Sledi svedra pri bršljanovi kroni so na dveh mestih izredno globoke, zato domnevamo, da je bila v luknjicah pritrjen venec ali dodatek iz drugega materiala. Ohranjena sta še dva dela rahlo pokrčene leve noge, stegno s kolenom in meča (G1825) ter del meč desne noge (G1822). Kip je stal na ploščatem podstavku, od katerega se je ohranila desna polovica (G1821) z nastavkom za desno stopalo in polkrožnim elementom ob njej. Za podporo kipu je služilo deblo na levi strani, saj je na mečih leve noge vidna povezava s podpornikom. Na ohranjenem kosu podpornika (G1823) je izrezljana vitica ali kača na eni strani, na drugi pa del trtinene lista ter neznani element. Nakazana je tudi večja veja, kjer je bil kos povezan s preostalim delom kipa, danes pa je v tem delu odlomljen. Relief ni izrazit, sledi svedra so minimalne. Manjši odlomek (G1824) pripada reliefno okrašeni palici (*thyrsos*), ki je imela običajno na vrhu zaključek v obliki borovega storža. Na tirsu je uporaba svedra izrazitejša. Kip je bil izdelan iz grobozrnatega kalcitnega marmorja brez vidnih tekstur.⁵

Najbližjo analogijo najdemo v marmornem kipu Dioniza iz Trogira, ki ima zgornji del trupa v enaki pozi in je v desni spuščeni roki držal *thyrsos*. Spodnji del trupa ima usmerjen drugače; naslonjen na levo nogo s pokrčeno desno nogo. Ob podpornem deblu na desni strani sedi panter. Kakovostno izdelan primerek naj bi bil delo grških delavnic (Cambi 2005, 99–100, sl. 135, datiran v 2. stoletje). Bronasto predlogo kipa, naslonjenega na desno nogo, lahko iščemo v kipu Dioniza, najdenega v Tiberi (palazzo Massimo), ali v bronasti kopiji Dioniza v Altes Museum v Berlinu (primerjaj LIMC III, 1986, 542, geslo Bacchus). Drža telesa z eno roko dvignjeno visoko je osnovana po znanem kipu

Likejskega Apolona, pripisanem Praksitelu ali njegovemu sočasniku Eufranorju. Ikonografski tip so prevzeli tudi za upodobitev Dioniza. Mladenič v praksitelski drži je bil pogost motiv kiparskega okrasa vil, njihovih term, peristilov in vrtov (o kiparskem aparatu privatnih vil glej Neudecker 1988; za priljubljeno dionizično komponento Zanker 1979, 460–463). Rimske kopije helenističnih originalov Dioniza so znane širom imperija, tudi na jadranskih obalah – tako v Saloni in omenjenem Trogiru (Jeličić Radonić 2015, 23–27) ter v Aenoni (Kolega 2015, 37–38). Poleg tega je bil sam kult rimskega boga Libera ali grškega Dioniza zelo razširjen, tudi v Istri (Matijašič, Tassaux 2000). V tržašem agru je bila najdena le pomanjšana skulptura Dioniza, od katere je v muzeju ohranjen le torzo (Verzár Bass 2001). Iz Akvileje in njene okolice izvira več odlomkov Dionizovih kipov ali kompozicij njegovega sprevoda (Scrinari 1972, št. 2 (Dioniz), 3–6 (satiri); Mian 2005; Mian 2007). Odlomljeno steblo z izrazitim okrasom vitice in grozdja (Mian 2005, fig. 17–18), izdelanim s pomočjo svedra, pripada podobni kompoziciji, kot je naša. Ob steblo se zvija panter. Datirano je v 2. stoletje in zaradi šibkejšee uporabe svedra na panterju v njegovo prvo polovico (Mian 2005, 169–170, fig. 17–18). Na osnovi uporabe svedra bi tudi kip našega Dioniza uvrstili vsaj v 2. stoletje. V prvi polovici stoletja se je namreč tehnika razširila tudi med italske kiparje in po celem imperiju, izredno priljubljenost je doživela v severnem obdobju (Strong, Brown 1976, 199). Zaradi skromne uporabe svedra bi naš kip sodil med zgodnejše primerke (morda prva polovica ali sredina 2. stoletja).

Prisotnost skulpture rimskega boga Libera ali bolje grškega Dioniza ustreza domnevni vinskemu obratu vile ali namembnosti rezidencialnega dela za *otium*.

Arhitekturni elementi iz kamna

V moderni škarpi SE 452 (prostor A) so bili najdeni rimskodobni odlomki spodnjega dela mlina za oljke (G2535) premera okoli 2 m.

V skladišču je bil ohranjen element podstavka za stebre stikalnice (*stipites*).

V shrambnem prostoru K je bil na zadnji stopnici zazidan okrogel bazen ali plitva, kamnita posoda iz nabrežinskega kamna (G25), ki je imela na spodnji strani okrogel čep.

5 Makroskopsko sta kamen določila T. Verbič in B. Djurič.

3.4.2 Kamniti predmeti

Kamnita posoda (**G2570**) iz svetlo sivega apnenca je bila najdena v prostoru EE. Posoda okroglega premera (45 cm) je bila izdelana iz kraškega kamna, morda *lipica unito* (določitev T. Verbič 2017). Kamniti bazeni okroglega tlorisa so se lahko uporabljali v različne namene. V Istri so še v polpretekli zgodovini v njih shranjevali oljčno olje ali jih uporabljali za dekantacijo olja. Enaka namembnost se domneva tudi v rimskem obdobju (Matijašič 1998, 356). Nižji okrogli kamniti bazeni (*labra*) so bili prisotni tudi v pralnicah (*fullonica*) (npr. uvala Verige – Matijašič 1998, s starejšo literaturo) in celo v mestnem okvirju (Trieste – Crosada, Morselli 2007, 185, t. 38: 1). V Akvileji, kot v mnogih drugih mestih Cisalpine so mnoge odlomke in cele bazene pripisali vodnjakom z vrto ali parkov mestnih rezidenc – domusov (Slavazzi 2005, 232–233).

V neznatnem odlomku plitve kamnite posode **G3564**, premera okoli 50 cm, bi lahko prepoznali spodnji del mlina za žito, stiskalnice ali posodo, v kateri bi lahko trli pridelke. Najdena je bila v ruševini prostora 15, kjer je bilo veliko kuhinjskih predmetov. Posoda je bila izdolbena v redki metamorfni kamenini – granulitu, ki je prisotna v južni Italiji (določitev T. Verbič 2017).

Med ruševinami je bilo odkritih kar nekaj odlomkov ročnih mlinov za žito (*mela frumentaria*), izdelanih iz kamnov alohtonega izvora. Zgornji ali vrteči se deli so popolnoma preluknjani (*cattillus*), spodnji, fiksirani kamni (*meta*), pa imajo le na zgornjem delu vdolbino za pritrditev (Py 1992, 184). Najpogostejši so odlomki predornin – trahita ali bazalta. Odlomki **G1323**, **G1322**, **G1267**, **G1882** so izdelani iz enake kamenine – predornine, morda trahita. Zanje so značilni velika poroznost in zaobljeni vtrošniki: glinenci (verjetno alkalni), malo kremenena, rogovača in verjetno odlomki vulkanskega stekla (Verbič 2017). Prvi trije odlomki so bili najdeni v ruševini prostora JJ in bi lahko pripadali istemu mlinu – morda celo istemu kamnu večjih dimenzij. Kamen stožčastega profila s centralno luknjo (**G1882**) je bil najden v plasti nad ruševino skladišča. Predstavlja vmesni kamen (s premerom okoli 33 cm) sestavljenega ročnega mlina (tip B2 po Py 1992, 184–187). Nanj je moral biti postavljen zgornji kamen z ročajem za vrtenje.

Odlomek zgornjega kamna ročnega mlina (**G1972**), ki je bil izdelan iz nekoliko drugačne predornine, toda tudi verjetno trahita, je bil najden v prostoru J. Med vtrošniki te kamenine so glinenci (verjetno alkalni), nekaj kremenena in rogovača (Verbič 2017). Kamen premera 40 cm je imel na zgornji površini ohranjeno luknjo za pritrditev ročaja za vrtenje.

Večina kamnov je pripadala manjšim ročnim mlinom, premera okoli 30 cm. Ožji je le slabo ohranjen odlomek bazalta ali trahita **G2094** (debeline le 5 cm). Iz iste kamenine je še kamen **G2101**, kjer je ohranjena četrtina spodnjega kamna mlina (*meta*). Zgornji ali vmesni kamen ročnega mlina predstavlja kamen **G2102** z utorom za pritrditev zgornjega kamna v zgornji vdolbini in s krožno vdolbino ob strani, v katero so vstavili leseno ali kovinsko palico za potisk. Izdelan je iz drugačne kamenine: iz peščenjaka ali roženca kremenove sestave, ki se v Sloveniji ne nahaja (določitev T. Verbič). Podobne velikosti (premera med 30 in 40 cm) je bil tudi ožgan odlomek **G2777** lokalnega peščenjaka (določitev T. Verbič – Verbič 2017), ki bi lahko pripadal kamnitemu brusu na nožni pogon.

Kamnita terilnica ali možnar (*mortarium*) **G3310** je izdelan iz apnenčevega peščenjaka. Ob strani ima dva ročaja, zlebljeno ustje in izliv.

Manjše krožne kamne (**G2335**, **G1714**, **G3892**) so lahko uporabljali za trenje pridelkov, surovine ali drugega materiala na trši površini. Enostavna tehnika trenja s paličnim ali krožnim tolkačem na vodoravni ali rahlo vbočeni površini (žrmlji) je znana vsaj od neolitika dalje (Py 1992, 183–185, žrmlje ali mlina za žito tip A1–A3). Velikost predmetov sovpada z velikostjo dlani, predvsem krožnih predmetov **G1714** in **G3892**, ki bi lahko pripadala tudi kamnitemu čepu ali zamašku. Vsi trije so izdelani iz apnenčevega peščenjaka (določitev T. Verbič). Podobni predmeti iz Ljubljane so interpretirani kot kamnite uteži (Horvat 1990, 58, t. 34: 2–3).

Manjši, ročni brus (**G2459**) pravokotnega preseka je bil primeren za ostritev rezil nožev in kmečkega orodja.

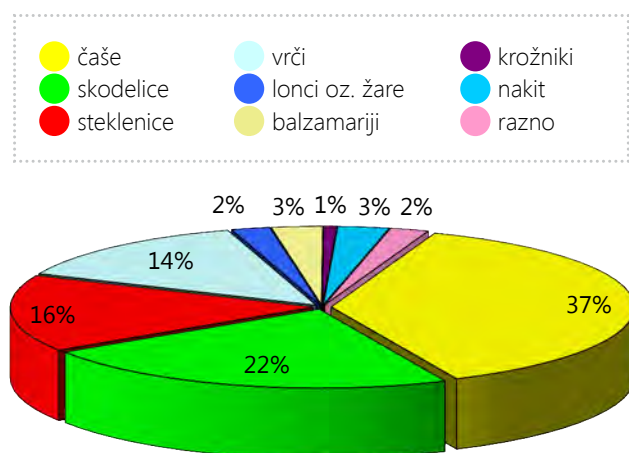
Med najmanjše kamnite predmete spadajo igralni žetoni – dva sta bila najdena v ruševini prostora FF–GG (**G1995**). Drobnega kroglica **G2330** ima na površini sledi malte.

3.5 Stekleno gradivo

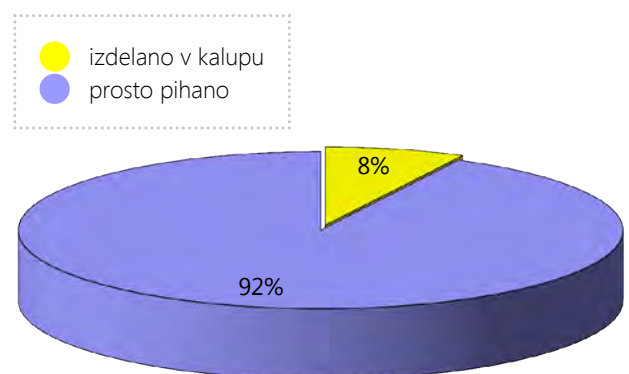
Aleksander Močibob, Irena Lazar

Na najdišču je bil odkrit obsežen inventar steklenega gradiva, ki na priobalnem pasu Slovenije nima ustrezne primerjave. Odkrito stekleno gradivo vsebuje pretežno zelo fragmentirane odlomke, med njimi pa se najdejo tudi odlomki kakovostnega posodja posebne vrednosti. Gradivo v glavnem sestavlja namizno, transportno in kozmetično posodje. Poleg posodja pa med gradivom najdemo tudi nekaj odlomkov nakita in okenskega stekla (sl. 413). Odkrito stekleno posodje oz. njegovi odlomki je bilo večinoma izdelano s prostim pihanjem, nekaj je v kalupu izdelanih zgodnjih izdelkov in tudi en sam odlomek skodelice pihane v kalup (sl. 414).

Statistično gledano opredeljujemo in določamo 146 kosov, ki so bili med izkopavanji določeni kot posebne najdbe oziroma sta jih podpisana izbrala in določila med preostalim

413 Delež steklenega gradiva po posameznih oblikah oz. skupinah v odstotkih.

414 V odstotkih prikazano razmerje steklenega gradiva med prosto pihanimi in v kalupu izdelanimi odlomki.

steklenim gradivom.⁶ Med materialom prevladujejo odlomki čaš, in sicer jih je kar 55 odlomkov, sledijo skodelice s 33 odlomki (sl. 330). Med slednjimi je opredeljena tudi skupina izdelkov, narejenih v kalupu. Po številu nato sledijo steklenice (23 odlomkov). Presenetljivo število odlomkov zasledimo pri kozmetičnem posodju, in sicer balzamarijev; teh je kar 20, med katerimi je celo eden, ki je izdelan v kalupu. Med posodjem (namiznim kot tudi transportnim) je najmanj loncev oz. žar (4) ter vrčev, pri katerih se je pri dveh od vključno treh odlomkov ohranil le ročaj. Le v enem dobro ohranjenem odlomku lahko prepoznamo obliko krožnika.

Najmanj je nakita in ostalih steklenih odlomkov, ki jih ne uvrščamo med posodje. V tej skupini najdemo dve stekleni jagodi, prav tako zapestnici in odlomka okenskega stekla.

V kalupu je izdelanih 11 odlomkov, med katerimi je, kot smo že omenili, največ skodelic, po en odlomek pa pripada čaši in balzamariju. Največ je seveda prosto pihanega stekla s 135 fragmenti.

3.5.1 Posodje delano s pomočjo kalupa

Rimljani so tudi izdelavo in tehniko obdelave steklenih predmetov v kalupih prevzeli od helenističnih mojstrov ter jo izboljšali oziroma poenostavili. Prvi izdelki rimske steklarske obrti so nastajali s pomočjo oblikovanja in izdelave steklenih posod v kalupih. Slednji so lahko bili enodelni odprti, večdelni zaprti ter namenjeni upogibanju steklenih diskov, izdelovali so jih iz različnih materialov, največkrat je bila to glina (Lazar 2003, 29; Lazar 2004b, 18). Tehnika izdelovanja posod v kalupih počasi zamre v 1. stoletju, ko prevlada prosto pihano steklo, ki omogoči večjo količino cenejših in vsem dostopnih izdelkov. Obarvane izdelke nadomestijo naravno obarvane in namerno razbarvane oziroma dekolirane posode (Lazar 2003, 32).

Skodelice

Odlomek ostenja skodelice oblike Isings 2 oziroma Lazar 2.1.1. (G264) je ostanek skodelice iz mozaičnega stekla, katere ostenje krasi vzorec bele, rumene, zelene in temno modre barve. Odlomek je najverjetneje pripadal polkroglasti skodelici in vzorec je bil med mozaičnim steklom precej pogost. Predvsem med ulitimi izdelki je bil tak vzorec dokaj priljubljen (Lazar 2003, 30; Lazar 2004b, 18–19). Rimljani so sicer izdelovali široko paleto posod iz mozaičnega stekla z

6 Članek je prirejen po delu besedila magistrske naloge Aleksander Močibob, Rimsko steklo z arheološkega najdišča Školarice pri Spodnjih Škofijah, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, 2017, Koper, ki je nastalo pod mentorstvom prof. dr. Irene Lazar.

raznolikimi vzorci, npr. cvetni, marmorirani, kvadratni, traka-
sti in drugi sestavljeni motivi (Lazar 2003, 31).

Skoraj tretjina odlomkov skodelic je izdelanih v kalupu, od tega je kar pet rebrastih (**G54**, **G501**, **G859**, **G2415** in **G2768** – oblika Isings 3; Lazar 2.1.4.). Žal se je trem odlomkom ohranil le del ostenja. V enem primeru pa imamo del ostenja rebraste skodelice z izvihanim ustjem, ki je bila izdelana iz mozaičnega stekla; mozaični okras posnema oniks, posoda je bila narejena iz diska, ki je bil sestavljen iz večjih ploščic po sistemu kravjega roga (**G2768**; Lazar 2003, 31).

Rebraste skodelice lahko uvrstimo v obliko 2.1.4. (Lazar 2003, 37) in sodijo med najbolj priljubljene in razširjene oblike 1. stoletja (Lazar 2004b, 37). Izdelali so jih z uvijanjem pripravljene diska preko kalupa, rebra so pa pripravili s šablono ali ročno (Lazar 2003, 37). Med vsemi v kalupu narejenimi izdelki so rebraste skodelice najbolj razprostranjene. Izdelane so iz mozaičnega (**G2768**), obarvanega ali modro-zelenkastega stekla, naravno obarvanega stekla (**G2415**; Lazar 2003, 40). Večbarvni izdelki so bili priljubljeni v prvi polovici 1. stoletja, kasneje jih počasi nadomestijo enobarvne skodelice intenzivne modre, zelene in jantarne barve. Tudi uporaba enobarvnih izdelkov ne traja dolgo, saj se sredi 1. stoletja uveljavijo izdelki iz naravno obarvanega stekla (Lazar 2003, 40). Rebraste skodelice se pojavljajo v več različicah, odkrijemo jih pa lahko kot grobno ali naselbinsko najdbo (Lazar 2006a, 331). Najdemo jih tako rekoč po celotnem rimskem imperiju. Histogram najdb iz Colchestra prikazuje močno koncentracijo rebrastih skodelic v drugi četrtini 1. stoletja, nato začne njihovo število počasi upadati (Cool, Price 1995, Fig. 2.1). V pozno republikanski čas oziroma začetek 1. stoletja so umeščene rebraste mozaične skodelice iz Burnuma na Hrvaškem. Naravno obarvane pa naj bi bile importirane z zahoda, datirane so v tiberijsko-klavdijski čas (Jadrić 2011, 365). Na Slovenskem so nam številne različice poznane iz Polhovega Gradca (Lazar 2003, 40). V emonskih grobovih so rebraste skodelice dokaj pogost pridatek, izdelane pa so iz mozaičnega (Petru 1972, t. 21: 17) kot tudi iz naravno obarvanega stekla (Petru 1972, t. 8: 22, t. 50: 19, t. 116: 10; Plesničar Gec 1972, t. 24: 7, t. 87: 16). Enako izdelane skodelice so odkrili tudi na prelazu čez Razdrto (Horvat, Bavdek 2009, 117, 126). V grobu 202 iz Emone je bila odkrita mozaična skodelica, datirana na začetek 2. stoletja (Petru 1972, t. 21: 17; Lazar 2003, 40), kar je brez dvoma prežitek starejšega časa in dokaz priljubljenosti njihove uporabe. V Fizinah pri Portorožu so bili med gradivom odkriti odlomki rebraste skodelice iz naravno obarvanega stekla modrikastih odtenkov. V plasti je bil med drugim odkrit Avgustov dupondij, sicer pa prevladuje gradivo poznega 1. in prve polovice 2. stoletja (Gaspari *et al.* 2007, 175–176).

Poleg rebrastih skodelic lahko omenimo še dva odlomka, izdelana v kalupu, tj. **G2076** in **G3507**. Slednji je celo dekoloriran, v obeh primerih pa se je ohranilo le dno. Odlomek **G2076** ima na zunanji strani dna v sredini koncentrični krog, obarvan pa je modrikasto. Oba odlomka sta nekako podobna in uvrstili bi ju lahko med skodelice, ki imitirajo sočasno sigilato. Modrikast odlomek **G2076** bi po Isingsovi uvrstili v obliko 2 (1957, 17). Te skodelice so značilen izdelek severno italjskih delavnic. Zaznamujejo predvsem drugo polovico 1. stoletja, najbolj razširjene so na zahodnih najdiščih imperija in so običajno izdelane iz temno zelenega stekla (Lazar 2006a, 331). Odlomek dekolorirane barve bi raje uvrstili v obliko 20, ki se tudi pojavlja v drugi polovici 1. stoletja in posnema izdelke iz kamene strele (Isings 1957, 37). Analogije lahko iščemo le na podlagi dna skodelic. Natančno opredelitev nam otežuje manjkajoče ostenje in ustje. Barvane skodelice izdelane v kalupu najdemo razprostranjene po celotni Evropi. Omenimo naj Verono in Colchester, kjer so bili odlomki odkriti v plasteh iz 1. stoletja (Facchini 1999, 171, št. 395; Cool, Price 1995, 33, 34; Fig. 2.10: 203, 204). Prav v Colchestru naletimo na dekolorirana dna skodelic, izdelanih v kalupu, ki pa so seveda mlajše od skodelic iz obarvanega stekla. V uporabi so od zgodnje flavijskega obdobja dalje, sledimo jim pa lahko do sredine 2. stoletja (Cool, Price 1995, Fig. 2.12: 223, 224). Obenem lahko v Colchestru najdemo primerke dnov posod s koncentričnimi krogi (Cool, Price 1995, Fig. 2.12: 226–228), kakršne zasledimo pri odlomku **G2076**, čeprav je le-ta modrikaste barve. Le odlomek 226 iz Colchestra je datiran v čas od druge polovice 2. stoletja do konca 3. stoletja (Cool, Price 1995, 38). Glede na ostanke dna so podobne skodelice odkrili v Ribnici, kamor so najverjetneje kot import prispelle iz Akvileje v drugi polovici 1. stoletja (Lazar 2006a, 331; Fig. 2: 1, 3, 4). Še bližje Školaricam sta bila v Pulju in Buzetu najdena odlomka skodelice iz temno zelenega in naravno obarvanega stekla, datirana v 1. oziroma 2. stoletje (Girardi Jurkić, Džin 2003, 110, 167, št. 4 in 289).

Čaše

Med vsemi odlomki čaš je le odlomek **G860** izdelan s pomočjo kalupa. Žal je njegova forma težko določljiva. Najverjetneje gre za ostanek čaše z okrasom faset, izdelane iz dekoloriranega stekla. Po Isingsovi bi lahko morda pripadal obliki 21 (1957, 37) oziroma obliki AR 42 ali AR 45 (Fünfschilling 2015, 482–483). Čaše te oblike so večinoma dekolorirane in na ostenju imajo pogosto vrezan fasetiran okras. Datirani primerki iz raznih evropskih najdišč so umeščeni na konec 1. in v 2. stoletje (Isings 1957, 37; Fünfschilling 2015, 482). Primerjavo za **G860** lahko najdemo na jugovzhodu Francije (Foy in M.-D. Nenna 2003, 280–281). Za primerjavo v slovenskem

prostoru lahko omenimo novo najdbo iz groba v Novi Tabli (Guštin 2004, 75, sl. 10). Poznamo pa tudi poenostavljeno pihano različico (oblika 3.3.4.; Lazar 2003, 93), ki je prav tako enako oblikovana, izdelana iz modro-zelenkastega stekla in sodi v isto časovno obdobje. Med novejšim gradivom je bila npr. odkrita v Ribnici.⁷ Pihana čaša iz Locarna je datirana v čas od konca 1. do začetka 2. stoletja (Isings 1957, 38). S Ptuja nam je znana čaša nižje različice in je na osnovi grobne celote datirana v flavijsko-hadrijanski čas (Istenič 2000, 99; Oblika Lazar 3.3.4.; Lazar 2003, 93, sl. 31).

Balzamariji

Med steklenim gradivom iz Školaric se je ohranilo kar precejšnje število odlomkov balzamarijev, med katerimi je eden celo izdelan v kalupu (**G499**). Ohranilo se je njegovo dno, ki je rahlo odebeljeno in izdelano iz dekoloriranega stekla. Glede na kakovost in tehniko izdelave bi ga lahko umestili v drugo polovico 1. stoletja, ko so bili še v modi v kalup izdelani in namerno razbarvani izdelki (Lazar 2003, 33). Kaj več o sami obliki ne moremo povedati, saj nimamo ustreznih primerjav ali več informacij na osnovi ohranjenosti odlomka.

3.5.2 Posodje pihano v kalup

Tehnika pihanja v kalup se je razvila po odkritju prosto pihanega stekla. Razvije se v začetku 1. stoletja, ko je prosto pihanje razširjeno že po vsem rimskem imperiju. Izdelava popolnoma enakih izdelkov je vodila do serijske proizvodnje. Kalupi so bili izdelani iz različnih materialov. Najbolj razširjeni so verjetno bili kalupi iz žgane gline. Običajno so pihali v dvodelne kalupe, poznali pa so tudi večdelne (Lazar 2003, 46). V 1. stoletju prevladujejo tri večje skupine v kalup pihanih izdelkov, in sicer cilindrične čaše z napisom mojstra Eniona, polkrožne skodelice z rebri in čaše s horizontalnimi rebri (Lazar 2004b, 24). V tretji četrtini 1. stoletja pride do prevlade prosto pihanega stekla, ki je bolj dostopno. V kalup pihano steklo počasi izgine iz uporabe, enako nekateri izdelki iz dekoloriranega stekla, ki so bili v modi v istem obdobju (Lazar 2003, 49).

Skodelice

Odlomek **G501** predstavlja del dna dekolorirane rebraste skodelice, pihane v kalup. Ta oblika skodelice (2.2.1.; Lazar 2003, 50) sodi med najzgodnejše v kalup pihane izdelke in najdemo jih razprostranjene na vseh straneh imperija (Lazar 2003, 48–49, 51). Na spodnji strani oz. na prehodu ostenja v dno jih običajno omejujejo horizontalni prstani (Lazar 2003, 51), po čemer lahko sklepamo, da je bil odlomek **G501** pihan

v kalup. V evropskem prostoru najdemo za primerjavo lep primerek na jugozahodu Francije, in sicer v regiji Akvitanija (Hochuli Gysel 2003, 183) ter v Švici (AR 30; Fünfschilling 2015, 113, 114, 292), kjer so v Avgustu širše datirane v drugo polovico 1. stoletja. V Britaniji se prve v kalup pihane skodelice pojavijo v klavdijsko-neronskem času in so v uporabi vse do flavijskega obdobja (Cool, Price 1995, 53). V slovenskem prostoru naletimo na tri podobne najdbe za primerjavo, in sicer iz Velike Stare vasi (Slabe 1977, sl. 2), Ptuja (Šubic 1976, sl. 45) in Trebnjega (Kastelic 1988, 289), pri vseh teh posodah so na prehodu ostenja v dno horizontalni prstani. Posode so sicer izdelane iz obarvanega stekla, žal pa so primerki brez datiranih slojev, le tipološko jih lahko uvrstimo v sredino do drugo polovico 1. stoletja (Lazar 2003, 51–52). Časovno pa lahko opredelimo rebrasto skodelico (nima horizontalnih prstanov) iz ptujskega groba 774, ki je imel v grobu pridan Domicijanov novc ter je tako umeščen na konec 1. stoletja (Istenič 2000, 248).

3.5.3 Prosto pihano steklo

Pihanje stekla pomeni pravo revolucijo v razvoju steklarske obrti. Proizvodnja postane poenostavljena, izdelki pa se pocenijo, kar privede do masovne uporabe izdelkov (Lazar 2003, 56). Številni dokazi pričajo, da se je tehnika pihanja razvila približno v 1. stoletju pr. n. št. (Lazar 2003, 56–57). Za najzgodnejše izdelke so najverjetneje uporabljali glineno pipo, šele kasneje razvijejo kovinske (Lazar 2003, 57). Med drugim o širjenju pihanja stekla pričajo le tri do sedaj odkrite oljenke z upodobitvijo steklopihačev. Prav v enemu izmed grobov Križišča je bila odkrita najbolje ohranjena oljenka s tako upodobitvijo in edina v datiranem kontekstu (Lazar 2006b). Nova tehnika prinese tudi novosti pri samem okraševanju, tako so lahko izdelke okraševali že med pihanjem ali ko se je izdelek ohladil (Lazar 2003, 58). Omeniti moramo, da je bila Akvileja glavni izvoznik stekla (severno italjskih delavnic kot tudi centralnih) za območje vzhodnih Alp, Panonije in Balkana. V prvih stoletjih našega štetja so v glavnem steklene izdelke transportirali skozi severno Italijo. Seveda mednje sodijo tudi tisti izdelani v kalupu, bodisi z oblikovanjem ali s pihanjem (Lazar 2006a, 331).

Krožniki

Med gradivom namiznega posodja je bil najden dobro ohranjen odlomek krožnika z rahlo navzven nagnjenim ostenjem, odebeljenim ustjem in izvlečeno cevasto nogo (**G743**). Po Isingsovi je to oblika 49 (1957, 63). V 1. stoletju so jih izdelovali tudi v kalupu (oblika 23; Isings 1957, 39), vendar so bili krožniki iz prosto pihanega stekla bolj priljubljeni oziroma bolj razširjeni. Predvsem v Pompejih je ta oblika bila dokaj priljubljena (Isings 1957, 63). V kantonu

⁷ Neobjavljeno gradivo z območja naselbine *Romula* (Ribnica pri Jesenicah na Dolenjskem), ki ga pripravlja za objavo I. Lazar.

Ticino v Švici je bil odkrit podoben krožnik (Biaggio Simona 1991, 54), še nekaj podobnih je bilo odkritih med gradivom Galije in eden na območju Lombardije, datiran v 1. stoletje (gl. primerjave Isings 1957, 63). Na našem prostoru ne najdemo številnih primerjav, je pa bil enak krožnik, sicer izdelan iz temno modrega stekla, odkrit v emonskem grobu pod številko 744 (Plesničar Gec 1972, 124, t. 207: 27). Žal je brez natančne časovne opredelitve, kljub temu pa lahko tipološko naš odlomek umestimo v 1. stoletje.

Skodelice

Med odlomki skodelic naletimo na en sam odlomek, ki je pripadal skodelici z ovratnikom **G1990** (oblika 2.4.5.; Lazar 2003, 76–77). Isingsova je te skodelice uvrstila v obliko 69a (Isings 1957, 89). Pojavijo se v flavijskem obdobju oz. že v zgodnjem 1. stoletja, ko so jih izdelovali še v kalupu, sicer se njihova proizvodnja kaj kmalu konča, saj ob koncu 1. stoletja njihova priljubljenost upade kot tudi proizvodnja (Isings 1957, 89; Lazar 2003, 77). Opazimo pa lahko, da so navdih za obliko dobile od sigilatnih izdelkov (Lazar 2003, 77). Ravno na najdišču Školarice so najštevilčnejši odlomki iz severnoitalske sigilate (padske in poznopadske) pripadali skodelicam z rebrom – ovratnikom (Žerjal 2005, 268, t. 3: 1–8).

Poznamo različne oblike skodelic z ovratnikom, te so odvisne od posameznih steklarskih delavnic ali samih steklarjev. Izdelki so predvsem razširjeni v zahodnem delu imperija, omenimo naj skodelico iz Verone, datirano v 1. stoletje (Lazar 2003, 77; Facchini 1999, 176, št. 411). Tudi v našem prostoru jih je bilo odkritih kar nekaj, predvsem nam je dosti znanih iz Emone. V grobu pod zaporedno številko 578 so bile npr. odkrite kar štiri v celoti ohranjene skodelice različnih velikosti in en odlomek ustja (Plesničar Gec 1972, t. 133: 3, 5, 12–14). Prav tako so nam znane iz grobov 637, ki je datiran s Klavdijevim novcem, 781 in 798 (Plesničar Gec 1972, t. 146: 13, 14, t. 209: 6, 13, t. 211: 4, 5, 9). Iz Ptuja nam je znana iz groba 774, datirana z Domicijanovim novcem na konec 1. stoletja (Istenič 2000, t. 174: 4).

Pri skodelicah kot tudi krožnikih se približno od 2. do 3. stoletja začnejo pojavljati posebno oblikovana ustja z rebrostimi aplikami. Ta oblika je bila razširjena predvsem na sredozemskem območju, kjer je bil med številnimi steklarskimi centri v 2. in 3. stoletju še posebej močan Ciper (Whitehouse 1997, 75). Med te oblike lahko uvrstimo dva odlomka (**G3562** in **G3165**), ki sta najverjetneje pripadala skodelicama. Sestavljala sta cevasto zavihano ustje skodelice, ki je bilo na koncu zaključeno z nataljenim rebrostim ročajem oz. apliko. Odlomka pripadata obliki 2.4.3. (Lazar 2003, 75). Glede na to, da sta odlomka slabo ohranjena in sestavljata le del ustja, bi ju lahko pogojno uvrstili tudi v

obliko 1.3.2. (Lazar 2003, 67), čeprav slednja oblika velja za krožnike. Skodelice z aplikami Isingsova uvršča v obliko 43, pri čemer so primerki iz raznih evropskih najdišč datirani v sredo 1. stoletja in v 2. stoletje (Isings 1957, 59). Za **G3562** domnevamo, da je pripadal kakovostno izdelani skodelici, saj je ohranjeni odlomek dekoloriran, kar pomeni, da je tudi starejši kot odlomek **G3165**, ki je naravno obarvan. Primerjavo za odlomka lahko v našem prostoru najdemo med gradivom v Logatcu. Tu je bil kot naselbinska najdba odkrit krožnik iz naravno obarvanega stekla modrikastega odtenka z nizko izvlečeno prstanasto nogo in s povsem enako oblikovanim ustjem, časovno je umeščen v 2. stoletje (Lazar 2003, 67; Lazar 2004a, 58–59, sl. 2: 2). Na približno enaki oddaljenosti od Školaric sta bila med gradivom iz rimske nekropole v Bakru odkrita krožnik in skodelica s prav tako nataljeno rebrosto apliko, datirana na konec 1. in v 2. stoletje (Gregl, Lazar 2008, 53, 56, 106, 108, t. 3: 2, t. 4: 6). Najbližjo primerjavo lahko izsledimo v Buzetu, in sicer iz rimske žarne nekropole, kjer je bil odkrit krožnik, datiran nekje med 1. in 2. stoletje (Girardi Jurkič, Džin 2003, 167, št. 288).

Med odlomki skodelic zagotovo prevladujejo cevasto navzdol zapognjena ustja, ki so bodisi nagnjena navzven bodisi navznoter (**G374**, **G504**, **G740**, **G1317**, **G2722**, **G3163**, **G3164**, **G3166** in **G3307**). Po Isingsovi bi lahko odlomke uvrstili v obliki 44 in 45 (1957, 59–61). Nekatera ustja so si zelo podobna. Med skodelicami s cevastim ustjem lahko razločimo tri oblike, in sicer: skodelice, ki imajo navzven nagnjeno ostenje in izvihano ustje (oblika 2.4.1.; Lazar 2003, 73–75), plitve skodelice (oblika 2.4.4.; Lazar 2003, 75–76) ter skodelice s cilindričnim ostenjem (oblika 2.5.1.; Lazar 2003, 80–81). Vsem odlomkom se je od celote žal ohranilo le ustje, tako da so nadaljnje opredelitve izpeljane iz primerjanja in domnevanja, saj natančne opredelitve ne moremo izpeljati. Obenem ne moremo vedeti, ali je bila skodelica plitva ali globoka, kar je tudi pomembno za samo opredelitev odlomka. Cevasto oblikovana ustja se pojavljajo od 1. do 2. stoletja in prav skodelice so tiste, pri katerih se taka ustja najpogosteje pojavljajo (Cool, Price 1995, 94).

Obliki 2.4.1. lahko pripišemo le odlomek **G3307**, ki ima navzven nagnjeno in navzdol zapognjeno ustje. Obenem bi se tu lahko znašel še **G506**, čeprav bi lahko ustje pripadalo tudi modiolu (*modiolus*). Skodelice z navzven nagnjenim ostenjem in izvihanim ustjem so zelo razširjene, predvsem v Italiji, kjer jih je bilo odkritih največ (Lazar 2003, 73). Omenimo naj odlomek iz Colchestra, odkrit v pred flavijskem kontekstu (Cool, Price 1995, Fig. 6.3: 684). V našem prostoru se pojavljajo od 1. do 2. stoletja, med drugim so bile odkrite na Štajerskem (Lazar 2003, 73; Pahič 1969, t. 3: 8).

Nekaj odlomkov ustij (G3163, G3164 in G3166)⁸ bi morda lahko pripadalo plitvim skodelicam (oblika 2.4.4.), čeprav se enaka ustja pojavljajo tudi pri globokih cilindričnih skodelicah (Plesničar Gec 1972, t. 207: 21). Plitve skodelice so na splošno v primerjavi z večjimi in globokimi skodelami med gradivom manj zastopane (Lazar 2003, 76).

Večina cevastih ustij je najverjetneje pripadala globokim cilindričnim skodelam (oblika 2.5.1.). Ustja so običajno zavihanav navzven in potegnjena navzdol, tako da tvorijo cevasto ustje (G374, G1317), ali kot v nekaterih primerih sploščena in stisnjena ob ostenje (G504, G740 in G2722). Skodele so izdelane iz modro-zelenkastega stekla, le en odlomek (G2722) je modrikaste barve. Oblika postane zelo razširjena že od sredine 1. stoletja dalje, priljubljena je predvsem v flavijski dobi, njen zaton pa nastopi nekje sredi 2. stoletja (Cool, Price 1995, 95, Fig. 6.1). O priljubljenosti oblike pričajo tudi najdbe, ki jih najdemo razprostranjene po raznih koncih zahodne Evrope, omenimo naj Francijo (od sredine 1. do sredine 2. stoletja) (Cottam 2012, 146–147; Pl. 1: fig. i), Veliko Britanijo (od flavijskega do druge polovice 2. stoletja) (Cool, Price 1995, 95, Fig. 6.2, Fig. 6.3) in Hrvaško oz. Brione (od sredine do konca 1. stoletja; Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunck 2010, 173, 176, št. 15), ki se nahajajo ne tako daleč od Školaric. V slovenskem prostoru jih poznamo kar nekaj iz emonskih grobov (Plesničar Gec 1972, t. 157: 12, t. 167: 19, t. 207: 21; Petru 1972, t. 2: 3, t. 67: 27), podobna je bila odkrita tudi v Logatcu (Lazar 2004a, 62). Glede na grobne dodatke sodita skodelici iz cerkniškega in verdunskega groba na konec 1. oz. začetek 2. stoletja (Lazar 2003, 81).

Za razliko od ustij, ki so bolj izpovedna, so dna skodelic slabo ohranjena, kar predstavlja problem pri sami opredelitvi odlomkov. Različne oblike skodelic lahko imajo enako oblikovana dna. Odlomki so izdelani iz naravno obarvanega stekla, sicer pa imamo tudi tri odlomke (G509, G2089 in G3175),⁹ izdelane iz namerno razbarvanega stekla. Sklepamo lahko, da so pripadali bolj kakovostnim in zgodnejšim skodelicam. Dna so običajno izvlečena, da oblikuje prstanasto nogo, pri nekaterih pa je bila noga nataljena (G1966 in G2919). Natančne opredelitve odlomkom ne moremo podati, lahko pa domnevamo, da so najverjetneje dna pripadala oblikam, ki smo jih že opisali, tj. plitvim skodelicam (G508, G2089 in G3175), cilindričnim skodelicam (G105, G509, G1966, G2347, G2919 in G3167) in skodelicam z

izvihanim ustjem¹⁰ (G508 in G3167). Enaka dna lahko zasledimo pri skodelicah iz Velike Britanije, ki so časovno umeščene v čas od zgodnje flavijskega obdobja do 2. stoletja (Cool, Price 1995, 99–100, Fig. 6.4: 693). Prav tako so datirane skodelice iz Bakra (Gregl, Lazar 2008, 107–109, t. 4: 1–8). Iz Slovenj Gradca so nam znane skodelice oblike 2.4.1, ki imajo dna podobna našim odlomkom (Djura Jelenko 2004, 103, 104, 109; t. 11: 95, 96, t. 23: 176, t. 57: 430). Le ena je časovno opredeljena z novcem Vespazijana (Djura Jelenko 2004, 49, t. 23: 176). Domnevamo, da bi lahko odlomka G3175 in G2089 pripadala celo skodelici z nataljeno reb-rasto apliko, saj je bil v istem SE-ju vile iz Školaric (SE 118) odkrit odlomek ustja skodelice z apliko (G3165). Se pa popolnoma enaka oblika dna pojavi npr. pri skodelici iz Bakra (Gregl, Lazar 2008, t. 4: 6).

Med odlomki ustij se skriva odlomek, ki spominja na del skodelice z ovratnikom. V tem primeru gre za lijakasto ustje posode z navzdol zapognjenim in sploščenim ovratnikastim robom (G1990). Glede na oblikovno podobnost z odlomkom iz Fizin pri Portorožu (Gaspari *et al.* 2007, 190, t. 7: 202) bi lahko odlomek bil precej mlajši od skodelice z ovratnikom, saj številne primerjave najdemo med gradivom iz Rima in bližnjih najdišč, odkritih v depozitih iz 5. in celo 6. stoletja (gl. primerjave: Gaspari *et al.* 2007, 178).

Čaše

Kot smo omenili, se med gradivom največkrat pojavijo odlomki čaš, med katerimi so najbolj zastopane polkroglaste in cilindrične oblike. Prevladujejo predvsem odlomki zataljenih bodisi izvihanih ali uvihanih ustij polkroglastih, cilindričnih ter koničnih čaš. V večini primerov so odlomki naravno obarvani (modro-zelenkaste barve), kar nekaj odlomkov pa je namerno razbarvanih. Poleg naravno obarvanega in razbarvanega stekla so nekateri odlomki modrikaste ter rumene oz. rumeno-zelene barve.

Med odlomki ustij lahko razberemo zanimivo obliko čaše. Modrikast odlomek izvihanega in v gubo zapognjenega ustja čaše (G507) nam kaže, da bi lahko šlo za ustje modiola (*modiolus*). S primerjanjem dnov modiolov iz emonskih grobov (Plesničar Gec 1972), bi lahko zasledili oblikovno podobnost in tudi odlomek G51 pogojno uvrstili k tej obliki. Domneve potrjujejo tudi mere, ki se lahko primerjajo z ostalimi najdbami dnom modiolov.

Po Isingsovi lahko tako obliko čaš uvrstimo v različico 37 (1957, 52). Ostenje teh čaš je pogosto konično, ustja pa

8 Odlomka G3163 in G3164 sta najverjetneje sestavni del ene skodelice.

9 Pri čemer upoštevamo, da sta odlomka G2089 in G3175 del ene skodelice.

10 Med drugim bi lahko med skodelice z izvihanim ustjem vključili še odlomek G2417 (oblika 41b; Isings 1957, 57), ki je že bil opisan pri poglavju o čašah.

imajo običajno obrobljena ali zapognjena (tudi večkrat). Njihova značilnost je manjši ročaj. Modioli zaznamujejo predvsem flavijsko obdobje (Isings 1957, 52). Lep primerek iz našega prostora je bil odkrit v Emoni, ki je med drugim enake modrikaste barve kot naš odlomek, in datiran v 1. stoletje (Petru 1972, 135; t. 104: 16). Sledimo jim lahko še v prvo polovico 2. stoletja, o čemer pričata emonska grobova 325 in 380, odkrita z novcema Trajana oz. Hadrijana (Plesničar Gec 1972, 64, 75). Kot je razvidno iz gradiva, je modiolus dokaj pogost pridelek emonskih grobov (Plesničar Gec 1972, t. 18: 19, t. 25: 17, t. 34: 13, t. 55: 2, t. 82: 7, ...).

Prav tako je iz modrikastega stekla izdelan odlomek **G1320**, katerega dno je bilo izvlečeno (oblika 34; Isings 1957, 48). Dno je dokaj masivno, pojavlja se pa vse od 1. pa do 4. stoletja (Isings 1957, 48). Zelo podoben primer je bil izkopan v Colchestru in izvira iz 1. stoletja (Cool, Price 1995, 68–69, fig. 5.3: 348). Dno take oblike se na nekaterih najdiščih pojavlja pri cilindričnih kot tudi koničnih čašah (Cool, Price 1995, 68). Podobni primerki so bili najdeni še na Nizozemskem, Cipru, v Italiji, najdiščih srednje Evrope in na več angleških najdiščih (Cool, Price 1995, 68; Facchini 1999, 149, št. 328). Konična čaša iz Verone je datirana med sredino 1. in 2. stoletje (Facchini 1999, 149, št. 328).

Poleg ustij, ostenj in dnov imamo med odlomki dekoloriran odlomljen in zaobljen ročaj (**G2949**), ki pa je bil poškodovan zaradi izpostavljenosti vode ali kakšnega drugega podobnega dejavnika. Domnevamo lahko, da je ročaj pripadal skifosu (oblika 39; Isings 1957, 55). Po Lazarjevi ga lahko uvrstimo v obliko 3.7.5. (2003, 110). Posode so imele poleg ročaja na zgornji strani izrastek oz. ploščico za lažjo oporo palcu. Poznamo tudi nekatere različice, ki so bile izdelane v kalupu (Isings 1957, 55). Pihani izdelki te oblike so pretežno datirani v 1. stoletje (Isings 1957, 55). Enoročajni skifos iz Verone je datiran v sredino 1. stoletja (Facchini 1999, 189, št. 450). Med drugim lahko odlomek primerjamo z ročaji čaše na nogi iz Medulina pri Pulju, ki je datirana v 1. stoletje; v grobu 104 iz Stenjevca v bližini Zagreba je bila čaša časovno umeščena v prvo polovico 2. stoletja (Girardi Jurkić, Džin 2003, 140, št. 112; Gregl 1997, 37, 73).

Med steklenim gradivom iz Školaric najdemo odlomek (**G3299**) čaše gubanke (oblika 3.5.3.; Lazar 2003, 96). Steklo je namerno razbarvano in ohranjeno imamo le dno in del ostenja. Pogojno bi lahko med čaše gubanke pod to obliko uvrstili dekoloriran odlomek izvlečenega dna, oblikovanega v prstanasto nogo (**G3506**), ter prav tako dekolorirana odlomka cevastega ustja cilindrične čaše (**G2157**). Na najdiščih se med rimskim steklom dokaj pogosto pojavljajo čaše gubanke, ki so izdelane v številnih različicah. Ime so dobile po

gubah na ostenju, ki so vertikalne in so običajno štiri ali v nekaterih primerih celo več (Lazar 2003, 100). Izdelovati jih začnejo že od 1. stoletja dalje, najbolj pogoste pa so predvsem v flavijskem obdobju in so izdelane iz razbarvanega ali modro zelenkastega stekla (Cool, Price 1995, 70; Lazar 2003, 100). Gube so nastale z orodjem, ki ga je rimski steklar pritisnil na toplo površino ostenja čaše in tako oblikoval gubo, ki je lahko bila plitva ali bolj globoka (Lazar 2004b, 32). Glede na ostanek dna lahko odlomek **G3299** uvrstimo v obliko 3.5.1. (Lazar 2003, 97). Primerki iz Verone so datirani od 1. do 3. stoletja (Facchini 1999, 147–148, št. 324, 325). Primerjave lahko med drugim najdemo med gradivom iz Logatca (Lazar 2004a, 60, sl. 3: 13), pridatki emonskih grobov (Petru 1972, t. 27: 25; Plesničar Gec 1972, t. 44: 6, t. 86: 10), ptujskih (Vomer Gojkovič 1997, t. 3: 2, grob 38/39) in v grobu 2/I iz Slovenj Gradca (*Colatio*) (Djura Jelenko 2004, t. 17: 134). Slednja je bila odkrita s priloženim dupondijem Hadrijana (Djura Jelenko 2004, 34, 37). Na podlagi grobnih celot iz Cerknice, Šempetra in Starega trga pa jih lahko datiramo na konec 1. in v 2. stoletje (Lazar 2003, 101).

Tudi **G3506** je težko opredeljiv. Sicer je odlomek dekoloriran, kar pomeni, da je bil najverjetneje izdelan nekje med 1. in 3. stoletjem (Lazar 2003, 24). Dno je izvlečeno in oblikovano v prstanasto nogo. Morda je pripadal čaši gubanki s prstanastim dnom.

Obenem je zanimiv odlomek **G3168**, za katerega sklepamo, da bi lahko pripadal jajčasti čaši oz. »emonski čaši«, kot jih je svoj čas poimenovala Isteničeva (1994, 94). Pojem »emonske čaše«, ki ga je predlagala Isteničeva, je danes neustrezen, saj številne novejša najdbe nakazujejo njihovo distribucijo na širšem območju Panonije in Norika, ne le Emone (Lazar 2003, 97; Lazar 2006a, 335). Po delitvi Lazarjeve torej naš odlomek najverjetneje pripada obliki 3.4.1, tj. jajčastim čašam na prstanasti nogi (Lazar 2003, 94). Predpostavlja se, da bi lahko bile izdelane v eni izmed še neodkritih steklarskih lokalnih delavnic Panonije ali celo Norika (Lazar 2006a, 335). Njihovo ostenje je gladko ali nagubano, pojavljajo pa se v grobovih od druge polovice 1. stoletja do sredine 2. stoletja (Lazar 2006a, 335) in med naselbinskim gradivom, npr. v Ribnici. Dno odlomka **G3168** tudi po merah ustreza dnom jajčastih čaš. Omeniti velja, da je odlomek zelo tanko pihan, kar sovпада z jajčastimi čašami, pri katerih je debelina le 0,2 mm (Istenič 1994, 95). Školaricam najbližje najdišče z odkrito jajčasto čašo je Cerknica (Istenič 1994, 97). V neposredni bližini, na arheološkem najdišču Vale, v bližnji okolici, je bil prav tako odkrit odlomek, zelo podoben našemu (Tica *et al.* 2016, 64, t. 9: 10). Hipotezo potrjujejo tudi dimenzije odlomka (premer dna 4,1 cm in debelina ostenja 0,1 cm), ki so podobne jajčastim čašam in našemu odlomku (Tica *et al.*

2016, 64). Po novem bi tako lahko zemljevid razprostranjenosti teh čaš raztegnili vse do slovenske obale. Dokler ne bo odkritega dokaza o proizvodnji, lahko ostanemo le pri domnevi. Jajčasta čaša nam je znana iz ptujskega groba 495, kjer je bila odkrita s Trajanovim novcem in časovno umeščena na konec 1. in prvo polovico 2. stoletja (Istenič 2000, 161). Na Novi Tabli pri Murski Soboti je bila odkrita v grobu 152 in na podlagi grobnih pridatkov datirana v drugo polovico 1. stoletja (Guštin 2004, 73).

V treh primerih (**G2157**, **G3309** in **G3760**) se cilindrično ostenje čaše zaključuje s cevastim ustjem, ki je bodisi upognjeno navzven ali upognjeno navznoter. Kot smo že omenili, bi lahko odlomka, ki sestavljata **G2157**, pripadala čašam gubankam. Najzgodnejše čaše gubanke imajo prav cilindrično obliko, ki jih datiramo že v 1. stoletje (Lazar 2003, 100), sicer pa cilindrične čaše zaznamujejo predvsem 2. in 3. stoletje, ki se drugače pojavljajo v več različicah (Lazar 2003, 104). Še najprimernejšo analogijo za cilindrično čašo s cevastim ustjem lahko iščemo v severno emonskih grobovih. V grobu 75 je bila najdba 17 opredeljena kot svetlo zelena steklena cilindrična čaša z odebeljenim in navznoter upognjenim ustjem (Plesničar Gec 1972, 26, t. 18: 17). Čaša je celo v celoti ohranjena in ima rahlo vboklo dno. Med drugim najdemo podobno čašo v ptujskih grobovih, in sicer je bila v grobu 23 najdena poškodovana steklena čaša iz belega prozornega stekla, ki ima prav tako navznoter upognjeno ustje (Vomer Gojkovič 1997, 306, t. 2: 2 grob 23).

V enem primeru se cilindrično ostenje čaše zaključuje z ravno odrezanim klekastim ustjem (**G1710**). Tak tip čaše bi lahko po Lazarjevi uvrstili v obliko 3.2.4. (2003, 90). Čeprav v to obliko uvrščamo čaše s horizontalnimi vrezji, se oblika kaj dosti ne razlikuje. Kot navadne cilindrične čaše se tudi ta oblika pojavlja od 1. pa vse do 3. stoletja, razcvet pa doživijo v 2. stoletju (Cool, Price 1995, 79). Ustja teh čaš so ravno odrezana in obrušena (Lazar 2003, 91), po čemer bi lahko našo čašo uvrstili v to skupino. Razširjene jih najdemo na različnih koncih Evrope. Na primer na jugozahodu Francije, na najdišču Barzan, so taki odlomki čaš dokaj pogosti (Cottam 2012, 145 in 146, Pl. 1: d, e). Pojavljajo se predvsem v kontekstih poznega 1. stoletja in zgodnjega 2. stoletja (Cottam 2012, 145). Odkriti so bili tudi v Colchestru, vendar iz flavijskega obdobja (Cool, Price 1995, 68, 69, fig. 5.3: 335, 336). Se pa na obeh najdiščih na ostenjih cilindričnih čaš pojavljajo horizontalni vrezji. V Sloveniji jih zasledimo predvsem v Emoni, in sicer v grobovih 253 in 328 (Plesničar Gec 1972, t. 69: 21, t. 85: 3). Grobova spadata v 2. stoletje (Lazar 2003, 91).

Odlomek **G3717** je najverjetneje pripadal cilindrični čaši. Dno je rahlo vboklo, na skrajnih robovih pa ima nataljeno prstanasto nogo. Ne gre za neko posebno obliko. Omenimo naj le nekaj primerkov, kjer so bili med gradivom odkriti podobni odlomki. Iz Emone nam je znanih kar nekaj, v enem grobu sta bila odkrita celo dva (Plesničar Gec 1972, t. 1: 3 in 4, t. 64: 4, t. 134: 1). Podobnega so izkopali tudi v Logatcu (Lazar 2004a, 61, sl. 3: 15), najbližje Školaricam pa je bil najden v Fizinah pri Portorožu iz 2. ali 3. stoletja (Gaspari *et al.* 2007, 179, 190, t. 7: 208).

Odlomek **G3503**, ki ima rahlo izvihano in zataljeno ustje, bi lahko pogojno pripadal hruškasti čaši (oblika 3.6.4.; Lazar 2003, 105). Glede na to, da gre za majhen odlomek z le delom ohranjenega ostenja in nenavadno obliko čaše, ki nima ustreznih primerjav (Lazar 2003, 105), se pri njegovi opredelitvi raje zadržimo.

V treh primerih se pojavijo odlomki z nataljenim okrasom (**G505**, **G2127** in **G2206**). V dveh primerih (**G2206** in **G2127**) gre za ostenje čaše, ki ima klekasto ustje oz. klekast prehod v ustje. Razlikujeta se le v barvi in okrasu. Pri **G2206** je odlomek iz rumeno zelenkastega stekla. Slednji ima na ostenju nataljeno modro nit in piko, ki sta postavljeni prav na klekastem prehodu iz ostenja v ustje. Drugi odlomek pa je okrašen le z modro piko, ki je postavljena na sredino ostenja čaše. Oba odlomka bi lahko umestili v obliko 3.10.2. (Lazar 2003, 119). Taka oblika čaše se pojavlja predvsem v kontekstih 3. in 4. stoletja oz. pozne antike (Lazar 2003, 119; Lazar 2004b, 30). Polkroglaste čaše (kot sta v tem primeru naši) so zlasti zastopane na rimskih najdiščih Italije in v zahodnih provincah imperija (Lazar 2003, 121). Čaše krasijo nataljene kaplje modre ali zelene barve, le-te so lahko nanizane v ravni vrsti po ostenju ali v manjših skupinah. Take kaplje oz. pike običajno rahlo izstopajo iz ostenja (Lazar 2004b, 30). Na odlomku **G2206** je poleg kaplje nataljena tudi steklena nit, ki je bila prav tako kot kaplja dodana na izdelek, ko je ta še bil topel. V širšem prostoru se podobni odlomki npr. skrivajo v poznoantičnih plasteh severne Italije (Uboldi 1999, 285, 635, t. 99: 4, 5, 6), nekropolah Sardinije (Salvi 2001, 120, fig. 1, t. 11/10) in Turčije (Erten, Gencler Guray 2012, 310, fig. 6: 2, 3). Odlomki iz Turčije so bili odkriti v plasteh 4. in 5. stoletja (Erten, Gencler Guray 2012, 310). Še primernejše čaše z nataljenimi kapljami (zaradi same bližine) lahko odkrijemo na območju nekdanje rimske Tarsatice (današnja Rijeka). Na tem prostoru je bilo odkritih kar nekaj odlomkov polkroglastih čaš, pa tudi koničnih z nataljenimi modrimi in zelenimi kapljami, ki so bile nanizane v skupinah ali posamezno (Janeš 2009, 230, t. 1: 1–6). V slovenskem prostoru je taka oblika čaše najbolj zastopana na poznoantičnih postojankah (Lazar 2003, 121; Milavec 2012, 278–279). Kljub

slabi ohranjenosti odlomka lahko primerjavo za našo čašo (**G2127**) odkrijemo med steklenim gradivom iz poznoantične utrjene naselbine Tonovcov grad pri Kobaridu (Milavec 2011, t. 54: 5) in Emone (Petru 1972, t. 75: 25). Na Ptujju je bila npr. odkrita čaša z linijo nataljenih kapelj, nad katerimi je bila vrezana kanelura (Mikl Curk 1976, t. 5: 9), kar je ravno nasprotno od čaše **G2206**, ki je imela poleg kaplje nad njo nataljeno stekleno nit. Polkroglaste čaše z nataljenim okrasom lahko datiramo v čas od druge polovice 3. stoletja pa do 4. stoletja (Lazar 2003, 119).

Poleg opisanih dveh odlomkov čaš ima nataljen okras tudi odlomek lijakastega ustja, ki ima tik pod ustjem nataljene tanke steklene niti (**G504**). Njegovo obliko težko določimo glede na to, da je ostalo ohranjeno le ustje.

Glede na to, da je kar petina odlomkov prepoznanih z odrezanim klekastim ustjem (**G1143**, **G1319**, **G1818**, **G1926...**), ki so najverjetneje pripadali polkroglastim čašam (oblika 3.10.1.; Lazar 2003, 119), lahko potrdimo tezo, da so bili prostori vile dokaj intenzivno izkoriščeni vse do pozne antike oz. rušenja samega objekta. Po delitvi Isingsove pripadajo take čaše obliki 96 (Isings 1957, 113), značilni za pozno antiko. V 4. stoletju je bil tak tip čaše uporabljen kot glavno pivsko posodje (Lazar 2003, 120). Oblika je znana z raznih evropskih rimskih najdišč kot Augst (AR 60; Fünfschilling 2015, 330), Colchester (Cool, Price 1995, 90–91) in npr. Turčije (Erten, Gencler Guray 2012, 309–310). Čaše iz Colchestra so pretežno datirane v 4. stoletje (Cool, Price 1995, 90), v Švici v Augstu pa med sredino 3. do zgodnjega 5. stoletja (Fünfschilling 2015, 330–31), najdbe iz Turčije pa sodijo v 4. in 5. stoletje (Erten, Gencler Guray 2012, 310).

Na našem prostoru jih najdemo razprostranjene po celotnem ozemlju, vse od Simonovega zaliva (Lazar neobjavljen katalog 1990: 1), Kobarida (Milavec 2011a, t. 59: 12), Logatca (Lazar 2004a, 59, 61), emonskih nekropol (Plesničar Gec 1972, t. 60: 9; Petru 1972, t. 104: 10, 11) pa do ptujskih grobišč (Vomer Gojkovič 1997, t. 3: 3 iz groba 38/39). Čaše iz Ptujja so časovno umeščene v pozno 3. in 4. stoletje (Vomer Gojkovič 1997, 312).

Pri načinu izdelave noge je razmerje med izvlečenimi (4) in nataljenimi (5) dokaj enako. Štirje odlomki so sicer vprašljive oblike. Odlomek **G2417** bi lahko pripadal tudi skodelici (oblika 41b; Isings 1957, 57), kot tudi **G1819** in **G1601**. Četrtri (**G3814**) pa je močno iriziran in morda sploh ne gre za rimski izdelek.

Nekaj odlomkom lahko še določimo obliko. Med dobro ohranjenimi izstopa odlomek **G2416** z rahlo vboklim dnom in koničnim ostenjem. Po Isingsovi pripada obliki 106a (1957, 127; Lazar 2003, 116; oblika 3.9.1.). Tudi odlomek

G3308, ki ima nagnjeno ostenje in zataljeno ustje, bi lahko uvrstili v to obliko. Ponekod ima takšna oblika tako zoženo dno, da je lahko služila tudi kot svetilka, predvsem v vzhodnem delu imperija je bila taka praksa bolj pogosta (Lazar 2003, 117; Erten, Gencler Guray 2012, 310). Konične čaše so uporabljali od 4. stoletja dalje (Lazar 2003, 117; Isings 1957, 126; Cool, Price 1995, 90). V širšem evropskem prostoru jih najdemo razprostranjene tako po zahodnih provincih imperija npr. Velike Britanije (Cool, Price 1995, 90–91, Fig. 5.16: 586), Italije (Uboldi 2012, 332, Fig. 3) in Hrvaške (Leljak 2012, 291, Fig. 6) kot tudi vzhodnih provincih, npr. Turčiji, kjer so bile čaše z zaobljenim robom ustja uporabljene za pitje, z odrezanim robom pa za osvetljavo (Erten, Gencler Guray 2012, 310, Fig. 6: 4). Časovno so vse umeščene v pozno antiko oziroma 4. stoletje.

V našem prostoru jih najdemo največ z ravnim ali rahlo vboklim dnom (Lazar 2003, 117). Najbližje Školaricam je bila v poznoantičnih plasteh iz bivšega kapucinskega vrta v Kopru izkopana podobna čaša iz 4. oziroma 5. stoletja (Cunja 1996, 78, t. 5: 72). Cunja ne izključuje možnosti, da bi lahko šlo celo za svetilko zaradi osamljene oblike med odkritim ostalim steklenim gradivom (1996, 78). V Emoni je bila podobna čaša najdena v grobu pod zaporedno številko 200 (Plesničar Gec 1972, t. 57: 1) in na grobišču pri Dijaškem domu na Ptujju v grobu 14 (Vomer Gojkovič 1997, t. 1: 2), datirana v konec 4. in začetek 5. stoletja (Vomer Gojkovič 1997, 312).

Nekaterim odlomkom težko določimo obliko, bodisi zaradi slabe ohranjenosti bodisi zaradi same velikosti odlomka, ki nam ne nudijo dovolj informacij. Med takimi odlomki sta **G1711** in **G4222**, ki sta podobne oblike. Oba imata nataljeno prstanasto nogo, le-ta pa bi lahko pripadala raznim oblikam čaš z nataljeno prstanasto nogo, značilnim za 2. do 3. stoletje (Lazar 2003, 102). Dno **G2508** je masivno in odlomek bi lahko pripadal konični čaši, saj so podobnega izkopali v Colchestru, ki je časovno umeščen v 4. stoletje (Cool, Price 1995, 90–91, Fig. 5.16: 587), vendar moramo kljub temu pri takih opredelitvah ostati previdni.

Med vsemi odlomki čaš zagotovo izstopa odlomek **G3750**. Ta je tudi edina čaša na visoki nogi. Gre za del noge in ostenja čaše iz dekoliranega stekla z okrasom arkad in izvlečenih čepkov oziroma izrastkov. Izdelek je imel posebej pihano in nataljeno nogo, steklo pa je bilo dvakrat nabrano. Gre za kakovosten izdelek, ki v slovenskem prostoru še nima prave primerjave. Analogije za tak odlomek lahko najdemo na jugu Švice, in sicer v kantonu Ticino (Biaggio Simona 1991), v Augstu (AR 51; Fünfschilling 2015, 482) in zbirki Muzeja stekla v Corningu (ZDA) (Whitehouse 1997). V

datiranjem kontekstu se pojavljajo v Avgustu in so umeščene v drugo polovico 1. stoletja, izjemoma pa je bil odlomek najden tudi v plasti, datirani v čas med 180 do 222 našega štetja (Fünfschilling 2015, 482).

Morda bi lahko med čaše vključili še odlomek aplikle **G2403** iz naravno obarvanega stekla. Morda gre tu za posebno obliko t. i. medvedje čaše oziroma kot ji Angleži pravijo *claw beaker*. O tem lahko sklepamo na podlagi ohranjenega odlomka, ki je bil najverjetneje nataljen na ostenje čaše. Glede na to, da je ta oblika bila v izdelavi med 5. in 7. stoletjem, lahko domnevamo, da bi lahko odlomek pripadal zgodnji varianti medvedjih čaš, saj so najmlajše najdbe iz vile datirane v 5. stoletje (Žerjal 2008a, 53).

Vrči

Zadnja skupina namiznega posodja so vrči. Ti so sicer na najdišču Školarice zastopani v zelo majhnem številu. Odkriti so bili le štirje odlomki, in sicer del dna in ostenja vrča (**G4124**), odlomek dna modrikaste barve (**G106**) ter dva profilirana ročaja vrča (**G826** in **G4060**), izdelana iz naravno obarvanega oziroma modro zelenkastega stekla. Odlomkov ne moremo natančno opredeliti, saj bi lahko ročaja pripadala številnim različicam vrčev; odlomek dna (**G106**) bi morda lahko pripadal kroglastemu vrču, ki so sicer datirani v 1. stoletje (oblika 52a; Isings 1957, 69–70).

Opredelimo pa lahko odlomek **G4124**, ki je najverjetneje pripadal vrču s stožčasto oblikovanim ostenjem (oblika 5.1.1.; Lazar 2003, 126). Po Isingsovi je to oblika 55a (1957, 72). Gre za eno izmed najpogostejših oblik vrča 1. stoletja (Isings 1957, 73; Lazar 2003, 126), ki se predvsem v flavijskem obdobju pojavlja kot grobna ali nasebinska najdba, njihova uporaba pa se nadaljuje še v 2. stoletje (Cool, Price 1995, 123; Uboldi 2012, 257). Razprostranjene jih najdemo po celotnem rimskem imperiju, omenimo naj Colchester v Veliki Britaniji, datirani so predvsem v 1. stoletje (Cool, Price 1995, 123, 125), in Milano, kjer je ravno v severni Italiji ta oblika precej prepoznavna (Uboldi 2012, 257–258, Fig. 2). Stožčasti vrči iz Milana so najpogosteje odkriti v grobnih celotah od tiberijsko-klavdijskega časa do druge polovice 1. stoletja (Uboldi 2012, 257). Na našem ozemlju so nam številni vrči stožčaste oblike znani iz emonskih grobov, ki so bili ohranjeni le deloma ali v celoti (Plesničar Gec 1972, t. 9: 11, 13, t. 39: 3, t. 47: 6, t. 55: 6, t. 102: 1, 2, t. 175: 5, 7, t. 176: 6, 10, t. 177: 3, ...). Trditev, da se ta oblika vrča predvsem v flavijskem obdobju pojavlja kot grobna najdba, bi lahko potrnil vrč odkrit v grobu 741 zahodne petovionske nekropole, datiran z novcem Klavdija v 1. stoletje oziroma do prve pol. 2. stoletje (Istenič 2000, 240).

Steklenice

Steklenice uvrščamo med transportno posodje (Cool, Price 1995, 179; Lazar 2003, 152). Na najdišču Školarice je bilo odkritih kar 23 odlomkov. Nekaj odlomkov je izdelanih iz modrikastega (**G1418**, **G1993**, **G2356** in **G4194**) in zelenkastega (**G1598**) stekla, prevladuje pa naravno obarvano steklo. Med odlomki so najštevilčnejša predvsem navznoter zapognjena in sploščena ustja kvadratnih oziroma cilindričnih steklenic. Precej številni so tudi ročaji. Ti so lahko različnih oblik, kar lahko razberemo iz samega steklenega gradiva. Med oblikami se pojavljajo gosto narebreni ročaji (**G1321**), narebreni (z vidnima dvema rebroma, **G1455**), profilirani (**G1418**) ter trakasti oziroma gladki (**G1713**). Žal jim ne moremo pripisati oblike steklenice, ker se lahko enaki ročaji pojavljajo pri različnih steklenicah.

Na podlagi odlomka vboklega dna steklenice z odtisnjanim vzorcem koncentričnega kroga in listov (**G3174**) lahko sklepamo, da je pripadalo kvadratni steklenici (oblika 6.3.2.; Lazar 2003, 150). Kvadratnim steklenicam bi lahko med drugim pripadali odlomki gosto narebrenih ročajev (**G1057**, **G1321**). Kvadratne oziroma četverokotne steklenice so bile pihane v kalupe ali prosto pihane in nato še dooblikovane. Za razliko od cilindričnih so s kvadratnimi dosti boljše izkoristili prostor pri transportu, saj so jih lahko zložili drugo poleg druge (Lazar 2003, 152). Precej popularne postanejo v flavijskem obdobju, ko se njihova uporaba poveča, sledimo pa jim lahko vse do 4. stoletja (Isings 1957, 64–67). Ustja so bila različno obdelana, ročaje pa so pritrdili tik pod ustjem, na vratu ali na ramenu (Lazar 2003, 152). Okras, vzorec ali žig, ki se nahaja na dnu steklenice, je posebna značilnost kvadratnih steklenic. Pojavljajo se lahko geometrijski vzorci, koncentrični krogi, ponekod tudi črke in imena izdelovalcev (Lazar 2003, 152, 154; Lazar 2006c). V našem primeru je na dnu steklenice odtisnjen vzorec koncentričnega kroga in listov, ki pa žal nima znanih paralel. Sicer je bil zelo podoben vzorec odtisnjen na dnu steklenice iz rimske nekropole Bakar, datiran nekje med 1. in 2. stoletjem (Gregl, Lazar 2008, 70, t. 9: 4). Iz Ptuja sta nam znani dve steklenici s podobnim odtisom in sicer iz grobov 461 in 463, pri čemer je slednji datiran s kovancem Favstine I. (138–141) kot *terminus post quem* (Istenič 2000, 150, t. 93: 6, t. 94: 2).

V Simonovem zalivu oziroma tamkajšnji obmorski vili je bilo odkritih kar nekaj odlomkov ustij steklenic, ki so bila oblikovana na enak način kot naša (navznoter zapognjena in sploščena), zatorej lahko odlomke glede na obliko in izdelavo opredelimo kot zgodnejše izdelke, s konca 1. in 2. stoletja (Lazar neobjavljen katalog 1986: 11, 13).

Na podlagi dveh odlomkov lijakastih ustij (**G1070** in **G1599**) bi lahko poleg kvadratne prepoznali morda še cilindrično obliko. Cilindrične steklenice z ročaji so nekoliko manj pogoste od kvadratnih (Lazar 2003, 155), kljub temu pa lahko oblikovno podobnost ustja za odlomek **G1599** zasledimo pri cilindričnih steklenicah iz Bakra, kjer so datirane na prehod iz 2. v 3. stoletje (Gregl, Lazar 2008, 119, 120, t. 10: 2, 4). V grobu 167 iz Ptuja je bila odkrita cilindrična steklenica z enako oblikovanim ustjem ter profiliranim ročajem, ki ga lahko primerjamo z našim (PN 90). Pridani novc v grobu jo časovno umešča v tretjo tretjino 3. stoletja (Istenič 2000, 65, t. 36: 3).

Cilindrične steklenice z navzven izvihanim lijakastim ustjem, pod katerim se nahaja rebro, so datirane od konca 2. do 4. stoletja (oblika 6.3.6.; Lazar 2003, 155). Odlomku **G1060** lahko ustrezno primerjavo najdemo med odkritim gradivom iz rimske vile, na najdišču Zeugma na jugovzhodu Turčije. Oba odlomka imata na spodnji strani ustja odebeljeno gubo. Odlomek ustja iz Turčije je najverjetneje pripadal trebušasti steklenici, s pomočjo odkritega keramičnega gradiva iz iste plasti pa je datiran v 4. oziroma 5. stoletje (Erten, Gendler Gurray 2012, 307, Fig. 3: 5). Prav tako so podobne odlomke ustij odkrili na območju Lombardije, datirane od konca 3. stoletja do 5. stoletja (Uboldi 1999, 288–289, T. CXXI: 18, 19).

Lonci oziroma žare

Kot vrči so tudi lonci oziroma žare manj številčno zastopani. Ohranili so se le štirje odlomki ustij (**G389**, **G3176**, **G3248**, **G3479**).

Med odlomki je le **G3479** dekoloriran, ostali so izdelani iz naravno obarvanega stekla. Zaradi ozkega ustja (širina je le 5,5 cm) lahko sklepamo, da odlomek **G3479** pripada miniaturni žari zgodnje izdelave. Čeprav se je od žare ohranilo le ustje, bi lahko odlomek pogojno opredelili kot del kvadratnega oziroma četverokotnega lonca (oblika 7.1.1.; Lazar 2003, 158). Isingsova je vse vrste te posode uvrstila v obliko 62 (1957, 81). Ustja so običajno navzven in navzdol zavihana, tako da tvorijo ustje v obliki ovratnika. Ostenje se je pihalo v kalup in včasih je okrašeno z vdolbinami ali vzorci, dno pa je kot pri kvadratnih steklenicah pogosto okrašeno z različnimi odtisi (Lazar 2003, 160; Lazar 2006c; Isings 1957, 81). S flavijskim obdobjem se njihova uporabnost razširi, od 2. stoletja dalje pa so pogosto uporabljeni v grobovih kot žare (Isings 1957, 81; Biaggio Simona 1991, 162). Razprostranjenost teh izdelkov je po imperiju neenakomerna (Lazar 2003, 160), kljub temu pa lahko podobno oblikovana ustja najdemo pri loncih iz rimske nekropole Bakar; ta so datirana od flavijskega obdobja pa do 2. stoletja (Gregl, Lazar 2008, 123, t. 13: 4, t. 14: 1). Enako datacijo nosita četverokotna lonca, odkrita v emonskem grobu 628 (Plesničar Gec 1972, t. 144: 17) in ptujskem grobu 718 (Istenič 2000, t. 161: 8).

Glede na premer ustja bi lahko med manjše oblike kroglastih loncev uvrstili odlomek **G3176**, ki ima izvihano in navznoter zapognjeno ustje (oblika 8.2.3.; Lazar 2003, 169). Sicer ne sodijo med zelo pogoste najdbe, vseeno pa so nam nekatere znane z britanskih najdišč, kjer se najpogosteje pojavljajo v kontekstih od 1. pa do 3. stoletja (Cool, Price 1995, 116). Običajno so služile hranjenju različnih mazil, glede na podoben premer ustja miniaturnih žar iz Bakra pa bi lahko odlomek služil tudi pogrebni namenu (Lazar 2003, 170; Gregl, Lazar 2008, 126, t. 16: 3, 5). Med 1. in 2. stoletjem so podobne lončke lončke uvozili v Salono (Hrvaška). Predpostavljamo se, da so izdelek akvilejskih delavnic (Buljevič 2004, 85, sl. 3: 70–75), kar bi lahko zatrdili tudi za naš primerek. Na Slovenskem sta lončka iz ptujskih grobov 237 in 778 datirana med koncem 1. in začetkom 2. stoletja (Istenič 2000, 87, 251, t. 49: 6, t. 175: 9).

Med kroglaste lonce z izvihanim in odebeljenim ustjem lahko uvrstimo odlomek **G389** (oblika 7.2.1.; Lazar 2003, 161). Sicer ta oblika loncev spada med najdbe brez datiranih celot, glede na primerjavo z najdbami z ostalih najdišč pa lahko rečemo, da gre za zgodnejšo obliko (Lazar 2003, 167). V Colchestru so podobni odlomki skoncentrirani v čas med drugo polovico 1. in prvo polovico 2. stoletja (Cool, Price 1995, 113, Fig. 7.7: 832).

Del cevastega in dvakrat zapognjenega ustja (**G3248**) jasno kaže, da gre za odlomek žare (Lazar 2003, 167). Po Lazarjevi lahko odlomek uvrstimo med žare z dvojno zavihanim ustjem v obliki osmice (oblika 7.2.4, 2003, 164). Iz Colchestra sta odlomka, ki sta zelo podobna našemu, datirana v čas od začetka 2. do prve polovice 3. stoletja (Cool, Price 1995, 110–112, Fig. 7.4: 765, 805), kar časovno sovпада z žarami z dvojno zavihanim ustjem iz ptujskih grobov (Istenič 2000, 206–207, 216, t. 136: 4, t. 137: 1, t. 143: 8) in Murske Sobote, kjer je slednji z bronastim asom Trajana datiran v prvo četrtino 2. stoletja (Guštin 2004, 73).

Balzamariji

Balzamarije uvrščamo med kozmetično posodje oziroma posodice za olja in dišave, ki sodijo med najstarejše oblike steklenih posod (Lazar 2003, 194). Njihova vsebina se je redko ohranila, najverjetneje zaradi zamaškov, izdelanih iz organskih materialov (Lazar 2003, 194).

Odlomki ustij so bolj ali manj slabo izdelani. Največkrat je bilo ustje oblikovano tako, da je bilo navznoter cevasto zavihano (**G500**, **G1989** in **G2309**), se pa pojavi tudi navznoter zapognjeno in sploščeno (**G3171**) ter lijakasto ustje stekleničke (**G1145**). Izdelani so iz naravno obarvanega stekla, le **G2309** je izdelan iz tankega modrikastega stekla. Enaka oblika izdelave ustij se pojavlja pri različnih oblikah

balzamarijev, zatorej je sama opredelitev odlomkov ustij negotova ali neustrezna, saj nam ne podajo dovolj informacij.

Med odlomki se je skoraj v celoti ohranil cevasti balzamarij z zajedo na ostenju (**G52**). Ta je tudi eden izmed najbolje ohranjenih odlomkov od vsega steklenega gradiva. Po Lazarjevi ga lahko uvrstimo v obliko 8.6.2. (2003, 175). V to obliko oziroma cevaste balzamarije bi lahko pogojno uvrstili še odlomka **G2093** in **G50**. Balzamariji z zajedo na ostenju sodijo med zgodnje izdelke (flavijsko obdobje), o čemer pričajo tudi balzamariji iz Milana (Uboldi 2012, 257). Podobni balzamariji, s krajšim trupom od vrata, so bili najdeni v antični Saloni na Hrvaškem, datirani med 1. in 2. stoletjem. Najverjetneje so import italskih delavnic. Z. Buljević jih je uvrstila v skupino 3k5 (2004, 87, sl. 6: 165–175). Na podlagi datiranih ptujskih grobov, v katerih so bili odkriti cevasti balzamariji z zajedo na trupu, jih najdemo še v uporabi v 2. in 3. stoletju (Lazar 2003, 195; Istenič 2000, 82, 83, 85, 93). Številni so bili odkriti v Emoni (Plesničar Gec 1972, t. 24: 2, t. 46: 7, t. 97: 5,6, t. 128: 5, t. 135: 18, t. 206: 4–16), nam najbližje pa je bil odkrit na sosednjem grobišču Križišče v grobu 152, v katerem je bila odkrita tudi oljenka z upodobitvijo steklarske peči (Novšak 2011, 58, t. 8: 29). Kot *terminus post quem* predstavlja odkrit bronast novc cesarja Klavdija (41–54) in glede na sestavo ter skromen obseg pridatkov lahko grob umestimo v sredino oz. drugo polovico 1. stoletja (Lazar 2006, 105).

Med balzamarije hruškaste oblike bi lahko pogojno pripisali odlomek **G1712**. Morda je celo pripadal manjši steklenički. Izdelan je iz modrikastega stekla in na prehodu vratu v ostenje ima rahlo rebro. Po Isingsovi bi lahko pripadal obliki 26a, glede na primerjave iz raznih arheoloških najdišč Evrope pa pripada zgodnji obliki balzamarijev, datirani v 1. in 2. stoletje (1957, 40). Predvsem so razširjeni med 1. stoletjem pr. n. št. in prvo polovico 1. stoletja; pogosto so izdelani iz brezbarvnega, jantarnega ali vijoličastega stekla (Gregl, Lazar 2008, 90). Iz Verone so podobni balzamariji datirani v drugo polovico 1. stoletja in v 2. stoletje (Facchini 1999, 85–87). Prav tako so v 1. stoletje oziroma drugo polovico 1. stoletja datirani hruškasti balzamariji iz Bakra, kjer se med drugim najdejo tudi izdelki iz temno modrega stekla ali dekolorirani z vrezanimi horizontalnimi linijami (Gregl, Lazar 2008, 151–153). Z. Buljević jih je uvrstila pod skupino 3h, na Jadransko obalo pa naj bi prispeli iz Akvileje (2004, 85; Gregl, Lazar 2008, 90). Sorodni balzamarij iz Ptuja je bil s pomočjo novca Tiberija in grobnih pridatkov umeščen v drugo polovico 1. in začetek 2. stoletja (Istenič 2000, 55–56, t. 29: 1).

Odlomek **G823** je najverjetneje pripadal balzamariju s trikotno oblikovanim trupom (oblika 8.6.5.; Lazar 2003, 180).

Odlomek je izdelan iz razbarvanega stekla in ima nizek trup. Značilni so za drugo polovico 1. in 2. stoletje, med najdbami s slovenskih najdišč so najštevilnejše zastopani (Lazar 2003, 181, 195). Sicer jih najdemo tudi drugod po rimskem imperiju; omenimo naj Verono, kjer jih je večina umeščenih med 1. in 2. stoletje (Facchini 1999, 78–82).

Na sosednjem grobišču Križišče je bil odkrit podoben balzamarij iz modro zelenkastega stekla (Novšak 2011, 58), žal brez časovne umestitve. Enako izdelan kos iz brezbarvnega stekla je bil odkrit v Novem mestu (Božič 2008, 180, t. 29: 18), bolj časovno oprijemljive pa najdemo med prdatki ptujskih grobov. Odkriti so bili v več grobovih, datirani pa so od sredine 1. do prve polovice 3. stoletja (Istenič 2000, 13, 157). Balzamariju iz groba 772 je bil priložen še novc cesarja Tiberija (Istenič 2000, 247).

Med zgodnje forme balzamarijev bi lahko pogojno uvrstili odlomek **G3169**, izdelan iz modrikastega stekla. Najverjetneje je pripadal obliki 8.6.4, podolgovato oblikovanim balzamarijem, značilnim za drugo polovico 1. in prvo polovico 2. stoletja (Lazar 2003, 180), kar časovno sovпада z balzamarijem, odkritim v ptujskem grobu 340 (Istenič 2000, 114).

Ker se odlomku **G1315** nista ohranila ne ustje ne dno, ga natančno ne moremo opredeliti, saj se lahko datacije glede na obliko dna ali ustja zelo razlikujejo. Lahko pa povemo, da gre za balzamarij s kroglastim trupom, ki je bil kakovostno izdelan. Podobne balzamarije iz Salone je Z. Buljević uvrstila pod skupino 3f, prispeli pa naj bi iz Akvileje v prvi polovici 1. stoletja (2004, 85). Kroglasti balzamariji iz rimske nekropole Bakar so glede na grobne celote datirani v prvo polovico 1. stoletja (Gregl, Lazar 2008, 148–150). Iz našega prostora bi lahko naš odlomek primerjali z balzamarijem iz ptujskega groba 321, ki je časovno umeščen z Domicijanovim novcem na konec 1. in začetek 2. stoletja (Istenič 2000, 108, t. 66: 1). Balzamarij iz antične naselbine Colatio je bil odkrit v grobu vključno s keramičnim loncem, v katerem se je nahajal dupondij Hadrijana (Djura Jelenko 2004, 34, 37, t. 17: 135).

Med kroglaste stekleničke z ročajema (oblika 8.3.2.; Lazar 2003, 171) lahko vključimo odlomek **G3172**, kateremu se je ohranil le del ramena in vratu, ob katerem je speljan zvit trakast ročaj. Obenem bi lahko pod to obliko pogojno uvrstili odlomek, kjer je ohranjen del vratu z ročajema (**G824**). Stekleničke so bile namenjene uporabi v kopališčih. Obiskovalci so jih uporabljali za prenašanje olja, običajno pa so bile pripete na bronastih verižicah ali ročajih (Lazar 2003, 172). Odkritje niti ne preseneča, saj je bil v zahodnem izkopnem delu vile iz Školaric odkrit termalni del (Žerjal 2008a, 24–27), kjer so po vsej verjetnosti uporabljali tudi opisane stekleničke. Pred flavijskim obdobjem ni zaznati njihove

uporabe, se pa pojavljajo še v 2. in 3. stoletju (Cool, Price 1995, 156). Razširjene jih najdemo po vsem rimskem imperiju (Isings 1957, 78–81; Cool, Price 1995, 158, Fig. 9.9) v različnih variantah (Cottam 2012, 147, Pl. 1, Fig. K). Iz Bakra na Hrvaškem nam je znana steklenička jantarne barve s temno modrima ročajema, umeščena v sredino oziroma konec 1. stoletja (Gregl, Lazar 2008, 125). Odlomke ročajev bi lahko primerjali s stekleno amforico iz Pule, datirano v 1. stoletje (Girardi Jurkić, Džin 2003, 110, št. 3). Na Slovenskem jih najdemo v emonskih in ptujskih grobovih. V Emoni, v grobu 90, je bila odkrita svetlo zelena steklenička, ki pa žal ni časovno opredeljena (Plesničar Gec 1972, 28, t. 22: 12), zato pa sta bolj izpovedni iz ptujskih grobov. V grobu 11 zahodne poetovionske nekropole je bila odkrita podobna steklenička, časovno umeščena v 2. stoletje (Istenič 2000, 20). Poleg omenjene je v grobu 615 priložena steklenička z ovito stekleno nitjo, poleg katere je bil odkrit novc cesarja Antonina Pija. Grobno celoto lahko umestimo v prvo polovico 3. stoletja (Istenič 2000, 203).

Nakit in varia

Poleg namiznega in transportnega steklenega posodja se je med gradivom ohranilo celo nekaj odlomkov steklenega nakita. Sestavljajo ga dve cevasti jagodi iz zelenega in temno zelenega stekla (**G1141** in **G1816**) ter dve zapestnici polkrožnega preseka, izdelani iz neprosojnega, skoraj črnega stekla, ki je pod lučjo temno vijoličaste barve (**G3906** in **G3785**). Glede na obliko in način izdelave je zelo verjetno, da sta zapestnici del enega izdelka.

Odlomke zapestnic lahko vzporejamo z gradivom s sosednje Hrvaške, čeprav so odlomki steklenih zapestnic pogosti tudi na naših rimskodobnih najdiščih. Na najdišču Virovitica – Kiškirija je bilo odkritih lepo število zapestnic, ki so podobne kot naši odlomki v Školaricah. Časovni razpon uporabe tega nakita je precej širok, ožje pa jih lahko na osnovi primerjav opredelimo v 3. in 4. stoletje (Jelinčić 2007, 216–217).

Med odlomki se je ohranilo veliko odlomkov okenskega stekla (npr. **G3177** in **G3734**), kar potrjuje dejstvo, da je bila vila bogato opremljena. Okensko steklo so verjetno vliвали v lesene kalupe, po najdbah iz Pompejev pa sklepamo, da so jih vzdali neposredno v zid ali pa so bili vstavljeni v lesene oziroma kovinske okvire (Haevernick, Hahn Weinheimer 1955, 66–67). Sprva so zastekljevali predvsem kopališča in vile, kar je v tedanjem času predstavljalo precejšen luksuz oziroma je bilo znamenje prestiža. Od sredine 2. stoletja dalje se zasteklujejo tudi vojaški objekti na limesu in privatne hiše z ogrevanimi prostori (Haevernick, Hahn Weinheimer 1955, 68).

3.6 Stenski omet in maltne podlage

Katharina Zanier

Fragmenti stenskih ometov predstavljajo velik delež v sklopu inventarja najdišča (sl. 415). V strnjenem pregledu povzemamo ključne ugotovitve o najpomembnejših skupinah ometov, ki jih lahko vsaj približno umestimo tudi v sklopu arhitekturnih ostankov vile. Na samih strukturah so bili namreč ostanki stenskega ometa ohranjeni v zelo omejenem obsegu. Velik del fragmentov je bil najden v sekundarni legi. Poredko se odlomki pojavljajo v intaktnih slojih porušene strukture, saj so bile ruševine vile skozi čas zaradi oranja v veliki meri premešane. Povečini najdemo fragmente v polnilih in nasutih, v katerih so odlagali gradbene odpadke različnih predelav stavbe, ali celo v površinskih pomešanih plasteh.

Poleg stenskih ometov so bili na najdišču povzorčeni tudi malte različnih struktur in estrihi, ki so v bili veliki meri odkriti *in situ* (sl. 416).

Obilico v plasteh najdenih fragmentov ter *in situ* odvzetih vzorcev stenskega ometa smo ovrednotili z vidika strukture ometa (število, debelina, okvirna sestava nanosov na podlagi avtoptičnega pregleda, prisotnost odtisov trstike) in barvnega sloja ter konteksta najdbe (ruševina, nasutje ali polnilo s pretežno enotnim gradivom, premešana plast). Tako smo material razdelili v različne skupine, le-te pa primerjali z *in situ* najdenimi ostanki ometov, ki so bili v času izkopavanja tudi povzorčeni. Sedem vzorcev barvnih plasti je bilo odvzetih v letu 2014: vzorce je analizirala M. Gutman, Restavratorski center, Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (Gutman 2015; Gutman *et al.* 2016).

24 vzorcev ometov, estrihov in drugih malt je bilo odvzetih v letu 2016. Navedene vzorce je analiziral A. J. Baragona z Univerze uporabne umetnosti na Dunaju (Baragona 2017).

415 (*strani 218–220*) Preglednica količin gradbenega materiala, malt, estrihov in ometov po plasteh in kvadrantih. Pri številu odlomkov ometa je pri barvanih odlomkih navedena tudi barva: RU - rumena, R - rdeča, RJ - rjava, Č - črna, B - bela, ZEL - zelena, M - modra.

416 (*strani 221–222*) Preglednica vseh vzorcev malt, estrihov in ometov.

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
1	0/B1				16	
1	0/C2				28	
1	0/E1				302	
1	0/E2				505	
1	0/E6			55	55	
1	1/A1				140	
1	1/B1	1RU	34		24	
1	5/E5			378		
1	6/E2				170	
1	7/E1			428		
1	7/E5			1202		
1	8/A1			118	510	
1	8/A3				314	
1	8/A5			20	2452	
1	8/B4			43	31	
1	8/B5			165	410	
1	8/C5				1075	
1	8/F2				196	
1	8/F3			129	1059	
1	8/F4	12	410		500	
1	8/F5			42	1147	
1	9/E1			9	124	
1	9/E2			24		
1	10/A1				2	
1	10/A2	1	16			
1	10/C5			21		
1	10/D1				1428	
1	10/D2				49	
1	10/E1				69	
1	10/E2				40	
1	11				158	
1	11/A1				3184	
1	11/A2			15		
1	11/B1				44	
1	11/B3				10	
1	11/B5				14	
1	11/C1				740	6849
1	11/C2				23986	33691
1	11/C3				633	
1	11/C4				286	
1	11/D1				6617	4757
1	11/D2				268	
1	11/D3				226	
1	11/E1				4977	
1	11/E2	2B	80		11211	203000
1	11/E3					9683
1	11/E4				8	
1	11/E5				62	
1	12/A1			297	3146	1448
1	12/A2				663	9560
1	12/A4			45		
1	12/B1			20	31978	1863
1	12/B2				12976	3208
1	12/B3				2148	
1	12/B4				692	
1	12/B5				440	
1	12/C1			1871	46497	
1	12/C2			15	9402	19050

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
1	12/C3				325	
1	12/C4			21	113	
1	12/C5				849	
1	12/D1			932	5168	
1	12/D2			186	5137	
1	12/D3	1RU	23		545	
1	12/D4				728	
1	12/D5				208	
1	12/E1			656	7609	
1	12/E2			228	446	
1	12/E3			310	32	
1	12/E4			6	9	
1	12/E5				330	1638
1	13/A1	2RU, 3B	39	220	1656	
1	13/A2			71	728	
1	13/A3			147	1627	
1	13/A4			43	624	
1	13/A5				226	
1	13/B1				256	
1	13/B2			106		
1	13/B5			285		
1	13/C2				1128	
1	15/A3				274	
1	26/C1				330	
1	26/D1	5RU, 41B, 7R, 2M	1467	316		
1	26/D2	13	68		73	
1	26/E1	13B, 7RU	1395	23	116	
1	26/E2	1B	16			1888
1	26/E4				1263	
1	27/A2	2B	166		195	
1	27/A4				40	
1	27/A5				495	
1	27/B2	2B	8		16	
1	27/B4	1B	14			
101	0/A1				15	
101	0/B1				32	
101	0/C1	7B	87		143	
101	0/C2				104	
101	0/C3			42	81	
101	0/D1	1B, 1RU	104	75	161	
101	0/E1	6B	190		512	
101	0/E2	3B	340		80	
101	1/A1	1RU, 13B	231	63	201	
101	25/B2				3733	
101	25/E1	1R, 1ZEL	59			
101	25/E3	5Č, 12R, 35RU, 49B	1994			
101	25/E4	25B, 10RU, 2R	526	130	201	

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
101	25/E5				44	
101	26/A2				28	
101	26/A3	5B	52		790	
101	26/A4	1B	12		4411	
101	26/A5	1B	88		4040	4760
101	26/B1			453	344	
101	26/B2	1B	17		410	
101	26/B3				4605	2352
101	26/B4	1B	5		2142	
101	26/B5	9B, 2Č	139		2162	
101	26/C1				1542	
101	26/C3	12B, 1R	246	47	1228	
101	26/C4	8B, 4RU	654		537	
101	26/C5				2057	
101	26/D2	2Č, 3RU, 3R, 26B	1516		3382	
101	26/D3	5B, 1R	80		1194	
101	26/D4				899	
101	26/E1	1B	27	1303	509	
101	26/E2	3RU, 1 RD, 44 B	3025		128	
101	26/E3	8B, 1R	208		886	
101	26/E5				343	
101	27/A2	8B	105			
101	27/A3	1R, 1B	115		207	
101	27/A4					
101	27/A5	1B, 1R	17	11	58	
101	27/B2				180	
101	27/B3	3B	58	12	461	
101	27/B4	4R, 1B	26	15	294	
101	27/B5	7R, 4B	149			
101	27/C1	1RU	3			
101	27/C3				124	
101	27/C4	1RU, 2R, 1B	31	123	183	
101	27/C5					
102	26/B2	77B, 42Č, 3R	2954			
102	26/C2	12B, 6RU, 4PI	917	259		1188
102	26/D2	203B, 101RU, 3Č, 2Z, 11R, 34R, 17N	10534	3	782	
102	26/D3	4B	78			
102	26/E2	15B	881		2327	
102	27/A2	1B	1			
110	26/D1	B, RJ	2935			177
118	26/C4	25B	674		90	
118	26/D2	3B	58			
120	26/E3	4Č	14	191	3739	
124	26/B2	11B	389			

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
127	26/A1	28B, 3Č, 2RU	1690	859		
127	26/B1	300				
132	26/B1	56B,	2000			
132	26/C1	24B, 2RD	1111	16	180	
132	26/D1			84		
158	26/C3	21B, 1R	382		714	
158	26/C4	4B	491			
159	26/B2	32B, 8RU, 7R, 6PIS	2929	524		
159	26/C2	10RU, 10M, 16B	1760			
159	26/C3	1B	18			
159	26/D3	2B	72		388	
163	26/D3			53		
171	26/D2	2B	18			
172	0/B1				436	
172	0/C1				87	
172	26/C5				114	
201	4/C4	2B	94			
201	4/C5			77		
201	6/B3			386		
201	6/B5			44		
201	6/D3				40	
201	7/A4				416	
201	7/A5				603	
201	7/B4				500	
201	7/B5				1254	1559
201	7/C3				699	
201	7/C5				73	
201	7/D2			89		
201	7/D3				1128	
201	7/E4				538	690
201	8/A3				228	
201	8/A4			176		
201	8/B3			5	591	
201	8/C3				685	
201	8/C4				152	
201	8/C5				1636	
201	8/D3				254	
201	8/D4				515	
201	8/E3			305	480	
201	8/E4			112	4921	
201	8/E5			885	99	
201	8/F3			23	155	
201	8/F4			280	205	
201	8/F5			41		
201	20/C2				106	
201	21/E2			14		
202	8/A5				217	
202	8/B5			461	44	
202	8/C3			557		
202	8/D5			149		
202	8/E3				495	

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
202	8/F3				59	
202	8/F4			214		
202	8/F5				534	
203	8/D3				2734	
203	8/E4			135	100	
203	8/F3			38	385	
203	8/F4				38	
203	8/F5				68	
203	8/G5			22		
203	12/E1			111		
205	8/A4			776	174	
205	8/B4				178	
205	8/C4			75		
207	8/B3	2B	45		12	
208	8/D3	8B	2790			
209	7/B3			104		
209	7/C2			1044		1153
209	7/C3				202	
209	7/D2				426	
209	7/D3	1B	51	1045	641	
209	7/E3			197	109	
209	8/A3			507	2434	2940
209	8/B2				40	
209	8/B3			64	2742	
209	8/C3			5709	2797	2432
209	8/D3			216	656	
212	8/B3				81	
212	8/C4			63		
213	8/A4				110	
213	8/B4				251	29
214	8/D5			650		
215	8/C5			380	233	
216	8/B4			10	148	
216	8/C4				830	
217	8/D3			203	140	
217	8/E3				25	
217	8/E4				242	
217	12/D2					10800
218	6/A2				30	
218	7/C2					2580
218	7/D2	1R	7			
220	8/B2					3918
225	7/B4				1208	
228	8/C4			30		
233	7/A5				4319	
233	7/B3	3B	78			
233	7/B4	3B	114			4491
233	7/B5			1270	6859	
233	7/C4				806	
233	7/C5				2605	
233	11/B1				2846	
237B	8/D4	4B	86			
237B	8/E4				91	
240	8/A2				82	
240	8/B3				2870	
240	8/B4					9000
241	8/C3				1070	1113
244	8/B4				387	

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
244	8/B3			109	224	
245	8/C3			720		
245	8/D3				263	
250	8/E3				78	
251	8/E4				105	
254	7/B4					3985
254	8/B4				515	
254	8/B5				1290	
254	11/B1				328	
255	6/C4				105	
258	6/C5			188		
258	6/E5			474	472	
258	7/A5			98	2577	
258	7/B5			218	6244	
260B	8/A2				4110	
260B	8/B3				3142	
266	8/B2				94	
279A	8/A2			46		
285	7/E2			25		
288	7/E3				51	
288B	7/E3				3065	
301	12/E1				3098	
303	5/E5				9	
303	10/B2				70	
303	10/C2				76	
303	10/E1				158	
303	10/E3				114	
303	11/A4				74	
303	11/B1				51	
303	11/B3				604	
303	11/B5				68	
303	12/A1				47	
303	12/E2				1392	
303	12/E3			24		
303	13/A1				12266	
303	13/A2			270	6088	
303	13/A3			244	482	
305	11/C2					1303
309	12/D3				245	
311	12/E2				2	
311	12/E3	10B	132	252		
311	13/A3				1200	
311	13/A4				8	
316	12/D5				22	
316	13/A5				68	
317	10/D1					60070
317	12/B2					176000
317	12/C2				2652	142000
317	12/D2			71		3200
319	13/A2			191	138	
320	12/E2	1B	157		1680	
321	11/C5			111		
321	11/D1	2B	134			
321	11/D2				2630	
321	11/D3			70	1519	
321	11/E2	2B	35	3919	8074	
321	11/E4			121		
321	12/A1				102	
321	12/A2				426	20125

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
321	12/A3				408	
321	12/B2				1718	2792
321	12/B3	19B	876			
321	12/C1			414	1290	
321	12/C2				2246	3963
321	12/C3				1284	1754
321	12/C4			52		
321	12/D2	1R	32	184	1226	42
321	12/D3				61	
321	12/D4				395	
321	12/E1			173	423	
321	12/E3					106
321	12/E4				642	
322	12/D1	1RD	14	88	1127	
323	12/E1				4908	
324	11/E1				542	
325	7/E5					319
325	13/A2				43	
326	12/C1				112	
331	12/E2				402	
336	12/B1			1387	712	
338	12/B1					1335
338	12/B2					4435
339	12/E2			35		
341	12/A1					12453
341	12/B1				230	
342	12/D3				81	
342	12/E3				273	
343	11/D1			90		
343	13/A1			13		
346	12/E1					4034
349	11/D1	8B	186	7020	727	
349	11/D2	4R	98	3534	936	
349	11/E1			1026		3732
349B	11/D1				473	
350	11/C1				94	
350	11/C2				7660	
350	11/D1				6868	
354	12/A3				378	
359	12/D3				242	
359	12/E3				596	
370	12	1B	485			
370	12/A4				150	
370	12/B4				990	
370	12/C5			200	25	
378	11/E2				1654	
379	12/C3				294	
379	12/D3			465		
380	12/B2					4205
382	11/D2	3B	11		1441	
382	11/E2	1B	107	280	1765	5656
382	12/A2				796	
382A	11/D2				5987	9785
382A	11/E2				3002	
390	12/D2	2R	132	631	2265	
390	12/E2	1N, 8R, 3ROZ	3112	1451	755	
395	12/A3			67		
395	12/B3				85	

SE	Sek./kv.	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Hidravlična malta (g)	Estrih (g)
397	12/C3				120	
397	12/D2				178	
405	12/C2					4630
405	12/C3					1239
405	12/D2				5283	
407	11/B1				1367	
407	11/B2				1420	
408	7/A5				383	
408	11/A2				763	
408	11/B1				10160	
408	11/B2			14	19406	563
408	11/C2	7B	2861		28367	9944
408	11/C3				671	
408	11/D2					16594
408	12/D2				2494	
408A	11/C3				792	
408A	11/C4			55		
409	11/A1		197			
409A	11/C2			4		
410	13/C1				53	
410A	13/C1				615	
421	16/C1			358	755	
432	11/C3			989		
437	12/B3	4B, 3RU	927			851
435	11/C3	1B	25			
435	11/D3			3584		
435A	11/D3				118	
438	10/B2				93	
438	10/E2			74		
439	11/B2			98	51	
443	11/C3	1B	24	50		
443	11/D3			163	340	
443A	11/C3			423		
444	11/B1				712	
444	11/B2	1R	56			
507	27/A2				201	
507	27/A3			287		
518	27/C5	1R	8			
536	27/B3	42B, 1R	1667			
543	27/B4	1RU, 1R	58			
543	27/C4	2B, 2R	110	51	39	
552	0/C2			73		
552	0/C3				177	
556	25/D4	25B, 2R, 1RU	724			
561	0/D2	1B	40		241	
561	0/E1			84		
561	0/E2	2B	60	152		
580	27/C4	8B	1088			
591	27/B3	38B	754	39		
601	11				287	
602	4/A2				86	
602	4/B3	2B	334			
602	4/C4	3B	150			
606	21/B1				266	

Št. vzorca	Sek./kv.	SE	Tip	Opis
302	26/E1	104	malta	Malta zidu
293	26/D5	105	malta	Malta zidu ob apsidi
301	26/D3	105	malta	Malta zidu
287	26/E3	106	malta	Malta zidu
289	27/A1	108	malta	Malta zidu (med 27/A1 in 26/E1)
308	27/A1	108	malta	Malta zidu
309	26/E1	109	malta	Malta zidu
285	26/C1	113	malta	Malta zidu
288	26/C2	114	omet	Omet - odtočni kanal v prostoru 2 - zatrpno med kamni, verjetno popravilo kanala, sekundarno
298	26/C2	114	malta	Malta - odtočni kanal v prostoru 2 - zatrpno med kamni, verjetno popravilo kanala, sekundarno
283	26/D2	115	malta	Podlaga za tlak v prostoru 1
284	26/D2	116	malta	Malta iz kamnitega tlakovanja izven term
123	26/E1	117	omet	Omet bele barve - fasadni omet - odvzet <i>in situ</i>
169	26/E1	117	omet	sivobel fasadni omet - odvzet <i>in situ</i>
299	26/B3	123	malta	Odtočni kanal
310	26/E2	130	malta	Malta zidu
286	26/A1	135	malta	Odtočni kanal
276	26/E5	139	malta	Malta zidu
282	26/D3	140	malta	Malta zidu
279	26/C3	141	malta	Odtočni kanal
291	26/E5	142	malta	Malta zidu
300	26/E4	143	malta	Malta zidu
292	26/C5	146	malta	Malta zidu
297	26/C4	148	malta	frigidarij - temelj za klop
318	26/D5	148	malta / estrih	Temelj za klop v severovzhodnem vogalu frigidarija
319	26/D4	152	malta	Ob zidu SE 148 (jugozahodni vogal) - vodoodporna malta/omet v bazenčku frigidarija - 1. faza
320	26/C4	152	omet	Vodoodporna malta v bazenčku frigidarija - omet belorodeče barve - 1. faza
316	26/D5	153	estrih	Frigidarij - kasnejša faza
321	26/C5	153	omet	Frigidarij - kasnejša faza
313	26/D4	156	estrih	Frigidarij - kasnejša faza - vodoodporna malta ali estrih - podlaga za opus sectile
295	26/C3	162	malta	Odtočni kanal
248	27/C4	175	estrih	Malta na zemljenih tleh prefurnija - prostor 10
307	27/A2	180	malta	Malta zidu v mali apsidi prostora 4
100	08/D4	201	estrih	Kos estriha v ornici
206	08/A5	206	malta	Malta zidu
197	08/D4	207B	malta	Odtočni kanal
270	08/B3	208B	malta	Malta zidu
266	06/E3	208C	malta	Malta zidu
269	07/D3	208C	malta	Malta zidu
267	05/D3	208.E	malta	Malta zidu
160	08/D3	208.I	omet	Malta na zunanji strani zidu SE 208 - prostor HH
218	11/B3	209	malta	Ruševina

Št. vzorca	Sek./kv.	SE	Tip	Opis
152	07/C3	209C	omet	Rdeč omet, morda fasadni omet poslopja, pod ruševino zidov - na spodnjem dvorišču - območje KK
192	08/E5	210	malta	Malta zidu
193	08/D5	215	malta	Malta zidu
196	08/D3	223	malta	Malta zidu
199	08/C4	228	malta	Malta zidu
207	07/E4	229	malta	Malta zidu
235	11/E2	229	malta	Malta zidu
131	08/C4	235B	estrih	Maltni estrih <i>in situ</i> v prostoru Š, nad SE 205
134	08/C4	235B	estrih	Maltni estrih <i>in situ</i> v prostoru Š, nad SE 237
180	13/B1	239	malta	Malta zidu
154	08/B3	240	estrih	2 velika kosa estriha ali vodoodporna malte - ruševina v prostoru JJ (zraven struktura SE 240A iz večjih kamnov)
202	08/C3	242A	omet	Bel omet <i>in situ</i> na zidu SE 242
200	08/C3	243	malta	Malta zidu
201	08/C3	243C	omet	Bel omet <i>in situ</i> na zidu SE 243
208	07/E4	252	malta	Malta zidu
263	07/E5	253	malta	Malta zidu
251	07/C4	257	malta	Malta zidu
259	07/C3	257D	malta	Malta iz temelja zidu
135	06/C5	258A	omet	Rdeč omet ob bazi SE 272.C - v ruševinski plasti v skladišču
264	07/E5	259	estrih	Podlaga za mozaik iz malih belih kock v prostoru SS
190	08/D4	261A	malta	Malta zidu
209	07/E4	267A	malta	Odtočni kanal
262	07/E5	269	malta	Kamnito stopnišče v shrambi
268	05/B5	270	malta	Malta zidu
253	07/A5	272A	malta	Malta iz podstavkov za stebre v skladišču
254	06/E5	272B	malta	Malta iz podstavkov za stebre v skladišču
255	06/C5	272C	malta	Malta iz podstavkov za stebre v skladišču
256	06/B5	272D	malta	Malta iz podstavkov za stebre v skladišču
257	05/E5	272.E	malta	Malta iz podstavkov za stebre v skladišču
258	05/D5	272.F	malta	Malta iz podstavkov za stebre v skladišču
322	06/D5	275	estrih	Ruševina podstrešja 3. faze ali tlak 4. faze v skladišču
323	06/E5	275	estrih	Ruševina podstrešja 3. faze ali tlak 4. faze v skladišču
198	08/D4	277	malta	Malta zidu
189	08/E4	278A	malta	Odtočni kanal
204	08/A2	279	malta	Malta baze
336	09/C1	280	malta	Koščki malte: ruševina podstrešja 3. faze ali tlak 4. faze v skladišču
205	07/E2	285	malta	Malta iz podstavka za steber
177	07/E2	288B	omet	Ruševina podstrešja 3. faze ali tlak 4. faze v skladišču - omet morda fasade proti spodnjemu dvorišču
179	07/E2	288B	omet	Ruševina podstrešja 3. faze ali tlak 4. faze v skladišču - omet morda fasade proti spodnjemu dvorišču

Št. vzorca	Sek./kv.	SE	Tip	Opis
265	07/C3	290	malta	Malta iz podesta/podstavka
203	08/A3	291	malta	Malta iz podesta/podstavka
210	07/D3	292	malta	Malta iz podesta/podstavka
194	08/D3	296	malta	Malta iz kamnitega tlaka
195	08/D3	296A	omet	Omet bele barve <i>in situ</i> v prostoru GG
325	08/D3	296A	omet	Omet bele barve <i>in situ</i> v prostoru GG
216	12/B2	310	malta	Malta zidu Malta zidu
230	12/D4	312	malta	Malta zidu
223	12/E3	313	malta	Malta zidu
236	11/C1	327	estrih	Maltna podlaga za opus spicatum v prostoru N (<i>in situ</i>)
228	12/D1	328	malta	Malta zidu
227	12/C2	330	malta	Malta zidu
229	12/E2	333	malta	Malta zidu
191	08/E4	333A	malta	Malta zidu
241	12/C1	335	malta	Malta zidu
238	12/B1	339	malta	Malta strukture v prostoru L/P
328	12/A1	340	malta	Malta na vrhu strukture v prostoru L/P (podlaga za tlak ali vezivo same strukture) (med 12/A1 in 12/A2)
234	12/E1	344	malta	Malta zidu
221	11/D2	345	malta	Malta zidu
252	07/D4	345	malta	Malta zidu
81	11/D1	349	omet	Stropni omet z odtisi trstike v shrambi K
225	11/D1	355	malta	Malta zidu
113	12/D3	359	malta	Malta iz strukture v prostoru D, D'
232	11/C2	363	malta	Malta zidu
233	11/E3	366	malta	Malta zidu
332		366	estrih	ta SE v S. 11-12 itd (ga ni bilo vpisanega) - ali pravi SE?? Zid ali <i>in situ</i> omet - kaj piše na listku?? Kv ??
237	12/B2	367	malta	Malta zidu
239	12/A2	375	malta	Maltna podlaga kanala z mozaikom, ki pripada torkulariju v prostorih G in L (<i>in situ</i>)
242	12/A1	383	malta	Malta strukture v prostoru L/P (vezivo ali podlaga za tlak)
240	12/B1	384	malta	Malta strukture v prostoru L/P (vezivo ali podlaga za tlak)
222	12/E5	403	malta	Malta zidu
155	12/B3	406B	malta	Malta hodne površine faze 3 ali 4 - <i>in situ</i> ali v sekundarni uporabi?
150a	12/B3	406C	estrih	2 večja kosa estriha s kamni in kosi zdrobljene opeke; hodna površina faze 3 ali 4 v prostorih B in C
226	12/D1	412	malta	Malta strukture
243	12/C3	414	malta	Malta zidu
224	12/D4	415	malta	Malta kontraforja
184	16/C1	428	malta	Malta v strukturi za mešanje malte
220	11/E3	431	malta	Malta zidu
217	11/C2	432	estrih	Malta estriha oz. tlaka <i>in situ</i> v prostoru AA
219	11/C3	455	malta	Malta med stopnicami na območju AA'
231	12/D3	462	malta	Malta zidu
213	11/D3	464	omet	Omet <i>in situ</i> v shrambi K

Št. vzorca	Sek./kv.	SE	Tip	Opis
212	11/D1	466	omet	Omet <i>in situ</i> v shrambi K
188	11/C1	469B	omet	Odtis konstrukcije zazidanega dolija <i>in situ</i> v shrambi K
331	11/E1	473	omet	Omet <i>in situ</i> v shrambi K
329	11/D1	474	omet	Omet <i>in situ</i> v shrambi K (med 11/D1 in 11/E1)
277	27/A4	501	malta	Malta zidu
311	27/B4	502	malta	Malta zidu
315	27/A5	510	malta	Malta zidu
278	27/A3	511	malta	Malta zidu
275	27/A3	514	malta	Malta zidu
274	27/C4	517	malta	Odtočni kanal
170	27/A2	519	malta	Nucleus, podlaga za mozaik iz opek v prostoru 4 v termalnem kompleksu
246	27/A2	520	malta	Rudus, podlaga za mozaik iz opek v prostoru 4 v termalnem kompleksu
303	27/A4	524	malta	Malta zidu
166		529A	vezivo	novoveška ali beneška cesta
167		529B	vezivo	novoveška ali beneška cesta
127		529C	vezivo	vezivo ? Del ceste?; beneška cesta
165		529D	vezivo	novoveška ali beneška cesta
164		529.E	vezivo	vezivo ? Del ceste?
163		532	vezivo	vezivo ? Del ceste?
334	27/B3	536	omet	Ruševina v prostorih 7 in 11 v termalnem kompleksu
333	27/C4	543	omet	Ruševina v prefurniju oz. prostoru 10
247	27/A2	551	omet	Ometi iz ruševine 1. faze v prostoru 4 (pod opečnatim mozaikom), med njimi tudi štukature
260	27/A2	551	omet	Ometi iz ruševine 1. faze v prostoru 4 (pod opečnatim mozaikom), med njimi tudi štukature
326	27/A4	551	omet	Ometi iz ruševine 1. faze v prostoru 4 (pod opečnatim mozaikom), med njimi tudi štukature
272	25/E4	556	omet	Rdeč in bel omet v sekundarni legi
312	00/D2	557	malta	Malta zidu
305	27/A1	560	malta	Malta zidu (med 27/A1 in 27/A2)
168	00/D2	562	omet	Stropni omet z odtisi trstike iz ruševine v prostoru 9 (direktno pod ruševino strehe)
245	00/D2	562	omet	Stropni omet z odtisi trstike iz ruševine v prostoru 9 (direktno pod ruševino strehe)
314	00/E1	565	malta	Malta zidu
271	26/B4	566	omet	Rdeč in bel omet iz ruševine
171	27/A3	575	omet	Stenski omet (<i>in situ</i>)
250	27/A2	576	malta	Malta iz zazidave apside
296	00/D2	582	malta	Malta zidu
304	27/A2	589	malta	Malta zidu
317	27/A3	590	malta	Malta strukture
281	26/E3	593	malta	Malta zidu
306	27/A1	599	malta	Malta kontraforja
342	10/E2	632B	malta	Drobci malte

Stenski ometi termalnega kompleksa

V termalnem predelu so bili ostanki *in situ* ohranjenih stenskih ometov zelo skromni (gl. poglavje 2.3 Rimska vila rustika). Jugozahodni vogal prostora 1, ki je sočasno tvoril vogal objekta, je bil ometan z belim fasadnim ometom SE 117 (VZ 169). V prostoru 3 so bile ohranjene obloge prve in druge faze bazena v apsidi, sestavljene iz marmornatih plošč in vodotesne malte, medtem ko so bili zidovi ohranjeni le do višine temeljev. V prostoru 4 so bili na zidu SE 524 in zavidavi SE 576 prisotni ostanki belega ometa SE 575 (debelina 2 cm), ki je pripadal fazi 2b.

Kolikor redki so bili *in situ* ostanki stenskih ometov v termalnem kompleksu, toliko številni pa so bili fragmenti, najdeni v sekundarni legi. Najbolj opazni fragmenti ometov s Školarice so odlomki štukature (sl. 417), ki so bili najdeni znotraj plasti SE 551 v prostoru 4. Plast je bila uporabljena kot podlaga za poznejši tlak v drugi fazi, vsebovala pa je verjetno materiale iz prve ureditve prostora. Gre za fragmente profiliranega venca (najvišja ohranjena višina 4,7 cm), okrašenega s petlistnimi palmetami in navpičnimi suličastimi listi, ki je spodaj zaključen s pravokotno letvijo. Na površini, ki sicer zaradi krhkosti fragmentov ni bila nikoli očiščena, ni bilo vidnih sledi barvnih nanosov. Podobno okrašene štukature so značilne za zadnji tretji in za četrti t. i. pompejanski slog (Riemenschneider 1986; Fröhlich 1995). Štukature z enakim okrasnim motivom palmet in listov najdemo npr. na lararijih četrtega pompejanskega sloga Vettijeve hiše in sosednje Hiše zlatih amoretov v Pompejih (Fröhlich 1995, 194–195, sl. 7 in 8). Četrti pompejanski slog nastane v klavdijskem času (Strocka 1995) in traja približno do leta 90 n. št. (Barbet 1985, 182), zato je venec verjetno v prvi fazi krasil zgornji obod prostora 4 in je tako poudarjal mejo med steno in stropom. Pri tem moramo vsekakor opozoriti, da plast SE 551 ne predstavlja neposredne ruševine prve ureditve prostora in da je bilo najdenih le deset fragmentov (od katerih dva stikajoča se odlomka) štukature. Odlomke torej le z negotovostjo pripisujemo prostoru 4.

Znotraj plasti SE 551 je bilo najdenih tudi deset fragmentov belega stenskega ometa, ki kažejo na dve dekorativni fazi oziroma na popravilo starejših ometov (sl. 418). Opazili smo namreč, da je starejšo plast slikovnega ometa (*intonaco*) prekrila še ena plast belo obarvanega finega ometa. Od starejšega ometa sta ohranjeni dve plasti, in sicer roza srednje grobi omet (*arriccio*) iz apna, mivke in zdrobljene keramike (*cocciopesto*) (debelina 1,6 cm), ter belo obarvan intonaco iz apna in svetlikajočih zrn (debelina 0,6 cm). Nad njim je nanesen podoben intonaco (debelina 0,2–0,7 cm). Na površini so na več mestih prisotne črne lise, kar lahko

417 Odlomek štukature iz SE 551.

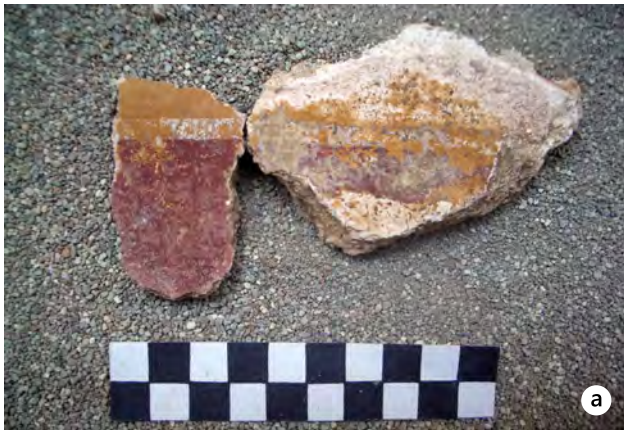
418 Odlomki z dvojno plastjo slikovnega ometa iz SE 551.

povežemo s požarom v termalnih prostorih ob koncu prve faze (glej poglavje 2.3.2... – 2. faza).

V podobni plasti SE 102 so bili na območju prostora 1 (kv. 26/D2) najdeni zelo številni odlomki ometov, ki imajo enotno strukturo (sl. 419). Ohranjene so največ štiri plasti ometa, ki jih lahko prepoznamo s prostim očesom, in sicer sivi grobi omet (*rinzafo*) iz apna, mivke in peska (ohranjena debelina 0,9 cm), roza *arriccio* iz apna, mivke, peska in zdrobljene keramike (debelina 1,5–2,4 cm), sivi *arriccio* iz apna, mivke in peska (debelina 0,8–2,1 cm) ter beli intonaco iz apna in svetlikajočih zrn (debelina 0,35–0,9 cm). Odlomki z omenjeno strukturo ometa, ki jasno pripadajo enotni skupini, so imeli naslednje barvne sloje: enobarvni nanos bele barve (8 odlomkov), bela podlaga z rdečim pasom (7 odlomkov), enobarvni nanos oker barve (7 odlomkov), oker podlaga z belim trakcem debeline 0,3 cm (2 stikajoča se odlomka), oker podlaga z rdečim pasom, zaključenim z belim trakcem debeline 0,5 cm (3 odlomki, od katerih 2 se stikajoča), oker podlaga z zelenim pasom in belim trakcem (3 odlomke) ter enobarvni nanos rdeče barve (4 odlomki v različnih izvedbah).

419a–h Odlomki stenskega ometa z dodatkom keramike v srednje grobem ometu iz SE 102.

420a–d Odlomki stenskega ometa z dodatkom keramike v srednje grobem ometu iz SE 159.

Podobni odlomki ometa s srednje grobim ometom z dodatkom zdrobljene keramike so bili odkriti tudi v severozahodnem dvorišču predvsem v sklopu polnila kanala SE 118 in nasutij SE 159 (sl. 420) ter SE 556, v katerih so bili številni materiali, ki jih lahko povežemo z notranjo preureditvijo term, in tudi v pomešanih površinskih plasteh SE 101 (sl. 421) in SE 1. Poleg že omenjenih barvnih kombinacij iz SE 102 so bili prisotni tudi črno obarvani fragmenti, tudi v povezavi z rdečo barvo.

Omenjene fragmente stenskega ometa zaradi zelo enotne strukture z veliko verjetnostjo pripisujemo prvi fazi ureditve termalnega predela, vendar težko predlagamo kakršno koli rekonstrukcijo dekorativnih shem, saj so fragmenti verjetno pripadali različnim prostorom. Omenjene poslikave pa zelo

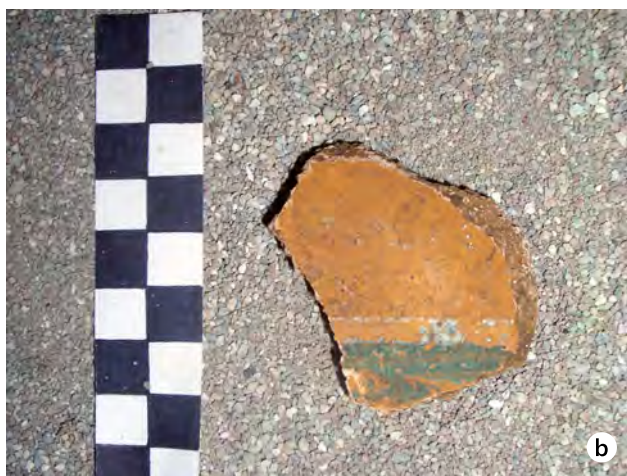
jasno odražajo širok nabor modularnih shem izmenjujočih se panelov kontrastnih, živahnih barv, ki so se na prostoru nekdanje Cisalpine še posebej uporabljale od druge polovice 1. do 2. stoletja n. št. (Salvadori 2012, 25–31). Posebna je tudi prisotnost keramičnega oziroma hidravličnega dodatka v srednje grobem ometu, ki je tipičen prav za termalne prostore (ali pa tudi za delovne prostore in dvorišča) (Barbet, Allag 1972, 955).

Tudi na območju prostorov 7 in 11 je prišlo do zanimivega odkritja v sklopu polnila SE 591 znotraj kanala SE 542, ki je bil v četrti fazi zapolnjen z ruševinskim materialom. Najdenih je bilo 30 kosov belega stenskega ometa zelo kompaktne, kakovostne izdelave. Ohranjeni sta bili dve plasti, sivi arriccio iz apna, mivke in peska (debelina 2 cm) ter beli intonaco

iz apna in svetlikajočih zrn (debelina 0,6 cm). Dva kosa sta imela vrezano profilirano linijo, ki je lahko značilna za zelo zgodnjo vrsto okrasja klesancev z vrezanimi robovi, kot jih poznamo v zgornjih delih štukatur t. i. prvega pompejanskega sloga. Slednji se datira še v republikansko obdobje, načeloma v 2. stoletje do druge četrtine 1. stoletja pr. n. št. (Barbet 1985, 25; Murgia 2012, 211), dokumentirane pa so tudi kasnejše imitacije (Mols 2005), zato je naše kose težko

časovno natančno umestiti, vendar gre tipološko vsekakor za izjemne najdbe na našem prostoru.

Več fragmentov belega stropnega ometa z odtisi trstike je bilo najdenih na območju prostora 9 (SE 561 in SE 562) (sl. 423), na splošno pa so odlomki stropnega ometa na najdišču Školarice precej redki, kar verjetno lahko pripisujemo relativno skromni prisotnosti intaktnih ruševin.

421a–d Odlomki stenskega ometa z dodatkom keramike v srednje grobem ometu iz SE 101.

422a–b Odlomki stenskega ometa z vrezano profilirano linijo iz SE 591.

423a–b Odlomki stropnega ometa iz SE 562.

424a–b Odlomki stropnega ometa iz SE 562.

3.6.1 Stenski ometi gospodarskega poslopja

In situ oziroma na samih strukturah so bili ohranjeni (glej poglavje 2.3 Rimska vila rustika) z rdečo obarvani ometi na zidovih shrambe K iz prve faze vile (SE 345, SE 355 in SE 229), na katerih so bile naslonjene mlajše strukture. Prav tako je bil v shrambi K ometan zidek SE 465. Zidovi SE 417, SE 399 in SE 365 prostorov O–I–D, ki so v prvi fazi delovali kot en prostor, so bili na notranji in zunanji strani ometani z belo-sivim ometom. V prostoru GG je bil omet bele barve (SE 296A) prisoten na zidovih SE 222 in SE 226 ter na tlaku SE 296B iz druge faze vile.

V sekundarni legi so tudi na terasi gospodarskega poslopja bili prisotni številni odlomki stenskega ometa. Za razliko od termalnega predela je pa na tem področju struktura ometa precej variabilna, poslikave pa večinoma enobarvno bele in rdeče barve različnih odtenkov (sl. 426, 427), kar se usklajuje z *in situ* odkritimi ostanki poslikav na samih zidovih tega območja.

Tudi na območju gospodarskega poslopja so bili najdeni fragmenti stropnega ometa z odtisi trstike, in sicer predvsem v shrambi K (SE 349) (sl. 425).

Pigmenti

Analize sedmih vzorcev barvnih pasti so razkrile prisotnost naslednjih pigmentov (sl. 428): rdeči oker (hematit), rumeni oker (geotit), zelena zemlja (celadonit), apnena bela (kalцит) in ogljena črna, pa rdeči in rumeni oker sta prisotna tudi obliki mešanice (Gutman 2015; Gutman *et al.* 2016). Ometi so bili poslikani v fresko tehniki, manjši detajli (trakci in pasovi) so bili dodani v secco tehniki. Večkrat opazujemo, da sta zelena in tudi rdeča barva nanesseni na rumeni podlagi, ki je verjetno imela pozitivne učinke na sijaj barve. Uporabljeni pigmenti in tehnične rešitve (mešanice pigmentov, dvojne barvne plasti, kombinacija fresko in secco tehnike) torej govorijo v prid izkušnosti tukaj aktivnih obrtnikov.

Malte in estrihi

Malte različnih struktur in estrihi so bili med izkopavanjem sistematično povzorčeni. Talne površine vile so načeloma imele klasične večplastne podlage, ki jih za tlake priporoča tudi Vitruvij (Vitr. VII, 1, 3). V številnih vzorcih smo opazili prisotnost keramičnega agregata, zato smo odvzeli nekaj vzorcev ometov, estrihov in drugih malt, za katere smo na podlagi avtoptičnega pregleda sklenili, da vsebujejo hidravlične dodatke (torej keramične dodatke ali pucolano). Vzorce analizira A. J. Baragona z Univerze uporabne umetnosti na Dunaju (Baragona 2017). Ker je raziskava še v teku, se predstavi le opis izbora vzorcev (sl. 429).

425a–b Odlomki stropnega ometa iz SE 349.

426 Odlomki stenskega ometa rdeče barve iz SE 349.

427 Odlomek stenskega ometa rdeče barve iz SE 444 (glej ASO 4).

Oznaka vzorca	Mikrolokacija	Razlaga mikrolokacije	Barvna plast	Tehnika	Pigmenti
ASO 1	sek/kv. 26/B-C2, SE 159	SE 159 je nasutje v severozahodnem dvorišču ob termalnem kompleksu: vsebuje veliko odlomkov poslikanega ometa, opek in tubulov iz termalnega predela	rumena	fresco	geotit, hematit
ASO 2	sek/kv. 26/B2, SE 1	Ornica na vrhu stratigrafije (premešana zemlja – najdbe so lahko tudi daleč od originalne lege!)	črna	fresco	oglena črna
ASO 3	sek/kv. 27/C4, SE 101	Recentno premešana plast pod ornico	rdeča	fresco	hematit, geotit
ASO 4	sek/kv. 11/B2, SE 444	Žganinska ruševinska plast v prostoru SK1, ki je nastal na območju skladišča (v sklopu gospodarskega poslopja)	opečnato rdeča	fresco	hematit
ASO 5	sek/kv. D/2, SE 102	Plast 102 vsebuje materiale iz prve ureditve prostora, tudi odlomke poslikanega ometa iz termalnega predela	rumena	fresco	geotit, hematit
			zelena	secco	celadonit
			bela	secco	
ASO 6	sek/kv. 27/B3, SE 591	Polnilo kanala v prostorih 7 in 11 v termalnem predelu	bela	fresco	kalcit
ASO 7	sek/kv. 26/C2, SE 159, PN 54	SE 159 je nasutje v severozahodnem dvorišču ob termalnem kompleksu: veliko odlomkov poslikanega ometa, opek in tubulov iz termalnega predela	rumena	fresco	geotit, hematit
			temno rdeča	secco	hematit, geotit
			bela	secco	

428 Preglednica vzorcev pigmentov (gl. Gutman *et al.* 2016, tab. 1).

Oznaka vzorca	Mikrolokacija	Opis
SKO-SU101.1	sek/kv. 26/E2, SE 101	Stenski omet iz termalnega kompleksa
SKO-SU101.2	sek/kv. 26/B2, SE 101	Stenski omet iz termalnega kompleksa
SKO-170	sek/kv. 27/A2, SE 519	Nucleus, podlaga za mozaik iz velikih kock iz terekote v apsidi prostora 4 v termalnem kompleksu
SKO-246	sek/kv. 27/A2, SE 520	Rudus, podlaga za mozaik iz velikih kock iz terekote v apsidi prostora 4 v termalnem kompleksu
SKO-250	sek/kv. 27/A2, SE 576	Malta iz zazidave apsida v prostoru 4 v termalnem kompleksu
SKO-303	sek/kv. 27/A2, SE 524	Malta iz stene absida v prostoru 4 v termalnem kompleksu
SKO-304	sek/kv. 27/A2, SE 589	Malta starejšega zidu v termalnem kompleksu
SKO-305	sek/kv. 27/A2/1, SE 560	Malta zidu v termalnem kompleksu
SKO-310	sek/kv. 25/E2, SE 130	Malta iz starejšega temelja zidu pod SE 129
SKO-284	sek/kv. 26/D2, SE 116	Malta za tlak
SKO-313	sek/kv. 26/D4, SE 156	Malni estrih v notranjosti apsida v prostoru 3 v termalnem kompleksu
SKO-316	sek/kv. 26/D5, SE 153	Kasnejši omet apsida v prostoru 3 v termalnem kompleksu
SKO-318	sek/kv. 26/D5, SE 148	Malta predelnega zidu ali zidane klopi bazena v apsidi prostora 3 v termalnem kompleksu
SKO-317	sek/kv. 27/A3, SE 590	Malta iz tlaka ali kurišča v prostoru 5 v termalnem kompleksu
SKO-315	sek/kv. 27/A5, SE 510	Malta iz temelja severnega zidu prostora 6 v termalnem kompleksu
SKO-217	sek/kv. 11/C8, SE 432	Malni estrih (deb. 3–5 cm) v prostoru AA v gospodarskem posloplju
SKO-219	sek/kv. 11/C3, SE 455	Malta med stopnicami v prostoru A' gospodarskega posloplja
SKO-224	sek/kv. 12/D4, SE 415	Malta iz temeljev pilastrov na severni strani prostorov A in B v gospodarskem posloplju
SKO-230	sek/kv. 12/D4, SE 312	Malta zidu
SKO-236	sek/kv. 11/C1, SE 327	Maltna podlaga za opus spicatum v prostoru N v gospodarskem posloplju
SKO-239	sek/kv. 12/A2, SE 375	Maltna podlaga kanala z mozaikom, ki pripada torkulariju v prostorih G in L v gospodarskem posloplju vile (dimenzije teser: 2,5 × 2,5 × 4,5 cm, dimenzije teser na robu kanala: 6 × 4 × 7 cm)
SKO-264	sek/kv. 7/E5, SE 259	Maltna podlaga za bel mozaik (dimenzije kock: 1 / 1,5 × 1 × 2,5 cm) v prostoru SS v gospodarskem posloplju vile

429 Preglednica vzorcev malt s hidravličnimi dodatki.

Zaključek

Zaključimo lahko, da so ostanki stenskih poslikav v rimski vili na Školaricah, podobno kot v sosednji vili v Serminu (Zanier 2012), z dekorativnega vidika sorazmerno skromni, zlasti če jih primerjamo s tistimi z bližnje vile v Simonovem zalivu pri Izoli (Stokin, Zanier 2011b, 85–86). To seveda ni presenetljivo, saj je bil v Simonovem zalivu izkopan rezidencialni del obmorske vile, v Školaricah in v Serminu pa predvsem gospodarska poslopja, spodnja terasa v Školaricah s termalnim kompleksom pa je bila tudi močno uničena.

Posamezni kosi stenskih ometov s Školaric pa dajejo slutiti, da so razkošnejše ureditve prostorov vendarle bile prisotne, seveda predvsem na spodnji terasi. Zelo kakovostne so namreč štukature, ki jih lahko v Sloveniji primerjamo z izredno bogatimi štukaturami s predmestne vile v Celeji, ki so sicer okrašene tudi s poslikavami (Lazar 2012). Enostavna štukatura je bila najdena tudi v Simonovem zalivu (Stokin, Zanier 2011b, 86), razne primere okrašenih štukatur poznamo iz severne Italije (npr. Bassi 2012, 372, sl. 1; Maioli 2012, 393, sl. 9; Pettenò *et al.* 2012, 402, sl. 16–18), Istre (Starac 2012, 426, sl. 43) in tudi Magdalensberga (Gostenčnik 2012, 440, sl. 1–3).

Za zelo enostavno poslikane omete s Školaric težko navajamo natančne primerjave, saj se večinoma objavljajo le bolj reprezentativni primerki poslikav (npr. Plesničar Gec 1998). Podobne primerke pa lahko najdemo na številnih najdiščih v severni Italiji (Bassi 2012, 373–375, sl. 3, 7, 14, 15; Novello, Salvadori 2012) ter v Istri (Starac 2012, 423–424, sl. 26–28, 35–36).

Izredno pomembna je najdba fragmentov belih ometov z vrezano profilirano linijo, ki jih pripisujemo t. i. prvemu pompejskemu slogu. Primer tovrstnega zgodnjega stenskega okrasa je pri nas edinstven, podobni primerki pa so tudi v severni Italiji precej redki (gl. npr. Oriolo 2012, 395, sl. 3–5; Bianchi 2012, 363, sl. 18; Murgia 2012). Žal sta prisotna samo dva odlomka z vrezano profilirano linijo, kar nekako zmanjša dokumentarno izpovednost najdbe. Zaradi odsotnosti drugih tako zgodnjih, poznorepublikanskih materialov znotraj vile tudi lažje domnevamo, da gre vsekakor za poznejšo imitacijo okrasja prvega pompejskega sloga.

V ometih, maltah in estrihih s Školaric večkrat zasledimo uporabo hidravličnih dodatkov. Dodatek drobljene opeke zmanjša vodoprepustnost in poveča mehansko trdnost (Moropoulou *et al.* 2000). Dodajanje drobljene opeke v omet na področju vlažnih predelov stavb opisuje tudi Vitruvij (Vitr. VII, 4, 1), vendar ga pri tlakih v pritličju objektov pravzaprav priporoča za pripravo nukleusa nasplah (Vitr. VII, 1, 3), saj so bile talne površine načeloma vedno izpostavljene vlagi. V našem primeru so odkriti prostori in strukture vsi povezani ali s termalnim kompleksom ali z gospodarskim poslopljem vile ali pa pripadajo površinam na prostem, kot so dvorišča, zato dejansko ne preseneča opažena pogostost uporabe hidravličnih dodatkov. Brez dvoma pa to dokazuje, da so bile pri gradnji in opremljanju vile izbrane le najprimernejše rešitve ter da je bila velika pozornost namenjena ravno tehnični izvedbi del.

3.7 Drugi arhitekturni elementi – tlaki

Tina Žerjal

Žal so bili mozaični tlaki v arhitekturnem kompleksu ohranjeni le na treh koncih vile. V gospodarskih prostorih sta bila ohranjena dva mozaična tlaka z različno velikimi mozaičnimi kockami: drobnimi belimi kamnitimi kockami (velikosti 8–7 × 6 × 4 cm) – tlak SE 259 na stopnišču SS in mozaik iz večjih mozaičnih kock iz belega apnenca (velikosti 2,5 × 2,5 × 4,6 cm) – SE 374 in SE 375 v prostoru G. Raztreseni kupi različno velikih belih in redkih črnih kamnitih kock v skladišču so bili spravljani za popravila (plast SE 626 in SE 639 – **G970, G1068**). Reciklaža gradbenega materiala je bila pogosta. Enobarvni ali monokromni mozaiki ter črno-beli mozaiki z enostavno obrobo se v severni Italiji pojavljajo od 2. stoletja pr. n. št. do vsaj 4. stoletja n. št., v Istri šele z nastankom vil od druge polovice 1. stoletja pr. n. št. dalje (Djurić 1975; Donderer 1981; Donderer 1986; Rinaldi 2007, 66–71; Stokin, Zanier 2011a).

Petrografska analiza raztresenih kock po skladišču **G970, G1068** je pokazala tri skupine:

1. svetlo rjavkasto siv mikritni apnenec z miliolidami, lep raven gladek lom. Zelo verjetno spodnje trstelske plasti (Trstelska formacija, paleocen);
2. temno sivi mikritni apneneci, laminirani, oogoniji haracej. Zelo verjetno kozinske plasti (Liburnijska formacija, kreda ali paleocen);
3. srednje sivi mikritni apneneci, mikritni. Verjetno Liburnijska formacija (kreda/paleocen).

Največ je svetlo rjavkasto sivih kock, tako velikih kot majhnih. Precej manj je temno sivih. Srednje sive so še redkejše. Vse te kamnine so dostopne na površini, ponekod na kraškem robu. Nad njim pa prekrivajo večje površine, tj. na območju Kozine, Lokev ... Vse kamnine so kraške in v tem smislu lokalne. Enakega izvora so tudi večje kocke mozaika SE 374 in SE 375 v prostorih F in G (Verbič 2017).

Analogije za enobarvne mozaike z velikimi kockami najdemo v vili Joannis v akvilejskem agru, kjer so bila tla prostorov s stiskalnico tlakovana s podobnim belim mozaikom (Strazzula Rusconi 1979, 3–5, sl. 2–3, t. I: prostora 24 in 25; Busana 2003, 17). M. S. Busana prostor z belim mozaičnim tlakom v vili San Pietro in Cariano, loc. Ambrosan v Venetu, (1.–6. stoletje) previdno interpretira kot površino za tlačenje grozdja (Busana 2003, 18). Podoben bel mozaik je bil položen tudi v vili Russi (Stokin, Zanier 2011a, po Mansuelli 1962, prostor 3).

Ob preureditvi je bil v termalnem prostoru 4 postavljen mozaik z opečnatimi kockami, razmeroma velikih dimenzij 5 × 3 × 2 cm in romboidne ali trapezoidne oblike. Najstarejši tlaki iz opečnatih materialov se v osrednji in srednje italjski regiji pojavijo v 3. in 2. stoletju pr. n. št. z veliko eksperimentalnega pridiha, najpogosteje so jih polagali v 1. in 2. stoletju, s sporadičnimi primeri v 3. stoletju (Rinaldi 2007, 255–265). Mozaiki z mozaičnimi kockami pravilnih ali nepravilnih dimenzij in homogenega prekritja so bili namenjeni za enostavnejše prostore, zato raziskovalcev niso pritegnili. V severni Italiji so z njimi zelo pogosto opremljali prostore kuhinj in drugih servisnih delov bivališč od 3. stoletja pr. n. št. do 3. stoletja n. št., kar odraža bolj konec življenja vil in največjo koncentracijo njihove izgradnje v 1. in 2. stoletju n. št. (Rinaldi 2007, 257–259; Stokin, Zanier 2011a). Raztresene opečnate kocke podobnih dimenzij so bile prisotne tudi med gradivom vile v Simonovem zalivu (Stokin, Zanier 2011b; Groh, Sedlmayer 2017, 166–167).

V prostoru N so bili ohranjeni deli tlaka *opus spicatum*, kjer so bili tlakovci (*spica* – velikosti 10,5 × 6,4 × 2,4 cm, **G21**) postavljeni v motivu ribje kosti. Tehniko omenja že Vitruvij (Vitr. VII, 1, 4 *testata spacacea tiburtina*). V Italiji se pojavlja vsaj od 2. stoletja pr. n. št., nedvomno je bila močno razširjena v 1. stoletju pr. n. št., 1. in 2. stoletju n. št. Pogosto so tako tlakovali prostore *torcularia* (npr. Desenzano, Sirmione in Istra), *fullonicae* in celo odprte prostore (Rinaldi 2007, 262–263). Zelo pogosto jih torej srečamo na podeželju v vilah, kjer je največja koncentracija poznana prav v vzhodnem delu *Regio X*, vsaj v času 1. in 2. stoletja (De Franceschini 1998, 762). S tlakom *opus spicatum* so v Istri in akvilejskem agru tlakovali prostore stiskalnic in cistern (pregled: Matijašič 1998, 228, 231, 284–291; Matijašič 2001, 705; posamične vile v Istri: Matijašič 1998, 231: Šijana, uvala Verige, uvala Val Madona, Kolci, Barbariga; v Venetu: Strazzula Rusconi 1979, 6, Fig. 5, t. I: villa Joannis – prostora 15 in 16).

V vili torej prevladujejo enostavnejši tlaki, kar odgovarja tudi interpretaciji odkritih prostorov. Pri gradnji so tudi kuhinjske in servisne prostore, namenjene vsakdanjim domačijskim, gospodarskim in obrtniškim opravilom, naredili boljše, udobnejše in čistejše (glej še Donderer 1981; Donderer 1986).

Tlake boljše izdelave lahko iščemo le v izkopanem termalnem delu. Bazen frigidarija je bil obložen z marmornatimi oblogami v tehniki *opus sectile*. Motiv pravokotnih plošč večjega (1. faza) in manjšega modula (2. faza) spada med enostavnejše izvedbe (prim. Guidobaldi 1994 Villa Adriana; Rinaldi 2007, 235–254). V severni Italiji so opremljali prostore s *sectilia pavimenta* najpogosteje v 1. stoletju n. št. Manj

je znanih primerkov iz 2. stoletja, medtem ko za 3. stoletje ni podatkov ali prepoznanih celot. Tehnika ni bila opuščena, saj je preureditvam ali gradnjam v 4. stoletju pripisana pogosta uporaba oblog iz dragocenih kamnitih plošč (Rinaldi 2007, 253). Posamezne marmorne plošče, pridobljene v ruševinah, smo dali petrografsko analizirati. Debelejše plošče verjetno pripadajo talnim ploščam (**G3125**, debeline 2,2 cm; **G1031**, debeline 4 cm, **G3841** debeline 1,5 cm), saj imajo še prilepljeno vodoodporno malto z veliko količino zdrobljene opeke. **G3841** in **G3125** sta iztesana iz kompaktnega belega kalcitnega marmorja brez tekstur (zrna velika do 2 mm, določitev T. Verbič 2017). Debelejši kos **G1031** lokalnega apnenca (določitev T. Verbič: svetlo siv mikritni apnenec, zelo verjetno miliolidni apnenec) bi lahko služil tudi kot surovina za izdelavo mozaičnih kock. Stenski robnik **G1200** (debeline 1 cm in širine 4 cm) verjetno odraža skupno debelino stenskih oblog (kamnitih plošč in vodoodpornega ometa ali malte), morda bazenov v termah. Izdelan je iz podobnega belega kalcitnega marmorja brez tekstur kot **G3841**. Plošča **G4195** (debeline 1,6 cm) bi bila lahko namenjena talni ali stenski oblogi. Zelo drobnozrnat (0,4 mm) kompakten kalciten marmor, brez tekstur, sive barve najverjetneje izvira iz kamnolomov otoka *Prokonnesos* (danes otok Marmara, Turčija).¹¹ Stenske ali talne obloge **G3565**, **G3566** (debeline 1,5 cm) iz rumenkasto belega, debelozrnatega (zrna do 2,5 mm) kalcitnega marmorja brez tekstur so tudi alohtonega izvora, morda otoka *Thassosa*.¹² Neznane izvora pa je verjetno obloga **G2435** iz debelozrnatega (zrna do 2,5 mm) kalcitnega marmorja brez tekstur, pri katerem se cement med zrni raztaplja hitreje kot zrna.

Zanimivo je, da je preureditev term datirana v drugo polovico 1. stoletja. V severni Italiji in Istri je dokumentiranih zelo veliko obnovitev in preureditev v drugi polovici 1. in začetku 2. stoletja, kar izkazuje razcvet regije. Preureditve namreč niso bile narekovane le z dogodki, kot so požari ipd., temveč se čuti odraz sledenja modnim trendom. Značilne so naknadne umestitve term v domusih in vilah, ki so bili starejše gradnje, kar se sicer povezuje z določenimi klimatskimi spremembami in na novo razširjeno modo prisotnosti term v domovanjih premožnejših ter s tem posledično izkazovanjem statusa (Rinaldi 2007, 318–319; Ortalli 2006, 266–267).

11 Za določitev se zahvaljujemo B. Djuriću.

12 Zahvaljujemo se K. Zanier za ogled.

4 Analize

4.1 Novci

Alenka Miškec

Katalog novcev (KN) je oblikovan kronološko po standardni postavitvi FMRSI I–VI. V katalogu si pod posameznimi vladarji sledijo zaporedna številka v katalogu novcev in podatki o nominalu, dataciji kovanja posameznega novca, kovnici (s priznakom kovnice) in standardni literaturi.

Nominali: As = *as*; S = *sestertius* (slovensko sestercij), An = *antoninianus*; Cen = *centenionalis*; D = *denarius* (slovensko denarij); Dp = *dupondius* (slovensko dupondij). Od sredine 4. stoletja so novci označeni po njihovi velikosti od najmanjšega (AE 4) do največjega bronastega novca (AE 1).

Kovnice: Aq = Aquileia; Are = Arelate; Con = Constantinopolis; Lon = Londinium; Med = Mediolanum; Rom = Roma; Sis = Siscia; Tes = Thessalonica; Tre = Treveri.

Citati standardne literature:

J. 1970 = Jaeckel 1970;

MIR = Moneta Imperii Romani – zvezek Göbl 2000;

RIC = The Roman Imperial Coinage; uporabljeni zvezki RIC I, RIC II, RIC II/1, RIC III, RIC V/1, RIC VII, RIC VIII, RIC IX, RIC X.

V drugem delu so zavedeni najdiščni podatki o samem novcu: katastrska občina in parcelna številka, kvadrant, sektor, stratigrafska enota (SE); sledijo na osnovi česa, je bil novc določen, citat literature oz. objave (FMRSI VI), zaporedna številka v katalogu najdb (G) in druge opazke o novcu.

Katalog novcev (KN)	Nominal	Datacija	Kovnica	Standardna literatura	Prostorski kontekst	Določitev	Oznaka	Št. gradiva	Ostalo
Rimsko obdobje									
Avgustus									
1	As	16–6 pr. n. št.	Rom	RIC?	k. o. Škofije 710/4, kv. C3, sek. 0, SE 552	Av.: glava d.	FMRSI VI 42-1	G3544	
2	As	16–6 pr. n. št.	Rom	RIC?	k. o. Škofije 710/3, kv. A5, sek. 5, SE 201	Av.: glava d.	FMRSI VI 42-2	G4189	
Tiberius									
3	As	15–16	Rom	RIC 34; 36	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 8, SE 245		FMRSI VI 42-3	G102	
Tiberius (Divus Augustus)									
4	As	22–30	Rom	RIC 81	k. o. Škofije 710/4, kv. D1, sek. 11, SE 465A			G1248	
Caius (Germanicus)									
6	As	37–38	Rom	RIC 35	k. o. Škofije 710/3, kv. F4, sek. 8, SE 203		FMRSI VI 42-4	G308	
Vespasianus ali Titus									
7	S	69–81	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710, kv. C4, sek. 27, SE 577	po portretu		G1488	
Titus									
8	S	80–81	Rom	RIC 143	k. o. Škofije 710/4, kv. C3, sek. 8, SE 245			G101	
Traianus									
9	Dp	98–117	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C4, sek. 27, SE 577	po portretu	FMRSI VI 42-5	G3465	
10	As	98–117	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. A3, sek. 8, SE 240	po portretu		G781	
Hadrianus									
11	As	117–138	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B4, sek. 8, SE 237B	po portretu	FMRSI VI 42-6	G384	
Antoninus Pius (Diva Faustina I.)									
12	As	od 141	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C1, sek. 0, SE 552		FMRSI VI 42-7	G3545	

Katalog novcev (KN)	Nominal	Datacija	Kovnica	Standardna literatura	Prostorski kontekst	Določitev	Oznaka	Št. gradiva	Ostalo
Antoninus Pius (Faustina II.)									
13	As	147–161	Rom	RIC 1398	k. o. Škofije 710/3, kv. C2, sek. 11, SE 409		FMRSI VI 42-8	G2921	preluknjan
M. Aurelius ali Commodus									
14	Dp	161–192	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 11, plast stroj. izkopa	po portretu	FMRSI VI 42-10	G2641	ožgan
Commodus									
15	D	186–187	Rom	RIC 154	k. o. Škofije 710, kv. C1, sek. 10, SE 445			G1602	
Commodus (Divus M. Aurelius)									
16	S	od 180	Rom	RIC 661	k. o. Škofije 710/3, kv. C2, sek. 11, SE 409		FMRSI VI 42-9	G2922	
Gallienus									
17	An	263–265	Med (P)	RIC 534K; MIR 1149h	k. o. Škofije 710/4, kv. E1, sek. 10, SE 444			G1495	
18	An	260–268	?	RIC ?; MIR ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B2, sek. 26, SE 1	Rv.: stoječa figura	FMRSI VI 42-11	G4076	
Gallienus (Salonina)									
19	An	262	Rom (Q)	RIC 24; MIR 492s	k. o. Škofije 710/3, kv. B1, sek. 11, SE 408		FMRSI VI 42-12	G1850	
Claudius II.									
20	An	268–270	Rom	RIC 16F	k. o. Škofije 710/3, kv. A1, sek. 10, SE 407		FMRSI VI 42-13	G3089	
21	An	268–270	Rom	RIC 48F	k. o. Škofije 710/4, kv. D2, sek. 0, SE 101		FMRSI VI 42-14	G3776	
nedoločljiv									
22	An	2. pol. 3. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C5, sek. 11, SE 1		FMRSI VI 42-62	G2632	fragmentiran
23	Cen/AE 3	4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C4, sek. 13, SE 1		FMRSI VI 42-63	G2865	
24	Cen/AE 3	4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. E1, sek. 10, SE 444			G1496	fragmentiran
25	Cen/AE 3	4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. A5, sek. 7, SE 258			G1692	fragmentiran
26	Cen/AE 3	4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710, kv. D1, sek. 10, SE 633			G1489	fragmentiran
27	AE 3	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C3, sek. 0, SE 552		FMRSI VI 42-64	G3550	fragmentiran
28	AE 3	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B3, sek. 0, SE 101		FMRSI VI 42-65	G3727	fragmentiran
29	AE 3	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B2, sek. 0, SE 101		FMRSI VI 42-66	G3718	fragmentiran
30	AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. E3, sek. 12, SE 342		FMRSI VI 42-67	G1115	
31	AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C1, sek. 0, SE 172		FMRSI VI 42-68	G3540	
32	AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C5, sek. 27, SE 101		FMRSI VI 42-69	G4050	
33	AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B2, sek. 10, SE 423			G1922	
34	AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B5, sek. 6, SE 258		FMRSI VI 42-70	G1690	fragmentiran
35	AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B5, sek. 7, SE 258			G1691	fragmentiran
36	AE 3/AE 4	2. pol. 4. st.	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. A5, sek. 7, SE 258		FMRSI VI 42-71	G1689	fragmentiran
Obdobje kovanja (313–320), Constantinus I.									
37	Cen	320	Lon (PLN)	RIC 168	k. o. Škofije 710/3, kv. A4, sek. 12, SE 370		FMRSI VI 42-15	G3078	
Obdobje kovanja (313–320), Constantinus I. (Crispus)									
38	Cen	318–320	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. E3, sek. 8, SE 201		FMRSI VI 42-16	G2173	

Katalog novcev (KN)	Nominal	Datacija	Kovnica	Standardna literatura	Prostorski kontekst	Določitev	Oznaka	Št. gradiva	Ostalo
Obdobje kovanja (318–321), Licinius I.									
39	Cen	321	Are (STA)	RIC 324	k. o. Škofije 710/4, kv. E1, sek. 0, SE 101		FMRSI VI 42-17	G3783	
Obdobje kovanja (330–337), Constantinus I.									
40	Cen	330–335	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. E1, sek. 10, SE 350A		FMRSI VI 42-18	G2453	
41	Cen	335–337	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. G5, sek. 8, SE 264		FMRSI VI 42-19	G356	
Obdobje kovanja (330–337), Constantinus I. (Constantinopolis)									
42	Cen	332–333	Tre (TR*)	RIC 548	k. o. Škofije 710/3, kv. E3, sek. 11, SE 321		FMRSI VI 42-20	G2366	
Nedoločljivo obdobje kovanja 335–341, Constantinus I. ali sinovi									
43	Cen	335–341	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. E3, sek. 11, SE 27			G2656	
44	Cen	335–341	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B1, sek. 10, SE 407		FMRSI VI 42-21	G3090	fragmentiran
Obdobje kovanja 337–341, Constans									
45	Cen	340	Aq (AQP)	RIC 34	k. o. Škofije 710, kv. D1, sek. 10, SE 445			G1603	
Obdobje kovanja 337–341, Constans ali Constantius II.									
46	Cen	337–340	Rom	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. A3, sek. 10, SE 303		FMRSI VI 42-22	G2259	
Obdobje kovanja 341–348, Constans ali Constantius II.									
47	Cen	341–348	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. A5, sek. 7, SE 258		FMRSI VI 42-23	G1683	fragmentiran
Obdobje kovanja 348–351, Constans									
48	AE 3	348–350	Aq (AQPz)	RIC 112	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 7, SE 209A		FMRSI VI 42-24	G1264	
49	AE 2	348–350	Tes (TESF)	RIC 118	k. o. Škofije 710/3, kv. E2, sek. 11, SE 1		FMRSI VI 42-25	G2651	
Obdobje kovanja 348–351, Constans ali Constantius II.									
50	AE 2	348–351	Sis	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B3, sek. 0, SE 552		FMRSI VI 42-26	G3546	
51	AE 3	348–351	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B2, sek. 11, SE 1		FMRSI VI 42-27	G2605	
Obdobje kovanja 348–351, Magnentius									
52	AE 2	350	Rom (RQ)	RIC 177	k. o. Škofije 710/3, kv. A5, sek. 12, SE 370 (386)		FMRSI VI 42-28	G3079	
Nedoločljivo obdobje kovanja 348–361, Constans ali Constantius II.									
53	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D4, sek. 11, SE 321		FMRSI VI 42-29	G2355	fragmentiran
54	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C2, sek. 0, SE 552		FMRSI VI 42-30	G3547	fragmentiran
55	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C2, sek. 11, SE 408		FMRSI VI 42-31	G2067	fragmentiran
56	AE 3	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B2, sek. 6, SE 271		FMRSI VI 42-32	G13	
57	AE 3	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B3, sek. 4, SE 201			G4183	
58	AE 3	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C3, sek. 6, SE 201		FMRSI VI 42-33	G2111	fragmentiran
Nedoločljivo obdobje kovanja 348–361, Constans, Constantius II., Constantius Gallus ali Iulianus									
59	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C3, sek. 0, SE 552		FMRSI VI 42-34	G3548	
60	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 8, SE 201		FMRSI VI 42-35	G2169	
61	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. A3, sek. 12, SE 377		FMRSI VI 42-36	G1092	
62	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C2, sek. 11, SE 408		FMRSI VI 42-37	G2068	
63	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710, kv. C1, sek. 9, SE 408			G1661	
64	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C2, sek. 0, SE 101		FMRSI VI 42-38	G3745	fragmentiran
65	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C2, sek. 9, SE 303		FMRSI VI 42-39	G2253	
66	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B1, sek. 11, SE 408		FMRSI VI 42-40	G1851	fragmentiran
67	AE 2	348–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D5, sek. 6, SE 258A		FMRSI VI 42-41	G1796	fragmentiran
Obdobje kovanja 350–355, Constantius II.									
68	AE 2	352–355	Aq (AQ? LXXII S)	RIC 193	k. o. Škofije 710/3, kv. E2, sek. 12, SE 381		FMRSI VI 42-42	G959	
69	AE 2	351–355	Con (?ON? [•])	RIC 109	k. o. Škofije 710/3, kv. E3, sek. 11, SE 361A		FMRSI VI 42-43	G1084	

Katalog novcev (KN)	Nominal	Datacija	Kovnica	Standardna literatura	Prostorski kontekst	Določitev	Oznaka	Št. gradiva	Ostalo
Obdobje kovanja 350–355, Constantius II. (Constantius Gallus)									
70	AE 3	352–354	Aq (AQ?)	RIC 200	k. o. Škofije 710/4, kv. E2, sek. 0, SE 562		FMRSI VI 42-44	G3707	
Nedoločljivo obdobje kovanja 351–361, Constantius II.									
71	AE 3	351–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C1, sek. 10, SE 407		FMRSI VI 42-45	G3091	
Nedoločljivo obdobje kovanja 351–361, Constantius II. (Constantius Gallus ali Iulianus)									
72	AE 3	351–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710, ITP, kv. K, ZE 6				
73	AE 3	351–361	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. C2, sek. 0, SE 552		FMRSI VI 42-46	G3549	
Obdobje kovanja 364–378, Valentinianus I., Valens, Gratianus ali Valentinianus II.									
74	AE 3	364–378	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B4, sek. 4, SE 602		FMRSI VI 42-48	G4159	
Obdobje kovanja 364–378, Valens									
75	AE 3	364–378	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. E2, sek. 0, SE 101		FMRSI VI 42-47	G3788	
Nedoločljivo obdobje kovanja 364–388, Valentinianus I., Valens, Gratianus, Valentinianus II., Theodosius I. ali Arcadius									
76	AE 3	364–388	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B3, sek. 7, SE 208		FMRSI VI 42-49	G2125	
Obdobje kovanja 378–383, Gratianus, Valentinianus II. ali Theodosius I.									
77	AE 2	378–383	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 12, SE 342		FMRSI VI 42-50	G1112	
Obdobje kovanja 388–408, Valentinianus II., Theodosius I., Arcadius ali Honorius									
78	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 8, SE 209		FMRSI VI 42-54	G1285	
79	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3/E3, sek. 12, SE 342		FMRSI VI 42-55	G1113	fragmentiran
80	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/4, kv. B4, sek. 7, SE 233			G1686	
81	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 12, SE 342		FMRSI VI 42-56	G1114	
82	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710, kv. D1, sek. 10, SE 445			G1605	fragmentiran
83	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B5, sek. 6, SE 258		FMRSI VI 42-57	G1684	fragmentiran
84	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B5, sek. 7, SE 233		FMRSI VI 42-58	G1685	
85	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710, kv. C1, sek. 10, SE 445			G1604	fragmentiran
86	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B1, sek. 11, SE 453		FMRSI VI 42-59	G1852	fragmentiran
Obdobje kovanja 388–408, Arcadius									
87	AE 4	388–393	Aq (AQS)	RIC 58c 2	k. o. Škofije 710/3, kv. B4, sek. 7, SE 225		FMRSI VI 42-51	G438	
Obdobje kovanja 388–408, Arcadius ali Honorius									
88	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B5, sek. 7, SE 258 (233)		FMRSI VI 42-52	G1687	
89	AE 4	388–403	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. B5, sek. 7, SE 233 (258)		FMRSI VI 42-53	G1688	fragmentiran
Obdobje kovanja 408–423, Honorius									
90	AE 3	408–423	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. D3, sek. 12, SE 342		FMRSI VI 42-60	G1116	
91	AE 3	408–423	?	RIC ?	k. o. Škofije 710/3, kv. C5, sek. 7, SE 201		FMRSI VI 42-61	G2131	
Novi vek									
Naslednice Svetega rimskega cesarstva, Avstro-Ogrska (1867–1918), Franc Jožef/Franz Joseph I. (1848–1916) (Kronska veljava za Avstrijo)									
92	Heller	1902	Dunaj (=Wien)	J. 1970, 372/11	k. o. Škofije 710/3, kv. E4, sek. 5, SE 201			G2107	

4.2 Živalski ostanki

Borut Toškan

Skupno je bilo med izkopavanji na najdišču Školarice ročno pobranih 3216 živalskih ostankov, dodatno gradivo pa je bilo pridobljeno še med sejanjem vzorcev sedimenta skozi sita (slednje na tem mestu ni obravnavano). Najštevilčnejše so zastopani sesalci (sl. 430), gradivo pa sicer vključuje tudi posamezne ptičje kosti (Aves; N = 18) in mehkužce (Mollusca; N = 231). Med slednjimi pričakovano prevladujejo morske školjke in polži, v prvi vrsti ostrige (*Ostrea* sp.) in bodičasti oziroma čokati volek (*Bolinus brandaris/Hexaplex trunculus*; sl. 431) (prim. Petrucci 2007, 553; Kovač 2013, 99–100, 112–113, 123). Med taksonomsko ožje neopredeljenimi kostnimi odlomki prevladujejo drobci reber, lobanj in vretenc (sl. 432). V kronološkem smislu pretežni del najdb sodi v rimski čas (tj. okvirno prva polovica 1. do sredine 5. stoletja n. št.), vendar njihova umestitev v posamezno od šestih gradbenih faz mnogokrat ni bila mogoča (sl. 430, 431). Delež novoveških in recentnih ostankov dosega 20 odstotkov, nadaljnjih 40 odstotkov pa jih izvira iz kontekstov s premešanim rimskodobnim in mlajšim gradivom. V nadaljevanju so nekoliko podrobneje obravnavani rimskodobni ostanki.

Osrednja pozornost je bila posvečena najdbam sesalcev, saj so te daleč najštevilčnejše. Najbolje zastopan takson je drobnica (Caprinae), z nakazano prevlado ovce (*Ovis aries*) nad kozo (*Capra hircus*) (sl. 433). Pri tem razmeroma visoka povprečna starost ob zakolu (sl. 434) kaže, da vrsti nista bili gospodarsko pomembni le zaradi mesa, pač pa tudi kot vir runa in mleka. Upoštevač maso posameznih domačih živali je kot osrednji vir mesa in maščob sicer izstopalo govedo (*Bos taurus*), čeprav je bilo tudi to v prvi vrsti izkoriščano zaradi sekundarnih proizvodov reje (moč, mleko; Toškan 2013 in tam navedena literatura). Domači prašič (*Sus domesticus*) je bil v zakol večinoma voden pri znatno nižji starosti, ki praviloma ni presegala poltretje leto (sl. 434). Ugotovitev ni presenetljiva, saj je bila prašičereja usmerjena predvsem v prirejo mesa in maščob ter posredno še kvečjemu gnoja. Ker zanesljivo razlikovanje med sicer večinsko zastopanim domačim prašičem in njegovim divjim zarodnikom na ravni posameznih najdb ni bilo vedno mogoče (prim. Bökönyi 1995), so podatki za obe vrsti v tabelaričnih ponazoritvah znotraj tega poglavja prikazani pod enotno rubriko *Sus* sp.

Med domačimi živalmi so v analiziranem gradivu rimskodobne starosti zastopani še pes (*Canis familiaris*), mačka (*Felis catus*) in konj (*Equus caballus*). Slednjemu je bilo pripisanih dvanajst najdb, ki bi utegnile vključevati tudi odlomek prstnice mule. Tako konjske kot pasje kosti so pripadale različno velikim živalim (sl. 435; prim. Bökönyi 1984, 192–224),

edina mačja kost pa je bila za odvzem standardnih arheozooloških mer preslabo ohranjena.

Nabor lovnih vrst vključuje jelena (*Cervus elaphus*), srno (*Capreolus capreolus*), kuno (*Martes* sp.), lisico (*Vulpes vulpes*) ter morda poljskega zajca (*Lepus/Oryctolagus*), divjega prašiča (*Sus scrofa*; sl. 436) in pragovedo (*Bos primigenius*). Slednjemu bi utegnil pripadati odlomek razmeroma velike skočnice iz rimskodobne gradbene faze 3 (sl. 435). Večina taksonov je zastopanih s posameznimi elementi postkranialnega skeleta (sl. 438), medtem ko pri jelenju prevladujejo bolj ali manj veliki fragmenti rogovja (sl. 437). Na slednjih so mestoma prisotne sledi obdelave, kar ni presenetljivo, saj je bilo jelenje rogovje dragocena surovina za izdelavo raznovrstnih orodij. Obenem je iz relativne številčnosti teh najdb v primerjavi z drugimi jelenjimi ostanki mogoče sklepati, da vsi analizirani primerki ne izvirajo iz uplenjenih živali, temveč so ljudje pobirali tudi naravno odpadlo rogovje.

Sklepni komentar je namenjen rezultatom analize zastopanosti posameznih skeletnih elementov treh gospodarsko najpomembnejših živalskih vrst in njihovi velikosti. Tako pri govedu (sl. 439) kot tudi pri drobnici (sl. 440) in prašiču (sl. 441) so najbolj zastopane kosti iz najmanj mesnatih delov trupa, ki so bile domnevno v pomembni meri odstranjene že med primarnim razkosavanjem živali (prim. Dirjec *et al.* 2102, 36–38). Pičlost vretenc in popolno odsotnost reber je mogoče razložiti s težavnostjo njihovega taksonomskega opredeljevanja (sl. 432). Delež kosti iz najbolj mesnatih delov trupa se v odvisnosti od vrste giblje med desetimi in dvajsetimi odstotki. Metrično se najdbe umeščajo znotraj variacijske širine za primerke napredne rimske pasme, kar je za območje podeželskega dvorca tudi pričakovano (sl. 442, 443).

Sklep

Rimskodobni živalski ostanki s Školaric so največji arheozoološko analiziran nabor najdb s katere od rimskih posesti na Slovenskem (prim. Toškan 2013, 44; Toškan 2016). Na tem mestu predstavljeni preliminarni rezultati izpostavljajo velik pomen goveda, drobnice in prašiča v tedanjem gospodarstvu, medtem ko je igral lov v količinskem smislu zgolj še obrobno vlogo. Osrednji vir mesa je bilo govedo, ki pa je bilo skupaj z drobnico v prvi vrsti bržčas izkoriščano zaradi posameznih sekundarnih proizvodov reje. Priljubljen dodaten vir živalskih beljakovin so bili morski mehkužci, medtem ko je število odkritih ptičjih kosti skromno. Razmeroma velike dimenzije kostnih najdb pričajo o tem, da je lokalna živinoreja izkoriščala prednosti novo razvitih visokoraslih pasem italškega porekla.

Takson	A0	A0-1	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A (premešano)	Σ A	Σ A (%)	Novi vek	Premešano	Skupaj
<i>Bos taurus</i>	2		6	13	44	33	6	69	16	189	32,5	61	35	285
Caprinae			6	51	41	44	17	56	15	230	39,4	54	24	308
<i>Sus sp.</i>	1		5	27	13	20	4	30	10	110	18,9	27	16	153
<i>Equus caballus</i>				2	2	1		7		12	2,1	6	3	21
<i>Canis familiaris</i>					3		1	3		7	1,2	1		8
<i>Felis catus</i>								1		1	0,2			1
<i>Cervus elaphus</i>			1	6	4	2		1		14	2,4	7	3	24
<i>Capreolus capreolus</i>					1					1	0,2	1	1	3
<i>Bos cf. primigenius</i>					1					1	0,2			1
<i>Lepus / Oryctolagus</i>					1			1		2	0,3	5		7
<i>Martes sp.</i>									1	1	0,2			1
<i>Vulpes vulpes</i>				1				1	1	3	0,5			3
Aves				2	1	2		4	2	11	1,9	6	1	18
Indeterminatus	2	2	20	413	249	337	88	393	82	1586	//	386	180	2152

430 Zastopanost ostankov sesalcev in ptičev po fazah. Podatki za najdbe iz premešanih kontekstov so prikazani ločeno.

Takson	A0	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A (premešano)	Σ A	Σ A (%)	Novi vek	Premešano	Skupaj
<i>Ostrea sp.</i>		2	13	22	10		3	35	85	59,9	36	2	123
<i>Bolinus/Hexaplex</i>	2	2	1	16	11		5	7	44	31	38	6	88
<i>Helix pomatia</i>					1		1	3	5	3,5	2		7
<i>Mytilus</i>			1	1	1				3	2,1			3
<i>Arca noae</i>					1				1	0,7	1	1	3
<i>Cerastoderma sp.</i>				1					1	0,7	1		1
<i>Cerithium sp.</i>											2		2
<i>Dosinia sp.</i>							1		1	0,7	1		2
<i>Pecten jacobaeus</i>							1	1	2	1,4			
<i>Spondylus</i>												2	2

431 Zastopanost ostankov mehkužcev po fazah. Podatki za najdbe iz premešanih kontekstov so prikazani ločeno.

Skeletni element	N	Skeletni element	N
Cranium	79	Metacarpalia	1
Maxilla	1	Femur	12
Mandibula	26	Patella	
Dentes	1	Tibia	21
Vertebrae	61	Fibula	2
Costae	236	Calcaneus	2
Ossa coxae	31	Astragalus	1
Sacrum	1	Metatarsalia	
Scapula	41	Ossa sesamoidea	
Humerus	25	Phalanx 1	
Radius	7	Phalanx 2	
Ulna	7	Phalanx 3	
Carpalia			

432 Zastopanost posameznih skeletnih elementov med taksonomsko ožje neopredeljenimi ostanki sesalcev.

Takson	A0	A0-1	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A (premešano)	Novi vek	Premešano
<i>Ovis aries</i>			2	4	10	10	7	8	7	9	4
<i>Capra hircus</i>				3	6	2		2	3		3
Σ Caprinae			6	51	41	44	17	56	15	54	24

433 Številčnost ostankov ovce (*Ovis aries*) in koze (*Capra hircus*) po posameznih fazah. Ločeno je podano še skupno število vseh ostankov drobnice (Caprinae).

Takson	Zobni niz	Stopnja obrabe											
<i>Bos taurus</i>	M1-M3	L-K-G											
<i>Ovis aries</i>	lact. P4	4	5	7	7								
	M1-M3	9A-8A-6A											
	M3	9G	9G	9G	10G	11G							
<i>Capra hircus</i>	M3	4A											
Caprinae	M1-M3	9A-9A-5A											
	M1	9A	9A	9A	9A	9A	9A	9A	9A	9A	15A		
	M2	5A	6A	6A	7A	7A	9A	9A	9A	9A	10A		
	M3	3A	6G	7G	8G	9G	9G	9G	11G	11G	11G	11G	11G
<i>Sus sp.</i>	M1	E	G	J									
	M2	D											
	M3	A	C										

434 Stopnja obrabe spodnjih kočnikov goveda (*Bos taurus*), ovce (*Ovis aries*), koze (*Capra hircus*), ožje neopredeljenih primerkov drobnice (Caprinae) in prašiča (*Sus sp.*) kot kazalec starosti posameznih živali ob zakolu/poginu (prim. Grant 1982; Payne 1985, sl. 1; 1987; Rolett, Chiu 1994, 1). Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti.

Takson	Skelet. element	Dimenzija	Mere	
<i>Equus caballus</i>	Tibia	Bd	66	
		Dd	43,5	
	Calcaneus	GB	54	
	Phalanx 1	Bd	48	41*
		GL	89,5	
<i>Canis familiaris</i>	Humerus	Bd	34	
	Radius	Bp	19,5	
	Ulna	SDO	23	
		DPA	26,5	
		BPC	19	
		LO	21	
	Calcaneus	GB	13	
		GL	33	
<i>Bos cf. primigenius</i>	Astragalus	GLI	76	
		DI	44,5	
		Bd	48,5	
<i>Cervus elaphus</i>	Phalanx 2	Bp	21	21,5
		Bd	17	18
		GL	42	43
<i>Capreolus capreolus</i>	Metatarsus	SD	16	
		Bd	29,5	
<i>Vulpes vulpes</i>	Tibia	Bd	13	

435 Metrični podatki za konja (*Equus caballus*), psa (*Canis familiaris*), jelena (*Cervus elaphus*), srne (*Capreolus capreolus*), lisice (*Vulpes vulpes*) in morda pragoveda (*Bos cf. primigenius*). Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti. Vse mere so v mm. Dimenzije povzete po von den Driesch 1976.

Skelet. element	Dimenzija	Mere		
Dens	dolžina M3	31		
	širina M3	15		
Atlas	H	42		
Humerus	BT	31	33,5	
	Bd		39,5	
Radius	Bp	26	26	
Ulna	BPC	18	21	18
Femur	Bd	44		
Tibia	Bd	29		
	Dd	25		
Calcaneus	GB	22,5		
Astragalus	GLI	34,5	35	
	GLm	32,5	32,5	
	DI	21,5	18	
	Dm	20	21	
	Bd	21	21,5	
Metatarsus 3	Bp	14		
Phalanx 1	Bp	15		
	Bd	14		
	GL	33		
Phalanx 3	Ld	25		
	DLS	25		
	MBS	11		

436 Metrični podatki za prašiča (*Sus sp.*). Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti. Vse mere so v mm. Dimenzije povzete po von den Driesch 1976.

Skeletni element	A0	A0-1	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A (premešano)	Novi vek	Premešano
<i>Cornus cervi</i>				5	2	2				1	
Σ <i>Cervus elaphus</i>			1	6	4	2		1		7	3

437 Številčnost ostankov jelenjega rogovja (*Cornus cervi*) po posameznih fazah. Ločeno je podano še skupno število vseh ostankov jelena (Σ *Cervus elaphus*).

Skeletni element	<i>E. caballus</i>	<i>C. familiaris</i>	<i>F. catus</i>	<i>C. elaphus</i>	<i>C. capreolus</i>	<i>B. primigenius</i>	<i>Lepus/Oryctolagus</i>	<i>V. vulpes</i>
<i>Cornus cervi</i>				8				
<i>Cranium</i>				1				
<i>Maxilla</i>								
<i>Mandibula</i>	2			1			1	
<i>Dentes</i>	4	3						1
<i>Vertebrae</i>								
<i>Ossa coxae</i>								
<i>Scapula</i>								1
<i>Humerus</i>		1	1	2				
<i>Radius</i>		1						
<i>Ulna</i>		1					1	
<i>Carpalia</i>								
<i>Metacarpalia</i>								
<i>Femur</i>								
<i>Patella</i>								
<i>Tibia</i>	1							1
<i>Tarsalia</i>	1	1				1		
<i>Metatarsalia</i>					1			
<i>Metapodia (indet.)</i>								
<i>Ossa sesamoidea</i>								
<i>Phalanx 1</i>	3							
<i>Phalanx 2</i>				2				
<i>Phalanx 3</i>	1							

438 Zastopanost posameznih skeletnih elementov med ostanki konja (*Equus caballus*), psa (*Canis familiaris*), mačke (*Felis catus*), jelena (*Cervus elaphus*), srne (*Capreolus capreolus*), morda pragoveda (*Bos cf. primigenius*), zajca oziroma kunca (*Lepus/Oryctolagus*) in lisice (*Vulpes vulpes*). Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti.

Skeletni element	A1	A2	A3	A4	A5	A6	Σ A
<i>Processus cornualis</i>			1	1			2
<i>Cranium</i>		3	2				5
<i>Maxilla</i>			1				1
<i>Mandibula</i>	1	1	3	10		7	22
<i>Dentes</i>	2	2	3	9		8	26
<i>Vertebrae</i>			1	1		3	5
<i>Ossa coxae</i>			1	1		3	5
<i>Scapula</i>			3		1	2	6
<i>Humerus</i>			3		1	3	8
<i>Radius</i>			2	2		9	14
<i>Ulna</i>		1	4		1	3	10
<i>Carpalia</i>	1		1				4
<i>Metacarpalia</i>		2	3			4	11
<i>Femur</i>	1	1	2			7	11
<i>Patella</i>			1				1
<i>Tibia</i>			1			2	3
<i>Tarsalia</i>			4	2	1	9	18
<i>Metatarsalia</i>	1	1	2	1	1	5	11
<i>Metapodia (indet.)</i>		1				2	4
<i>Ossa sesamoidea</i>			1				2
<i>Phalanx 1</i>			3	2		2	9
<i>Phalanx 2</i>			1	4	1	1	8
<i>Phalanx 3</i>		1	1	1		1	5

439 Zastopanost posameznih skeletnih elementov med ostanki goveda (*Bos taurus*) po posameznih fazah. Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti.

Skeletni element	A1	A2	A3	A4	A5	A6	Σ A
<i>Processus cornualis</i>				1			2
<i>Cranium</i>			3			1	5
<i>Maxilla</i>		3	2				5
<i>Mandibula</i>	1	6	8	11	4	13	47
<i>Dentes</i>	1	26	11	13	4	20	76
<i>Vertebrae</i>							
<i>Ossa coxae</i>	1	1	1				4
<i>Scapula</i>						2	3
<i>Humerus</i>	1	3	3	1		1	9
<i>Radius</i>		5	4	2	2	4	18
<i>Ulna</i>		1	2				3
<i>Carpalia</i>							
<i>Metacarpalia</i>	2	2	2	1	1	3	11
<i>Femur</i>			3	1	1		6
<i>Patella</i>							
<i>Tibia</i>		3	2	1		1	8
<i>Tarsalia</i>			1	3	2		7
<i>Metatarsalia</i>		1	5			6	12
<i>Metapodia (indet.)</i>					1		1
<i>Ossa sesamoidea</i>							
<i>Phalanx 1</i>			3	1	2	3	11
<i>Phalanx 2</i>							
<i>Phalanx 3</i>							

440 Zastopanost posameznih skeletnih elementov med ostanki drobnice (Caprinae) po posameznih fazah. Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti.

Skeletni element	A1	A2	A3	A4	A5	A6	Σ A
Cranium	1	1	1				4
Maxilla			2			1	4
Mandibula				2		3	5
Dentes	1	8	6	6	3	12	37
Vertebrae	1					1	2
Ossa coxae				1		2	3
Scapula		1					1
Humerus	1	2		1		3	11
Radius		3	2	1			7
Ulna		5		1		2	10
Carpalia							
Metacarpalia						1	1
Femur				1	1		2
Patella							
Tibia		3	1			1	6
Tarsalia				4		1	6
Metatarsalia	1	1		2			3
Metapodia (indet.)						3	4
Ossa sesamoidea							
Phalanx 1			1				1
Phalanx 2							1
Phalanx 3				1			1

441 Zastopnost posameznih skeletnih elementov med ostanki prašiča (*Sus sp.*) po posameznih fazah. Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti.

Skeletni element	Dimenzija	Mere								
Dentes	dolžina M3	36,0	36,5							
	širina M3	16,0	16,0							
Atlas	BFcr	90,0								
Scapula	LG	66,0	67,0	67,0						
	BG	54,0	56,5	54,0						
	SLC		64,0							
Humerus	BT	81,0	85,0	79,5						
	Bd	89,5	90,0							
Radius	Bp	77,0	89,0							
	Bd			68,0						
Ulna	BPC	48,5								
Metacarpus	Bp	65,0	55,0	61,0	69,0					
	SD	37,0								
	Bd	65,0				69,5				
	GL	210,0								
Tibia	Dd	51,0								
Calcaneus	GB	43,0								
	GL	138,0								
Os tarsi centrale	GB	51,0	57,0							
Astragalus	GLI	55,5	65,5	68,0	69,0	68,0	68,0			
	GLm	53,0	61,0	62,0	66,0	61,5	58	79		
	DI	31,0	37,5	40,0	42,0	40,0	39,0	36,5		
	Dm	33,0		40,0	41,0	37,0		35,5	46	
	Bd	35,0	42,0	47,5	49,0	43,5	43,0	41		
Metatarsus	Bp	50,0	52,0	55,0						
	Bd				52,5					
Phalanx 1	Bp	29,5	30	31	32,5	35				
	Bd		30		32	35				
	GL		65		67	68,5				
Phalanx 2	Bp		31	31	28	36	32,5	29,5		
	Bd	35	25	26	23	30	31	27		
	GL		43	45,5	43	50	56	40,5		
Phalanx 3	Ld	58	57,5	61	53,5					
	DLS	79	72,5	85						
	MBS	27	27	26	24	25				

442 Metrični podatki za govedo (*Bos taurus*). Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti. Vse mere so v mm. Dimenzije povzete po von den Driesch 1976.

Takson	Skeletni element	Dimenzija	Mere												
<i>Capra hircus</i>	<i>Dens</i>	dolžina M3	24												
		širina M3	7,5												
	<i>Scapula</i>	LG	28												
		BG	25												
		GLP	36												
		SLC	25												
	<i>Radius</i>	Bp	32	32											
		Bd			31,5										
	<i>Tibia</i>	Bd	31												
		Dd	23												
<i>Metatarsus</i>	Bd	26	27	27											
<i>Phalanx 1</i>	Bp	15	13												
	Bd		12,5												
	GL		42												
<i>Ovis aries</i>	<i>Dentes</i>	dolžina M3	22	21	21	22	23								
		širina M3	7,5	7	7	7,5	8								
	<i>Humerus</i>	BT	29,5	29	32,5										
		Bd	31,5												
	<i>Radius</i>	Bp	28												
		SD	16												
		Bd		31											
	<i>Metacarpus</i>	Bp	23	25	25,5										
	<i>Tibia</i>	Bd	25,5	25,5	26	27	27	30							
		Dd	19,5	20	20,5	20	20,5	22							
	<i>Calcaneus</i>	GB	21												
		GL	68												
	<i>Astragalus</i>	GLI	29												
		GLm	26,5												
		DI	16												
		Dm	18												
		Bd	18												
	<i>Metatarsus</i>	Bp	22		23										
		SD	12,5	13											
		Bd	26,5	27,5											
		GL	125												
	<i>Phalanx 1</i>	Bp	14	13											
		Bd	13	11,5											
GL		41	40												
Caprinae	<i>Dentes</i>	dolžina M3	21	22	22	22	22	22,5	23	23	22,5	21,5	22	22,5	23
		širina M3	8	8	8	8,5	8,5	9	8,5	8,5	8,5	8	9	8	8,5
	<i>Scapula</i>	LG	28												
		BG	22,5												
		GLP	35												
	<i>Metacarpus</i>	Bp	21,5	29											
		SD		18											
	<i>Femur</i>	DC	24												
	<i>Metatarsus</i>	Bp	22,5												
	<i>Os tarsi centrale</i>	GB	23												
	<i>Phalanx 1</i>	Bp	13	14	14	16,5	13								
		Bd	12	12,5	13	16	12								
		GL	35	44	37	47	37								

443 Metrični podatki za drobnico (Caprinae). Upoštevano je le gradivo rimskodobne starosti. Vse mere so v mm. Dimenzije povzete po von den Driesch 1976.

4.3 Arheobotanične analize

Tjaša Tolar

Uvod

V pregled in obdelavo smo prejeli 58 arheobotaničnih vzorcev rastlinskih makroostankov (semen, plodov, oglja). Pridobljeni so bili z mokrim sejanjem vzorcev sedimenta in ročnim prebiranjem semen, plodov in oglja iz posušenih frakcij, ujetih na sitih. Vzorci sedimenta so bili odvzeti po subjektivni presoji izkopavalca, in sicer z mest, kjer so bili že na terenu vidni žganina, večje jame ali npr. ohranjene posode, napolnjene s sedimentom.

Tla na najdišču so bila izjemno suha, tako tudi arheobotanični vzorci. Ohranjeni so predvsem zogleneli makroostanki, ki so bili vsi pregledani pod stereomikroskopom Leica MZ75 z do 50-kratno povečavo. Identifikacija je potekala s pomočjo slikovnih ključev (npr. Anderberg 1994; Cappers *et al.* 2006; Berggren 1981) in lastne referenčne zbirke semen in plodov. Strokovna nomenklatura (tj. poimenovanje rastlinskih vrst) sledi Mali flori Slovenije (Martinčič *et al.* 1999).

Rezultati in kratka diskusija

Prevladujejo zogleneli arheobotanični ostanki predvsem kulturnih (gojenih) rastlinskih vrst in oglje. Rezultati identificiranih semen oziroma plodov iz 58 vzorcev so predstavljeni na sl. 446. Ugotovljenih je bilo 16 rastlinskih taksonov, od tega 11 kulturnih: osem poljedelskih (žita in stročnice) in tri sadne, drevesne vrste (oljka, breskev, trta), ki so bile najverjetneje gojene (sl. 444, 445). Ostalih pet taksonov pripada naravnemu rastju, tj. ruderalnim rastlinam (npr. plevelom) ali običajnemu rastju, ki uspeva v bližnji okolici (npr. leska, hrast). Gre za najdbe, ki so za rimsko obdobje povsem običajne, pa vendar z vidika slovenske arheobotanike pomembne, saj gre za eno redkih tovrstnih raziskav s slovenskega prostora ter s tem pridobljenih dokazov o prisotnosti in uporabi nekaterih rastlinskih vrst na območju Slovenije.

Splošna arheobotanična slika semen in plodov s Školaric kaže na številčno prevlado ostankov žitaric, predvsem ječmena (*Hordeum vulgare*). Številčno skromnejši, vendar arheobotanično zelo zanimivi so ostanki gole pšenice (*Triticum durum/turgidum/aestivum*), predhodnice današnje navadne pšenice, na katero smo doslej na območju Slovenije v majhnih količinah naleteli šele od železne dobe dalje (Tolar, neobjavljeno). Med stročnicami prevladujejo ostanki grahorja (*Lathyrus sp.*) in graha (*Pisum sativum*), manj je grašice (*Vicia sp.*) ter leče (*Lens culinaris*). Vsi identificirani taksoni dokazujejo poljedelsko aktivnost (sl. 444).

444 Zogleneli ostanki poljedelskih taksonov: a) ječmena, b) gole pšenice, c) graha in d) grahorja (fotografiral M. Zaplatil).

445 Zogleneli ostanki sadnih vrst: a) oljke, b) vinske trte in c) breskve (fotografiral M. Zaplatil).

Kar se navzočnosti tiče, je, poleg oglja, ki je prisoten v vseh vzorcih (torej 100 % navzoč), z daleč največjo navzočnostjo med semeni oziroma plodovi zastopana oljka (*Olea sativa*), in sicer v 31 vzorcih (tj. 53 % navzočnost). Najverjetneje je bila gojena v bližnji okolici same vile. Tudi pečke vinske trte (*Vitis vinifera*), čeprav z manjšo navzočnostjo (v 7 vzorcih; 12% navzočnost) in številčnostjo, kažejo na gojenje (glej: Tolar *et al.* 2008). Ugotovljeni so bili tudi posamični ostanki breskve (*Prunus persica*) in domnevno slive (*Prunus sp.*) (sl. 445).

Seznam arheobotanično raziskanih vzorcev v tabeli je urejen kronološko (sl. 446: vrstica okvirna datacija) in prostorsko (sl. 446: vrstica okoliščine najdbe).

Najbolj zanimivi in izpovedni so vzorci, odvzeti iz kuhinje (predvsem s kurišča in krušne peči), shrambe ter skladišča (sl. 446: obarvano), vsi iz obdobja 4. do prve polovice 5. stoletja, ko je vila živela svojo zadnjo fazo. Gre namreč za ostanke zadnjega požara (zadnje ruševine), po katerem je bila vila dokončno zapuščena (pogl. 2.3.6: 6. faza). Iz predhodnih požarov (tj. iz starejših faz) se je ohranilo manj arheobotaničnih ostankov, verjetno zaradi same večkratne obnove vile, česar posledica je tudi odvoz starih ruševin in z njimi arheoloških ostankov. Iz ostalih vzorcev, predvsem polnil oziroma zasutij jam in kanalov (sl. 446), je prav tako najdenih precej rastlinskih makroostankov, ki kažejo zelo podobno sliko kot rezultati iz prej naštetih prostorov iz istega obdobja.

Takson		Ohranjenost		Vzorec											
				SE	232	299B	295B	311	409	422A	577	596	331	361	280
Latinsko	Slovensko			Okoliš- čine najdbe	Polnilo kanala	Polnilo kanala	Polnilo kanala z najdbarni	Zasutje prostorov, tlakov	Vrhnje zasutje odvodnega kanala	Srednje zasutje odvodnega kanala	Polnilo odvodnega kanala	Polnilo jame	Žganinska plast	Zemljen tlak v prostoru	Ruševina strehe skladišča po požaru
		cel	C	kulturna			1			1					
<i>Cerealia</i>	žita	cel	C	kulturna			1			1					
<i>Hordeum vulgare-naked</i>	goli ječmen	cel	C	kulturna						17			77		
		fragm.	C							2					
<i>Hordeum vulgare-hulled</i>	ječmen z močnimi plevami	cel	C	kulturna											
		fragm.	C												
<i>Triticum durum/ turgidum/ aestivum</i>	gola pšenica	cel	C	kulturna											
		fragm.	C												
<i>Avena/Poaceae</i>	oves/trave	cel	C	?kulturna											
		fragm.	C												
<i>Phaseolus sp.?</i>	fižol	cel	N	kulturna											
<i>Pisum sativum</i>	navadni grah	cel	C	kulturna										1	
		fragm.	C												
<i>Lens culinaris</i>	navadna leča	cel	C	kulturna											
<i>Lathyrus sativus/ cicera</i>	navadni grahor	cel	C	kulturna											
		fragm.	C												
<i>Vicia sp.</i>	grašica	cel	C	?kulturna											
<i>Olea sativa</i>	oljka	cel	C	gojeno					2						
		fragm.	C			12	1	10	7	2	18				
		cca. cel	C			2		1	1		2				
<i>Vitis vinifera</i>	vin. trta	cel	N	gojeno		1, dnk									
<i>Vitis vinifera</i>	vin. trta	cel	C					1				1			
<i>Prunus persica</i>	breskev	fragm.	C	gojeno			1								
<i>Prunus sp.</i>	sadno drevje	fragm.	C												
<i>Quercus sp.?</i>	hrast	baza	C												
<i>Corylus avellana</i>	navadna leska	baza	C												
<i>Fallopia sp.</i>	slakovec	fragm.	C	pleveli			1								
<i>Carex sp.</i>	šaš	cel	C	trave, pleveli										4	
Ostale najdbe	NZ	cel	C				12	4						5	
		fragm.	C												
		cel	N												
	Oglje		C		25	80	20	40	43	50	100	100	15	20	25
	Les	vejice	N												
	Kosti		C												
			N												
Kamni		C							2				6		

446 (strani 244–247) Arheobotanična tabela s seznamom identificiranih rastlinskih vrst v posameznih vzorcih (rumena – prostor B; modra – skladišče, prostora SK2 in SK3; oranžna – shramba, prostor K).

				SE	442	442	442B	442	469B	637B	445	445	
				Sek.	11	11	11	11	11	10	10	10	
				Kv.	D1	D1	D1	D1	E1	C1	C2	C1	
				Flot. št.	39	39	40	41	68	95	88	42	
				okvirna datacija	7	7	7	8	8	7	8	8	
Takson		Ohranjenost		okoliščine najdbe									
Latinsko	Slovensko												
<i>Cerealia</i>	žita	cel	C	kulturna	12							3	
		fragm.	C			XXX							
<i>Hordeum vulgare-naked</i>	goli ječmen	cel	C	kulturna	236	2675	6		2				
		fragm.	C			XXX							
<i>Hordeum vulgare-hulled</i>	ječmen z močnimi plevami	cel	C	kulturna		42							
		fragm.	C			X							
<i>Triticum durum/turgidum/aestivum</i>	gola pšenica	cel	C	kulturna	102	207							
		fragm.	C			X							
<i>Avena/Poaceae</i>	oves/trave	cel	C	?kulturna		16							
		fragm.	C			X							
<i>Phaseolus sp.?</i>	fižol	cel	N	kulturna									
<i>Pisum sativum</i>	navadni grah	cel	C	kulturna	8	48							
		fragm.	C			X							
<i>Lens culinaris</i>	navadna leča	cel	C	kulturna		2							
<i>Lathyrus sativus/cicera</i>	navadni grahor	cel	C	kulturna		288							
		fragm.	C			XX							
<i>Vicia sp.</i>	grašica	cel	C	?kulturna		11							
<i>Olea sativa</i>	oljka	cel	C	gojeno	3	2		37	1				
		fragm.	C		5	19	25	84	19			6	
		cca. cel	C		1	1	2	21	4			1	
<i>Vitis vinifera</i>	vin. trta	cel	N	gojeno									
<i>Vitis vinifera</i>	vin. trta	cel	C										
<i>Prunus persica</i>	breskev	fragm.	C	gojeno		3		1					
<i>Prunus sp.</i>	sadno drevje	fragm.	C										
<i>Quercus sp.?</i>	hrast	baza	C										
<i>Corylus avellana</i>	navadna leska	baza	C			1							
<i>Fallopia sp.</i>	slakovec	fragm.	C	pleveli									
<i>Carex sp.</i>	šaš	cel	C	trave, pleveli									
Ostale najdbe	NZ	cel	C			1							
		fragm.	C		1	19			1			3	
		cel	N										
	Oglje		C		60	151	24	6	50	20	15	301	
	Les	vejice		N									
				C									
Kosti			N			10							
			C			XXX							

Kuhinja iz 4. in prve polovice 5. stoletja

Sama kuhinja (prostor SK3 v skladišču) predstavlja enega izmed arheobotanično skromnejših prostorov. Najdeni so bili zgolj: tri žitna zrna, pečka oljke in želod (sl. 446 – modro), medtem ko sta kurišče in krušna peč, ki se nahajata v prostoru kuhinje, bolj bogata. V slednjih (sl. 446 – rumeno) je bilo najdenih več ostankov oljke (*Olea sativa*) ter dve pečki vinske trte (*Vitis vinifera*). Med poljedelskimi rastlinami sta bili najdeni dve zrni žitaric (ječmen ali pšenica) in eno fižolovo zrno, ki pa je zelo verjetno recentnega izvora.

Shramba iz 4. in prve polovice 5. stoletja

Prostor shrambe (prostor K) se je izkazal za arheobotanično najbogatejši del posestva (sl. 446: oranžno). Tu je bilo najdenih več žitnih zrn: ječmena (*Hordeum vulgare*), pšenice (*Triticum durum/turgidum/aestivum*) in najverjetneje tudi ovsa (*Avena sp.*) ter več vrst stročnic (grahor, grah, leča, grašica), kar dokazuje raznoliko samooskrbo vile. Poleg žit in stročnic, ki so najverjetneje predstavljali osnovno prehrano tam živečih ljudi, so bile v precejšnjem številu tudi tu odkrite pečke oljke. Poleg poljedelske in oljčne kulture lahko potrdimo tudi sadjarsko aktivnost vile, ki jo dokazujejo najdbe breskovih pečk.

Iz prostora shrambe sta omembe vredna še dva vzorca, odvzeta iz kamnitega možnarja in dolija. V obeh prevladujejo pečke oljke. V možnarju je poleg ohranjena še pečka breskve, v doliju pa dve zrni ječmena.

Ostali vzorci: polnila oziroma zasutja jam in kanalov iz druge polovice 1. do 3. stoletja

Tudi iz zasutih jam ter kanalov iz zgodnejšega obdobja je najdenih največ pečk oljk, nekaj žitnih zrn in dve pečki vinske trte. Poleg pa še ena pečka breskve ter nekaj semen plevelnih/ruderalnih rastlin, kot sta slakovec in šaš.

Ostali vzorci: polnila oziroma zasutja jam in kanalov iz 4. in prve polovice 5. stoletja

Iz mlajših zasutij so najdene pečke oljk in vinske trte ter ena pečka sadnega drevja – cf. slive (*Prunus sp.*).

Povzetek

Na podlagi rezultatov najbolj bogatih in izpovednih vzorcev (sl. 446 – obarvano), ki pripadajo istemu obdobju, tj. 4. in prvi polovici 5. stoletja n. št., ko je vila živela svojo zadnjo fazo, lahko zaključimo, da so se njeni prebivalci ukvarjali tako s poljedelstvom kot tudi s sadjarstvom in vrtnarstvom. Med poljščinami prevladuje ječmen, sledi pšenica, ovsja je le za vzorec. Med stročnicami pa lahko zaznamo večji pomen navadnega grahorja, sledi mu grah, medtem ko je leče in grašice le za vzorec. Po številu najdenih semen/plodov (ki pa ni statistično zanesljivo) naj bi med sadnimi vrstami imelo oljkarstvo najverjetneje večji pomen kot vinogradništvo. O pomenu obeh proizvođenj pričajo tudi arhitekturni ostanki (glej poglavje 5.1 – Posestvo vile na Školaricah). Breskve in ostalo sadje so, glede na majhno število najdb, očitno uporabljali le kot dodatek k vsakodnevni prehrani.

4.4 Antropološko-osteološka analiza

Zdravka Hincak

Določitev spola in starosti

Skeletom otrok je zelo težko z veliko natančnostjo določiti spol. S pregledom spodnje čeljusti smo analizirali kot, ki tvori *trigonum menta/e* z ostalim telesom (Loth *et al.* 2001). Pri pregledani kosti kot ni izrazit, tako da ves del čeljusti daje vtis zaobljenosti, od same brade pa do *ramus mandibulae*. Bolj zanesljiva metoda je analiza medeničnih kosti. Ugotovili smo prisotnost *arcus compositus* na medenici in tako potrdili ženski spol osebe.

V analizi uporabljene metode za določitev starosti zajemajo raziskave kostnega in dentalnega materiala. Dentalne analize po Liversidgeu (1998) so zajele merjenje dolžine stalnih zob zgornje čeljusti (*maxilla*): desni prvi sekalec (9,9 mm) in levi prvi molar (10 mm) (4,46 let). Po izmerah lahko določimo starost osebe med 3,85–4,46 let. Po Ubelakru (1978) je stopnja razvoja zob v čeljusti v razponu 4 let \pm 12 mesecev. Po primerjavi z Boltonovimi standardi (Broadbent, Golden 1975) je potrjena starost osebe štiri leta. Po dentalnih analizah je bila starost osebe v času smrti 4 leta \pm 6 mesecev.

Morfometrijski podatki, izmera dolžine desne nadlahtnice (130,2 mm) in obeh stegnenic (leva – 173 mm, desna – 172 mm) so primerjani s tabelami Stloukal in Hanakove (1978). Glede na dolžino vseh kosti znaša starost osebe okrog dve in pol do tri leta. Tako odstopanje v starostni opredelitvi kostnega in dentalnega materiala v korist stopnje razvoja zob predpostavlja oziroma kaže na določene zdravstvene in prehranske probleme, ki vodijo do zakasnitve v razvoju kostnega dela skeleta.

Patološke spremembe

Potrjena je bilateralno *cribra orbitalia* druge stopnje. *Cribra orbitalia* (*usura orbitae*, *hyperostosis spongiosa orbitae*) je sprememba na kostnem anterolateralnem delu orbite in je del splošnega patološkega stanja, znanega pod imenom *Hyperostosis porotica*, ki zajema kosti lobanje, *os parietale*, in redkeje *os occipitale*. Spremembe na kostnem tkivu povzročijo zmanjšana proizvodnja rdečih krvnih teles v telesu v mrežastih votlinah dolgih kosti in spongiozni kostnini ploščatih kosti (Goodman *et al.* 1984). Opisuje se kot lezija, remodeliranje gornjega sloja trde kosti, ki napreduje glede na stadij – od začetnega, ko so vidne diskretne perforacije na površini kosti, do pravih lezij, ko je razširitev plasti diploe tako intenzivna, da popolnoma resorbira zunanji sloj ob

prekomerni rasti trabekularne kosti (Aufderheide, Rodrigues Martin 1998).

Cribra orbitalia se običajno pojavlja v otroštvu. Razlogi za njen nastanek so prehrabeni, stres in bolezen, običajno anemija zaradi pomanjkanja železa. Čeprav večina avtorjev (Webb 1995) meni, da mesto nastanka lezije določa starostno dobo posameznika, pa nekatere študije predvidevajo, da je mesto nastanka odvisno od vrste stresa, ki jo povzroči (Larsen 1997). Raziskave arheoloških populacij prinašajo nova spoznanja o vzroku nastanka lezij. Po rezultatih nekaterih nastanek ni povezan s pomanjkanjem železa, ampak s pomanjkanjem vitamina C (Grupe 1995), spet drugi pa nastanek pojasnjujejo z infekcijo ali patogenim stresom (Larsen 1997). Demografske študije arheoloških populacij kažejo na kar 15,5 let nižjo pričakovano starostno dobo v skupinah, kjer se pojavlja *cribra orbitalia* (Mittler, Gerven 1994). Drugih patoloških sprememb na raziskanem skeletu nismo našli.

Epigenetski znaki

Na levem prvem molarju zgornje čeljusti, na lingvalni strani stene zobne krone, je vidna dodatna stranska izboklinica, Carabellijev znak. Čeprav je najpogosteje izražena kot manjša ali večja izboklina, se neredko pojavlja tudi v obliki brazde. Danes je ta epigenetski znak najbolj razširjen pri Kavkazijcih, vendar za to še ni zadovoljive razlage.

Povzetek

Skelet iz Školaric je pripadal otroku ženskega spola (*infans*), staremu 4 leta \pm 6 mesecev. Od patoloških sprememb smo potrdili bilateralno *cribra orbitalia* 11 stopnje po Brothwellu. Opisana patološka sprememba v tem stadiju ni mogla povzročiti smrti osebe, lahko pa predstavlja posledico resnih zdravstvenih težav. Na levem molarju zgornje čeljusti je opažen epigenetski znak, Carabellijev znak v obliki izbokline. Ta značilnost se najpogosteje pojavlja med evropsko populacijo (Hillson 1996).

4.5 Analize žlindre

4.5.1 Makroskopska analiza žlindre

Tomaž Verbič

Skupaj je bilo pregledanih 470 kosov žlindre iz 67 vzorcev (sl. 454). Od teh je bilo 344 kosov nemagnetnih, 99 kosov slabo in 8 srednje magnetnih. 12 kosov je bilo magnetnih, sedem kosov, večinoma sicer zelo majhnih, pa je pripadalo odlomkom kovanega železa.

Skupna teža vzorcev je bila 18,239 kg. Od tega je bilo nemagnetne žlindre 58 %, slabo in srednje magnetne 25 % in 3 %, 13 % je bilo magnetne žlindre¹³, 1 % pa je bilo odlomkov kovanega železa.

Večina kovaškega in metalurškega gradiva je povezana z gospodarskim objektom, skladiščem in dvoriščem.

Z metalurškimi metodami¹⁴ so bili analizirani naslednji vzorci (sl. 447).

Iz rezultatov analiz lahko zaključimo, da se je na tej lokaciji odvijala kovaška dejavnost, vzorec **G1120** (sl. 448) nakazuje na to razlago. VZ 102 (sl. 449) je verjetno ostanek pridobivanja kovanega železa, hkrati pa morda čakal na ponovno kovaško obdelavo. Obstaja sicer možnost, da VZ 59 (sl. 450), ki ne izkazuje povezanosti s kovinskim železom, izhaja iz obloge metalurške peči, vendar s tem metalurška dejavnost taljenja rude ni dokazana. Lahko je le ostanek obloge kovaškega ognjišča. Glede na samo oddaljenost nahajališč železove rude od arheološkega najdišča Školarice se ta možnost zdi celo bolj verjetna. To vprašanje ostaja odprto.

Razen tega smo z metodo XRF (X-ray fluorescence) spektroskopije določili kemično elementarno sestavo nekaterih kovinskih najdb. Na sl. 451 je prikazana povprečna sestava analiziranega predmeta.

Sestava vzorca **G2520** (sl. 452) nakazuje na možnost kovaškega vtiskanja bakrenih nitk oziroma žic v železen predmet. Preseneča visok odstotek fosforja v vzorcih **G1126** (sl. 453) in **G2520**. Majhna specifična teža predmeta **G1126** je posledica prisotnosti silicija in fosforja (skupaj 24 %).

Št. vzorca	Opis	Število kosov	Teža (g)	Kv.	SE	Stavba/prostor	Magnetnost/kovanje
58	Izbran kos kovanega železa, sicer v vzorcu večinoma nemagnetni kosi žlindre	42	869	08/D3	201	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	večinoma nemagnetni kosi, dva ploščata kosa železa (znaki kovanja), rja
59	Izbran kos lahke porozne žlindre s polkrožnim odtisom, glede na makroskopski izgled silikatna sestava; sicer 52 kosov - 5 večjih pogač do 7 cm, le nekaj manjših kosov do 2 cm	52	3100	08/D3	201	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	večinoma nemagnetni kosi, redki slabo magnetni
102	Glede na makroskopski izgled »volk«; večja pogača okrogle oblike in konveksnega/polokrožnega preseka vel. 13 × 11 cm, db. 4,5 cm	1	1097	12/A5	386	zgornje dvorišče	magneten

447 Vzorci žlindre, analizirani z metalurškimi metodami.

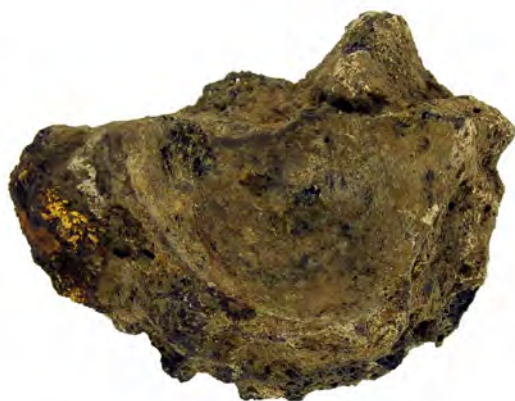
448 Vzorec žlindre PN KOV 58 – G1120.

449 Vzorec VZ 102.

13 Samo en kos (VZ 102) je tehtal več kot 1 kg.

14 Analize izvedene na Oddelku za materiale in metalurgijo, NTF, Univerza v Ljubljani; poglavje 4.5.2.

450 Vzorec VZ 59.

	Fe	Cu	P	Sn	Pb	Al	Si	Ostalo
PN505	66		11			8	13	2
PN393	47	29	9	5	5	1	3	1
PN804	90			5	2	1	1	1

451 Tabela. Povprečna sestava analiziranega predmeta.

452 Vzorec PN KOV 393 – G2520.

453 Vzorec PN KOV 505a – G1126.

Št. vzorca	SE	Kv.	Stavba/prostor	Opis	Magnetnost/kovanje	Št. kosov	Teža (g)
003	201	08/F5	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 kos (4 × 4 × 2,2 cm)	magneten	1	81
005	201	08/F3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 manjši kos, dolž. 3 cm	slabo magneten	1	14
008	001	11/E2	cel izkop	1 manjši kos, dolž. 3 cm	nemagneten	1	11
009	303	04/E7	zgornje dvorišče, skladišče, dovoz	1 manjši kos, dolž. 2 cm	nemagneten	1	5
010	201	08/F5	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	2 manjša kosa, dolž. 3 cm	nemagneten	2	14
011	001	11/C3	cel izkop	1 manjši kos, dolž. 1.6 cm	magneten	1	5
015	001	08/F5	cel izkop	1 manjši kos, dolž. 3 cm	srednje magneten	1	7
016	201	08/F5	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	3 kosi: 2 večja, dolž. 5 cm, 1 manjši kos, dolž. 2 cm	manjši magneten, večja nemagnetna	3	108
017	201	08/F3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	17 manjših kosov, dolž. 0,5 - 3 cm	nemagneten	17	41
018	203	08/F4	gospodarski objekt / prostor V, EE	4 manjši kosi, dolž. 0,5 - 3 cm	en košček železa z rjo, ostali slabo magnetni	4	21
019	201	08/A3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 manjši kos, dolž. 3 cm	slabo magneten	1	16
025	001		cel izkop	1 manjši kos, dolž. 2 cm	srednje magneten	1	11
028	214	08/D4	gospodarski objekt / prostor T-U	pogača vel. 7 × 7 cm; deb. 4.5 cm	slabo magneten	1	227
029	201	08/D5	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 manjši kos, dolž. 4 cm	nemagneten	1	20
031	303	13/A2	zgornje dvorišče, skladišče, dovoz	1 manjši kos, dolž. 3.5 cm	nemagneten	1	11
033	101	25/E3	terme	3 manjši kosi, dolž do 2 cm	nemagneten	3	7
034	201	08/F5	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	2 manjša kosa, dolž do 2 cm;	nemagneten	2	12
035	001	13/A4	cel izkop	1 manjši kos, dolž. 1,5 cm	nemagneten	1	4
036	204B	08/F4	gospodarski objekt / prostor EE	3 manjši kosi, dolž do 2 cm	en majhen kos železa (sled kovanja), dva magnetna kosa	3	14
037	201	08/E5	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	2 kosa, dolž. 1 in 4 cm	nemagneten	2	35
039	227	08/B4	gospodarski objekt / območje Š, T-U	večja gmota, dolž. 7 × 5 × 4 cm	slabo magneten	1	192
040	209	08/A3	spodnje dvorišče, gospodarski objekt / prostor JJ, HH, II, FF, GG	16 kosov, v glavnem manjši do dolž. 2 cm; 1 večji kos do 5 cm	nekaj slabo magnetnih, ostali nemagnetni	16	103
041	303	13/A1	zgornje dvorišče, skladišče, dovoz	1 manjši kos, dolž. 2 cm;	nemagneten	1	5
042	322	12/D1	gospodarski objekt / prostor O	1 manjši kos, dolž. 1,5 cm;	nemagneten	1	7
043	201	08/B4	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 večji kos, dolž. 6 cm;	slabo magneten	1	85
044	001	12/B2	cel izkop	1 manjši kos, dolž. 2,5 cm;	nemagneten	1	14
046	354	12/A3	gospodarski objekt / prostor D, D'	3 kosi, 2 manjša dolž. 2 cm; 1 večji dolž. 5 cm	en slabo magneten, dva nemagnetna	3	114
048	354	12/A2	gospodarski objekt / prostor D, D'	4 kosi; 1 večja pogača premera 8 cm; 2 srednja kosa do 3 cm, 3 manjši do 1 cm	dva slabo magnetna kosa, ostali nemagnetni	5	282
049	321	12/B3	gospodarski objekt / prostor F, G, H, I, D, D', E...	1 manjši kos, dolž. 3 cm;	nemagneten	1	18
050a	354	12/A3	gospodarski objekt / prostor D, D'	20 kosov; 2 večja kosa dolž. 6 in 7 cm; 7 srednjih ok. 4-5 cm; 11 manjših 1-2 cm	večinoma nemagnetni in slabo magnetni kosi, nekaj kosov železa, sledovi kovanja (ploščat raven in ploščat ukrivljen kos), rja	20	465
051	203	08/E4	gospodarski objekt / prostor V, EE	2 kosa dolž. 4 cm	slabo magnetna kosa	2	70
052	201	08/B3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 kos dolž. 4 cm	nemagneten	1	51
053	203	08/E5	gospodarski objekt / prostor V, EE	1 kos dolž. 4 cm	nemagneten	1	36
054	209	08/B3	spodnje dvorišče, gospodarski objekt / prostor JJ, HH, II, FF, GG	1 kos dolž. 3.5 cm; 2 kosa 1,5 cm	slabo magnetna kosa	3	79
055	201	08/D4	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	7 kosov; 2 večja kosa dolž. 7 in 5 cm, 1 srednji 3 cm; 4 kosi po 1 cm	nemagneten	7	151
057	001	12/A2	cel izkop	1 manjši kos, dolž. 1cm; 1 večji kos dolž. 5cm	slabo do srednje magnetna kosa	2	44

Št. vzorca	SE	Kv.	Stavba/prostor	Opis	Magnetnost/kovanje	Št. kosov	Teža (g)
058	201	08/D3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	42 kosov 1- 6 cm	večinoma nemagnetni kosi, dva ploščata kosa železa (znaki kovanja), rja	42	869
059	201	08/D3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	52 kosov - 5 večjih pogač do 7 cm, ki so tudi težke, 1 večji kos zelo lahek z polkrožnim odtisom (v analizo), ostali kosi so večinoma težki in velikosti 4-6 cm (med njimi so redki zelo lahki), le nekaj manjših kosov do 2 cm	večinoma nemagnetni kosi, redki slabo magnetni	52	3100
060	209	08/C3	spodnje dvorišče, gospodarski objekt / prostor JJ, HH, II, FF, GG	19 kosov od 2 do 6 cm, vglavnem ok. 4 cm	večinoma nemagnetni kosi, redki slabo magnetni	19	519
061	201	08/C3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 kos, dolž. 3,5 cm;	nemagneten	1	23
062	201	08/E3	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 trikoten kos, dolž. 5 cm; verjetno uporabljen pri gradnji, saj na njem vidne sledi malte in sekundarne prežganosti (pregledal Verbič)	nemagneten	1	21
063	001	12/B3	cel izkop	4 kosi: 1 večja pogača dolž. 10 cm; 1 srednji kos 5,5 cm; 2 manjša kosa ok. 2 cm	en manjši kos magneten, največji srednje magneten, dva nemagnetna	1	335
064	001	12/E1	cel izkop	1 kos dolž. 5 cm	magneten	1	65
069	341	12/A1	gospodarski objekt / prostor L/P	1 manjši kos, dolž. 1,5 cm;	nemagneten	1	8
071	101	26/C3	terme	strojni izkop; 1 manjši kos, dolž. 3 cm;	nemagneten	1	13
072	321	12/B2	gospodarski objekt / prostor F, G, H, I, D, D', E...	2 kosa: 1 manjši kos, dolž. 1,5 cm; 1 srednji kos 5.5 cm	nemagneten	1	75
073	303	12/D3	zgornje dvorišče, skladišče, dovoz	2 kosa: 1 manjši kos, dolž. 1,5 cm; 1 srednji kos 4 cm; žindra je bila sekundarno uporabljena, saj vidne sledi malte na njej	nemagneten	2	40
075	001	12/C1	cel izkop	1 kos dolž. 3.5 cm	srednje magneten	1	18
076	209	08/D3	spodnje dvorišče, gospodarski objekt / prostor JJ, HH, II, FF, GG	večja količina kosov žindre od pogač ok. 6 cm do malih kosov 1 cm; analizo 4 srednje velike pogače 6-8 cm	večinoma nemagnetni, zelo redki slabo magnetni kosi	60	3407
077	209	08/D3	spodnje dvorišče, gospodarski objekt / prostor JJ, HH, II, FF, GG	večja količina kosov žindre; nekaj pogač dolž. 6 cm, veliko manjših kosov do 1,5 cm	večinoma nemagnetni, zelo redki slabo magnetni kosi	113	3875
078	209	08/D3	spodnje dvorišče, gospodarski objekt / prostor JJ, HH, II, FF, GG	40 kosov: 2 večji pogači dolž. 10 cm, ostali kosi 1-6cm	nemagnetni kosi	40	1465
082	227	08/D4	gospodarski objekt / območje Š, T-U	2 kosa dolž. 2-3 cm	en magneten, en nemagneten	2	19
091	001	11/D1	cel izkop	1 kos dolž. 3 cm	nemagneten	1	22
093	201	08/D4	skladišče, gospodarski objekt, deviacija	1 kos dolž. 4 cm	nemagneten	2	14
096	321	12/B1	gospodarski objekt / prostor F, G, H, I, D, D', E...	1 kos dolž. 6 cm	magneten	1	42
098	319	13/A2	gospodarski objekt / prostor J	1 kos dolž. 3 cm	nemagneten	1	5
099	101	26/E3	terme	1 kos dolž. 2 cm	nemagneten	1	6
102	386	12/A5	zgornje dvorišče	večja pogača okrogle oblike in konveksnega/polkrožnega preseka vel. 13 × 11 cm, deb. 4,5 cm	magneten	1	1097
103	386	12/B5	zgornje dvorišče	1 kos dolž. 1 cm	nemagneten	1	4
104	386	12/A5	zgornje dvorišče	1 kos dolž. 4 cm	magneten	1	65
106	001	10/B2	cel izkop	3 kosi: 1 kos 6 cm, 2 kosa 3-4 cm	nemagneten	3	90
107	001	10/C2	cel izkop	2 kosa 5-6 cm	nemagneten	2	124
108	377	12/A3	gospodarski objekt / prostor B	1 kos 5 cm	nemagneten	1	51
111	361	12/B3	gospodarski objekt / prostor B	1 kos dolž. 2 cm	nemagneten	1	14
370	508	27/A5	terme / notranje dvorišče	večja gmota; dimenzije(?)		1	169
371	408	09/D1	skladišče	1 odlomek gmote 9 × 7 cm, deb. 3 cm, polkrožne oblike oz krožne in konkavne oblike v celoti	slabo magneten	1	304
Skupaj						470	18239

454 Tabela pregledanih vzorcev žindre.

4.5.2 Analiza arheometalurških vzorcev

Matjaž Knap, Jožef Medved

Uvod

Pridobivanje železa je v preteklih stoletjih potekalo v nizkih jaškastih pečeh. Dno jame in stene jaška so prekrili z glino, ki je bila uporabljena kot izolacijski material. Dovolj visoke temperature za delno taljenje železove rude so dosegli s vpihavanjem zraka skozi odprtine na dnu ali v steni blizu dnu reaktorja.

Vsip v metalurško peč je bil sestavljen iz mešanice železove rude in oglja. Železova ruda je bila večinoma relativno bogata, kar pomeni, da je bila vsebnost železovega oksida, predvsem Fe_2O_3 , in železovega karbonata, FeCO_3 , relativno velika. Poleg mineralov, ki so vsebovali železo, je bila v rudi tudi jalovina, sestavljena pretežno iz kremena, SiO_2 .

Oglje je imelo dvojno vlogo, z zgorevanjem je dajalo toploto, ki je bila potrebna za mehčanje, nataljevanje in taljenje železonosnega vsipa. Oglje pa je bilo uporabljeno tudi kot reducent za redukcijo železovih oksidov. Redukcija je potekala v več stopnjah, iz Fe_2O_3 v Fe_3O_4 , iz Fe_3O_4 v FeO in, v primeru doseženih dovolj visokih temperatur, iz FeO v železo.

Pri segrevanju mešanice rud, kremena in oglja je s povečevanjem temperature nastajala žlindra, ki je običajno vsebovala fajalit $2\text{FeO} \cdot \text{SiO}_2$ s tališčem $1205\text{ }^\circ\text{C}$. Različni dodatki, ki so jih dodajali za tvorjenje žlindre, so še dodatno zniževali njeno tališče. Tališče žlindre pa so zniževali tudi oksidi alkalij (K_2O , Na_2O) iz pepela oglja.

Segrevanje in taljenje v primitivnih metalurških pečeh je potekalo več ur. Rezultat je bila gmota, ki jo je večinoma sestavljala žlindra, v kateri so bili različno veliki deli kovinskega železa. Iz tega skupka, ki je bil bogat z železovim oksidom, so kovinsko železo dobili s ponovnim segrevanjem in kovanjem. Na ta način so pri temperaturah med 1100 in $1200\text{ }^\circ\text{C}$ iz kovinskega železa iztisnili žlindro, ki je bila tekoča ali v testastem stanju.

Razlog, zakaj se reducirano kovinsko železo ni naogljilo na več kot približno $0,1\text{ mas. \%}$, je bila prisotnost FeO v žlindri. Nastalo kovinsko železo je bilo zato preoblikovalno in ga je bilo mogoče kovati.

Rezultati raziskav

V raziskavi smo z različnimi metodami pregledali in analizirali tri vzorce. Za dva vzorca (VZ 59 in VZ 102) smo na osnovi teže, oblike in površine predvidevali, da sta vzorca žlindre; tretji vzorec (**G1120**) pa je bil kovinski vzorec.

Vzorec žlindre VZ 59 je nemagneten, medtem ko je vzorec žlindre VZ 102 magneten. Na osnovi tega smo sklepali, da ta vzorec vsebuje železo ali železov oksid – magnetit.

Makroskopski posnetki prereзов

Na prerezu žlindre z VZ 59 (sl. 455) ni opaziti kovinskih kapljic železa. Prav tako nismo opazili lukenj, ki bi pričale o poteku redukcije v tej žlindri. Možno je tudi, da gre za del gline iz obloge peči.

Na prerezu VZ 102 (sl. 456) se vidijo večje luknje, za katere sklepamo, da so nastale kot posledica redukcijskih procesov v reaktorju. Nastale so kot posledica oglja, ki je ostalo ujeto v žlindri, ali pa mehurčkov ogljikovega monoksida.

Prerez vzorca **G1120** kaže, da je celoten kos sestavljen pretežno iz kovinskega železa (sl. 457). Površina je že deloma korodirana.

Optična mikroskopija

Z optičnim mikroskopom smo slikali dva vzorca, vzorec žlindre VZ 102 in kovinski vzorec **G1120**.

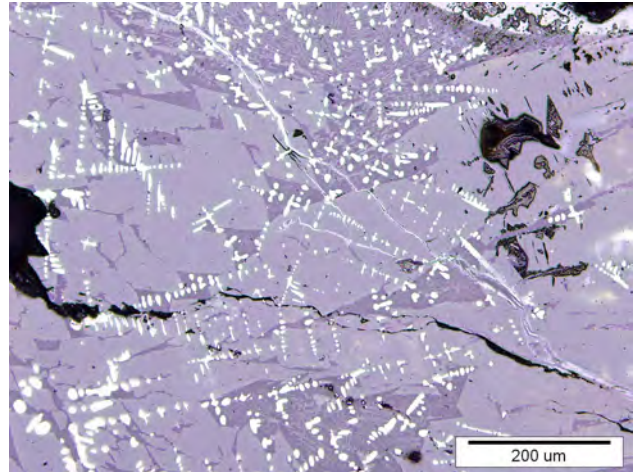
Vzorec žlindre VZ 102: na sl. 458–461 vidimo, da je vzorec heterogen. Sestavljen je iz delno staljenih, različno reduciranih železovih oksidov ter različnih faz žlindre z višjimi tališči. Luknje v vzorcu, črne površine, so verjetno posledica zgorevanja oglja med redukcijo železove rude.

Kovinski vzorec **G1120**: na sl. 462, 463 vidimo tipično mikrostrukturo, ki nastane med preoblikovanjem kovinskega železa, ki vsebuje nekovinske vključke – ostanke žlindre. Opazimo lahko, da se področja, kjer je bila deformacija bolj intenzivna, jasno ločijo od področij z manjšo deformacijo. Tak tok materiala je tipičen za kovaške postopke.

Mikrostruktura deformiranega vključka (sl. 464, 465) kaže, da tudi vključek ni homogen. Sestavljen je iz različnih oksidov.

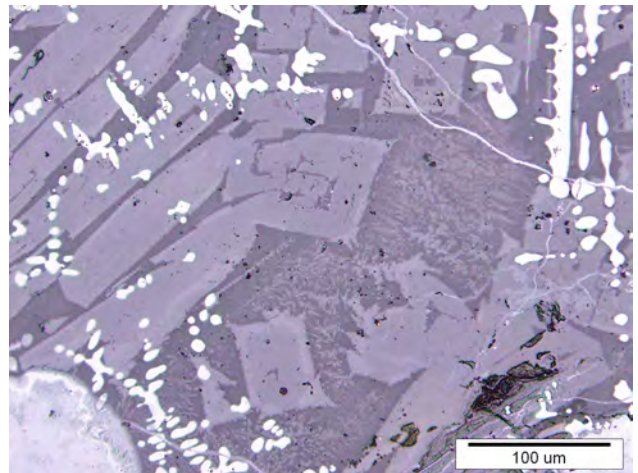
455 Prerez nemagnetnega kosa žindre VZ 59.

458 Mikroskopski posnetek žindre VZ 102.

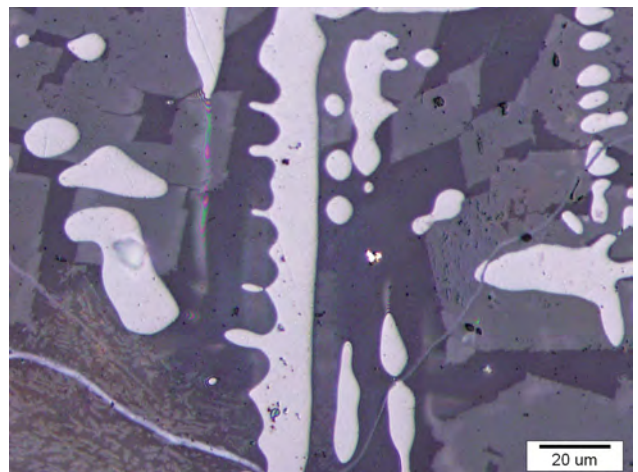
456 Prerez magnetnega kosa žindre VZ 102.

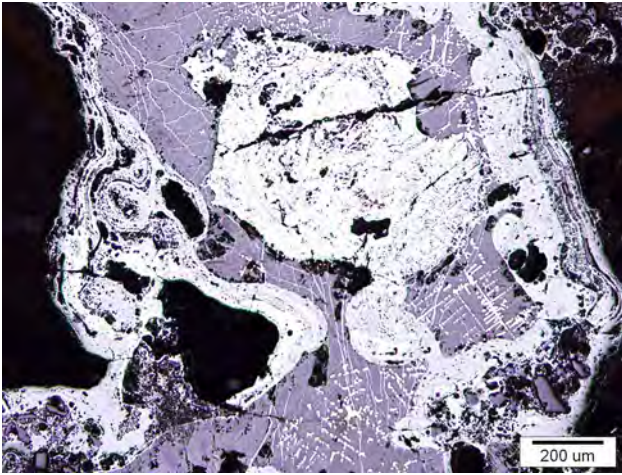
459 Mikroskopski posnetek žindre VZ 102.

457 Prerez kovinskega vzorca – PN KOV 58, G1120.

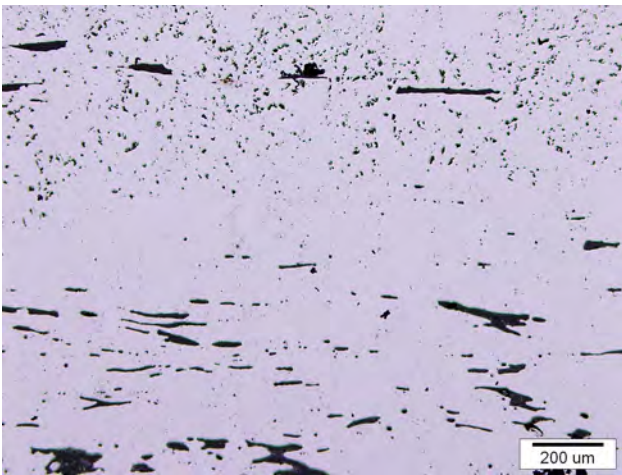
460 Mikroskopski posnetek žindre VZ 102.

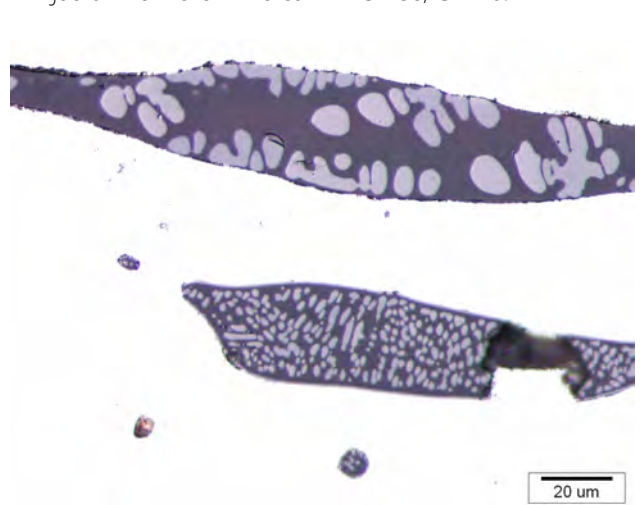
461 Mikroskopski posnetek žilindre VZ 102.

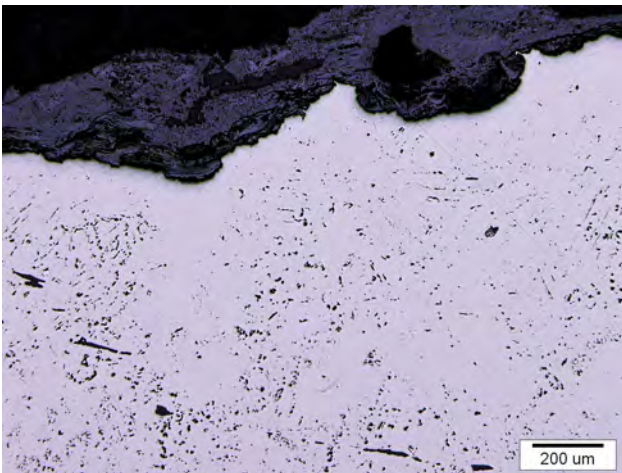
464 Mikroskopski posnetek razpotegnjene nekovinskega vključka v kovinskem vzorcu PN KOV 58, G1120.

462 Mikroskopski posnetek kovinskega kosa PN KOV 58, G1120.

465 Mikroskopski posnetek deformiranega nekovinskega vključka v kovinskem vzorcu PN KOV 58, G1120.

463 Mikroskopski posnetek kovinskega kosa PN KOV 58, G1120.

Elektronska mikroskopija

Z elektronskim mikroskopom smo določili kemično sestavo faz v vzorcih z oznakama VZ 102 in G1120.

Vzorec žlindre VZ 102: na vzorcu žlindre (sl. 466) smo zaradi heterogene sestave analizirali kemično sestavo na dveh mestih.

Na prvem mestu smo analizirali štiri različne faze. Najsvetlejša faza, oznaka 1, je delno staljen železov oksid. Fazi z oznakama 2 in 4 sta kompleksna oksida, sestavljena iz kalcijevih, silicijevih in železovih oksidov. Vsebnost teh treh elementov v oksidih je različna.

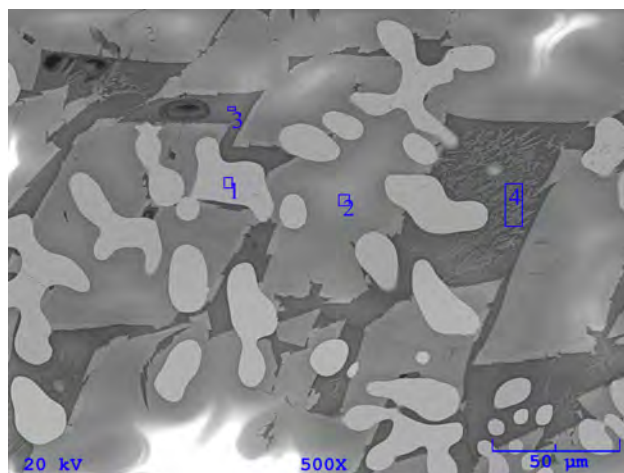
Žilindrna faza z oznako 3 ima še kompleksnejšo sestavo. Poleg kalcijevih, silicijevih in železovih oksidov vsebuje tudi manjši delež kalijevih in aluminijevih oksidov.

Na drugem mestu, ki smo ga analizirali na vzorcu VZ 102, smo se osredotočili na detekcijo kemične sestave na robu luknje (sl. 467).

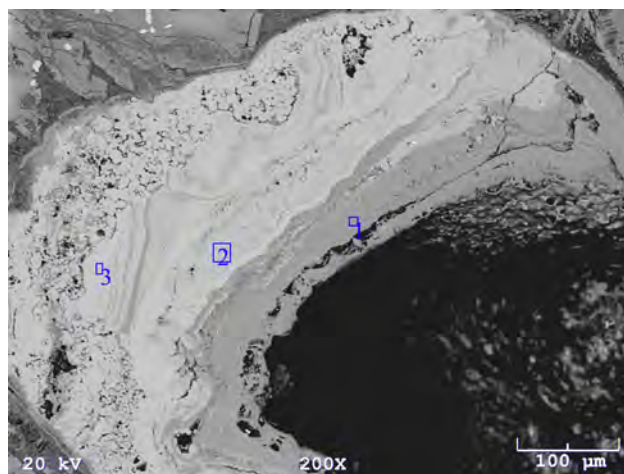
Vse tri faze so večinoma sestavljene iz železovega oksida, vsota vsebnosti oksidov ostalih elementov je manjša kot 2 mas. %.

Kovinski vzorec G1120: v vzorcu kovine (sl. 468) smo poleg kemične sestave osnovnega materiala (oznaka 4) analizirali tudi sestavo nekovinskega vključka.

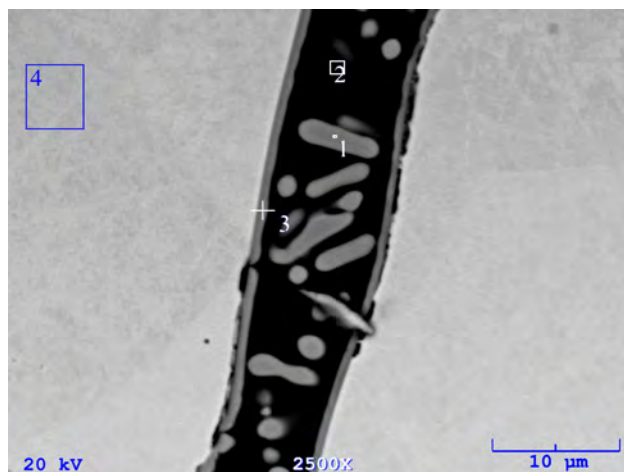
Fazo nekovinskega vključka z oznako 1 sestavlja predvsem železov oksid, vsebuje pa tudi manjšo količino manganovega oksida. Največji del nekovinskega vključka je kompleksen oksid, sestavljen predvsem iz železa, silicija, kalcija (oznaka 2). Rob med nekovinskim oksidom in kovino, oznaka 3, je železov oksid z manjšo vsebnostjo mangana. Kemična analiza kovinskega dela (oznaka 4) je pokazala, da gre za čisto železo.

466 Elektronska mikroskopija vzorca žlindre VZ 102, prvo mesto.

467 Elektronska mikroskopija vzorca žlindre VZ 102, drugo mesto.

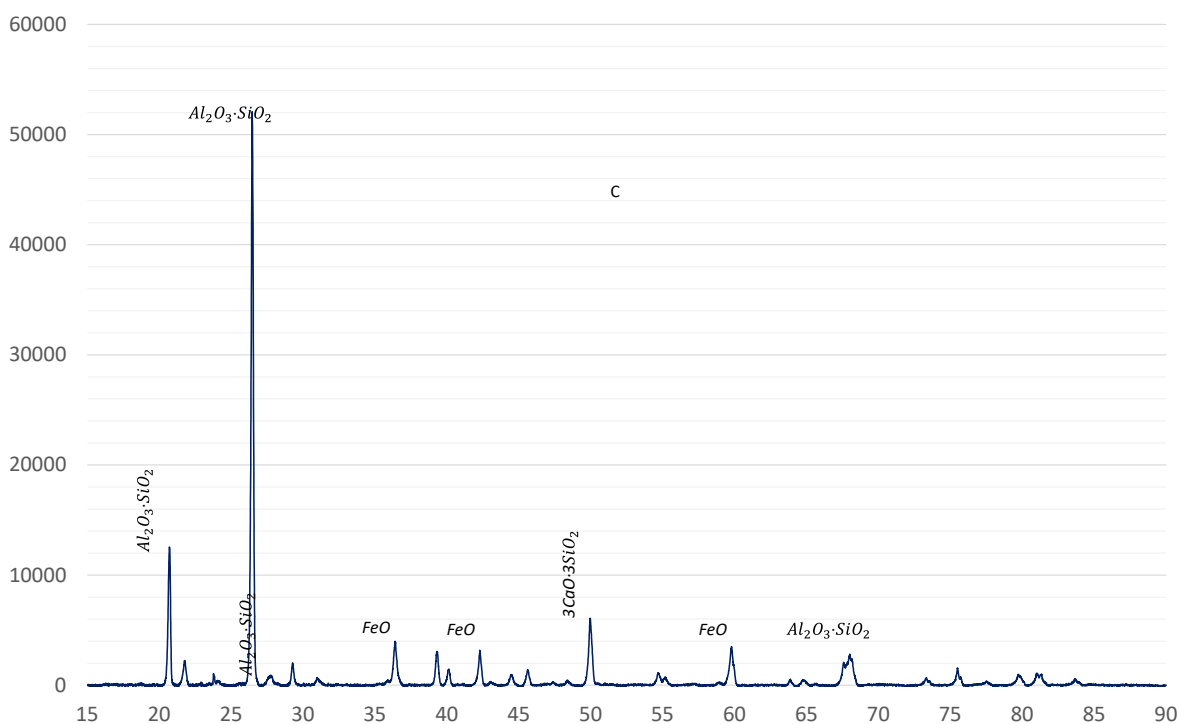
468 Elektronska mikroskopija vzorca kovine PN KOV 58, G1120, nekovinski vključek v kovinskem železu.

Rentgenska analiza

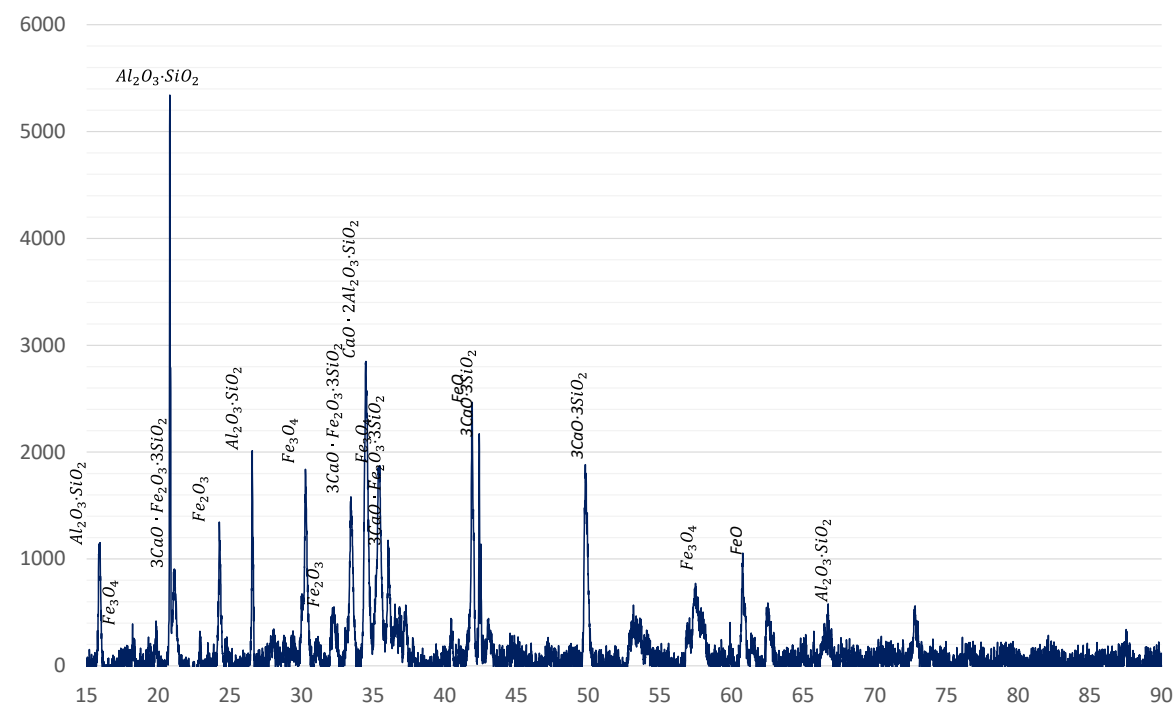
Rentgensko analizo smo naredili na dveh vzorcih z oznakama VZ 59 in VZ 102.

Rentgenska analiza vzorca VZ 59 (sl. 469) je pokazala, da je sestavljen iz alumosilikatov in kalcijevih silikatov, v njem pa smo našli tudi železov oksid – wüstit.

Slika krivulje rentgenske analize druge žilindre, z oznako VZ 102 (sl. 470), kaže, da je njena sestava zelo komplicirana. Sestavljajo jo kompleksni oksidi, sestavljeni iz železovih, silicijevih, kalcijevih, aluminijevih in kalijevih oksidov. Poleg kompleksnih oksidov je rentgenska analiza pokazala tudi tri železove okside, hematit (Fe_2O_3), magnetit (Fe_3O_4) in wüstit (FeO). Prisotnosti čistega železa v žilindri z rentgensko analizo nismo zaznali.

469 Rentgenska analiza žilindre z oznako VZ 59.

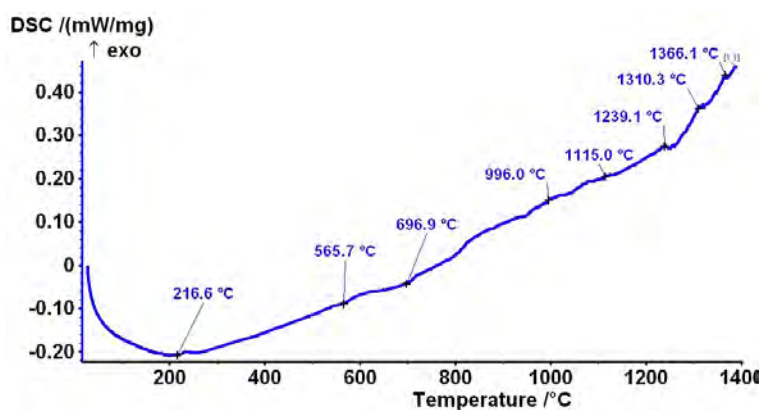

470 Rentgenska analiza žilindre z oznako VZ 102.

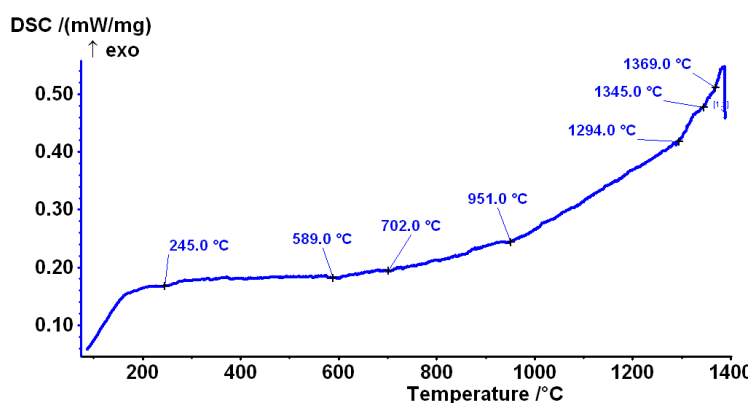
DSC

Na osnovi segrevalnih in ohlajevalnih krivulj, narejenih z napravo STA, lahko sklepamo, da se vzorca žlindre (VZ 59 in VZ 102) v temperaturnem intervalu izvajanja meritev, do 1400 °C, nista stalila (sl. 471–474). Veliko število manjših pikov kaže, da imata žlindre kompleksno sestavo.

Kovinski vzorec PN KOV 58 (G1120) se je stalil v temperaturnem intervalu med 1495 °C in 1524 °C in se je strdil v temperaturnem intervalu med 1463 °C in 1462 °C (sl. 475, 476).

471 DSC segrevalna krivulja vzorca žlindre VZ 59.

472 DSC ohlajevalna krivulja vzorca žlindre VZ 59.

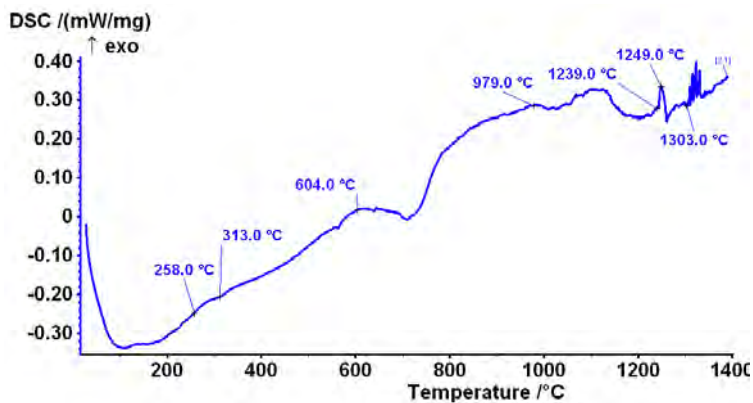
Zaključki

Na osnovi opravljenih analiz lahko strnemo, da vsi trije vzorci izvirajo iz procesov, povezanih z izdelavo železa v starih jaškastih pečeh.

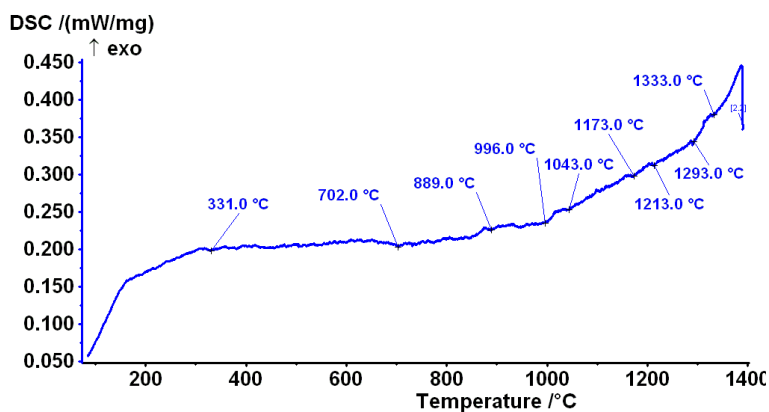
Za vzorec z oznako VZ 59 lahko na osnovi oblike, preseka in analize, opravljene z rentgenom, sklepamo, da gre za del žlindre, ki ni bila neposredno v stiku s kovinskim železom. Možno je tudi, da je del gline, ki je bil kot obloga nanesen na dno jame, kjer je imel vlogo izolacije in zaščite sten peči, enako imajo v sodobnih agregatih ognjevzdržna gradiva.

Vzorec žlindre z oznako VZ 102 je sestavljen iz železovih, silicijevih, kalcijevih in aluminijevih oksidov, poleg tega pa sta v manjših količinah vsebovana tudi kalijev in natrijev oksid. Taka sestava žlindre z železovimi oksidi z različno stopnjo redukcije je tipična za redukcijske metalurške reaktorje. Precej verjetno je ostanek proizvodnje kovnega železa.

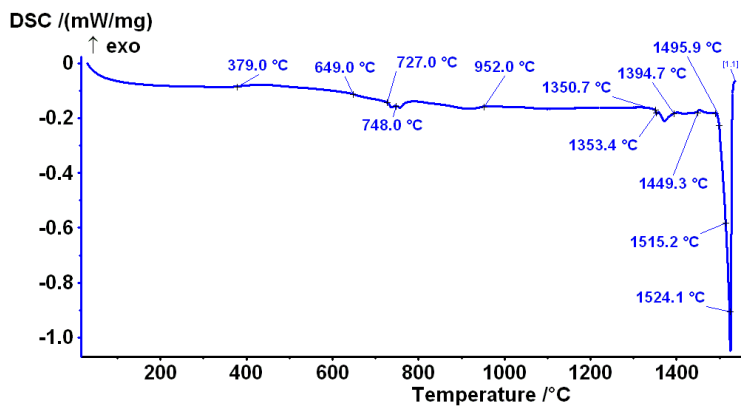
Kovinski vzorec G1120 (PN KOV 58) je del železa, ki se je med kovanjem odlučil od večjega kosa. Na to kaže razporejena mikrostruktura, ki je tipična za dele kovine, ki so bili preoblikovani.

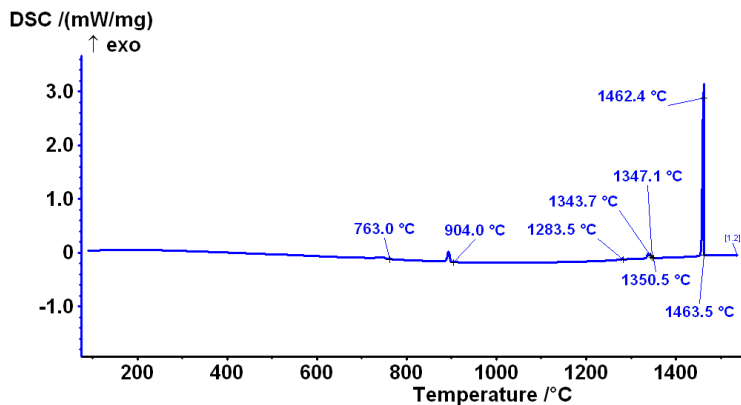
473 DSC segrevalna krivulja vzorca žlindre VZ 102.

474 DSC ohlajevalna krivulja vzorca žlindre VZ 102.

475 DSC segrevalna krivulja kovinskega vzorca PN KOV 58, G1120.

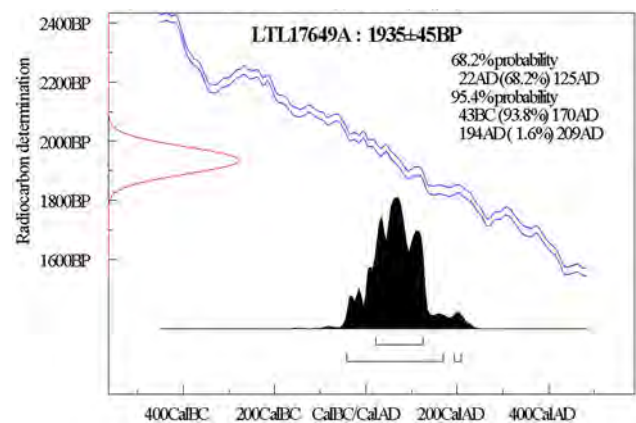
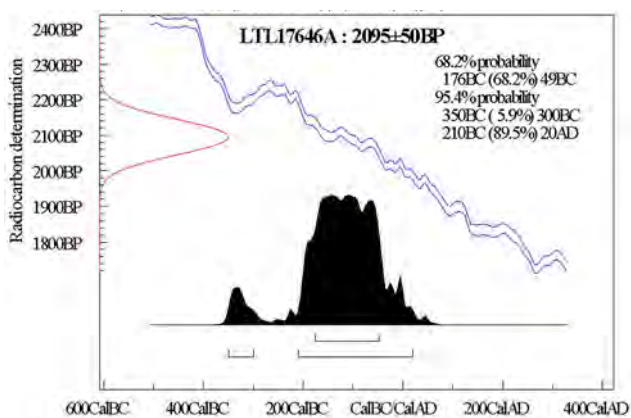
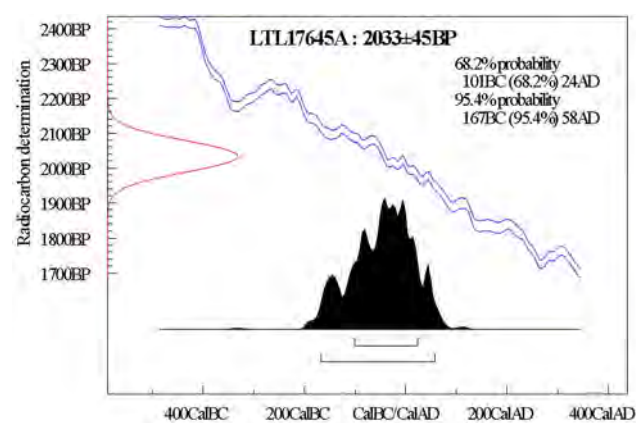
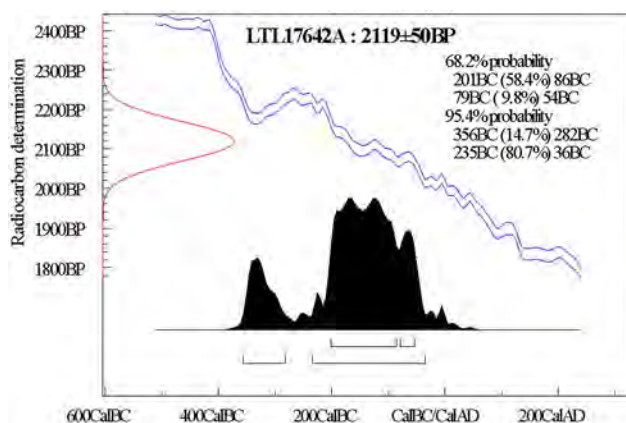
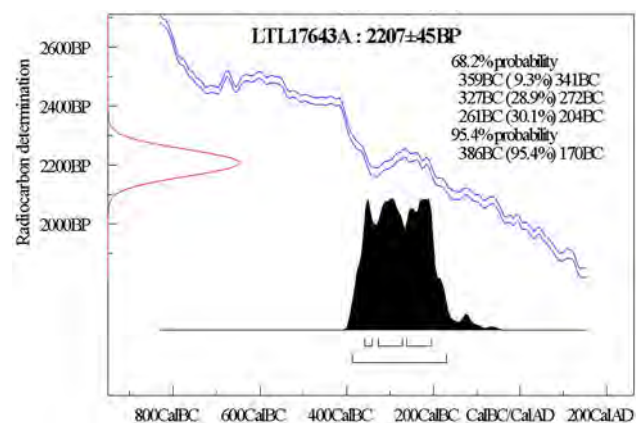
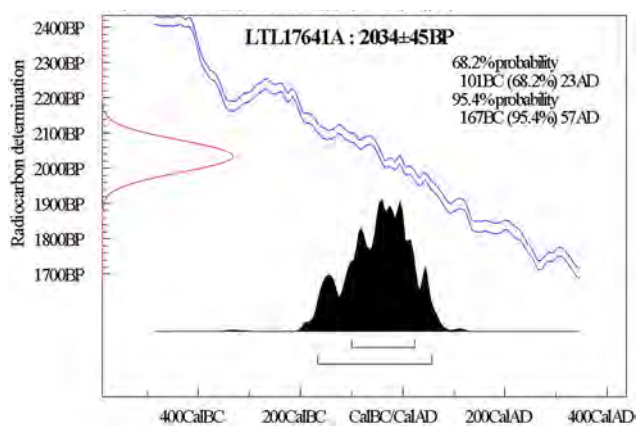
476 DSC ohlajevalna krivulja kovinskega vzorca PN KOV 58, G1120.

4.6 Radiokarbonske analize

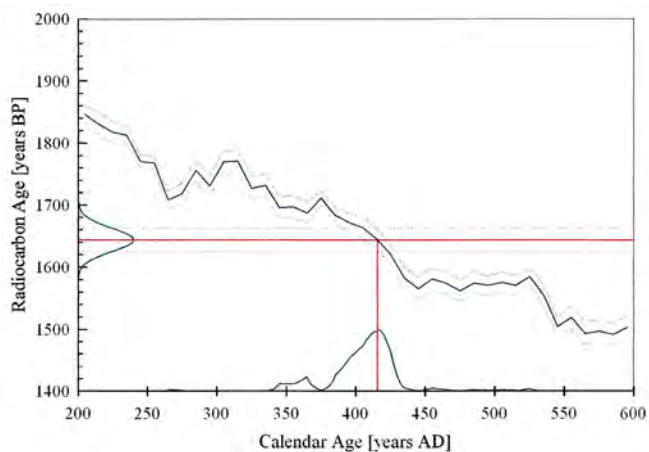
Tina Žerjal

Radiokarbonske analize so bile opravljene v dveh laboratorijih. Vzorec kosti otroškega skeleta v laboratoriju Leibniz Laboratory (Leibniz-Labor für Altersbestimmung und Isotopenforschung, der Christian-Albrechts-Universität zu Kiel,

Max-Eyth-Str. 11–13, D-24118 Kiel) in 9 vzorcev lesnega oglja in semen v CEDAD laboratoriju (Centro di Datazione e Diagnostica, Dipartimento di Matematica e Fisica "Ennio de Giorgi", Università del Salento, c/o Cittadella della Ricerca, S.S. 7 per Mesagne, Km. 7 +300, 72100 Brindisi). Ker so nekateri rezultati radiokarbonskih analiz problematični (prezgodnji za 300 do 500 let), podajamo le uporabne datume (sl. 477–479).

477 Graf radiokarbonskih datumov: CEDAD. LTL17641A, LTL17642A, LTL17643A, LTL17645A.

∴ **478** Radiokarbonski datum otroškega skeleta: Leibniz Laboratory.

Terenska oznaka vzorca	Laboratorijska oznaka (CEDAD in Leibniz)	Radiokarbonski datum (BP)	$\delta^{13}C$ (‰)	Radiocarbon Age (BC) - δ 68,2% verjetnost	Radiocarbon Age (BC) - δ 95,4% probability
VZ 360	LTL17641A	2034 \pm 45	-25,5 \pm 0,5	101BC–23AD (68,2%)	167BC–57AD (95,4%)
VZ 356	LTL17642A	2119 \pm 50	-23,7 \pm 0,5	201–86BC (58,4%) 79–54BC (9,8%)	356–282BC (14,7%) 235–36BC (80,7%)
VZ 183	LTL17643A	2207 \pm 45	-19,4 \pm 0,5	359–341BC (9,3%) 327–272BC (28,9%) 261–204BC (30,1%)	386–170BC (95,4%)
VZ 176	LTL17645A	2033 \pm 45	-29,7 \pm 0,5	101BC–24AD (68,2%)	167BC–58AD (95,4%)
VZ 149	LTL17646A	2095 \pm 50	-20,1 \pm 0,5	176–49BC (68,2%)	350–300BC (5,9%) 210BC–20AD (89,5%)
VZ122	LTL17649A	1935 \pm 45	-28,3 \pm 0,7	22–125AD (68,2%)	43BC–170AD (93,8%) 194–209AD (1,6%)
VZ 369	KIA28898	1644 \pm 19		394–427AD (68,3%)	377–439 (83,8%)

∴ **479** Radiokarbonski vzorci.

Material	Teža	SE	Opis konteksta	Interpretacija	Faza	Datacija na osnovi najdb
oglje	8g	477	skladišče, žganinska ruševinska plast	morda les prvotnega ostrešja	A4 – požar po 3. fazi	požar: sredina 3. st. AD; izgradnja skladišča (prvotno ostrešje): druga četrtina 1. st. AD
oglje	16g	445	skladišče – najmlajša žganinska ruševinska plast	zadnja ruševina, ampak še vedno lahko deli prvotnega ostrešja	A6 – zadnje porušenje	izgradnja skladišča (prvotno ostrešje): druga četrtina 1. st. AD; zadnje rušenje/požar: druga četrtina 5. st. AD
oglje	1g	581	terme – plast opustitve prefurnija	lahko les prvotnega ostrešja	A3	izgradnja term (prvotno ostrešje): druga četrtina 1. st. AD; faza A3: konec 2.–zač. 3. st. AD
oglje	1g	596	terme, prefurnij - žganinsko polnilo odpadne jame, vkopane v plast opustitve	lahko les prvotnega ostrešja	A3–A6	izgradnja term (prvotno ostrešje): druga četrtina 1. st. AD; faza A3: konec 2.–zač. 3. st. AD
oglje	15g	442	prostor K – žganinska ruševinska plast	zadnja ruševina, ampak še vedno lahko deli prvotnega ostrešja	A6 – zadnje porušenje	izgradnja term (prvotno ostrešje): druga četrtina 1. st. AD; zadnje rušenje/požar: druga četrtina 5. st. AD
oglje	3g	263	žganina na hodni površini hiše, prostor HH	les izgradnje tega prostora ali južnega prizidka, morda prezidave prostora	A2B	faza 2a – druga polovica/konec 1. st. AD; faza 2B: sredina/druga polovica 2. st. AD
kost	10g	632B	grob	skelet	A5	faza 5 – konec 4./prva polovica 5. st. AD (amfora)

5.1 Posestvo vile na Školaricah

5.1.1 Vila in njeno posestvo

Vila na Školaricah je bila zgrajena v enotnem gradbenem posegu v drugi četrtini ali sredini 1. stoletja (glej pogl. 2.3.1 Izgradnja vile - 1. faza) na jugozahodnem pobočju grebena, ki se od Miljskega polotoka postopoma dviga do Tinjana. Lokacija je bila skrbno izbrana (o napotkih antičnih avtorjev za izbiro lokacije glej: Carandini 1984, 118; Grassigli 1995, 222–224). Pod vznožjem griča je javna cesta med Trstom in Puljem (*Via Flavia*) prečkala reko Rižano (*Formio*), kar je omogočalo dobre prometne povezave z mestom Tergeste, odkrit odsek ceste proti zahodu pa s pristaniščem v bližnjem Serminu ali lokalnim pristanom v zalivu Valmarin (izkopavanja na Križišču: Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019). Rižana je bila morda celo plovna do mostu pod Školaricami (Župančič 1989, 18, št. 17, pril. 1: 17). Dobra osončenost in zavetrje pred burjo na jugozahodnem pobočju grebena sta nudila ugodno klimo za bivanje v vili in dobre pogoje za oljčne nasade in vinograde (Pogljajen 2007, 117–120; Pogljajen, Žerjal 2007). Bližina reke Rižane in njenih naplavin je omogočala postavitev lončarske delavnice.

Projekt, ki je bil domišljen do potankosti, je bil stroškovno in gradbeno zahteven. Predvidevamo lahko tloris vile v obliki črke U ali v obliki kvadrata z notranjim dvoriščem (sl. 11, 17, 18), ki je bila pogosta v Istri (Matijašič 1998), Venetu (Busana 2001, 512–518) in severni Italiji (Grassigli 1995). Zaradi nagnjenega reliefa je bil arhitekturni kompleks zgrajen v terasah, ki so se spuščale proti jugozahodu. S tem je celotno poslopje kar najbolje izkoriščalo sončne žarke in nudilo panoramski razgled na okolico – na celoten Koprski zaliv, na grič Sermin v ospredju in predvsem na ravnico doline Rižane, kjer so verjetno potekale najpomembnejše gospodarske aktivnosti posestva.

Pozneje niso bistveno posegali v obstoječo shemo arhitekture, le dodali so in pregradili nekaj prostorov. Požar je kar nekajkrat opustošil poslopja. Zadnji požar je bil odločilen. Na osnovi keramičnega gradiva je opustitev vile datirana v sredino 5. stoletja (poglavje 2.3.6 Rušenje objekta - 6. faza).

Vila na Školaricah je do sedaj edina vila rustika v Slovenski Istri z izkopanim obširnimi gospodarskim delom, v kateri sta dokazani pridelava vina in oljčnega olja. *Pars rustica* je vsebovala ogromno skladišče in več manjših prostorov, kjer so potekale gospodarske aktivnosti.

V njih je bil odkrit bazen za zbiranje vinskega mošta (*lacus*), tlakovan z *opus spicatum* (prostor N – 3,76 × 3,3 m, sl. 480), kar je značilno za Istro in akvilejski ager (Istra: Matijašič 1998, 231: Šijana, uvala Verige, uvala Val Madona, Kolci, Barbariga; Venet: Strazzula Rusconi 1979, 6, Fig. 5, T. I: villa Joannis – prostora 15 in 16). Večji zidani bazeni so se v severni Afriki, Mavretaniji, Španiji in Narbonski Galiji lahko uporabljali tudi pri dekantaciji olja iz drugega ali tretjega stiskanja, ko se je za lažje izločanje oljčno kašo prelivalo s toplo vodo. V Aleksandriji, Grčiji, Italiji, Franciji in Nemčiji je njihova uporaba izključno vezana na vinogradniške obrate (Brun 2004a, 22–24; Brun 2004b). Tlak v *opus spicatum* se je v Istri uporabljal tudi za tlakovanje prostorov stiskalnic in cistern (Matijašič 1998, 228, 231, 284–291; Matijašič 2001, 705).

Paladij (Opus agr. 1.18; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 155) svetuje, da morata biti stiskalnica in površina za tlačenje grozdja tri ali štiri stopnice višje od bazenov za zbiranje mošta, v katere odteka stiskana tekočina. Na Školaricah so bili zatorej prostori stiskalnice verjetno nameščeni na zgornjem hodnem nivoju v prostorih H, G in F, ki pa so bili ohranjeni le pod hodno površino. Dostop v prostora F in H je verjetno vodil skozi prostor G, ki je bil osrednji prostor za določeno aktivnost. Zaradi enakega tlakovanja lahko domnevamo, da sta imela prostora F in G podobno funkcijo ali da so v njih potekali različni postopki iste aktivnosti. Vsaj za zadnje obdobje vile vemo, da sta bila prostora F in G tlakovana z belim mozaikom, ki je imel v prostoru G izdelane kanale. Kanali so služili za odtok stiskane tekočine. V vili Joannis v akvilejskem agru, za katero domnevajo vinogradniško proizvodnjo, so bila tla prostorov s stiskalnico tlakovana s podobnim belim mozaikom (Strazzula Rusconi 1979, 3–5, sl. 2–3, T. I: prostora 24 in 25; Busana 2003, 17). M. S. Busana prostor z belim mozaičnim tlakom v vili San Pietro in Cariano – loc. Ambrosan v Venetu (1.–6. stoletje) previdno interpretira kot površino za tlačjenje grozdja (Busana 2003, 18). Odlomek belega mozaika s kanalom (SE 374) je bil najden tako, da je bil kanal usmerjen v prazen prostor

480 *Lacus*, prostor N. / *Lacus* – room N.

med zidanimi blokoma (SE 340, SE 339, prostor L/P)¹⁵, kjer bi bila lahko postavljena posoda za zbiranje tekočine. Če predpostavimo, da sta prostora G in L/P delovala skupaj, sta lahko masivni zidani strukturi SE 339 in SE 340 v prostoru L/P služili kot bazi za stiskanje ali za pritrditev mehanizma vitla (primerjaj strukture v vili Val Madona na Brijunih; Matijašič 1998, 174–176: prostor J). Če je bila površina prostora P nižja, bi lahko bila pripravna tudi za mehanizem stiskalnice s protiutežmi.

Poleg tega sta bila najdena tudi kamnit element za stebre stiskalnice (*stipites*) (sl. 481) in odlomek mlina za oljke (sl. 482). Izredno zanimivo je, da sta bila oba kamnita elementa izdelana iz lokalnega peščenjaka, ki je nedvomno manj trden od apnenca, dosegljivega nedaleč stran. To sta edina doslej najdena rimskodobna kamnita elementa naprav za predelavo oljčnega olja in vina v Slovenski Istri.¹⁶ Obrat stiskalnice je bil sicer najden tudi ob južnih obronkih Sermina (Urek, Josipović 2011), toda brez kamnitih elementov. Odlomek spodnjega dela mlina je bil najden v sekundarni legi na najvišji terasi v zidku SE 452 (predprostor A), v bližini prostorov F–G–H z belim mozaikom in prostora O–I–D.

¹⁵ Ker je bil blok z mozaikom SE 374 vsaj nekoliko premaknjen, je interpretacija hipotetična.

¹⁶ Kamnita elementa stiskalnice iz Strunjana (Boltin-Tome 1990), narejena iz nagrobnih spomenikov 1. – 2. stol., sta bila izklesana lahko tudi v poantičnem obdobju.

481 *Stipites* v skladišču. / *Stipites* in the storage.

482 Odlomek spodnjega dela mlina za oljke. / A fragment of the bottom part of an olive mill.

Obstaja še en element, katerega bi lahko povezali s proizvodnjo olja v vili. V shrambnem prostoru K na vmesnem nivoju pod prostorom F je bil ob severozahodni steni zazidan manjši prostor, ki bi lahko obdajal tri dolije. V oljarni Červar, Porat pri Poreču, je bila taka postavitev uporabljena za dekantacijo olja (Jurkić 1979, 263–298; Matijašič 1998, 202–208, 231). Na Školaricah bi bili lahko doliji v shrambi uporabljeni le za shranjevanje živil, žit ali česa drugega, kot našteva Kato med opremo vile (Cato, *De agr.* 10–11; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 84–85). Za dekantacijo oljčnega olja so se v Istri najpogosteje uporabljali monolitni kamniti dvojni ali trojni bazeni, redko zidani bazenčki, ki so bili pregrajeni na več manjših (Matijašič 1998, 231–234). Oljčno olje, ki je lažje od vode, je v prvem bazenu (ali doliju) priplavalo na površje in s pripravnim orodjem so ga prenesli v naslednji bazen, kjer so postopek ponovili (Brun 1986, 48–49, 52, 133–135; Brun 2004a, 156, 158).

V rimskem obdobju so se uporabljale enake stiskalnice za stiskanje grozdja in oljk (Carandini 1984, II, 243; Brun 1986,

60–65, 81–132; Brun 2004a, 11–21; za Istro glej Matijašič 1993; Matijašič 1998, 223–230). Skromna ohranjenost na Školaricah ne nudi izčrpnih interpretacij. Bližina lacusa govori o vinogradništvu, mlin za oljke in doliji v shrambi pa o oljkarstvu. Prostori F, G, H, L/P bi lahko služili več stiskalnicam za iste ali različne pridelke.

Prostori stiskalnice na Školaricah so bili urejeni v severnem oziroma severovzhodnem delu gospodarskega poslopja, s čimer bi odgovarjali napotkom antičnih agronomov za predelovalne prostore za vino, ki so morali biti na hladnem oziroma odprti proti severu (Columella, *Re rustica* 1.6; Paladij, *Opus agr.* 1.18; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 83, 155; White 1970, 427). Prostori za stiskanje in skladiščenje olja pa bi morali biti odprti proti jugu in obsijani s soncem, da olje ne bi zmrzovalo (Columella, *Re rustica* 1.6.18; Varro, *Re rustica* 1,13,17; Vitruvij VI, 6, 3 in VI, 8, 3; White 1970, 427; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 83; Brun 2004a, 159–164)¹⁷. Po teh napotkih bi lahko bili predelavi oljčnega olja namenjeni prostori Š, T in U na južnem delu stavbe v 1. fazi, ki so imeli tudi vgrajene odvodne kanale. Ti bi lahko služili odvajanju velikih količin odpadne vode, s katero so polivali oljčno kašo med stiskanjem.

Dostop v prostore stiskalnice na rimski terasi 4 je bil možen preko stopnišča v prostoru K in morda stopnišča nad strukturo SE 476 v prostoru O–I–D. Dostop v prostor AA bi bil možen iz skladišča (zidka SE 644 in SE 483) ali preko stopnišča iz prostora S–SS (nad zidovi SE 252 in SE 253).

V dolgem prostoru O–I–D iz 1. faze (9,35 × 4,40 m) na vmesnem nivoju so bili najdeni trije krožni zidani temelji SE 334A, SE 334B in SE 334C (premera 1,55 m, na razdalji 2 metrov) in pravokotna zidana struktura SE 476 (sl. 72). Ker so bili na isti ravnini kot bazen za zbiranje mošta (prostor N), z njim niso mogli biti povezani. Okrogle zidane baze bi lahko interpretirali kot ostanke temeljev za *arae* stiskalnice (manj verjetno), za mline za oljke (manj verjetno) ali za mlince za žito (najverjetnejše). Širina prostora, ki ne dopušča postavitve horizontalne lesene grede (*prelum*) stiskalnice (povprečno 7 m, Brun 2004a, 154–155), in zemljen tlak v prostoru pričata proti interpretaciji struktur kot temeljev za stiskalnico, saj so taki prostori v Istri in Venetu tlakovani (Matijašič 1998, 223–230; Busana 2003). Podobno krožno strukturo sicer najdemo v srednjeveški torklji v Židovskem kareju v Piranu, kjer je bila uporabljena kot podstavek mlina za oljke (Stokin 2004, 22, sl. 5). Toda v enem kompleksu so imeli le redko po več mlinov za oljke, saj so z enim mlinom

pripravili oljčno kašo hitreje kot je bila ta stisnjena. Stiskanje je bilo najbolj zamudno opravilo, z drugim ali tretjim stiskanjem se je postopek še zavlekel (Brun 1986, 42–47; Amouretti, Brun 1993, 518–523; Mattingly 1993, 494; Mattingly 1996, 229). Več mlinov so potrebovali le v velikih oljarnah z več stiskalnicami. V Istri je bilo več mlinskih kamnov najdenih le na najdišču Červar – Porat (Matijašič 1993a, 254). V Istri je bil premer spodnjega dela mlina za oljke v povprečju okoli 2 m (Matijašič 1993a, 254). Za delovanje treh mlinov z vertikalnim mlinskim kolesom (človeškim ali živalskim pogonom) bi morali temelji segati do višine približno 0,5 m nad hodno površino, potrebovali bi večjo medsebojno razdaljo in količino okoliškega prostora do zidov (predvsem v primeru živalskega pogona). Zato bi lahko predpostavili le manjše mlince za oljke (*trapetum*), ki pa so v Istri redki (Matijašič 1998, 149–152, 235, t. 1).

Tesen prostor med krožnimi bazami bi kazal predvsem na zadnjo možnost, na mlince za žito. Poleg tega so bili na najdišču najdeni mnogi odlomki vulkanske kamenine. Podobna okrogla zidana struktura je bila namreč najdena tudi v rimskem posloplju na vznožju bližnjega Sermina, v istem prostoru z mlinom za žito iz vulkanske kamenine (Stokin 2006). Take mlince v obliki peščene ure (t. i. pompejanski tip) so poganjali delavci ali živali (Py 1992, 185, 227: tip C2). Uporaba živali je zaradi tesnega prostora manj verjetna. Že v drugi gradbeni fazi so bile krožne baze uničene.

Čeprav je bilo skladišče (sl. 483) postavljeno v severozahodnem delu kompleksa, je bila fasada, ki je gledala proti jugozahodu, dobro obsijana. Poslopje je bilo globoko vkopano v pobočje, kar je ohranjalo dobro mikroklimo v njem, posebej v pritličju in njegovem jugozahodnem vogalu. To je bilo v prvi fazi lahko uporabljeno kot vinska klet (*cella vinaria*) in/ali skladišče za oljčno olje (*cella olearia*), morebitno zgornje nadstropje pa bi lahko služilo za shranjevanje suhih pridelkov: žit, zelenjave, sadja, slame ipd. Pri tem bi moralo imeti zgornje nadstropje odprte line na sever (Columella, *Re rustica* 1,6, 10; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 83; Vitruvij, *De archit.* VI, 6, 4; Matijašič 1998, 268–269). Po dimenzijah (41,7 × 15,6 m = 650 m²) je bilo skladišče na Školaricah eno od največjih na Istrskem polotoku. Za tretjino manjšo površino je obsegalo skladišče v vili Kolci na Brionih, v katerem se domneva od 60 do 100 dolijev, ali skupna površina skladiščnih prostorov za vino in olje vile v uvali Verige in Val Madona (Matijašič 1998, 272–277, t. 2: Kolci 48 × 7,5 m = 360 m², Verige 172,5 + 112,5 = 290 m², Val Madona 156 + 160 + 81 = 397 m²; Bezeczyk 1998a, 58: Kolci 10,2 × 42 m = 428 m²; Brun 2004b, 52–56: z različnimi podatki). Večji prostori v vilah Veneta so praviloma interpretirani kot skladišča za žito oziroma žitarice, saj v njih niso bili najdeni ostanke dolijev (Busana 2001, 526–529:

¹⁷ Obstaja cela vrsta najdišč, kjer so ti napotki vidni tudi v praksi, in najdišč, kjer se niso vsega držali. Veliko je odvisno od same klime, mikroklime, lokalne tradicije, namembnosti poslopja in lastnika.

velikosti od ok. 50 do ok. 184 m²). Za J. P. Bruna so bili vsaj nekateri med temi prostori vinske kleti (Brun 2004b, 49). Po dimenzijah bi bilo najbližje skladišče z bazenom za zbiranje mošta v vili Russi pri Raveni (Mazzeo Saracino 1977, sl. 1: prostor 2 – 24 × 13 = 312 m²; Brun 2004b, 48–49).

Ker na zemljenem tlaku skladišča na Školaricah ni bilo vidnih odtisov vkopanih dolijev, so bile verjetno posode za fermentiranje in shranjevanje vina položene na zemljeno hodno površino. Pri tem so lahko uporabili keramične dolije ali lesene kadi in sode, kakršni so bili značilni za območje Veneta, Furlanije in Akvileje (o upodobitvah in antičnih virih, ki opisujejo uporabo sodov: Forni, Scienza 1996; Buchi 1996; Pesavento Mattioli 2003, 13; Brun 2004a, 81–83, 104–105; Brun 2004b, 46–48; o odsotnosti dolijev v vilah v Venetu: Busana 2003, 18). Po Strabonovih besedah so v Galiji Cisalpini vino pridelovali v lesenih kadeh, velikih kot hiše (Strabon 5,1,12; Forni 2002, 82; Brun 2004b, 47). Na upodobitvah so bile lesene kadi in sodi pogosto zloženi na dvignjenih lesenih podih ob steni vinske kleti. V vili Russi pri Raveni so ob steni vinske kleti postavili dve liniji stebričkov za dvignjen lesen pod (Mazzeo Saracino 1977, sl. 1: prostor 2; Brun 2004b, 48–49). Na Školaricah bi lahko tak dvignjen lesen pod in na njem zložene sode nosila zidka SE 644 in SE 483 (dolga 1,25 m in 1,50 m, široka 0,50 m) v jugovzhodnem vogalu skladišča, ki sta bila med seboj oddaljena 2 m.

V 3. stoletju (konec faze 3) je skladišče in še nekaj manjših prostorov zajel požar, strešna konstrukcija se je podrla. Ruševino strehe so izravnali in uporabili kot tlak. Skladišče so pri tem razdelili na več manjših prostorov z različnimi funkcijami (faza 4). V enem je bila postavljena kuhinja s krušno pečjo in ognjiščem (SK3). Kamnita baza za stebre stiskalnice (SE 650, sl. 482) je bila najdena v bližini enega od centralnih stebrov skladišča. Naslonjena je bila na jugovzhodno stran zidane baze stebra SE 272D in z njim vezana z debelim slojem malte. Verjetno je bila tu uporabljena sekundarno.

Življenje v vili je bilo močno povezano s kmetijsko dejavnostjo na posestvu, ki ga je obkrožalo. V skladišču je bilo tako najdenega tudi veliko poljedelskega in kmečkega orodja: kopače, noži, vejniki in razno drugo manjše orodje. Veliko železnih predmetov je bilo žganih in rahlo pretopljenih, kar odraža kovaštvo in sekundarno predelavo železa. V sklopu ekonomije posestva so potekala razna opravila. Bronasti ribiški trnek, šivanke za popravilo ribiške mreže, keramične in svinčene uteži za ribiške mreže kažejo, da so ribarili v bližnji reki Rižani in/ali verjetneje morju; uteži za statve, kvačka in šivanke pa, da je v vili potekalo tudi tkanje tekstila za lastne potrebe.

Zaradi slabe ohranjenosti arheoloških plasti in struktur ne vemo, v kateri fazi so v vili proizvajali vino, v kateri oljčno

olja in ali sta morda proizvodnji potekali sočasno (najverjetneje). Sodeč po lacusu, ki je datiran v 1. gradbeno fazo, je bila pridelava vina prisotna že od same izgradnje vile. Zaradi velikosti lacusa in skladišča je bila proizvodnja verjetno dokaj obsežna. Lokalno vino so verjetno pretočili v lokalno izdelane vinske amfore Dr. 2–4 in dvoročajne vrče ali amfore z ravnim dnom severnojadranske proizvodnje (poglavje 3.2.2 Amfore), morda tudi v lesene sode. V skladišču so bili najdeni tudi odlomki marmornega kipa Bakha ali Dioniza, boga vina (Trenz, Novšak 2004, 80; poglavje 3.4.1. Kamnita plastika.).

Kot je razvidno iz odlomkov amfor Dr. 6B z žigi različnih istrskih pridelovalcev (glej poglavje 3.2.2 Amfore), so v začasnem obdobju, neposredno po izgradnji vile, oljčno olje kupovali ali morda pridobili iz drugih posestev lastnika. Vprašanje je, ali je bilo to obdobje daljše ali pa je šlo le za prvotno obdobje 15–30 let, ko na novo posajeni oljčni nasadi še niso dali zadosti pridelka. V nekem obdobju je v vili deloval vsaj en mlin za oljke. Lokalne amfore Dr. 6B, ki bi služile proizvodnji olja na Školaricah, so težje prepoznavne. V Italiji in Istri je znanih mnogo vil, ki so se ukvarjale z obema panogama hkrati (pregledi Carandini 1989; Grassigli 1995; Brun 2004b). Iz antičnih virov je znano, da so v severni Italiji trto gojili na živi opori (*arbustum gallicum*). Med različnimi drevesi je omenjena tudi oljka (Plinij, Nat. hist 17, 200–201; Forni 1996, 105–117; Forni 2002, 140–142; Brun 2004a, 35–36). Še v prvi polovici 19. stoletja so v slovenski Istri gojili vinsko trto z živo oporo. V jugovzhodnem področju s klenom, v obalnem pasu pa z oljko (posebej okoli Izole in Pirana). Plante ali mešani nasadi vinske trte z drugimi kulturami so na terasah prevladovali. Pogosto so oljke in trto posadili sočasno. Po približno 25 letih so morali vinograd zaradi pešanja rodnosti izkrciti, da je ostal le oljčni nasad, ki je takrat dosegel polno rodnost (Titl 1965, 10–11).

Sredozemsko trojko dopolnjuje gojenje žitaric, ki so najtežje prepoznavne. Po besedah antičnih agronomov so na zemljiških posestih poskušali pridelati vse pridelke za samooskrbo (White 1970, 395–396; Carandini 1989, 104–108) in žitarice so kot osnova rimske prehrane nedvomno spadale mednje. Izredno pogosto so žita pridelovali na zemljiščih, ki so bila namenjena vinogradom, in še pogosteje se jih omenja v povezavi z oljčniki (White 1970, 395, 398, 425; Forni 2002, 87, 142–143; Brun 2004a, 129–134). Ko Kato starejši opisuje opremo posesti z 100 jugeri velikim vinogradom, omenja tudi volovskega pastirja, pare volov, pluge in ne nazadnje tri mlino za žito. Za posest z 240 jugeri oljčnih nasadov pa se število volovskih pastirjev, volov in plugov še poveča (Cato, De agr. 11; Carandini 1984, 128–129, 135–137; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 84–85; Forni 2002, 143, 150). Mešano kmetijstvo torej ni bilo izjema, temveč pravilo

tudi na zemljiških posestvih, ki so bila namenjena proizvodnji za trgovino na daljše razdalje (Carandini 1989, 103–110; Forni 2002). Kmečka opravila vseh treh panog so se po koledarju dobro dopolnjevala. Z oranjem za gojenje žit so v vinogradih ali oljčnikih hkrati opravili nujna dela, ki jih je

terjala dobra vzgoja obeh kultur (Mattingly 1996, 219–222; Forni 2002, 140, 150; Brun 2004a, 134).

Pridelano žito je lahko zadovoljevalo le potrebe posesti na Školaricah, lahko pa so ga prodali v bližnje mesto. S tremi domnevnimi mlini v obliki peščene ure bi ga pred prodajo zmleli v moko. Že v 2. fazi so bile krožne strukture v prostoru

483 Zračni posnetek skladišča in gospodarskih prostorov. / An aerial shot of the storage and outbuildings.

O–I–D uničene, kar bi morda pomenilo gospodarsko spremembo na posesti.

Večjo spremembo naj bi gospodarstvo vile doživelo v 3. stoletju, ko je bilo po požaru skladišče preurejeno (4. faza). Ob tem so bili očitno preurejeni tudi nekateri gospodarski prostori (npr. Š, T–U), ki so morda dobili drugo namembnost.

Keramični material ne odraža nazadovanja v gospodarstvu posesti vse do njenega konca. Nasprotno lahko določen razcvet posesti opazujemo z nenehnim večanjem gospodarskega poslopja proti vzhodu, jugu in zahodu (poglavje 2.3 Rimska vila rustika).

5.1.2 Lastniki in lastništvo vile

Kapital, ki je bil potreben za gradnjo predelovalnih obratov za vino in oljčno olje ter za pridelavo ribjih omak v Istri in severnem Jadranu, so vlagali pomembni predstavniki rimske elite. Med zemljiškimi posestniki v Istri, ki so izpričani na žigih istrskih amfor Dr. 6B, najdemo pripadnike lokalne aristokracije, pripadnike viteškega in najvišjega senatorskega stanu ter veliko pomembnih osebnosti, ki so obogateli v času triumvirata in začetka Avgustove vladavine. Med poznejšimi lastniki so bili mnogi povezani z julijsko-klavdijsko ali flavijsko dinastijo (Tassaux 1990; Zaccaria, Župančič 1993, 163–172; Matijašič 1998, 451–457; Tassaux 2005). Veliko zaledje severnih provinc in panonskega limesa za prodajo izdelkov severnega Jadrana je ugodno vplivalo na hitro rast gospodarstva v regiji in vzpon mnogih pripadnikov lokalne municipalne in kolonialne aristokracije (Šašel 1982, 557; Tassaux 1990; Matijašič 1998, 455; Tassaux 2005).

Za ugotavljanje lastništva vile se raziskovalci velikokrat poslužujejo epigrafskih podatkov z žigov na tegulah. Prav za severno Istro je značilno, da imajo žigi na tegulah omejeno razprostranjenost in da so z enakimi žigi žigosali tako tegule kot amfore Dr. 6B. Razprostranjenost žigov na tegulah odgovarja širšemu izvornemu območju zemljiških posestev tržaške in senatorske elite, kjer so pridelovali oljčno olje in vino za izvoz (Zaccaria, Župančič 1993; Tassaux 2001a; Poglajen 2007; Žerjal 2014).

Pri gradnji vile na Školaricah so uporabili številne tegule z žigi tržaške aristokratske družine *Tulli Crispini* (poglavje 3.2.7 Opeke in *opus doliare* – pravokotni žig *CRISPINI*, okrogli žig *TVLLIAE A. F. CRISPINAE*). Žigi oblike *A. CRISPINI*, *CRISPINI*, *CRISPIN*, *T. A. CRISPINAE* so bili najdeni na amforah Dr. 6B v Akvileji, Padovi in Štalenski gori, kar dokazuje, da so se člani družine ukvarjali tudi z oljarstvom od prve polovice 1. stoletja dalje (Zaccaria 1989, 472; Tassaux 1984, 213; Zaccaria, Župančič 1993, 167–168; Tassaux 2001a, 516). Nagrobni spomenik (Inscr. It. X 4, 159) iz Trsta je bil posvečen Aulu Tulliju Krispinu (*A. Tullius A. f. Crispinus*), za katerega C. Zaccaria in M. Župančič domnevata, da bi bil lahko oče Tulije (*Tullia*), omenjene na žigih na tegulah. Njun družbeni status ni znan (Zaccaria, Župančič 1993, 167–168).

Družina Tullijev je dobro izpričana na epigrafskih spomenikih 1. stoletja v Tergestu in njegovem agru (15 omemb, prevladujoč *praenomen Aulus*). Oblika gentilnega imena naj bi izvirala iz staroselskega substrata z mnogimi onomastičnimi analogijami v venetskem prostoru, Liburniji in Dalmaciji (Alföldy 1969, 129; Lettich 1976, 77–82; Zaccaria 1992, 193, 219). Najstarejši nagrobnik v Istri (Inscr. It. X 3, 94: *C. Tullius Q. f. Tertius*), ki je datiran v zadnjo četrtino 1. stoletja pr. n.

št., je vzidan v loži v Grožnjanu (Zaccaria 1992, 199). V mestu Tergeste in mestnih nekropolah so bili Tulliji omenjeni na spomenikih od prve četrtine 1. stoletja do prve polovice 2. stoletja (Inscr. It. X 4, 49, 94, 109, 159–163a, 171; Zaccaria 1992, 219, 224, 227–228). Njihovo prisotnost na koprskem območju še v 3. stoletju dokazuje sarkofag iz Pokrajinskega muzeja v Kopru (Inscr. It. X 3, 23; Zaccaria 1992, 193).

Družina Tullijev, ki naj bi imela avtohtone korenine na severnoistrskem prostoru, se je hitro povzpela po družbeni lestviči med pripadnike municipalne aristokracije (Šašel 1982, 557; Lettich 1976, 77–82; Zaccaria 1992, 193, 219; Starac 2001b, 14, 16; Zaccaria 2012; Zaccaria 2015). Povezana je bila z akvilejskimi družinami Barbijev in Clodijev. *Tullia Boi f. Secunda* je z doprskim portretom upodobljena na steli (osvobodjencev) Barbijev v katedrali Sv. Justa (San Giusto) iz prve četrtine 1. stoletja (Inscr. It. X 4, 94; Šašel 1966, 133–134; Lettich 1976; Zaccaria 1992, 224). Osvobodjenec *Aulus Tullius Chrysantho* pa je omenjen na nagrobni steli P. Klodija Kvirinala (*P. Clodius Quirinalis*; druga četrtina 1. stoletja; Inscr. It. X 4, 49; Degrassi 1967, 59; Zaccaria 1992, 219). Na osnovi žigov na tegulah nekateri domnevajo, da naj bi imela družina v lasti ogromno obmorsko vilo v Barkovljah v njeni drugi ali tretji gradbeni fazi (Zaccaria, Gomezel 2000, 304, op. 121); mestni domus pa na Piazza Barbacan v Tergestu (Maselli Scotti *et al.* 2003; Zaccaria 2012).

Bogastvo družine je temeljilo torej tudi na zemljiški posesti v tržaškem agru, od koder so nedvomno izvažali oljčno olje in oljke po jantarni poti proti Noriku, v dolino Drave in v podonavske vojaške tabore. S to trgovino bi bil povezan prebivalec mesta Tergesta *T. Tullius T. f. Pup(inia) Terg(este) Tertius*, ki je bil pokopan v Sisciji v prvih desetletjih 1. stoletja (AIJ 575; Zaccaria 1992, 164; Zaccaria 2001, 107).

Na osnovi razprostranjenosti žigov na tegulah (poglavje 3.2.2 Amfore) lahko posesti družine Tullija Krispina iščemo na obalnem območju v bližini Tergesta, natančneje na Miljskem polotoku in na obalah Miljskega in Koprškega zaliva. Opekarsko delavnico bi zaradi bogatih glinenih nanosov lahko umestili na območje doline reke Rižane, Badaševice ali Osapske reke (Poglajen 2007, 134; Žerjal 2014).

Vilo na Školaricah bi tako lahko zgradila tržaška družina Tulli Crispini zemljiških posestnikov na višku svoje moči. Čeprav ni izključeno, da so žigosane opeke le pridobili iz bližnje opekarne, ki je bila v lasti te družine, saj je število najdišč, na katerih so bile tegule Crispini najdene, dokaj visoko. Na Školaricah je bilo do sedaj odkrito najvišje število tegul z žigom Crispini na enem najdišču¹⁸.

18 Na to sicer verjetno vpliva tudi delež izkopanega najdišča.

Sliko zamegljujejo še drugi žigi tržaških proizvajalcev, kot so npr. tegule z žigom *RVSONIS Q. CEL*, od katerih sta bili dve vzdani v odtočnih kanalih termalnega kompleksa. Ali je možno, da je bila vila v lasti enega od manjših zemljiških posestnikov in pridelovalcev oljčnega olja severne Istre, ki mu ne poznamo imena? M. Gomezel predlaga dve interpretaciji žiga na tegulah *RVSONIS. Q. CEL*. Pri prvi naj bi bili na žigu omejeni dve osebi, pri čemer bi bila druga v podrejenem razmerju s prvo npr. *Rusonis Q(uinti) Cel(-) (- servus)*, pri čemer je ime lastnika v genitivu in sužnja v nominativu. Ker se je status sužnja ali osvobojenca pogosto eksplicitno omenjal, bi morda šlo prej za imena lončarja oziroma opekarja ali upravljalca delavnice. Arhaična formula naj bi sicer kazala na čas konca 1. stoletja pr. n. št. (Gomezel 1996, 48–49, št. 71), toda amfore tega proizvajalca se pojavljajo bistveno kasneje, v kontekstih od tiberijsko-klavdijskega obdobja do konca 1. stoletja n. št. (glej poglavje 3.2.2 Amfore). Na osnovi žigov na amforah P. Ventura in V. Degrassi predlagata novo branje žiga na tegulah, kjer osrednji Q izpišeta kot CO - *RVSONI(S) COCCEI*. Tegule in amfore bi izhajale iz delavnice gens *Cocceia* (Ventura, Degrassi 2018, 455). Ime lastnika(ov) *figlinae* ali *fundusa Ruso* je drugače v tržaški epigrafiji nepoznano, toda domnevno keltskega izvora in povezano z Akvilejo (Tassaux 2001a, 533, št. 63). *Ruso Coc(ceianus)* je nedvomno suženjskega porekla, morda že osvobojenec, ki je nekoč pripadal gens *Cocceia* (Tassaux 2001, 533; Ventura, Degrassi 2018, 454–456).

Zaradi uničenosti rezidencialnega dela težko ocenimo, ali je bil vila na Školaricah primerna za bivanje lastnika. Če domnevamo, da je bila v lasti pomembne družine *Tulli Crispini*, je bila verjetno le eno od družinskih posesti, ki so bile namenjene intenzivnemu kmetijstvu. Lastnik je zaradi svojih službenih in družbenih obveznosti prebival v mestu. Njegove posesti pa so vodili *vilici*. Čeprav so pripadniki višjih slojev pokupili več zemljiških posesti na nekem območju, jih velikokrat niso združili v skupno organizacijo, temveč so posamezne posesti še naprej delovale kot samostojne gospodarske enote. Po tem so znane istrske posesti Lekanija Basa na Brionih in v okolici Fažane, kjer so bili na amforah poleg lastnikovega žiga odtisnjeni tudi žigi upravljalcev posesti, na tegulah pa ne (Bezeczky 1998a, 44–71). Večina vil je imela poleg gospodarskih prostorov, bivalnih prostorov za upravljalca z družino in delovno silo tudi rezidencialne prostore za lastnika, ki je prihajal na posestvo nadzorovati delo. Le nekatere manjše gospodarske enote v bližini večjih tega niso imele. Urice oddiha pa je lastnik z družino preživljal v svojih obmorskih rezidencialnih vilah, ki so bile namenjene tudi gospodarskim aktivnostim (pridelavi vina in/ali oljčnega olja, gojenju in predelavi rib).

Termalni prostori na Školaricah niso bili izjemno luksuzni in bi zadoščali za potrebe upravljalca z družino ter njegovega

osebja. Skupinske terme, ki so bile namenjene delavcem, so bile prav tako najdene v lončarskem delu vile v Loronu (Tassaux *et al.* 2001).

Pripadniki katere veje *gens* so pokopani v obzidani grobni parceli grobišča Križišče na robu posesti ob glavni javni cesti *Via Flavia*, pa lahko le ugrabimo.

5.1.3 Pomen izkopavanj rimske vile na Školaricah

Na najdišču Školarice pri Spodnjih Škofijah je bil izkopen obsežen arhitekturni kompleks rimske vile rustike z bivalnim in gospodarskim delom. Poslopja so bila zgrajena v sredini 1. stoletja in so bila do sredine 5. stoletja, ko je kompleks uničil požar, večkrat preurejena. Na izkopanem območju je bilo ugotovljenih vsaj pet večjih gradbenih faz.

V Slovenski Istri je to do sedaj edina vila rustika gospodarsko-rezidencialnega značaja, izkopana v večjem obsegu, v kateri sta dokazani pridelava vina in oljčnega olja. *Pars rustica* je vsebovala ogromno skladišče in več manjših prostorov v štirih hodnih nivojih, kjer so potekale gospodarske aktivnosti. Izkopan je bil le manjši del bivalnih prostorov, in sicer le termalni prostori ob njih v zahodnem delu kompleksa.

Vila rustika na Školaricah je bila zgrajena v klavdijskem obdobju, torej v obdobju največjega izvoza istrskega oljčnega olja v severno Italijo, v čezalpske in podonavske province (Bezeczky 1998a, 73–85; Tassaux 2004). Verjetno so trgovali tudi z istrskim vinom, ki so ga nedvomno pridelovali tudi v vili na Školaricah, in jadranskimi ribjimi omakami.

Vila je bila zgrajena na prometno strateškem vozlišču kopenskih in pomorskih poti.

V štirih stoletjih življenja v vili na Školaricah so se morda glavne gospodarske panoge spreminjale. Spreminjal se je verjetno tudi njihov obseg. Do konca so prebivalci ohranjali dokaj visok bivalni standard, ki je bil prekinjen s požarom v sredini 5. stoletja. Še v 4. stoletju so bili na grobišču vile ob robu posesti (nekropola Križišče) pokopani premožni posamezniki (grobovi 39, 40, 44), kot je grob dame ali boljše matrone z zlatimi uhani, katero je v onostranstvo spremljal njen ljubljeni pes varuh (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

Posestva v bližini obale so imela dobre prometne povezave za prodajo in izvoz svojih pridelkov in izdelkov ter za nakup različnih dobrin, kar se odraža v količinah in raznolikosti pridobljenega materiala do konca življenja v vili. Fenomen je značilen za večino istrskih vil, medtem ko so podobno raznolikost importov imeli le v mestih in vojaških centrih, kjer je bila trgovina bolj razvita. Manjše naselbine pa niso imele takih možnosti.

5.2 Beneška in novoveška cesta

Ob gradnji avtocestnega odseka v letih 2002 in 2003 preko območja ankaranskega križišča, italijansko *Bivio* ali Bivje po domače, smo arheologi odstirali prometno zgodovino tega pomembnega vozlišča na meji med morjem in celino. Tako so bili odkriti odseki cest in poti, ki so vodile ob morski obali ali do nje, kot tistih, ki so vodile od spodnjega dela Rižanske doline v notranjost.

Na lokaciji Križišče neposredno pod vilo so bili odkriti glavna rimska prometnica čez Istro, *Via Flavia*, ki je povezovala koloniji *Tergeste* in *Pola*, ter kopica križišč s potmi, ki so se srečevala prav na tem pomembnem vozlišču (Novšak, Bekljanov Zidanšek 2019).

Glavna prometnica je bila še dolgo v uporabi (vsaj do 7. ali 8. stoletja), medtem ko so bili nekateri odcepi opuščeni ob opustitvah vil in spreminjanju poselitve v pokrajini (sredina 5. stoletja).

Med izkopavanji na Školaricah leta 2002 sta bili tako odkriti dve mlajši cesti: starejša, verjetno iz obdobja beneške oblasti, in mlajša, ki je bila zgrajena v 19. stoletju. Obe sta izkoristili naravne danosti terena, saj sta bili postavljeni ob vznožje hriba tik nad močvirnato ravnico, kjer je poplavljalna Rižana. V različnih obdobjih sta povezovali mesti Koper in Trst.

Starejše cestišče zaznamuje enaka gradnja, kot je gradnja odsekov cestišč, odkritih leta 1975 pri gradnji ankaranskega križišča in pred tem na Škofijah in v Bertokih, kjer je bila najdena tudi napisna plošča, ki omenja popravilo ceste leta 1776. Vir iz leta 1361 pa omenja, da so Benečani zgradili novo cesto od spodnjega mostu po dolini Rižane proti Črnemu Kalu, da bi imeli trgovci iz notranjosti lažji dostop do obalnih beneških mest in bi zaobšli mitnine na tržaškem ozemlju (Boltin Tome 1979a). Odkrit odsek pod današnjo magistralno cesto proti Črnemu Kalu ima podobno gradnjo (sonda 7 iz leta 1975). To cestišče pod Školaricami datira vsaj v obdobje beneške prevlade območja (konec 13. do začetka 19. stoletja) ali celo koprskega komuna pred tem (10. do 13. stoletja). Odkrito cestišče je sicer pripadalo odcepu čez prelaz na Škofijah, ki je vodil v Milje, proti Trstu ali preko Ospa proti Črnemu Kalu. Ali bi v tem primeru to bila trasa stare ceste, kar bi gradnjo odkritega odseka datiralo še v starejši čas? Kljub temu je bil odsek v nekem trenutku opuščen, tako da je glavno prometnico prevzela cesta po spodnji ravnici mimo škofijskega poslopja Valmarin, kot je razvidno iz franciscejskega katastra iz leta 1818 in originala iz leta 1847. Pod avstrijsko oblastjo je bila sezidana cesta od rižanskega mostu proti Škofijam po novi trasi pod Školaricami, ki poteka skoraj vzporedno z odkritim odsekom starejše

ceste. Avstroogrška cesta je bila ročno dorisana na original katastra iz leta 1847 (sl. 411). Na katastru iz leta 1874 sta vrisani že obe cesti proti Škofijam in Trstu: starejša, ki je potekala mimo škofijskega poslopja Valmarin, in nova, zgrajena torej med leti 1847 in 1874. V šestdesetih letih 20. stoletja je bila cesta asfaltirana, ob gradnji ankaranskega križišča leta 1975 pa delno prestavljena. Večji del te trase je bil torej v uporabi do izgradnje avtoceste v začetku 21. stoletja, posamezni odseki pa še danes.

6 Školarice near Spodnje Škofije

Tina Žerjal

6.1 The Estate of the Villa at Školarice

6.1.1 The Villa and its Estate

The villa at Školarice was built in a single construction intervention in the second quarter or the middle of the 1st century (cf. chapter 2.3. 1 The construction of the villa – phase 1) at the south-western slope of the ridge which gradually rises from the Muggia Peninsula to Tinjan. The location was chosen carefully (for the instructions of Roman authors for the selection of the spot see: Carandini 1984, 118; Grassigli 1995, 222–224). At the foot of the hill the public road between *Tergeste* and *Pola* (*Via Flavia*) crossed the Rižana River (*Formio*), which enabled good road connections with the town of *Tergeste*, while the discovered section of the road towards the west indicates connections with the port in nearby Sermin or the local wharf in the Valmarin Bay (the excavation at Križišče: Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019). The Rižana could have even been navigable to the bridge under Školarice (Župančič 1989, 18, no. 17, appendix 1: 17). Good insolation and leeward position from the bora wind at the south-western slope of the hill offered favourable climate for people dwelling in the villa as well as good conditions for olive groves and vineyards (Poglajen 2007, 117–120; Poglajen, Žerjal 2007). The vicinity of the Rižana and its alluvium enabled the construction of a pottery workshop.

The project, which was thoroughly thought through, was demanding regarding cost and construction. We can assume the villa's ground plan was in the form of the letter U or a square with inner courtyard (Figs. 11, 17, 18), which was frequent in Istria (Matijašič 1998), Veneto (Busana 2001, 512–518), and northern Italy (Grassigli 1995). Due to the fact that the relief is inclined, the architectural complex was built on terraces which descended towards the south-west. This way the entire complex used the sunrays to the best possible extent and offered a panoramic view of the surroundings: the entire Bay of Koper, the Sermin hill nearby, and especially the plain of the Rižana Valley, where the most important economic activities of the estate were probably carried out.

Later the existing groundplan of the architecture was not significantly altered, only a few rooms were added and others partitioned off. The buildings were ravaged by fire several times. The last fire was decisive. Based on pottery, the abandonment of the villa is dated to the mid-5th century (chapter 2.3.6 Demolition of the building – phase 6).

The villa at Školarice is the only discovered *villa rustica* in Slovenian Istria with extensive excavated outbuildings in which the making of wine and olive oil have been proven until now. *Pars rustica* included an enormous storage building and several smaller rooms where economic activities were carried out.

Here a basin for the collection of wine must (*lacus*) was discovered, which was paved with *opus spicatum* (room N: 3.76 × 3.3m, Fig. 480), typical for Istria and the ager of Aquileia (Istria: Matijašič 1998, 231: Šijana, uvala Verige, uvala Val Madona, Kolci, Barbariga; Veneto: Strazzula Rusconi 1979, 6, Fig. 5, T. I: villa Joannis – rooms 15 and 16). In Northern Africa, Mauretania, Spain, and Gallia Narbonensis, larger masonry-built basins could have been used for the oil decantation from the second or third pressing, when olive pulp was overpoured with warm water for easier separation. In Alexandria, Greece, Italy, France, and Germany, their use is connected exclusively with vineyards (Brun 2004a, 22–24; Brun 2004b). In Istria, the *opus spicatum* pavement was also used for the paving of rooms with presses and cisterns (Matijašič 1998, 228, 231, 284–291; Matijašič 2001, 705).

Palladius (*Opus agr.* 1.18; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 155) advises that the press and the surface for the crushing of grapes by feet should be three or four steps higher than the basins for the collection of must, into which the pressed liquid runs. At Školarice, the premises of the press were probably situated on the upper walking level, in rooms H, G, and F, but which were preserved only under the walking surface. The access to rooms F and H probably led through room G, which was the central room for a certain activity. Due to the same pavement we can assume that rooms F and G had a similar function or that they were used for different procedures of the same activity. At least for the last period of the villa we know that rooms F and G were paved with a white mosaic which had channels made in room

G. The channels were used to enable the pressed liquid to flow away. In the villa Joannis in the ager of Aquileia, for which a wine-making production is assumed, the floor of the press rooms were paved with a similar white mosaic (Strazzula Rusconi 1979, 3–5, Figs. 2–3, T. I: rooms 24 and 25; Busana 2003, 17). M. S. Busana cautiously interprets the room with the white mosaic floor in the villas San Pietro and Cariano – loc. Ambrosan in Veneto (1st–6th century) as a surface for the crushing of grapes (Busana 2003, 18). A fragment of a white mosaic with a channel (SU 374) was found in the manner that the channel was directed towards the empty space between masonry-built rectangular blocks (SU 340, SU 339, room L/P)¹⁹, where a container for the collection of liquid could have been placed. If we assume that rooms G and L/P functioned together, massive rectangular structures SU 339 and SU 340 in room L/P could have been used as foundations of the press-beds or for the floor mounted winch mechanism (cf. structures in the villa Val Madonna at Brijuni; Matijašič 1998, 174–176: room J). If the surface of room P was lower, it could have been appropriate also for the mechanism of a counterweight press.

A stone element for the press pillars (*stipites*) (Fig. 481) and a fragment of an olive mill (Fig. 482) were also found. It is extremely interesting that both stone elements were made of local sandstone, which is indisputably less hard than limestone, which is available not far away. These are the only two Roman period stone elements of equipment for the processing of olive oil and wine in Slovenian Istria found until today.²⁰ A pressing facilities were found also along the southern foothills of Sermin (Urek, Josipović 2011), but lacked stone elements. A fragment of the mill-bed was found in the secondary position on the topmost terrace in wall SU 452 (anteroom A), near rooms F–G–H with the white mosaic, and rooms O–I–D.

There is another element that could be connected to the olive oil production in the villa. A smaller area was partitioned off along the north-western wall in storage room K, on the intermediate level under room F, which could have surrounded three dolia. In the oil-production facility Červar-Porat near Poreč, such a placement was used for oil decantation (Jurkić 1979, 263–298; Matijašič 1998, 202–208, 231). At Školarice, dolia in the storage room K could have been used only for storing food, grain, or something else as is listed by Cato among a villa's equipment (Cato, De

agr. 10–11; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 84–85). In Istria, monolithic stone double or triple basins, rarely small masonry-built basins, which were walled apart into several smaller ones, were used for the decantation of olive oil (Matijašič 1998, 231–234). Olive oil, which is lighter than water, rose to the surface in the first pool (or dolium), then it was transferred into the next pool using convenient tools, where the process was repeated (Brun 1986, 48–49, 52, 133–135; Brun 2004a, 156, 158).

In the Roman period, the equally constructed presses were used for pressing grapes and olives (Carandini 1984, II, 243; Brun 1986, 60–65, 81–132; Brun 2004a, 11–21; for Istria see Matijašič 1993; Matijašič 1998, 223–230). The modest preservation at Školarice does not offer comprehensive interpretations. The vicinity of the *lacus* testifies to wine-making and the olive mill and dolia in the storage room K to the olive oil production. Rooms F, G, H, and L/P could have been used for several presses for the same or different produce.

The area of the press was at Školarice located in the northern or the north-eastern part of the outbuilding, which would correspond to the directions given by antique agronomists for the processing facilities for wine, meaning that they had to be cool or open towards the north (Columella, *Re rustica* 1.6; Paladij, *Opus agr.* 1.18; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 83, 155; White 1970, 427). On the other hand, facilities for the pressing and storing oil should be open towards the south and receive plenty of sunshine to prevent oil from freezing (Columella, *Re rustica* 1.6.18; Varro, *Re rustica* I, 13, 17; Vitruvius VI, 6, 3, and VI, 8, 3; White 1970, 427; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 83; Brun 2004a, 159–164).²¹ Considering these directions, rooms Š, T, and U at the south side of the structure in phase 1 could have been used for the processing of oil, and they also had drainage channels installed. The channels could have been used for great amounts of waste water to flow away which was used to pour over the olive pulp during pressing.

Access to the pressing facilities on Roman terrace 4 was possible through the stairway in storage room K and potentially through the stairway above structure SU 476 in room O–I–D. Access to room AA could have been possible from the storehouse (walls SU 644 and SU 483) or through the stairway in room S–SS (above walls SU 252 and SU 253).

In long room O–I–D from phase 1 (9.35 × 4.40m), on the intermediate level, three circular masonry-built foundations

19 Since the block with the mosaic SU 374 was at least slightly moved, the interpretation is hypothetical.

20 The two stone elements of the press from Strunjan (Boltin Tome 1990), made from the funerary monuments of the 1st–2nd century, could have been made also in the Late Antique period.

21 There is a series of sites where these directions can be seen implemented in practice, and sites where they were not completely followed. Much depends on the climate, microclimate, local tradition, purpose of the construction, and the owner.

SU 334A, SU 334B, and SU 334C (diameter 1.55m, at a distance of 2 metres), and a rectangular masonry-built structure SU 476 (Fig. 72) were found. Since they were located on the same level as the basin for collecting must (room N), they could not have been connected to it. The circular structures could be interpreted as remains of foundations for the (*arae*) press-beds (less probable), for olive mills (less probable), or for grain mills (most probable). The width of the room, which does not allow for the installation of a horizontal wooden beam (*prelum*) for the press (7m on average, Brun 2004a, 154–155), and the bitten-earth floor in the room speak against the interpretation of structures as the foundations for the press-beds, since such rooms are paved in Istria and Veneto (Matijašić 1998, 223–230; Busana 2003). A similar circular structure can be found in the medieval oil press in Židovski kare at Piran, where it was used as a base for an oil mill (Stokin 2004, 22, Fig. 5). However, one complex rarely had more than one olive mill since one mill could prepare olive pulp faster than it was pressed. Pressing was the most time-consuming task, while the process grew even longer with the second and third pressing (Brun 1986, 42–47; Amouretti, Brun 1993, 518–523; Mattingly 1993, 494; Mattingly 1996, 229). Several mills were only needed in large oil-extraction facilities with several presses. In Istria, several millstones were found only at the site of Červar-Porat (Matijašić 1993, 254). In Istria, the diameter of the bottom part of an olive mill was about 2m on average (Matijašić 1993, 254). For the operation of three mills with vertical millstones (driven by people or animals), the foundations should reach up to the height of approximately 0.5m above the walking surface, a larger space between them would be needed, as well as more space between them and the walls (especially if driven by animals). Therefore, only smaller olive presses (*trapetum*) can be supposed, but they are rare in Istria (Matijašić 1998, 149–152, 235, T. 1).

The narrow space between the circular bases primarily indicates the latter option: grain mills. Many fragments of volcanic rock were also found at the site. Namely, a similar stone structure was found in the Roman construction at the foot of nearby Sermin, in the same room as the grain mill made of volcanic rock (Stokin 2006). Such mills in the shape of a sandglass (the so-called Pompeian type) were driven by workers or animals (Py 1992, 185, 227: type C2). The use of animals is less probable due to narrow space. The circular bases were destroyed no later than in the second construction phase.

Even though the storage or warehouse (Fig. 483) was built in the north-western part of the complex, the façade facing the south-west received much sunlight. The building was

dug deeply into the hill, thus preserving its good microclimate, especially in the ground floor and its south-eastern corner. In the first phase, it could have been used as a wine cellar (*cella vinaria*) and/or storage for olive oil (*cella olearia*), while the potential upper floor could have been used to store dry harvest: grain, vegetables, fruit, straw, etc. In this case, the upper floor would have had to have openings facing the north (Columella, *Re rustica* 1,6, 10; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 83; Vitruvius, *De archit.* VI, 6, 4; Matijašić 1998, 268–269). Judging from its dimensions (41.7 × 15.6m = 650m²), the storehouse at Školarice had to be one of the biggest on the Istrian Peninsula. One third smaller surface was found in the store-room of the Kolci villa on Brijuni, in which 60 to 100 dolia are assumed, or the total surface of store-room for wine and oil in the villas in the of Verige and Val Madona Bays (Matijašić 1998, 272–277, T. 2: Kolci 48 × 7.5m = 360m², Verige 172.5 + 112.5 = 290m², Val Madona 156 + 160 + 81 = 397m²; Bezeczký 1998a, 58: Kolci 10.2 × 42m = 428m²; Brun 2004b, 52–56: including different data). Larger rooms in the villas of Veneto are generally interpreted as granaries since remains of dolia were not discovered in them (Busana 2001, 526–529: sizes from approx. 50 to approx. 184m²). For J.-P. Brun, at least some of these rooms were wine cellars (Brun 2004b, 49). According to the dimensions, the closest store-room with a masonry-built basin for the collection of must would be located in villa Russi near Ravenna (Mazzeo Saracino 1977, Fig. 1: room 2 – 24 × 13 = 312m²; Brun 2004b, 48–49).

Since the earthy floor of the warehouse at Školarice showed no visible impressions of dug in dolia, vessels for fermentation and storing of wine were probably laid upon the earthy ground. For this ceramic dolia or wooden tanks and barrels were used, such as were typical for the areas of Veneto, Friuli, and Aquileia (about depictions and antique sources describing the use of barrels: Forni, Scienza 1996; Buchi 1996; Pesavento Mattioli 2003, 13; Brun 2004a, 81–83, 104–105; Brun 2004b, 46–48; about the absence of dolia in villas in Veneto: Busana 2003, 18). According to Strabo's words, in Gallia Cisalpina wine was fermenting in wooden tanks in the size of houses (Strabo 5,1,12; Forni 2002, 82; Brun 2004b, 47). Depictions show wooden tanks and barrels often arranged on lifted wooden floors along the wine cellar walls. In Villa Russi near Ravenna, two rows of small pillars for a lifted wooden floor were set by the wine cellar wall (Mazzeo Saracino 1977, Fig. 1: room 2; Brun 2004b, 48–49). At Školarice, such a lifted wooden floor and barrels arranged on it could have been carried by small walls SU 644 and SU 483 (length 1.25m and 1.50m respectively, width 0.50m) in the south-eastern corner of the storehouse, which were built 2m apart.

In the 3rd century (the end of phase 3), the storehouse and a few smaller rooms were engulfed by fire and the roof construction collapsed. The ruins of the roof were levelled and used as pavement. The storehouse was divided into several smaller rooms with various functions (phase 4). In one, a kitchen with a bread oven and a fireplace was arranged (SK3). A stone base for press pillars (*stipites*) (SU 650, Fig. 482) was found in the vicinity of one of the central pillars of the storehouse. It leaned on the south-eastern side of the base foundation of pillar SU 272D and is bound to it with a thick layer of mortar. It was here probably used secondarily.

Life in the villa was strongly connected to the agricultural activity on the estate that surrounded it. Many farming and peasant tools were thus also found in the warehouse: diggers, knives, billhook knives (*falx vinitoria*), and various other smaller tools. Many iron artefacts were burnt and slightly melted, which reflects the presence of blacksmithing and secondary iron processing. Many different chores were carried out within the estate's economic activities. A bronze fishing hook, a needle for patching fishing nets, ceramic and lead weights for fishing nets indicate that they were fishing in the nearby Rižana river and/or more probably in the sea; while weights for the loom, a crochet hook, and a needle point to the fact that weaving of textiles for their own use was carried out in the villa.

Due to poor preservation of archaeological layers and structures we do not know in which phase wine was produced in the villa, in which olive oil, and whether these two processes were carried out simultaneously (most probably). Judging from the *lacus*, which is dated to the 1st construction phase, the wine-making was present from the construction of the villa on. Due to the size of the *lacus* and the warehouse, we can say that the production must have been quite extensive. The local wine was most probably poured into locally-made wine amphorae Dr. 2–4 and two-handled jugs or amphorae with a flat bottom of the north-Adriatic production (chapter 3.2.2 Amphorae), possibly even into wooden barrels. Fragments of a marble statue of Bacchus or Dionysus, the god of wine, were found in the warehouse (Trenz, Novšak 2004, 80; chapter 3.4.1. Stone sculpture).

As can be discerned from fragments of amphorae Dr. 6B with stamps of various Istrian producers (see chapter 3.2.2 Amphorae), in the initial period immediately after the construction of the villa, olive oil was being purchased or acquired from other estates of the owner. The question is whether this was done for a longer period of time or just the first 15–30 years, when the newly-planted olive groves did not yield enough produce. In one of the periods at least one

olive mill operated in the villa. Local amphorae Dr. 6B, which would be used for the oil produced at Školarice, are more difficult to recognise. In Italy and Istria, many villas are known which dealt with both branches simultaneously (overviews in Carandini 1989; Grassigli 1995; Brun 2004b). Antique sources reveal that in Northern Italy vine was grown on live supports (*arbustum gallicum*). Among various trees grown for this purpose, olive trees are also mentioned (Pliny, Nat. hist 17, 200–201; Forni 1996, 105–117; Forni 2002, 140–142; Brun 2004a, 35–36). In the first half of the 19th century in Slovenian Istria, vine was grown on live supports; in the south-eastern part on field maple, while in the coastal area on olive trees (especially around Izola and Piran). *Plante* or mixed plantations of vine with other cultures were prevalent on the terraces. Frequently, olive trees and vines were planted at the same time. After approximately 25 years, a vineyard had to be cut down due to the decreasing fruitfulness and only an olive grove remained which at that time reached its full fertility (Titl 1965, 10–11).

The Mediterranean trio is rounded off by the production of cereals which is the hardest to recognise. According to antique agronomists, estates should grow everything needed for food self-supply (White 1970, 395–396; Carandini 1989, 104–108), and growing cereals as the base of Roman diet, was certainly included. Very frequently grain was grown on the estates which were designated for vineyards and even more often they are mentioned in connection with olive groves (White 1970, 395, 398, 425; Forni 2002, 87, 142–143; Brun 2004a, 129–134). When Cato the Elder describes the equipment of an estate with a 100 jugers big vineyard, he also mentions an ox shepherd, pairs of oxen, ploughs, and last but not least, three grain mills. For an estate with 240 jugers of olive groves the number of ox shepherds, oxen, and ploughs increases (Cato, De agr. 11; Carandini 1984, 128–129, 135–137; Humphrey, Oleson, Sherwood 1998, 84–85; Forni 2002, 143, 150). Therefore, mixed farming was no exception, but rather a rule also at estates which were intended for the production for long distance trade (Carandini 1989, 103–110; Forni 2002). Farming chores of all three branches were well complimented in the calendar. While ploughing to grow grain, necessary works were simultaneously done in vineyards and olive groves (Mattingly 1996, 219–222; Forni 2002, 140, 150; Brun 2004a, 134).

Cereals grown here was only enough to meet the needs of the estate at Školarice, but could also be sold to the nearby town. With three presumed mills in the hourglass form it would have been first ground into flour. The circular structures in room O–I–D were destroyed in the 2nd phase, which could indicate an economic change at the estate.

A major economic change was supposedly experienced by the estate in the 3rd century, when the warehouse was rearranged after the fire (phase 4). Apparently, a part of the production section was also rearranged at the same time (e.g. rooms Š, T–U), which could have been repurposed. Pottery material does not reflect deterioration in the estate's economy right until its end. On the contrary, a certain flourishing can be observed with continuous increase of the outbuilding towards the east, south, and west (chapter 2.3 Roman villa rustica).

6.1.2 Owners and the ownership of the Villa

The capital needed for the construction of production facilities for wine and olive oil as well as the making of fish sauces in Istria and northern Adriatic was invested by important representatives of the Roman elite. Owners of estates in Istria, who are attested on stamps of Istrian amphorae Dr. 6B, include representatives of the local aristocracy, members of the equestrian and the highest senatorial orders as well as many important personalities who got rich in the time of the triumvirate and the beginning of Augustus' reign. Many of later owners were connected to the Julio-Claudian or Flavian dynasties (Tassaux 1990; Zaccaria, Župančič 1993, 163–172; Matijašić 1998, 451–457; Tassaux 2005). The market in northern provinces and Pannonian limes for the northern Adriatic products had a beneficial impact on the rapid growth of economy in the region and the rise of numerous representatives of the local municipal and colonial aristocracy (Šašel 1982, 557; Tassaux 1990; Matijašić 1998, 455; Tassaux 2005; Zaccaria 2012).

To determine the ownership of the villa, researchers often use the epigraphic data from the stamps on tegulae. For northern Istria is typical that stamps on tegulae have a limited distribution and that the same stamps were used to mark both tegulae and amphorae Dr. 6B. The distribution of stamps on tegulae corresponds to the wider area of the estates of the Triestine and senatorial elites, where olive oil and wine for export were produced (Zaccaria, Župančič 1993; Tassaux 2001a; Poglajen 2007; Žerjal 2014).

For the construction of the villa at Školarice, numerous tegulae with stamps of the *Tergeste* aristocratic family of *Tullii Crispini* were used (chapter 3.2.7 Bricks and *opus doliare* – rectangular stamp *CRISPINI*, round stamp *TVLLIAE A. F. CRISPINAE*). Stamps in the form of *A. CRISPINI*, *CRISPINI*, *CRISPIN*, *T. A. CRISPINAE* were found on amphorae Dr. 6B in Aquileia, Padova, and Magdalensberg, which proves that the members of the family were involved in olive oil

production since the first half of the 1st century onwards (Zaccaria 1989, 472; Tassaux 1984, 213; Zaccaria, Župančič 1993, 167–168; Tassaux 2001, 516). A tombstone (Inscr. It. X 4, 159) from Trieste was dedicated to *Aulus Tullius A. f. Crispinus*, for whom C. Zaccaria and M. Župančič assume could be the father of *Tullia*, mentioned on the stamps on tegulae. Their social status is not known (Zaccaria, Župančič 1993, 167–168).

The family of *Tullii* is well attested on epigraphic monuments of the 1st century in *Tergeste* and its ager (15 instances, the prevailing praenomen being *Aulus*). The form of the *gentilicium* is supposed to originate from the autochthonous substrate with numerous onomastic analogies in the area of Veneto, Liburnia, and Dalmatia (Alföldy 1969, 129; Lettich 1976, 77–82; Zaccaria 1992, 193, 219). The oldest tombstone in Istria (Inscr. It. X 3, 94: *C. Tullius Q. f. Tertius*), which is dated to the last quarter of the 1st century BC, is immured into the loggia in Grožnjan (Zaccaria 1992, 199). In the town of *Tergeste* and town necropolises, *Tullii* were mentioned on monuments from the first quarter of the 1st century until the first half of the 2nd century (Inscr. It. X 4, 49, 94, 109, 159–163a, 171; Zaccaria 1992, 219, 224, 227–228). Their presence in the area of Koper is still in the 3rd century proven by a sarcophagus from the Regional Museum in Koper (Inscr. It. X 3, 23; Zaccaria 1992, 193).

The family of *Tullii*, which is supposed to have autochthonous roots in the northern Istrian territory, swiftly climbed the social ladder all the way to the members of the municipal aristocracy (Šašel 1982, 557; Lettich 1976, 77–82; Zaccaria 1992, 193, 219; Starac 2001b, 14, 16; Zaccaria 2012; Zaccaria 2015). They were connected with the Aquileian families of *Barbii* and *Clodii*. *Tullia Boi f. Secunda* is with a bust depicted on a stele of *Barbii* freedmen in the cathedral of San Giusto from the first quarter of the 1st century (Inscr. It. X 4, 94; Šašel 1966, 133–134; Lettich 1976; Zaccaria 1992, 224). Freedman *Aulus Tullius Chrysantho* is mentioned on a funerary stele of *P. Clodius Quirinalis* (the second quarter of the 1st century; Inscr. It. X 4, 49; Degrassi 1967, 59; Zaccaria 1992, 219). Based on stamps of tegulae some presume that the family owned a huge *villa marittima* at Barkovlje in its second or third construction phase (Zaccaria, Gomezel 2000, 304, footnote 121); while their town *domus* was supposed to be at Piazza Barbacan in *Tergeste* (Maselli Scotti et al. 2003; Zaccaria 2012).

Hence, the family's fortune was founded also on the estates in the ager of *Tergeste*, from where they must have exported olive oil and olives along the Amber Route towards Noricum, to the Drava Valley, and to the Danubian military

camps. *T. Tullius T. f. Pup(inia) Terg(este) Tertius*, an inhabitant of the town of *Tergeste*, was connected to this trade and was buried in *Siscia* in the first decades of the 1st century (AI 575; Zaccaria 1992, 164; Zaccaria 2001, 107).

Based on the distribution of stamps on tegulae (chapter 3.2.7 Bricks and *opus doliare*), estates of the family of *Tullius Crispinus* can be sought in the coastal area near *Tergeste*, more precisely on the Muggia Peninsula and on the shores of Muggia and Koper Bays. Due to rich clay deposits, the brickworks workshop could be set in the area of the valley of the Rižana, Badaševica or Osapska reka/Osoppo (Pogljajen 2007, 134; Žerjal 2014).

The villa at Školarice could have been built by the *Tullii Crispini* family from *Tergeste* at the peak of their power. Nevertheless, it cannot be ruled out that the stamped tegulae were simply acquired from the nearby brickworkshops, which was owned by this family, since the number of sites on which the *Crispini* tegulae were found, is relatively high. At Školarice, the highest number of tegulae with the *Crispini* stamp on one site until now was discovered.²²

The picture is blurred also by stamps of other *Tergeste* manufacturers, i.e. tegulae with the RVSONIS Q. CEL stamp, from which two were immured into the drainage channel of the bath complex. Could it be that the villa was owned by one of the smaller landowners and olive oil manufacturers from northern Istria, whose name we do not know? M. Gomezel suggests two interpretations of the stamp on RVSONIS. Q. CEL tegulae. According to the first, the stamp mentions two people, where the second would be subordinate to the first, e.g. *Rusonis Q(uinti) Cel(-) (- servus)*, where the name of the owner is in the genitive and of the slave in the nominative. Since the status of a slave or of a freedman was frequently explicitly stated, we would sooner expect the names of a potter or brickmaker or workshop manager. The archaic formula is supposed to indicate the time of the end of the 1st century BC (Gomezel 1996, 48–49, no. 71), however, the amphorae of this manufacturer appear much later, in the contexts from the Tiberian-Claudian period to the end of the 1st century AD (see chapter 3.2. Bricks and *opus doliare*).

On the basis of their amphorae stamps P. Ventura and V. Degrassi suggest a new reading of the tegulae stamps. They interpret the letter Q in the middle as CO, *RVSONI(S) CO-CCEI*. Tegulae and amphorae should have been made in a pottery workshop of the *gens Cocceia* (Ventura, Degrassi 2018, 455). The name of the *figlina* or *fundi* owner *Ruso* is

unknown to the epigraphy of *Tergeste*, but is supposedly of Celtic origin and linked to Aquileia (Tassaux 2001a, 533, no. 63). *Ruso Coc(ceianus)* is undoubtedly of slave origin, maybe already a freedman, that has been once belonging to the *gens Cocceia* (Tassaux 2001a, 533; Ventura, Degrassi 2018, 454–456).

Due to the level of destruction of the residential part, it is hard to assess whether the villa at Školarice was appropriate for the dwelling of its owner. If we assume that it was owned by the important family of *Tullii Crispini*, it was probably just one of many family estates which were intended for intensive farming. The owner would, due to his work and social responsibilities, reside in town, while his estates were led by *vilici*. Even though representatives of higher classes frequently bought several estates in a certain area, they often did not join them under common organization, but individual estates continued to operate as independent economic units. This is what the Istrian estates of Laecanius Bassus on Brijuni Islands and around Fažana are known for, where in addition to the owner's stamp the stamps of estate managers were also put on amphorae, but not on tegulae (Bezeczky 1998a, 44–71). The majority of the villas had, in addition to the outbuildings and quarters for the manager with his family, also residential quarters for the owner who would come to the estate to monitor the work. The latter lacked only in a few smaller economic units located in the vicinity of bigger ones. The owner spent his leisure hours with his family in his seaside residential villas which were also in part intended for economic activities (production of wine and/or olive oil, breeding and processing of fish).

Premises of the baths at Školarice were not exceptionally luxurious and would suffice for the needs of the manager with his family and staff. Group baths, which were intended for workers, were also found in the pottery workshop of the villa in Lorun (Tassaux *et al.* 2001).

We can only guess the representatives of which branch of *gens* are buried in the walled grave plot of the cemetery at Križišče, at the edge of the estate along the main public road of *Via Flavia* (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

6.1.3 Significance of Excavations of the Roman Villa at Školarice

An extensive architectural complex of the Roman *villa rustica* with living quarters and outbuildings was excavated at the site of Školarice near Spodnje Škofije. Buildings were

²² However, this is probably also influenced by the share of the excavated site.

constructed in the mid-1st century and were until the mid-5th century, when the complex was destroyed by fire, remodelled several times. At least five major construction phases were determined at the excavation area.

In Slovenian Istria, this is until today the only *villa rustica* of an economic-residential character excavated to a greater extent, in which wine and olive oil production have been proven. *Pars rustica* included a colossal warehouse and several smaller rooms on four walking levels where economic activities were carried out. Only a small part of the living quarters was unearthed, i.e. only the area of baths alongside them, in the western part of the complex.

The *villa rustica* at Školarice was built in the Claudian period, i.e. in the period of the greatest export of Istrian olive oil to northern Italy, Transalpine and Danubian provinces (Bezczyk 1998a, 73–85; Tassaux 2004). Istrian wine, which must have been made also in the villa at Školarice, and Adriatic fish sauces probably also travelled along.

The villa was built at the strategic traffic junction of land and sea routes.

In the four centuries of life in the villa at Školarice, the main economic branches could have been changing. Similarly did their scope. The inhabitants preserved a fairly high living standard until the end, which came with the fire in the mid-5th century. Still in the 4th century, wealthy individuals (graves 39, 40, 44) were buried at the cemetery of the villa at the edge of the estate (the Križišče necropolis), one such example is the grave of a lady or, better, a matron with gold earrings who was to the afterlife accompanied by her beloved guardian dog (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

Estates near the shore had good traffic connections for the sale and export of their produce and products and for the purchase of various goods, which is reflected in amounts and diversity of acquired material right until the end of life in the villa. This phenomenon is characteristic for the majority of Istrian villas, while a similar diversity of imports was present only in towns and military centres where trade was much more developed. Such opportunities were not available for smaller settlements.

6.2 The Venetian and Modern Age Road

During the construction of the motorway section in 2002 and 2003 over the area of the Ankaransko Križišče (Italian Bivio or vulgo Bivje), archaeologists unveiled the traffic

history of this important intersection on the border between the land and sea. Sections of roads and paths leading along the seashore or away from it were discovered, as were those which led from the bottom part of the Rižana Valley into the interior.

At the location of Križišče, immediately beneath the villa, the main Roman traffic road across Istria was discovered, the so-called *Via Flavia*, which connected the colonies of *Tergeste* and *Pola*, and a plethora of crossroads with paths that met in this important intersection (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019).

The main traffic road was used for a long time (at least until the 7th or 8th century), while some of the turnings were abandoned when the villas were and the population of the land changed (the mid-5th century).

During the excavations at Školarice in 2002, two smaller roads were unearthed: the older one, probably from the period of the Venetian rule, and the younger one, which was built in the 19th century. Both used the natural advantages of the terrain since they were constructed along the foot of the hill, right above the swampy plain where the Rižana flooded. In various periods they connected the towns of Koper and Trieste.

The older roadway is marked by the same construction as is present in the sections of the roads discovered in 1975 during the construction of the Ankaran crossroads and prior to that at Škofije and Bertoki, where an inscription slab was also found mentioning the repairs of the road in 1776. A source from 1361 states that Venetians built a new road from the "lower bridge" along the valley of the Rižana towards Črni Kal to enable merchants from the interior better access to coastal Venetian towns and could avoid traffic fees on the territory of Trieste (Boltin Tome 1979a). The discovered section under the present-day main road towards Črni Kal was similarly constructed (trial trench 7 from 1975), which dates the roadway beneath Školarice at least to the period of the Venetian rule over the area (the end of the 13th until the beginning of the 19th century) or even of the Koper community before that (the 10th to 13th century). The discovered roadway belonged to the section over the pass at Škofije, which led to Muggia, towards Trieste or through Osp towards Črni Kal. Could this mean that this was the route of the "old road", which would date the construction of the discovered section even earlier? Regardless, the section was abandoned at some point, leaving the main traffic road to be taken by the road through the lower plain, past the episcopal building Valmarin, as can be discerned from the Franciscan Cadastre from 1818 and an original from 1847. Under the

Austrian rule, a road from the Rižana bridge towards Škofije was built on a new route below Školarice, which runs almost parallel to the discovered section of the older road. The Austro-Hungarian road was by hand drawn onto the cadastre original from 1847 (**Fig. 307**). In the cadastre from 1874, both roads towards Škofije and Trieste are drawn: the older one, which ran past the episcopal building Valmarin, and the new one, thus built between 1847 and 1874. In the 1960s, the road was asphalted and partly moved during the construction of the Ankaran crossroads in 1975. Therefore, the larger part of this route was used until the construction of the motorway in the beginning of the 21st century, while individual sections have been used until today.

7 Kratice in okrajšave

AIJ	Antike Inschriften aus Jugoslavien	Rich.	Richborough
AA	afriška amfora	SE	stratigrafska enota
AKK	afriška kuhinjska keramika	ŠA	španska amfora
AO	afriška oljenka	TSTP	Terra sigilata Tardopadana
AS	afriška sigilata	VA	vzhodnosredozemska amfora
CIL	Corpus Inscriptionum Latinarum. Berlin. 1861–.	VZ	vzorec
Consp.	Conspectus 1990		
Dr.	Dressel 1879		
EKK	egejska kuhinjska keramika		
ERA	Early Roman Amphora (Riley 1979; Riley 1981)		
ESB2	Eastern sigillata B2 ali Vzhodna sigilata B2		
ESD	Eastern sigillata D ali Vzhodna sigilata D ali sigilata Çandarlı		
FMRSI	Die Fundmünzen der römischen Zeit in Slowenien 1988–		
G	gradivo: zaporedna kataloška številka v katalogu najdb		
IKK	italska kuhinjska keramika		
Inscr. It.	Inscriptiones Italiae, Roma 1931–.		
ITS	italska sigilata		
KČP	keramika s črnim premazom		
KK	kuhinjska keramika		
KN	katalog novcev		
KTS	keramika tankih sten		
kv.	kvadrant		
L.	Loeschcke (1919)		
Lamb.	Lamboglia		
LRA	Late Roman Amphora (Riley 1979; Riley 1981)		
LRC	Late Roman C ali fokajska sigilata (Atlante I)		
LRD	Late Roman D (Atlante I)		
MIR	Moneta Imperii Romani		
MRA	Middle Roman Amphora (Riley 1979; Riley 1981)		
NK	namizna keramika		
OCK	Oxe, Comfort, Kenrick 2000		
PS	padska sigilata B		
RIC	The Roman Imperial Coinage		

- AIJ: HOFFILLER, V. in B. SARIA 1938, *Antike Inschriften aus Jugoslavien* 1. – Zagreb.
- ALDINI, T. 1989, Nuovi dati sulle anfore Foropopiliensi. – *Studi Romagnoli* 40, 383–418.
- ALFÖLDY, G. 1969, *Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia*. – Heidelberg.
- ALLISON, P. M. 2004, *Pompeian Households: An Analysis of Material Culture*. – UCLA Monograph 42, Los Angeles.
- ALRAM STERN, E. 1989, *Die Römischen Lampen aus Carnuntum*. – Der römische Limes in Österreich 35, Wien.
- AMOURETTI, M. C. in J. P. BRUN (ur.) 1993, *Le production du vin et de l'huile en Méditerranée. Actes de Symposium International, Aix-en-Provence 1991*. – Bulletin de Correspondance Hellénique Suppl. 26, Athènes, Paris.
- ANDERBERG, A. L. 1994, *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions. Part 4: Resedaceae – Umbelliferae*. – Risbergs Tryckeri AB, Uddevalla, Schweden.
- ANSI 1975: *Arheološka najdišča Slovenije*. – Ljubljana.
- Aquileia 1991: VERZÁR BASS, M. (ur.) 1991, *Scavi di Aquileia. L'area a est del Foro. *Rapporto degli Scavi* 1988. – Studi e ricerche sulla Gallia Cisalpina 3, Aquileia.
- Aquileia 1994: VERZÁR BASS, M. (ur.) 1994, *Scavi di Aquileia. L'area a est del Foro. **Rapporto degli Scavi* 1989–91. – Studi e ricerche sulla Gallia Cisalpina 6, Aquileia.
- ARSLAN, E. A. 2002, I mortaria. – V: F. Rossi (ur.) 2002, *Nuove ricerche sul Capitolium di Brescia. Scavi, studi e restauri. Atti del Convegno Chiesa di Santa Giulia brescia 3 aprile 2001*, Milano.
- ARTHUR, P. in D. WILLIAMS 1995, Campanian wine, Roman Britain and the third century A. D. – *Journal of Roman Archaeology* 5, 250–260.
- Atlante I: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (medio e tardo Impero)*. – Roma 1981.
- Atlante II: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche II. Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tardo Ellenismo e Primo Impero)*. – Roma 1985.
- AUFDERHEIDE, A. C. in C. RODRIGES MARTIN 1998, *The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology*. – Cambridge.
- AURIEMMA, R. 2000, Le anfore del relitto di Grado e il loro contenuto. – *Mélanges de l'École Française de Rome* 112/1, 27–51.
- AURIEMMA, R. 2006, Relitti lungo la costa occidentale dell'Adriatico. – V: S. Čače, A. Kurilić in F. Tassaux (ur.), *Les routes de l'Adriatique Antique. Géographie et économie, Putovi antičkog Jadrana. Geografija i gospodarstvo*, Bourdeaux, Zadar, 167–177.
- AURIEMMA, R. in S. KARINJA (ur.) 2008, *Terre di mare. L'archeologia dei paesaggi costieri e le variazioni climatiche, Atti del convegno internazionale di studi Trieste, 8–10 novembre 2007*. – Trieste, Piran.
- AURIEMMA, R. in E. QUIRI 2004, Importazioni di anfore orientali nell'Adriatico tra primo e medio impero. – V: J. Eiring in J. Lund (ur.), *Transport Amphorae and Trade in the Eastern Mediterranean*, Monographs of the Danish Institute at Athens 5, Aarhus, 43–56.
- AURIEMMA, R. in E. QUIRI 2006, Importazioni di anfore orientali nel Salento tra primo e medio Impero. – V: S. Čače, A. Kurilić in F. Tassaux (ur.), *Les routes de l'Adriatique Antique. Géographie et économie, Putovi antičkog Jadrana. Geografija i gospodarstvo*, Bourdeaux, Zadar, 225–251.
- BAILEY, D. M. 1988, *A catalogue of the lamps in the British Museum II. Roman lamps made in Italy*. – London.
- BAILEY, D. M. 1996, *A catalogue of the lamps in the British Museum IV. Lamps of metal and stone, and lampstands*. – London.
- BARAGONA, A. J. 2017, *Mortar samples from a roman villa at Školarice. A preliminary microscopic investigation*. – Wien, archiv Universität für Angewandte Kunst Wien in Pokrajinski muzej Koper (neobjavljeno poročilo).
- BARBAT, A. in C. ALLAG 1972, Techniques de préparation des parois dans la peinture murale romaine. – *Mélanges de l'École Française de Rome, Antiquité* 84, 935–1069.
- BARBERA, M. 2003, Le lucerne tardo-antiche del Museo Nazionale di Napoli: produzioni africane ed imitazioni italiane. – *Daidalos, Studi e ricerche del Dipartimento di scienze del mondo antico* 6, 277–315.
- BARBET, A. 1985, *La peinture murale romaine: Les styles décoratifs pompeiens*. – Paris.
- BASSI, C. 2012, Testimonianze pittoriche in Trentino durante l'epoca romana. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 107–114, 372–377.
- BATS, M. (ur.) 1996, *Les céramiques communes de Campanie et de Narbonnaise 1996 (Ier s. av. J.–C. – IIe s. ap. J.–C.)*. *La vaisselle de cuisine et de table. Actes des Journées d'étude organisées par le Centre Jean Bérard et la Soprintendenza Archeologica per le*

- Province di Napoli e Caserta, Naples 27–28 mai 1994*. – Coll. Centre Jean Bérard 14, Naples.
- BAVDEK, A. 2005, Rimsko žarno grobišče Volarije pri Žirjah na Krasu. – *Arheološki vestnik* 56, 235–262.
- BAVEC, M., M. TRAJANOVA, M. MIŠIČ, J. PRESTOR in B. OGO-RELEC 2002, *Geološka zgradba arheološkega najdišča Križišče in bližnje okolice*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- BEGOVIĆ DVORŽAK, V. in I. DVORŽAK SCHRUNK 2010, Life in the maritime villa in Verige bay in the early empire in the light of the imported ceramic and glass objects. – *Histria Antiqua* 19, 167–176.
- BEKIĆ, L. in N. RADIĆ ŠTIVIĆ (ur.) 2009, *Tarsatički principij. Kasnoantičko vojno zapovjedništvo / Principia di Tarsatica. Quartiere generale d'epoca tardoantica*. – Rijeka.
- BELOTTI, C. 2004, *Ritrovamenti di Anfore Romane a Ivrea Concordia: aspetti topografici ed economici*. – Fondazione Antonio Colluto. Collana »L'Album« 10, Portogruaro.
- BENUSSI, A. 1927–28, Dalle annotazioni di Alberto Puschi per la Carta archeologica dell'Istria. – *Archeografo Triestino* 14, ser. III, 245–275.
- BERGAMINI, M. 1980, *Centuriato di Bologna. Materiali dello scavo di tre centuriae*. – *Archaeologica* 15, Roma.
- BERGGREN, G. 1981, *Atlas of Seeds and small fruits of Northwest-European plant species (Sweden, Norway, Denmark, East Fennoscandia and Iceland) with morphological descriptions. Part 3 Salicaceae – Cruciferae*. – Swedish Natural Science Research Council, Stockholm.
- BERNAL CASASOLA, D. 2000, La producción de ánforas en la Bética en el s. III y durante El Bajo Imperio Romano. – V: *Ex Baetica amphorae 2000 – Congreso Internacional Ex Baetica Amphorae. Conservas, aceite y vino de la Bética en el Imperio Romano*. (Écija y Sevilla, 17 al 20 de Diciembre de 1998), Écija, 239–372.
- BERNI MILLET, P. 1998, *Las ánforas de aceite de la Bética y su presencia en la Cataluña romana*. – *Collecció Instrumenta* 4, Barcelona.
- BERTRAND, E. 1995, Nouvelles données pour l'identification de l'amphore Dressel 24. – *Revue Archéologique de l'Est* 46, 357–360.
- BERTI, F. 1984, La necropoli romana di Voghenza. – V: M. Bandini Mazzanti, *Voghenza. Una necropoli di eta romano nel territorio ferrarese*, Ferrara, 77–201.
- BEZECZKY, T. 1987, *Amphorae from the Amber Route in Western Pannonia*. – BAR International Series 386, Oxford.
- BEZECZKY, T. 1994a, *Amphorenfunde vom Magdalensberg und aus Pannonien, Ein Vergleich*. – *Kärntner Museumsschriften* 74, Klagenfurt.
- BEZECZKY, T. 1994b, Amphorae from the forum of Emona. – *Arheološki vestnik* 45, 81–93.
- BEZECZKY, T. 1997, Amphorae from the Auxiliary Fort of Carnuntum. – V: *Das Auxiliarkastell Carnuntum 1. Forschungen 1977–1988*. *Österreichisches Archäologisches Institut, Sonderchriften* 29, Wien, 147–178.
- BEZECZKY, T. 1998a, The Laecanius amphora stamps and the vilas of Brijuni. – *Österreichische Akademie der Wissenschaften, philosophisch–historische Klasse, Denkschriften, Band* 261, Wien.
- BEZECZKY, T. 1998b, Amphora types of Magdalensberg. – *Arheološki vestnik* 49, 225–242.
- BEZECZKY, T. 2001, The chronology of the end of the Laecanius workshop. – V: *Carinthia romana und die Römische Welt, Festschrift für Piccottini, zum 60. Geburtstag*, Klagenfurt, 421–424.
- BEZECZKY, T. 2019, *Amphora research in Castrum Villa on Brijuni Island*. – *Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch–Historische Klasse, Denkschriften*, 509, *Archäologische Forschungen* 29, Wien.
- BIAGGIO SIMONETTA, S. 1991, *I vetri romani: provenienti dalle terre dell'attuale cantone Ticino I, II*. – Locarno.
- BIANCHI, B. 2012, Intonaci dipinti d'epoca romana a Milano: nuovi dati da alcuni scavi recenti. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 81–90, 360–363.
- BIONDANI, F. 1992, Importazioni di ceramica africana e orientale a Suasa e nell'area medio e altoadriatica. – *Rivista di Studi Liguri* 58, 147–178.
- BIONDANI, F. 2005a, Anfore. – V: L. Mazzeo Saracino (ur.), *Il complesso edilizio di età romana nell'area dell'ex vescovado a Rimini*, Studi e scavi 21, Bologna, 263–282.
- BIONDANI, F. 2005b, Lucerne. – V: L. Mazzeo Saracino (ur.), *Il complesso edilizio di età romana nell'area dell'ex vescovado a Rimini*, Studi e scavi 21, Bologna, 283–291.
- BIONDANI, F. 2005c, Terra sigillata medioadriatica e tarda. – V: L. Mazzeo Saracino (ur.), *Il complesso edilizio di età romana nell'area dell'ex vescovado a Rimini*, Studi e scavi 21, Bologna, 177–195.
- BIONDANI, F. 2005d, Ceramica a pareti sottili. – V: L. Mazzeo Saracino (ur.), *Il complesso edilizio di età romana nell'area dell'ex vescovado a Rimini*, Studi e scavi 21, Bologna, 207–216.
- BITENC, P. in T. KNIFIC (ur.) 2001, *Od Rimljanov do Slovanov. Predmeti*. Katalog razstave. – Ljubljana.
- BJELAJAC, Lj. 1996, *Amfore gornjomezijskog Podunavlja*. – *Arheološki Institut Beograd Posebna izdaja* 30, Beograd.
- BLEČIĆ KAVUR, M. in B. KAVUR 2012, The game of glass beads in the attire of the cultures of Caput Adriae and its hinterland. – V: I. Lazar (ur.), *Annales du 19e Congrès de l'Association internationale pour l'histoire du verre*, Koper, 39–47.
- BÖKÖNYI, S. 1984, *Animal husbandry and hunting in Tács-Gorsium. The vertebrate fauna of a Roman town in Pannonia*. – Budapest.

- BÖKÖNYI, S. 1995, Problems with using osteological materials of wild animals for comparisons in archaeozoology. – *Anthropologai Közlemények* 37, 3–11.
- BOLTIN TOME, E. 1979a, Tehnika gradnje benečanske ceste v dolini Rižane. – *Kronika* 27/2, 106–111.
- BOLTIN TOME, E. 1979b, Slovenska Istra v antiki in njen gospodarski vzpon. – *Slovensko morje in zaledje* 2–3, 41–61.
- BOLTIN TOME, E. 1989, Arheološke najdbe na morskem dnu slovenske obale. – *Kronika* 37/1–2, 6–16.
- BOLTIN TOME, E. 1990, Antična kamnita elementa iz Strunjana. – *Arheološki vestnik* 41, 249–256.
- BOLTIN TOME, E. 1993, Poskus kronološke opredelitve antičnega naselja v Predloki. – *Annales* 3, 73–84.
- BOLTIN TOME, E. 2011, Predloka v rimskem času – po pripovedi arheoloških najdb. – *Kronika* 59/2, 189–210.
- BOLTIN TOME, E. in S. KARINJA 2000, Grubelce in Sečoveljska dolina v zgodnjem rimskem času. – *Annales, Series Historia et Sociologia* 10 (22), 481–510.
- BONIFAY, M. 2004a, *Etudes sur la céramique romaine tardive d'Afrique*. – BAR International Series 1301, Oxford.
- BONIFAY, M. 2004b, *Observations sur la typologie des amphores africaines de l'Antiquité tardive*. – V: J. M. Gurt i Esparraguera, J. Buxeda i Garrigós in M. A. Cau Ontiveros (ur.), *LRCW I, Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archaeology and Archaeometry*, BAR International Series 1340, Oxford, 451–472.
- BONIFAY, M., M.–B. CARRE in Y. RIGOIR 1998, *Fouilles à Marseille. Les Mobiliers (Ier – VIIe siècles ap. J.–C.)*. – Marseille.
- BONIFAY, M. in D. PIERI 1995, Amphores du Ve au VIIe s. à Marseille: nouvelles données sur la typologie et le contenu. – *Journal of Roman Archaeology* 8, 94–120.
- BONINI, A., M. FELICE in A. GUGLIEMMETTI 2002, La ceramica comune. – V: F. Rossi (ur.), *Nuove ricerche sul Capitolium di Brescia. Scavi, studi e restauri. Atti del Convegno Chiesa di Santa Giulia brescia 3 aprile 2001*, Milano, 239–271.
- BORGARD, Ph. 1994, L'origine Liparote des amphores »Richborough 527« et la détermination de leur contenu. – *S.F.E.C.A.G., Actes du Congrès de Millau*, Marseille, 197–203.
- BORZIĆ, I. 2006, Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli. – *Materiali* 18, 52.
- BOSIO, L. 1991, *Le strade romane della Venetia e dell'Histria*. – Padova.
- BOŽIČ, D. 2008, *Poznolatensko-rimsko grobišče v Novem mestu: Ljubljanska cesta in Okrajno glavarstvo*. – Katalogi in monografije 39, Ljubljana.
- BOŽIČ, D. 2005, Die spätrömischen Hortfunde von der Gora oberhalb von Polhov Gradec. – *Arheološki vestnik* 56, 293–368.
- BRASSOUS, L. 2001, Les céramiques à parois fines. – V: F. Tassaux, R. Matijašič in V. Kovačić (ur.), *Loron (Croatie). Un grand centre de production d'amphores à huile istriennes (Ier – IVe S. P.C.)*, Ausonius Mémoires 6, Bordeaux, Paris, 177–191.
- BRECCIAROLI TABORELLI, L. 2005, Ceramiche a vernice nera. – V: D. Gandolfi (ur.), *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Bordighera, 59–103.
- BREDA, A. 1996, La ceramica della fornace romana di via Platina in Cremona. – V: G. M. Facchini, L. Passi Pitcher in M. Volonté (ur.), *Cremona e Bedriacum in età romana. 1. Vent'anni di tesi universitarie*, Milano, 48–63.
- BROADBENT, B. H. in W. H. GOLDEN 1975, *Bolton Standards of Dentofacial Development growth*. – Mosby, St. Louis.
- BRODRIBB, G. 1987, *Roman Brick and Tile*. – Oxford.
- BRONNER, O. 1930, *Corinth IV, 2, Terracotta Lamps*. – Cambridge, Mass.
- BRONNER, O. 1977, *Isthmia III, Terracotta Lamps*. – Princeton.
- BRUKNER, O. 1981, *Rimska keramika u Jugoslovenskom delu provincije Donje Panonije*. – Dissertationes et monografie 24, Beograd-Ljubljana.
- BRUN, J.–P. 1986, *L'oléiculture antique en Provence. Les huileries du département du Var*. – Revue archéologique de Narbonnaise Suppl. 15, Paris.
- BRUN, J.–P. 2003, *Le vin et l'huile dans la Méditerranée antique. Viticulture, oléiculture et procédés de fabrication*. – Paris.
- BRUN, J.–P. 2004a, *Archéologie du vin et de l'huile. De la préhistoire à l'époque hellénistique*. – Paris.
- BRUN, J.–P. 2004b, *Archéologie du vin et de l'huile dans l'Empire romain. (Archéologie du vin et de l'huile 2)*. – Paris.
- BRUNO, B. 2002, Importazione e consumo di derrate nel tempio: l'evidenza delle anfore. – V: F. Rossi (ur.), *Nuove ricerche sul Capitolium di Brescia. Scavi, studi e restauri. Atti del Convegno Chiesa di Santa Giulia brescia 3 aprile 2001*, Milano, 277–307.
- BRUNO, B. in S. BOCCHIO 1991, Anfore. – V: D. Caporusso (ur.), *Scavi MM3. Ricerche di archeologia urbana a Milano durante la costruzione della linea 3 della Metropolitana 1982–1990*, Milano, 259–298.
- BRUSIĆ, Z. 1999, *Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia (North–East Adriatic, Croatia)*. – BAR International Series 817.
- BUCHI, E. 1969, Matrici di lucerne aquileiesi. – *Aquileia Nostra* 40, 33–46.
- BUCHI, E. 1975, *Lucerne del museo di Aquileia. Vol. I. Lucerne romane con marchio di fabbrica*. – Aquileia.
- BUCHI, E. 1996, La viticoltura cisalpina in età romana. – V: G. Forni in A. Scienza (ur.), *2500 anni di cultura della vite nell'ambito alpino e cisalpino. 2500 years of viticulture in the Alpine and Cisalpine environment*, Trento, 373–389.
- BULJEVIĆ, Z. 2004, Stakleni balzamariji iz Salone. – V: Lazar (ur.), *Drobci antičnega stekla*, Annales Mediterranea, Koper, 81–94.
- BULJEVIĆ, Z. 2005, Tragovi staklana u rimskoj provinciji Dalmaciji. – *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku* 98, 93–106.

- BUORA, M. 1983, Produzione e commercio dei laterizi dell'agro di Iulia Concordia. – *Il Noncello* 57, 135–234.
- BUORA, M. 1995, Anfore Almagro 50 e Almagro 51 nell'Alto Adriatico. – *Quaderni Friulani di Archeologia* 5, 190–192.
- BUORA, M. (ur.) 1996, *I soldati di Magnenzio. Scavi nella necropoli romana di Iutizzo Codroipo*. – *Archeologia di frontiera* 1, Udine.
- BUORA, M. 1997, Rotte e commerci nell'Adriatico in epoca romana. – *Trasparenze imperiali. Vetri romani dalla Croazia* (catalogo razstave), Milano, Roma, 50–55.
- BUORA, M. (ur.) 1999, *Quadrivium. Sulla strada di Augusto dalla preistoria all'età moderna*. – *Archeologia di frontiera* 3, Udine.
- BUORA, M. 2001, Elementi delle culture Veneta, Romana e Celtica nella Bassa Friulana. – *Antichità Altoadriatiche* 48, 151–185.
- BUORA, M. (ur.) 2002, *Miles Romanus. Dal Po al Danubio nel Tardoantico*. – Pordenone.
- BUORA, M. 2005, Coppe corinzie nell'Alto Adriatico. – *Quaderni Friulani di Archeologia* 15, 103–111.
- BUORA, M. 2008, Diffusione delle fibule Aucissa nell'area altoadriatica. – V: M. Buora in S. Seidel (ur.), *Fibule antiche del Friuli*, Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici musei di Udine 9, Udine, 30–32.
- BUORA, M., A. CANDUSSIO in P. PRÖTTEL 1990, Spätantike Scharnierfibeln aus der Region Friuli –Venezia Giulia. – *Germania* 68/2, 612–627.
- BUORA, M., G. CASSANI, M. FASANO in A. R. TERMINI 1995, Saggi di scavo ad Aquileia (1989–1990). – *Quaderni Friulani di Archeologia* 5, 91–162.
- BUORA, M. in S. SEIDEL (ur.) 2008, *Fibule antiche del Friuli*, Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici musei di Udine 9. – Udine.
- BUSANA, M. S. 2001, Insediamenti rurali nella Venetia. Caratteristiche planimetriche e funzionali. – *Antichità Altoadriatiche* 49, 507–538.
- BUSANA, M. S. 2003, Le testimonianze archeologiche sulla produzione del vino nella Venetia di età romana. – V: *Il vino romano tra sacro e profano*, *Bollettino del Gruppo Aquileiese* 13, 15–27.
- BUSANA, M. S., D. COTTICA in P. BASSO 2012, La lavorazione della lana nella Venetia. – V: M. S. Busana in P. Basso, *La lana nella Cisalpina romana. Economia e società. Studi in onore di Stefania Pesavento Mattioli*. Antenor Quaderni 27, Padova, 383–433.
- BUSSIÈRE, J. 2000, *Lampes antiques d'Algérie*. – *Monographies instrumentum* 16, Montagnac.
- BUSULADŽIĆ, A. 2010, *Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine / The morphology of Antique Fibulae in the collection of the National Museum of Bosnia and Herzegovina*. – Sarajevo.
- BUSULADŽIĆ, A. 2015, *Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine = Iron tools and implements of the Roman period in Bosnia and Herzegovina*. – Sarajevo.
- BUSULADŽIĆ, A. in A. KOPRČINA 2014, *Nakit iz Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu: izložba s povodom*. – Zagreb.
- CALLMER, J. 1997, Beads and bead production in Scandinavia and the Baltic region c. AD 600–1100: a general outline. – V: U. von Freedon in A. Wiczorek (ur.), *Perlen: Archäologie, Techniken, Analysen. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte 1*, Bonn, 197–201.
- CAMBI, N. 1989, Anfore romane in Dalmazia. – V: *Amphores romaines et histoire économique, dix ans de recherche. Collection de l'École française de Rome* 114, Roma, 311–337.
- CAMBI, N. 2005, *Kiparstvo rimske Dalmacije*. – Split.
- CAPORUSSO, D. (ur.) 1991, *Scavi MM3. Ricerche di archeologia urbana a Milano durante la costruzione della linea 3 della Metropolitana 1982–1990*. – Milano.
- CAPPERS, R., R. M. BEKKER in J. E. A. JANS 2006, *Digitale Zadenatlas van Nederland (Digital Seed Atlas of the Netherlands)*. – Groningen.
- CARANDINI, A. 1981, Ceramica africana. Introduzione. – V: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (medio e tardo Impero)*, Roma, 11–18.
- CARANDINI, A. (ur.) 1984, *Settefinestre. Una villa schiavistica nell'Etruria romana*. – Modena.
- CARANDINI, A. 1989, La villa romana e la piantagione schiavistica. – V: E. Gabba in A. Schiavone (ur.), *Storia di Roma Vol. IV. Caratteri e morfologie*, Torino, 101–200.
- CARRE, M.–B. 1985, Les amphores de la Cisalpine et de l'Adriatique au début de l'Empire. – *Mélanges de l'École Française de Rome* 97, 207–245.
- CARRE, M.–B. in F. MASELLI SCOTTI 2001, Il porto di Aquileia: dati antichi e ritrovamenti recenti. – *Antichità Altoadriatiche* 46, 211–243.
- CARRE, M.–B. in S. PESAVENTO MATTIOLI 2003a, Tentativo di classificazione delle anfore olearie adriatiche. – *Aquileia Nostra* 74, 453–476.
- CARRE, M.–B. in S. PESAVENTO MATTIOLI 2003b, Anfore e commerci nell'Adriatico. – V: F. Lenzi, *L'Archeologia dell'Adriatico dalla Preistoria al Medioevo. Atti del convegno internazionale Ravenna, 7–8–9 giugno 2001*, Firenze, 268–285.
- CARRE, M.–B., V. KOVAČIĆ, A. MARCHIORI, G. ROSADA, F. TASSAUX in M. ZABEO 2006, Loron–Lorun, Parenzo–Poreč, Istria. Una villa marittima nell'agro parentino: la campagna di ricerca 2005. – *Histria Antiqua* 14, 261–281.
- CASARI, P. 2002, Le sepolture romane e il catalogo dei materiali. – V: A. Dugulin (ur.), *La necropoli di San Servolo. Veneti, Istri, Celti e Romani nel territorio di Trieste*, Trieste, 95–129.
- CASAS, J. in J. M. NOLLA 2011, *Instrumental de hierro de época romana y de la Antigüedad Tardía en el N. E. de la Península Ibérica*. – BAR International Series 2217, Oxford.

- CASTOLDI, M. 2002, I recipienti in bronzo in Italia settentrionale tra III e V secolo d.C. – *Antichità alto adriatiche* 51, 289–308.
- C.A.T.H.M.A. 1990, Quantification et chronologie: quelques applications sur des contextes de l'antiquité tardive et du haut moyen âge dans le Midi de la Gaule; méthodes, intérêts et limites. – *S.F.E.C.A.G., Actes du congrès de Cognac*, 149–159.
- CAVADA, E. 1996, Chiavi e complementi di chiusura di età romana e altomedievale: contesti di rinvenimento e cronologia di alcuni esempi trentini. – V: U. Raffaelli (ur.), *Oltre la porta. Serature, chiavi e forzieri dalla preistoria all'età moderna nelle Alpi orientali*, Trento, 94–103.
- CAVALIER, M. 1994, Les amphores Richborough 527. Découverte d'un atelier à Portinetti (Lipari, Italie). – *S.F.E.C.A.G., Actes du Congrès de Millau*, Marseille, 189–196.
- CHIOSI, E. 1996, Cumae: una produzione di ceramica a vernice rossa interna. – V: M. Bats (ur.), *Les céramiques communes de Campanie et de Narbonnaise 1996 (Ier s. av. J.-C. – IIe s. ap. J.-C.)*. La vaisselle de cuisine et de table. *Actes des Journées d'étude organisées par le Centre Jean Bérard et la Soprintendenza Archeologica per le Province di Napoli e Caserta, Naples 27–28 mai 1994*, Coll. Centre Jean Bérard 14, Naples, 225–233.
- CIGLAR, I., G. ČAKŠ, G. TICA in J. VINDER 2016, *Poročilo o predhodnih arheoloških raziskavah (arheološka izkopavanja in arheološka raziskava ob gradnji) na arheološkem območju Bertoki – Arheološko najdišče Vale (EŠD 9503) na trasi II. tira železniške proge Divača–Koper*. – Planina (neobjavljeno poročilo).
- CIGLENEČKI, S. 2000, *Tinje nad Loko pri Žusmu*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 4, Ljubljana.
- CIPRIANO, S. in M.–B. CARRE 1989, Production et typologie des amphores sur la côte adriatique de l'Italie. – V: *Amphores romaines et histoire économique, dix ans de recherche. Collection de l'École française de Rome* 114, Roma, 67–104.
- CIPRIANO, S. in F. FERRARINI 2001, *Le anfore romane di Opitergium*. – Oderzo.
- CIPRIANO, S. in S. MAZZOCHIN 2004, La coltivazione dell'ulivo e la produzione olearia nella Decima Regio. – *Aquileia Nostra* 75, 93–120.
- CIPRIANO, S. in S. MAZZOCHIN 2007, Produzione e circolazione di laterizi nel Veneto tra I secolo a.C. e II secolo d.C.: autosufficienza e rapporti con l'area aquileiese. – *Antichità altoadriatiche* 65/II, 633–686.
- CIPRIANO, S. in S. MAZZOCHIN 2011, Un quartiere artigianale a Patavium: le fornaci e le produzioni ceramiche. – V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru: zbornik 1. međunarodnog arheološkog kolokvija*, Crikvenica, 23.–24. listopada 2008, Crikvenica, 193–204.
- CIPRIANO, S. in S. MAZZOCHIN 2018, Sulla cronologia delle anfore Dressel 6A: novità dai contesti di bonifica della Venetia. – *Rei Cretariae Fautorum Acta* 45, 261–271.
- CIPRIANO, S. in S. MAZZOCHIN 2019, Dressel 6B and Dressel 6As oil and wine production in North Italy and the Adriatic western coast (1st century BC - 2nd century AD). – V: J. Remesal Rodríguez, V. Revilla Calvo, D. J. Martín-Arroyo Sánchez, A. Martín i Oliveras (ur.), *Paisajes productivos y redes comerciales en el Imperio Romano. Productive Landscapes and Trade Networks in The Roman Empire*. *Collección Instrumenta* 65. Barcelona, 233–245.
- CIPRIANO, S., S. MAZZOCHIN, P. MAGGI, Y. MARION in C. MONDIN 2006, La villa romana di Loro: le produzioni ceramiche. – V: S. Menchelli in M. Pasquinucci (ur.), *Territorio e produzioni ceramiche. Paesaggi, economia e società in età romana. Atti del Convegno Internazionale Pisa 20–22 ottobre 2005*, Pisa, 23–28.
- CIPRIANO, S., S. MAZZOCHIN in C. ROSSIGNOLI 2006, Un nuovo centro di produzione ceramica a Patavium. – V: S. Menchelli in M. Pasquinucci (ur.), *Territorio e produzioni ceramiche. Paesaggi, economia e società in età romana. Atti del Convegno Internazionale Pisa 20–22 ottobre 2005*, Pisa, 245–255.
- CIPRIANO, S. in G. M. SANDRINI 2000, Fornaci e produzioni fittili ad Altino. – V: G. P. Brogiolo in G. Olcese (ur.), *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Documenti di Archeologia 21, Mantova, 185–190.
- CIVIDINI, T., P. DONAT, P. MAGGI, C. MAGRINI in F. SBARRA 2006, Fornaci e produzioni ceramiche nel territorio di Aquileia. – V: S. Menchelli in M. Pasquinucci (ur.), *Territorio e produzioni ceramiche. Paesaggi, economia e società in età romana. Atti del Convegno Internazionale Pisa 20–22 ottobre 2005*, Pisa, 29–36.
- CLARK, A. 1990, *Seeing beneath the soil (Prospecting methods in Archaeology)*. – Batsford, London.
- CONSPECTUS 1990: Ettliger, E. et al. 1990, *Conspectus formarum terrae sigillatae Italico modo confectae*. – Materialien zur römisch-germanischen Keramik Materialien 10, Bonn.
- COOL, H. E. M. in J. PRICE 1995, *Roman vessel glass from excavations in Colchester, 1971–85*. – Colchester Archaeological Report 8.
- COTTAM, S. 2012, Glass from an early 2nd century AD well deposit at Barzan, south west France. – V: I. Lazar (ur.), *Annales du 19e Congrès de l'Association internationale pour l'histoire du verre*, Koper, 144–150.
- CUBBERLEY, C., J. LLOYD in P. ROBERTS 1988, Testa and clibani: the baking covers of classical Italy. – *Papers of the British School at Rome* 56, 98–118.
- CUNJA, R. 1996, *Poznorimski in zgodnesrednjeveški Koper: arheološko izkopavanje na bivšem kapucinskem vrtu v letih 1986–87 v luči drobnih najdb 5. do 9. stoletja*. – *Annales Majora*, Koper.
- CUNJA, R. in M. MLINAR (ur.) 2010, *S fibulo v fabulo: fibule iz Istre, s Krasa, iz Notranjske in Posočja med prazgodovino in zgodnjim srednjim vekom / Con la fibula nella storia: fibule dall'Istria, dal Carso, dalla Carniola interna e dall'Isontino tra preistoria e alto medioevo*. – Koper.
- CVARR: A. OXÉ in H. COMFORT 1968, *Corpus Vasorum Arretinorum: A Catalogue of the signatures, Shapes and Chronology of Italian Sigillata*. – Bonn.

- ČAČE, S., A. KURILIĆ in F. TASSAUX (ur.) 2006, *Les routes de l'Adriatique Antique. Géographie et économie. / Putovi antičkog Jadrana. Geografija i gospodarstvo*. – Ausonius Mémoires 17, Bourdeaux, Zadar.
- DALLEMULLE, U. 1975, Corredi tombali da Adria di I sec. d.C. – *Archeologia Classica* 27/2, 267–300.
- DASZKIEWICZ, M. in G. SCHNEIDER 1999, Chemical, Mineralogical and technological studies of fabrics of Roman vessels and lamps from Poetovio. – V: J. Istenič, *Poetovio, zahodna grobišča I: grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneum v Gradcu*, Katalogi in Monografije 32, Ljubljana, 173–190.
- DE FRANCESCHINI, M. 1998, *Le ville romane della 10. regio (Venetia et Histria): catalogo e carta archeologica dell'insediamento romano nel territorio, dall'età repubblicana al tardo impero*. – *Studia Archaeologica* 93, Roma.
- DECKER, M. 2001, Food for an Empire: Wine and Oil Production in North Syria. – V: S. Kingsley in M. Decker (ur.), *Economy and Exchange in the East Mediterranean during Late Antiquity*, Oxford, 69–86.
- DEGRASSI, A. 1933, Abitanti preistorici e romani nell'agro di Capodistria e il sito dell'antica Egida. – V: *Annuario del Liceo scientifico G. Oberdan di Trieste*, Trieste, 1–44 (= *Scritti vari di antichità II*, Roma 1962, 785–819).
- DEGRASSI, A. 1953, Aquileia e l'Istria in età romana. – V: *Studi Aquileiesi offerti a Giovanni Brusin*, Aquileia, 51–65 (= *Scritti vari di antichità II*, Roma 1962, 951–979).
- DEGRASSI, A. 1954, *Il confine nord-orientale dell'Italia romana. Ricerche storico topografiche*. – Bern.
- DEGRASSI, A. 1956, L'esportazione di olio e di olive istriane nell'età romana. – *Atti e memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 4, 104–112.
- DEGRASSI, A. 1967, *Scritti vari di antichità III*. – Venezia, Trieste.
- DEGRASSI, N. 1939, La rappresentazione dell'Istria nella Tabula Peutingeriana. – *Buletino del Museo dell'Impero Romano* 10, 65.
- DEIMEL, M. 1987, *Die Bronzekleinfunde vom Magdalensberg*. – *Kärntner Museumsschriften* 71, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 9, Klagenfurt.
- DELLA PORTA, C. 1998, Terra sigillata di età alto e medio imperiale. – V: G. Olcese (ur.), *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi*, Documenti di archeologia 16, Mantova, 81–124.
- DELLA PORTA, C., N. SFREDDA in G. TASSINARI 1998, Ceramiche comuni. – V: G. Olcese (ur.), *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi*, Documenti di archeologia 16, Mantova, 133–229.
- DEMETZ, S. 1999, *Fibel der Spätlatène- und frühen römischen und Kaiserzeit in den Alpenländern*. – *Frühgeschichtliche und Provinzialrömische Archäologie* 4, Rahden/Westf.
- DENEAUVE, J. 1969, *Lampes de Cathage*. – Paris.
- DI GIOVANNI, V. 1996, Produzione e consumo di ceramica da cucina nella Campania romana (II a.C.– II d.C.). – V: M. Bats (ur.), *Les céramiques communes de Campanie et de Narbonnaise 1996 (Ier s. av. J.–C. – IIe s. ap. J.–C.)*. *La vaisselle de cuisine et de table. Actes des Journées d'étude organisées par le Centre Jean Bérard et la Soprintendenza Archeologica per le Province di Napoli e Caserta, Naples 27–28 mai 1994*, Coll. Centre Jean Bérard 14, Naples, 65–103.
- DIRJEC, J., T. TOMAZO RAVNIK, M. TOPLIČANEC in B. TOŠKAN 2012, Zaščitna arheološka izkopavanja na lokaciji SNG Opera (Ljubljana). – V: I. Lazar in B. Županek (ur.), *Emona – med Akvilejo in Panonijo*, Koper, 27–47.
- DJURA JELENKO, S. 2004, *Dr. Hans Winkler in njegov prispevek k arheologiji Mislinjske doline*. – Slovenj Gradec.
- DJURIĆ, B. 1975, Antični mozaiki na ozemlju SR Slovenije. – *Arheološki vestnik* 27, 537–625.
- DJURIĆ, B. 2001, *Arheološki pregled potencialnega arheološkega najdišča Križišče–Školarice*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- DOBREVA, D. in A. RICCATTO 2016, Cibi e ceramiche nei fondi Cossar ad Aquileia. Un contributo alla costruzione della dieta, delle batterie di cucina e dei servizi da mensa nella tarda antichità. – *Antichità altoadriatiche* 84, 433–454.
- DOLENZ, H. 1998, *Eisenfunde aus der Stadt auf dem Magdalensberg*. – *Kärntner Museumsschriften* 75, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 13, Klagenfurt.
- DONAT, P. 2017, Ceramica comune orientale. – V: P. Maggi, F. Maselli Scotti, S. Pesavento Mattioli, E. Zullini (ur.), *Materiali per Aquileia: lo scavo di Canale Anfora (2004–2005)*, Scavi di Aquileia 4, Trieste, 225–236.
- DONAT, P. in P. MAGGI 2017, Terre sigillate italiche. – V: P. Maggi, F. Maselli Scotti, S. Pesavento Mattioli in E. Zullini (ur.), *Materiali per Aquileia: lo scavo di Canale Anfora (2004–2005)*, Scavi di Aquileia 4, Trieste, 71–89.
- DONDERER, M. 1981, Cultura aquileiese in mosaici geometrici romani nell'Occidente. – *Antichità Altoadriatiche* 19, 225–238.
- DONDERER, M. 1986, *Die Chronologie der römischen Mosaiken in Venetien und Istrien bis zur Zeit der Antonine*. – Archäologische Forschungen 15, Berlin.
- DRESSEL, H. 1879, Di un grande deposito di anfore rinvenuto nel nuovo quartiere del Castro Pretorio. – *Buletino della Commissione Archeologica Comunale di Roma* 7, 36–112, 143–196.
- DRIESCH, A. VON DEN 1976, A guide to the measurement of animal bones from archaeological sites. – *Peabody Museum Bulletin* 1, 1–136.
- DUGULIN, A. (ur.) 2002, *La necropoli di San Servolo. Veneti, Istri, Celti e Romani nel territorio di Trieste*. – Trieste.
- DULAR, A. 1979, Rimske koščene igle iz Slovenije. – *Arheološki vestnik* 30, 278–293.
- DYCZEK, P. 2001, *Roman Amphorae of the 1st–3rd centuries AD found on the Lower Danube. Typology*. – Warszawa.

- EMPEREUR, J.-Y. 1986, Un atelier de Dressel 2-4 en Egypte au IIIe siècle de notre ère. – V: J.-Y. Empereur in Y. Garlan (ur.), *Recherches sur les amphores grecques*, Bulletin de Correspondance Hellénique Suppl. 13, Athènes, Paris, 599–608.
- EMPEREUR, J.-Y. in M. PICON 1989, Les régions de production d'amphores impériales en Méditerranée orientale. – V: *Amphores romaines et histoire économique, dix ans de recherche. Collection de l'École française de Rome* 114, Roma, 223–248.
- ERTEN, E. in C. G. GURAY 2012, Glass finds from Villa-A in Zeugma, Gaziantep-Turkey. – V: I. Lazar (ur.), *Annales du 19e Congrès de l'Association internationale pour l'histoire du verre*, Koper, 304–313.
- ÉTIENNE, R. in F. MAYET 2000, *Le vin hispanique*. – Paris.
- ÉTIENNE, R. in F. MAYET 2002, *Les salaisons et sauces del poisson hispaniques*. – Paris.
- ÉTIENNE, R. in F. MAYET 2004, *L'huile hispanique*. – Paris.
- FACCHINI, G. M. 1999, *Vetri antichi del Museo archeologico al Teatro Romano di Verona e di altre collezioni veronesi*. – Corpus delle collezioni archeologiche del vetro nel Veneto 5, Venezia.
- FADIĆ, I. 2004, Antičke staklarske radionice u Hrvatskoj. – V: I. Lazar (ur.), *Drobcji antičnega stekla*, Annales Mediterranea, Koper, 95–106.
- FARKA, C. 1977, *Die römische Lampen vom Magdalensberg*. – Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 4, Kärntner Museumsschriften 61, Klagenfurt.
- FAVARO, L. 1996, Ceramica fine da mensa da Calvatone romana. Lotto II. Le forme e la decorazione e rotella. – V: G. M. Facchini, L. Passi Pitcher in M. Volonté (ur.), *Cremona e Bedriacum in età romana. 1. Vent'anni di tesi universitarie*, Milano, 267–275.
- FENTRESS, E., C. GOODSON in M. MAIURO (ur.) 2016, *Villa Magna, An Imperial Estate and its Legacies Excavations 2006–2010*. – Archaeological Monographs of The British School at Rome 23, London.
- FERRARESI, A. 2000, *Le lucerne fittili delle collezioni archeologiche del Palazzo Ducale di Mantova*. – Firenze.
- FEUGERE, M. 1992a, Les instruments de chasse, de pêche et d'agriculture. – V: *Lattara* 5, 139–164.
- FEUGERE, M. 1992b, Utensiles de transformation et de consommation alimentaires. – V: *Lattara* 5, 291–307.
- DI FILIPPO BALESTRAZZI, E. 1987, Officine di lucerne ad Aquileia. – *Antichità Altoadriatiche* 29/2, 445–466.
- DI FILIPPO BALESTRAZZI, E. 1988, *Lucerne del museo di Aquileia. Vol. II. Lucerne romane di età repubblicana ed imperiale*. – Aquileia.
- FMRSI VI; A. ŠEMROV 2010, *Die Fundmünzen der römischen Zeit in Slowenien VI*. – Wetteren.
- FONTANA, S. 1998, Le «imitazioni» della sigillata africana e le ceramiche da mensa italiche tardo-antiche. – V: L. Sagui (ur.), *Ceramica in Italia: VI–VII secolo. Atti Convegno in onore di J. W. Hayes, Roma 11–13 maggio 1995*, Firenze, 83–100.
- FONTANA, S. 2005, Le ceramiche da mensa italiche medio-imperiali e tardo-antiche: imitazioni di prodotti importati e tradizione manifatturiera locale. – V: D. Gandolfi (ur.), *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Bordighera, 259–278.
- FORNI, G. 1996, Genesi e diffusione della vite-vinicoltura dal Mediterraneo orientale alla Cisalpina. Aspetti ecologici, culturali, linguistici e tecnologici. – V: G. Forni in A. Scienza (ur.), *2500 anni di cultura della vite nell'ambito alpino e cisalpino. 2500 years of viticulture in the Alpine and Cisalpine environment*, Trento, 19–183.
- FORNI, G. 2002, Colture, alvori, tecniche, rendimenti. – V: G. Forni in A. Marcone, *Storia dell'agricoltura italiana. I. L'età antica. 2. Italia romana*, Firenze, 63–156.
- FORNI, G. in A. SCIENZA (ur.) 1996, *2500 anni di cultura della vite nell'ambito alpino e cisalpino. 2500 years of viticulture in the Alpine and Cisalpine environment*. – Trento.
- FOY, D. in M. D. NENNA 2003, Productions et importations de verre antique dans la vallée du Rhône et le Midi méditerranéen de la France (Ier–IIIe siècles). – V: D. Foy in M.–D. Nenna (ur.), *Echanges et commerce du verre dans le monde antique*, Monographies Instrumentum 24, Montagnac, 227–296.
- FRECER, R. 2015, *Gerulata: The Lamps. A Survey of Roman Lamps in Pannonia*. – Praha.
- FREED, J. 1995, The late series of Tunisian cylindrical amphoras at Carthage. – *Journal of Roman Archaeology* 8, 155–191.
- FREED, J. 2000, Adoption of the form of the Koan amphora to the production of »Dressel 2–4« amphoras in Italy and northeastern Spain. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 459–464.
- FRÖHLICH, T. 1995, Cornici di stucco di terzo e quarto stile a Pompei: alcuni dati statistici. – *Mededelingen van het Nederlands Instituut te Rome* 54, 192–199.
- FRONTINI, P. 1985, *La ceramica a vernice nera nei contesti tombali della Lombardia*. – Archeologia dell'Italia Settentrionale 3, Como.
- FULFORD, M. G. in D.P.S. PEACOCK 1984, *Excavations at Carthage: the British Mission I, 2. The Avenue du President Habib Bourguiba, Salammbô. The Pottery and other ceramic objects from the site*. – Sheffield.
- FÜNFSCHILLING, S. 2015, *Die römischen Gläser aus Augst und Kaiseraugst*. – Forschungen in Augst 51, Augst: Augusta Raurica.
- GADDI, D. in P. MAGGI 2017, Anfore italiche. – V: P. Maggi, F. Maselli Scotti, S. Pesavento Mattioli, E. Zullini (ur.), *Materiali per Aquileia: lo scavo di Canale Anfora (2004–2005)*. Scavi di Aquileia 4, Trieste, 263–329.
- GAITZSCH, W. 1980, *Eiserne römische Werkzeuge. Studien zur römischen Werkzeugkunde in Italien und den nördlichen Provinzen des Imperium Romanum*. – BAR International Series 78/1–2, Oxford.
- GAMBA, M. in A. RUTA SERAFINI 1984, La ceramica grigia della scavo dell'area ex Pilsen a Padova. – *Archeologia Veneta* 7, 7–80.

- GANDOLFI, D. (ur.) 2005, *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*. – Bordighera.
- GANDOLFI, D. 2005a, Sigillata focese (»Late Roman C Ware«). – V: D. Gandolfi (ur.), *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Bordighera, 233–250.
- GASPARI, A. 1998, Ostanki rimskih zidanih struktur na Serminu (Mestna občina Koper, Slovenija). Poročilo o arheoloških zaščitnih izkopavanjih v januarju 1997. / Remains of the Roman built structures at Sermin (Koper Municipality, Slovenia). Report on archaeological protective excavations in January 1998. – *Annales, Series historiae et sociologiae* 14, 99–106.
- GASPARI, A. 2000, *Ulaka. Prazgodovinska in rimska naselbina nad Starim trgov pri Ložu*. – Magistrsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).
- GASPARI, A., M. GUŠTIN, I. LAZAR in B. ŽBONA TRKMAN 2000, Late Roman tool finds from Celje, Gradišče at Zbelovska gora and Sv. Pavel above Vrtovin (Slovenija). – V: M. Feugère in M. Guštin (ur.), *Iron, blacksmiths and tools. Ancient European crafts*, Monographies Instrumentum 12, Montagnac, 187–203.
- GASPARI, A., V. VIDRIH PERKO, M. ŠTRAJHAR in I. LAZAR 2007, Antični pristaniški kompleks v Fizinah pri Portrožu – zaščitne raziskave leta 1998. – *Arheološki vestnik* 58, 167–218.
- GASSNER, V. 1992, Feinware in Carnuntum. Import und lokale Produktion. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 31/32, 445–463.
- GASSNER, V. 1997, *Das Südtor der Tetragonos–Agora. Keramik und Kleinfunde*. – Forschungen in Ephesos XIII/1/1, Wien.
- GAŠPARIČ, R. 2002, *Geološki pregled arheološkega najdišča Školarice pri Kopru*. – Ruše (neobjavljeno strokovno poročilo).
- GELICHI, S. in F. SBARRA 2003, La tavola di San Gerardo. Ceramica tra X e XI secolo nel nord Italia: importazioni e produzioni locali. – *Rivista di Archeologia* 27, 119–141.
- GERVASINI, L. 2005, La ceramica a pareti sottili. – V: D. Gandolfi (ur.), *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Bordighera, 279–310.
- GHALIA, T., M. BONIFAY in C. CAPELLI 2004, L'atelier de Sidi-zahruni: mise en évidence d'une production d'amphores de l'antiquité tardive sur le territoire de la cité de Neapolis (Nabeul, Tunisie). – V: LRCW I, 495–507.
- GIOVANNINI, A. in P. MAGGI 1994, Marchi di fabbrica su strigili ad Aquileia. – V: *Epigrafia della produzione e della distribuzione, Actes de la VII rencontre franco-italienne sur l'épigraphie du monde romain (Rome, 5–6 juin 1992)*, Collection dell'École française de Rome 193, Roma, 609–641.
- GIOVANNINI, A., L. MANDRUZZATO, F. MASELLI SCOTTI, M. R. MEZZI in P. VENTURA 1997, Recenti scavi nelle necropoli aquileiesi. – *Aquileia Nostra* 68, 73–200.
- GIOVANNINI, A., L. MANDRUZZATO, M. R. MEZZI, D. PASINI in P. VENTURA 1998, Recenti indagini nelle necropoli aquileiesi: Beligna, scavo 1992–1993. – *Aquileia Nostra* 69, 205–360.
- GIRARDI JURKIČ, V. in K. DŽIN 2003, *Sjaj antičkih nekropola Istre. The splendour of the antique necropolises of Istria*. – Monografije i katalogi 13, Pula.
- GLUŠČEVIČ, S. 1981, Rimska nekropola u Satiriću. – *Zbornik Cestinske krajine* 2, 201–228.
- GLUŠČEVIČ, S. 2015, Grob tesara s nekropole na Relji u Zadru = Grave of a carpenter from the necropolis at Relja in Zadar. – *Diadora* 28, 53–82.
- GNIRS, A. 1908, Römische Luxusvilla in Medolino. – *Jahrbuch für Altertumskunde* 2, 157–158.
- GNIRS, A. 1910a, Forschungsergebnisse aus dem südlichen Istrien. – *Sonderabdruck aus den Jahreshften des Österreichischen Archäologischen Institutes* 13, 95–106.
- GNIRS, A. 1910b, Eine Römische Tonwarenfabrik in Fasana bei Pola. – *Jahrbuch für Altertumskunde* 4, 79–88.
- GÖBL, R. 2000, *MIR. Die Münzprägung der Kaiser Valerianus I./Gallienus/Saloninus (253/268), Regalianus (260) und Macrianus/Quietus (260/262)*. – Wien.
- GOETHERT POLASCHEK, K. 1985, *Katalog der römischen Lampen des Rheinischen Landesmuseums Trier, Bildlampen und Sonderformen*. – Trierer Grabungen und Forschungen 15, Mainz am Rhein.
- GOMEZEL, C. 1996, *I laterizi bollati romai del Friuli – Venezia Giulia (Analisi, problemi e prospettive)*. – Fondazione Antonio Colluto. Collana »L'Album« 4, Portogruaro.
- GOSTENČNIK, K. 2005, *Die Beinfunde vom Magdalensberg*. – Klagenfurt.
- GOSTENČNIK, K. 2012, Neue Wandmalereien vom Magdalensberg. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 269–280, 433–441.
- GOUDINEAU, C. 1970, Note sur la céramique à engobe interne rpuge–pompeïen (»Pompejanisch platten«). – *Mélanges de l'École Française de Rome* 82.1, 159–186.
- GRANT, A. 1982, The use of tooth wear as a guide to the age of domestic ungulates. – V: B. Wilson, C. Grigson in S. Payne (ur.), *Ageing and sexing animal bones from archaeological sites, BAR – British series* 109, Oxford, 91–108.
- GRASSIGLI, G. L. 1995, La villa e il contesto produttivo nel paesaggio della Cisalpina. – V: L. Quilici in S. Quilici Gigli (ur.), *Agricoltura e commerci nell'Italia antica*, Atlante tematico di topografia antica, Supplementi 1, Roma, 221–240.
- GREGL, Z. 1997, *Rimske nekropole sjeverne Hrvatske*. – Zagreb.
- GREGL, Z. in I. LAZAR. 2008, *Bakar – Staklo iz rimske nekropole*. – Katalogi i monografije V, Zagreb.
- GROH, S. in H. SEDLMAYER 2017, *Otium cum dignitate et negotium trans mare. La villa marittima a San Simone (Simonov zaliv) in Istria (Slovenia)*. – Ricerche series maior 7, Bologna.
- GRÜNEWALD, M. 1983, *Die Funde aus Schütthugel des Legionärs von Carnuntum*. – Römische Limes in Österreich 32.

- GRUPE, G. 1995, Etiology of the cribra orbitalia: effect of amino acid profile in bone collagen and the iron content of bone minerals. – *Z. Morphol. Anthropol.* 81 (1), 125–37.
- GUALANDI GENITO, M. C. 1977, *Lucerne fittili delle collezioni del Museo Civico archeologico di Bologna*. – Fonti per la storia di Bologna, Cataloghi 3, Bologna.
- GUGL, C. 2008, Le „kräftig profilierten Fibeln“ dal Friuli. Uno sguardo di insieme. – V: M. Buora in S. Seidel (ur.), *Fibule antiche del Friuli*, Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici musei di Udine 9, Udine, 33–41.
- GUGLIELMETTI, A., I. LECCA BISHOP in I. RAGAZZI 1991, Ceramica comune. – V: D. Caporusso (ur.), *Scavi MM3. Ricerche di archeologia urbana a Milano durante la costruzione della linea 3 della Metropolitana 1982–1990*, Milano, 133–258.
- GUIDOBALDI, F. (ur.) 1994, *Mosaici antichi in Italia. Sectilia pavimenta di Villa Adriana*. – Roma.
- GUŠTIN, M. 2004, Steklene posode z Nove Table pri Murski Soboti. – V: I. Lazar (ur.), *Drobci antičnega stekla*, Annales Mediterranea, Koper, 71–80.
- GUTMAN, M. 2015, *Analiza barvnih plasti, arheološko najdišče Školarice (EŠD 14299). Poročilo naravoslovnih preiskav*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo, arhiv ZVKDS, RC).
- GUTMAN, M., K. ZANIER, J. LUX in S. KRAMAR 2016, Pigment analysis of Roman wall paintings from two villae rusticae in Slovenia. – *Mediterranean Archaeology & Archaeometry. International Journal* 16.3, 193–206.
- HAEVERNICK, T. E. in P. HAHN WEINHEIMER 1955, Untersuchungen römischer Fenstergläser. – *Saalburg Jahrbuch* 14, 65–73.
- HARTLEY, K. F. 1973, La diffusion des mortiers, tuiles et autres produits en provenance des fabriques italiennes. – *Cahiers d'Archéologie Subaquatique* 2, 49–60.
- HARVEY, S. M. 2010, Iron Tools from a Roman Villa at Boscoreale, Italy, in the Field Museum and the Kelsey Museum of Archaeology. – *American Journal of Archaeology* 114/4, 697–714.
- HAYES, J. W. 1972, *Late Roman Pottery*. – London.
- HAYES, J. W. 1983, The Villa Dionysos Excavations, Knossos: The Pottery. – *Annual of the British School at Athens* 78, 97–169.
- HAYES, J. W. 1985, Sigillate orientali. – V: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche II, Ceramica fine romana nel bacino mediterraneo (tardo ellenismo e primo impero)*, Roma, 1–95.
- HAYES, J. W. 2000, From Rome to Beirut and Beyond: Asia Minor and Eastern Mediterranean Trade Connections. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 285–297.
- HAYES, J. W. 2008, *The Athenian Agora XXXII. Roman pottery. Fine-ware imports*. – Princeton.
- HILLSON, S. 1996, *Dental Anthropology*. – Cambridge.
- HINCAK, Z. 2003, *Analiza otroškega okostnjaka iz poznorimskega časa z najdišča Školarice (2002)*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- HOCHULI GYSEL, A. 2003, L'Aquitaine: importations et productions au 1er siècle av. J.–C. et au 1er siècle apr. J.–C. – V: D. Foy in M.–D. Nenna (ur.), *Échanges et commerce du verre dans le monde antique, Monographies Instrumentum* 24, Montagnac, 177–194.
- HOLZ, E. 1994, *Razvoj cestnega omrežja na Slovenskem ob koncu 18. in v 19. stoletju*. – Ljubljana.
- HORVAT, J. 1990, *Navportus (Vrhnika)*. – Dela 1. razreda SAZU 33, Ljubljana.
- HORVAT, J. 1997, *Sermin. Prazgodovinska in zgodnjerska naselbina v severozahodni Istri*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 3, Ljubljana.
- HORVAT, J. in A. BAVDEK 2009, *Okra. Vrata med Sredozemljem in Srednjo Evropo./Odra. The gateway between the Mediterranean and Central Europe*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 17, Ljubljana.
- HORVAT, M. 1999, *Keramika. Tehnologija keramike, tipologija lončenine, keramični arhiv*. – Razprave Filozofske fakultete, Ljubljana.
- HÖCK, A. 2008, Considerazioni sulle fibule tardoromane del tipo Hrušica. – V: M. Buora in S. Seidel (ur.), *Fibule antiche del Friuli*. Cataloghi e monografie archeologiche dei civici musei di Udine 9, Udine, 55–61.
- IKÄHEIMO, J. P. 2003, *Late Roman African Cookware of the Palatine East Excavation, Rome*. – BAR International Series 1143, Oxford.
- D'ILINCA, C., M.B. CARRE, V. KOVAČIĆ, A. MARCHIORI, C. ROUSSE, F. TASSAUX, M. ZABEO 2008, *Loron-Loron, Parenzo-Poreč, Istria. Una Villa Maritima nell'agro parentino: la campagna di ricerca 2007*. – *Histria Antiqua* 16, 147–160.
- Inscr. It. X 1: B. Forlati Tamaro, *Inscriptiones Italiae Vol. X, Regio X 1, Pola et Nesactium*. – Roma, 1974.
- Inscr. It. X 3: A. Degrassi, *Inscriptiones Italiae, regio X, fasc. 3, Histria Septentrionalis*. – Roma, 1936.
- Inscr. It. X 4: P. Sticotti, *Inscriptiones Italiae, regio X, fasc. 4, Tergeste*. – Roma, 1951.
- ISINGS, C. 1957, *Roman Glass from Dated Finds*. – Archaeologica Traiectina 2, Groningen.
- ISTENIČ, J. 1987, Rodik – grobišče Pod Jezerom. – *Arheološki vestnik* 38, 69–136.
- ISTENIČ, J. 1994, The »Emona« Glass Beaker. – *Arheološki vestnik* 45, 95–98.
- ISTENIČ, J. 1999, *Poetovio, zahodna grobišča I: grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneum v Gradcu. / Poetovio, the western cemeteries I: grave-groups in the Landesmuseum Joanneum, Graz*. – Katalogi in Monografije 32, Ljubljana.
- ISTENIČ, J. 2000, *Poetovio, zahodna grobišča II: grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneuma v Gradcu. / Poetovio, the western cemeteries II: grave-groups in the Landesmuseum Joanneum, Graz*. – Katalogi in monografije 33, Ljubljana.

- ISTENIČ, J. in G. SCHNEIDER 2000, Aegean cooking-ware in the eastern Adriatic. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 341–348.
- ISTENIČ, J., M. DASZKIEWICZ in G. SCHNEIDER 2003, Local production of pottery and clay lamps in Emona (Italia, Regio X). – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 38, 83–91.
- ISTENIČ, J., M. JEVREMOV, M. DASZKIEWICZ in E. BOBRYK 2004, Poetovian wasters from Spodnja Hajdina near Ptuj. – *Arheološki vestnik* 55, 313–341.
- IVETIĆ, E. (ur.) 2006, *Istria nel tempo: manuale di storia regionale dell'Istria con riferimenti alla città di Fiume*. – Rovinj, Trieste.
- JADRIĆ, I. 2006, Primjeri za trgovinu vinom i maslinovim uljem u rimskoj provinciji Dalmaciji. – *Materiali* 18, 68.
- JADRIĆ, I. 2011, Staklene rebraste zdjelice iz Burnuma. – V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru : zbornik 1. međunarodnog arheološkog kolokvija, Crikvenica, 23.–24. listopada 2008*, Crikvenica, 361–375.
- JAECKEL, P. 1970, *Die Münzprägungen des Hauses Habsburg 1780–1918 und der Republik Österreich seit 1918*. – Die Münzprägungen der deutschen Staaten vor Einführung der Reichswährung 3, Basel.
- JANEŠ, A. 2009, Antički stakleni nalazi. – V: L. Bekić in N. Radić Štivić (ur.), *Tarsatički Principij. Kasnoantičko vojno zapovjedništvo, Rijeka, 229–243*.
- JELIČIĆ RADONIĆ, J. 2015, The cult of Dionysus or Liber – Votive Monuments in Salona. – V: C.–G. Alexandrescu (ur.), *Cult and votive monuments in the Roman provinces. Proceedings of the 13th International colloquium on Roman provincial art. Corpus signorum imperii romani*. Imagines: studies in ancient arts and iconography 3, Cluj, Napoca, 23–31.
- JELINČIĆ, K. 2007, Kasnoantičke narukvice od staklene paste s lokaliteta Virovitica–Kiškorijski jug. – *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* (24), 213–220.
- JOBST, W. 1975, *Die römischen Fibeln aus Lauriacum*. – Forschungen aus Lauriacum 10, Linz.
- JORIO, S. 1998, Terra sigillata della media e tarda età imperiale. – V: G. Olcese (ur.), *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi. Documenti di archeologia* 16, 125–132.
- JORIO, S. 1999, Le terre sigillate di produzione non africana. – V: G. Olcese (ur.), *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi*, Documenti di archeologia 16, Mantova, 83–118.
- JORIO, S. 2002, Terra sigillata della media e tarda età imperiale di produzione padana. Contributo alla definizione di un repertorio lombardo. – V: F. Rossi (ur.), *Nuove ricerche sul Capitolium di Brescia. Scavi, studi e restauri. Atti del Convegno Chiesa di Santa Giulia brescia 3 aprile 2001*, Milano, 323–352.
- JURIŠIĆ, M. 2000, *Ancient Shipwrecks of the Adriatic. Maritime transport during the first and second centuries AD*. – BAR International Series 828, Oxford.
- JURKIĆ, V. 1979, Scavi in una parte della villa rustica romana a Cervera Porto presso Parenzo (I), campagne 1976–1978. – *Atti, Centro di ricerche storiche* 9, Rovinj, Trieste, 263–298.
- KASTELIC, J. 1988, Dolenjska v rimski dobi. – V: *Enciklopedija Slovenije* 2, 289.
- KAVUR, B. 2011, Arheološke raziskave v bivšem samostanu serbitskega reda v Koprju. – V: M. Guštin (ur.), *Urbana arheologija Koprja*, Annales Mediterranea, Koper, 53–64.
- KEAY, S. J. 1984, *Late Roman amphorae in the Western Mediterranean. A typology and economic study: the Catalan evidence*. – BAR International Series 196.
- KEAY, S. J. 1998, African amphorae. – V: L. Sagui (ur.), *Ceramica in Italia: VI–VII secolo. Atti Convegno in onore di J. W. Hayes, Roma 11–13 maggio 1995*, Firenze, 141–155, Oxford.
- KELLER, E. 1971, *Die spätromischen Grabfunde in Südbayern*. – Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte 14, München.
- KENRICK, P. M. 1985, *Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice). Vol. III. Part. 1 The Fine Pottery*. – *Lybia Antiqua*, Suppl. 5, Tripoli.
- KLASINC, R. 1999, *Gradec pri Veliki Strmici v obdobju preseljevanja ljudstev*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljeno).
- KOLEGA, M. 2015, Sculpture and votive monuments of deities in Aenona. – V: C.–G. Alexandrescu (ur.), *Cult and votive monuments in the Roman provinces. Proceedings of the 13th International colloquium on Roman provincial art. Corpus signorum imperii romani*, Cluj, Napoca, 23–31.
- KONESTRA, A. 2016, *Italska terra sigillata i keramika tankih stijenki na području sjeverne Liburnije: tipologija, kronologija i distribucija*. – Doktorska disertacija. Zadar: Sveučilište u Zadru, Poslijediplomski sveučilišni studij Arheologija Istočnog Jadrana (neobjavljeno).
- KOVAČ, M. 2013, *Vloga in pomen arheozoološke analize na primeru arheoloških analiz kopskega srednjeveškega mestnega jedra*. – Magistrsko delo. Fakulteta za humanistične študije, Univerza na Primorskem, Koper (neobjavljeno).
- KOVAČIĆ, V., A. MARCHIORI, G. ROSADA, F. TASSAUX in M. CARRÉ 2004, *Loron–Lorun, Parenzo–Poreč, Istria. Una Villa marittima nell'agro parentino: la campagna di ricerca 2003*. – *Histria Antiqua* 12, 227–250.
- LABATE, D. 2016, MVTINA FECIT. Dalle Herzblattlampen alle Firmalampen: Nuovi dati sulla produzione di lucerne a matrici dal territorio di Modena / MVTINA FECIT. Od Herzblattlampen do Firmalampen: Novi podaci o svjetiljkama proizvedenima u kalupu s područja Modene. – V: G. Lipovac Vrkljan, M. Ugarković in I. Ožanić Roguljić (ur.), *Rimske i kasnoantičke svjetiljke: Proizvodnja i distribucija, kontakti na Mediteranu*, Zbornik Instituta za arheologiju 7, Zagreb, 18–37.

- LABUD, G. 1995, Ricerche archeologico-ambientali dell'Istria settentrionale. La valle del fiume Risano. – *Studies in Mediterranean Archaeology and Literature* 130, Jonsered.
- LANG, M. 1955, Dated Jars of Early Imperial Times. – *Hesperia* 24/4, 277–285.
- LARESE, A. in D. SGREVA 1996, Le lucerne fittili del Museo Archeologico di Verona. – Roma.
- LARSEN, C. S. 1997, *Bioarchaeology: Interpreting behavior from the human skeleton*. – Cambridge.
- LÄTZER, A. 2009, Studien zu einem späthellenistisch-frührömischen Fundkomplex aus dem Hanghaus 2 in Ephesos. — *Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts* 78, 123–220.
- LAUBENHEIMER, F. 1985, *La production des amphores en Gaule Narbonnaise*. – Centre de Recherches d'Histoire Ancienne 66, Besançon.
- LAUBENHEIMER, F. 1989, Les amphores gauloises sous l'Empire. Recherches nouvelles sur leur production et leur chronologie. – V: *Amphores romaines et histoire économique: dix ans de recherche*, Collection de l'École Française de Rome 114, 105–38.
- LAVIZZARI PEDRAZZINI, L. 1985, Terra sigillata. – V: G. Sena Chiesa (ur.), *Angera romana. Scavi nella necropoli 1970–1979*. *Achaeologica* 44, Milano, 341–387.
- LAZAR, I. 2003, *Rimsko steklo Slovenije. / The Roman Glass of Slovenia*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 7, Ljubljana.
- LAZAR, I. 2004a, Najdbe rimskega stekla iz Logatca (Longaticum). – V: I. Lazar (ur.), *Drobc antičnega stekla*, *Annales Mediterranea*, Koper, 57–65.
- LAZAR, I. 2004b, Odsevi davnine – Antično steklo v Sloveniji. – V: I. Lazar (ur.), *Rimljani – Steklo, glina, kamen*, Celje, Ptuj, Maribor, 11–81.
- LAZAR, I. 2005, *Pregled oblik steklenega posodja iz Simonovega zaliva v Izoli*. – Piran, arhiv ZVKDS, OE Piran (neobjavljeno poročilo).
- LAZAR, I. 2006a, Glass finds in Slovenia and neighbouring areas. – *Journal of Roman archaeology* 19, 329–342.
- LAZAR, I. 2006b, Upodobitev rimske steklarske peči na oljenki: izjemna najdba iz Spodnjih Škofij. – *Annales, Series historiae sociologiae* 16 (1), 101–106.
- LAZAR, I. 2006c, Base marks on glass vessels found on the territory of modern Slovenia – Commentary and catalogue. – V: D. Foy in M.–D. Nenna (ur.), *Corpus des signatures et marques sur verres antiques*, vol. 2, Aix-en-Provence, 245–262.
- LAZAR, I. 2012, Una villa suburbana presso Celeia e la sua decorazione ad affresco e a stucco. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 281–285, 442–446.
- LEIBUNDGUT, A. 1977, *Die römischen Lampen in der Schweiz*. – Bern.
- LELJAK, M. 2012, Glass vessels from the late roman cemetery at Štrbinci (Croatia). – I. Lazar (ur.), *Annales du 19e Congrès de l'Association internationale pour l'histoire du verre*, Koper, 286–292.
- LEMAÎTRE, S. 1997, L'amphore de type Agora F65/66, dite »monoansée«. Essai de synthèse à partir d'exemplaires lyonnais. – *S.F.E.C.A.G. Actes Congrès du Mans*, Marseille, 311–320.
- LEOTTA, M. C. 2005, Ceramica a vernice rossa interna. – V: D. Gandolfi (ur.), *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Bordighera, 115–120.
- LETTICH, G. 1976, I Barbii della stele di San Giusto. – *Archeografo Triestino* 36, 53–84.
- LETTICH, G. 1979, Appunti per una storia del territorium originario di Tergeste. – *Archeografo Triestino* 39, 9–113.
- LIMC; *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae*. – Zürich.
- LIPOVAC VRKLJAN, G. 2011, Lokalna keramičarska radionica Seksta Metilija Maksima u Crikvenici – Crikveničke amfore ravnog dna / Local pottery workshop of Sextus Metilius Maximus in Crikvenica – Crikvenica flat-bottomed amphorae. – V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru*, Crikvenica, 3–18.
- LIVERSIDGE, H. M., B. HERDEG in F. W. ROSING 1998, Dental age estimation of non-adults: A review of methods and principles. – V: K.W. Alt, F. W. Rosing in M. Teschler-Nicola (ur.), *Dental Anthropology: Fundamentals, Limits and prospects*, Vienna, 419–442.
- LOESCHCKE, S. 1919, *Lampen aus Vindonissa, Ein Beitrag zur Geschichte von Vindonissa und des Antiken Beleuchtungswesens*. – Zürich.
- LOTH, S. R. in M. HENNENBERG 2001, Sexually dimorphic mandibular morphology in the first few years of life. – *American Journal of Physical Anthropology* 115, 179–186.
- LOVRENČAK, F. 1990, Pedogeografske in vegetacijskogeografske razmere v Koprskem primorju. – V: M. Orožen Adamič (ur.), *Primorje: Zbornik 15. zborovanja slovenskih geografov, Portorož, 24.–27. oktobra 1990*, Ljubljana, 53–59.
- LRCW I; J. M. GURT I ESPARRAGUERA, J. BUXEDA I GARRIGÓS in M. A. CAU ONTIVEROS (ur.) 2004, *LRCW I, Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archaeology and Archaeometry*. – BAR International Series 1340.
- LUND, J. 2003, Eastern sigillata B: a ceramic fine ware industry in the political and commercial landscape of the Eastern Mediterranean. – V: C. Abadie-Reynal (ur.), *Les Ceramiques en Anatolie aux epoques hellenistique et romaine. Actes de la Table Ronde d'Istanbul 23–24 Mai 1996. Varia Anatolica XV*, 125–136.
- MACKENSEN, M. 1993, *Die Spätantiken Sigillata und Lampentöpfereien von el Mahrine (Nordtunesien): Studien zur Nordafrikanischen Feinkeramik des 4. bis 7. Jahrhunderts*. – Münchener Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte 50, München.

- MACKENSEN, M. 1998, Centres of African red slip ware production in Tunisia from the late 5th to the 7th century. – V: L. Sagui (ur.), *Ceramica in Italia: VI–VII secolo. Atti Convegno in onore di J. W. Hayes, Roma 11–13 maggio 1995*, Firenze, 23–39.
- MACKENSEN, M. in G. SCHNEIDER 2002, Production centres of African red slip ware (3rd–7th c.) in northern and central Tunisia: archaeological provenance and reference groups based on chemical analysis. – *Journal of Roman Archaeology* 15, 121–158.
- MACKENSEN, M. in G. SCHNEIDER 2006, Production centres of African Red Slip ware (2nd–3rd c.) in northern and central Tunisia: archaeological provenance and reference groups based on chemical analysis. – *Journal of Roman Archaeology* 19, 163–190.
- MAGGI, P. 2001a, La ceramica fine da mensa. – V: F. Tassaux, R. Matijašić in V. Kovačić (ur.), *Loron (Croatie). Un grand centre de production d'amphores à huile istriennes (Ier – IVe S. P.C.)*, Ausonius Mémoires 6, Bordeaux, Paris, 128–176.
- MAGGI, P. 2003, *Bertiolo. Presenze romane del medio Friuli* 10. – Bertiolo.
- MAGGI, P. 2007a, Prodotti laterizi con marchi di fabbrica. – V: C. Morselli (ur.), *Trieste antica. Lo scavo di Crosada I*, Fonti e studi per la storia della Venezia Giulia, Trieste, 173–177.
- MAGGI, P. 2007b, Terre sigillate italiane. – V: C. Morselli (ur.), *Trieste Antica. Lo scavo di Crosada: i materiali. Fonti e studi per la storia della Venezia Giulia*, Trieste.
- MAGGI, P. in Y. MARION 2011, Le produzioni di anfore e di terra sigillata a Loron e la loro diffusione. – V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru*, Crikvenica, 175–187.
- MAIER MAIDL, V. 1992, *Stempel und Inschriften auf Amphoren vom Magdalensberg*. – Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 11, Klagenfurt.
- MAIOLI, M. G. 1972–1973, Vasi a pareti sottili grigie dal Ravenate. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 14–15, 106–124.
- MAIOLI, M. G. 1973, Ceramica a pareti sottili del Ravenate. – *Studi Romagnoli* 24, 59–77.
- MAIOLI, M. G. 2012, L'apparato decorativo della domus augustea presso il S. Domenico a Imola. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe*, *Antichità Altoadriatiche* LXXIII, Trieste, 149–156, 392–393.
- MALFITANA, D. 2000, La ceramica «corinzia» a rilievo in età romana. Primi risultati di una ricerca in corso. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 181–188.
- MANACORDA, D. 1977, Le anfore. – V: *Ostia IV*, 117–285.
- MANDRUZZATO, L. 2008, Some fine wares from the eastern Mediterranean in Aquileia between the 2nd and 3rd centuries AD. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 40, 305–308.
- MANNING, W. H. 1985, *Catalogue of the Romano-British iron tools, fittings and weapons in the British Museum*. – London.
- MANSUELLI, G. A. 1962, *La villa romana di Russi*. – Faenza.
- MANTOVANI, V. 2015, *Ceramiche fini da mensa di Adria romana: le indagini di via Retratto (1982 e 1987)*. – Roma
- MARCHIORI, A., A. N. RIGONI in G. ROSADA 1985, *La necropoli di epoca romana di Tires. Scavi 1983*. – V: G. Rosada in L. Dal Ri (ur.), *Tires e Aica, necropoli di epoca romana*, Bolzano, 129–155.
- MARDEŠIĆ, J. 2002, *Keramičke svjetiljke*. – V: E. Marin (ur.), *Longae Salonae I*, Split, 349–364.
- MARGETIĆ, L. 1979–1980, *Accenni ai confini augustei del territorio tergestino*. – *Atti del Centro di ricerche storiche di Rovigno* 10, 75–101.
- MARION, Y. in A. STARAC 2001, *Les Amphores*. – V: F. Tassaux, R. Matijašić in V. Kovačić (ur.), *Loron (Croatie). Un grand centre de production d'amphores à huile istriennes (Ier – IVe S. P.C.)*, Ausonius Mémoires 6, Bordeaux, Paris, 97–125.
- MARTIN, A. 1992, *Roman and Late Antique Fine Wares at Olympia*. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 35, 211–216.
- MARTIN, R. 1988, *Antropologie: Handbuch der vergleichenden Biologie des Menschen*. – Stuttgart.
- MARTIN KILCHER, S. 1994, *Die römischen Amphoren aus Augst und Kaiseraugst*. – *Forschungen in Augst 7/2–3*, Augst.
- MARTIN KILCHER, S. 2003, *Fish-sauce amphorae from the Iberian peninsula: The forms and observations on trade with the north-west provinces*. – *Journal of Roman Pottery Studies* 10, 69–84.
- MARTINČIČ A., T. WRABER, N. JOGAN, V. RAVNIK, A. PODOBNIK, B. TURK in B. VREŠ 1999, *Mala flora Slovenije, Ključ za določanje praprotnic in semenk*. – Ljubljana.
- MASELLI SCOTTI, F. 1984, *La ceramica ad Aquileia. Il vaselame da mensa*. – *Antichità Altoadriatiche* 24, 68–69.
- MASELLI SCOTTI, F. 1987a, *Terre sigillate di Aquileia e Tergeste. Produzioni italiane e importazioni galliche e orientali*. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 25–26, 207–224.
- MASELLI SCOTTI, F. 1987b, *La produzione del vasellame fittile nel territorio di Aquileia*. – *Antichità Altoadriatiche* 29, 427–444.
- MASELLI SCOTTI, F. 1992, *Due fortificazioni tardoantiche ad oriente di Aquileia*. – V: G. Sena Chiesa in E.A. Arslan (ur.), *Felix Temporis Reparatio*, Milano, 301–302.
- MASELLI SCOTTI, F. (ur.) 1997, *Il Civico Museo Archeologico di Muggia*. – Trieste.
- MASELLI SCOTTI, F. 2006, *Spigolature aquileiesi: instrumenta domestica del Museo Archeologico Nazionale. Classi ceramiche finora non note*. – *Histria Antiqua* 14, 283–289.
- MASELLI SCOTTI, F. 2011, *Terra sigillata orientale*. – V: P. Maggi, F. Maselli Scotti, S. Pesavento Mattioli, E. Zullini (eds.), *Materiali per Aquileia: lo scavo di Canale Anfora (2004–2005)*. Scavi di Aquileia 4, Trieste, 109–114.
- MASELLI SCOTTI, F. 2011, *Terra sigillata orientale*. – V: P. Maggi, F. Maselli Scotti, S. Pesavento Mattioli, E. Zullini (eds.), *Materiali per*

- Aquileia: lo scavo di Canale Anfora (2004–2005). Scavi di Aquileia 4, Trieste, 109–114.
- MASELLI SCOTTI, F., V. DEGRASSI in G. MIAN 2003, Gli scarichi della domus di piazza Barbacan a Trieste: un contesto di II–inizi III secolo d.C. – *Atti e memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 103,1/n.s. 51,1, 19–105.
- MASELLI SCOTTI, F., V. DEGRASSI, L. MANDRUZZATO, G. MIAN, D. PROVENZAN, V. RICCOBONO in C. TIUSSI 2004, La domus di Piazza Barbacan: le fasi e i materiali. – *Atti e memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 104,1/n.s. 52,1, 19–158.
- MASSA, S. 1999, Le imitazioni di ceramiche fini da mensa tra tarda età romana e alto medio evo. – V: G. P. Brogiolo (ur.), *S. Giulia di Brescia: gli scavi dal 1980 al 1992. Reperti preromani, romani e alto medievali*, Firenze, 119–123.
- MASSA, S. 2000, Le imitazioni de ceramiche mediterranee tra IV e VII secolo in area padana e le ultime produzioni fini da mensa: problemi di metodo e stato della ricerca. – V: G. P. Brogiolo in G. Olcese (ur.), *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Documenti di Archeologia 21, Mantova, 121–128.
- MATIJAŠIĆ, R. 1991, *Campus Martius: antička nekropola između Premanturske i Medulinske ulice u Puli*. – Monografije i katalozi 8, Pula.
- MATIJAŠIĆ, R. 1993, Oil and wine production in Istria and Dalmatia in Classical Antiquity and the Early Middle Ages. – V: M. C. Amouretti in J. P. Brun (ur.), *Le production du vin et de l'huile en Méditerranée. Actes de Symposium International, Aix-en-Provence 1991*, Bulletin de Correspondance Hellénique Suppl. 26, Athènes, Paris, 247–261.
- MATIJAŠIĆ, R. 1997a, L'Istria tra l'antichità classica e la tarda antichità. – *Arheološki vestnik* 48, 203–218.
- MATIJAŠIĆ, R. 1997b, Antička nekropola kod Brtonigle. – *Izdanja hrvatskog arheološkog društva* 18, 97–124.
- MATIJAŠIĆ, R. 1998, *Gospodarstvo antičke Istre: arheološki ostaci kao izvori za poznavanje društveno gospodarskih odnosa u Istri u antici (I. st. pr. Kr. – III. st. posl. Kr.)*. – *Povijest Istre* 4, Pula.
- MATIJAŠIĆ, R. 2001, Le ville rustiche istriane (bilancio storico-archeologico). – *Antichità Altoadriatiche* 49, 693–711.
- MATIJAŠIĆ, R. 2009, Città e territorio: aspetti della romanizzazione dell'Istria. – *Antichità Altoadriatiche* 68, 383–400.
- MATIJAŠIĆ, R. in F. TASSAUX 2000, Liber et Silvanus. – V: C. Delplace in F. Tassaux (ur.), *Polythéistes dans l'Adriatique romaine*, Bordeaux, 65–117.
- MATTINGLIY, D. J. 1999, Maximum figures and maximizing strategies of oil production? Further thoughts on the processing capacity of Roman olive presses. – V: M. C. Amouretti in J. P. Brun (ur.), *Le production du vin et de l'huile en Méditerranée. Actes de Symposium International, Aix-en-Provence 1991*, Bulletin de Correspondance Hellénique Suppl. 26, Athènes, Paris, 483–498.
- MATTINGLIY, D. J. 1996, First fruit? The olive in the Roman world. – V: G. Shipley in J. Salmon (ur.), *Human Landscapes in Classical Antiquity. Leicester–Nottingham Studies in Ancient Society* 6, London, New York, 213–253.
- MAZZEO SARACINO, L. 1977, Russi (Ravenna). – *Notizie degli scavi* 31, 5–156.
- MAZZEO SARACINO, L. 1985, Terra sigillata nord-italica. – V: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche II. Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tardo Ellenismo e Primo Impero)*, Roma, 175–230.
- MAZZEO SARACINO, L. 2000, Lo studio delle sigillate padane: problemi e prospettive. – V: G. P. Brogiolo in G. Olcese (ur.), *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Documenti di Archeologia 21, Mantova, 29–43.
- MAZZOCHIN, S. 2003, Commerci sull'Adriatico. Le derrate importate dall'oriente: il caso di Padova. – V: F. Lenzi, *L'Archeologia dell'Adriatico dalla Preistoria al Medioevo. Atti del convegno internazionale Ravenna, 7–8–9 giugno 2001*, Firenze, 370–377.
- MAZZOCHIN, S., S. Tuzzato, S. Bonato IN C. Rossi 2006, Un nuovo drenaggio di anfore dai Giardini dell'arena a Padova. – *Bollettino Museo Civico Padova* 95, 7–43.
- MELIK, A. 1960, *Slovensko Primorje. Slovenija II*. – Ljubljana.
- MENZEL, H. 1969, *Antike Lampen im Römisch-Germanischen Zentralmuseum zu Mainz*. – Mainz.
- MERCANDO, L. 1974, La necropoli romana di Portorecanati. – *Notizie degli scavi* (s.8) 28, 145–430.
- MERLATTI, R. 2003, La produzione della ceramica grigia nell'Alto Adriatico: i rinvenimenti di Aquileia, Pozzuolo del Friuli e Palazzolo dello Stella. – *Quaderni Giuliani di Storia* 34/1, 7–41.
- MERLATTI, R. 2017, Ceramica a pareti sottili. – V: P. Maggi, F. Maselli Scotti, S. Pesavento Mattioli, E. Zullini (ur.), *Materiali per Aquileia: lo scavo di Canale Anfora (2004–2005)*. Scavi di Aquileia 4, Trieste, 263–329.
- MIAN, G. 2005, Proposte di collocazione originaria per alcuni esempi di scultura ideale aquileiese. – *Antichità Altoadriatiche* 61, 151–175.
- MIAN, G. 2007, Osservazioni su una statua di Dioniso giovane proveniente dallo scavo degli ambienti tardoantichi a ovest della basilica civile di Aquileia. – *Aquileia nostra* LXXVIII, 77–94.
- MIKL CURK, I. 1976, *Poetovio I*. – *Katalogi in monografije* 13, Ljubljana.
- MIKL CURK, I. 1978, Rimska amfora in mortarij. – *Kronika* 26/1, 1–4.
- MIKL CURK, I. 1996, Simonov zaliv – Terra sigillata from the first field campaigns. – *Opuscula Romana* 20, 249–253.
- MILAVEC, T. 2011a, Steklene najdbe. – V: Z. Modrijan in T. Milavec, *Poznoantična utrjena naselbina Tonovcov grad pri Kobaridu. Najdbe / Late antique fortified settlement Tonovcov grad near*

- Kobarid. *Finds*. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 24, Ljubljana, 83–120.
- MILAVEC, T. 2011b, Kovinske najdbe. – V: Z. Modrijan in T. Milavec, *Poznoantična utrjena naselbina Tonovcov grad pri Kobaridu. Najdbe / Late antique fortified settlement Tonovcov grad near Kobarid. Finds*. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 24, 21–82.
- MILAVEC, T. 2012, Late antique glass in Slovenia. – V: I. Lazar (ur.), *Annales du 19e Congrès de l'Association internationale pour l'histoire du verre*, Koper, 277–285.
- MIO, A. 2007, Ceramica a pareti sottili. – V: C. Morselli (ur.), *Trieste Antica. Lo scavo di Crosada: i materiali. Fonti e studi per la storia della Venezia Giulia*, Trieste, 53–65.
- MITTLER, D. M. in D. P. VAN GERVEN 1994, Developmental, diachronic, and demographic analysis of cribra orbitalia in the medieval Christian populations of Kulubnarti. – *American journal of physical anthropology* 93(3), 287–97.
- MODRIJAN, Z. 2014, Imports from the Aegean area to the Eastern Alpine area and Northern Adriatic in late antiquity. – *EpheMERIS napocensis* 24, 51–69.
- MODRIJAN, Z. 2015, Amphorae from late antiquity hilltop settlements in Slovenia. – V: B. Hebert in N. Hofer (ur.), *Fachgespräch „Spätantikes Fundmaterial aus dem Südostalpenraum“*, 7. April 2014, Graz (Steiermark), Fundberichte aus Österreich. Tagungsbände 1, Wien, 21–32.
- MODRIJAN, Z. in T. MILAVEC 2011, *Poznoantična utrjena naselbina Tonovcov grad pri Kobaridu. Najdbe. / Late antique fortified settlement Tonovcov grad near Kobarid. Finds*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 24, Ljubljana.
- MODRZEWSKA, I. 1995, Anfore spagnole nella laguna e terraferma veneta (Italia). – V: *Estudios sobre cerámica antigua. Actes del simposi sobre cerámica antigua. Studies on Ancient Ceramics, Proceedings of the European Meeting on Ancient Ceramics*, Barcelona, 123–125.
- MODRZEWSKA, I. 1999, Alcune importazioni di anfore orientali in Friuli. – *Quaderni Firulani di Archeologia* 9, 103–112.
- MOLS, S.T.A.M. 2005, Il Primo Stile ,retro': dai Propilei di Mnesicle a Pompei?. – V: S.T.A.M. Mols in E. M. Moormann (ur.), *Omni pede stare. Saggi architettonici e circumvesuviani in memoriam Jos de Waele*, Napoli, 243–246.
- MOORES, C. F., E. A. FANNING in E. E. HUNT 1963, Age variation of formation stages for ten permanent teeth. – *Journal of Dental Research* 42, 1490–1502.
- MOREL, J.-P. 1981, *Céramique campanienne: les formes*. – Bibliothèque des École françaises d'Athènes et de Rome 244, Roma.
- MOROPOULOU, A., A. BAKOLAS in K. BISBIKOUS 2000, Investigation of the technology of historic mortars. – *Journal of Cultural Heritage* 1, 45–58.
- MORSELLI, C. (ur.) 2007, *Trieste Antica. Lo scavo di Crosada I. I materiali*. – Fonti e studi per la storia della Venezia Giulia, Trieste.
- MURGELJ, I. 2000, *Kovinsko gradivo z Ajdovščine nad Rodikom*. – Diplomsko delo, Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (neobjavljeno).
- MURGIA, E. 2012, Pitture di I stile da Aquileia. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe. Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 207–222, 409–410.
- MUŠIČ, B. 1999, Geophysical prospecting in Slovenia: an overview with some observations related to the natural environment. – *Arheološki vestnik* 50, 349–405.
- MUŠIČ, B. 2001, *Poročilo o geofizikalnih raziskavah na lokaciji Školarice – Valmarin*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- NEUDECKER, R. 1988, *Die Skulpturenausstattung römischer Villen in Italien*. – Mainz am Rhein.
- NOVELLO, M. in M. SALVADORI 2012, Casa delle Bestie ferite: nuovi ritrovamenti. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 223–232, 411–414.
- NOVŠAK, M. 2003a, Križišče pri Spodnjih Škofijah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami: arheologija na avtocestah Slovenije: vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 165–166.
- NOVŠAK, M. 2003b, Školarice pri Spodnjih Škofijah. – V: D. Prešeren (ur.) 203, *Zemlja pod vašimi nogami: arheologija na avtocestah Slovenije: vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 258–259.
- NOVŠAK, M. 2011, *Školarice – rimsko grobišče: Križišče pri Spodnjih Škofijah*. – Magistrsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljeno).
- NOVŠAK, M. in T. ŽERJAL 2008, Školarice in Križišče, rimski najdišči. – V: M. Jurković (ur.), *Rezultati arheoloških istraživanja na području Istre: zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa održanog u Poreču 29. rujna 2006*, Poreč, 25–34.
- NOVŠAK, M., I. BEKLJANOV ZIDANŠEK in T. ŽERJAL 2019, *Križišče pri Spodnjih Škofijah*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 81, Ljubljana.
- OČK; OXÉ, A., H., COMFORT in P. M. KENRICK 2000, *Corpus Vasorum Arretinorum: A Catalogue of the Signatures, Shapes and Chronology of Italian Sigillata*. – Bonn.
- OGRIN, D. 1995a, *Podnebje Slovenske Istre*. – Koper.
- OGRIN, D. 1995b, Naravnogeografske značilnosti slovenske Istre, pomembne za vinogradništvo. – V: D. Darovec (ur.), *Dežela refoška, vinogradništvo in vinarstvo slovenske Istre*, Knjižnica Annales 10, Koper, 7–28.
- OGRIN, D. 2002, Pozebe v Primorju z vidika uspevanja mediteranskih kultur. – V: M. Bufo (ur.), *Geografija in njene aplikativne možnosti: Prospects of applied geography*, Ljubljana, 157–170.
- OGRIN, D. 2004, Oljka v Slovenskem Primorju. – *Geografski obzornik* 51/2, 4–10.
- OGRIN, D. 2005, Klima. – V: M. Bertoša in R. Matijašič (ur.), *Istarska enciklopedija*, Zagreb, 391–392.

- OLCESE, G. 1993, *Le ceramiche comuni di Albintimilium. Indagine archeologica e archeometrica sui materiali dell'Area del Cardine*. – Firenze.
- OLCESE, G. (ur.) 1994, *Ceramica romana e archeometria: lo stato degli studi. Atti delle Giornate Internazionali di Studio (Castello di Montegufoni, Firenze, 26–27 aprile 1993)*. – Firenze.
- OLCESE, G. 1996, Ceramiche comuni di origine tirrenica centro–meridionale tra il II secolo a.C. e il I. d.C.: problemi aperti. L'evidenza dei reperti di Albintimilium. – V: M. Bats (ur.), *Les céramiques communes de Campanie et de Narbonnaise 1996 (Ier s. av. J.–C. – IIe s. ap. J.–C.). La vaisselle de cuisine et de table. Actes des Journées d'étude organisées par le Centre Jean Bérard et la Soprintendenza Archeologica per le Province di Napoli e Caserta, Naples 27–28 mai 1994*. Coll. Centre Jean Bérard 14, Naples, 421–445.
- OLCESE, G. (ur.) 1998, *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi*. – Documenti di archeologia 16, Mantova.
- OLCESE, G. 1998a, Ceramiche in Lombardia. – V: G. Olcese (ur.), *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi*, Documenti di archeologia 16, Mantova, 7–19.
- OLCESE, G. 2003, *Ceramiche comuni a Roma e in area romana: produzione, circolazione e tecnologia (tarda età repubblicana – prima età imperiale)*. – Documenti di archeologia 28, Mantova.
- OPAIȚ, A. 2004a, *Local and Imported Ceramics in the Roman Province of Scythia (4th–6th centuries AD)*. – BAR International Series 1274, Oxford.
- OPAIȚ, A. 2004b, The Eastern Mediterranean Amphorae in the Province of Scythia. – V: J. Eiring in J. Lund (ur.), *Transport Amphorae and Trade in the Eastern Mediterranean. Acts of the International Colloquium at the Danish Institute at Athens, September 26–29, 2002*. Monographs of the Danish Institute at Athens 5, Athens, 293–308.
- ORIOLO F. 2012, Prime considerazioni sulla decorazione parietale di Altino. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 157–170, 394–398.
- ORIOLO, F. in M. VERZÁR BASS (ur.) 2012, La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe – *Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste.
- ORTALLI, J. 2006, Parva luxuria. Qualità residenziali dell'insediamento rustico minore norditalico. – V: J. Ortalli (ur.), *Vivere in villa. La qualità delle residenze agresti in età romana. Atti del convegno (Ferrara 2003)*, Firenze, 261–285.
- ORTON, C., P. TYERS in A. VINCE 1993, *Pottery in Archaeology*. – Cambridge.
- OSTIA I (1968); *Ostia I – Le terme del Nuotatore: scavo dell'ambiente IV*. – Studi Miscellanei 13.
- OSTIA II (1970); *Ostia II – Le terme del Nuotatore: scavo dell'ambiente I*. – Studi Miscellanei 16.
- OSTIA III (1973); *Ostia III – Le terme del Nuotatore: scavo dell'ambiente V e di un saggio nell'area SO*. – Studi Miscellanei 21.
- OSTIA IV (1977); *Ostia IV – Le terme del Nuotatore: scavo dell'ambiente XVI e dell'area XXV*. – Studi Miscellanei 23, Roma.
- OŽANIĆ ROGULJIĆ, I. 2011, Terra sigillata i keramika tankih stijenki s lokaliteta Crikvenica – „Igralište” / *Terra sigillata and thin-walled pottery from the site of Crikvenica – “Igralište”*. – V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica*, 31–38.
- PAHIČ, S. 1969, Antična gomila z grobnico v Miklavžu pri Mariboru. – *Arheološki vestnik* 20, 35–114.
- PALLECCHI, S. 2002, *I mortaria di produzione centro-italica: corpus dei bolli*. – Instrumentum 1, Roma.
- PANCIERA, D. 1986, Alcuni frammenti di ceramica corinzia a rilievo di epoca romana da Altino. – *Aquileia Nostra* 57, 701–716.
- PANELLA, C. 1972, Annotazioni in margine alle stratigrafie delle Terme Ostiensi del Nuotatore. – V: *Recherches sur les amphores romaines*. Collection de l'École française de Rome 10, Roma, 69–106.
- PANELLA, C. 1973, Appunti su un gruppo di anfore della prima, media e tarda età imperiale. – V: *Ostia III – Le terme del Nuotatore: scavo dell'ambiente V e di un saggio nell'area SO*. Studi Miscellanei 21, Roma, 460–633.
- PANELLA, C. 1986, Oriente e occidente: considerazioni su alcune anfore »egee« di età imperiale a Ostia. – V: J.–Y. Empereur in Y. Garlan (ur.), *Recherches sur les amphores grecques*, Bulletin de Correspondance Hellénique Suppl. 13, Athene, Paris, 609–636.
- PANELLA, C. 1989, Le anfore italiche del II secolo d.C. – V: *Amphores romaines et histoire économique, dix ans de recherche*. Collection de l'École française de Rome 114, Roma, 139–178.
- PANELLA, C. 2001, Le anfore di età imperiale del Mediterraneo occidentale. – V: J.–P. Morel in P. Leveque (ur.), *Céramiques hellénistiques et romaines III*, Paris, 177–275.
- PANELLA, C. in M. FANO 1977, Le anfore con anse bifide conservate a Pompei: contributo ad una loro classificazione. – V: *Méthodes classiques et méthodes formelles dans l'étude des amphores*. Collection de l'École française de Rome 32, Roma, 133–177.
- PATTERNOSTER, A. M. 2001, Flussi commerciali dall'area transalpina e adriatica: la testimonianza dei materiali vitrei e ceramici. – V: M. Sannazaro (ur.), *Ricerche archeologiche nei cortili dell'Università cattolica. La necropoli tardoantica*, Milano, 141–155.
- PAUL, M. 2011, *Fibeln und Gürtelzubehör der späten römischen Kaiserzeit aus Augusta Vindelicum/Augsburg*. – Münchner Beiträge zur provincialrömischen Archäologie 3, Wiesbaden.
- PAVOLINI, C. 1980, Lucerna. Mediterraneo occidentale. – *Enciclopedia dell'Arte Antica*, Suppl. 2, Roma, 454–464.

- PAVOLINI, C. 2000, *Scavi di Ostia XIII. La ceramica comune. Le forme in argilla depurata dell'Antiquarium*. – Roma.
- PAVOLINI, C. in S. TORTORELLA 1997, Le officine di El Mahrine, il libro di M. Mackensen e lo stato attuale della ricerca sui centri di produzione della ceramica africana. – *Archeologia Classica* 49, 247–74.
- PAYNE, S. 1985, Morphological distinctions between the mandibular teeth of young sheep, Ovis, and goats, Capra. – *Journal of Archaeological Science* 12, 139–147.
- PAYNE, S. 1987, Reference codes for wear states in the mandibular cheek teeth of sheep and goats. – *Journal of Archaeological Science* 14, 609–614.
- PEACOCK, D. P. S. 1977a, Pompeian Red Ware. – V: D. P. S. Peacock (ur.), *Pottery and early Commerce. Characterization and Trade in Roman and Later ceramics*, London, 147–162.
- PEACOCK, D. P. S. 1977b, Roman Amphorae: typology, fabric and origins. – V: *Méthodes classiques et méthodes formelles dans l'étude des amphores*. Collection de l'École française de Rome 32, Roma, 261–278.
- PEACOCK, D. P. S. 1997, *La ceramica romana tra archeologia ed etnografia*. – Roma.
- PEACOCK, D. P. S. in D. F. WILLIAMS 1986, *Amphorae and the Roman Economy*. – London.
- PEACOCK, D. P. S., F. BEJAOU in N. BEN LAZREG 1989, Roman amphora production in the Sahel region of Tunisia. – V: *Amphores romaines et histoire économique, dix ans de recherche*. Collection de l'École française de Rome 114, Roma, 179–222.
- PEACOCK, D. P. S., F. BEJAOU in N. BEN LAZREG 1990, Roman pottery production in central Tunisia. – *Journal of Roman Archaeology* 3, 59–84.
- PEÑA, J. T. 2011, *Roman pottery in the Archaeological Record*. – Buffalo.
- PERKO, V. 2012, Fiat lux! Svetila na prostoru današnje Slovenije v antiki. – V: V. Perko, A. Nestorović in I. Žižek (ur.), *Ex oriente lux. Rimskodobna svetila in oljenke iz Slovenije*, Ptuj, 24–83.
- PERKO, V., A. BAVDEK in I. LAZAR 1998, Poznoantično najdišče Šmarata. – *Arheološki vestnik* 49, 271–283.
- PERLZWEIG, J. 1961, *Lamps of the Roman Period. First to Seventh Century after Christ. The Athenian Agora VII*. – Princeton NJ.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. 1992, *Anfore romane a Padova: Ritrovamenti dalla città*. – *Materiali d'archeologia* 1, Modena.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. 1996, Gli apporti dell'archeologia alla ricostruzione della viti-vinicoltura cisalpina in età romana. – V: G. Forni in A. Scienza (ur.), *2500 anni di cultura della vite nell'ambito alpino e cisalpino. 2500 years of viticulture in the Alpine and Cisalpine environment*, Trento, 391–408.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. 2000a, Anfore: problemi e prospettive di ricerca. – V: G. P. Brogiolo in G. Olcese (ur.), *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Documenti di Archeologia 21, Mantova, 107–120.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. 2000b, Anfore betiche in Italia settentrionale: direttrici di approvvigionamento e rapporti con le produzioni locali di olio e di conserve e salse di pesce (I e II secolo d.C.). – V: *Congreso internacional Ex Baetica Amphorae. Conservas, aceites e vino de la Betica en el Imperio romano (Ecija y Sevilla 1998)*, Ecija, 733–757.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. 2003, Vino e vini in epoca romana. – V: *Il vino romano tra sacro e profano. Bollettino del Gruppo Archeologico Aquileiese* 13, 9–14.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. 2014, Le produzioni di anfore vinarie nei territori adriatici: questioni di metodo. – V: G. Lipovac Vrkljan, B. Šiljeg, I. Ožanić Roguljić in A. Konestra (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru*, Zagreb, Crikvenica, 191–198.
- PESAVENTO MATTIOLI, S. in M.–B. CARRE 2009, *Olio e pesce in epoca romana. Produzione e commercio nelle regioni dell'Alto Adriatico*. Atti del convegno (Padova, 16 febbraio 2007). – *Antenor Quaderni* 15, Padova.
- PETRU, P. 1972, *Emonske nekropole*. – Katalogi in monografije 7, Ljubljana.
- PETRUCCI, G. 2007, Analisi dei resti faunistici. – V: C. Morselli (ur.), *Trieste antica. Lo scavo di Crosada. I materiali*, Trieste, 511–559.
- PETTENÒ, E., E. MURGIA in M. SALVADORI. 2012, Pittura romana da Lualia Concordia: gli affreschi dalle terme nord-orientali. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 171–190, 399–402.
- PFLAUM, V. 2000, *Claustra Alpium Iuliarum in barbari. Najdbe poznorimske vojaške opreme in orožja ter sočasne zgodnje barbarske najdbe na ozemlju današnje Slovenije*. – Magistrsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljeno).
- PFLAUM, V. 2002, Spätromische kerbschnittverzierte Gürtelbeschläge im Gebiet des heutigen Slowenien. – *Antichità Altoadriatiche* 51, 259–287.
- PFLAUM, V. 2004, *Poznorimski obrambni in vojaški sledovi 5. stoletja na ozemlju sedanje Slovenije*. – Doktorska disertacija. Oddelek za arheologijo, Filozofska Fakulteta, Univerza v Ljubljani.
- PFLAUM, V. 2007, The supposed Late Roman hoard of tools and a steelyard from Vodice near Kalce. / Domnevna poznorimska zakladna najdba orodja in hitre tehnične z Vodice pri Kalcah. – *Arheološki vestnik* 58, 285–332.
- PICCOTTINI, G. 1984, Utensili di ferro romani da Aquileia e dal Magdalensberg. – *Antichità Altoadriatiche* 24, 103–115.
- PIERI, D. 1998, Les importations d'amphores orientales en Gaule Méridionale durant l'antiquité tardive et le haut-moyen âge (IVe–VIIe siècles après J.–C.). Typologie, chronologie et contenu. – *S.F.E.C.A.G. Actes du Congrès d'Istres, Marseille*, 97–105.
- PIERI, D. 2005, *Le commerce du vin oriental à l'époque byzantine (Ve–VIIe siècles). Le témoignage des amphores en Gaule*. – Bibliothèque archéologique et historique 174, Beyrouth.

- PIETSCH, M. 1983, Die römischen Eisenwerkzeuge von Saalburg, Feldburg und Zugmantel. – *Saalburg Jahrbuch* 39, 5–132.
- PIGNOCCHI, G. (ur.) 2001, *Monte Torto di Osimo. L'impianto produttivo*. – Falconara.
- PLESNIČAR GEC, L. 1972, *Severno emonsko grobišče*. – Katalogi in monografije 8, Ljubljana.
- PLESNIČAR GEC, L. 1977, *Keramika emonskih nekropol*. – Dissertationes et monographiae 20, Ljubljana.
- PLESNIČAR GEC, L. 1987, Thin walled pottery from Slovenia. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 25/26, 451–464.
- PLESNIČAR GEC, L. 1998, *Antične freske v Sloveniji / The Roman frescoes of Slovenia*. – Ljubljana.
- PLESNIČAR GEC, L. 2006, *Emonske forum. Emona forum*. – *Annales Mediterranea*, Koper.
- PLESTENJAK, A. 2013, *Vpliv politike na oblikovanje arheološke dediščine: primer prezentacij arheološke dediščine v Ljubljani*. – Doktorska disertacija. Oddelek za arheologijo, doktorski študij Humanistika in družboslovje – Heritologija, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljeno).
- POGLAJEN, S. 2006, Iskanje rimske cestne mreže v severozahodni Istri. – V: D. Perko et al. (ur.), *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji 2005–2006*, Ljubljana, 211–222.
- POGLAJEN, S. 2007, *Geografski informacijski sistemi v študijah rimskega podeželja: primer severozahodne Istre*. – Doktorska disertacija. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljeno).
- POGLAJEN, S. 2008, Analiza razmerja med rimsko poselitvijo in bližino obale v severozahodni Istri. – V: R. Auriemma in S. Karinja (ur.), *Terre di mare. L'archeologia dei paesaggi costieri e le variazioni climatiche, Atti del convegno internazionale di studi Trieste, 8–10 novembre 2007*, Trieste, Piran, 408–415.
- POGLAJEN, S. 2009, Simulation of the Roman road network in north-western Istria. – *Histria antiqua* 17, 229–240.
- POGLAJEN, S. in T. ŽERJAL 2007, The potential of Slovenian Istria for Roman viticulture and oleoculture. – *Histria Antiqua* 15, 267–280.
- POHANKA, R. 1986, *Die eisernen Agrargeräte der römischen Kaiserzeit in Österreich. Studien zur römischen Agrartechnologie in Rätien, Noricum und Pannonien*. – BAR. International Series 298.
- PRENC, F. 2007, Centurazione e occupazione del territorio di Aquileia: tra presenze e assenze. – *Antichità Altoadriatiche* 65, 97–127.
- PRÖTTEL, P. M. 1988, Zur Chronologie der Zwiebelknopffibel. – *Jahrbuch des römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz* 35/1, 347–372, Köln.
- PRÖTTEL, P. M. 1996, *Mediterrane Feinkeramikimporte des 2. bis 7. Jahrhunderts n. Chr. im Oberen Adriarum und in Slowenien*. – Kölner Studien zur Archäologie der Römischen Provinzen 2.
- PUTZ, R. in R. PABST 1994, *Sobotta Atlas of Human Anatomy. Urban&Schwarzenberg*. – Munich, Vienna, Baltimore.
- PY, M. 1992, Meules d'époques protohistorique et romaine provenant de Lattes. – *Lattara* 5, 183–230.
- RAFFAELLI, U. (ur.) 1996, *Oltre la porta. Serrature, chiavi e forzieri dalla preistoria all'età moderna nelle Alpi orientali*. – Trento.
- RAMADORI, L. 2001, I corredi funerari della necropoli di Potentia. Una proposta di lettura di un fossile guida: il significato della lucera nel corredo funerario. – V: E. Percossi Serenelli (ur.), *Potentia. Quando poi scese il silenzio... Rito e società in una colonia romana del Piceno fra Repubblica e tardo Impero*, Milano, 118–143.
- RAMEY BURNS, K. 1999, *Forensic Anthropology Training Manual*. – Upper Saddle River.
- REPOLUSK, P. 1998, Koprška brda. – V: D. Perko in M. Orožen Adamič (ur.), *Slovenija: pokrajine in ljudje*, Ljubljana, 268–280.
- REYNOLDS, P. 1995, *Trade in the Western Mediterranean AD 400–700: The pottery evidence*. – BAR International Series 604, Oxford.
- RIC I; Sutherland, H. V. 1984, *The Roman Imperial Coinage: Vol. I: Augustus to Vitellius*. – London.
- RIC II; Mattingly, H. in E. A. Sydenham 1926, *The Roman Imperial Coinage: Vol. II: Vespasian to Hadrian*. – London.
- RIC II/1; Carradice, A. in T. V. Buttrey 2007, *The Roman imperial coinage. Vol. 2, part 1, From AD 69–96: Vespasian to Domitian*. – London.
- RIC III; Mattingly, H. in E. A. Sydenham 1930, *The Roman Imperial Coinage: Vol. III: Antoninus Pius to Commodus*. – London.
- RIC V/1; Webb Percy, H. 1927, *The Roman Imperial Coinage: Vol. V, Part I: Valerian I to Florian*. – London.
- RIC VII; Bruun, P. M. 1966, *The Roman Imperial Coinage: Vol. VII: Constantine and Licinius (A.D. 313–337)*. – London.
- RIC VIII; Kent, P. C. 1981, *The Roman Imperial Coinage: Vol. VIII: The Family of Constantine I (A.D. 337–364)*. – London.
- RIC IX; Pearce, W. E. 1951, *The Roman Imperial Coinage: Vol. IX: Valentinian I – Theodosius I*. – London.
- RIC X; Kent, P. C. 1994, *The Roman Imperial Coinage: Vol. X: The Divided Empire and the Fall of the Western Parts 395–491*. – London.
- RICCI, A. 1985, Ceramica a pareti sottili. – V: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche II. Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tardo Ellenismo e Primo Impero)*, Roma, 231–357.
- RIEMENSCHNEIDER, U. 1986, *Pompejanische Stuckgesimse des Dritten und Vierten Stils*. – Frankfurt am Main, New York.
- RIEMER, E. 2000, *Romanische Grabfunde des 5.–8. Jahrhunderts in Italien*. – Internationale Archäologie 57, Rahden/Westf.
- RIGHINI, V. 2004, Fra produttori e consumatori. Parte prima: I materiali fittili pesanti nella Cisalpina. – V: S. Santoro (ur.), *Artigianato e produzione nella Cisalpina. Parte I. Proposte di metodo e prime applicazioni*, Flos Italiae. Documenti di archeologia della Cisalpina Romana 3, Firenze, 239–264.

- RIHA, E. 1979, *Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst*. – Forschungen in Augst 3, Augst.
- RIHA, E. 1986, *Römische Toilettgerät und medizinische Instrumente aus Augst und Kaiseraugst*. – Forschungen in Augst 6, Augst.
- RIHA, E. 1990, *Der römische Schmuck aus Augst und Kaiseraugst*. – Forschungen in Augst 10, Augst.
- RIHA, E. 1994, *Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst. Die Neufunde seit 1975*. – Forschungen in Augst 18, Augst.
- RILEY, J. A. 1979, The Coarse Pottery from Berenice. – V: J. A. Lloyd (ur.), *Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice)*, II. *Lybia Antiqua 5, Supplementum*, Tripoli.
- RILEY, J. A. 1981, The Pottery from the Cisterns 1977.1, 1977.2 and 1977.3. – V: J. H. Humphrey (ur.), *Excavations at Carthage 1977 conducted by the University of Michigan. Volume VI*, Ann Arbor, 85–124.
- RINALDI, A. 2006, Materiali neroniani del Foro di Nerva. – V: R. Meneghini in R. Santangeli Valenzani (ur.), *Roma. Lo scavo dei fori imperiali 1995–2000. I contesti ceramici*. Collection de l'École française de Rome 365, Rome, 5–24.
- RINALDI, F. 2007, *Mosaici e pavimenti del Veneto. Province di Padova, Rovigo, Verona e Vicenza (I sec. a.C – VI sec. d.C)*. – Antontor Quaderni 7, Roma, Venezia.
- ROBINSON, H. S. 1959, *Pottery of the Roman Period. Chronology. The Athenian Agora V*. – Princeton.
- ROLETT, B. V. in M.–Y. CHIU 1994, Age estimation of prehistoric pigs (*Sus scrofa*) by molar eruption and attrition. – *Journal of Archaeological Science* 21, 377–386.
- ROSSI, F. (ur.) 2002, *Nuove ricerche sul Capitolium di Brescia. Scavi, studi e restauri. Atti del Convegno Chiesa di Santa Giulia brescia 3 aprile 2001*. – Milano.
- ROUSSE, C. 2006, Les timbres sur amphores africaines: données récentes sur les provenances et les contenus. – *Histria Antiqua* 14, 71–82.
- SACKETT, L. H. 1992, The Roman Pottery. – V: L. H. Sackett (ur.), *Knossos from Greek city to Roman colony: excavations at the unexplored mansion II*. The British School of Archaeology at Athens Supplement 21, Oxford, 147–255.
- SAGADIN, M. 1979, Antične pasne spone in garniture v Sloveniji. – *Arheološki vestnik* 30, 294–338.
- SAGADIN, M. 2000, Late Antique wood-working tools from Grdavav hrib near Kamnik (Slovenia). – V: M. Feugere, M. Guštin (ur.), *Iron, Blacksmiths and Tools, Ancient European Crafts*, Monographies Instrumentum 12, Montagnac, 205–208.
- SAGADIN, M. 2015, Zakladna najdba z Grdavovega hriba pri Radomljah / A hoard find from Grdavov hrib near Radomlje. – *Arheološki vestnik* 66, 47–78.
- SAGUI, L. (ur.) 1998, *Ceramica in Italia: VI–VII secolo. Atti Convegno in onore di J. W. Hayes, Roma 11–13 maggio 1995*. – Firenze.
- SAKARA SUČEVIĆ, M. 2004, *Kaštelir: prazgodovinska naselbina pri Novi vasi / Brtonigla (Istra) = Kaštelir: prehistoric settlement near Nova vas / Brtonigla (Istria)*. – *Annales Mediterranea*, Koper.
- SAKARA SUČEVIĆ, M. 2008, Tri prazgodovinske naselbine na slovenski obali. Revizija izkopenega gradiva s Sermina, Kaštelirja nad Kortami in iz Pirana. – *Annales, Series historiae et sociologiae* 16/1, 439–454.
- SAKARA SUČEVIĆ, M., T. ŽERJAL in M. BIZJAK 2015, *Vsak košček šteje: Školarice. Od arheološkega artefakta do muzealije*. – Koper.
- SALVADORI, M. 2012, I sistemi decorativi parietali in Cisalpina: per un inquadramento generale. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 19–39, 322–328.
- SALVI, D. 2003, Bichieri, calici e coppe nella necropoli di Pill'e Mata (CA). – V: C. Piccoli in F. Sogliani (ur.), *Il vetro in Italia meridionale ed insulare*, Napoli, 117–126.
- SALVO, E. 2007, Elementi metallici per edilizia e arredo. – V: M. Bergamini (ur.), *Scoppieto I. Il territorio e i materiali (Lucerne, Opus doliare, Metall)*, Firenze, 199–228.
- SANTORO, S. (ur.) 2004, *Artigianato e produzione nella Cisalpina. Parte I. Proposte di metodo e prime applicazioni*. – Flos Italiae. Documenti di archeologia della Cisalpina Romana 3. Firenze 2001, edizione revisionata 2004.
- SANTORO BIANCHI, S. 2005, La ceramica grigia padana. – V: D. Gandolfi (ur.), *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Bordighera, 105–114.
- SCATOZZA HÖRICHT, L. A. 1996, Appunti sulla ceramica comune di Ercolano. Vasellame da cucina e recipienti per la preparazione degli alimenti. – V: M. Bats (ur.), *Les céramiques communes de Campanie et de Narbonnaise 1996 (Ier s. av. J.–C. – IIe s. ap. J.–C.)*. *La vaisselle de cuisine et de table. Actes des Journées d'étude organisées par le Centre Jean Bérard et la Soprintendenza Archeologica per le Province di Napoli e Caserta, Naples 27–28 mai 1994*. Coll. Centre Jean Bérard 14, Naples, 129–156.
- SCHEUER, L. in S. BLACK 2000, *Developmental Juvenile Osteology*. – San Diego, CA.
- SCHIERL, T. 2008, Le »Zwiebelknopffibeln«. – V: M. Buora in S. Seidel (ur.), *Fibule antiche del Friuli*, Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici musei di Udine 9, Udine, 62–73.
- SCHINDLER, M. 1967, *Die »Schwarze Sigillata« des Magdalensberges*. – *Kärnter Museumsschriften* 43, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 1, Klagenfurt.
- SCHINDLER, M. 1986, *Die »Schwarze Sigillata« des Magdalensberges 2. Neufunde seit 1965*. – V: H. Vettters in G. Piccottini (ur.), *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1975 bis 1979. Magdalensberg–Grabungsbericht* 15, Klagenfurt, 345–390.
- SCHINDLER, M. in S. SCHEFFENEGGER 1977, *Die glatte rotte Terra Sigillata vom Magdalensberg*. – *Kärnter Museumsschriften* 62, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 5, Klagenfurt.

- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1975, *Die dünnwandige Gebrauchskeramik vom Magdalensberg*. – Kärntner Museumsschriften 58, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 3, Klagenfurt.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1980, *Die römische Modelkeramik vom Magdalensberg*. – Kärntner Museumsschriften 66, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 7, Klagenfurt.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1986, Die Backplatten vom Magdalensberg. – V: H. Vetter in G. Piccottini (ur.), *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1975–1979*. Magdalensberg Grabungsbericht 15, Klagenfurt, 279–337.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1989, *Die gewöhnliche Gebrauchskeramik vom Magdalensberg*. – Kärntner Museumsschriften 72, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 10, Klagenfurt.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1998a, Die Modelkeramik vom Magdalensberg 2, Die Norditalica Decorata vom Südhang des Magdalensberg. – V: G. Piccottini (ur.), *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986*, Klagenfurt, 289–388.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1998b, Die Dünnwandige Gebrauchskeramik vom Magdalensberg 2. Die pareti sottili vom Südhang des Magdalensberges (s prispevkom G. Schneider). – V: G. Piccottini (ur.), *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986*. Magdalensberg Grabungsbericht 16, Klagenfurt, 389–427.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 1998c, Elementi ed influssi italici nella ceramica grezza del Magdalensberg. – V: S. Santoro in B. Fabri (ur.), *Il contributo delle analisi Archeometriche allo studio delle ceramiche grezze e comuni Il rapporto forma/funzione/impasto, Atti della 1a giornata di archeometria della ceramica, Bologna 28.2.1997*, Bologna, 81–86.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 2000, Ceramica norditalica decorata del Magdalensberg: problemi aperti. – V: G. P. Brogiolo in G. Olcese (ur.), *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Documenti di Archeologia 21, Mantova, 53–67.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. 2006, Intérêts et limites de la cartographie du mobilier archéologique pour l'histoire économique antique: l'exemple des sigillées, parois fines et lampes italiques. – V: S. Čače, A. Kurilić in F. Tassaux (ur.), *Les routes de l'Adriatique Antique. Géographie et économie. / Putovi antičkog Jadrana. Geografija i gospodarstvo*. Ausonius Mémoires 17, Bourdeaux, Zadar, 259–265.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. in D. GROH 1995, Die italische Sigillata aus Flavia Solva. – *Fundberichte aus Österreich* 33, 357–391.
- SCHINDLER KAUDELKA, E., G. SCHNEIDER in S. ZABEHLICKY SCHEFFENEGGER 1997, Les sigillées padanes et tardo-padanes. Nouvelles recherches en laboratoire. – *S.F.E.C.A.G., Actes du Congrès du Mans*, 481–494.
- SCHINDLER KAUDELKA, E., F. BUTTI RONCHETTI in G. SCHNEIDER 2000, Gesichtsbecher vom Magdalensberg im Umfeld der Funde aus Oberitalien. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 271–278.
- SCHINDLER KAUDELKA, E., U. FASTNER in M. GRUBER 2001, *Italische Terra Sigillata mit Appliken in Noricum*. – Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse 298, Archäologische Forschungen 6, Wien.
- SCHINDLER KAUDELKA, E. in S. ZABEHLICKY SCHEFFENEGGER 2006, Le commerce entre l'Adriatique et le Magdalensberg. – V: S. Čače, A. Kurilić in F. Tassaux (ur.), *Les routes de l'Adriatique Antique. Géographie et économie. / Putovi antičkog Jadrana. Geografija i gospodarstvo*. Ausonius Mémoires 17, Bourdeaux, Zadar, 151–165.
- SCHNEIDER, G. 2000a, X-ray fluorescence analyses of vernice nera, sigillata and Firmalampen from North Italy. – V: G. P. Brogiolo in G. Olcese (ur.), *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Documenti di Archeologia 21, Mantova, 103–106.
- SCHNEIDER, G. 2000b, Chemical and mineralogical studies of late hellenistic to byzantine pottery production in the Eastern Mediterranean. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 525–535.
- SCHNEIDER, G. in M. DASZKIEWICZ 2011, Imported and local Firmalampen in Aquileia: chemical analyses by WD-XRF. – *Aquileia Nostra* 82, 261–282.
- SCRINARI, V. S. M. 1972, *Museo Archeologico di Aquileia. Catalogo delle sculture romane*. – Roma.
- SEDLMAYER, H. 2009, *Die Fibeln vom Magdalensberg: Funde der Grabungsjahre 1948 - 2002 und Altfunde des 19. Jahrhunderts*. – Kärntner Museumsschriften 79, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 16, Klagenfurt.
- SEDLMAYER, H. 2014, Le fibule del tipo Aucissa. Componente tipica dell'abbigliamento femminile in un ambito di scarsa romanizzazione. – *Quaderni Friulani di archeologia* 24/1, 19–32.
- SENA CHIESA, G. 1985, *Angera romana. Scavi nella necropoli 1970–1979*. – *Achaeologica* 44, Milano.
- SLABE, M. 1977, Velika Stara vas, Črnomelj, Ig: novi rimski napisi. – *Arheološki vestnik* 28, 110–113.
- SLANE, K. W. 1990, *The Sanctuary of Demeter and Kore. The Roman Pottery and Lamps*. – *Corinth* 18.2, Princeton.
- SLANE, K. W. 2000, East–west trade in fine wares and commodities: the view from Corinth. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 36, 299–312.
- SLAPŠAK, B. 1974, Tegula Q. Clodi Ambrosi. – *Situla* 14/15, 173–81.
- SLAPŠAK, B. 2003, O koncu prazgodovinskih skupnosti na Krasu. – *Arheološki vestnik* 54, 243–257.
- SLAVAZZI, F. 2005, L'arredo di lusso in marmo e pietra ad Aquileia. – *Antichità Altoadriatiche* 61, 227–244.

- SOMMER, M. 1984, *Die Gürtel und Gürtelbeschläge des 4. und 5. Jahrhunderts im römischen Reich*. – Bonner Hefte zur Vorgesellschaft 22, Bonn.
- SPITZER, D. C. 1942, Roman relief Bowls from Corinth. – *Hesperia* 11, 162–192.
- STARAC, A. 1991–92, Rimske svjetiljke iz nekropole na Marsovem polju v Puli. – *Histria Archaeologica* 22–23, 4–43.
- STARAC, A. 1995, *Vistrum. Antička grobnica u Veštru (katalog razstave)*. – Rovinj.
- STARAC, A. 1998, Pula – Herkulova vrata 1997–1998. Sitni nalazi. – *Histria Archaeologica* 29, 49–101.
- STARAC, A. 1999a, *Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji, I Histrija*. – Monografije i Katalozi 10/1, Pula.
- STARAC, A. 1999b, Antički nalazi iz Pečine na Gradini kod Premanture. – *Histria Archaeologica* 30, 109–154.
- STARAC, A. 2001a, Produzione e distribuzione delle anfore nord-adriatiche nell'Istria. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 37, 269–277.
- STARAC, A. 2001b, Natpisi Cezarova i Augustova doba u Histriji. – *Histria Archaeologica* 32, 5–30.
- STARAC, A. 2005, Late Roman Terracotta Lamps from Dragonera (Istria). – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 39, 287–293.
- STARAC, A. 2010, *Dragonera, dva bisera. / Dragonera, two pearls*. – Monografije i katalozi 19, Pula.
- STARAC, A. 2012, La decorazione parietale della domus del quartiere di San Teodoro in Pola. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 241–250, 419–426.
- STENER, F. 1971, Le cave di arenaria a Muggia d'Istria. – *Pagine Muggesane* 5, 87–107.
- STOKIN, M. 1990, La diffusione della ceramica a vernice nera in Istria. – *Aquileia Nostra* 61, 161–168.
- STOKIN, M. 1992, Naselbinski ostanki iz 1. st. pr. n. št. v Fornačah pri Piranu. – *Arheološki vestnik* 43, 79–92.
- STOKIN, M. 1997, Razširjenost arheoloških najdišč v zaledju Sermina. – V: J. Horvat, *Sermin. Prazgodovinska in zgodnjerska naselbina v severozahodni Istri*. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 3, Ljubljana, 140–150.
- STOKIN, M. 2001, Simonov zaliv: antična vila. – *Annales: anali za istrske in mediteranske študije, Series historia et sociologia* 11, 405–412.
- STOKIN, M. 2004, »Piazza Vecchia« v Piranu. – V: M. Guštin (ur.), *Srednjeveška in novoveška keramika iz Pirana in Svetega Ivana*. Annales Mediterranea, Koper, 21–24.
- STOKIN, M. 2006, Bertoki – Sermin. – *Varstvo spomenikov* 39–41, 10–12.
- STOKIN, M. in S. KARINJA 2004, Rana romanizacija i trgovina u sjeverozapadnoj Istri s naglaskom na materijalnu kulturu. – *Histria Antiqua* 12, 45–54.
- STOKIN, M., M. NOVŠAK in A. PLESTENJAK 2008, Archaeological heritage management in countries of transition: case study Slovenia. – V: F. P. McManamon, A. Stout in J. A. Barnes (ur.), *Managing archaeological resources, One world archaeology series* 58, 157–172.
- STOKIN, M. in K. ZANIER 2011a, Mozaiki rimskih vil iz severozahodne Istre. – V: M. Stokin in S. Kramar (ur.), *Mozaiki severnega Jadrana. / I mosaici dell'Alto Adriatico / Mednarodni simpozij o mozaikih. / Convegno internazionale sui mosaici, 10.–12. novembre 2010*. Vestnik 24, Ljubljana, 127–146.
- STOKIN, M. in K. ZANIER 2011b, *Simonov zaliv. / San Simone*. – Ljubljana.
- STOKIN, M., A. GASPARI, S. KARINJA in M. ERIČ 2008, Archaeological research of maritime infrastructure of Roman settlements on the Slovenian coast of Istria (1993–2007). – V: R. Auriemma in S. Karinja (ur.), *Terre di mare. L'archeologia dei paesaggi costieri e le variazioni climatiche, Atti del convegno internazionale di studi Trieste, 8–10 novembre 2007*, Trieste, Piran, 56–74.
- STOPPIONI, M. L. 1993, *Con la terra e con il fuoco. Fornaci romane del Riminese*. – Rimini.
- STRAZZULA RUSCONI, M. J. 1979, Scavo di una villa romana a Joannis. – *Aquileia Nostra* 50, 25–68.
- STROCKA, V. 1995, Die Chronologie des Vierten Stils, von keinem Erdbeben erschüttert. – V: T. Fröhlich in L. Jacobelli (ur.), *Archäologie und Seismologie: la regione vesuviana dal 62 al 79 d.C., problemi archeologici e sismologici*, München, 175–180.
- STRONG, D. in D. BROWN (ur.) 1976, *Roman crafts*. – London.
- SVOLJŠAK, D. 2003, Arheološkega krsta v Serminu nisem dočkal! – *La città*, N. 15, Dicembre 2002, 33–34.
- SWAN, V. G. 2004, Dichin (Bulgaria) and the Supply of Amphorae to the Lower Danube in the Late Roman – Early Byzantine Period. – V: J. Eiring in J. Lund (ur.), *Transport Amphorae and Trade in the Eastern Mediterranean*, Monographs of the Danish Institute at Athens 5, Aarhus, 371–382.
- ŠAŠEL, J. 1966, Barbii. – *Eirene* 5, 117–137 (ponatis v J. Šašel, *Opera Selecta*. Situla 30, 1992, 99–119).
- ŠAŠEL, J. 1974, Koper. Capodistria. – *Arheološki vestnik* 25 (1976), 446–461.
- ŠAŠEL, J. 1975, Rimske ceste v Sloveniji. – V: *Arheološka najdišča Slovenije*, 74–88.
- ŠAŠEL, J. 1982, Senatori ed appartenenti all'ordine senatorio provenienti dalle province romane di Dacia, Tracia, Mesia, Dalmazia e Pannonia. – *Epigrafia e ordine senatorio* II, Tituli 5, Roma, 553–581 (ponatis v J. Šašel, *Opera Selecta*. Situla 30, 1992, 162–190).
- ŠAŠEL KOS, M. 2000, Caesar, Illyricum and the hinterland of Aquileia. – V: G. Urso (ur.), *L'ultimo Cesare: scritti, riforme, progetti, poteri, congiure: atti del convegno internazionale, Cividale del Friuli, 16–18 settembre 1999*, Roma, 277–304.

- ŠONJE, A. 1991, *Putevi i komunikacije u prehistoriji i antici na području Poreštine v njihov odnos prema ostalim prometnim vezama u Istri*. – Poreč, Pazin.
- ŠUBIC, Z. 1975, Rimske oljenke v Sloveniji. – *Arheološki vestnik* 26, 82–99.
- ŠUBIC, Z. 1976, Tipološki in kronološki pregled rimskega stekla v Poetovionu. – *Arheološki vestnik* 25, 39–61.
- TAGLIAFERRI, A. 1986, *Coloni e legionari romani nel Friuli celtico I*. – Pordenone.
- TARAS, D. 2015, Gruba egejska keramika iz slojeva antičke luke u Zatonu. – *Diadora* 28, 191–218.
- TARPINI, R. 1997, La ceramica a pareti sottili. – V: M. Calzolari, P. Camapagnoli in N. Giordani 1997, *La Bassa Modenese in età romana. Sintesi di un decennio di ricognizioni archeologiche*. Studi e documenti di archeologia 7, 95–103.
- TASSAUX, F. 1984, L'implantation territoriale des grandes familles d'Istrie sous le haut – empire romain. – V: G. Bandelli (ur.), *Problemi storici ed archeologici dell'Italia nordorientale e delle regioni limitrofe della preistoria al medioevo. Atti dei Civici Musei di Storia ed Arte di Trieste, Quaderno* 13–2, Trieste, 193–229.
- TASSAUX, F. 1990, Assises économique des aristocraties et »bourgeoisies« des citées istriennes sous le haut–empire romain. – *La città nell'Italia settentrionale in età romana*. Collection de l'École française de Rome 130, Roma, 69–128.
- TASSAUX, F. 2001a, Production et diffusion des amphores à huile istriennes. – *Antichità Altoadriatiche* 46, 501–543.
- TASSAUX, F. 2001b, Quatre siècles de l'histoire d'une grande propriété. – V: F. Tassaux, R. Matijašić in V. Kovačić (ur.), *Loron (Croatie): un grand centre de production d'amphores à huile istriennes (Ier–IVe s.p.C.)*, Ausonius Mémoires 6, Bordeaux, Paris, 309–324.
- TASSAUX, F. 2004, Les Importations de l'Adriatique et de l'Italie du Nord vers les provinces danubiennes de César aux Sévères. – V: G. Urso (ur.), *Dall'Adriatico al Danubio. L'Illirico nell'età greca e romana. I convegni della fondazione Niccolò Canussio* 3, Pisa, 167–205.
- TASSAUX, F. 2005, Patrimoines sénatoriaux de la decima Regio. – *Cahiers Glotz* XVI, 139–164.
- TASSAUX, F., R. MATIJAŠIĆ in V. KOVAČIĆ 2001, *Loron (Croatie). Un grand centre de production d'amphores à huile istriennes (Ier–IVe S. P.C.)*. – Ausonius Mémoires 6, Bordeaux, Paris.
- TASSINARI, G. 1998, Ceramica a pareti sottili. – V: G. Olcese (ur.), *Ceramiche in Lombardia tra II secolo a.C. e VII secolo d.C.: raccolta dei dati editi*, Documenti di archeologia 16, Mantova, 37–65.
- TCHERNIA, A. 1986, *Le vin de l'Italie Romaine. Essai d'histoire économique d'après les amphores*. – Atene.
- TEEGEN, W.–R. 2013, Spätantike Ringfibeln mit Fußansatz aus Trier/Augusta Treverorum/Trevis als Mobilitätanzeiger. – V: G. Grabherr, B. Kainrath in T. Schierl (ur.), *Verwandte in der Fremde: Fibeln und Bestandteile der Bekleidung als Mittel zur Rekonstruktion von interregionalem Austausch und zur Abgrenzung von Gruppen vom Ausgreifen Roms während des 1. Punischen Krieges bis zum Ende des Weströmischen Reiches. Akten des Internationalen Kolloquiums, Innsbruck 27. bis 29. April 2011*, Ikarus 8, Innsbruck, 318–332.
- TICA, G. 2003, Boško pri Stepanih. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami: Arheologija na avtocestah Slovenije: Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 100–101.
- TICA, G., I. CIGLAR, G. ČAKŠ in J. VINDER 2016, *Poročilo o predhodnih arheoloških raziskavah (arheološka izkopavanja in arheološka raziskava ob gradnji) na arheološkem območju Bertoki – Arheološko najdišče Vale (EŠD 9503) na trasi II. tira železniške proge Divača–Koper*. – Ljubljana, arhiv ZVKDS, OE Piran (neobjavljeno strokovno poročilo).
- TICA, G. in B. DJURIĆ 2001, *Poročilo o rezultatih ekstenzivnega arheološkega pregleda odseka AC Klanec–Ankaran*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- TILLE, M. 2003, Les lampes en terre cuite d'Avenches / Aventicum. – *Bulletin de l'Association Pro Aventico* 45, Avenches.
- TITL, J. 1965, *Socialnogeografski problemi na koprskem podeželju*. – Koper.
- TOLAR, T., J. JAKŠE in Z. KOROŠEC KORUZA 2008, The oldest macroremains of Vitis from Slovenia. – *Vegetation History and Archaeobotany* 17/1, 93–102.
- TOMBER, R. in J. DORE 1998, *The National Roman Fabric Reference Collection*. – London.
- TOPIĆ, M. 2003, Stolno posude i glinene svjetiljke iz Augusteuma Narone. – *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 95, 183–244.
- TOPIĆ, M. 2004, Posude za svakodnevnu uporabu grublje izradbe, amfore, terakote i kultne posude iz Augusteuma Narone. Narona VIII. – *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 96, 303–515.
- TORTORELLA, S. 1987, La ceramica africana: un riesame della problematica. – V: P. Lévêque in J.–P. Morel (ur.), *Céramiques Hellénistiques et Romaines II. Centre de recherches d'histoire ancienne* 70, Paris, 287–302.
- TORTORELLA, S. 1996, Considerazioni sulla sigillata tarda dell'Italia centro–settentrionale. – *Studi Miscellanei* 30. *Studi in memoria di Lucia Guerrini*, 323–335.
- TORTORELLA, S. 2003, Ceramica da mensa e materiali pregiati in epoca romana imperiale. – *Archeologia Classica* 54/4, 387–409.
- TORTORICI, E. 1981, Ceramica Corinzia decorata a matrice. – V: *Enciclopedia dell'Arte Antica, Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (medio e tardo Impero)*, Roma, 255–256.
- TOŠKAN, B. 2013, Domače govedo v romaniziranem jugovzhodnoalpskem prostoru: arheozoološki pogled. – *Keria* 15(1), 35–71.
- TOŠKAN, B. 2016, *Arheozoološke raziskave na lokaciji na območju cerkve Sv. Miklavža v Spodnjih Bitnjah*. – Ljubljana, arhiv Inštituta za arheologijo ZRC SAZU (neobjavljeno poročilo).

- TRENZ, A., M. NOVŠAK, J. BURMAZ, B. ROZMAN, T. ŽERJAL, S. FIRŠT in J. HRUSTEL 2002, *Poročilo o arheoloških izkopavanjih na lokaciji Školarice na trasi AC Klanec–Piran*. – Piran (neobjavljeno poročilo).
- TRENZ, A., M. NOVŠAK, R. KLASINC, T. ŽERJAL, J. BURMAZ, B. ŠTULAR in B. ROZMAN 2003, *Poročilo o arheoloških izkopavanjih na lokaciji Križišče na trasi AC Klanec–Ankaran; Srmin–Socerb*. – Piran (neobjavljeno poročilo).
- TRENZ, A. in M. NOVŠAK 2004, Villa rustica na lokalitetu Školarice na trasi autoputa Klanec–Ankaran. – *Histria Antiqua* 12, 77–84.
- TRENZ, A. in M. NOVŠAK 2006, Školarice, Ankaransko Križišče. – *Rast* 2 (104), 15–18.
- TYERS, P. 1996, *Roman Pottery in Britain*. – London.
- UBOLDI, M. 1999, I vetri. – V: G. P. Brogiolo (ur.), *S. Giulia di Brescia. Gli scavi dal 1980 al 1992*, Firenze, 271–314, 632–646.
- UBOLDI, M. 2012, Glass vessels and objects from recent excavations in Milan, the Roman burial ground in Via Madre Cabrini. – V: I. Lazar (ur.), *Annales du 19e Congrès de l'Association internationale pour l'histoire du verre*, Koper, 257–263.
- UREK, M. in D. JOSIPOVIČ 2011, *Poročilo o arheoloških izkopavanjih na območju širitve tovarne železniške postaje Koper (sektor 2/2, 4. etapa)*. – Kranj (neobjavljeno poročilo, arhiv ZVKDS OE Piran).
- VALLERI, L. 2003, La produzione di lucerne ad Altino. – V: G. Cresci Marrone in M. Tirelli (ur.), *Altinum – studi di archeologia, epigrafia e storia 3. Produzioni, merci e commerci in Altino preromana e romana*. Studi e ricerche sulla Gallia Cisalpina 17, Roma, 357–362.
- VEDALDI IASBEZ, V. 1994, *La Venetia orientale e l'Histria. Le fonti letterarie greche e latine fino alla caduta dell'Impero Romano d'Occidente*. – Studi e ricerche sulla Gallia Cisalpina 5, Roma.
- VENTURA, P. 2006, Materiali da un pozzo a San Pier d'Isonzo (Gorizia). – *Histria Antiqua* 14, 359–372.
- VENTURA, P. in V. DEGRASSI 2005, Riesame del materiale dalla villa di Lucinico (Gorizia, Italia). – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 39, 91–101.
- VENTURA, P. in V. DEGRASSI 2012, Nuovi dati sulle strutture portuali di Trieste: gli scavi nel Park S. Lucia di Trieste. – *Histria Antiqua* 21, 557–569.
- VENTURA, P. in V. DEGRASSI 2018, Trieste / Tergeste (X regio), park S. Giusto, drenaggio di anfore: commerci e consumi nel I secolo d.C. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 45, 445–458.
- VERBIČ, T. 2017, *Petrografska določitev kamnitih predmetov z najdišča Školarice*. – Sevnica, arhiv Arhej d.o.o. (neobjavljeno strokovno poročilo).
- VERZÁR BASS, M. 1986, Le trasformazioni agrarie tra Adriatico nord–orientale e Norico. – V: A. Giardina (ur.), *Società romana e impero tardoantico, vol. III: Le merci, gli insediamenti*, Roma, Bari 385–415.
- VERZÁR BASS, M. 2001, Dioniso giovane nei Civici musei di Trieste. – *Atti e memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 101,1/n.s. 49,1, 117–134.
- VIDRIH PERKO, V. 2000, Amfore v Sloveniji. – *Annales, Series historiare sociologiae* 10/2 (22), 421–455.
- VIDRIH PERKO, V. 2004, Oljka in olje v antiki. Columella, De re rustica, 5.8.1: olea quae prima omnium arborum est. – *Annales, Series historiare sociologiae* 14/2, 243–256.
- VIDRIH PERKO, V. 2006a, Amfore. – V: L. Plesničar Gec, *Emonska forum. Emona forum*. *Annales Mediterranea*, Koper, 99–108.
- VIDRIH PERKO, V. 2006b, Amphorae of the Eastern Adriatic and its Northeastern Hinterland. – V: S. Čače, A. Kurilić in F. Tassaux (ur.), *Les routes de l'Adriatique Antique. Géographie et économie, Putovi antičkog Jadrana. Geografija i gospodarstvo*, Bourdeaux, Zadar, 209–224.
- VIDRIH PERKO, V. in B. ŽBONA TRKMAN 2003–2004, Trgovina in gospodarstvo v Vipavski dolini in Goriških brdih v rimski dobi. Interpretacija na podlagi najdišč Loke, Neblo, Bilje in Ajdovščina. – *Goriški vestnik* 30–31, 17–70.
- VIDRIH PERKO, V. in B. ŽBONA TRKMAN 2005, Ceramic finds from Ajdovščina – Fluvio frigidus, an early roman road station and late roman fortress Castra. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 39, 277–286.
- VIDRIH PERKO, V. in M. ŽUPANČIČ 2003, Il popolamento della Slovenia sudoccidentale e dell'Istria settentrionale nel periodo tardoromano e nell'alto medio evo alla luce delle ceramiche di importazione. – *Histria Antiqua* 11, 457–476.
- VIDRIH PERKO, V. in M. ŽUPANČIČ 2005, Amphorae in Western Slovenia and in Northern Istria. – V: J. Ma. Gurt i Esparraguera, J. Buxeda i Garrigós in M. A. Cau Ontiveros (ur.), *LRCW 1. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry*. BAR International Series 1340, Oxford, 521–536.
- VIDRIH PERKO, V. in M. ŽUPANČIČ 2011, Local brick and amphorae production in western Slovenia / Lokalna proizvodnja opeke i amfora u zapadnoj Sloveniji. V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru*, Crikvenica, 151–163.
- VIKIĆ BELANČIČ, B. 1971, Antičke svjetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu. – *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 5, 97–182.
- VIKIĆ BELANČIČ, B. 1975, Antičke svjetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu, 2. dio. – *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 9, 49–160.
- Il vino romano 2003: *Il vino romano tra sacro e profano*. – Bollettino del Gruppo Aquileiese 13.
- VOLONTÉ, M. 1996a, Le terre sigillate. – V: L. Passi Pitcher (ur.), *Bedriacum. Ricerche archeologiche a Calvatone, Campo del Generale: i materiali del saggio* 6, 105–118.

- VOLONTÉ, M. 1996b, Ceramica fine da mensa da Calvatone romana (scavi 1957–61) Lotto I. – V: G. M. Facchini, L. Passi Pitcher in M. Volonté (ur.), *Cremona e Bedriacum in età romana. 1. Vent'anni di tesi universitarie*, Milano, 259–266.
- VOLONTÉ, M. 1996c, La ceramica a vernice rossa interna. – V: L. Passi Pitcher (ur.), *Bedriacum. Ricerche archeologiche a Calvatone, Campo del Generale: i materiali del saggio* 6, 127–132.
- VOMER GOJKOVIČ, M. 1997, Poznorimski grobovi z grobišča pri Dijaškem domu v Rabelčji vasi na Ptujju. – *Arheološki vestnik* 48, 301–324.
- VRSALOVIĆ, D. 1979, *Arheološka istraživanja u podmorju istočnog Jadrana. Prilog poznavanju puteva i privrednih prilika na Jadranu u antici*. – Doktorska disertacija. Filozofska fakulteta, Zagreb (neobjavljena).
- WEBB, S. 1995, *Paleopathology of Aboriginal Australians: Health and Disease in across a Hunter Gatherer Continent*. – Cambridge.
- WHITE, K. D. 1967, *Agricultural implements of the Roman world*. – Cambridge.
- WHITE, K. D. 1970, *Roman Farming*. – London, Southampton.
- WHITEHOUSE, D. 1997, *Roman Glass in The Corning Museum of Glass Volume one*. – New York.
- ZABEHLICKY SCHEFFENEGGER, S. 1992, Terra sigillata tardo-padana. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 31–32, 415–443.
- ZABEHLICKY SCHEFFENEGGER, S. 1998, Dreifuss-schüsseln mit töpfermarken vom Magdalensberg. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 35, 127–132.
- ZABEHLICKY SCHEFFENEGGER, S. 2006, La sigillata padana. – V: S. Menchelli in M. Pasquinucci (ur.), *Territorio e produzioni ceramiche. Paesaggi, economia e società in età romana. Atti del Convegno Internazionale Pisa 20–22 ottobre 2005*, Pisa, 233–237.
- ZABEHLICKY SCHEFFENEGGER, S. in K. GOSTENČNIK 1999, Übersicht über das Fundmaterial der Grabungen 1997 und 1998 in Virunum. – *Carinthia I*, 129–147.
- ZACCARIA, C. 1989, Per una prosopografia dei personaggi menzionati sui bolli delle anfore romane dell'Italia Nordorientale. – V: *Amphores romaines et histoire économique: dix ans de recherche*. Collection de l'École française de Rome 114, Roma, 469–438.
- ZACCARIA, C. 1992, Regio X. Venetia et Histria. Ager Tergestinus ed Tergesti adtributus. – *Supplementa Italica*, n. s. 10, Roma, 139–283.
- ZACCARIA, C. 2001, Tergeste e il suo territorio alle soglie della romanità. – *Antichità Altoadriatiche* 48, 95–118.
- ZACCARIA, C. 2007, Attività e produzioni artigianali ad Aquileia. Bilancio della ricerca. – *Antichità Altoadriatiche* 65, 393–438.
- ZACCARIA, C. 2009, Romani e non Romani nell'Italia nordorientale: la mediazione epigrafica. – *Antichità Altoadriatiche* 68, 71–108.
- ZACCARIA, C. 2010, Tribù e confini dei territori delle città dell'Italia nordorientale. – V: M. Silvestrini (ur.), *Le tribù romane*. Atti della XVIe Rencontre sur l'épigraphie (Bari 8–10 ottobre 2009), Bari, 103–112.
- ZACCARIA, C. 2012, Un nuovo duoviro della Colonia Romana de Tergeste e la produzione di olio nell'Istria settentrionale. – V: S. Demougin in J. Scheid (ur.), *Colons et colonies dans le monde romain: [actes de la XVe Rencontre franco-italienne d'épigraphie du monde romain (Paris, 4–6 octobre 2008)] / études réunies par Ségolène Demougin et John Scheid*. Collection de l'École française de Rome 456, Rome, 107–121.
- ZACCARIA, C. 2015, Tergestini nell'impero romano: Affari e carriere. La testimonianza delle iscrizioni. – *Archeografo triestino* 123 (75 n. s. 4), 283–308.
- ZACCARIA, C. in M. ŽUPANČIČ 1993, I bolli laterizi del territorio di Tergeste romana. – V: C. Zaccaria (ur.), *I laterizi di età romana nell'area Nordadriatica*. Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici Musei di Udine 3, Udine, 135–180.
- ZACCARIA, C. in C. GOMEZEL 2000, Aspetti della produzione e circolazione dei laterizi nell'area adriatica settentrionale tra II secolo a. C. e II secolo d. C. – V: P. Boucheron, H. Broise in Y. Thébert (ur.), *La brique antique et médiévale. Production et commercialisation*, Collection de l'École française de Rome 272, Roma, 285–310.
- ZANIER, K. 2012, Decorazioni parietali nelle ville del Litorale sloveno: considerazioni preliminari. – V: F. Oriolo in M. Verzár Bass (ur.), *La pittura Romana nell'Italia Settentrionale e nelle regioni limitrofe, Antichità Altoadriatiche LXXIII*, Trieste, 315–320, 459–460.
- ZANKER, P. 1979, Zur Funktion und Bedeutung griechischer Skulptur in der Römerzeit. – V: T. Gelzer et al. (ur.), *Le classicisme à Rome aux Iers siècles avant et après J.C.*, Entretiens sur l'antiquité classique 25, Genève, 283–306.
- ŽERJAL, T. 2005, Sigilata s Školaric pri Spodnjih Škofijah: trgovina s sigilatnim posodjem v severni Istri v 1. in 2. st. / Sigillata from Školarice near Spodnje Škofije. Trade with sigillata ware in Northern Istria during the 1st and 2nd century AD. – *Arheološki vestnik* 56, 263–292.
- ŽERJAL, T. 2008a, *Rimska vila v luči drobnih najdb: primer najdišča Školarice pri Spodnjih Škofijah*. – Doktorska disertacija. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljena).
- ŽERJAL, T. 2008b, Trade and consumption of foodstuffs in Northern Adriatic: the case of the villa Školarice. – V: R. Auriemma in S. Karinja (ur.), *Terre di mare. L'archeologia dei paesaggi costieri e le variazioni climatiche, Atti del convegno internazionale di studi Trieste, 8–10 novembre 2007*, Trieste, Piran, 462–469.
- ŽERJAL, T. 2008c, Eastern imports in ager tergestinus. – *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta* 40, 131–140.
- ŽERJAL, T. 2010, Školarice near Koper: some Late Roman contexts in the northern Adriatic. – V: S. Menchelli (ur.), *LRCW 3: late Roman coarse wares, cooking wares and amphorae in the Mediterranean: archaeology and archaeometry: comparison between*

western and eastern Mediterranean, BAR international series, 2185/1–2, Oxford, 703–710.

ŽERJAL, T. 2011, Ceramic production in northern Istria and villa rustica at Školarice near Koper (Slovenija). – V: G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi in B. Šiljeg (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru: zbornik 1. međunarodnog arheološkog kolokvija, Crikvenica, 23.–24. listopada 2008*, Crikvenica, 139–146.

ŽERJAL, T. 2012. Keramična lanterna ali «svetleča hiška» iz Školaric pri Spodnjih Škofijah. – V: I. Lazar in B. Županek (ur.), *Emona: med Akvilejo in Panonijo = between Aquileia and Pannonia*, *Annales Mediterranei*, Ljubljana, 245–255.

ŽERJAL, T. 2014, Roman tegulae in northern Istria. – V: G. Lipovac Vrkljan, B. Šiljeg, I. Ožanić Roguljić in A. Konestra (ur.), *Rimske keramičarske i staklarske radionice: proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru: zbornik II. međunarodnog arheološkog kolokvija, Crikvenica, 28.–29. listopada 2011*, Zbornik Instituta za arheologiju 2, Zagreb, Crikvenica, 219–240.

ŽERJAL, T. 2019, Oil lamps at vila rustica Školarice (Koper, Slovenija). – V: L. Chrzanovski, A. Nestorović, V. Vidrih Perko. (ur.), *Ancient Lamps From Balkans And Beyond. Acts of the 4th International Lychnological Congress («Ex Oriente Lux», Ptuj, 15th-19th of May, 2012): In memory of Jean Bussière*. Monographies Instrumentum 59, 558–586.

ŽERJAL, T. in S. POGLAJEN 2012, Rimsko podeželje slovenske Istre: nova spoznanja in stara vprašanja. – V: A. Gaspari in M. Erič (ur.) *Potopljena preteklost: arheologija vodnih okolij in raziskovanje podvodne kulturne dediščine v Sloveniji: zbornik ob 128. letnici Dežmanovih raziskav Ljubljane na Vrhniki (1884–2012)*, Radovljica, 109–120.

ŽERJAL, T. in V. VIDRIH PERKO 2017, La ceramica orientale da contesti sloveni. – *Antichità Altoadriatiche* 86, 245–268.

ŽUPANČIČ, M. 1989, Prispevek k topografiji obale Miljskega polotoka. – *Kronika* 37/1–2, 6–16.

ŽUPANEK, B. 1997, *Antične tehcnice in uteži v Sloveniji*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani (neobjavljeno).

Viri

Za besedila antičnih piscev smo uporabili:

HUMPHREY, J. W., J. P. OLESON in A. N. SHERWOOD 1998, *Greek and Roman Technology: a sourcebook. Annotated translations of Greek and Latin texts and documents*. – London, New York.

9 Katalog stratigrafskih enot

Tina Žerjal, Josip Burmaz, Bojana Rozman

V katalogu so predstavljeni vsi relevantni arheološki konteksti in stratigrafske enote (SE). Opisi SE so organizirani prostorsko po večjih območjih najdišča (sl. I–II Gospodarsko poslopje, III Zgornje dvorišče, V Osrednje dvorišče, IV Terme, VI Deviacija, VII Beneška in novo-veška cesta). Znotraj posameznega predela najdišča so SE predstavljene časovno od najstarejše do najmlajše faze (Geologija, Rimska vila, Srednji in novi vek).

Rimska poslopja so predstavljena po sklopih v tekstu, in sicer po gradbenih fazah, znotraj katerih so po zaporednih številkah SE od najmanjše dalje najprej opisani zidovi in nekatere zidane strukture. Ob zidovih so podani še vkopi ali jarki za njihove temelje, ometi in drugi elementi, ki jim pripadajo, saj so že označeni s isto številko SE, kateri je pridana črka.

Sledijo opisi tlakov, ostalih zidanih struktur in plasti po posameznih prostorih kot si sledijo v tekstu (znotraj posameznega prostora pa so opisi predstavljeni po zaporednih številkah SE).

Osnovnemu opisu SE in navedbi stratigrafskih odnosov sledijo mere (dolžina, širina, višina, debelina, globina, nadmorska višina vrha in/ali dna). Pri ključnih kontekstih sta dodani razčlenjena navedba skupka najdb po tipih s ključnimi datacijami in končno predlagana datacija konteksta. Tipologija je navedena v tekstu, v poglavjih o posameznih zvrsteh (poglavje 3.2 Keramično gradivo) in v delu Žerjal 2008a; razlaga kratic in okrajšav ter kodirnega sistema pa v uvodu kataloga najdb (poglavje 10 Indeks stratigrafskih enot). Količine (število odlomkov/teža) izkopenega premičnega inventarja po materialih (keramika, kovina, steklo, kamniti predmeti, opeka, omet, mozaične kocke ...) so navedene v sklepni tabeli poglavja (sl. 501).

Okrajšave

dl.	dolžina
š.	širina
v.	višina
db.	debelina
vel.	velikost
ohr.	ohranjen/-a
rek.	rekonstruiran/-a

9.1 Gospodarsko poslopje

Geologija

SE 2

Geološka podlaga po celotnem terenu. Flišna plast, kjer se menjujeta peščenjak in meljasto lapornato vezivo rumene barve. Zgornji del plasti flišne preperine, ki je za nianso temnejše barve, vsebuje nekaj odlomkov rimske opeke (npr. SE 2A, SE 247), včasih ni bil jasno ločen od sterilne osnove.

SE 2A

Premetana flišna preperina ali sterilna plast SE 2. Rumenno svetlo rjav glineni melj, mehke do čvrste konsistence z razpadajočim peščenjakom (3 %, vel. od 5 × 3 cm do 5 × 10 cm), rimsko opeko in keramiko (2 %). Izravnava gospodarskih prostorov na moderni terasi 2. Prvotno oštevila le v prostoru Š.

SE 247

Premetana flišna preperina SE 2, s katero je izravnani prostor med zidovi. Enaka SE 2A. Plast rumenkasto rjave čvrste meljaste gline s skoraj oglatimi lomljenci peščenjaka (vel. 15 × 7 cm, 3 %) in z zdrobljeno rimsko opeko (3 %). Del najdb je bil infiltriran z mlajšimi posegi. Meje plasti so se težko ločile. Plast je bila različno oštevilčena po prostorih: SE 247A v kv. 8/B–C4, vzhodno od SE 229, prostor Š; SE 247B kv. 8/B2, prostor JJ; 247C v kv. 8/E3, prostori FF in GG. Plast ni bila v celoti izkopana.

SE 247A

Premetana flišna osnova, SE 2A v prostoru Š.

SE 247B

Premetana flišna osnova, SE 2A v prostoru JJ, kv. 8/B2.

SE 247C

Premetana flišna osnova, SE 2A v prostoru FF in GG.

SE 318

Plast rjave meljaste gline, koluvij. Plast pred gradnjo vile. Pada po pobočju navzdol. Podobna SE 443C, SE 394, SE 357 ... Na različnih delih najdišča različno oštevilčena. Ker je bila nekaj časa hodna površina, je prišlo v zgornji del plasti nekaj najdb. Vanjo so bile vkopane rimske strukture. N. m. v. od 26,66 m do 24,30 m.

SE 353

Plast rjave meljaste gline, koluvij v prostoru L/P. Plast in hodna površina pred gradnjo rimske vile kot SE 357, SE 443C, SE 394 in SE 318. Na površini vsebuje redko rimsko keramiko in oglje. Vanjo vkopani strukturi SE 339 in SE 340 ter obodni zidovi prostora L. Nahaja se pod nasutji med strukturama in zidovi (SE 461, SE 385, SE 385A) ter pod ruševinami med strukturami (spodnja SE 352). N. m. v. 23,41 m.

SE 357 = SE 353

Plast rjave meljaste gline, koluvij v prostoru L/P in O. Rimska hodna površina pod ruševino SE 338. N. m. v. 23,51 m.

SE 394

Plast rjave meljaste gline, koluvij v prostorih F, G in H. Plast pred gradnjo rimske vile. Podobna SE 443C, SE 318, SE 357; pod SE 382, SE 393; presekana z vkopi SE 380A, SE 405A in z vkopi zidov; nad SE 2. Ponekod prekopani del plasti, ki je bil zasut na zid SE 394 ob gradnji, poimenovan SE 394A, ni bilo mogoče ločiti. Db. do 0,85 m.

SE 443C

Plast rjavega meljastega peska, koluvij v prostorih A, A, B. Naravna plast oz. hodna površina pred gradnjo rimske vile. Plast se je spuščala po pobočju navzdol kot geološka osnova SE 2 pod njo. Zemlja je bila ponekod premešana in nametana. Vsebuje nekaj najdb, ki pa so prišle vanjo v času gradnje. Podobna SE 394, SE 318, SE 357; vanjo so vkopani zidovi npr. SE 312; na njej ležijo SE 440, SE 440a, SE 431, SE 414, SE 450 ter podlage za tlak SE 406 in SE 436. Db. do 0,45 m, n. m. v. od 24,57 m do 23,95 m. Najdbe: **G11** – fibula Aucissa (konec 1. stoletja pr. n. št.–sred. 1. stoletja n. št.).

SE 271

Plast premetane preperile geološke osnove SE 2 in nekdanji nivo prvotne hodne površine v skladišču in območju spodnjega dvorišča (območje KK). Nasutje za niveliranje terena pred in v skladišču. V kv. 6/D–E4 vsebuje ogromne skale (vel. 0,68 × 0,27 × 0,27 do 0,20 × 0,15 × 0,07 m), ki so bile verjetno del geološke osnove. Na moderni terasi 2 se nahaja pod SE 201 in nad SE 2. Presekana z modernimi vkopi SE 623 in SE 623A. Pod moderno teraso 3 se plast nahaja pod ruševinskimi plastmi požara, ki je konec 3. faze uničil skladišče. Najdbe, ki so bile najdene na vrhu plasti oz. na nivoju hodne površine, so prišle v plast v rimskem obdobju med niveliranjem terena ali z uporabo hodne površine. Db. 0,15 m.

Rimska vila rustika

1. gradbena faza

Zidovi

SE 206

Zid s temeljem, usmerjen severozahod–jugovzhod. Loči prostora Š in L/P. Ohranjen je večinoma pod nivojem hodne površine, v temelju. Zid je grajen iz grobo obdelanih kamnov ali lomljenцев peščenjaka, ki so vezani z obilo bele apnene malte. Večji lomljenci peščenjaka podolgovate oblike z oglatimi robovi ali klesanci v obliki kvadra (vel. $30 \times 40 \times 12$ cm do $15 \times 20 \times 7$ cm) so postavljeni v dve lici. V jugozahodnem licu zidu (prostor Š), ki je bilo izkopano le v širini 0,5 m, P143), so nad hodno površino (plast SE 2A, n. m. v. 21,78 m) plosko postavljeni večji kamni s pravokotno obdelanimi stranicami v vrste (ohranjene le do dve, ok. 30 cm višine lica, do 0,5 m ohr. vrh zidu). Lice pod hodno površino je iz nekoliko manj pravokotnih stranic lomljenцев, izdelano še vedno ravno, a brez vrst (vel. $15 \times 20 \times 3$ cm, višine okoli 6 vrst kamnov ali 0,85 m). Najnižja linija je izdelana kot temelj (v. 16 cm), zob temelja je širok 7 cm (n. m. v. 21,12 m). Severovzhodno lice (v prostoru P), izkopano le v dolžini 1 m in globini 0,75 m v vogalu na stiku s SE 229, je popolnoma drugačno, saj je bil cel ohranjeni del pod hodno površino proti pobočju: gre za izredno neravno lice iz večjih kamnov z nepravilnimi stranicami (vel. $40 \times 20 \times 5$ cm), med katerimi so vstavljeni tudi manjši ostrorobi kamni (vel. 17×7 cm) in zaobljeni kamni (vel. 15×10 cm). Kamni so večinoma položeni plosko, lahko tudi poševno in navpično. Najvišja ohranjena linija te strani je izdelana iz bolj pravilnih oz. pravokotnih stranic. Sezidan je nad temeljem prečnega zidu SE 229, na katera je naslonjen, in verjetno SE 228B. V kv. 8/A5 je zid za 53–80 cm bolje ohranjen v višino kot v kv. 8/B–C5. Dl. 8,75 m, š. zidu 1,35 m, š. temelja 1,59 m, ohr. v. do 1 m, n. m. v. od 21,69 m do 22,28 m (vrh).

SE 206A

Vkop za temelj zidu SE 206. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U, z različno visokimi stranicami, globlji na strani proti pobočju. Seka SE 2.

SE 208

Del jugozahodnega zunanjega zidu gospodarskega poslopja, zunanja stena prostora T. Dobro grajen zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Gradnja enaka drugim delom zidu (SE 208A, SE 208B in SE 208C = SE 208E). Grajen je iz grobo obdelanih lomljenцев ali klesancev peščenjaka (kvadri vel. $0,40 \times 0,23 \times 0,15$ m, ploščati in oglati lomljenci vel. $0,40 \times 0,20 \times 0,07$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kvadri so plosko in z grobo obdelanimi pravokotnimi stranicami položeni v dve ravni lici z različno dolgimi vrstami kamnov (višine do 10–20 cm). Vmesni prostor je zapolnjen z manjšimi in večjimi kamni nepravilne oblike (vel.

$0,32 \times 0,20$ m do $0,15 \times 0,14$ m). Temelj je grajen iz bolj lomljenega in neobdelanega peščenjaka različnih nepravilnih oblik (vel. od $0,35 \times 0,40 \times 0,20$ do $0,12 \times 0,08 \times 0,07$ m) z obilo apnene malte. Zob temelja je ugotovljen na jugozahodni strani (širok 0,32–0,43 m; n. m. v. 20,99 m), na severovzhodni strani pa ni bil odkopan (domnevamo ga glede na SE 208B). Zid je ohranjen pod hodno površino prostora T na severovzhodni strani ter nad prvotno hodno površino na notranjem dvorišču na jugozahodni strani. V kv. 8/D3 je tako na zunanji strani ohranjen fasadni omet SE 208I. Vhod v prostor je najverjetneje potekal med kanaloma SE 297 in SE 299A – glede na kamen SE 663 ob zidu. Vkopan v SE 2, nanj je naslonjena plast SE 2A, zidova SE 277 in SE 223. Vezan z razširitvijo SE 208A. Zaradi slabe ohranjenosti ni jasen odnos z zidom SE 261A (morda kasnejše popravilo ali sočasno grajen, a slabše ohranjen le v temelju).

Dl. 4,42 m, š. 0,85 m, š. zidu 0,85 m, š. temelja vsaj 1,22 m, skupna ohr. v. 0,53 m, ohr. v. temelja 0,20 m (na zunanji strani), ohr. v. zidu 0,33 m (na zunanji strani); n. m. v. 21,42–21,28 m (vrh).

SE 208A

Del jugozahodnega zunanjega zidu gospodarskega poslopja na vogalu med prostoroma Š in T. Poudarjen vogal zidov SE 208, SE 208B, SE 228B, s katerimi je vezan. Na stiku s SE 228B je iz zunanje fasadne linije spodnjega obodnega zidu izstopala razširitev SE 208A v dolžini 0,83 m je bila za 0,35 m širša ali pomaknjena navzven od linije zidu SE 208 (jugovzhodno) in za 0,20 m od linije zidu SE 208B (severozahodno), katerega nadaljevanje je tvorila. Ta del je grajen sočasno in enako kot preostali deli zidu SE 208–SE 208E, iz lomljenцев peščenjaka ploščatih in nepravilnih oblik (vel. od $0,36 \times 0,30 \times 0,18$ do $0,13 \times 0,12 \times 0,05$ m), vezanih z obilo apnene malte. Deli zunanjega lica SE 208A so bili poškodovani, ko je bil nanjo dozidan zid SE 243. Pri tem očitno ni bil uničen temelj strukture, vsaj v jugovzhodnem delu, ki se je proti jugozahodu nadaljeval v dolžino 0,85 m. Jugovzhodni stranici ohranjenega temelja in strukture SE 208A sta bili v isti liniji, medtem ko je vrh temelja sovpadal z vrhom zoba temelja zidu SE 208. Morda je razširitev funkcionalno vezana na starejši vhod v poslopje. Prvotna oblika in funkcija sta težko razločljivi, saj je bila s kasnejšimi posegi močno poškodovana. Pod SE 209, vezan s SE 208, SE 208B, SE 228B; nanj naslonjen zid SE 243. Dl. 0,83 m, š. 1,20 m, ohr. v. 0,50 m, n. m. v. 21,28 m (vrh).

SE 208B

Del jugozahodnega zunanjega ali obodnega zidu gospodarskega poslopja, zunanja stena prostorov M, S, Š. Dobro grajen zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Gradnja enaka drugim delom zidu (SE 208, SE 208A in SE 208C = SE 208E), na katere je vezan. Vezan je na sočasne prečne zidove SE 228, SE 229, SE 257D. Grajen je iz grobo obdelanih lomljenцев ali klesancev peščenjaka (kvadri

vel. $0,40 \times 0,24 \times 0,15$ m, ploščati in oglati lomljenci vel. od $0,53 \times 0,25 \times 0,10$ do $0,17 \times 0,20 \times 0,07$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kvadri so plosko in z grobo obdelanimi pravokotnimi stranicami položeni v dve ravni in skrbno izdelani lici z različno dolgimi vrstami kamnov (višine do 10–20 cm). Vmesni prostor je zapolnjen z manjšimi in večjimi kamni nepravilne oblike (vel. $0,32 \times 0,20$ m do $0,15 \times 0,14$ m) ter z obilo bele apnene malte. V temelju je zid grajen iz bolj lomljenega in neobdelanega peščenjaka različnih nepravilnih oglatih oblik (vel. od $0,30 \times 0,45 \times 0,12$ m do $0,20 \times 0,20 \times 0,16$ m) in ploščatih kamnov (vel. od $0,60 \times 0,35 \times 0,15$ m do $0,20 \times 0,17 \times 0,04$ m) z manjšo vsebnostjo apnene malte, vsaj ob neravnih licih, v kateri je postavljeno kamenje različnih velikosti z nepravilnimi stranicami kamnov navzven. Zid je na zunanji, jugozahodni strani ohranjen nad prvotno hodno površino notranjega dvorišča. Na nivoju hodne površine je zid razširjen s temeljem širine 0,32–0,43 m, ki je po površini oblikovan s ploščatimi kamni. Globina temelja je vsaj 0,18 m. Na zunanjem delu stika z zidom SE 229 (na sredini prostora JJ) se zob dvigne za 20 cm ali za dve vrsti kamnov (iz n. m. v. 20,39–20,50 m na n. m. v. 20,68–20,74 m). Zunanje lice nad njim je skrbno izdelano iz klesancev (ohr. v. vsaj 0,5 m). V njem in nad temeljem sta izdelani tudi dve pravokotni odprtini (SE 289A in SE 289B) za odvodnjavo iz prostora Š. Ob južnem vogalu prostora S poteka skozi temelj zidani odtočni kanal SE 267 s prekritjem na nivoju zunanje hodne površine. Na notranji, severovzhodni strani je zid ohranjen pod hodno površino prostorov M, S, Š. V prostorih M in S je bila stranica zidu že zidana tako kot temelj, saj je bil prostor vkopan v SE 2. Zato je bila ohranjena širine zidu ali temelja širša, in sicer se je v kv. 7/E4 od spoja z zidom SE 229 zid razširil iz 0,72 m na 0,88 m. V prostoru Š je bil zob temelja izdelan nižje (širina 10–20 cm), na enakem nivoju kot na zunanji strani. V obeh vogalih se je vrh temelja vezal na vrh temelja pri zidovih SE 229 (n. m. v. 20,79 m) in SE 228 (n. m. v. 20,78 m) in z njima vezan. Temelj ni bil izkopan do dna, izdelan v vkopu SE 208G. Zidava nad temeljem je bila enaka, skrbno izdelano lice iz klesancev. Nad zob temelja je nasuta SE 2A = SE 247 oz. podobno polnilo vkopa za temelj SE 229C = SE 234A. Kljub temu, da je bil nad temeljem ohranjen 0,6 m v višino, pa je bil zid še vedno ohranjen pod hodnim nivojem in celo 0,3 m pod dnem kanala SE 207, ki je potekal ob njem. Nanj se naslanja stopnišče SE 269 in zid SE 345 = SE 625 (stik ni ohranjen, verjetno potekal višje od ohranjenega nivoja zidov). Dl. ok. 18 m, š. zidu 0,72 m, š. temelja 1,18–1,35 m, zob temelja ok. 0,20 m, ohr. v. zidu nad zobom temelja 0,35–0,60 m, izkopana v. temelja na zunanji strani 0,15–0,19 m, skupna ohr. v. 0,50–0,79 m, n. m. v. 20,89 m do 21,11 m (vrh).

SE 208C = SE 208E

Del jugozahodnega zunanjega ali obodnega zidu gospodarskega poslopja, zunanja stena skladišča. Dobro grajen zid s temeljem (SE 208F), usmerjen JV–SZ. Gradnja enaka drugim delom zidu (SE 208, SE 208A in SE 208B), na katere je vezan, in sočasna, nanj vezana, prečna zidova skladišča SE 270 in SE 257D. Zid je ohranjen le pod hodno površino v skladišču. Višji del zidu je grajen iz grobo obdelanih lomljencev ali klesancev peščenjaka (kvadri vel. od $0,54 \times 0,28 \times 0,17$ do $0,30 \times 0,18 \times 0,20$ m in ploščati kamni vel. $0,22 \times 0,18 \times 0,06$ m), ki so postavljeni plosko, in z grobo obdelanimi pravokotnimi stranicami v dve ravni in skrbno izdelani lici z različno dolgimi vrstami kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši peščenjakovi lomljenci (vel. od $0,20 \times 0,10 \times 0,10$ do $0,10 \times 0,08$ m) in obilo bele apnene malte. Temelj (SE 208F) je v spodnjem delu grajen iz bolj lomljenega in neobdelanega peščenjaka različnih nepravilnih oglatih oblik (od večjih kamnov, vel. od $0,70 \times 0,35 \times 0,30$ m do manjših vel. $0,15 \times 0,10 \times 0,10$ m), vezanih z belo apneno malto (v spodnjem delu z večjo vsebnostjo prodnikov vel. do 2 cm). Do dna je bil temelj odkopan (gl. 0,75 m, n. m. v. 18, 52 m) le v zahodnem vogalu skladišča (kv. 5/B–C3). V neravnih licih temelja je bilo tu manj malte, vanj so bili postavljeni kamni z nepravilnimi stranicami, plosko, navpično in počez, brez vrst. V licu je prostor med kamenjem, ki je bilo vtisnjeno ob stene jarka za temelj (SE 208G), zapolnila svetlo sivo-rjava čvrsta meljasta ilovica. Ker je bilo lice proti pobočju, je bilo grajeno manj skrbno. Jugozahodno lice ni bilo izkopano. Vrhnja linija spodnjega dela temelja je bila dokaj skrbno izdelana: ploščati kamni dokaj pravokotne oblike so bili izbrani in položeni v zob temelja, širok na notranji strani od nekaj cm do 20–30 cm širini in višji za 0,34 m (n. m. v. 19,23 m, globok torej 0,72 m), na zunanji strani je zob širok ok. 20 cm (skupna širina temelja 1,2 m). Vrh temelja na zunanji strani je bil v severozahodnem vogalu nižje (n. m. v. 18,88 m na zunanji strani). Zidava nad spodnjim delom temelja ima skrbno izdelano lice iz klesancev, toda v dveh širinah. Najprej je bil postavljen cokel iz nekoliko manj pravilnih stranic kamnov, širok 0,74 m, s 7–9 cm širokim zobom na vsaki strani, in sicer iz ene vrste ploščatih kamnov višine na notranji strani (višine 7–30 cm). Na zunanji strani se je višina tega cokla manjšala, saj je bil v severozahodnem vogalu visok tri ali štiri kamne višine (višine do 0,22–0,42 m), proti jugovzhodu se je stanjšal le na eno vrsto kamnov (n. m. v. 19,18 m na severozahodnem vogalu do 20,14 m pri SE 290 na jugovzhodnem koncu). Višje pa je bila sezidana prava stena poslopja iz pravih klesancev, široka 0,56 m (različno ohranjena), ki je na severovzhodni strani še vedno predstavljala lice zidu pod površino skladišča (in sicer v v. ok. 0,70 m). Na nivoju srednjega cokla je bil na sredini prostora (kv. 6/B–C3) izdelan vhod iz spodnjega dvorišča, ki je poudarjen s klesanimi kamni, širok 3,60 m in je za

0,6 m nižji od tal v skladišču (n. m. v. 19,58 m – vhod). Ker površina vhoda ni skrbno izdelana, lahko domnevamo, da je bila nad njo izdelana še kamnita stopnica. Jugovzhodno od vhoda je zid označen kot SE 208C, severozahodno kot SE 208E. Nad nivojem vhoda je zid ohranjen v kv. 6/C3–7/C3, in sicer do višine 0,42 m oz. do 0,60 m nad nivojem dvorišča, ki je sovpadal s spodnjim delom temelja. Samo zunanje jugozahodno lice je ohranjeno le v 3,74 m dolžine (kv. 7/C3), večinoma je uničeno z modernim vkopom SE 623A, ki je odnesel tudi vrhnji del zidu SE 208E. V kv. 5/C3 je ohranjen le do vrha spodnjega temelja, v kv. 5/D–E3 je ohranjen tudi vmesni cokol, v kv. 6/A–B3 pa še severovzhodna stranica višjega dela.

Temelj je izdelan v jarku SE 208G, deloma je na zid naslonjena premešana flišnata plast SE 2A, SE 271, ki prekriva zobe temelja. V kv. 7/B–C3 je ob zid naslonjen odvodni kanal SE 294. Zid je bil odkopan še južnem vogalu skladišča na stiku s SE 257D (toda le lice zgornjega dela temelja). Vhod je bil kasneje zazidan (polnilo SE 208D), čeprav bi bila zazidava lahko tudi sočasna in pri tem poširala plošče stopnišča. Dl. ok. 43,67 m, š. zidu 0,56 m, š. spodnjega cokla 0,74 m, š. temelja 1–1,35 m, skupna ohr. v. 0,84 m (s temeljem), 0,42 m brez temelja, n. m. v. 19,48 m do 20,67 m (vrh).

SE 208F

Del jugozahodnega zunanjega zidu gospodarskega poslopja, temelj zidov skladišča SE 208C = SE 208E. Temelj je zgrajen je v spodnjem delu iz neobdelanih lomljen- cev in grobo obdelanih kamnov peščenjaka (nepravilnih oglatih oblik in kvadrov, vel. od 0,40 × 0,35 × 0,20 m do 0,12 × 0,08 × 0,07 m ter ploščatih kamnov vel. 0,60 × 0,35 × 0,15 m do 0,20 × 0,17 × 0,04 m). Zidava je enaka gradnji zidu. Zapolnjuje vkop SE 208G. Dl. 43,67 m, š. temelja 1–1,35 m, izkopana v. 0,20–0,72 m, v. do 0,72 m.

SE 208J

Polnilo vkopa SE 208G za temelj SE 208F. Mehek glinen melj svetlo rjave barve je nasut nad temeljem SE 208F na jugozahodni/zunanji strani zidu pred skladiščem (v prostoru JJ in severozahodno od njega). Enaka sestava kot SE 234B oz. SE 2A ali SE 247.

SE 208G

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 208F, SE 208, SE 208A–E. Težko viden. Oblika je linearna in v profilu U oblike z ostrim prehodom v navpično steno in ostrim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 208I

Fasadni omet na zunanji strani zidu SE 208 v kv. 8/D3 (VZ 160). Dl. 1, 20 m, v. 0,30 m, db. do 2 cm.

SE 215

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Loči prostora T–U in R. Ohranjen je večinoma pod nivojem hodne površine, v temelju. Zid je grajen iz grobo obdelanih kamnov. Večji lomljenci in klesanci peščenjaka (kvadri in lomljenci podolgovate oblike z oglatimi robovi, vel. od 0,10 × 0,05 m do 0,50 × 0,30 × 0,20 m) so vezani z obilo bele apnene malte in postavljeni v dve lici. Med njima so vstavljeni oglati kamni (nepravilnih oblik, vel. do 30 × 15 cm). V ravnem jugozahodnem licu zidu (prostor T–U) so nad hodno površino ali zemljeno izravnavo SE 2A plosko postavljeni večji kamni s pravokotnimi obdelanimi stranicami v vrste (ohranjeno do dve vrsti v višino). Severovzhodno lice (v prostoru R) ni odkopano. Lice v tlorisu močno valovi, kar bi pomenilo drugačno gradnjo, saj je to temelj proti brežini. Postavljen na temelju širine 1,20 m, zob je širok 10 cm na vsaki strani, temelj je visok 15 cm (višina dveh manjših ploščatih kamnov). Jugozahodno lice temelja je izdelano iz nekoliko manj pravokotnih stranic kamnov, izdelano še vedno ravno, a brez vrst. Naslonjen na zid SE 228B. Na stiku s SE 333 je ta nekaj cm razširjen proti SE 215, s čimer sta nekako vezana v mlajši gradbeni fazi. Nanj naslonjen zid SE 210, seka kanal SE 211 = SE 236. Odnos s SE 277 in SE 328 verjetno uničen. Nanj naslonjena SE 2A. Dl. 8,30 m, š. zidu 1 m, š. temelja 1,20 m, ohr. v. 0,17 m, n. m. v. 22,04–21,91 m (vrh).

SE 215A

Vkop za temelj zidu SE 215. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z različno visokimi stranicami, globlji na strani proti pobočju. Seka SE 2.

SE 228 = SE 228B = SE 335

Prečni zid gospodarskega poslopja. Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ, poteka na treh rimskih terasah, zato se dno temelja spušča po pobočju navzdol. Na moderni terasi 3 je označen kot SE 335, na moderni terasi 2 pa kot SE 228 = SE 228B. Tvori prostore H, N, R in Z s severozahodne strani in prostore G, L, P in Š iz jugovzhodne strani. Vezan na obodni zid poslopja SE 208A = SE 208 = SE 208B, sočasno grajen zid SE 206 in odtočni kanal SE 207, ki poteka skozi njega. Temelj zidu se naslanja na zid SE 366, tako da imata enako globoka temelja; medtem ko so nanj naslonjeni zidovi SE 215, SE 367, SE 330, SE 329. Dno zidu in temelja se spuščata po pobočju navzdol in s tem se spreminjajo tudi širina temelja in zidu ter ohranjenost. Gradnja zidu je prilagojena pobočju, nivojem poslopja in tlakom prostorov. Na moderni terasi 3 je zid ohranjen le pod nivojem tlakov rimske terase 4. V celoti je odkopano le jugovzhodno lice v prostoru H. Višji deli zidu so grajeni iz grobo klesanih ali lomljenih kamnov peščenjaka (tudi kvadrov), ki imajo obdelano zunanjo stranico štirikotne oblike, s katero so plosko postavljeni v dve skrbno izdelani ravni lici z bolj ali manj dolgimi vrstami (višine ok. 10–15 cm). Na notranji strani so kamni ostali v naravni obliki ali

nepravilno lomljeni. Med večjimi kamni v licu zidu (vel. od $0,29 \times 0,25 \times 0,15$ m do $0,42 \times 0,20 \times 0,10$ m) so redki manjši kamni (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,09$ m) in veliki bloki (vel. $0,58 \times 0,28 \times 0,30$ m). Položeni so plosko, le redki pokončno. V sredini strukture zidu so postavljeni kamni nepravilne oblike (vel. do $0,15 \times 0,15$ m) in vezani z obilo apnene malte. Ob stiku z zidom SE 366 višji del zidu sploh ni ohranjen v dolžini 1,57 m, temveč le temelj zidu, ki je grajen iz neobdelanih lomljencev različnih nepravilnih oglatih oblik (od večjih blokov do manjših kamnov), ki so v lice postavljeni z nepravilnimi stranicami, plosko, navpično in počez, brez vrst in vezani z obilo malte. Neravno lice temelja ni popolnoma zamazano z malto, zato je prostor med kamni zapolnila svetlo sivo-rjava čvrsta meljasta ilovica. Vrhnja linija temelja je bila skrbno izdelana s ploščatimi kamni, ki so bili plosko položeni v zob temelja, v prostoru H je širok 18–20 m (n. m. v. 23,78–23,95 m), v prostoru G le 4–8 cm širši od stene zidu (n. m. v. 23,65–23,90 m) – skupna š. temelja ok. 1,20 m. Temelj je bil tu visok 0,95 m. V prostoru G lice temelja ni bilo odkopano. Zid je ohranjen le z eno vrsto kamnov v višino (š. 0,85 m; n. m. v. 24,10 m). Na rimski terasi 3 je skrbno izdelano jugovzhodno lice (prostor N), ki je ohranjeno v višino 1,10 m (n. m. v. 24,49 m) nad opus spicatum. V spodnjem delu se na razdalji 0,70 m od SE 330 nahaja pravokotna lina tik nad tlakom – odprtina za odvod iz notranjega prostora ali poškodba zidu, saj na drugi strani zidu ni vidne odprtine. Temelj zidu je širok 0,30 m (n. m. v. 23,25 m) in nanj so izdelane vse podlage za tlak. V tem delu je zid ohranjen v višino ok. 2 m, od tega temelj je visok 0,87 m (dno n. m. v. 22,11 m). Na drugi strani istega dela zidu je severozahodno lice (prostor L) popolnoma nepravilno iz lomljencev nepravilnih oblik in brez zoba, kar kaže na to, da je bilo načrtovano, da se ga zasuje do vrha konstrukcije SE 339. Z gradnjo recentne škarpe SE 325 je bil zid uničen le na borih 0,3 m višine v vogalu prostora N. Odnos z zidom SE 329 pod škarpo ni jasen. Jugovzhodno lice v tem delu (prostor R) je izrazito neravno, kot v temelju. Na moderni terasi 2 (rimska terasa 2) je le redko ohranjen nad nivojem zemljene izravnave v prostorih Š in T. Temelj je dokumentiran in odkrit le v južnem vogalu prostora Š (pod vkopom SE 205A), kjer je bil izkopen le do vrha (zoba) in ne do dna (vkop SE 228A, polnilo SE 228C). Zob temelja je tu širok 52 cm (n. m. v. 20,77 m) in se veže s temeljem zidu SE 208B. Zidava nad spodnjim delom temelja ima skrbno izdelano lice iz klesancev (torej v višino štiri vrste kamnov ali 0,68 m, n. m. v. 21,45 m). Zaradi vkopa SE 621 je sicer tu zid ohranjen nižje od severovzhodnega dela prostora Š (n. m. v. 22,02 m), kar bi pomenilo, da je bila višina skrbno izdelanega višjega dela temelja do nivoja zemljene izravnave prostora kar višine 6 kamnov, ohranjena višina zidu nad tem pa še 4 vrste kamnov v višino (skupna ohr. v. nad temeljem 0,50–1,25 m na moderni terasi 2). Na jugovzhodni strani (prostor T) lice ni izkopano. Vkop SE 228A na

moderne terasi 2, SE 335B na moderni terasi 3. Polnilo vkopa SE 246 = SE 228C naslonjeno na zid nad severozahodnim temeljem se izredno težko loči od SE 2A, v tlorisu pa sploh ne. Presekan z usekom SE 621, škarpo SE 325 (moderna obdelava teras) in kanalom SE 237A (3. faza).

Skupna dl. 15,15 m (SE 335: 7,25 m, SE 228: 7,90 m), š. zidu 0,85 m (prostor G–H, prostor L–N), 1,15–1,20 m (prostor Š–T); š. temelja z zobom 1,20 m (prostor G–H), 1,15–1,20 m (prostor L–N), vsaj 1,82 m (prostor Š–T); ohr. v. do 2 m, n. m. v. od 24,39 m (vrh ob prostoru H), do 22,39 m (dno temelja v prostoru H).

SE 228A = SE 335B

Vkop ali jarek za zid SE 228B = SE 335 na moderni terasi 2. Ugotovljen le na severozahodni strani zidu v sondi južnega vogala prostora Š, kjer je v tlorisu nekoliko širši od poteka zidu (za širino 0,52 m na severozahodni strani). V profilu U oblike, v tlorisu ima linearen potek. Na moderni terasi 3 označen kot SE 335B. Zapolnjen s SE 228B, SE 228C = SE 246. Vkopan v SE 2. Vezan na SE 208G. Izkopana dl. 2,10 m, š. vsaj 1,82 m.

SE 246 = SE 228C

Zemljeno polnilo vkopa ali jarka za temelj zidu SE 228B. Zapolnjuje jarek nad zobom temelja zidu SE 228 na severozahodni strani zidu. Plast sivo olivno zelenega čvrstega glinenega peska z večjim kosom peščenjaka nepravilne oblike (vel. $0,40 \times 0,25 \times 0,10$ m) in nekaj grušča (vel. 7×5 cm; 5 %) ter večjim kosom tegule tik ob zidu (vel. 15×10 cm). Plast je bila izkopana ročno le v vogalu zidu SE 208 in SE 228B oz. pod vkopom SE 205A2. Izkopana dl. 2,10 m, š. 0,52 m, db. 0,20–0,25 m.

SE 229 = SE 486

Prečni zid gospodarskega poslopja. Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ, poteka na treh rimskih terasah, zato se dno temelja spušča po pobočju navzdol. Tvori prostore F, K, SS in S z jugovzhodne strani in prostore G, L, P in Š iz severozahodne strani. Vezan na obodna zidova poslopja SE 208B in SE 366, s katerim imata enako globoka temelja. Nanj so naslonjeni zidovi SE 206, SE 252, SE 253, SE 367, SE 355, SE 667, stopnišče SE 269 in odtočni kanal SE 267 ter strukture in tlaki v prostoru K. Dno zidu in temelja se spuščata po pobočju navzdol in s tem se spreminjajo tudi širina temelja in zidu ter ohranjenost. Gradnja zidu je prilagojena pobočju, nivojem poslopja in tlakom prostorov. Na moderni terasi 3 je zid ohranjen pretežno pod nivojem tlakov rimske terase 4. Le v vogalu prostorov F, G, K in L (pod škarpo SE 317) je ohranjen del zidu nad tlakom kot SE 486 (ohr. dl. 1,94 m, š. 0,52 m), v višini ene vrste (ohr. v. 0,23 m; n. m. v. 24,51 m) grobo obdelanih klesanih pravilnih kvadrov peščenjaka ($0,30 \times 0,22 \times 0,19$ m do $0,48 \times 0,27 \times 0,20$ m), vezanega z obilo bele apnene malte. Zid SE 355 je naslonjen na sredino ohranjene zidane konstrukcije. Zaradi lokacije v vogalu se razširi na 0,86 m

s pravokotnimi vogali, kot da bi šlo za prostor za lesene podboje ali kaj podobnega. Na prehodu v prostor K je deloval kot stopnica, saj je nanj naslonjen estrih SE 437. V celoti je odkopano le jugovzhodno lice v prostoru G. Spodnji del temelja je grajen iz neobdelanih lomljencev različnih nepravilnih oglatih oblik (od večjih blokov do manjših kamnov), ki so v lice postavljeni z nepravilnimi stranicami, plosko, navpično in počez, brez vrst in veza ni z obilo malte, ki je mešana z drobnim peščenjakovim prodrom. Neravno lice temelja ni popolnoma zamazano z malto, zato je prostor med kamni zapolnila svetlo sivo-rjava čvrsta meljasta ilovica. Vrhnja linija temelja je bila skrbno izdelana s ploščatimi kamni, ki so bili plosko položeni v zob temelja, v prostoru G je širok 10–15 cm (n. m. v. 23,78 m do 23,62 m) – skupna š. temelja ok. 1,20 m. Spodnji del temelj je bil tu visok do 0,80 m (n. m. v. 23,14 m dno), zgornji del pa 0,70 m in širok 0,86 m (n. m. v. do 24,51 m). V prostoru F je bilo lice temelja odkopano v višini 0,4 m (spodnji del ni bil odkopan, brez zoba temelja). Višji del temelja ali zid je bil grajen iz grobo klesanih ali lomljenih kamnov peščenjaka (tudi kvadrov), ki so plosko (s krajšo ali daljšo stranico) postavljeni v dve dokaj ravni lici z zunanjo stranico dokaj pravilne štirikotne oblike. Vrste so bolj ali manj dolge, višine ok. 10–15 cm. Med večjimi kamni v licu zidu (vel. 0,40 × 0,35 × 0,20 m do 0,18 × 0,19 × 0,20 m do 0,20 × 0,15 × 0,08 m) so redki ploščati kamni (vel. 0,26 × 0,18 × 0,05 m do 0,29 × 0,17 × 4 m). V zgornjem temelju je lice nekoliko bolj ravno (a ne povsem ravno). V notranjem delu zida so lomljenci oglate nepravilne oblike (vel. do 0,15 × 0,15 m, od katerih je 30 % manjših od dolžine 0,10 m). Na rimski terasi 3 v prostoru L je zob temelja viden v širini od 0,22 do 0,10 m (n. m. v. 23,06–23,26 m), tu je zid ali bolje zgornji del temelja (saj je bil ob strukturi SE 339 zasut) ohranjen v višino ok. 1,00 m (n. m. v. do 24,30 m – vrh pod SE 486), v širino pa ok. 1,05 m (brez zoba). Lice spodnjega dela je popolnoma nepravilno, medtem ko se pri zgornjem delu uporabljeni kamni od nepravilnih na dnu postopoma spreminjajo v vse bolj pravilne vrste proti vrhu. Višina spodnjega dela temelja Celó edino ohranjeno lice, ki ni bilo zasuto v prostoru K, ni izdelano veliko bolj skrbno, saj je bilo ometano. Ker je bilo lice tu odkopano le do hodne površine prostora K, je bil cokel na severozahodni strani slabo zaznan predvsem ob kanalu SE 267. Na moderni terasi 2 je zid ohranjen le v temelju, pod tlaki (visok 40–80 cm in širok 1 m). Temelj v prostoru P ima popolnoma neravno lice, ohranjeno le v višini 0,80 m (n. m. v. 22,26 m (vrh) do 21,46 m (dno)). Na severozahodni strani v prostorih K, S, SS se zob vleče v širini ok. 20 cm z vrhom na istem nivoju kot so vrhnje plošče kanala SE 267 pada po pobočju navzdol (n. m. v. 22,30–20,50 m). Spodnji del tu ni bil odkopan, višji del temelja z neravnim licem, saj je bilo zasuto s SE 269, pa je ohranjen le v višino ok. 0,40 m (n. m. v. 23,00–21,30 m). Zelo skrbno pa je izdelano

jugovzhodno lice v prostoru Š – način gradnje je enak kot pri SE 228. Zgornji del temelja je grajen iz grobo klesanih, obdelanih kvadrov (vel. 40 × 20 × 10 cm), s stranicami pravokotne oblike, postavljenimi v skrbno izdelano lice. Zob spodnjega dela temelja je širši za 25 cm od zidu, visok 28 cm (n. m. v. 20,79 vrh–20,49 m dno). Nanj naslonjena še SE 238, SE 238A. Presekan s SE 621.

Dl. 15,38 m, š. sp. temelj ok. 1–1,20 m, zg. temelj 1,05 m, š. zidu 0,52–0,86 m do 1 m, ohr. v. 0,40–0,80 m (2. terasa), 1–1,5 m (3. terasa), n. m. v. 24,51–21,30 m (vrh).

SE 229B = SE 234A

Vkop ali jarek za zid SE 229, linearnega tlorisa in U preseka z ostrim prehodom v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Večinoma poteka ob liniji temelja. V prostoru L vidno pod nasutji SE 382 in SE 461. Vkop s polnilom SE 229C je viden še pribl. 0,20 m nad temeljnim coklom. Na moderni terasi 2 je kot SE 234A opažen v prostoru T in v prostoru SS, S in K skupaj z vkopom za kanal SE 267 (SE 267A). Veže se na vkop SE 208G. Seka SE 394 in SE 2.

SE 229C = SE 234B

Zemljeno polnilo vkopa ali jarka za zid SE 229 in vkopa SE 234A. Polnilo rjavega čvrstega peščenega melja z manjšimi kamni (od 0,03 do 0,08 m), zasuto nad zobom temelja od stene vkopa do zidu. V prostoru ?? vidno pod nasutji SE 382 in SE 461. Na moderni terasi 2 kot SE 234B opažen v prostoru T nad temeljem SE 229.

SE 229D

Omet na severozahodni stranici zidu SE 229 v prostoru K (shramba). Ohranjen od hodnega nivoja prostora do višine 0,72 m, proti jugozahodu ohranjen do moderne škarpe SE 325. Db. 2 cm.

SE 230 = SE 230B

Temelj prečnega zidu, usmerjen SV–JZ. Starejši zid pod SE 333, viden le kot širši temelj na severozahodni strani (širine 10 cm). Označen kot SE 230 v prostoru R in SE 230B v prostoru T–U. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (vel. od 0,30 × 0,20 m do 0,10 × 0,15 m). Ohranjena le ena linija kamnov v višino, ki je verjetno bila del temelja zidu SE 333 ali pa so ga kasneje uporabili kot to. V globino ni odkopan. Vezan z zidom SE 332. V prostoru U gre od zidu SE 215 do nekje zidu SE 261B oz. cisterne SE 284A in prehodom pod zidom SE 261B v kanal SE 278A oz. SE 204C. Viden v isti liniji tudi en kamen med SE 284A in SE 207. Linija bi se res lahko nadaljevala še na severozahodno stranico zidu SE 333A oz. na njegov temelj, ki v loku zavije pod SE 222. Izkopana dl. 6,78 m, n. m. v. 22,30–21,30 m (vrh).

SE 230A

Vkop za zid SE 230 in SE 230B. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 252

Temelj zidu, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor S na severovzhodni strani, vzporeden z zidom SE 253. Grajen je iz grobo klesanih ploščatih lomljencev peščenjaka (vel. $0,50 \times 0,25 \times 0,10$ m do $0,18 \times 0,10 \times 0,04$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni so postavljeni v dve jasno izraženi lici, vmesni prostor pa zapolnjujejo manjši kamni in malta. Naslonjen na zidova SE 229 in SE 345A. Poteka nad kanalom SE 267, nanj naslonjena SE 269 in SE 238. Pod zdrobljeno opeko SE 238 je zid polkrožno poškodovan. Dl. 4,75 m, š. 1,10 m, ohr. v. do 0,40 m, n. m. v. 21,30–21,50 m (vrh).

SE 252A

Vkop za temelj zidu SE 252. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 253

Temelj zidu, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor SS na jugozahodni strani, vzporeden z zidom SE 252. Grajen je iz grobo obdelanih podolgovatih lomljencev peščenjaka (vel. $0,48 \times 0,30 \times 0,10$ m do $0,25 \times 0,25 \times 0,06$ m). Večji kamni so postavljeni v dve lici: jugozahodno lice je jasno izraženo, severovzhodno lice pa se je rahlo posedlo proti pobočju. Na jugovzhodni strani je razširjen za 5 cm. Prostor med lici je zapolnjen z vmesnimi manjšimi lomljenci nepravilnih oblik (vel. $0,25 \times 0,15$ m do $0,10 \times 0,07$ m), vezanih z obilo apnene malte. Zid je naslonjen na SE 229 in SE 345A. Izdelan direktno nad SE 269 in SE 267. Vkopan v SE 2A. Dl. 4,75 m, š. 0,90 m, ohr. v. 0,10–0,45 m, n. m. v. 21,74–21,91 m (vrh).

SE 253A

Vkop za temelj zidu SE 253. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 257 = SE 363

Prečni zid gospodarskega poslopja, tvori jugovzhodno steno skladišča in severozahodno steno prostora AA. Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ. Ostanki pod moderno teraso 3 in njeno škarpo so oštevilčeni kot SE 363, ostanki na moderni terasi 2 pa kot SE 257. Vezan na obodni zid poslopja SE 366 in SE 310, s katerim imata enako globoka temelja. Nanj je naslonjen zid SE 484. Gradnja zidu je prilagojena tlakom prostorov in pobočju, v katerega je bilo vkopano skladišče (vkop SE 363B na strani pobočja = SE 257A v skladišču). Na moderni terasi 3 je zid ohranjen pretežno pod nivojem tlakov prostora AA (rimske terase 4.). Grajen je iz grobo obdelanih lomljencev peščenjaka kvadrov, (vel. $0,44 \times 0,25 \times 0,16$ m do $0,20 \times 0,20 \times 0,10$ m), manj je ploščatih kamnov ($0,42 \times 0,25 \times 7$ m do $0,24 \times 0,17 \times 0,03$ m), vezanih z belo apneno malto, pri čemer so večji kamni postavljeni v dve jasno izraženi in ploski lici; položeni so plosko, redko pokončno, v bolj ali manj dolge vrste. V vmesni prostor so nametani kamni nepravilne oblike ($50 \times 25 \times 10$ cm do 15×10 cm), grušč (do 7×4 cm

(vsebnost 30 %) in obilo malte. Posebej jugozahodno lice v skladišču je ohranjeno do 3,36 m v višino (do n. m. v. 23,48 m), 2,48 m nad hodno površino (n. m. v. 20,98 m v vogalu) in 0,88 m v temelju pod hodno površino. Na višini 1,30 m nad tlakom (n. m. v. ok. 22,30 m) je zid razširjen za 10 cm z zobom. Zid je najbolj ohranjen (kv. 11/C2) na mestu, kjer se veže z zidovima SE 310 in SE 366 (n. m. v. 23, 51 m). Spodnji del temelja tu ni bil izkopen. Severozahodno lice v skladišču je skrbno izdelano, je ravno, vrste so različnih višin, ki ne potekajo vse po celi dolžini zidu, temveč dobršen del ohranjene dolžine. Na višini ok. 2 m so v razdalji ok. 3,5 m dve luknji – za oder za gradnjo objekta (v kv. 11/C1–2). Jugovzhodno lice (prostor AA) je ponekod nekoliko manj skrbno izdelano, saj je bilo kasneje zasuto. Cokel temelja SE 257 na jugovzhodni strani je širine 40 cm in zelo visoko (n. m. v. 21,44 m). Na vogalu s SE 366 = SE 310 je opazna odprtina za odvodnjavo iz prostora AA v kanal SE 422. Nekaj ogromnih kamnitih plošč v ruševini SE 438, SE 444 pod zidom v skladišču, bi lahko pripadalo delu zidu v višjem nadstropju. V kv. 7/C4 se temelj razširi za 0,92 m v ojačan vogal oz. se zalomi v prečni zid (SE 257C) in nato se še zalomi v prečni zid SE 257D, ki ga veže na zid SE 208. Skupni imajo tudi spodnji del temelja, ki je izdelan po celem zamiku od SE 257 do SE 257D. Dl. 14,75 m, š. zidu 0,80–0,85 m, š. temelja 1,26–1,32 m, ohr. v. do 3,10 m (na moderni terasi 2 le 1,25 m), n. m. v. od 20,83 m do 23,48 m (vrh), od 20,99 m do 21,08 m (dno na hodni površini).

SE 257A = SE 363B

Vkop za temelj SE 257, SE 257C in SE 257D, ki ga zapolnjuje polnilo SE 257B. V tlorisu viden na severozahodni strani temelja (0,44 m od zidu) in ob razširitvi oz. vogalu SE 257C in SE 257D. V profilu U oblike z ostrimi prehodi v navpično steno in ravno dno. Vkopan v geološko osnovo SE 2. Š. vsaj 1,86 m, gl. vsaj 0,88 m.

SE 257B

Polnilo vkopa SE 257A, zasutje iz svetlo rjave toge meljaste gline brez grobih sestavin. Naslonjeno na zid SE 257 = SE 257C = SE 257D s severozahodne strani. Podobno SE 2A ali SE 271.

SE 257C

Zid ali temelj položen v smeri SZ–JV, ojačitev jugozahodnega vogala zidu SE 257 v skladišču, s katerim je vezan kot jugozahodni zid prostora AA oz. severovzhodni zid hodnika M. Vezan s prečnim zidom SE 257D, skupni imajo tudi spodnji del temelja, ki je izdelan po celem zamiku od SE 257 do SE 257D. Večinoma je zid uničen z modernim vkopom SE 621. Najverjetneje se je nadaljeval do zidu SE 345 ali SE 625, toda višje. Grajen je iz grobo obdelanih kamnov peščenjaka (kvadrov in ploščate oblike, vel. $0,44 \times 0,25 \times 0,16$ m do $0,20 \times 0,20 \times 0,10$ m), vezanih z obilo apnene malte in gruščem (lomljenci 7×4 cm). Večji kamni so bili postavljeni

v ploski lici. Vmes so nametani kamni nepravilne oblike (50 × 25 × 10 cm do 15 × 10 cm). Pod SE 201, SE 233, nanj naslonjen zid SE 255. Zapolnjuje vkop SE 257A. Ohr. dl. 0,92 m, rek. dl. 4,5 m, š. 0,95 m, izkopana v. do 0,65 m, n. m. v. 20,78–20,92 m (vrh).

SE 257D

Prečni zid med skladiščem in gospodarskimi prostori, razširitev zidu SE 257 = SE 363. Prehod s stopnico med skladiščem in prostorom m. Grajen je iz ploščatih lomljencev peščenjaka (vel. 26 × 20 × 10 cm) in grobo obdelanih kvadrov (vel. 0,26 × 0,22 × 0,07 m) z vmesnimi manjšimi kamni (15 × 10 cm) in gruščem (5 × 4 cm). Vežano z belo apneno malto mešano s drobnimi prodniki (2 × 2 cm). Povezuje temelj SE 257 s prečnim zidom SE 257C in južni obodni zid poslopja SE 208B oz. SE 208C. Za 1,05 m pomaknjen proti jugovzhodu iz linije SE 257. Severozahodno lice proti skladišču je dokaj ravno, kamni so plosko položeni v vrsto. Ima močen spodnji temelj s širokim zobom (n. m. v. 20, 27 m), ki je širok kot globina tega zamika in se veže na spodnji temelj (SE 208F) obodnega zidu SE 208C. Ta spodnja razširitev je prekrita s polnilom SE 257B. Ni izkopano do dna. Na strani prostora M lice ni bilo izkopano, saj je ohranjeno pod hodno površino kot temelj.

Dl. 0,53 m, š. 0,95 m, š. temelja 1,05 m, izkopana v. do 0,5 m, n. m. v. 20,67–20,78 m (vrh).

SE 261A

Del jugozahodnega obodnega zidu gospodarskega poslopja, zelo poškodovano nadaljevanje zidu SE 208 ali njegovo popravilo. Zid je usmerjen JV–SZ, tvori prostor U na jugozahodni strani in kasnejši prostor FF na severovzhodni strani. Izdelan iz lomljencev peščenjaka nepravilnih zaobljenih oblik (vel. 0,48 × 0,25 × 0,17 m do 0,20 × 0,25 × 0,15 m), ploščatih kamnov (vel. 0,45 × 0,35 × 0,08 m do 0,15 × 0,13 × 0,04 m) in manjših kvadrov (vel. 0,15 × 0,08 × 0,08 m). Kamni različnih velikosti so položeni plosko z nepravilnimi ali bolj pravilnimi stranicami v jugovzhodno lice brez vrst. V polnilu med licema so poleg kamnov tudi posamični kosi opeke (10 × 10 cm, 1 %). Vežano je z malo bele apnene malte (z drobnim gruščem, vel. 1–8 cm) in rjavo čvrsto meljasto glino. Ohranjen nedvomno le temelj, v višino 3 do 4 kamne. V vogalu vezan s SE 261B, ki je plitvejši, in morda naslonjen na SE 208. Zid bi se lahko nadaljeval. Ohr. dl. 4,08 m, š. 0,92 m, ohr. v. 0,45 m, n. m. v. 21,37 m.

SE 261B

Zid ali temelj, zelo slabo ohranjen, morda močno poškodovan zid SE 333 ali bolje starejši SE 230 = SE 230B. Tvori prostor U iz jugovzhodne strani. Usmerjen SV–JZ, ni trdno grajen. Gradnja je popolnoma enaka gradnji zidu SE 261A, s katerim je v vogalu vezan. Ohranjen nedvomno le temelj, v višino le 1–3 kamne. Uničen je bil skupaj s celotnim spodnjim delom objekta (s SE 250). Naslonjen na kanal

SE 278A, preko katerega poteka. Loči zidova SE 333 in SE 333A. Presekan s SE 621. Ohr. dl. 2,48 m, š. 0,66 m, ohr. v. 0,45 m, n. m. v. 21,37–21,56 m (vrh).

SE 261C

Vkop za temelja zidu SE 261A in SE 261B. Oblika tlorisa L, oblika preseka U. Vkopan v SE 2.

SE 270

Prečni severozahodni obodni zid gospodarskega poslopja, in sicer skladišča. Zid s temeljem, z vkopom SE 270B in polnilom vkopa SE 270C, usmerjen SV–JZ. Temelj je zidan sočasno z obodnima zidovima SE 208C = SE 208E in SE 310, s katerima je vezan in ima tudi enako globoke temelje. Glede na pobočje se dno temelja spušča proti jugozahodu. Grajen je iz grobo obdelanih lomljencev peščenjaka, kvadratne oblike (vel. 0,40 × 0,30 × 0,10 m). Večji kamni so postavljeni v dve lici, ravni in ploski, s pravokotnimi stranicami kamnov navzven v vrstah različnih višin. Vmes so zatrpni manjši oglati lomljenci peščenjaka (vel. 0,15 × 0,10 × 0,03 m). Vežano z belo apneno malto z veliko vsebnostjo drobnega proda (pr. 4 cm). Notranje lice temelja ni ravno, temveč iz nepravilnih stranic kamnov, ki so položeni navpično in počez. Zunanje lice temelja pa je iz peščenjaka pravilnih pravokotnih stranic, ki so postavljeni plosko, brez ravnih pravilnih vrst. Zob temelja na severozahodni strani je 12 cm (n. m. v. 21,48–19,18 m) in na notranji strani 10 cm širok (n. m. v. 20,76 m do 19,08 m), ki padajo proti jugozahodu. V kv. 5/B3,4 ima temelj še dodaten zob, širok 0,18 m (na notranji strani) in je nižji od zgornjega zoba za 0,20 m (n. m. v. 18,88 m). Vhod iz dovozne poti je potekal v kv. 9/B1, v dolžini 4,85 m je zid zožen na širino 0,44 m. Ob straneh ima vhod dodana podporna vogalna kamna – večja obdelana kvadra peščenjaka (vel. 0,45 × 0,53 × 0,25 m na južni strani in vel. 0,44 × 0,36 × 0,27 m na severni strani, vrh n. m. v. 20,30 m in 20,17 m). Skozi vhod se je torej vstopalo v višini tamkajšnjega temelja (n. m. v. 19,90 m). Vhod je naknadno uničen z zazidavo SE 270A.

Dl. 17,39 m, š. zidu 0,60 m, š. temelja 0,82 m, š. spodnjega temelja 0,95 m, ohr. v. do 0,90 m, ohr. v. zidu 0,30 m, ohr. v. temelja 0,60 m, n. m. v. 21,23 do 19, 18 m (vrh).

SE 270B

Vkop ali jarek za zid SE 270 s polnilom SE 270C. V tlorisu linearen in enak poteku zidu oz. na zunanji strani je 1 m širši od zidu, na notranji pa le 0,45 m, v profilu U oblike s postopnim prehodom iz stene v dno. Izkopana dl. m, š. 2,20 m, gl. 0,75 m (na zunanji strani), 0,87 m (na notranji strani).

SE 270C

Polnilo vkopa za zid SE 270B. Zasutje iz svetlo sivo-rjave čvrste meljaste glinice z lomljenci peščenjaka oglatih nepravilnih oblik (vel. od 0,45 × 0,30 × 0,15 m do 15 × 10 × 5 cm; 10 %) in gruščem (3 × 2 cm, 7 %). Večji kamni (45 %)

zapolnjujejo vkop SE 270B v kv. 5/B5 na severozahodni strani zidu SE 270 tik pred vhodom v skladišče, so oglati, neobdelani in kar pogosti.

SE 272A

Zidana baza za podporni steber strešne konstrukcije skladišča. V tlorisu je pravokotne oblike, postavljena na nekoliko širšem pravokotnem temelju. Ob robove baze in temelja so postavljeni grobo obdelani večji kamni (kvadri vel. $0,75 \times 0,20 \times 0,20$ m do $0,31 \times 0,24 \times 0,18$ m), ki tvorijo dokaj ravno lice. Lice temelja je bolj nepravilno, izdelano tudi iz nepravilnih stranic kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši kamni nepravilne oblike (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,04$ m), v temelju tudi večji (do vel. $0,20 \times 0,16 \times 0,10$ m), nekaj manjših zaobljenih kamnov (4×3 cm) in zdrobljena opeka (10×5 cm, 12 %). Temelj in baza sta vezana z belo apneno malto. Sočasna z bazami SE 272B–F. Zapolnjuje vkop SE 272A1.

Dl. zgornjega dela 1,20 m, dl. temelja 1,65 m, š. zgornjega dela 0,76 m, š. temelja 0,99 m, skupna ohr. v. 0,40 m, v. temelja 0,20 m, ohr. v. baze 0,20 m, n. m. v. 20,85 m (vrh).

SE 272A1

Vkop za bazo za steber SE 272A. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi robovi v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 272B

Zidana baza za podporni steber strešne konstrukcije skladišča. V tlorisu je pravokotne oblike, postavljena na nekoliko širšem pravokotnem temelju. Ob robove baze in temelja so postavljeni grobo obdelani večji kamni (kvadri vel. $0,75 \times 0,20 \times 0,20$ m do $0,31 \times 0,24 \times 0,18$ m), ki tvorijo dokaj ravno lice. Lice temelja je bolj nepravilno, izdelano tudi iz nepravilnih stranic kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši kamni nepravilne oblike (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,04$ m), v temelju tudi večji (do vel. $0,20 \times 0,16 \times 0,10$ m), nekaj manjših zaobljenih kamnov (4×3 cm) in zdrobljena opeka (10×5 cm, 12 %). Temelj in baza sta vezana z belo apneno malto. Z ob temelja je na jugovzhodni strani širok 26 cm in visok 20 cm. Sočasna z bazami SE 272A, SE 272C–F. Zapolnjuje vkop SE 272B1. Na bazo se naslanjata tlak SE 275 in mlajši zid SE 622, ki jo uporabi kot del zidu – njen zahodni del kot del vzhodnega lica. Na površini je dokumentirana poškodba okrogle oblike, morda stojka SE 636A.

Dl. zgornjega dela 1,20 m, dl. temelja 1,65 m, š. zgornjega dela 0,76 m, š. temelja 0,99 m, skupna ohr. v. 0,46 m, v. temelja 0,20 m, ohr. v. baze 0,26 m, n. m. v. 20,86 m (vrh).

SE 272B1

Vkop za bazo za steber SE 272B. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi robovi v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 272C

Zidana baza za podporni steber strešne konstrukcije skladišča. V tlorisu je pravokotne oblike, postavljena na nekoliko širšem pravokotnem temelju. Ohranjen je le še temelj. Ob robove temelja so postavljeni grobo obdelani večji kamni (kvadri vel. $0,30 \times 0,15 \times 0,12$ m) in kamni nepravilnih oblik (vel. $0,20 \times 0,14 \times 0,10$ m). Lice temelja je bolj nepravilno, izdelano tudi iz nepravilnih stranic kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši kamni nepravilne oblike (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,04$ m), v temelju tudi večji (do vel. $0,20 \times 0,16 \times 0,10$ m), nekaj manjših zaobljenih kamnov (4×3 cm) in zdrobljena opeka (10×5 cm, 12 %). Temelj in baza sta vezana z belo apneno malto. Sočasna z bazami SE 272A–B, D–F. Zapolnjuje vkop SE 272C1. Vrh temelja je po površini zglajen in zravnčan z malto (destrukcija SE 272C2), na podlagi česar je mogoče predvidevati, da temelj nekaj časa ni bil več v uporabi kot baza za steber ostrejša, ampak je bil morda v uporabi skupaj z SE 275 kot tlak ali celo kot baza za stiskalnico.

Dl. 1,45 m, š. 1,20 m, ohr. v. 0,27 m, n. m. v. 20,48 m (vrh).

SE 272C1

Vkop za bazo za steber SE 272C. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi robovi v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 272D

Zidana baza za podporni steber strešne konstrukcije skladišča. V tlorisu je pravokotne oblike, postavljena na nekoliko širšem pravokotnem temelju. Ob robove baze in temelja so postavljeni grobo obdelani večji kamni (kvadri vel. $0,75 \times 0,20 \times 0,20$ m do $0,31 \times 0,24 \times 0,18$ m), ki tvorijo dokaj ravno lice. Lice temelja je bolj nepravilno, izdelano tudi iz nepravilnih stranic kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši kamni nepravilne oblike (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,04$ m), v temelju tudi večji (do vel. $0,20 \times 0,16 \times 0,10$ m), nekaj manjših zaobljenih kamnov (4×3 cm) in zdrobljena opeka (10×5 cm, 12 %). Temelj in baza sta vezana z belo apneno malto. Tu temelj ni bil odkopan. V višino je baza ohranjena dve do tri vrste kamnov. Sočasna z bazami SE 272A–C, E–F. Zapolnjuje vkop SE 272D1. Na jugovzhodni strani se na bazo naslanja kamnit element za stiskalnico SE 650. Na bazo se naslanja tlak SE 275, mlajša zidova SE 622A in SE 489. Na površini je dokumentirana poškodba ovalne oblike, morda stojka SE 640A.

Dl. zgornjega dela 1,20 m, dl. temelja 1,65 m, š. zgornjega dela 0,76 m, š. temelja 0,99 m, skupna ohr. v. 0,40 m, v. temelja 0,20 m, ohr. v. baze 0,33 m, n. m. v. 20,81 m (vrh).

SE 272D1

Vkop za bazo za steber SE 272D. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi robovi v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 272E

Zidana baza za podporni steber strešne konstrukcije skladišča. V tlorisu je pravokotne oblike, postavljena na nekoliko širšem pravokotnem temelju. Ob robove baze in temelja so postavljeni grobo obdelani večji kamni (kvadri vel. $0,75 \times 0,20 \times 0,20$ m do $0,31 \times 0,24 \times 0,18$ m), ki tvorijo dokaj ravno lice. Lice temelja je bolj nepravilno, izdelano tudi iz nepravilnih stranic kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši kamni nepravilne oblike (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,04$ m), v temelju tudi večji (do vel. $0,20 \times 0,16 \times 0,10$ m), nekaj manjših zaobljenih kamnov (4×3 cm) in zdrobljena opeka (10×5 cm, 12 %). Temelj in baza sta vezana z belo apneno malto. Temelj ni bil izkopan. V višino ohranjene do tri vrste kamnov, v temelju ena spodnja vrsta in nato na vrhu temelja je okoli zoba položena ena vrsta ploščatih tankih kamnov. Sočasna z bazami SE 272A–D, SE 272F. Zapolnjuje vkop SE 272E1.

Dl. zgornjega dela 1,20 m, dl. temelja 1,65 m, š. zgornjega dela 0,74 m, š. temelja 0,99 m, skupna ohr. v. 0,40 m, v. temelja 0,20 m, ohr. v. baze 0,26 m, n. m. v. 20,64 m (vrh).

SE 272E1

Vkop za bazo za steber SE 272E. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi robovi v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 272F

Zidana baza za podporni steber strešne konstrukcije skladišča. V tlorisu je pravokotne oblike, postavljena na nekoliko širšem pravokotnem temelju. Najbolje ohranjena baza od vseh šestih. Ob robove baze in temelja so postavljeni grobo obdelani večji kamni (kvadri vel. $0,75 \times 0,20 \times 0,20$ m do $0,31 \times 0,24 \times 0,18$ m), ki tvorijo dokaj ravno lice. Lice temelja je bolj nepravilno, izdelano tudi iz nepravilnih stranic kamnov. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši kamni nepravilne oblike (vel. $0,10 \times 0,10 \times 0,04$ m), v temelju tudi večji (vel. do $0,20 \times 0,16 \times 0,10$ m), nekaj manjših zaobljenih kamnov (4×3 cm) in zdrobljena opeka (10×5 cm, 12 %). Temelj in baza sta vezana z belo apneno malto. Baza sama (brez temelja) je bila v višino ohranjena dve do tri vrste kamnov. Sočasna z bazami SE 272A–E. Zapolnjuje vkop SE 272F1.

Dl. zgornjega dela 1,20 m, dl. temelja 1,80 m, š. zgornjega dela 0,75 m, š. temelja 1,20 m, skupna ohr. v. 0,48 m, v. temelja 0,20 m, ohr. v. baze 0,28 m, n. m. v. 20,49 m (vrh).

SE 272F1

Vkop za bazo za steber SE 272F. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi robovi v navpično steno in postopnim prehodom v ravno dno. Seka SE 2.

SE 277

Temelj prečnega zidu. Usmerjen SV–JZ, ločil je prostor T z jugovzhodne strani in prostor U s severozahodne strani. Ohranjen je le še temelj, v nadaljevanju se je morda nekoč navezoval na SE 328. Grajen je iz

neobdelanih lomljencev peščenjaka nepravilnih oblik (vel. $0,46 \times 0,16 \times 0,07$ m do $0,1 \times 0,1 \times 0,05$ m) in grobo obdelanih kamnov (vel. $0,2 \times 0,2 \times 0,1$ m) ter ploščatih kvadrov (vel. $0,50 \times 0,37 \times 0,08$ m), ki so postavljeni z ravno ploskvijo v dve neravni lici brez vrst, tudi počez in navpično v licu. Vmes so manjši kamni peščenjaka (vel. ok. $0,12 \times 0,10 \times 0,02$ m) vezani z obilo bele apnene malte (s prisotnostjo prodnikov vel. 4×2 cm). Zid je bil zgrajen v času nastanka SE 207, SE 208, s katerima je vezan. Uničenje zidu pa je v povezavi z gradnjo SE 215 ali njegovim popravilom. Pod SE 256, presekana s SE 621. Ohr. dl. 2,74 m, š. 0,93 m, ohr. v. temelja 0,28 m, n. m. v. 21,65 m (vrh).

SE 277A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 277. Ugotovljeno in določeno le v preseku P81, v sondi na severozahodni strani zidu, kjer je izkopano. V tlorisu linearne oblike, oblika profila U z ostrim prehodom v skoraj navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Dno pada po pobočju navzdol. Jarek zapolnjen s SE 277 in polnilom SE 277B.

SE 277B

Polnilo vkopa SE 277A za temelj zidu SE 277. Ugotovljeno in določeno le v preseku P81, v sondi na severozahodni strani zidu, kjer je izkopano. Podobno SE 2A ali SE 318, zato je v tlorisu težko prepoznavno.

SE 289A

Negativ pravokotne odprtine na zunanji strani zidu SE 208B tik nad temeljem (SE 208F). Odprtina je v obliki kvadra, zapolnjena s polnilom SE 289A1. Izdelana sočasno z zidom SE 208B s funkcijo odvodnjave ali drenaže. Dl. 0,30 m, š. 0,23 m, v. 0,18 m.

SE 289B

Negativ pravokotne odprtine na zunanji strani zidu SE 208B ob stiku zidov SE 208B, SE 208A in SE 228B ter tik nad temeljem (SE 208F). Odprtina je v obliki kvadra, zapolnjena s polnilom SE 289B1. Izdelana sočasno z zidom SE 208B in SE 208A s funkcijo odvodnjave ali drenaže. Dl. 0,26 m, š. 0,22 m, v. 0,18 m.

SE 310

Del severovzhodnega zunanjega ali obodnega zidu gospodarskega poslopja, zunanja stena skladišča. Dobro grajen zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Gradnja enaka drugim obodnim zidovom skladišča SE 270 in SE 363 = SE 257, na katere je vezan. V jugovzhodnem vogalu je vezan tudi na konstrukcijo kanala SE 422, na prečni zid SE 480 in zid SE 366 nadaljevanju ob gospodarskih prostorih. Zid je visoko ohranjen nad hodno površino skladišča, najvišje v kv. 11/C3, kjer se z njim spaja zid SE 363 enake gradnje. Veliki grobo obdelani kvadri in ploščati kamni so postavljeni plosko v dve ravni lici zidu, in sicer v vrste, ki pa ne potekajo po celotni dolžini zidu in niso enako visoke

(15–20 cm). Z izkopom nismo nikjer dosegli dna temelja, le v manjši sondi (gl. 0,4 m) je bilo odkopano valovito lice iz bolj nepravilnih lomljencev. Med lici so bili zatrpani manjši lomljenci nepravilnih oblik in vse je bilo vezano z obilo bele apnene malte. Zid tvori kanal SE 422 na jugozahodni strani. Zaradi pobočnega pritiska plasti se je nanj zrušila škarpa SE 309, zid je padel v notranjost skladišča (ruševina SE 423 in SE 438). V jugovzhodnem vogalu je bila na ohranjenem delu zidu večja kamnita plošča, ki bi lahko označevala odprtino ali prehod na zgornje dvorišče. Dl. 43,15 m, š. 0,65 m, ohr. v. večinoma 2,01 m do 2,75 m (nad hodno površino), n. m. v. od 22,71 m do 23,64 m (vrh), 20,70 m (dno).

SE 310B

Vkop za gradnjo temelja zidu SE 310. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2. Povezan s celotnim vkopom za skladišče.

SE 328

Prečni zid gospodarskega poslopja. Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ, poteka na dveh rimskih terasah. Tvori prostore I in O s severozahodne strani in prostora H in N iz jugozahodne strani. Gradnja zidu je prilagojena pobočju, nivojem poslopja in tlakom prostorov. Dno zidu in vrh temelja se spuščata po pobočju navzdol in s tem se spreminjajo tudi širina temelja in zidu ter ohranjenost. Grajen je iz lomljenčev peščenjaka različnih velikosti, večji kamni oglate štirikotne oblike (0,36 × 0,16 × 0,25 m do 0,21 × 0,17 × 0,12 m) in ploščate oblike (vel. 0,42 × 0,30 × 0,05 m do 0,24 × 0,16 × 0,06 m) so pretežno plosko, redko tudi pokončno postavljeni v dve lici. Vmesni prostor med stenami so zapolnili z manjšimi kamni (pr. 4–8 cm), vezanimi z belo apneno malto, premešano s prodniki. Na moderni terasi 3 je zid ohranjen pretežno pod nivojem tlakov rimske terase 4, v prostoru H je odkopano celotno lice, ki je v spodnjem delu temelja izdelano z zelo nepravilnim licem. Stranice kamnov v njem so kot drugje nepravilne oz. manj pravilne kot od zgornjega dela temelja, kjer so kamni skoraj pravih štirikotnih oblik, postavljeni skoraj v ravne vrste in v bolj ravno lice. Zob temelja je z obeh strani širok za 15–22 cm, v prostoru H se v dveh stopnicah niža (n. m. v. 24,17 do 23,62 m) do vrha temelja SE 330. Lice v prostoru I (rimska terasa 3) je drugačno, saj poteka nad starejšim nivojem tlaka, ki sovпада z nivojem zoba temelja (n. m. v. 23,92 do 23,56 m) Lice nad zobom je izdelano ravno iz bolj grobo obdelanih oglatih klesancev. Največja ohranjena višina nad temeljnim coklom je 0,85 m. V prostoru N je estrih SE 327 položen na zob temelja zidu SE 328 (n. m. v. 23,27 m, širine okoli 20 cm). Od mesta, kjer se SE 328 dotika s SE 330 proti jugozahodu, je zid ohranjen skoraj samo v temelju oz. v eni vrsti kamnov. Na jugovzhodni strani (prostor O) je zob enako širok in na isti višini, skozenj poteka kanal SE 348. Lice temelja je zelo nepravilno. V spodnjem delu na moderni terasi 2 (prostor R) je zid uničen, ampak se

logično sledi kot SE 277. Presekan z vkopom SE 405A v kv. 12/D3, s čimer je bil uničen stik z zidovi SE 366, SE 417 in SE 462. Čeprav je stik s SE 366 uničen, se po višini in širini temeljnega cokla na obeh zidovih vidi istočasna gradnja. Vežan z zidovi SE 330, SE 332, SE 329. Presekan s SE 325C. Pod SE 359, SE 322, SE 1. Stik z obodnim zidom SE 366, s katerim imata enako globoka temelja. Nanj so naslonjeni SE 476, SE 412, SE 327.

Rek. dl. 7,15 m, ohr. dl. 7,10 m, š. zidu 0,55 m, š. temelja 0,95 m, ohr. v. 1,20 m, n. m. v. 24,41 m do 23,08 m (vrh).

SE 328B

Vkop za temelj zidu SE 328. Oblika tlorisa linearna ob temelju zidu, oblika preseka U. Seka SE 394 in SE 2.

SE 329

Temelj zidu, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor N na jugozahodni strani in prostor R na severovzhodni strani. Zelo slabo ohranjen zid v eni do dveh linijah kamnov, ki so postavljeni v dve lici. Pod spodnjim robom terase 3 oz. škarpo SE 325, ki je legla na ostanke temelja, katerega je tako uničila. Zdi se vezan z SE 328 in SE 332.

Rek. dl. 3,75 m, rek. š. 0,53 m, ohr. v. do 0,27 m.

SE 329A

Vkop za temelj zidu SE 329. Oblika v tlorisu linearna, v profilu U. Seka SE 2 in SE 357.

SE 330

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor H iz jugovzhoda in prostor N s severozahodne strani. Grajen je podobno kot zidova SE 335 in SE 328 ob njem, na katera se naslanja. Severovzhodno lice v prostoru H je v celoti odkopano, ohranjeno sicer pod tlaki rimske terase 4. Večji kamni (peščenjakovi lomljenci) so s pravokotnimi (obdelanimi) stranicami postavljeni v plosko lice zgornjega dela temelja. Enako je izdelano jugozahodno lice, ki je bilo vidno nad tlakom prostora N, kot ravno in z vrstami, ki pa so različno visoke in večinoma ne potekajo po celi dolžini zidu. Ohranjeno v višino 0,58–0,78 m (nad tlakom). Temelj je izkopan le na severovzhodni strani in je grajen je iz večjih kamnov, ki so večinoma plosko postavljeni z nepravilnimi ali skoraj pravih stranicami v neravno lice brez vrst. Zob temelja je širok 0,26 m (n. m. v. 23,60 m), visok ok. 0,6 m. Temelj na jugozahodni strani ni izkopan, ampak nedvomno obstaja za podporo estriha SE 327 kot pri SE 335 in SE 328. Manjši kamni nepravilnih oblik in bela apnena malta zapolnjujejo sredico. Na severozahodni strani zidu sta bili zaradi učvrstitve temelja in izravnave prostora nasuti SE 396 in SE 394A. Dl. 3,85 m, š. zidu 0,60 m, š. temelja 0,86 m, zob temelja 0,26 m, ohr. v. 1,53 m, n. m. v. 24,21 do 24,32 m (vrh).

SE 330B

Vkop za temelj zidu SE 330. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U.

SE 332

Temelj zidu, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor O na jugozahodni strani in prostor R na severovzhodni strani. Zelo slabo ohranjen zid v eni do treh linijah kamnov. Večji, srednje veliki in tudi manjši lomljenci nepravilnih oblik so z bolj pravilnimi ali nepravilnimi stranicami postavljeni v neravno lice temelja. Vmes so zatrpani manjši kamni in nekaj malte. Pod spodnjim robom terase 3 oz. škarpno SE 325, ki je legla na ostanke temelja, katerega je tako uničila. Zdi se vezan s SE 230. Se naslanja na SE 328.

Izkopana dl. 2,60 m, rek. dl. 4,05 m, š. 0,60 m, ohr. v. do 0,4 m, n. m. v. 22,37 m (vrh).

SE 332A

Vkop za temelj zidu SE 332. Poteka ob liniji zidu. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2 in SE 353.

SE 333A = SE 333A1

Dvojni zid. Poteka v smeri SV–JZ. Tvori prostor FF na jugovzhodni strani in kasnejši prostor EE iz severozahodne strani. Zid iz grobo obdelanih kamnitih kvadrov in lomljenčev oglete oblike (vel. $33 \times 27 \times 20$ cm do $24 \times 15 \times 8$ cm), ploščatih kamnov ($36 \times 18 \times 8$ cm) in manjših kamnov nepravilnih oblik (10×7 cm). Zelo poškodovan zid ohranjen bolj ali manj le v temelju. Severozahodni zid je širok 58 cm (SE 333A), vzhodni ali zunanji pa 44 cm (SE 333A1), ki deluje kot ojačitev – dvojni vogal poslopja. Zid je grajen sočasno s temelji, ki so na notranji strani polkrožno ojačani; zob temelja je širok 10 cm in visok 20 cm (n. m. v. 21,14 m). Severozahodno lice je ravno, tvorijo ga ploske pravokotne stranice kamnov, ki so postavljeni v vrstah. Vezivo je bela apnena malta (slabo ohranjena). Zid SE 333A ima večje kamne postavljene plosko v lici (obe). Ohranjen v višino do 3 kamnov. Severozahodni temelj je iz kamnov z nepravilnimi stranicami v licu in v višino visok en kamen. Jugovzhodno lice (SE 333A1) ni odkopano. Zaradi slabe ohranjenosti odnosi s sosednjimi zidovi niso jasni, saj je v tem predelu bilo tudi veliko prezidav. Zdi se vezan s SE 222. Presekan s SE 333. Prostor FF kot simetrični prostoru D v prvi fazi. Ohr. dl. 1,75 m, š. 0,58 m in š. 0,44 m, ohr. v. do 0,48 m, n. m. v. 21,63 do 21,16 m (vrh).

SE 333A2

Vkop za zid SE 333A. Vezan na vkop zidu SE 222 in mogoče SE 230 = SE 230B.

SE 335 = SE 228

Prečni zid gospodarskega poslopja, del na moderni terasi 3. Glej opis pri SE 228.

SE 335B = SE 228A

Vkop za temelj zidu SE 335 = SE 228 na moderni terasi 3. Poteka ob temelju. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U.

SE 345 = SE 345A = SE 625

Prečni zid gospodarskega poslopja. Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ, poteka na treh rimskih terasah, zato se dno temelja spušča po pobočju navzdol. Tvori prostore F, K, SS in S s severozahodne strani in prostor AA iz jugozahodne strani. Na moderni terasi 3 označen kot SE 345, na moderni terasi 2 kot SE 345A in izjemno poškodovan ostanek v prostoru SS kot SE 625. Vezan na obodni zid poslopja SE 366, s katerim ima enako globok temelj, na zid SE 355. Vogal z zidom SE 355 je deloma poškodovan z jamo SE 485A skoraj do temelja. Da sta bila zidova povezana, se vidi na severovzhodni strani, kjer so neuničeni temelji ostali povezani. Nanj sta naslonjena zidova SE 252, SE 253, strukture in tlaki v prostoru K. Gradnja zidu je prilagojena pobočju, nivojem poslopja in tlakom prostorov. Dno zidu in temelja se spuščata po pobočju navzdol in s tem se spreminjajo tudi širina temelja in zidu ter ohranjenost. Podobna gradnja kot pri zidu SE 229, SE 228 = SE 335, SE 355. Na moderni terasi 3 je zid ohranjen pretežno pod nivojem tlakov rimske terase 4. Lice v prostoru F je odkopano v celoti. Zid je grajen iz peščenjakovih lomljencev, vezanih z obilo bele apnene malte. Lice zgornjega temelja je sestavljeno iz pravilno odsekanih in grobo obdelanih stranic kvadrov ali lomljencev, oglete štirikotne oblike (vel. $0,42 \times 0,20 \times 0,15$ m do $0,30 \times 0,17 \times 0,10$ m) ter ploščate oblike (vel. $0,25 \times 0,17 \times 0,07$ m). Na enak način je izdelan tudi edini del zidu, ki ni bil zasut, to je lice v prostoru K rimska terasa 3 na jugovzhodni strani, ohranjeno v višino 0,92 m nad hodno površino in ometano (SE 464). Vmesni prostor med lici je zapolnjen z nepravilnimi manjšimi kamni in obilo apnene malte. Spodnji del temelja je izdelan iz neobdelanih kamnov manj pravilnih oblik ($0,75 \times 0,30 \times 0,10$ m do $0,13 \times 0,10 \times 0,03$ m) in manj ravnim licem iz večjih kamnov, postavljenih plosko, pokončno in poševno. Kamni niso postavljeni v vrstah, pač pa se stopničasto prilagajajo pobočju. Odkopan je v globino le do n. m. v. 0,28 m, širine 1,20 m, ima zob temelja širok 0,25 cm v prostoru F (n. m. v. 23,62–23,16 m), ki se nadaljuje tudi v prostor K (n. m. v. 22,77 m). Zid brez temelja je širine 0,82 m. V prostoru AA je lice odkopano le v predelu ob prostoru K, verjetno je pod nasutji prostora potekal zob temelja kot v prostoru FF. V kv. 11/D1 so kamni postavljeni v zidu tako, da bi lahko nek kanal potekal skozi zid iz prostora F v AA. Na rimski terasi 2 je zid zelo slabo ohranjen, le v spodnjem temelju (SE 345A), ki je zelo poškodovan in v višino ohranjen le enega do tri kamne. Zaradi slabe ohranjenosti bi bil lahko SE 625 (dl. 0,80 m) njegovo nadaljevanje, celo do zidu SE 208B, kjer je morda uničen z vkopom SE 621.

Ohr. dl. 14,51 m, rek. dl. 15,23 m, š. zidu 0,82 m (SE 345), š. temelja 1,20 m (SE 345), 1,15 m (SE 345A), 1,26 m (SE 625), ohr. v. do 1,86 m (SE 345), do 0,25 m (SE 345A), do 0,17 m (SE 625), n. m. v. od 24,06 do 22,77 m.

SE 345B

Vkop za temelj zidu SE 345 = SE 345A = SE 625. Postopoma pada po pobočju navzdol. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U, seka SE 2 in SE 434C.

SE 355

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor F iz jugozahoda in prostor K s severovzhodne strani. Grajen je podobno kot zidova SE 345 in SE 229 ob njem. Severovzhodno lice v prostoru F je v celoti odkopano, ohranjeno sicer pod tlaki rimske terase 4. Grajen je iz lomljenцев peščenjaka različnih velikosti, vezanih z obilo apnene malte. Na zunanji strani lica zgornjega dela temelja so plosko postavljeni večji grobo obdelani kvadri in ploščati lomljenci s pravokotnimi stranicami ($0,30 \times 0,20 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,10 \times 0,15$ m). Na enak način je izdelan tudi edini del zidu, ki ni bil zasut, to je lice v prostoru K rimska terasa 3 na jugozahodni strani, v skoraj ravno lice z vrstami različnih višin. Lica kamnov so bila tu še bolj skrbno obdelana. Vmesni prostor je bil zapolnjen z manjšimi kamni in malto. V stiku s SE 345 je poškodovan z modernim vkopom SE 485A, toda na severovzhodni strani je vidno, da je z zidom SE 345 vezan, saj sta neuničena temeljna cokla ostala povezana. Spodnji temelj v prostoru F je visok kot jugovzhodni temelj zidu SE 345 (v višino 2–3 kamne ali 0,3 m, n. m. v. 23,16 m) in iste gradnje s skoraj pravilnimi in nepravilnimi stranicami kamnov v neravno lice brez vrst. Tu je nekako SE 394 naslonjena na temelj, vkop in zasutje nista vidna. Na jugozahodni strani (v prostoru K) je bilo lice zidu prekrito z ometom SE 356 = SE 474. Ob zidu se spuščajo stopnice SE 470. Zid SE 355 je naslonjen na zid SE 229, saj je delno (v dolžini 0,15 m) sezidan nad zobom njegovega temelja. Na jugozahodni strani zidu je zob temelja podobne širine kot na severovzhodni strani, odkopan pa je le v skrajnem delu zidu ob stiku s SE 345. Nad njim je postavljena škarpa SE 317. Dl. 5,50 m, š. 0,55 m, ohr. v. do 1,39 m, n. m. v. 23,97 do 24,44 m (vrh).

SE 355A

Vkop za temelj zidu SE 355. Oblika tlorisa linearna, oblika profila U s postopnim prehodom v navpično steno in ostrim prehodom v ravno dno.

SE 363 = SE 257

Prečni zid gospodarskega poslopja, tako skladišča kot prostora AA. Del pod korono moderne terase 3. Glej opis pri SE 257.

SE 363A = SE 257A

Vkop za temelj zidu SE 363. Viden jugovzhodno od zidu, na koroni moderne terase 3, v prostoru AA. Vkopan v SE 2. Del večjega vseka v pobočju za skladišče.

SE 363B

Polnilo vkopa SE 363A za temelj zidu SE 363 na jugovzhodni strani, v prostoru AA. Vsebuje veliko kamnov različnih velikosti in peščen melj rjave barve. Potekal je nad temeljnim coklom zidu SE 257. Izkopana dl. 0,8 m, š. 0,6 m, db. 0,4 m.

SE 365

Zunanji zid gospodarskega poslopja, jugovzhodna stena prostora D. Zid v smeri JZ–SV. Grajen je iz peščenjakevega lomljenca – oglate in ne ravno pravilne štirikotne oblike ($0,22 \times 0,17 \times 0,12$ m do $0,19 \times 0,15 \times 0,08$ m); večinoma so kamni ploščati ($0,40 \times 0,17 \times 0,06$ m do $0,27 \times 0,25 \times 0,05$ m). Vezan z obilo bele apnene malte. Vsi kamni so položeni na daljšo stranico v dve ravni lici. Stranice kamnov v licu so bile pravilno odsekane, na notranji strani zida, katera ni vidna, pa imajo nepravilne oblike. Sredina zidu je zapolnjena z manjšimi kamni (pr. približno 0,10 m). Omet je ohranjen na obeh licih zidu: stenski omet SE 365C na severozahodni strani in fasadni omet SE 365D na jugovzhodni, kjer se vidi, kako pada s zunanjim pobočjem. Na severovzhodnem robu pa je zid spojen s podobnim SE 399. Vogal s SE 399 ima velike ploščate vogalne kamne kvadroidne oblike – gre za pravi vogal stavbe. Temelj ni izkopan. Zid je na jugozahodni strani presekan s SE 462 in SE 313, z zunanjo vrsto kamnov je za 0,3 m podaljšan tako, da objema vogal SE 462/SE 333. Zid SE 365 malo odstopa od linije zidu SE 333. Prekrit s SE 311. Ohr. dl. 2,94 m, š. zidu 0,48 m, ohr. v. 0,60 m (nad temeljem), n. m. v. 24,47 m (vrh), 23,91 m (dno).

SE 365B

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 365. Oblika tlorisa linearna in poteka ob temelju, oblika profila U z ostrimi prehodi. Vkopan v SE 426 oz. SE 446, SE 318 in SE 2. Dl. 2,94 m, š. 0,48 m.

SE 365C

Stenski omet belo sive barve na severozahodni strani zidu SE 365. Omet je mešan s peskom. Nahaja se približno 0,58 m pod interfaccijo uničenja in sega navzdol nekje do hodnega nivoja SE 446 v 1. fazi. Prekriva 50 % površine ohranjenega lica zidu. Db. 1–2 cm.

SE 365D

Fasadni omet sivo-bele barve, ohranjen na 5 % jugovzhodnega lica zidu SE 365. Na dnu sega do nivoja SE 318 in pada po pobočju navzdol. Db. 1 cm.

SE 366

Del severovzhodnega zunanjega ali obodnega zidu gospodarskega poslopja, zunanja stena gospodarskih prostorov AA, F, G in H. Dobro grajen zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Gradnja podobna gradnji drugih obodnih zidov poslopja SE 208B in SE 310, njegovo nadaljevanje proti severozahodu v skladišču. Zid je masivno in trdno grajen.

Veliki grobo obdelani kvadri ($0,32 \times 0,25 \times 0,18$ m do $0,18 \times 0,15 \times 0,10$ m) in ploščati kamni s pravokotnimi stranicami ($0,37 \times 0,33 \times 0,07$ m do $0,21 \times 0,07$ m) so postavljeni plosko, posamezni tudi pokončno, v dve ravni lici zidu in zgornjega dela temelja, in sicer v vrste, ki pa ne potekajo po celotni dolžini zidu in niso enako visoke (15–20 cm). Med lici so v notranjost zidu nametani manjši kamni peščenjaka nepravilnih oblik (pr. ok. 0,12 m). Vežano je z obilo apnene malte, ki vsebuje ok. 25 % drobnega peščenjaka (pr. 1–5 cm). V kv. 12/A3 je na zgornji površini zidu v malti viden odtis caligae. Spodnji temelj je drugačen, grajen je iz lomljencev manj pravilnih oblik, ki so postavljeni v neravno lice. Le zgornja vrsta temelja je skrbno prekrita s ploščatimi kamni bolj pravilnih oblik. Cokli so bili odkopani na obeh straneh zidu na različnih širinah in višinah. Na zunanji strani je zob temelja izredno širok 0,6 m, globok 0,7 m in se niža proti severozahodu (n. m. v. 24,18 m do 23,73–23,64 m). Pod kaskadami SE 450 se zob zoži na 0,14 m. Od vogala s SE 417 do sredine kv. 12/C3 je zid ohranjen samo v najširšem temelju (skupna širina 1,53 m, dolžina 3,98 m). Proti severozahodu je ohranjen tudi višji del zidu, ki na zunanji strani že predstavlja steno poslopja, na notranji pa le zgornji del temelja pod tlaki prostorov. Drugi temeljni cokel je na zunanji strani višji za 0,5 m (n. m. v. do 24,67 m) in širok 0,14 m (skupna širina 0,80 m). Nato se zid dvigne za 0,3 m (n. m. v. 24,92 m) in zoži še za 0,14 m (širina 0,5 m). Najvišji del zidu je ohranjen le v dolžini ok. 1.40 m (kv. 12/A2–3). Na jugozahodni, notranji strani v prostoru AA je izdelan vsaj en cokel temelja (spodnji verjetno ni bil odkopan), ki je širok 28 cm (n. m. v. 23,30 m); v prostoru F je spodnji temelj visok le kamen ali dva in širok ok. 10–30 cm (n. m. v. 23,64–23,82 m); srednji temelj je širok ok. 18 cm (n. m. v. 24,33 m). V prostoru G in H je spodnji temelj podoben kot na drugi strani (n. m. v. 24,45 m) in širok v povprečju 15 cm do 40 cm v vogalu s SE 229, s katerim je v temelju povezan. Spodnji temelj (širok 14 cm, n. m. v. 24,10 m), ki je ohranjen še nekaj cm od zidu SE 417 se konča z vogalom, ki bi kazal na povezanost s SE 328, saj imata enako širino in višino temeljnega cokla. V kv. 12/D3 je zaradi vkopa SE 405A uničena povezana z zidovi SE 328 in SE 462. Zid SE 417 prekriva spodnji temeljni cokel in se s temeljem naslanja na zid SE 366. V kv. 12/C2 se nanj naslanja temelj SE 335 s temeljem na isti višini. Na vogalu s SE 363 je na severovzhodni strani zidu vidna kvadratna odprtina za odvodnjavo iz prostora AA v kanal SE 422. Zid tvori kanal SE 422F na jugozahodni strani. Dl. 20,25 m, š. zidu 0,70 m, v./db. 1.83 m, ohr. v. do 1,83 m, n. m. v. od 24,92 do 23,60 m (vrh).

SE 366B

Vkop za temelj zidu SE 366. Ob liniji temelja zidu, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 394 = SE 318.

SE 367

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor G iz jugozahoda in prostor L s severovzhodne strani. Grajen je podobno kot zidova SE 335 in SE 229 ob njem. Severovzhodno lice v prostoru G je v celoti odkopano, ohranjeno sicer pod tlaki rimske terase 4. Grajen je iz lomljencev peščenjaka različnih velikosti, vezanih z obilo apnene malte. Lice zgornjega dela temelja v prostoru G je oblikovano iz peščenjakovih lomljencev in grobo obdelanih kvadrov različne velikosti (od $0,50 \times 0,31 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,05 \times 0,08$ m). Na zunanji stranici so kamni pravilno lomljeni v oglato štirikotno obliko, postavljeni so plosko na daljšo stranico. Pravi zid nad hodno površino je ohranjen le ob mozaiku SE 374/SE 375 in še ta ne sega nad višino mozaika. Ohranjen je v višini dveh vrst (v. 0,35 m), umaknjen je ok. 10 cm od severovzhodne stranice zgornjega temelja (širina zidu 0,75 m). Lice ima izredno ravno in stranice kamnov v njem so zelo pravilno pravokotne, obdelane in približno enake višine. Lice spodnjega temelja je neravno z nepravilnimi stranicami kamnov in brez vrst. Prostor med obema licema je zapolnjen s kamni nepravilne oblike in malto. Temelj zidu je na severozahodni strani (prostor G) širši za 0,27 m, globok 0,60 m; spodnji na jugozahodni strani (prostor L) je v isti višini kot cokel zidu SE 229 in širok 10–20 cm (n. m. v. 22,3 m). Na višini 0,80 m od temeljnega zoba v prostoru G je izdelan estrih (SE 375) z mozaikom (SE 374). Pod pravim kotom se naslanja na prečni zid SE 335, ki ima cokel temelja nižji za 15 cm. Na severozahodni strani poteka preko temeljnega cokla zidu SE 229. Na jugozahodno lice sta naslonjeni strukturi SE 340 in SE 339. Dl. 8,50 m, š. zidu 0,85 m, š. temelja 1,70 m, ohr. v. do 1,55 m, n. m. v. 24,38 do 24,06 m (vrh).

SE 367B

Vkop za temelj zidu SE 367. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 394 in SE 2.

SE 399

Zunanji zid gospodarskega poslopja, severovzhodna stena prostora D. Zid v smeri JV–SZ. Grajen je iz peščenjakovega lomljenca – oglate in ne ravno pravilne štirikotne oblike ($0,30 \times 0,30 \times 0,15$ m do $0,15 \times 0,05 \times 0,10$ m); vezan z obilo bele apnene malte. Vsi kamni so položeni na daljšo stranico v dve ravni lici, brez vrst. Sredina zidu je zapolnjena z drobnimi kamni (pr. približno 0,10 m). Vežan s sočasnim zidovoma SE 365 in SE 417. Vogal s SE 365 ima velike ploščate vogalne kamne kvadroidne oblike. Na severovzhodni strani zidu je temeljni zob iz zelo nepravilno postavljenih lomljencev nepravilnih oblik. Omet je ohranjen na obeh licih zidu: stenski omet SE 399C na severovzhodni strani in fasadni omet SE 399D na jugozahodni. Temelj ni izkopan. Prekrit s SE 311 in SE 311A. Presekan z jamo SE 432A. Dl. 4,40 m, š. 0,50 m, ohr. v. 1,13 m, n. m. v. 24,92 m (vrh), 23,79 m (dno).

SE 399B

Vkop za temelj SE 399, poteka ob samem robu temelja. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Vkopan v SE 318 in SE 2.

SE 399C

Stenski omet na jugozahodni strani zidu SE 399. Ohranjen na dnu na podobnem nivoju kot SE 417C in SE 365C – nekako do nivoja SE 446. Db. 1–2 cm.

SE 399D

Fasadni omet na severovzhodni strani zidu SE 399. Ohranjen je zelo visoko oz. dno ometa zelo visoko glede na globino zidu, saj je ohranjen do nivoja pobočja, v katerega je bil zid vkopan. Db. 2 cm.

SE 417

Zunanji zid gospodarskega poslopja, severozahodna stena prostora D. Zid v smeri JZ–SV. Grajen je iz kamnov različnih velikosti, vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni (0,70 × 0,35 × 0,20 m do 0,35 × 0,25 × 0,15 m) so postavljeni v dve ravni lici zidu, medtem ko so manjši (0,50 × 0,10 × 0,05 m) postavljeni v notranjem delu zidu. Del zida je uničen z vkopom SE 405A, pri čemer je bil uničen stik s SE 366, SE 462, SE 328. Najverjetneje je bil naslonjen na zid SE 366, saj poteka nad njegovim širokim temeljem. Globina zidu sicer sovпада z globino oz. dnom temelja SE 366. Na zunanji strani je nanj naslonjena kamnita drenaža SE 417D. Severozahodna stranica zidu izdaja morebitne prezidave. V spodnjem delu ima kot nekaj cm širok temeljni zob, katerega vrh pada od stika s SE 399 proti SE 366 in se konča pred temeljem njim (ok. 20–30 cm). Ta del ima v lice postavljene kamne zelo nepravilnih oblik, niti ne vse plosko in lice je zelo neravno. Nad njim so tudi kamni zidu nekoliko čudno postavljeni z različnimi velikostmi in oblikami stranic. Višji del zidu neposredno nad SE 366 je pa izdelan zelo lepo s kamni večinoma ploščatih štirikotnih oblik, postavljeni plosko v bolj ravno lice. Na jugovzhodni strani je težje opazovati lice zaradi ometa, toda ni opaziti nekih razlik v gradnji kot na drugi strani. Omet je ohranjen na obeh licih zidu: stenski omet SE 417C na jugozahodni strani in fasadni omet SE 417D na severozahodni, kjer se vidi, kako pada z zunanjim pobočjem. Na severovzhodnem robu je zid spojen s podobnim SE 399 z zelo nepravilnim vogalom. Temelj ni izkopan. Prekrit s SE 311 in SE 311A.

Dl. 2,20 m, š. 0,52 m, ohr. v. do 0,78 m, n. m. v. 24,71 m (vrh), 23,99 m (dno).

SE 417B

Vkop ob robu temelja zidu SE 417 Vkopan v plasti SE 318 in SE 2. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U.

SE 417C

Stenski omet bele barve na jugovzhodni strani zidu SE 417. Nad hodnim nivojem SE 446, vezan z ometom SE 399C. Db. do 2 cm.

SE 417D

Drenaža oz. polnilo vkopa za temelj zidu SE 417. Polnilo je kamnito iz peščenjakovih lomljencev nepravilnih oblik, ki so nametani v 30–40 cm širokem pasu oz. jarku na severozahodni strani zidu, kjer je bil hodni nivo višji. Dl. 2,20 m, š. 0,30–0,40 m.

SE 486 = SE 229

Del zidu SE 229. Vrhnji del zidu nad hodno površino rimske terase 3. Glej opis tam. Ohr. dl. 1,94 m, š. 0,52–0,86 m, ohr. v. 0,23 m, n. m. v. 24,51 m.

SE 625

Slabo ohranjen del prečnega zidu SE 345 = SE 345A = SE 625. Ohranjen le v temelju. Glej opis SE 345.

SE 644

Podporni zidek ob severozahodni steni (SE 310) skladišča. Zid poteka v smeri SV–JZ, naslanja se na zid SE 310 in je postavljen na geološko osnovo SE 2. Temelja ni. Zidek tvori le ena vrsta grobo klesanih kamnov (skoraj oblike kvadra, vel. ok. 0,41 × 0,20 × 0,15 m), ki z daljšo, pravokotno in ravno stranico tvorijo tri ploska lica (torej na severozahodni, jugovzhodni in jugozahodni strani zidu). Med večje kamne ob straneh so nametani manjši lomljenci nepravilnih oblik (vel. 0,18 × 0,10 m). Vezano z belo apneno malto. Podoben zidu SE 483. Dl. 1,24 m, š. 0,50 m, v. 0,15 m, n. m. v. 21,00 m (vrh).

SE 644A

Vkop za zid SE 644. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2.

SE 645

Zunanji zidek ob skladišču. Poteka v smeri JV–SZ in se nadaljuje od zidu SE 310 proti severozahodu. Zidek tvori le ena vrsta kamnov. Večji grobo obdelani lomljenci peščenjaka so s pravokotno stranico postavljeni v skrbno izdelano severovzhodno in jugozahodno lice. Vmes so nametani manjši kamni nepravilnih oblik in vse je vezano z apneno malto. Globina ni znana, ker ni izkopano. Verjetno tvori predprostor pred vhodom v skladišče in s tem podaljša kanal SE 422 na jugozahodni strani.

Dl. 0,62 m, š. 0,52 m, v. do 0,28 m, n. m. v. 21,10 m (vrh).

SE 645A

Vkop za zidek SE 645. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2.

Plasti in strukture po prostorih

Prostor AA

SE 364A

Spodnja podlaga za tlak v prostoru AA. Podobna SE 364 nad njo. Nasutje iz pokonci postavljenih peščenjakovih lomljencev nepravilnih oblik in srednje velikosti (20–30 cm), ki so večji od kamnov v SE 364 in manjši od kamnov v SE 358. Kamni so bili zloženi poševno, na krajšo stranico in odklonom proti jugozahodu. Prostor med kamni je zapolnjen rjavo rahlo meljasto zemljo (podobno kot v SE 364). Na jugozahodu se plast izgublja z robom 3. terase, proti jugozahodu uničena z gradnjo škarpe SE 325 = SE 325A, SE 325B. Odstranjena le deloma v prečni sondi. V tlorisu zavzema enako površino kot SE 364.

Ohr. dl. 6,50 m, ohr. š. 3,25 m, db. ok. 0,5 m.

SE 364

Podlaga za tlak v prostoru AA. Vmesno nasutje iz pokonci postavljenih manjših kamnov nepravilnih oblik (0,15 × 0,10 × 0,05 m do 0,17 × 0,13 × 0,10 m). Kamni so bili zloženi v vrstah poševno, na krajšo stranico in odklonom proti jugozahodu. Prostor med kamni je zapolnjen z rjavo rahlo meljasto zemljo (svetlejšo od SE 358). Na jugozahodu se plast izgublja z robom 3. terase, proti jugozahodu uničena z gradnjo škarpe SE 325 = SE 325A, SE 325B. Odstranjena le deloma v prečni sondi. Zgornji nivo plasti je v višini vrha temeljnega cokla zidu SE 366. V sestavi ni najdb. Ohr. dl. 6,50 m, ohr. š. 3,25 m, db. 0,52 m, n. m. v. 23,24 m (vrh), 22,72 m (dno).

SE 358

Podlaga za tlak v prostoru AA. Nasutje iz večjih peščenjakovih lomljencev (vel. 0,50 × 0,32 × 0,17 m do 0,35 × 0,22 × 0,27 m do 0,20 × 0,17 × 0,15 m), ki so bili zloženi poševno, na krajšo stranico in odklonom proti jugozahodu. Med kamni je prostor zapolnila rjava rahla meljasta prst. Nasutje je leglo na cokol temelja zidu SE 366. Proti jugozahodu ni znano, do kje je segala plast, saj je bila del uničen z gradnjo škarpe SE 325 = SE 325A, SE 325B, SE 434 za teraso 3. Odstranjena deloma ročno. V plasti ni najdb. Ohr. dl. 6,14 m, ohr. š. 3,55 m, db. do 0,76 m, n. m. v. 23,72 m (vrh), 22,96 m (dno).

SE 432B

Podlaga za tlak v prostoru AA. Spodnji del plasti SE 432A. Nasutje iz drobnega zelo ostrorobega gruščca (2–10 cm) in vmesne rjave rahle meljaste prsti (podobne kot v SE 358). Ohr. dl. 6,14 m, ohr. š. 3,55 m, db. do 20 cm.

SE 432A

Podlaga za tlak v prostoru AA. Podlaga za estrih SE 432, izdelana iz malte, premešana z veliko proda (do 70 %). Močno poškodovano z modernim orananjem. Ohr. dl. 3,00 m, ohr. š. 2,10 m, db. do 15 cm.

SE 432

Estrih v prostoru AA, ohranjen v vogalu med zidovoma SE 345 in SE 366. Od zidu SE 345 ga deli stenski omet SE 433, ki se z njim spaja. Izdelan iz malte, premešana z drobno opeko in peščenjakovim prodom. Delno ohranjena zgornja površina je gladka in rjave barve. Fin estrih je legel na podlago SE 432A. Odkrit pod SE 408A. Močno poškodovan. Ohr. dl. 1,62 m, ohr. š. 1,40 m, db. 3–5 cm, n. m. v. 24,17 m (vrh), 24,12 m (dno).

SE 433

Stenski omet na jugovzhodni steni prostora AA. Pokončno nalita malta, premešana z drobnimi kamenčki (25 %; pr. 7 cm) in drobljeno opeko (10–15 %; pr. do 4 cm). Vzorec PN OST 147. S svojo daljšo stranjo je struktura položena v smeri JZ–SV. V spodnjem delu je spojena z estrihom SE 432 in SE 432A, na svoji vzhodni strani je naslonjena na zid SE 345. Ohranjena dolžina odgovarja dolžini ohranjene najvišje vrste zidu SE 345. Omet bi lahko predstavljal del ometa, ki je bil nanesen na stenah celotnega prostora ali zaradi večje debeline le na območju prehoda. Ohr. dl. 0,95 m, db. 0,26 m, ohr. v. 15 cm, n. m. v. 24,38 m (vrh).

Prostora F in G

SE 387

Zemljena peščena plast rumene barve z drobcu malte, verjetno ostanek estriha ali podlaga za tlak v prostoru G. Tanka plast ali nasutje, nastala pri gradnji, ali starejša hodna površina. Obstaja povezava s SE 382. Prekrila ilovnato podlago SE 394. Pod SE 382 in SE 321. Mogoče gre le za ostanek plasti SE 382 na območju kv. 12/B2, kjer je ta podlaga za tlak uničena do dna. Izkopana le deloma. Dl. 4,65 m, š. 2,85 m, db. do 5 cm.

SE 382

Kamnita podlaga za maltni estrih in mozaični tlak v prostorih F in G. Več plasti nasutij kamnov različnih velikosti, izdelane v istem trenutku. V spodnjem delu so postavljeni večji kamniti bloki peščenjaka (vel. od 0,40 × 0,40 × 0,17 m do 0,30 × 0,20 × 0,10 m), večinoma so postavljeni na nož, pod kotom ok. 20 stopinj proti severozahodu. V zgornjem delu so uporabljeni manjši kamni (0,15 × 0,20 × 0,10 m) ter več drobnih in manjših kosov malte (verjetno ostanek uničenega estriha). Prostor med kamni zapolnjen z rumenim meljastim peskom in delci malte. Podlaga je položena na plast SE 394. V kv. 12/B–D2 plast ni ohranjena, saj se moderna keramika nahaja do spodnjega dela SE 382. Morda na tem delu celo ni obstajala. Pod njo sta nasutje SE 387 in vkop SE 380A s polnilom SE 380 iz kamnov podobne velikosti kot SE 382. Ohr. dl. 6,84 m, ohr. š. 3,54 m, db. 0,80 m, n. m. v. 24,50 m (vrh), 23,70 m (dno).

SE 378

Maltna podlaga za mozaik v prostoru G. Ohranjeni del v zahodnem vogalu prostora G, na katerem leži veliko

razsutih mozaičnih kock. Leži ok. 1,50 m oddaljen od SE 374 in SE 375, s katerima je v preteklosti tvoril celoto. Uničeno z rigolanjem in obdelavo teras. Ohr. dl. 2,00 m, ohr. š. 2,00 m, db. 0,11 m, n. m. v. 24,82 m (vrh).

SE 375

Maltna podlaga (estrih), v katero je vložen mozaični kanal v prostoru G. Izdelan je iz malte, premešane z zdrobljeno opeko (15–20 %, pr. 2–4 cm), in peščenjakovega proda (pr. 2–10 cm). V zgornjem delu estriha so v smeri V–Z, pravokotno na ohranjeni kanal na severni strani, štiri odtisi velikih tesser, ki kažejo na pravokotni kanal, obrnjen proti jugovzhodu. Estrih je položen na zid SE 367. Mogoče je blok rahlo premaknjen iz originalnega mesta, saj že sega čez zid SE 367 proti jugozahodu. Verjetno uporabljen kot spoliya pri gradnji moderne škarpe SE 317. Ohr. dl. 2,04 m, ohr. š. 1,27 m, db. 20 cm

SE 374

Mozaik v prostoru G. Mozaične kocke so iz belega apnenca (vel. $2,5 \times 2,5 \times 4,5$ cm, oblike manjših kvadrov) in so vložene v estrih SE 375 s kvadratno stranico navzgor. V smeri S–J je bil tlakovani kanal, širine 0,3 m za nekaj cm nižji od površine preostalega mozaika (ohr. v dl. 0,80 m). Mozaične kocke, ki so postavljene ob rob kanala, so daljše ($6 \times 4 \times 7-8$ cm). Vse mozaične kocke nimajo pravilnih oblik. Pod SE 317 in SE 321. Ohr. dl. 1,40 m, ohr. š. 1,03 m, db. 2,5 cm, n. m. v. 24,74 m (vrh).

Prostor H

SE 396

Nasutje svetlo rjavega togega melja z nekaj keramike in drobnimi kamni. Plast je nastala kot izravnava hodne površine. Nahaja se na severovzhodni strani zidu SE 330 in je premešana plast SE 394 (kolvij). Na dnu je tanek plast drobcev malte, ki jo loči od spodnjega nasutja. Dl. 3,75 m, š. 1,15 m, n. m. v. 24,12 m (vrh), 23,85 m (dno).

SE 394A

Na severovzhodni strani zidu SE 330 so zaradi učvrstitve temelja nasute plasti SE 396 in SE 394. Po sestavi enaka SE 394 (rjava meljasta plast – kolvij), le da vsebuje še nekaj kamnov (P24) in da je naslonjena na zid SE 330. Določena le v prostoru H, medtem ko na drugih profilih ni bila ločena od plasti pred gradnjo SE 394. Na vrhu je tanek plast drobcev malte, ki jo loči od zgornjega nasutja SE 396.

SE 393

Plast iz rumene sipke peščene zemlje z drobci malte v prostoru H. Segal pod SE 321A. Nad SE 396, SE 394 in SE 394A. Podobna SE 387. Močno poškodovana. Morda plast, ki je nastala pri gradnji, ali le ostanek podlage za hodno površino v kv. 12/C–D2, kjer je ta podlaga za tlak uničena do dna. Dl. 4,45 m, š. 2,60 m, db. do 0,31 m, n. m. v. 24,37 m (vrh), 24,06 m (dno).

Prostor L/P

SE 338

Vrhnje nasutje med zidom SE 335 in strukturo SE 339. Vsebuje večje kamne (do $0,30 \times 0,20 \times 0,20$ m) in drobne kamne. Kamni so nasuti do višine estriha SE 384. Podobno nasutju SE 460 med SE 340 in SE 229. Proti jugozahodu je plast omejena s škarpo SE 325 in SE 326. Verjetno je plast segala do zidka ali podporne konstrukcije v liniji s SE 339, ki je podpirala nasutja med SE 339 in SE 335 (kot pri SE 340).

Dl. 1,50 m, š. 0,93 m, db. 1,00 m, n. m. v. 24,51 m (vrh), 23,53 m (dno).

SE 339 = SE 384

Zidana struktura (plato) v prostoru L/P, postavljena v smeri JZ–SV. Lice kaže na gradnjo iz neobdelanih kamnov (peščenjak) različnih vel. ($0,45 \times 0,30 \times 0,20$ m do $0,25 \times 0,20 \times 0,12$ m), povezanih z obilo apnene malte. Večji kamni z bolj pravilnimi ali popolnoma nepravilnimi stranicami so postavljeni večinoma plosko, v tri neravna zunanja lica, brez vrst. V notranji del strukture so nametani kamni nepravilnih oblik in različnih velikosti ter vezani z malto. Temelj strukture je vkopan v SE 353 = SE 357, vrhnji del pa je prekrit z malto SE 384. Struktura je s krajšo stranico naslonjena na zid SE 367. Struktura je v obliki kvadra, z daljšo stranico je vzporedna z zidom SE 335, od katerega je oddaljena 0,7 m. Od enako grajene strukture SE 340 je oddaljena 2,20 m proti zahodu. Dl. 4,20 m, š. 2,40 m, v. 1,76 m, n. m. v. 24,39 m (vrh), 22,63 m (dno).

SE 339B

Vkop za temelj strukture SE 339. Ni viden ter poteka ob strukturi temelja. Vkopan v SE 353 = SE 357. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Dl. 4,20 m, š. 2,40 m.

SE 340 = SE 383

Zidana struktura v prostoru L/P, postavljena v smeri JZ–SV. Lice kaže na gradnjo iz neobdelanih kamnov različnih velikosti ($0,45 \times 0,30 \times 0,20$ m do $0,20 \times 0,35 \times 0,15$ m), povezanih z obilo apnene malte. Zgornji del je prekrit s plastjo malte SE 383. Gradnja enaka SE 339. Struktura je s krajšo stranico naslonjena na SE 367. Struktura je v obliki kvadra, z daljšo stranico je vzporedna z zidom SE 229, od katerega je oddaljena 0,9 m. Od podobne strukture SE 339 je oddaljena 2,20 m. Dl. 3,80 m, š. 2,35 m, v. 1,80 m, n. m. v. 24,58 m (vrh), 22,78 m (dno).

SE 340B

Vkop za temelj zidane strukture SE 340. Ni viden ter poteka ob strukturi temelja. Vkopan v SE 353 = SE 357. Oblika tlorisa pravokotna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Dl. 3,80 m, š. 2,35 m.

SE 383

Sloj malte na strukturi SE 340. Malta je premešana z ostanki lupin školjk in drobnim peščenjakom. Ohranjen je na 60-odstotkih površine platoja. Dl. 1,90 m, š. 1,95 m, db. 2–5 cm, n. m. v. 24,58 m (vrh).

SE 384

Sloj malte na strukturi SE 339. V eni ravnini nalita malta, premešana z drobnim in majhnim peščenjakovim prodom (10 %) in lupinami školjk. Estrih je poškodovan, pokriva 70 % površine. Ta površina ni pravi tlak, temveč vmesna maltna plast. Dl. 2,30 m, š. 1,25 m, db. 2–7 cm, n. m. v. 24,39 m (vrh).

SE 385

Nasutje med zidom SE 335 in strukturo SE 339. Kamnito nasutje iz manjših, skoraj zaobljenih peščenjakov (pr. do 15 cm). Dobro ohranjeno na majhni površini med zidovi SE 367, SE 335 in platojem SE 339. Poškodovan del oštevilčen kot SE 385A. Pod SE 338. Podobno nasutju SE 461 med SE 340 in SE 229. Plast je segala do škarpe SE 325 oziroma uničene podporne konstrukcije. Ohr. dl. 0,80 m, š. 0,25 m, db. 4 cm, n. m. v. 23,53 m (vrh).

SE 385A

Poškodovan tlak SE 385 iz razsutih oblih peščenjakov (pr. do 0,15 m). Postavljenih na SE 357, pod SE 338, omejen z zidovoma SE 335 in SE 367 ter platojem SE 339. Dl. 0,90 m, š. 0,80 m, db. 2 cm.

SE 460

Nasutje v prostoru med strukturo SE 340 in zidom SE 229. Kamnito nasutje, večji peščenjakovi lomljenci so nasuti do višine estriha SE 383. Proti jugozahodu plast omejena s škarpo SE 325 in SE 326. Verjetno je plast segala do zidka SE 657 v liniji s SE 340. Nad nasutjem SE 461. Podobno nasutju SE 338 med SE 339 in SE 335. Faza 4. Oblika tlorisa oglata, dl. 0,66 m, š. 3,25 m, db. 0,73 m, n. m. v. od 24,30 m do 23,57 m.

SE 461

Spodnje tanko nasutje v prostoru med SE 340 in SE 229. Plast rjave zemlje z malto in drobnimi kamni. Podobno nasutju SE 385 med SE 339 in SE 335. Nad hodno površino SE 353. Pod SE 460.

Oblika tlorisa oglata, dl. 0,66 m, š. 3,25 m, v./db. do 0,12 m, n. m. v. od 23,57 m do 23,45 m.

SE 657

Podporni zidek med strukturo SE 340 in zidom SE 229. Podpira vmesna nasutja – podlage za tlak v vmesnem prostoru. Vezan s strukturo SE 340, naslonjen na zid SE 229. Močno poškodovan zaradi gradnje škarpe SE 325. Ima le eno lice proti jugozahodu, zidan je bolj plitko od SE 340, saj je postavljen direkt nad JV spodnji temelj zidu SE 229. Kamni so bolj nametani v vzhodno lice. Tvorijo ga večji

kamni nepravilnih oblik z manjšimi, ki so zabiti vmes. Močno poškodovano z gradnjo škarpe SE 325, ki je verjetno uničila podoben zidek pri strukturi SE 339. Oblika tlorisa linearna, dl. 0,90 m, š. 0,32 m, v. do 0,42 m.

Prostor N

SE 327

Maltna podlaga za tlak opus spicatum v prostoru N. Izdelana iz treh slojev: od zgoraj proti spodnjemu delu je najvišja fina plast malte SE 327C, v katero so bili položeni tlakovci opus spicatum (SE 337) in so v njej ponekod še vidni odtisi. Pod njo sta maltna podlaga SE 327A in spodnja podlaga SE 327B – obe s kamnitimi vključki. Estrih je bil postavljen nad temeljnimi coklom zidov SE 328 in SE 335 ter verjetno SE 330 in SE 329. Presekan z gradnjo škarpe SE 325, pri tem uničen jugozahodni rob tlaka. Pod ruševinsko plastjo SE 324. Postavljen nad SE 323 in verjetno kanalom SE 348. Dl. 3,80 m, izkopana š. 2,85 m, db. 40–50 cm, n. m. v. 23,23–23,46 m (vrh), 22,97 m (dno).

SE 327A

Vmesni sloj troslojne maltne podlage SE 327. Malta, premešana z manjšimi obliki prodniki (pr. 2–7 cm, 50 %). Pod fino malto SE 327C in nad spodnjo maltno podlago SE 327B. Db. 10–15 cm.

SE 327B

Spodnji sloj troslojne maltne podlage SE 327. V plasti so nekaj večji oglati peščenjaki (15 × 10 × 8 cm) zaliti z malto. Estrih je bil postavljen nad temeljnimi coklom zidov SE 328 in SE 335 ter verjetno SE 330 in SE 329. Postavljen nad SE 323 in kanalom SE 348. Db. 20 cm.

SE 327C

Najvišji sloj troslojne maltne podlage SE 327 za tlak opus spicatum SE 337. SE 327C je fina plast malte, v katero so bili položeni tlakovci (spica) in so v njej ponekod še vidni odtisi. Pod ruševino SE 324, nad SE 327A. Db. 2–5 cm.

SE 337

Opečnati tlak opus spicatum v prostoru N. Izdelan iz opečnatih tlakovcev – spica (vel. 2 × 5 × 10 cm), ki so položeni v tehniki ribje kosti (pokončno na daljšo stranico). Tlakovci so ohranjeni le ob spodnjem robu zidov SE 335 (3 kosi) in SE 330 (ok. 20 kosov). Na estrihu SE 327 so ponekod vidni odtisi tlakovcev, v vrhnjem finem sloju SE 327C. Izkopana dl. 1,14 m, izkopana š. 0,08 m, v. 4 cm, n. m. v. 23,50–23,46 m (vrh).

SE 348 = SE 453

Kanal položen v smeri JV–SZ. Grajen je iz kamnov, vezanih z obilo apnene malte. Na spodnjem delu so postavljene večje kamnite plošče (0,40 × 0,30 × 0,05 m), steni sta izdelani iz ogleatega štirikotnega lomljenca (0,15 × 0,25 × 0,07 m do 0,22 × 0,17 × 0,07 m), postavljenega v višino do dveh vrst. Kanal je prekrit z večjimi kamnitimi ploščami

(0,95 × 0,52 × 0,07 m). V prostor O prihaja skozi zgornji del temelja SE 328, kjer ena od kamnitih plošč povezuje kanal z zidom. Verjetno se je kanal nadaljeval pod estrihom SE 327. V času, ko je bila čezenj postavljena struktura SE 412, kanal še ni bil uničen. Kanal je verjetno funkcioniral tudi v času, ko je bil postavljen zid SE 333. Nadaljeval se je v prostor BB (označen kot SE 453), kjer je bil prekrit z estrihom SE 347. Polnilo ni bilo ohranjeno. Rek. dl. vsaj 6,30 m, š. 1,00 m, v. 0,15 m, n. m. v. od 23,26 m do 23,11 m.

SE 348A

Vkop za kanal SE 348. Seka SE 323 v prostoru N in SE 357 v prostoru O. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi.

Prostor O–I–D

SE 334A

Zidana struktura okroglega tlorisa, suhozidna gradnja. Večji peščenjakovi lomljenci so položeni plosko v krogu z bolj pravilnimi ali nepravilnimi stranicami v lice, ki je dokaj neravno, brez pravih vrst. Vmesni prostor napolnjen s kamni nepravilnih oblik, predvsem srednje in manjše velikosti, ter z zemljo. Povsem enaki sta strukturi SE 334B, oddaljena ok. 2 m, in SE 334C. Uničena že v fazi 2 oz. pred njeno gradnjo. Če bi bila struktura SE 412 enakih velikosti kot SE 339 in SE 340, bi ležala nad SE 334A oz. nad njeno interfacies uničenja. Ta struktura je močno poškodovana z modernimi uničenji. Ohr. dl. 1,48 m, ohr. š. 1,18 m, ohr. v. 0,23 m, n. m. v. 22,92–23,20 m (vrh).

SE 334A2

Vkop za strukturo SE 334A. Oblika tlorisa okrogla, oblika preseka U. Seka SE 323 in SE 2. Polnilo vkopa ni bilo ugotovljeno.

SE 334B

Zidana struktura okroglega tlorisa, suhozidna gradnja. Večji peščenjakovi lomljenci so položeni plosko v krogu z bolj pravilnimi ali nepravilnimi stranicami v lice, ki je dokaj neravno, brez pravih vrst. Vmesni prostor napolnjen s kamni nepravilnih oblik, predvsem srednje in manjše velikosti, ter z zemljo. Povsem enaki sta strukturi SE 334A in SE 334C, oddaljeni ok. 2,10 m. Baza je ohranjena v višini hodne površine oz. vrha SE 2. Uničena že v fazi 2 oz. pred njeno gradnjo. Vkop SE 334B2, polnila vkopa SE 334B3 ter interfacies uničenja SE 334B1. Pod plastjo SE 426. Pr. 1,55 m, v. 0,48 m, n. m. v. 23,51 m (vrh), 22,95 m (dno).

SE 334B2

Vkop za strukturo SE 334B. Oblika tlorisa okrogla, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 334B3

Polnilo vkopa SE 334B2 med steno jame in strukturo SE 334B. Zemljeno polnilo meljaste glinje rjave barve z nekaj vključki kamnov.

SE 334C

Zidana struktura okroglega tlorisa, suhozidna gradnja. Večji peščenjakovi lomljenci so položeni plosko v krogu z bolj pravilnimi ali nepravilnimi stranicami v lice, ki je dokaj neravno, brez pravih vrst. Vmesni prostor napolnjen s kamni nepravilnih oblik, predvsem srednje in manjše velikosti, ter z zemljo. Ohranjena v višini enega kamna nad nivojem hodne površine oz. vrha SE 2. Povsem enaki sta strukturi SE 334B, oddaljeni ok. 2 m, in SE 334A. Uničena že v fazi 2 oz. pred njeno gradnjo. Interfacies uničenja sta prekrila plast SE 446 in zid SE 462. Vkop SE 334C2, polnila vkopa SE 334C3 ter interfacies uničenja SE 334C1. Pr. 1,55 m, v. 0,64 m, n. m. v. 23,97 m (vrh), 23,31 m (dno).

SE 334C2

Vkop za strukturo SE 334C. Oblika tlorisa okrogla, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 334C3

Polnilo vkopa SE 334C2 med steno jame in strukturo SE 334C. Zemljeno polnilo meljaste glinje rjave barve z nekaj vključki kamnov.

SE 426B

Zemljena plast svetlo rumene barve, premešana geološka osnova SE 2. Hodna površina 1. faze v prostoru D–I–O. Sicer v prostoru O ni bila dokumentirana, saj je bila uničena, čeprav dokumentirana pod SE 412. Prekrivala je polnila vkopov pri bazah (npr. SE 334B3). Pod SE 426A. Db. do 5 cm.

SE 476 = SE 457

Suhozidna struktura pravokotnega tlorisa, sezidana iz oglatega štirikotnega peščenjaka različnih velikosti (0,25 × 0,17 × 0,10 m do 0,36 × 0,50 × 0,18 m) ter iz manjših kamnov (do pr. 0,10 m, 10 %). Na kamnih so vidni ostanki malte. Večji kamni so postavljeni plosko z bolj pravilno stranico v severovzhodno in jugovzhodno lice strukture, ki je izredno slabo ohranjena, le v višino dveh kamnov. Med večjimi mali kamni in srednje veliki. Struktura nima lica ob zidu SE 328, kjer je naslonjena na zob temelja. Vmesni prostor zapolnjen z zemljo, malto in s kamni. Proti jugozahodu sega pod SE 412. Uničeno pred gradnjo 2. faze. Pod SE 426. Izkopana dl. 3,10 m, š. 0,96 m, ohr. v. 0,27 m, n. m. v. 23,84 m (vrh).

SE 476A

Vkop za strukturo SE 476. Ni viden, poteka direkt ob strukturi. Oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 655

Odvodni kanal, slabo ohranjen in izdelan iz dveh tegul, ki sta pravilno obrnjeni z zgornjo površino navzgor. Pri obeh manjkajo južni robovi. Dno iz tegul vodi iz prostora N oz. od zidu SE 328 proti jugu. Dno kanala je za nekaj cm pod ohranjenim nivojem SE 327 in je postavljen nad JV temelj zidu SE 328. Nad SE 323, mogoče presekano s škarpo SE 325. Izkopana dl. 0,7 m, š. 0,45 m, ohr. v. 3 cm.

Prostor K – shramba

SE 442C

Zgornji del plasti SE 478 (geološka osnova, v katero je vkopan prostor), ki je še rahlo premešana z nekaj drobcami oglja in malte ipd. Gre za hodno površino v prostoru, ki je bila pri požaru ožgana, kar predstavlja rdeče ožgana zemlja SE 442B (skupaj tvorita hodno površino). Sestava je podobna SE 478. N. m. v. 22,97 m (vrh).

SE 464

Rdeče obarvan omet na jugovzhodni strani zidu SE 345, iz malte, premešane z drobnimi kamni ali opeko (5 %). Prekriva pribl. 40 % dela zida SE 345 od hodnega nivoja oz. od temelja zidu do SE 321. Zasut je bil s strukturo SE 465. Dl. 1,30 m, v. 0,50 m, db. 3 cm.

SE 465

Zidana struktura z ometom, ograda prostora za vsaj 3 dolije med zidovima SE 355 in SE 345. Zunanje lice strukture je 1,25 m oddaljeno od zidu SE 345. Veliki in srednje veliki kamni (peščenjakovi lomljenci, vel. 0,15 × 0,17 × 0,10 m do 0,25 × 0,23 × 0,12 m) so plosko postavljeni s skoraj pravokotnimi stranicami v zidek z ravnim jugovzhodnim lice, brez vrst, vezano z malto. Deloma je mogoče ohranjen tudi jugozahodni zidek, saj so tam večji kamni, kot da bi držali konstrukcijo. V notranjosti so bili nato nametani kamni, zaliti z obilo malte, ki so držali vzdane dolije. Le-ti so bili deloma vkopani tudi v flišno osnovo SE 2 = SE 478 ter postavljeni v maltni ovoj. Notranji del je bil sicer močno poškodovan pri odstranitvi dolijev. Ostali so odtisi polkrožne oblike (0,63 m v dolžino ter debeline 3 cm). Na jugovzhodni strani je lice ometano (SE 465B). Konstrukcija je postavljena nad JV temelj SE 345 in JZ temelj SE 355, naslonjena je na stenski omet SE 474 in SE 464, morda sezidana v kasnejši fazi. Ohr. dl. 3,85 m, š. 0,32 m, ohr. v. 0,50 m, n. m. v. 23,44 m (vrh), 22,94 m (dno).

SE 465B

Rdeče obarvan omet na jugovzhodni strani strukture SE 465. Ohranjen je na 30 % površine zidane strukture. Db. 3–5 cm.

SE 466

Zidani podest za kamnito posodo SE 467. Oblika podstavka v vogalu SE 355 in SE 465 je oglata, navzven pa zaokrožena. To zunanje lice podstavka ni ravno izdelano, je iz manjših in večjih lomljenecov (0,10 × 0,35 × 0,15 m do 0,05 × 0,08 × 0,10 m), s stranicami nepravilnih in skoraj pravokotnih oblik (lahko obdelanih) in vezanih z malto. Nad podporno ploščadjo SE 479 in 20 cm od zadnje stopnice SE 470. Terina je bila na strani proti SE 355 in SE 465 podprta z nekaj kamni in opeko ter zametana. Na severovzhodni strani se naslanja na omet zidu SE 355 (SE 474), na severozahodni strani se naslanja na SE 465. Omet, s katerim je podstavek prekrit, je skoraj popolnoma uničen.

Faza A2–4. Dl. 0,87 m, š. 0,74 m, v. 0,48 m, n. m. v. 23,51 m (vrh), 23,03 m (dno).

SE 467

Kamnita posoda iz apnenca. Postavljena je na zidani podstavek SE 466 in spojena z malto. Ohranjeno je pribl. 50 % krožne oblike. Polnilo ali vsebina posode z veliko ožganega rastlinskega materiala je pobrana (VZ FL 41). Pr. 0,80 m, db. 3 cm, v. 0,16 m, n. m. v. 23,67 m (vrh).

SE 468

Zidana struktura polkrožnega tlorisa, podstavek za dolij SE 469 v spodnjem delu vogala, katerega ustvarjajo stopnice SE 470 in struktura SE 472. V vogalu med SE 470 in SE 472 je oglata ter na zunanji strani zaokrožena. To zunanje lice podstavka ni ravno, izdelano je iz manjših in večjih lomljenecov s stranicami nepravilnih in skoraj pravokotnih oblik (0,22 × 0,10 × 0,18 m do 0,20 × 0,17 × 0,14 m) ter iz lomljenih tegul, vezanih z obilo apnene malte. Zidana struktura je bila ometana SE 468A. Na stenah so vidni ostanki gorenja. Gradnja je podobna SE 466. Pr. 1,10 m, v. 0,70 m, db. 0,22 m, n. m. v. 23,69 m (vrh), 23,00 m (dno).

SE 468A

Omet na strukturi SE 468. Ohranjen v vogalu s SE 472 in sega čez obe. Omet je ohranjen le v sledovih. Db. do 2 cm.

SE 469

Zazidan keramični dolij, obzidan s peščenjakovim lomljenecem, povezanim z malto SE 468. V notranjosti je bilo na dnu položeno svinčeno dno (SE 469D). Pr. 1,04 m, n. m. v. 23,82 m (vrh).

SE 469D

Svinec krožne lečaste oblike, položen na dno dolija SE 469. Pr. 0,53 m, db. 2 cm.

SE 470

Dostop v prostor K z zgornjega nivoja. Pet stopnic, od katerih so štiri izdelane iz enega bloka pravilno obdelanega peščenjaka (1,00 × 0,42 × 0,22 m do 1,00 × 0,22 × 0,32 m do 0,85 × 0,17 × 0,52 m do 0,92 × 0,33 × 0,27 m). Uničena je le četrta stopnica od spodaj proti vrhu, saj je iz dveh večjih ploščatih peščenjakov (0,56 × 0,31 × 0,08 m) ter iz nekaj manjših kamnov (0,18 × 0,20 × 0,09 m). Stopnice se spuščajo ob zidu SE 355 proti severovzhodu in se naslanjajo na omet SE 474. Izdelane so sočasno s podporno konstrukcijo SE 472, ki se lahko razteza tudi kot podporna konstrukcija stopnic. Stopnice segajo čez SE 479 kot začetno ploščadjo. Omet na jugozahodni strani stopnic SE 470A. Dl. 2,04 m, š. 1,08 m, skupna v. 1,18 m, n. m. v. 24,38 m (vrh), 23,20 m (dno).

SE 470A

Rdeče obarvan omet na jugozahodni strani stopnic SE 470 ob drugi stopnici od zgoraj in nad nivojem SE 468. Db. do 2 cm.

SE 471

Dve stopnici nad podporno konstrukcijo SE 472 ob zidu SE 229, iz pravilno odsekanih plošč peščenjaka ($0,97 \times 0,37 \times 0,21$ m do $0,90 \times 0,47 \times 0,22$ m), od vhoda proti jugozahodu. Naslonjeni na predhodni omet SE 229D. Dl. 0,96 m, š. 0,78 m, db. 0,29 m, n. m. v. 24,30 m (vrh).

SE 472

Zidana struktura pod stopnicami SE 471 in SE 470, vhodna ploščad za dostop v prostor K iz zgornjega nivoja (prostora L), ki se lahko razteza tudi kot podporna konstrukcija stopnic SE 470. Izdelana je iz peščenjakovega lomljenca oglate ploščate in štirikotne oblike ($0,20 \times 0,10 \times 0,53$ m do $0,35 \times 0,06 \times 0,15$ m) ter iz opeke (tlakovec), vezana z malto. Tlakovec je postavljen pokončno, ok. 45 stopinj nagnjen proti zahodu. V jugozahodnem licu so zahodni vogalni kamni lepše položeni kot preostali del lica, ki bi bil lahko zadelan kasneje. Na zunanjih straneh je bila struktura ometana (SE 468A). Naslonjena na zid SE 229 in na njegov omet SE 229D. Zidani kvadratni podstavek SE 472 ima severozahodno linijo poravnano s strukturo SE 481. Dl. 0,98 m, š. 0,98 m, v. 0,88 m, n. m. v. 23,80 m (vrh), 23,00 m (dno).

SE 473

Estrih na zgornjem platoju SE 472 med stopnicami SE 470 in SE 471. Izdelan iz malte z zelo drobnimi primesmi kalcita, bele barve s površino sivo-rjave barve. Malta je položena na SE 473A. Ostanek estriha je ohranjen samo na vrhu zidu SE 229, kjer se je raztezal čez zob SE 229 do linije pravega zidu SE 486 na njem. Ohr. dl. 0,34 m, š. 0,22 m, db. 0,14 m, n. m. v. 24,33 m (vrh).

SE 473A

Malna podlaga za estrih SE 473, zelo prečiščena ter gladke površine. Na zgornjem platoju SE 472 med stopnicami SE 470 in SE 471. Deloma sega čez zob SE 229 do linije pravega zidu SE 486 na njem. Iz njega se dviguje stenski omet SE 473B ob zidu SE 486. Dl. 1,00 m, š. 0,22 m, db. 0,03 m, n. m. v. 24,31 m (vrh).

SE 473B

Omet na zidu SE 486 (na severozahodni strani). Ohranjen v vogalu SE 355 in SE 486/229. Na zgornjem nivoju vhoda v shrambo. Izhaja iz podlage za estrih SE 473A. Sestava enaka SE 474. Db. 2 cm, ohr. v. 3 cm.

SE 474 = SE 356

Rdeče obarvan omet iz malte, ki je premešana z zelo drobnim kalcitom. Na jugozahodni strani zidu SE 355. Zid je bil ometan pred postavitvijo stopnic (SE 470) ter struktur SE 467 in SE 465. Na zidu je ohranjenih do 25-odstotkov ometa, in sicer od hodnega nivoja do SE 303 oz. SE 321. Ohr. dl. 1,40 m, db. 2 cm.

SE 478

Plast svetlo rjavo-rumenega trdega peščenega melja brez arheoloških najdb. Plast je podobna SE 2A. Zemljen tlak oz. hodna površina v prostoru K. SE 442C je zgornji del te plasti, ki je še rahlo premešan; SE 442B pa pri požaru ožgan zgornji del hodne površine. Plast je presekana z vkopi za strukture.

SE 479

Ploščad na vznožju stopnic SE 470, v višini ene stopnice ali dve vrsti položenih kamnov. Večji ploščati kamni so plosko položeni z bolj pravilnimi stranicami v jugozahodno lice, manjši kamni pa so zatrpni za njimi. Vmesni prostor je zapolnjen z zemljo. Pod konstrukcijo SE 466. V. 0,25 m.

SE 481

Zidana struktura, položena v smeri JZ–SV. Izdelana iz peščenjakovega lomljenca ($0,35 \times 0,10 \times 0,20$ m do $0,20 \times 0,18 \times 7$ cm). Ohranjeni sta dve vrsti kamnov. Zahodna linija gre v pravi liniji s severozahodnim robom mozaika SE 259 do zidu SE 472. Na jugozahodni strani je videti kot stopnica za dostop v shrambo čez mozaik SE 259, ki je na obeh straneh nekoliko širši od vhodne stopnice. Mogoče gre za nadaljevanje zidu oz. podpore konstrukcije SE 269. Večji kamni (peščenjakovi lomljenca) so postavljeni plosko, s pravilnimi stranicami v severozahodno in jugozahodno lice, ki sta višine le enega kamna. Za njimi je proti jugovzhodu postavljenih še nekaj manjših in srednje velikih kamnov. Severozahodna linija se proti severovzhodu nadaljuje z linijo strukture SE 472. Mogoče sta nekoč bili del iste konstrukcije. Brez veziva. Na jugovzhodnem delu sta nad ostalimi postavljena še dva kamna, ki imata navznoter (proti jugovzhodu) pomaknjeno linijo. Ohr. dl. 1,60 m, š. 0,55 m, v. 0,10 m.

SE 482

Struktura, položena v smeri JZ–SV. Zahodno od strukture SE 481 se nahajajo kamni, povezani z malto in ometani na severozahodni ter severovzhodni strani (omet SE 482A). Nizek zid, v smeri SV–JZ, vzporeden s SE 229. Večji in srednji kamni (peščenjakovi lomljenca) so postavljeni v tri lica s pravokotnimi stranicami, vmes so nametani manjši nepravilni kamni in malta. Na severni strani je postavljen večji kvadratni vogalni kamen. Na jugovzhodnem licu sta ohranjena le dva kamna ob SE 259, do katerega je segal. Struktura oz. zid je potekal ob mozaiku SE 259 oz. stopnišču SE 269 in kanalu SE 267 proti jugozahodu. Zelo slabo ohranjen, saj presekana z SE 325C. Možen je zasuk zidu v L proti severozahodu in s tem bi predstavljal jugozahodni mejni zid shrambnega prostora. Naslonjen na SE 481. Ohr. dl. 0,49 m, ohr. š. 0,47 m.

SE 482A

Omet na severozahodni in severovzhodni strani strukture SE 482A. Debel je nekaj cm. V višino je ohranjen le v višini SE 482B. Db. 2–3 cm, ohr. v. ok. 10 cm.

SE 482B

Struktura. Večja pravokotna kamnita plošča, zlomljena na 5 delov, ki je z daljšo stranico naslonjena na SE 482 in položena nad SE 482C. Oddaljena od SE 481 s kanalom za 0,18 m. Mogoče vhodna plošča v prostor ali prekritje kanala SE 482C. Dl. 0,75 m, š. 0,35 m, db. 0,12 m.

SE 482C

Struktura iz dveh večjih ploščatih kamnov (0,65 × 0,35 × 0,07 m in 0,75 × 0,54 × 0,06 m), ki sta položena v smeri JZ–SV, raztezata se do spodnjega dela SE 482. Morda gre za začetek kanala SE 267, ki zavije nato pod SE 481, SE 269 ter SE 259. Pod SE 482B, nanj se naslanja SE 481. Dl. 0,90 m, š. 0,75 m, db. 6–7 cm.

SE 482D

Razmetani kamni ob strukturi SE 482. Mogoče del ruševine te konstrukcije, čeprav so bili kamni zabiti ob strukturo nižje od ometa SE 482A kot nekakšno polnilo vkopa za temelj. Močno uničeno s škarpo SE 325.

SE 482E

Vkop za zid SE 482 in strukturo SE 482C. Ni viden, poteka ob liniji temelja. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

Prostor SS in S

SE 267A

Zidani odvodni kanal, usmerjen SV–JZ. Poteka ob zidu SE 229, od prostora K skozi prostore S, SS in se izliva na spodnjem dvorišču skozi zid SE 208B. Kanal se strmo spušča proti jugozahodu. Dno je iz položenih opečnatih tegul. Stranski zidovi so grajeni iz velikih kamnitih kvadrov (vel. 0,42 × 0,18 × 0,21 m). Na zunanji strani ob kanalu ležijo še kamni nepravilnih oblik (vel. 0,43 × 0,20 × 0,11 m) ter nekaj odlomkov opeke (0,15 × 0,10 m), ki zapolnjujejo vkop za kanal. Kanal je prekrit s kamnitimi ploščami (vel. 0,80 × 0,55 × 0,09 m do 0,40 × 0,24 × 0,06 m). Stranski zidovi in plošče, ki ga prekrivajo, so vezani z malto. Notranje lice kanala je lepo, plosko in ravno. Širina notranjosti kanala je 0,20 m, širina konstrukcije kanala je 0,60 m. Kanal je med zidovima SE 252 in SE 253 prazen. Verjetno gre tudi pod strukturo SE 481 v shrambi in se priključi na kanal SE 482C, SE 482B. Sočasen z gradnjo SE 208B, SE 229, SE 269 in SE 252. Zapolnjen delno s polnilom SE 267B. Izkopana dl. 9,15 m, š. 1,04 m, v. 0,30–0,38 m.

SE 267C

Vkop za kanal SE 267A in strukturo SE 269. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 269

Kamnita podlaga za stopnišče nad kanalom SE 267, ki poteka iz prostora K in skozi prostore SS ter S ob zidu SE 229. Nad ploščami kanala SE 267 so postavljeni grobo obdelani večji kamni (vel. 0,50 × 0,30 × 0,20 m do 0,30 × 0,15 × 0,05 m

do 0,15 × 0,10 m) plosko v stranice. Struktura je sestavljena iz 30 % veziva (sivega glinenega peska), 40 % iz ogromnih kamnov, 20 % gruščica in lomljencev (4 × 2 cm), 10 % drobnih kamenčkov (3 × 2 cm), nekaj kosov žilindre in zdrobljenih opek in tegul (15 × 10 cm, 1 %). Nad SE 269 je pod robom škarpe SE 325 v kv. 7/E5 ohranjen mozaik SE 259. Nad njim potekata zidova SE 252 in zid SE 253. Verjetno se pod mozaikom SE 259 nadaljuje v strukturo SE 481. Naslonjen na SE 482. Zapolnjuje vkop SE 267C in je sezidana sočasno s SE 267A. Strukture ni v predelu med SE 252 in SE 253, kjer je bila mogoče odstranjena in nato nasuta SE 238 in SE 238A. Dl. 3 m, š. 1,06 m, db. 0,30–0,60 m.

SE 259

Mozaik nad stopniščem 269. Bele mozaične kocke kvadratnega tlorisa in vel. od 1,5 × 1 × 2,5 cm do 1 × 1 × 2,5 cm so vstavljene v maltno podlago, 34 cm debel sloj malte z zdrobljeno opeko (35 %) in drobnimi kamenčki (40 %, 2 × 1 cm). Ohranjen le pod moderno škarpo SE 325, kljub temu je na jugovzhodni, severozahodni in severovzhodni strani zaključen. Ohranjena je celotna širina hodnika v tem delu. Nadaljeval se je le proti jugozahodu. Na severovzhodni strani ga zamejuje struktura SE 481 v višini enega kamna, ki izgleda kot vhodna stopnica v shrambo. Mozaik je na obeh straneh nekoliko širši od stopnice. Na severozahodni strani ga zamejuje zidek SE 482, ki je potekal ob SE 259 oz. SE 269 in SE 267A proti jugozahodu. Na jugovzhodu je bil zamejen z zidom SE 229, kar se vidi po liniji estriha, ki je postavljen nad severozahodni zob zidu za nekaj cm, in linijo enega kamna SE 229, ki se je tu očitno rahlo zamahnil. Mozaični tlak vodi iz spodnjega nivoja, prostorov S in SS v prostor K na rimski terasi 3. Ohr. dl. 1,20 m, š. 0,75 m, db. 0,36 m, n. m. v. 22,73 m.

SE 238A

Struktura, zgrajena iz pokončno postavljeni opek (tegul, 24 × 15 × 3 cm), vezanih z obilo apnene malte in gruščem ter drobnimi kamenčki (3 × 1 cm). Struktura je kvadratne oz. pravokotne oblike nad kanalom SE 267A med zidovi SE 229, SE 252 in SE 253. Morda okvir podlage za tlak (skupaj s SE 238) nad kanalom SE 267A. Dl. 1,10 m, š. 0,85 m, db. 0,30 m.

Prostor R

SE 211 = SE 236

Odtočni kanal za odvajanje meteorne vode, usmerjen V–Z, poteka od zidu SE 230 iz prostora R v prostor U, kjer je oštevilčen kot SE 236, in se izteka v odvodni kanal SE 207 ali pod njim. Zaradi slabe ohranjenosti ni jasno, ali se je nadaljeval skozi zid SE 261A do prostora FF, kjer je ohranjen še en imbreks. Grajen je iz obrnjenih imbreksov, ki se stikajo po krajši stranici (širina dna imbreksa 0,20 m, v. 5 cm). V prostoru R je ohranjeno le dno, v prostoru U še stranici (pribl. širine 15 cm) in prekritje. Na robove imbreksov ali poleg ob stene vkopa so tako v liniji položeni

večji kamni (od pravokotnih do nepravilnih oblik velikosti 0,22 × 0,15 × 0,07 m), brez veziva. Kanal pokrivajo dokaj kvadratne plošče peščenjaka (vel. od 0,40 × 0,20 m do 0,25 × 0,15 m, db. 6–7 cm). Od severovzhoda se spušča proti jugozahodu za pribl. 0,93 m (do stika s SE 207). Zapolnjuje ga polnilo SE 232. Odnos z zidom SE 215 ni jasen, morda ga je presekala ob eni od prenov. Morda celo starejši od poslopja. Zdi se, da je bil v nekem trenutku stik s kanalom SE 207 prekinjen in povezava zadelana s pokončno postavljeno tegulo. Presekan z jarkom SE 237A (faza 3) in z recetnim usekom SE 621. Izkopana dl. 8,5 m, š. 0,40 m, ohr. v. 0,40 m, n. m. v. 21,64 m (vrh plošče), 22,15 m do 21,39 m (vrh dna).

SE 236A

Vkop za odtočni kanal SE 236 = SE 211. Oblika tlorisa linearna, oblika profila V z ostrim prehodom v konkavne stene in postopnim prehodom v konkavno dno. Seka SE 2.

Prostor Š, T, U

SE 236 = SE 211

Odtočni kanal, ki priteče iz prostora R. Glej opis pod SE 211.

SE 207 = SE 207B

Zidani odtočni kanal, poteka ob jugozahodni steni prostorov Š, T, U (ob zidu SE 208B = SE 208A = SE 208 in SE 261A), v smeri SZ–JV. Dno je iz opečnatih tegul (dl. 62–65 cm, š. 44 cm, db. 2–3 cm), ki imajo odbite robove in so položene z vrhnjo stranjo navzgor ali navzdol, ena ob drugi z daljšo stranico v smeri kanala. Kanal ima dva stranska zidova, ki sta le mestoma ohranjena (v kv. 8/A4 ohranjeno le dno kanala brez stranic, v kv. 8/B4 še jugozahodna stranica, v kv. 8/C–E4 obe). Stranici sta izdelani iz kamnov (od ploščatih do kvadrov ter kamnov nepravilnih oblik, vel. 14 × 18 × 3 cm, 37 × 14 × 14 cm) in nekaj tegul (vel. 12 × 14 × 3 cm), vezanih z obilo apnene malte, ki ju veže tudi na opečnato dno. V kv. 8/D4 je pokrit s štirimi kamnitimi ploščami peščenjaka (vel. 40 × 53 × 7 cm). Zasedili smo 4 tegule z žigom *CRISPINI* (G26–29) tako na dnu kot v stranicah. Kanal se spušča od severozahoda proti jugovzhodu za ok. 20 cm. Vzidan v sočasna zidova SE 228B in SE 277, skozi katera poteka. Odnos s kanalom SE 211 = SE 236 ni popolnima jasen. V kv. 8/E4 kanal rahlo zavija od stene proti severovzhodu in se v južnem vogalu prostora U razširi ali pod pravim kotom zalomi v razširitev SE 284A, stik je sicer uničen. Na določeni točki je povezava med SE 284A in SE 207 zatrpna s kamnom. Zapolnjuje ga polnilo SE 227. Presekan z usekom SE 621 in SE 205A. Izkopana dl. 15,85 m, š. 0,65 m, ohr. v. do 0,30 m, n. m. v. 21,54 m (vrh plošč).

SE 207A

Negativ ali vkop za kanal SE 207. Poteka ob stranicah kanala. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Ponekod bolj položen na zemljeno izravnavo SE 2A.

SE 284A

Zbiralnik za vodo – razširitev kanala SE 207 pred zidom SE 230, SE 261B oz. SE 333, skozi katerega steče v kanal SE 278A. Grajena iz grobo obdelanih kamnov kvadratnih in ploščatih oblik (vel. 0,15 × 0,13 × 0,06 m), položenih v linijo v tlorisu ovalne oblike. Vmes je nekaj drobcev opeke (2 × 3 cm) in vezan je z belo apneno malto. V cisterno se stekajo trije večji kanali, in sicer SE 207 in SE 278A, kasnejši SE 237A, ki ima dno sicer višje oz. nad polnilom SE 284A. Vezana s SE 261B. Delno vkopana v SE 2A, delno postavljena na SE 2. Kasneje je povezava med SE 284A in SE 207 zatrpna s kamnom. V fazi 4 je cisterna zravnana in zasuta z nasutjem SE 251. Dl. 1,11 m, š. 0,70 m, v. 0,20 m.

SE 284C

Vkop za cisterno SE 284A. Oblika tlorisa ovalna, oblika preseka U. Seka SE 2A in SE 2.

Prostor V

SE 278A

Odvodni kanal, usmerjen JV–SZ. Stranici kanala sta sezidani iz lomljencev peščenjaka (vel. 0,25 × 0,10 × 0,05 m do 0,15 × 0,15 × 0,07 m), opek in tegul (0,15 × 0,10 m), vezanih z obilo apnene malte. Kamni in tegule so položeni plosko brez vrst. Notranje lice je lepše izraženo. Prekrit je s kamnitimi ploščami peščenjaka (vel. 0,48 × 0,24 × 0,10 m do 0,30 × 0,18 × 0,09 m). Med ploščami so vstavljeni manjši kosi opeke in med seboj so kamnite plošče vezane z malto. Na dnu vkopa SE 278C ni postavljene nobene strukture, ki bi služila za dno kanala. Kanal je najverjetneje nadaljevanje kanalov SE 207 in SE 284A. Služil za odvodnjavo, od severozahoda proti jugovzhodu, na zunanji strani objekta. Zid SE 261B se naslanja na kanal SE 278A oz. ga prekriva. Nadaljuje se izven izkopnega polja. Uničen z gradnjo kanala SE 204A in SE 204C. Izkopana dl. 3,06 m, š. 0,50 m, v. 0,35 m.

SE 278C

Vkop za kanal SE 278A. Poteka ob linija kanala, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

Prostor HH

SE 663

Velik kamnit kvader v prostoru HH, na jugozahodni strani zidu SE 208 nad zobom temelja. Morda vhodna stopnica iz ograjenega dvorišča v 1. fazi. Zraven sta na severozahodni strani pokončno postavljeni dve teguli. Vrh kamna sovпада z vrhnjim nivojem SE 263. Lahko tudi le del ruševine zidu SE 208. Dl. ok. 0,60 m, š. 0,35 m, db. ok. 0,25 m, n. m. v. 21,25 m (vrh).

Skladišče

SE 294

Zelo slabo ohranjen odtočni kanal ob jugozahodni steni (SE 208C) skladišča. Ostalo je le še dno iz tegul, ki so postavljene ena ob drugo, z robovi navzdol, čeprav imajo posnete robove. Zložene so bile ob zidu SE 208C kot jugozahodna stranica. Severozahodna stranica kanala je izdelana iz ene vrste kamnov (vel. $0,26 \times 0,14 \times 0,05$ m), na katero je z malto pritrjena vrsta opek. Poškodovano z velikim usekom čez celo teraso SE 621. V liniji s kanalom SE 207. En del tegule nosi žig *CRISPINI*. Polnilo kanala ni bilo ohranjeno. Notranja širina kanala je ozka 0,26 m. Ohr. dl. 1,85 m, š. 0,46 m, ohr. v. 0,10 cm, n. m. v. 20,74 m (vrh).

SE 294A

Spodnja mejna površina ali vkop za gradnjo kanala SE 294. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2, deloma nad SE 271.

SE 483

Podporni zidek v vzhodnem vogalu skladišča. Poteka v smeri SV–JZ, naslanja se na zidova SE 310 in SE 363 ter je postavljen na geološko osnovo SE 2. Temelja ni. Zidek tvorita dve vrsti grobo klesanih kvadrov peščenjaka (vel. do $0,35 \times 0,20 \times 0,13$ m), ki z daljšo, pravokotno in ravno stranico tvorijo dve ploski lici (torej na severozahodni in jugozahodni strani zidu). Med večje kamne ob straneh so nametani manjši lomljenci nepravilnih oblik (vel. $0,17 \times 0,15 \times 0,10$ m) in vse je vezano z apneno malto. Podobna gradnja je pri SE 644. Nad zidkom je v vogalu SE 310 in SE 366 ohranjen debelejši sloj malte (SE 484), ki bi bil lahko ostanek te strukture. Po njem bi se domnevala prvotna višina strukture. Na severozahodni stranici je še en kamen poševno postavljen zraven zidka ali celo vezan na njega. Dl. 1,51 m, š. 0,47 m, ohr. v. 0,35 m, n. m. v. 21,20 m (vrh).

SE 483A

Vkop za zidek SE 483. V tlorisu linearne oblike. Seka SE 2.

SE 484

Sloj malte ali stenskega ometa v vzhodnem vogalu skladišča. Slabo ohranjen le v vogalu na stenah SE 310 in SE 363, in sicer pod coklom na višini 0,34 m. Izdelan je iz malte, premešane z drobnimi peščenjakovimi prodniki. V preseku se vidi razlika v kakovosti zgornjega in spodnjega dela. Malta je nametana nad SE 483, morda predstavlja ostanek te strukture. Dl. 0,58 m, š. 0,20 m, db. 3 cm.

SE 651

Kamnit arhitekturni element – kamnita baza v skladišču. Izdelana je iz enega grobo obdelanega kosa peščenjaka kvadratnega tlorisa z izdolbenim krogom (pr. 0,36 m) na vrhnji površini. Morda baza za steber, zdi se premajhno za aro stiskalnice. Ni jasen odnos s tlakom SE 275, torej ali je baza vkopana vanjo ali je SE 275 naslonjena nanjo. Morda

v povezavi z izredno veliko kamnito ploščo v ruševini nad bazo. Dl. 0,54 m, š. 0,49 m, v. 0,40 m, n. m. v. 21,23 m (vrh).

SE 652

Cevi ali linija imbreksov z robovi navzdol ob strukturi SE 483 v skladišču, postavljene na SE 2. Pod SE 444A oz. SE 275. SE 444B je naslonjena na strukturo ali del ruševine, morda le del opečnatega tlaka SE 275. Dl. 0,76 m, š. 0,11 m, v. 0,20 m.

SE 667

Polkrožna poglobitev v naravni osnovi SE 2, ki je bila v najstarejši fazi hodna površina. Profil U oblike s postopnim prehodom v poševno steno in postopnim prehodom v konkavno dno. Izkopana le v sondi 15 in se nadaljuje v P145 proti severovzhodu. Zapolnjena je bila s kamnom SE 668, ki bi lahko povzročil poglobitev s padcem, in z zelo opečnato plastjo SE 408B (3. faza). Dl. 1,80 m, š. ni izkopana, gl. do 20 cm.

2. gradbena faza

Zidovi

SE 222

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Tvori prostor FF na jugozahodni strani in prostor G na severovzhodni strani. Grajen je iz grobo klesanih kamnov in peščenjakovih lomljenčev oglatih oblik (vel. od 0,35 × 0,20 m do 0,15 × 0,10 m), vezanih z belo apneno malto, ki je slabo ohranjena, zato je v medprostorih veliko svetlo rjavega meljastega peska mehke konsistence. Večji kamni so postavljeni v dve jasno izraženi lici, vmes so zatrpani manjši kamni (15 × 10 cm). V licu zidu so kamni s pravokotnimi stranicami postavljeni skoraj v ravne vrste. V temelju se vidijo kamni s popolnoma nepravilnimi stranicami; lice temelja je izredno neravno lice in brez vrst. Zid ima temelj, širok 0,85–0,95 m, visok 0,24 m (n. m. v. 21,14 m vrh). Ometan je z belim ometom SE 296A na jugozahodni strani. Vezan je z zidom SE 333A v vogalu in polkrožnem temelju. Nanj sta naslonjena zid SE 226 in tlak SE 296. Pod SE 202. Nanj naslonjen SE 654. Na stiku s SE 223 je zid uničen do temelja, mogoče celo presekano z gradnjo SE 223. Dl. 4,10 m, š. zidu 0,63 m, š. temelja 0,85–0,95 m, ohr. v. 0,50 m, n. m. v. 21,91 m (vrh).

SE 222A

Vkop za zid SE 222. Poteka ob liniji temelja. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 223

Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ. Tvori prostora FF in GG na severozahodni strani in prostora II–HH na jugovzhodni strani. Grajen je iz grobo klesanih kamnov peščenjaka ploščatih in oglatih oblik (vel. od 0,35 × 0,20 m do 0,10 × 0,07 m). Med lici je prostor zapolnjen z manjšimi kamni (10 × 7 cm), vezano je z malto. Večji kamni so plosko s pravokotnimi stranicami postavljeni v dve jasno izraženi ploski lici. Podobno kot pri SE 333A je na severozahodni stranici ob zidu SE 208 nekaj izredno velikih kvadrov v spodnji liniji, ki so visoki za 2 do 3 ploščate kamne, ki drugače sestavljajo obe lici. En velik kvader je tudi na jugovzhodni strani zidu. Temelj ima zelo neravno lice s stranicami nepravilnih oblik. Odkopan je le na severozahodni strani (prostor II–HH), kjer je tudi širši – širine 20 cm in višine 35 cm (n. m. v. 20,84 m – vrh). Od SE 222 proti jugozahodu (prostor GG) je širok do 5 cm, ima bolj pravokotne stranice kamnov, čeprav je pod hodno površino, saj je nanj naslonjen kamniti tlak SE 296. Naslonjen na SE 208 in SE 276B, nanj naslonjen SE 242. Seka ga kanal SE 260A. Na severozahodni strani zidu je omet (SE 223B). Stik s zidom SE 222 je uničen. Presekano s škarpo SE 218. Dl. 4,25 m, š. zidu 0,50 m, š. temelja 0,90 m, ohr. v. zidu 0,55 m, ohr. v. temelja 0,35 m, n. m. v. 20,93 m (vrh).

SE 223A

Vkop za temelj zidu SE 223. Poteka ob temelju, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 223B

Bel stenski omet na severozahodni strani zidu SE 223. Verjetno ometan v kasnejši fazi hkrati z ometom na zidovih SE 242 in SE 243. Ohranjen je le v nekaj manjših zaplatah, dolgih nekaj cm. Db. 2 cm.

SE 226

Zid, usmerjen JZ–SV. Loči prostor GG na dva dela. Grajen je iz grobo klesanih podolgovatih lomljenčev peščenjaka oglatih robov (vel. 0,20 × 0,25 m), vezan z belo apneno malto in zelo slabo ohranjen (v višino 1–2 kamna). Temelj ni izkopan. Na jugovzhodni strani ometan z belim ometom SE 296A. Lici sta jasno izraženi in iz večjih kamnov, vmes so manjši kamni (vel. 0,10 × 0,10 m). Sestavni del zidu je kanal za vodo – narobe obrnjen imbreks na višini hodnega nivoja, ki povezuje oba dela prostora. Predelna stena tlakovanega prostora (morda impluvij). Naslanja se na SE 222. Izdelan sočasno s tlakoma iz kamnitih plošč SE 296 in SE 296B. Presekano s škarpo SE 218. Ohr. dl. 2,22 m, š. 0,42 m, ohr. v. 0,25 m, n. m. v. 21,08 m (vrh).

SE 226A

Vkop za temelj zidu SE 226. Poteka ob temelju, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 243 = SE 243A

Zid s temeljem. Tvori prostor II–HH na severozahodni strani in prostor JJ na jugovzhodni strani. Grajen je iz grobo obdelanih kamnov peščenjaka (oglati, kvadroidne oblike, vel. od 0,35 × 0,20 × 0,20 do 0,23 × 0,20 × 0,20 m) in velikih spolij (vel. 0,84 × 0,22 × 0,37 m), ki so prekrivale kanal SE 297 (deluje sočasno s SE 243). Spodnji del zidu je v višino grajen iz ene do dveh vrst bolj obdelanih pravokotnih kvadrov. Med dvema ravnima licema so manjši kamni nepravilne oblike (vel. 0,10 × 0,08 × 0,05 m). Vezivo je bela apnena malta. Temelj je grajen iz neobdelanih kamnov peščenjaka (vel. 0,25 × 0,18 × 7 cm) in je brez veziva. Zid temelja je na obeh straneh po 10–15 cm širok, ne poteka sicer čez celotno dolžino. Jugovzhodna stran zidu (prostor II) je ometana SE 243C. Naslonjen na zid SE 208 = SE 208A = SE 208B. Sočasen z zidovi, s katerimi je vezan: SE 276A, SE 276B. Nanj naslonjen zid SE 242. Presekano s kanalom SE 260A in škarpo SE 218. Dl. 4,20 m, š. zidu 0,42 m, š. temelja 0,70 m, ohr. v. do 0,75 m (brez temelja), n. m. v. 21,07–21,35 m (vrh).

SE 243B

Vkop za temelj zidu SE 243. Poteka ob temelju, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 276

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prostor JJ na jugozahodni strani. Grajen je podobno kot nadaljevanje zidu v isti liniji SE 276A in SE 276B. Večji grobo klesani in lomljeni kamni peščenjaka so postavljeni ob straneh (kvadri ali kamni nepravilne oblik; vel. $0,40 \times 0,26 \times 0,10$ m do $0,22 \times 0,12 \times 0,08$ m). Postavljeni so plosko, z bolj pravilnimi in skoraj pravokotnimi stranicami v ravni, jasno izraženi lici, v vrstah (ohranjeni sta le dve vrsti v višino). Vmes so manjši kamni nepravilnih oblik (vel. do $0,10 \times 0,07$ m). Vezivo je bela apnena malta in drobnozrnat rjav zelo mehek meljast pesek, kjer je malta sprhnela. Med zemljenim delom so redki drobcji oglja, zelo zdrobljene opeke in keramike ter kos estriha ($16 \times 10 \times 5$ cm) kot sekundarno uporabljena ruševina. Nanj naslonjena SE 620, presekan oz. vezan s kanaloma SE 282A in SE 295C. Izredno slabo ohranjen. Presekan s SE 218, pod SE 209 in SE 220. Stik z bazo SE 285 ni ohranjen. Ohr. dl. 4,48 m, š. 0,49 m, ohr. v. 0,13–0,38 m, n. m. v. 20,56 m (vrh). Najdbe: verjetno so rezidualne.

SE 276A

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prostor JJ na jugozahodni strani. Grajen je podobno kot nadaljevanje zidu v isti liniji SE 276 in SE 276B. Večji grobo klesani in lomljeni kamni peščenjaka so postavljeni ob straneh (kvadri ali kamni nepravilne oblik, vel. $0,60 \times 0,23 \times 0,12$ m do $0,36 \times 0,22 \times 0,12$ m, velike kamnite spolije vel. $0,55 \times 0,48 \times 0,20$ m, kamnite plošče vel. $0,27 \times 0,20 \times 0,05$ m), z vmesnimi manjšimi kamni, brez vezave. Postavljeni so plosko, z bolj pravilnimi in skoraj pravokotnimi stranicami v neravni lici, brez vrst, tako da ravni del kamna predstavlja lice. Zelo slabo ohranjen do višine dveh kamnov, le v temelju. Severozahodno od baze SE 279 v kv. je ohranjenih le nekaj kamnov, ki se nadaljujejo v nekoliko premaknjeni liniji. Zob temelja (spodnja vrsta) je viden na jugozahodni strani za 8 cm. Vezan z zidovoma SE 276B in SE 243. Odnos s SE 279 ni jasen. Dno SE 276A je višje od dna SE 279 oz. baza vkopana globlje. Pod SE 209 in SE 220. Presekan z gradnjo terase (SE 218, SE 219). Rek. dl. 8,50 m, ohr. dl. 4,86 m, š. zidu 0,49 m, ohr. v. 0,35 m, n. m. v. 20,54 m (vrh).

SE 276B

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prostor II na jugozahodni strani. Grajen je podobno kot nadaljevanje zidu v isti liniji SE 276A in SE 276. Večji grobo klesani in lomljeni kamni peščenjaka so postavljeni ob straneh (kvadri vel. od $0,36 \times 0,15 \times 0,17$ m do $0,56 \times 0,39 \times 0,20$ m in ploščatih kamnov vel. $0,20 \times 0,10 \times 0,05$ m), z vmesnimi manjšimi kamni ($0,13 \times 0,12$ m), brez vezave. Ohranjena je le spodnja vrsta kamnov oz. le temelj pod hodno površino prostora II. Kamni niso postavljeni v vrstah, ploska stran kamnov je postavljena v severovzhodno lice, ki pa vseeno ni ravno. Analogno z gradnjo v tej fazi so za določene dele zidu uporabljeni večji grobo obdelani klesanci. Nanj

naslonjen SE 223, med njima je struktura tegul SE 276C, vezan s SE 276A in SE 243. Pod SE 245 in SE 220, SE 209, neposredno pod škarpo SE 218. Dl. 4,63 m, š. 0,45 m, ohr. v. 0,28 m, n. m. v. 20,53 m (vrh).

SE 276C

Struktura. Med zidova SE 223 in SE 276B sta pokončno postavljeni dve teguli, veliki $0,27 \times 0,20 \times 0,03$ m, ki sta najverjetneje nadaljevanje kanala SE 299.

SE 276D

Vkop za temelj zidu SE 276B. Poteka ob temelju, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2 in SE 2A.

SE 276E

Vkop za zid SE 276A. Poteka ob temelju, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 276F

Vkop za zid SE 276. Poteka ob temelju, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 289C

Negativ odprtine ob stiku zidov SE 208A in SE 243, pod oz. del zidu SE 243. Odprtina je v obliki kvadra, zapolnjena s polnilom SE 289C1. Dno negativa je na isti višini kot dno temelja zidu SE 208B oz. dno zidu SE 243, vrh negativa pa v višini vrha temelja zidu SE 208B. Izdelano sočasno z zidom SE 243, morda s funkcijo odvodnjave iz prostora HH. Dl. 0,26 m, š. 0,22 m, v. 0,18 m.

SE 290

Zidana struktura. V tlorisu pravokotne oblike, ohranjena v višino enega kamna. Zamejuje prostor JJ s severozahodne strani. Kamni (neobdelani lomljenci peščenjaka nepravilnih oblik, vel. $0,24 \times 0,11 \times 0,07$ do $0,10 \times 0,10 \times 0,07$ m in ploščati kamni, vel. $0,28 \times 0,15 \times 0,05$ do $0,17 \times 0,10 \times 0,03$ m) in odlomki tegul, (2 %, $0,10 \times 0,10$ m do $0,05 \times 0,05$ m) so postavljeni pokončno in poševno drug ob drugem, z rjavim čvrstim meljastim peskom z drobcji oglja in malte (2 %) v vmesnem prostoru. Maltno vezivo je le skromno ohranjeno. Struktura je naslonjena na stik zidov SE 208B in SE 208C, interpretiramo jo lahko kot del utrditve ali zunanjega vogala prizidka gospodarskega objekta. Lahko bi šlo tudi za ostanek temelja zidu, saj je struktura enako široka kot SE 257D. Večji kvadri v ruševini SE 209 ob strukturi bi lahko bili ostanek zgornjega dela strukture. Med temeljem SE 208F in SE 290 je polnilo vkopa SE 208G–SE 208J. Nanjo naslonjen SE 282A. Ohr. dl. 1,56 m, š. 0,77 m, ohr. v. 0,15 m, n. m. v. 20,42 m (vrh).

SE 290A

Vkop za strukturo SE 290. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 2, SE 271.

Strukture in plasti po prostorih

Prostor FF

SE 202B

Nasutje v prostoru FF, pod ruševino, nasutje za hodno površino.

Prostor GG

SE 296

Tlak v prostoru GG iz kamnitih plošč peščenjaka (vel. $67 \times 47 \times 6$ cm) na severozahodni strani zidka SE 226. Plošče so vezane z malto. Tlak je rahlo nagnjen proti jugozahodu. Vezan z zidkom SE 226 in enakim tlakom na drugi strani. Interpretiran kot impluvij. Pod SE 202, nad SE 2A. Presekan s škarpo SE 218. Ohr. dl. 1,88 m, š. 0,73 m, db. 0,06 m, n. m. v. 21,09–20,96 m (vrh).

SE 296A

Stenski omet bele barve, nanesen sočasno na zidova SE 222 in SE 226 ter tlak SE 296B. Ohr. dl. 0,90 m, ohr. š. 0,16 m, db. 0,03–0,09 m.

SE 296B

Tlak v prostoru GG iz kamnitih plošč peščenjaka (vel. $60 \times 53 \times 6$ cm do $40 \times 25 \times 5$ cm) na jugovzhodni strani zidka SE 226. Plošče so vezane z malto. Tlak je rahlo nagnjen proti jugozahodu. Vezan z zidkom SE 226 in enakim tlakom na drugi strani. Pod ometom SE 296A. Interpretiran kot impluvij. Pod SE 202, nad SE 2A. Presekan s škarpo SE 218. Ohr. dl. 1,60 m, ohr. š. 1,60 m, db. 0,06 m, n. m. v. 21,01–21,13 m (vrh).

Prostor HH–II

SE 297A

Jarek – vkop U profila. Začne se pri temelju zidu SE 208 v prostoru HH pravokotno na zid, nato se spusti pod zid SE 242 proti jugozahodu, torej poteka vzporedno z zidom SE 243 v dolžini ok. 2,30 m in v prostoru II skoraj pravokotno zavije proti severozahodu. Pod zidom SE 243, ki se je vanj nekoliko posedel, vstopa v prostor JJ in se zaključi v kv. 8/B3. Nadaljevanje kanala ni ohranjeno, morda potekal pod kasnejšim SE 260A, ki ga preseka. Vkopan v SE 2 in SE 2A. Zapolnjen s polnilom SE 297B. Pod SE 263, SE 245, SE 281, SE 240, SE 287. Dl. ok. 6,7 m, š. ok. 0,43 m, gl. 0,30 m.

SE 299A

Jarek – vkop U profila. Močno uničen. Ohranjen v dolžino le še 0,75 m od zidu SE 208. Uničen zaradi kasnejših prezidav in gradenj. Ohr. dl. 0,75 m, š. 0,42 m, gl. 0,26 m.

Prostori JJ

SE 279

Zidana baza s temeljem, kvadratnega tlorisa in sto-pničastega profila. Enaka gradnja kot SE 285. Baza je grajena iz grobo obdelanih peščenjakovih lomljencev, kvadrov (vel. $0,40 \times 0,30 \times 0,17$ m) in kamnitih plošč (vel. $0,39 \times 0,37 \times 0,04$ m) ter vmesnih manjših kamnov nepravilnih oblik (vel. do $0,10 \times 0,07 \times 0,02$ m). Na dnu baze sta tudi dva kosa opeke ($20 \times 18 \times 3$ cm). Vezano z belo apneno malto, čeprav je v temelju ni. Veliki kamni in kvadri s pravokotnimi stranicami tvorijo jugovzhodno lice. Zob temelja na treh straneh – širine 25 cm (n. m. v. 20,00 m). Tudi v licu temelja so bolj pravilni, pravokotni kamni, ampak manj obdelani. SE 279 je vkopana globlje kot SE 276A. Jugozahodna stranica baze je v liniji z nadaljevanjem SE 276A proti severozahodu, s katero ima tudi dno na istem nivoju. Kamnito polnilo SE 279A je nasuto na severovzhodnem zobu temelja baze. Dl. 0,92 m (baza), 1,07 m (temelj), š. 0,63 m (baza), 1,20 m (temelj), v. 0,40 m (baza), 0,20 m (temelj), n. m. v. 20,41 m (vrh).

SE 279A

Kamnito polnilo vkopa SE 279B za bazo s temeljem SE 279, ki je nasuto na severovzhodni zob temelja baze. Lomljenci peščenjaka (nepravilnih oglatih oblik, vel. do $0,30 \times 0,20$ m do $0,10 \times 0,05$ m) so v zgornjem delu nametani med strukturo in steno vkopa, debeline 17 cm. Spodnji del polnila debeline 7 cm je zasutje sivo-rjavega sipkega mehkega meljastega peska s kamni (vel. do 8×5 cm; 50 %) drobci malte (10 %) in nekaj odlomkov opeke (10×15 cm). Db. 0,24 m.

SE 279B

Vkop za bazo s temeljem SE 279 s polnilom SE 279A, v tlorisu ovalno-kvadratne oblike, oblika preseka U. Seka SE 2, SE 281.

SE 282A

Odvodni kanal. Kanal je izdelan iz položenih votlakov – pravokotnih tubulov (C preseka, vel. $47 \times 14 \times 7$ cm) Spodnji tubul je postavljen z robovi navzgor, zgornji pa obratno, ampak se je sesedel v kanal. Kanal poteka v obliki črke L v tlorisu. Začne se v vogalu SE 208B s SE 290, ob jugozahodni stranici nad temeljem zidu SE 208B poteka v smeri SZ–JV v dolžini enega tubula (vel. $40 \times 12 \times 6$ cm) in se nato pravokotno zalomi proti jugozahodu (dl. 3,92 m). Tubuli so mestoma z zunanje strani ojačani s pokončno postavljenimi tegulami (vel. $0,30 \times 0,14 \times 0,03$ m) ali dodatno s pokončno postavljenimi ploščatimi kamni peščenjaka (vel. $0,18 \times 0,12 \times 4$ cm). Ohranjena je kamnita plošča (vel. $0,29 \times 0,20 \times 0,04$ m) kot ostanek pokrova (ali le ostanek ruševine). Nekateri tubuli so imeli na zgornji površini ostanke malte. Kanal pada po pobočju navzdol, stekal se je preko tlaka SE 620 in preko zidu SE 276. Pod SE 209B, polnilo SE 282A. Dl. 4,03 m, š. 0,17 m, v. 0,17 m, n. m. v. 20,08–20,28 m (vrh).

SE 282C

Vkop za kanala SE 282A. Oblika tlorisa L oz. linearna, oblika preseka U. Seka SE 2.

SE 285

Zidana baza s temeljem, kvadratnega tlorisa in stopničastega profila. Enaka gradnja kot SE 279, le slabše ohranjena. Baza je grajena iz grobo obdelanih peščenjakovih lomljencev in kvadrov (vel. $0,33 \times 0,20 \times 0,10$ m), ene velike spolije (vel. $0,60 \times 0,48 \times 0,18$ m) in kamnitih plošč (vel. $0,45 \times 0,28 \times 0,09$ m), vmesnih manjših kamnov nepravilnih oblik (vel. do $0,10 \times 0,07 \times 0,02$ m). Vezano z belo apneno malto, čeprav je v temelju ni. Veliki kamni in kvadri s pravokotnimi stranicami tvorijo jugovzhodno lice. Baza ima obliko kvadra. Temelj je neizkopen, viden le na severovzhodni strani, enak SE 279 in širok 10 cm, visok 56–60 cm. Zid ohranjen v višino enega kamna – 10 cm. Stik s SE 276 je uničen, čeprav imata dno vkopa na isti višini. Nanjo naslonjena SE 620. Pod ruševino SE 240. Presekana z gradnjo SE 218 na jugozahodnem koncu. Dl. 0,84 m (temelj), Ohr. dl. 0,48 m (baza), š. 0,76 m (temelj), 0,60 m (baza), ohr. v. 0,66–0,70 m, n. m. v. 20,18 m (vrh).

SE 285A

Vkop za bazo SE 285, v tlorisu kvadratne oblike, oblika preseka U. Seka SE 2, SE 281.

SE 289A1

Polnilo vdolbine SE 289A, polnilo ali zasutje sivega rahlo sprijetega meljastega peska z lomljenci peščenjaka (vel. 10×15 cm (1 %) do 3×5 cm (7 %)), drobcu malte, odlomki opeke in keramike. Pod plastjo SE 240. Dl. 0,30 m, š. 0,23 m, v. 0,18 m. Datacija: čas uporabe prostora v 1. in 2. fazi, s koncem te faze nastane tudi polnilo, odkrito po odstranitvi SE 240.

SE 289B1

Polnilo vdolbine SE 289B, polnilo ali zasutje sivega rahlo sprijetega meljastega peska z lomljenci peščenjaka (vel. 10×15 cm (1 %) do 3×5 cm (7 %)), drobcu malte, odlomki opeke in keramike. Pod plastjo SE 240. Dl. 0,26 m, š. 0,22 m, db. 0,18 m. Datacija: čas uporabe prostora v 1. in 2. fazi, s koncem te faze nastane tudi polnilo odkrito po odstranitvi SE 240.

SE 289C1

Polnilo SE 289 vdolbine SE 289C, polnilo ali zasutje sivega rahlo sprijetega meljastega peska z lomljenci peščenjaka (vel. 10×15 cm (1 %) do 3×5 cm (7 %)), drobcu malte, odlomki opeke in keramike. Pod SE 240. Dl. 0,26 m, š. 0,22 m, db. 0,18 m. Datacija: s koncem 2. faze nastane polnilo odkrito po odstranitvi SE 240.

SE 295A

Zelo slabo ohranjen del odvodnega kanala v prostoru JJ. Poteka od jugovzhodnega dela prostora, kjer ni ohranjen zaradi izkopa mlajšega kanala SE 260A, proti

severozahodu skoraj vzporedno s poslopjem. V kv. 8/A3 in 7/E2 je presekan še s poglobitvijo SE 288A, kjer nato zavije v dolgem loku za kotom 90° proti jugozahodu, kjer je vezan na tlakovanje SE 620 in dokumentiran kot SE 259C. Vkop – jarek SE 295D se niža v smeri od vzhoda proti zahodu (za 0,5 m). Stranici (širine do 15 cm) sta izdelani ob stenah jarka, iz grobo obdelanih kamnov (vel. $0,27 \times 0,13 \times 0,12$ m) in nekaj opek (vel. 10×10 cm), ki so postavljeni skrbno le v notranje lice kanala (širine do 0,30 m). Severna stranica kanala v kv. 8/B3 ni ohranjena. Pokrit je bil s kamnitimi ploščami ($0,58 \times 0,43 \times 0,08$ m do $0,23 \times 0,30 \times 7$ cm), ki so le mestoma ohranjene. Veziva ni. Dno kanala ni prekrito. Mogoče povezana s SE 297A. Rek. dl. ok. 9 m, izkopana dl. 6,86 m, š. do 0,81 m, v. 0,36 m, n. m. v. 20,47–20,69 m (vrh stranic), 20,64 m (vrh plošč), 20,29–20,50 m (dno).

SE 295C

Del odvodnega kanala v prostoru JJ. Nadaljevanje kanala SE 295A na območju tlakovanja SE 620, kjer je oblikovan kot izliv skozi zid SE 276. Stranici kanala sta grajeni iz grobo obdelanih lomljencev peščenjaka (vel. $0,44 \times 0,20 \times 0,17$ m do $0,25 \times 0,12 \times 0,07$ m), ki so postavljeni tako, da ploske strani kamnov tvorijo plosko in ravno notranje lice kanala. Zunanji lici stranic nista ravni. Dno kanal je prekrito s kamnitimi ploščami (vel. $0,25 \times 0,19 \times 0,06$ m do $0,44 \times 0,36 \times 0,11$ m). Prekritje ni ohranjeno. Notranjost kanala se širi proti izlivu (iz 0,22 m na 0,39 m). Vsebuje polnilo SE 295B. Pod SE 240. Zapolnjuje vkop SE 295D. Presekan s SE 288A in kasnejšimi posegi (SE 218, SE 219, SE 220). Ohr. dl. 1,75 m, š. 0,52 m, ohr. v. 0,36 m, n. m. v. 20,08–20,37 m (vrh stranic), 19,96–20,06 m (vrh plošč dna).

SE 295D

Vkop za odvodni kanal SE 295A in SE 295C. Poteka od jugovzhodnega dela prostora, kjer ni ohranjen zaradi izkopa mlajšega kanala SE 260A, proti severozahodu skoraj vzporedno s poslopjem. V kv. 8/A3 začne kanal rahlo zavijati proti zahodu in naredi črko S. V preseku U profila, z ostrim prehodom v poševne stene in postopnim prehodom v konkavno dno. Seka SE 287, SE 281, SE 2A.

SE 620

Kamnit tlak v jugozahodnem delu prostora JJ. Izravnava in drenaža za zidom SE 276 na delu strmejšega pobočja. Neobdelani kamni peščenjaka različnih oblik, med katerimi so večje kamnite plošče (vel. $0,65 \times 0,30 \times 0,07$ m, $0,32 \times 0,28 \times 0,06$ m), srednje veliki ploščati kamni (do $0,20 \times 0,15 \times 0,04$ m) in lomljenci nepravilnih oblik (vel. $0,16 \times 0,14 \times 0,09$ m, $0,10 \times 0,09 \times 0,07$ m). Kamnite plošče so položene ena ob drugi in ena na drugo, brez veziva. Tlakovanje je vezano s kanalom SE 295A–SE 295C, ki ima pokrov iz kamnitih plošč, ter naslonjeno na zid SE 276 in na bazo SE 285. Pod SE 281. Ohr. dl. 8,5 m, ohr. š. 0,52–1,08 m, db. 0,22 m, n. m. v. 20,32 m (vrh).

SE 620A

Vkop za strukturo SE 620. Plitva poglobitev v SE 2.

SE 664

Koncentracija večjih kamnov ob kanalu SE 295A. Nametani kamni. Nad SE 2 in pod SE 281.

Prostor KK

SE 656

Ostanki dolija ob strukturi SE 290. V tem delu je vkopan (SE 656A) in z jugozahodne strani zamejen s tremi ali štirimi kamni v liniji.

SE 656A

Vkop za postavitev dolija SE 656 – polkrožne oblike, v vogalu med SE 290 in SE 208C. Oblika preseka U. Seka SE 2, SE 271.

Prostor O–I–D

SE 323

Zemljen tlak prostora O s hodno površino. Podoben SE 446 in SE 426 v prostorih I in D. Plast svetlo rjave barve, nasut sloj preperelega laporja. V svojem zgornjem delu vsebuje nekaj najdb ob zidu SE 328. Nad kolvijem SE 357, nad SE 334A1, SE 334A. Rek. dl. 4,12 m, izkopana š. 3,02 m, ohr. db. do 0,10 m, n. m. v. 23,28 m (vrh). Najdbe: A – Dr. 6A (do sred. 1. stoletja), A – Dr. 2–4 (severnojadr.); O – Loeschcke I/IV (1. stoletje–sred. 3. stoletja); KK23. Datacija: sredina 1.–2. stoletje.

SE 334A1

Interfacija uničenja podesta SE 334A.

SE 334B1

Interfacija uničenja podesta SE 334B.

SE 334C1

Interfacija uničenja podesta SE 334C.

SE 426

Zemljen tlak prostora I s hodno površino. Podobna SE 446 in SE 323 v prostorih D in O. Plast temno rjavega mehkega peščenega melja. Plast je prekrila interfacij uničenja krožnega podesta SE 334B in strukture SE 476, nad kanalom SE 348. Pod SE 397, SE 411, SE 412. Zidovi SE 462, SE 333, SE 417, SE 399, SE 365 so vkopani v plast SE 426 oz. SE 446. Izkopana dl. 3,05 m, š. 3,75 m, db. do 0,29 m, n. m. v. 23,78 m (vrh), 23,49 m (dno). Najdbe: ITS – Consp. 4.6/6.2 (tiberijsko-klavdijsko obdobje, lahko do konca 1. stoletja), A – Dr. 2–4 (severnojadr.); NKR. Datacija: druga pol. 1.–2. stoletje.

SE 426A

Žganinska plast 1. faze v prostoru I. Dokumentirana le v profilu (P101) ob bazi SE 334B nad SE 426B. Tanka plast glinenega melja z veliko vsebnostjo oglja, črne barve. Db. do 5 cm.

SE 446

Zemljen tlak prostora D s hodno površino. Podobna SE 426 in SE 323 v prostorih I in O. Plast temno rjavega mehkega peščenega melja. Plast je prekrila interfacij uničenja krožnega podesta SE 334C. Pod SE 311A, SE 397, SE 411, SE 412. Zidovi SE 462, SE 333, SE 417, SE 399, SE 365 so vkopani v plast SE 426 oz. SE 446. Dl. 1,34 m, š. 2,05 m, db. do 0,50 m, n. m. v. 24,34 m (vrh), 23,84 m (dno). Najdbe: A – Dr. 6B – mala (1.–4. stoletje), ŠA – Keay 23/Almagro51C (3.–5. stoletje), PA5. Datacija: najdbe obsegajo širok razpon 1.–4. stoletja; španska amfora je lahko tudi rezidualna.

SE 446A

Plast uporabe ali ruševinsko plast 1. faze v prostoru D. Plast ruševine ali nasutja kamnov, rjavega glinenega melja in večje količine drobcov malte ter drobcov oglja. Pod SE 446, nad SE 2, na nivoju hodne površine okoli strukture SE 334C. Dokumentirana le v profilu (P101) ob bazi SE 334C. Db. do 10 cm.

SE 446B

Plast kamnov v prostoru D, morda ruševinska plast 1. faze. Kamenje se razteza med zidom SE 462 oz. vkopom SE 405A in strukturo SE 334C. Podobna SE 446A na drugi strani podesta SE 334C. Nasutje bi lahko nastalo pri gradnji zidu SE 462 kot polnilo vkopa za zid ali pri moderni jami SE 405A. Pod SE 446, nad SE 334C in SE 2, presekana s SE 405A. Izkopana dl. do 0,60 m, izkopana š. do 0,40 m, db. do 15 cm.

2a. faza

Prostor HH in II

SE 245

Zemljen tlak celotnega prostora HH–II. Nasutje iz svetlo rjavo rumenkastega čvrstega meljastega peska z odlomki opeke (14 %, vel. 10 × 7 cm do 15 × 10 cm) in kamni (neobdelani lomljenci peščenjaka, oglati, vel. 0,20 × 0,15 × 0,07 m do 0,15 × 0,10 × 0,04 m; 30 %), s katerimi je nasutje utrjeno v spodnjem delu. Kamni in redke opeke so položeni pokončno, toda ne po celotni površini, verjetno je odvisno od razgibanosti terena pod nasutjem. Na jugozahodnem vogalu delu je vrh plasti SE 245 rdeče obarvan oz. ožgan zaradi ognja (kot SE 287). Vsebuje ogromno najdb in veliko žindre. Sega čez zob temeljev SE 243, SE 223, SE 208 in SE 276B. Nad kanalom SE 297A, SE 297B. Nanj postavljen zid SE 242. Presekan je s škarpo SE 218, pod SE 220. Dl. 4,4 m, š. 2,5 m, db. 0,30–0,75 m, n. m. v. 20,81 m do 21,00 m (vrh).

Najdbe: novca: **G102**: Tiberius/As/15–16/Rom/RIC 34; 36 (odkrit pri čiščenju tlaka), **G101**: Titus/S/80/Rom/RIC 89; keramika: PS – Consp. 24.3 (prva pol. 1. st.), TSTP – Consp. 43.1 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja), ITS – skodelica Sarius (konec 1. stoletja pr. n. št.–sred. 1. st. n. št.); KTS – Ricci

2/242 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja); ES B II – ned.; EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje); O – Loeschcke I×/×a kon. (1.–1. pol. 3. st.), IKK6 – pokrov, A – Dr. 6B cesarska (kon. 1.–sred. 2. stoletje), A – Dr. 6B – mala; A – Dr. 2–4 (it.); lonci KK1, KK25, KK19, NKD. Datacija: najverjetneje konec 1. stoletja.

SE 297B

Polnilo jarka SE 297A. Zapolnjen je s temno rjavim mehkim drobnozrnatim meljastim peskom z redkimi drobnimi prodniki (do 2 cm), manjšimi kamni (3 %, 10 × 5 cm) in s pogostimi drobci oglja, malte, zdrobljene opeke (tegule, imbreksi in tubuli), ogromno živalskih kosti, lončenine in stekla (skupaj najdbe 25 %). Pod SE 287 in SE 281. Izkopana dl. 6,7 m, š. ok. 0,43 m, db. 0,30 m.

Najdbe: odlomki stekla, živalskih kosti; keramika: ITS – skodelica Sarius (konec 1. stoletja pr. n. št.–sred. 1. st. n. št.); TSTP – Consp. 3 (2. četrtina–2. stoletje), Consp. 43.1 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja), KTS – Angera 3 zgodnja z barbotin okrasom; redukcijska skodelica z barbotin okrasom, 2 redukcijska skodelica s koleščkanjem, redukcijska skodelica; 3 × Ricci 2/242 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja); O – Loeschcke I(B/C) ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja), Loeschcke IV/V/VIII, Loeschcke ×a/b (2.–3. stoletje); PA5 – pokrovček za amforo; 2 × IKK2 – pekač orlo bifido; IKK3 – pekač – enostavno ustje; IKK6 – pokrov; lonci: 2 × KK22, 7 × KK23, KK33, 2 × KKD, 3 × NK1, NK21, NK46; 2 vrča NK33; NK28 kadilnica. Datacija: prva pol. 2. stoletja, pečatna oljenka iz 2. stoletja je med najmlajšimi najdbami.

SE 299B

Polnilo jarka SE 299A. Svetlo rjav čvrst drobnozrnat glinen pesek z redkimi drobnimi kamni (5 × 2 cm, 1 %), zdrobljeno opeko, drobci oglja, malte in keramiko. Na dnu je bila 3 cm debela črna sled žganine. Ohr. dl. 0,75 m, š. 0,42 m, db. 0,26 m.

Prostor JJ

SE 281

Nasutje predstavlja nivo hodne površine – zemljen tlak v prostoru JJ. Plast mehkega meljastega peska, obarvan v lisah sive, rumene ali svetlo rjave barve, z velikimi kamni (lomljeni peščenjaka, nepravilne oblike vel. 0,35 × 0,15 × 0,07 m do 0,10 × 0,10 × 0,05 cm, 10 %), ostrorobim gruščem (vel. 0,07 × 0,05 m, 15 %), drobci malte (14 %), drobci oglja (10 %), drobci in kosi opek (vel. 0,10 × 0,15 m do 0,03 × 0,03 m, 4 %) ter ogromno drobnimi najdbami (stekla, kovine – predvsem žebli, kosti, keramike ...). Na jugozahodnem delu v kv. 8/B2 je tlak ožgan (SE 287). Veliki kamni, opeka in grušč naj bi bili nametani za utrditev tlaka. Z jugozahodni strani jo zamejuje tlak zid SE 276A, razteza se po celem prostoru JJ. Poteka nad kanalom SE 297A/B, temelji zidov SE 243, SE 208B, SE 276A in zidane baze SE 279. Presekan s SE 260A, SE 288A. Pod SE 240, SE 292, SE 209A.

Enaka SE 245, najdbe deloma izkopane pod SE 209A, SE 240A. Izkopana dl. 17,82 m, izkopana š. 3–4,25 m, db. do 0,10 m, n. m. v. 20,41–20,78 m (vrh).

Najdbe: koščena igla, bronaste igle, žebliček za čevljar, keramika: PS – Consp. 18, PS – Consp. 20.4 ali 21.3, 3 × ITS – skodelica Sarius; TSTP – Consp. 34.2, 3.2 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja), KTS – T4 – oksidacijski kozarec s podkvami (sredina 1.–1. pol. 2. stoletja), KTS – oksidacijski kozarec; 6 × KTS – Ricci 2/242 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja); KTS – Angera 1 (1. pol. 1. st.), KTS – redukcijska skodelica neokrašena, 3 × KTS – redukcijska skodelica z barbotin okrasom (2. pol. 1. st.–1. pol. 2. stoletja); KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem (1. st.–1. pol. 2. stoletja); 4 × KTS – redukcijska skodelica; O – Loeschcke IB/C, O – Loeschcke I/IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke VIII (2. pol. 1.–sred. 3. stoletja); IKK3 – pekač – enostavno ustje, IKK6 – pokrov (do 3./4. st.), EKK – kozica/Lonec – Knossos tip 3 (2.–3. stoletje); lonci 3 × KK22, 4 × KK23, KK224 = NK11, 2 × KK28, KKD, NK4, NK28, pokrovi KKP1, 3 × NKP, vrči 2 × NKR, 2 × NKD.

Datacija: po sigilati in KTS druga pol. 1. stoletja, npr. flavijsko obdobje, lahko tudi prva pol. 2. stoletja, najmlajši EKK lonec.

SE 282B

Polnilo rimskega kanala SE 282A. Zasutje temno rjavega mehkega peska z drobci oglja, kostmi, keramiko in zdrobljeno opeko. Slabo ohranjeno. Dl. 4,03 m, š. 0,17 m, db. 0,17 m. Datacija: polnilo nastajalo od 2. faze do konca vile.

SE 295B

Polnilo kanala SE 295A in SE 295C. Polnilo je iz temno rjavega mehkega do čvrstega meljastega peska z vključki drobci oglja, zdrobljene opeke in najdbami: keramiko, kostmi, žlindro. Pod SE 287. Dl. ok. 9 m, š. 0,30–0,52 m, db. 0,36 m. Najdbe: O – Loeschcke ×a/b z žigom CRE-SCES (2.–3. stoletje).

2b. gradbena faza

Zidovi

SE 242

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prostor HH na jugozahodni in prostor II na severovzhodni strani, loči ju v fazi 2b. Grajen iz večjih grobo klesanih in lomljenih kamnov peščenjaka (podolgovati in nekaj skoraj zaobljenih, vel. 0,30 × 0,20 × 0,12 m do 0,20 × 0,10 m) ter večjih odlomkov opeke (tegul, imbreksov, zidakov; 15 %). Na jugozahodni stranici, kjer je zid ometan (SE 242C), je izdelan iz manjših kamnov, ki so z bolj pravilnimi ali pravokotnimi stranicami postavljeni plosko v jugovzhodno lice. Severozahodna stran zidu pa je popolnoma drugačna, kot da nima lica, temveč so opeke in kamni zatrpani v vkop (SE 242A). Vmesni prostor je zapolnjen s svetlo rjavim mehkim meljastim peskom z drobci oglja in malte. Naslanja se na zidove

SE 223, SE 243. V zidu sekundarno uporabljena tegula z žigom *Q. Clodi Ambrosi*. Pod SE 209. Dl. 4,10 m, š. 0,50 m, ohr. v. 0,18–0,50 m, n. m. v. 21,08–21,41 m.

SE 242A

Bel stenski omet na jugozahodni strani zidu SE 242. Ohranjen po celotni dolžini zidu od nivoja tlaka SE 245 navzgor, kjer zajema velik del površine zidu. Sočasen z ometi na zidovih SE 243A in SE 223. Db. 3 cm.

SE 242B

Vkop za zid SE 242. Poteka ob liniji temelja, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 263 in SE 245.

SE 243C

Bel stenski omet na jugovzhodni strani zidu SE 243. Sočasen z ometom na zidovih SE 242 (SE 242A) in SE 223 (SE 223B). Zelo malo ohranjen v zaplatah velikih nekaj cm (glej VZ 201). Db. 3 cm.

Plasti in strukture po prostorih

Prostor HH in II

SE 263

Nasutje, predhodna podlaga za zid SE 242 in utrjen tlak v prostoru HH in deloma v prostoru II. Plast svetlo rjavega drobnega peska rahle konsistence z ogromno kosi malte (50 %), kamni peščenjaka (vel. $0,30 \times 0,20 \times 0,05$ m do $0,10 \times 0,10$ m; 30 %), zlomljene tegule in imbreksi (5 %). Nad SE 297A in SE 299A. Vanjo vkopan zid SE 242, naslanja se na SE 223, 208, presekana s SE 260A. Pod SE 209. V prostoru II je bila morda pod isto številko izkopana druga plast z veliko malte – ostanki ometa ali stropa pod ruševino strehe SE 241 (v prostoru II) oz. pod vso premešano ruševino SE 209 (v prostoru HH). Vrh SE 263 v prostoru HH sovпада z vrhom velikega kvadra SE 663. Dl. 4,35 m, š. 1,30–3 m, db. 0,05–0,45 m.

Najdbe: žebelj, keramika: PS – Consp. 3.2 (30–2. stoletje), TSTP – Consp 34. (2. pol. 1.–2. stoletje), KTS – T36 – pozna redukcijska skodelica s koleščkanjem (2. stoletje), KTS – Angera 2, KTS – redukcijska skodelica z barbotin okrasom; KTS – Ricci 2/242 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja); O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke VIII (2. pol. 1.– sred. 3. stoletja), O – reliefna – ned., lonci KK23, 2 × KK29, KKD, NKD, AA – Africana IIA (sredina 2.–3. stoletje), datacija: sred.–druga pol. 2. stoletja po najmlajši amfori Africana IIA.

SE 287A

Zaplate ožgane zemlje v prostoru II pod nasutjem za tlak SE 245 (s pokončnimi kamni). Enako SE 287 v prostoru JJ.

Prostor JJ

SE 260A

Odvodni jarek v prostoru JJ in deloma v prostoru HH. Vkop poteka od jugovzhodnega vogala prostora JJ oz. zidu SE 243 proti zahodu, spušča se proti zahodu za 1,60 m, širi se in pogloblja v isti smeri. V profilu U oblike, z ostrim prehodom v poševne stene in postopnim prehodom v konkavno dno. Širok 0,30–0,45 m, globok 0,30 m, v kv. 8/A2 se razširi na 0,80 m in nato v razširitev oz. jamo SE 260C (širine 1,1 m, globine 0,7 m). Seka SE 297A, SE 276A, SE 2A, SE 287, SE 281, SE 268, SE 620, SE 243, SE 263, SE 295A. Zapolnjen s polnilom SE 260B (kv. 8/A–C3). Začetek jarka v prostoru HH je problematičen, saj se zdi, da sovпада z mlajšimi poškodbami zaradi brazd oranja (SE 260A1, izredno plitko, zapolnjeno s SE 209 – kv. 8/C–E3). Sicer preseka starejša jarka SE 299A in SE 297A s polnili v prostoru HH. V prostoru JJ izkopan iz nivoja SE 240. Dl. 20,90 m, š. 0,30–0,45 m do 0,80 m (brez SE 260C), gl. 0,30–0,70 m.

SE 260B

Polnilo jarka SE 260A. Na dnu vkopa so v kv. 8/A – C3 ob strani oz. poševno ob profilu položeni neobdelani kamni peščenjaka (vel. $30 \times 22 \times 5$ cm do $13 \times 14 \times 8$ cm). Polnilo je iz nametane zdrobljene opeke (15×7 cm, 25 %), nametanega kamenja (15×7 cm, ok. 50 %) s prhkim, rahlim temno rjavim glinenim peskom. V razširitvi SE 260C (kv. 8/A2) vsebuje več večjih kamnov (od $50 \times 30 \times 10$ cm do 20×10 cm). Vsebuje redke vključke malte, opeke, keramike, živalske kosti. Zgornji del polnila je ruševinski z veliko kamenja, malte in najdb (SE 260B, SE 266, SE 240), saj se je ruševina (SE 240, SE 266, SE 268, SE 209) pogreznila v starejši kanal in stisnila starejše polnilo kanala iz drobnorzrnatega mehkega glinenega peska. Glede na to, da se je ruševinska plast SE 240 posedla vanj in ne v kanal SE 295, bi kazalo, da je bil jarek v uporabi ob poružitvi strehe, v njem pa je bilo le najbolj mehko in plitko spodnje polnilo. Dl. 20,90 m, š. 0,30–1,1 m, db. 0,3–0,7 m. Najdbe: mnoge najdbe izvirajo iz mlajših ruševinskih plasti, ki so se vanj pogreznile.

SE 260C

Razširitev jarka SE 260A na zahodnem koncu prostora JJ. Oblika preseka U. Seka SE 287, SE 281, SE 620. Izkopana dl. 1,6 m, š. do 1,1 m, gl. 0,7 m.

3. gradbena faza

Zidovi

SE 239

Prečni zid gospodarskega poslopja. Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Poteka na vsaj dveh rimskih terasah, zato se dno temelja spušča po pobočju navzdol. Tvori prostore BB in V z jugovzhodne strani in prostore BBB in VV iz severozahodne strani. Zid je ohranjen le na moderni terasi 3 v kv. 13/B1–2, medtem ko je na moderni terasi 2 ohranjen le temelj (mogoče spodnji temelj v tem delu), čeprav je ohranjenih tudi nekaj kamnov zidu ali zgornjega temelja. Verjetno se nadaljuje pod škarpo SE 317 proti severovzhodu. Gradnja je zelo podobna zidu SE 333, nanj je naslonjen zid SE 344. Zid je v kv. 13/B1–2 grajen iz grobo klesanih lomljencev peščenjaka (vel. od $0,35 \times 0,20$ m do $0,10 \times 0,15$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni so postavljeni v dve ravni lici, vmesni prostor je zapolnjen z manjšimi kamni. V temelju je uporabljenih tudi nekaj posamičnih tlakovcev (2 %), vezivo je v temelju slabo ohranjeno. Širina zidu je 60 cm, temelja 70–80 cm. Veliki kamni s štirikotnimi stranicami so postavljeni v skrbno izdelano jugovzhodno lice zidu in zgornjega dela temelja (prostor BBB), kar je vidno nad zobom temelja na obeh terasah. Zob temelja je različno visok na moderni terasi 2 in 3, na jugovzhodni (prostor BB) in severozahodni strani (prostor BBB) sta široka 5–10 cm, vidno ob preseku ob škarpi SE 325. Temelj sicer ni bil izkopan. Na terasi 2 oz. v prostoru VV pa je zob viden le na jugovzhodni strani (ker so le tam ohranjeni zgornji kamni) in je širok ok. 15 cm. Lice spodnjega temelja je bilo valovito z manjšimi in srednje velikimi kamni. Presekan s škarpo SE 317A in SE 325, kjer je uničen stik z zidovi, ki so zamejevali prostora BB in BBB na jugozahodni strani (npr. zid SE 659). Na jugozahodnem koncu je zid presekan z jarkom SE 621 tako, da je bil uničen zaključek zidu. Ohr. dl. 10,29 m, š. zidu 0,60 m, š. temelja 0,80 m, ohr. v. do 1 m, n. m. v. 21,86 do 24, 83 m (vrh).

SE 239A

Vkop za temelj zidu SE 239. Poteka ob liniji zidu, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 318, 2 in SE 2A.

SE 265A

Temelj zidu, usmerjen SV–JZ. Tvori jugovzhodno mejo prostora EE. Zelo slabo ohranjen zaradi modernih posegov presekan z usekom SE 621 in plastjo SE 224 ter se nadaljuje proti jugozahodu kot SE 265B. Grajen je iz neobdelanih velikih lomljencev peščenjaka (vel. $0,32 \times 0,22 \times 0,10$ m in nepravilnih oblik), ki so postavljeni v dve lici. Vmes so zametani manjši kamni (vel. $0,12 \times 0,10 \times 0,04$ m) in obilo bele apnene malte, ki je že zelo sprhnela. V višino ohranjena le ena linija kamnov. Ohr. dl. 1,30 m, š. 0,54 m, ohr. v. do 0,3 m, n. m. v. 21,75–21,89 m (vrh).

SE 265B

Temelj zidu, usmerjen SV–JZ. Tvori jugovzhodno mejo prostora EE. Zelo slabo ohranjen zaradi modernih posegov presekan z usekom SE 621 in plastjo SE 224 ter se nadaljuje proti severovzhodu kot SE 265A. Grajen je iz neobdelanih velikih lomljencev peščenjaka (vel. $0,32 \times 0,22 \times 0,10$ m) in ploščatih kamnov ($0,3 \times 0,2 \times 0,07$ m), ki so postavljeni v dve lici. Vmes so zametani manjši kamni (vel. $0,12 \times 0,10 \times 0,04$ m) in obilo bele apnene malte, ki je že zelo sprhnela. V višino ohranjena le ena linija kamnov. Ohr. dl. 1,20 m, š. 0,58 m, ohr. v. do 0,25 m, n. m. v. 21,59 m (vrh).

SE 265C

Vkop za temelj zidu SE 265A in SE 265B. Poteka ob liniji zidu, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U, Seka SE 2. Rek. dl. 3,95 m, š. 0,58 m.

SE 312C

Temelj zidu SE 312E. Na jugozahodni strani zidu v prostoru D' je ohranjen temelj, v dolžini ok, z zobom širine ok. 20 cm, višine enega kamna. Zob se širi proti jugovzhodu. Jugovzhodni konec temelja je v lini z zidom SE 365. Morda predstavlja ostanek starejšega zidu. Izkopana dl. 2 m, ohr. v. do 0,15 m, n. m. v. 24,59 m.

SE 312E

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prizidek gospodarskega poslopja na zgornjem dvorišču s severovzhodne strani, torej tvori prostor C–D'–E na severovzhodni strani od stika z zidom SE 414 proti jugovzhodu, kjer se nadaljuje iz izkopnega polja v kv. 13/A3–4. Zid je ohranjen predvsem v temelju glede na nivoje zunanjega tlakovanja in notranjih nasutij ter glede na kanala SE 454 in SE 312D. Grajen je iz neobdelanih kamnov peščenjaka, vezanih z apneno malto. Zunanji kamni, ki tvorijo lice zidu, so večji (od $0,35 \times 0,20 \times 0,10$ m do $0,50 \times 0,20 \times 0,15$ m) in postavljeni plosko, z bolj pravilnimi stranicami v lice. V spodnjih dveh vrstah so uporabljeni tudi mali in srednje veliki kamni z nepravilnimi stranicami, ki so bolj nametani tudi poševno in s krajšimi stranicami v neravno lice temelja brez vrst. Notranji del zidu je zapolnjen z manjšimi kamni in nekaj opeke ($0,10 \times 0,5 \times 0,5$ m). Dno zidu oz. vkopa variira. Ohranjen je v višino do 5 kamnov. Pod zidom poteka širši temelj SE 312C, ki nekoliko zavija iz linije zidu in bi lahko predstavljal starejšo strukturo do linije zidu SE 365. Ob prostoru E poteka skozi zid iz zgornjega dvorišča kanal SE 454, ki je imel na severozahodni strani zidu dodano veliko ploščo pred odprtino. V kv. 13/A4 se na zid SE 312E s severovzhodne strani naslanja SE 314 in na zunanji strani vogala še stranice kanala SE 312D. Nanj je naslonjen zid SE 414A, ki pa mogoče zidan v isti fazi, z vogalno bazo za steber SE 415A. Tlakovanje SE 418 naslonjeno na SE 312E z zunanje strani, kot njegovi premešani ostanki SE 316, SE 370 = SE 386, SE 408A. Vkop SE 312B (skupni), seka SE 318. Izkopana dl. 14,02 m, š. 0,75–0,80 m, ohr. v. 0,21–0,45 m, n. m. v. 24,99–24,76 m (vrh).

SE 313

Zid gospodarskega poslopja, položen v smeri JV–SZ. Tvori prostor J na severovzhodni strani in prostor E na jugozahodni strani, naslonjen na spoj zidov SE 333–SE 462 in SE 365. Proti jugozahodu se zid nadaljuje izven roba izkopnega polja. Grajen je iz peščenjakovih lomljencev, vezanih z obilo apnene malte. Na obeh straneh lica zidu so postavljeni večji kamni nepravilnih oglatih oblik (od $0,37 \times 0,27 \times 0,25$ m do $0,44 \times 0,33 \times 0,29$ m) ter ploščati kamni (od $0,45 \times 0,27 \times 0,09$ m do $0,25 \times 0,15 \times 0,07$ m), v licu so zelo nepravilne stranice kamnov. V notranjem delu zidu so manjši neobdelani kamni in redkejši kosi opeke, ki so zaliti z obilo bele apnene malte. Zid nima temeljnega cokla, pač pa se temelj prepozna po večji in nepravilni izbočenosti kamnov v spodnjem delu zidu (do 0,10 m višine). Temelj leži na SE 2 ter je vkopan v SE 318. Na jugozahodni strani (prostor J) je ob zidu linija nametanih kamnov SE 313C (neizkopan temelj ali kamnito polnilo vkopa). Izkopana dl. pribl. 1,50 m, š. 0,77 m (s temeljem), š. zidu 0,52 m, ohr. v. 0,70 m (zidu), ohr. v. do 0,82 m (s temeljem), n. m. v. 24,52 m (vrh), 23,97 m (dno).

SE 313B

Vkop za temelj zidu SE 313. Vkop poteka ob robu temelja, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2, SE 318.

SE 313C

Linija nametanih kamnov na jugozahodni strani zidu SE 313 – temelj ali polnilo vkopa za zid. Sega od zidu SE 333 proti jugovzhodu, kjer se nadaljuje v profil.

SE 333

Prečni zid gospodarskega poslopja. Zid s temeljem, usmerjen JZ–SV, poteka po dveh rimskih terasah, zato dno vkopa spušča po pobočju navzdol. Tvori prostore I, O, R, U na jugovzhodni strani in prostore J, BB, V na severozahodni strani. Gradnja zidu je prilagojena višinam tlakov v prostorih. Grajen je iz grobo obdelanih kvadrov in peščenjakovega lomljenca oglate štirikotne oblike ($0,28 \times 0,17 \times 0,14$ m do $0,33 \times 0,28 \times 0,25$ m) ter kamnov ploščate oblike ($0,46 \times 0,23 \times 0,06$ m do $0,24 \times 0,15 \times 0,04$ m). Obe lici zidu imata stranice kamnov pravilno lomljene, notranja stran pa ima naravne, nepravilne oblike kamnov. Kamni so postavljeni v vrstah. V notranjem delu zida so vstavljeni neobdelani manjši kamni (vel. do 0,10 m). Zid je vezan z malto, ki je mešana z drobnimi peščenjakovimi prodniki (3×2 cm). Na severovzhodu se spaja s sočasnim zidom SE 462. V notranjem vogalu s SE 462 je večji ploščat kamen postavljen poševno v vogal, verjetno zaradi nosilne funkcije tlaka. V kv. 12/E2 (med prostori I in J) je lice zidu nad temeljem ohranjeno do višine 1,13 m. Severozahodno lice (prostor I) je ravno in plosko, saj je bilo vidno. Tudi jugovzhodno lice (prostor J) je dokaj ravno, čeprav je bila hodna površina prostora dvignjena in zasuta. Na jugovzhodni strani v prostoru J je ohranjena linija kamnov SE 333D, do 20 cm

nad starejšo hodno površino. Temeljni zob je izdelan na jugovzhodni strani (prostor J, BB), širok 0,10 m, na nivoju SE 318 v prostoru J (n. m. v. 23,73 m) oz. malo nad njim in v nivoju estriha SE 347 ter nekoliko nad starejšim kanalom SE 348 v prostoru BB, ki ostane delujoč (n. m. v. 23,26 m). V kv. 12/E1 (prostor BB) so v enem delu izdelani trije cokli temelja, vsak pa je širši za 5 cm ter globlji za 8 cm (spodnja še n. m. v. 23,08 m in 22,95 m). Nanj so naslonjeni zidovi SE 344, SE 313, SE 365. Na moderni terasi 2 je močno uničen (ohranjeni le dve vrsti kamnov v višino). Ohranjen je le temelj zidu, ki je v licu iz bolj nepravilnih oblik kamnov, predvsem spodnji del. Temelj na moderni terasi 3 ni izkopan. Skupna višina je vidna ob prostoru BB. Ob prostorih R in U je zgrajen nad ostanki zidu SE 230 = SE 230B, ki je vezan s SE 332, nad katerim tudi poteka. Zdi se vezan s SE 215, kjer je zid SE 333 sicer razširjen kot ojačitev prezidave. Ponekod se čuti rahel zob spodnjega temelja, kjer so kamni skoraj nametani. Spodnji del temelja na moderni terasi 3 ni bil odkopan oz. le v krajšem odseku v vogalu s SE 332 na severozahodni strani, kjer pa temelj nima zoba le spremenjeno gradnjo lica pod nivojem SE 357. SE 261B v nadaljevanju proti jugozahodu je izredno slabo ohranjen in bi bil lahko le slabo ohranjen temelj zidu SE 333 ali SE 230.

Ohr. dl. 8,85 m + spodnja terasa, š. zidu 0,65 m, ohr. v. 0,40–0,62 m (moderna terasa 2, samo temelj) do 1,13 m (moderna terasa 3 brez temelja), n. m. v. od 24,50 m do 23,37 m (vrh na moderni terasi 3), od 22,82 do 21,96 m (vrh moderna terasa 2).

SE 333B

Vkop za temelj zidu SE 333. Potek ob robu strukture, po P41 je vkop na severozahodni strani zidu dobro viden in širši od zidu, zapolnjen je v tem delu s polnilom SE 333C. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U s postopnim prehodom v poševno in kasneje navpično steno s pravokotno stopnico ter postopnim prehodom v ravno dno. Viden na P41. Drugje lahko vkop enačimo z destrukcijo starejših zidov SE 230 = SE 230A in SE 261B. Vkopan v SE 446 = SE 426 = SE 323, SE 2, 318 = SE 357. Izkopana dl. 8,85 m, š. 0,65 m.

SE 333C

Polnilo vkopa SE 333B za temelj zidu SE 333. Dokumentiran le na P41. Polnilo je sestavljeno iz rjave meljaste glinice z nekaj kamni različnih velikosti (do $0,18 \times 0,10$ m) in nepravilnih oblik, drobcev in kosov malte (do 3 %) ter odlomkov opek (do 1 %). Polnilo je naslonjeno na temelj zidu s severozahodne strani na rimskem nivoju 3. Db. 0,35 m.

SE 333D

Na jugovzhodni strani zidu SE 333 je v prostoru E ostala linija nametanih kamnov. Podobna kot SE 313C – lahko gre za kamnito polnilo vkopa za temelj zidu ali za ostanek nekega starejšega zidu.

SE 344

Zid gospodarskega poslopja, položen v smeri JV–SZ. Tvori prostor BB na severovzhodni strani in prostor J na jugozahodni strani, naslonjen na zidova SE 333 in SE 239. Poteka neposredno po moderno škarpo SE 317. Od zidu SE 239 proti jugovzhodu ni več viden. Grajen je iz peščenjakovih lomljencev, vezanih z obilo apnene malte. V obeh straneh so v lici zidu postavljeni večji kamni nepravilnih oglatih oblik (0,25 × 0,17 × 0,20 m do 0,18 × 0,15 × 0,10 m), vezani z obilo apnene malte, ki je premešana z drobnimi peščenjakovimi prodniki. Višina ohranjenega lica zidu je 1,20 m. Temelj je izkopan le v jarku 3 v prostoru J. Temelj ni izkopan v prostoru BB, verjetno je pod estrihom SE 347. Na jugozahodni strani (prostor J) zamejuje zgornji hodni nivo (rimska terasa 4) z zobom temelja, širokim do 20 cm (n. m. v. 23,38 m). Tako lice zidu kot temelja nista povsem ravna in skrbno izdelana, temveč nekoliko valovita, čeprav so v lice postavljene pravokotne stranice kamnov. Dl. 6,75 m, š. zidu 0,75 m, ohr. v. 1,28 m, n. m. v. od 24,29 m (vrh), 23,05 m (dno izkopa).

SE 344B

Vkop za temelj zidu SE 344, poteka ob robu same strukture zida. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2. Dl. 6,75 m, š. 0,75 m.

SE 412

Zidana struktura (plato) v prostoru O, postavljena v smeri JZ–SV. Podobna starejšim SE 339 in SE 340. Struktura je v obliki kvadra, z daljšo stranico je vzporedna z zidom SE 328, ob katerem postavljena. Pod korono moderne terase je struktura skoraj v celoti uničena, tako da je v dolžino ohranjena do 1,40 m. Struktura izdelana iz lomljenčev peščenjaka različnih vel. (od 0,60 × 0,40 × 0,25 m do 0,20 × 0,15 × 0,10 m), spojenih z obilo bele apnene malte. Na severovzhodni strani je ohranjen tudi temeljni zob s širino do 0,30 m (n. m. v. 23,88–24,01 m), izdelan iz večjih neobdelanih kamnov (0,50 × 0,40 × 0,20 m). Večji kamni z bolj pravilnimi ali popolnoma nepravilnimi stranicami so postavljeni večinoma plosko, v dve ohranjeni neravni zunanji lici, brez vrst. V notranji del strukture so nametani kamni nepravilnih oblik in različnih velikosti ter vezani z malto. S severovzhodne strani se zdi, kot da bi bila struktura v neki fazi razširjena ali predelana in da je bila prvotna širina v liniji s strukturo SE 476. Originalna dolžina podobna SE 339 in SE 340 oz. ok. 4,40 m. V tem primeru bi prekrivala SE 334A. Struktura poteka preko kanala SE 453 = SE 348 in strukture SE 476. Pod SE 390, SE 359. Zraven nje SE 411 (morda ostanek ruševine). Ohr. dl. 2,50 m, rek. dl. 4,40 m, š. 1,20 m, ohr. v. 1,07 m, n. m. v. 24,32 m (vrh), 23,25 m (dno).

SE 412B

Vkop za temelj strukture SE 412. Ni viden, poteka ob robu strukture temelja. Oblika tlorisa oglata, oblika preseka

U. Vkopan v plasti SE 357, SE 426, SE 323. Presekana na jugozahodni strani z modernim uničenjem. Dl. 2,50 m, izkopana š. 1,20 m.

SE 414 = SE 414A = SE 414B

Prečni zid gospodarskega poslopja, poteka v smeri SV–JZ. zamejuje zgornji prizidek na severozahodni strani in tvori prostor C s severozahodne strani ter kasneje prostor B na jugovzhodni strani. Zid sestavljen iz severovzhodnega dela SE 414A in jugozahodnega dela SE 414B, vmesna prekinitev (dolžine 1,10 m) predstavlja vhod v prizidek oz. prostor C. Zid je grajen iz peščenjakovega lomljenca ploščate in štirikotne oglate oblike (vel. 0,52 × 0,27 × 0,06 m do 0,27 × 0,15 × 0,10 m), vezanega z belo apneno malto, ki je zelo skromno ohranjena. Večji kamni so plosko položeni z bolj pravilno, skoraj pravokotno in ravno stranico v obe lici zidu, v skoraj ravne, zelo nizke vrste, ki so odvisne od debeline kamnov. Vmes so položeni kamni različnih velikosti. SE 414A je polapsidalnega tlorisa, zunanja stena zidu (prostor B) je ravna notranja (prostor C) pa razširjena v apsidalnem loku, ohranjena v višino tri vrste kamnov. Naslanjal se je na SE 312E in zidano bazo SE 415A ter zunanjo steno gospodarskega poslopja SE 366, čeprav je stik z le-te uničen s 0,30 m široko destrukcijo. Izgradnja nad plastmi SE 440, SE 440A in SE 443C. Ohranjen le v temelju, saj v višino ne sega nad SE 361 in le rahlo nad nivo nasutja SE 406 in estriha SE 406C, ki bi se lahko nanj naslanjal. Dno poteka po pobočju navzdol. Rek. dl. 3,70 m, dl. 1,10 m (SE 414A), 1,20 m (SE 414B), š. 0,61–1,30 m (SE 414A), 0,67 m (SE 414B), ohr. v. do 0,23 m, n. m. v. 25,02–24,76 m (vrh).

SE 415A

Kontrafor ali zidana baza za steber, kvadratnega tlorisa. Enaka gradnja kot baze SE 415B–F, s katerimi tvori nadstrešek ob gospodarskem posloju in kasneje prostore A', A, B. Ob robove so postavljeni večji kamni, peščenjakovi lomljenci, ki so pravilno odsekani v kvadre (vel. 0,57 × 0,15 × 0,21 m do 0,26 × 0,20 × 0,09 m). V sredini so manjši kamni nepravilne oglate oblike (0,15 × 0,10 × 0,05 m) in obilo apnene malte. Stranice kamnov v licu so skoraj pravokotne in tvorijo ravne vrste, ki so podobne višine. Lice je ravno. Baza je v vogalu vezana z zidom SE 312E in SE 414 A. V fazi 4 je prostor med bazami za stebre zazidan z izgradnjo zidu SE 312F, ki jih je deloma uničil. Uporabljeni kamni v bazah so večji kot v zidu SE 312F ter drugačne barve – bolj sivi – mogoče posledica različnega pridobivanja ali obdelave kamna. Dl. 1,02 m, š. 0,98 m, v. 0,25 m, n. m. v. 25,01 m (vrh).

SE 415A1

Vkop za bazo za steber ali kontrafor SE 415A. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 318, SE 2.

SE 415B

Kontrafor ali zidana baza za steber, kvadratnega tlorisa. Enaka gradnja kot baze SE 415A, C–F, s katerimi tvori nadstrešek ob gospodarskim poslopjem in kasneje prostore A', A, B. Ob robove so postavljeni večji kamni, peščenjakovi lomljenci, ki so pravilno odsekani v kvadre (vel. $0,57 \times 0,15 \times 0,21$ m do $0,26 \times 0,20 \times 0,09$ m). V sredini so manjši kamni nepravilne oglete oblike ($0,15 \times 0,10 \times 0,05$ m) in obilo apnene malte. Stranice kamnov v licu so skoraj pravokotne in tvorijo ravne vrste, ki so podobne višine. Lice je ravno. V fazi 4 je prostor med bazami za stebre zazidan z izgradnjo zidu SE 312F, ki jih je delom uničil. Dl. 0,94 m, š. 0,84 m, v. 0,42 m, n. m. v. 24,85 m (vrh).

SE 415B1

Vkop za bazo za steber ali kontrafor SE 415B. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 318, SE 2.

SE 415C

Kontrafor ali zidana baza za steber, kvadratnega tlorisa. Enaka gradnja kot baze SE 415A–B, SE 415D–F, s katerimi tvori nadstrešek ob gospodarskim poslopjem in kasneje prostore A', A, B. Ob robove so postavljeni večji kamni, peščenjakovi lomljenci, ki so pravilno odsekani v kvadre (vel. $0,57 \times 0,15 \times 0,21$ m do $0,26 \times 0,20 \times 0,09$ m). V sredini so manjši kamni nepravilne oglete oblike ($0,15 \times 0,10 \times 0,05$ m) in obilo apnene malte. Stranice kamnov v licu so skoraj pravokotne in tvorijo ravne vrste, ki so podobne višine. Lice je ravno. V fazi 4 je prostor med bazami za stebre zazidan z izgradnjo zidu SE 312F, ki jih je delom uničil. Dl. 1,26 m, š. 1,12 m, v. 0,35 m, n. m. v. 25,06 m (vrh).

SE 415C1

Vkop za bazo za steber ali kontrafor SE 415C. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 318, SE 2.

SE 415D

Kontrafor ali zidana baza za steber, kvadratnega tlorisa. Enaka gradnja kot baze SE 415A–C, SE 415E–F, s katerimi tvori nadstrešek ob gospodarskim poslopjem in kasneje prostore A', A, B. Ob robove so postavljeni večji kamni, peščenjakovi lomljenci, ki so pravilno odsekani v kvadre (vel. $0,57 \times 0,15 \times 0,21$ m do $0,26 \times 0,20 \times 0,09$ m). V sredini so manjši kamni nepravilne oglete oblike ($0,15 \times 0,10 \times 0,05$ m) in obilo apnene malte. Stranice kamnov v licu so skoraj pravokotne in tvorijo ravne vrste, ki so podobne višine. Lice je ravno. V fazi 4 je prostor med bazami za stebre zazidan z izgradnjo zidu SE 312F, ki jih je deloma uničil. Dl. 1,00 m, š. 0,87 m, v. 0,31 m, n. m. v. 24,84 m (vrh).

SE 415D1

Vkop za bazo za steber ali kontrafor SE 415D. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 318, SE 2.

SE 415E

Kontrafor ali zidana baza za steber, kvadratnega tlorisa. Enaka gradnja kot baze SE 415A–D, SE 415F, s katerimi tvori nadstrešek ob gospodarskim poslopjem in kasneje prostore A', A, B. Ob robove so postavljeni večji kamni, peščenjakovi lomljenci, ki so pravilno odsekani v kvadre (vel. $0,20 \times 0,10 \times 0,12$ m). V sredini so manjši kamni nepravilne oglete oblike ($0,15 \times 0,10 \times 0,05$ m) in obilo apnene malte. Stranice kamnov v licu so skoraj pravokotne in tvorijo ravne vrste, ki so podobne višine. Lice je ravno. V fazi 4 je prostor med bazami za stebre zazidan z izgradnjo zidu SE 312F, ki jih je deloma uničil, baza SE 312 je bila nadzidana. Nekatere baze so vkopane globlje od SE 312 (predvsem SE 415E). Baza je bila vidna šele po odstranitvi tlakovanja SE 408A. Dl. 0,96 m, š. 0,95 m, v. 0,45 m, n. m. v. 24,97 m (vrh).

SE 415E1

Vkop za bazo za steber ali kontrafor SE 415E. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 318, SE 2.

SE 415F

Kontrafor ali zidana baza za steber, kvadratnega tlorisa. Enaka gradnja kot baze SE 415A–E, s katerimi tvori nadstrešek ob gospodarskim poslopjem in kasneje prostore A', A, B. Ob robove so postavljeni večji kamni, peščenjakovi lomljenci, ki so pravilno odsekani v kvadre (vel. $0,57 \times 0,15 \times 0,21$ m do $0,26 \times 0,20 \times 0,09$ m). V sredini so manjši kamni nepravilne oglete oblike ($0,15 \times 0,10 \times 0,05$ m) in obilo apnene malte. Stranice kamnov v licu so skoraj pravokotne in tvorijo ravne vrste, ki so podobne višine. Lice je ravno. V fazi 4 je prostor med bazami za stebre zazidan z izgradnjo zidu SE 312F in nadaljevanjem SE 448A, ki jih je deloma uničil, ter s prečnim zidom SE 450, ki je tudi naslonjen na bazo. Dl. 1,00 m, š. 0,95 m, v. 0,35 m, n. m. v. 24,79 m (vrh).

SE 415F1

Vkop za bazo za steber ali kontrafor SE 415F. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U. Seka SE 318, SE 2.

SE 425

Zidana struktura v prostoru J, linearna v smeri Z–V. V dve vrsti postavljenih peščenjakov (oglati, ploščati ter štirikotne oblike, vel. do $0,30 \times 0,20 \times 0,10$ m), vezanih z obilo apnene malte. Ni izkopano. Ker so na vrhu postavljene kamnite plošče, bi morda šlo za zidani odvodni kanal, nadaljevanje SE 312D. Vkopano v SE 389, s katero enak nivo površine. Struktura pada proti zahodu. Izkopana dl. 1,70 m, š. 0,65 m, ohr. v. 0,20–0,35 m, n. m. v. 24,15 m (vrh), 23,65 m (dno).

SE 452

Zid zunanja stena zgornjega prizidka. Tvori prostor A' na severozahodni strani. Suhozidna gradnja. Struktura izdelana iz peščenjakovega lomljenca različnih velikosti (0,50 × 0,20 × 0,10 m do 0,25 × 0,17 × 0,08 m). Kamni se ne prilegajo najbolj drug na drugega, tako da je med njimi precej rjavega rahlega peščenega melja (podobnega plastem SE 409 oz. SE 443A). Nad stopnicami na meji SE 409 in SE 443A. Nad konstrukcijo postavljen kamnit kos spodnjega dela mlina za oljke (G2535), ki je bil sekundarno uporabljen pri gradnji. Možni sta dve interpretaciji: zidek je moderna škarpa, ki je sekala z vkopom plasti v predprostoru A' (pri gradnje katere tudi uporabljeni kosi mlina); ali pa je že antična škarpa, ki je bila zgrajena v fazi 3, da drži plasti predprostora A' in so morda kosi mlina nanjo postavljeni kasneje. Od tega potem odvisni odnosi s plastmi SE 443B in SE 443A in SE 443 (lahko jih seka vkop ali so naslonjene na zid). Pod premešanim delom plasti SE 408A. Ohr. dl. 1,80 m, š. 0,85 m, n. m. v. 23,63 m (vrh), 23,55 m (dno).

SE 462

Zid s temeljem, prezidava gospodarskega poslopja, zid položen v smeri JV–SZ. Tvori prostor D–D' z jugozahodne strani in prostor I s severovzhodne strani, kjer je v vogalu vezan s sočasnim zidom SE 333, enake gradnje. Grajen je iz grobo obdelanih klesancev oglate štirikotne oblike različnih velikosti (od 0,35 × 0,18 × 0,20 m do 0,48 × 0,14 × 0,14 m do 0,12 × 0,12 × 0,10 m), pa tudi iz ploščatih peščenjakovih lomljenecv (0,37 × 0,15 × 0,06 m do 0,20 × 0,15 × 0,05 m). Zid je vezan z izredno veliko bele apnene malte, predvsem v temelju. Na obeh licih zidu so kamni večinoma pravilno obdelani, na notranji strani zidu, ki ni vidna, pa so isti kamni neobdelani. Srednji notranji del zidu je zapolnjen z manjšimi in večjimi kamni nepravilnih oblik. Temelj zidu se kaže kot manjša razširitev širine 0,10 m na obe strani. Kamni v temelju so v celoti nepravilnih oblik. Višina ohranjenega zida do temelja je 0,60 m, višina temelja pa še 0,85 m. V notranjem vogalu z zidom SE 333 je poševno postavljen večji ploščat kamen, ki nakazuje vrh podlage za tlakovanje v prostoru I. Stik s SE 366, SE 328, SE 417 je uničen z vkopom SE 405A. Na njega se naslanja zid SE 313. Leži nad SE 334C. Vkopan v plast SE 446 oz. SE 426. Pod SE 359, SE 311, SE 311A. Ohr. dl. 3,60 m, š. zidu 0,70 m, š. temelja 0,84 m, ohr. v. 1,42 m, n. m. v. 24,51 m (vrh), 23,09 m (dno).

SE 462B

Vkop za temelj zidu SE 462. Poteka ob robu temelja, seka SE 426, SE 446 in SE 2. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U.

SE 653

Zid s temeljem, prezidava v gospodarskem prostoru. Tvori prostor V na jugozahodni strani in prostor EE na severovzhodni strani, poteka v smeri SZ–JV, zelo slabo

ohranjen. Zid poteka kot nadaljevanju zidu SE 261A–SE 208 proti jugovzhodu. Zaradi močnega uničenja njegov potek ni jasen. Vezan na odvodni kanal SE 204C. Ohr. dl. 1,28 m, š. 0,55 m, ohr. v. do 0,28 m, n. m. v. 21,54 m.

SE 653A

Vkop za temelj zidu SE 653, poteka ob liniji strukture linearno in v profilu oblike U. Seka SE 2.

SE 654

Zid s temeljem, prezidava v gospodarskem prostoru. Tvori prostor EE na jugozahodni strani, poteka v smeri SZ–JV, zelo slabo ohranjen. Je nadaljevanje zidu SE 222 proti jugovzhodu, na vogal katerega z zidom SE 333A je naslonjen. Rahlo je nagnjen proti jugozahodu. Večji kamni so postavljeni plosko s pravilnimi stranicami v lice, vmes pa so še nametani manjši kamni. Maltno vezivo je slabo ohranjeno. Nanj naslonjen zid SE 333A1. Ohr. dl. 0,70 m, š. 0,65 m, ohr. v. do 0,32 m, n. m. v. 21,49 m.

SE 654A

Vkop za zid SE 654. poteka ob liniji strukture linearno in v profilu oblike U. Seka SE 2.

SE 659

Zid s temeljem, prezidava v gospodarskem prostoru. Tvori prostor BB na jugozahodni strani, poteka v smeri SZ–JV. Izkopan le površinsko v tlorisu, saj poteka neposredno za škarpno SE 325 na robu moderne terase 3. Ni jasno, ali gre za rimski zid, ki je bil deloma uničen z gradnjo terase 3, ali za dvojno škarpno SE 325, ki je bila velikokrat izdelana nad nekimi starejšimi zidom. Izkopana dl. 4,38 m, izkopana š. 0,40 m, n. m. v. 22,35 m (vrh).

Plasti in strukture po prostorih

Prostor O

SE 411

Nasutje za dvig hodne površine v prostoru O. Nasutje kamnov srednje velikosti (ok. 0,15 × 0,10 × 0,20 m do 0,07 × 0,09 × 0,15 m) in rjavega rahlega peščenega melja. Nastalo je kot nasutje prostora med platojem SE 412 in zidom SE 333. Verjetno istočasna in podobna kot nasutje SE 390. Zamejuje ruševino SE 322 s severovzhodne strani. Leži nad SE 426. Morda ostanek ali ruševina konstrukcije SE 412 v prostoru O, ki je bila po večini uničena z gradnjo terase. Dl. 1,35 m, š. 0,50 m, ohr. v. do 0,17 m, n. m. v. 23,86 m (vrh), 23,69 m (dno).

Prostor I

SE 390

Nasutje za dvig hodne površine prostora I. Peščena sipka plast rumene barve (80 % nasutje, 20 % ruševina) z drobci malte, nekaj večjimi kamni (0,30 × 0,20 × 0,30 m), odlomki opečnatih tlakovcev, rdeče obarvanega ometa (pompejansko in svetlejšje). Omejena je z zidovi SE 328, SE 462,

SE 412 in SE 333. Nahaja se pod SE 359 in SE 321. Nad SE 397. Nasuta na severovzhodni temelj strukture SE 412, sega do zidu SE 328 in preko njegovega temelja, deloma presekana z jamo SE 405A. Poteka nad kamni SE 411, zato se je verjetno nadaljevala v prostor O na površini med SE 333 in SE 412, kjer je bila z modernimi posegi pri gradnji teras uničena. Morda je bila SE 411 konstrukcija, ki je s te strani podpirala nasutje. Dl. 4,25 m, š. 4,05 m, db. do 0,69 m, n. m. v. 24,47 m (vrh), 23,78 m (dno).
Najdbe: O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja); 2 × A – Dr. 2–4 (severnojadr.) (sred. 1.–2. stoletje), lonci KK1, KK224 = NK11, NK12.
Datacija: 1.–sred. 3. stoletja.

SE 397

Nasutje za dvig hodne površine v prostoru I. Ruševinska plast ali nasutje z veliko nepravilno nametane-ga kamenja različnih velikosti (0,30 × 0,10 × 0,20 m do 0,45 × 0,21 × 0,50 m; lomljenci in obdelano kamenje), z opeko, tlakovci, tegulami, z nekaj keramike (amfore) in malim številom živalskih kosti. Med kamni se nahaja sipka peščena rumena zemlja z drobno malto. Med kamni je tudi večji kamniti blok, ki je pravilno odrezan in podoben stopnicam v kv. 11/E2. Ruševina se naslanja na SE 333, SE 462, SE 328 in SE 412. Nad SE 426, neposredno nad SE 476 in jugovzhodnim temeljem SE 328 do SE 411 oz. deloma pod njo. Pod višjim nasutjem SE 390. Plast pada proti jugu in jugovzhodu. Dl. 3,75 m, š. 3,35 m, db. do 0,50 m, n. m. v. 24,07 m (vrh), 23,57 m (dno).
Najdbe: A – jadranska nedoločeno; lonec KK1.
Datacija: najdbe ne omogočajo ožje datacije.

Prostor D

SE 399A

Interfacija uničenja zidu SE 399, pred nastankom SE 311, pod katero se nahaja.

SE 365A

Interfacija uničenja zida SE 365, pred nastankom SE 311, pod katero se nahaja.

SE 417A

Interfacija rušenja zidu SE 417, pred nastankom SE 311, pod katero se nahaja.

Prostori A', A, B, C, D, E

SE 440B

Ostanki žganine na takratni hodni površini na površini SE 440A oz. koluvijsa SE 443C. Nepravilna ovalna oblika tlorisa. Žganina je rahlo pomešana z belimi drobcami malte. Pod SE 440 in nad SE 443C. Odnos s plastjo 440A ni jasn. Dl. 1,45 m, š. 1,47 m.

SE 440A

Plast pod SE 440 v prostorih A in B. Nasutje nad koluvijsa SE 443C, pod SE 440. Pod zidovi 3. faze SE 414A,

SE 414B in zidovi 4. faze SE 431, 450 ter podlagami za tlak v prostorih A, B in C (SE 406, SE 436, SE 311). Po profilih se je plast razprostirala v pasu širokem ok. 2–2,70 m na severovzhodni strani zidu SE 366 v prostorih A in B, mogoče segala tudi v prostor C kot SE 440. Plast pada po pobočju navzdol do zidu SE 366 ter s tem na severovzhodni strani zidu oblikuje jarek, ki bi lahko služil za drenažo. Nekaj časa sta bila na njej hodna površina in drenažni jarek SE 422F, kar nakazuje večja količina malte in kamnov na njeni površini na P105, ter žganina SE 440B v enakem stratigrafskem odnosu (pod SE 440 in nad SE 443C). Rek. dl. 20,95 m, š. 2,84 m, n. m. v. od 24,54 m do 23,86 m (vrh).
Datacija: plast je nastajala v dolgem obdobju uporabe zgornjega dvorišča pred izgradnjo prizidka (A1 do A3), s katerim je zapečaten.

SE 440

Nasutje za tlake prostorov A', A in B. Nasutje rjavega togega glinastega melja z redkimi večjimi kosi opek (0,30 × 0,20 × 0,08 m do 0,05 × 0,08 × 0,03 m), posameznimi kosi keramike. Plast nasuta nad temeljem zidu SE 366 na severovzhodni strani. Proti severozahodu plast je bila bolj svetlo rjava in po opisu SE 443B prešla v meljast pesek. V plasti so tudi redki manjši in srednje veliki kamni, predvsem na dnu – na meji s plastjo SE 440A (P105, pod SE 431), kjer je tudi več malte. Medtem ko je pod zidom SE 450 (P103) celotna plast vsebovala več drobcov malte in redkih kamnov. Plast je bila nasuta za izravnavo terena, predvsem jarka za zidom SE 366, pred izgradnjo 4. faze ali prav zanjo ali pa že nekoliko prej (v času uporabe kontraforjev SE 415A–F) je bila hodna površina, vsekakor po prenehanju uporabe tlaka SE 451 in stopnic SE 455. Nad SE 440B in SE 440A, SE 443C. Nahaja se pod podlago za tlak SE 406. JB dnevnik: (seznam) SE 440 – rjava ilovica pod SE 406. Pod zidovi 3. in 4. faze SE 431, SE 414A, SE 414B, SE 450 ter podlagami za tlak v prostorih A, B in C (SE 406, SE 436, SE 311). V kv. 12/D3 presekana z jamo SE 405A. Po profilih se je razprostirala v pasu, širokem ok. 2–2,50 m na severovzhodni strani zidu SE 366 v prostorih A', A, B, C. Na jugovzhodni strani sega do zidu SE 417, na severozahodu pa nekako do zidu SE 452 (v predprostoru A' kot SE 443B). Rek. dl. 20,95 m, š. 3,75 m, n. m. v. 24,60 m (vrh).

Najdbe: ITS – skodelica Sarius (do sred. 1. stoletja); A – Dr. 6B klasična (1. st. do flavijskega obdobja).

Datacija: najdbe iz prve polovice 1. stoletja (lahko do flavijskega obdobja) so lahko rezidualne.

SE 443B = SE 440

Plast, določena v predprostoru A'. Izkopan je bil le jugozahodni del plasti pod SE 443A do tlakovanja SE 451. Enaka izravnavi SE 440 v prostorih A, B in C. Plast svetlo rjavega do rumenega sipkega in rahlega meljastega peska premešanega z drobcami malto, nekaj drobnimi kamni. Plast je bila nasuta nekje med prenehanjem uporabe tlakovanja

SE 451, stopnic SE 455 in s tem drenažnega kanala SE 422F za SE 366 ter pred gradnjo faze A4. Njena zgornja meja predstavlja hodno površino. Dl. 11,20 m, š. 2,84 m, n. m. v. od 24,54 m, do 23,86 m.

Najdbe: A – Dr 6A (do sred. ali kon. 1. stoletja).

Datacija: najdba iz prve pol. 1. stoletja je lahko rezidualna.

Prostor C, D, D', E

SE 311

Nasutje za dvig hodnega nivoja v prostorih C, D, D' in E. Ruševinska plast z gradbenim materialom: kamni različnih velikosti, odlomki opeke, tegul, keramike, kosi in drobci malte. Sediment, ki zapolnjuje prostor med grobimi sestavinami, je glinen pesek svetlo rjave do rumene barve. Sočasna s SE 406, ker obe prekriva SE 406C. Nasutje SE 311 je prekrilo interfacije rušenja zidov SE 417, SE 399, SE 365. Omejena z zidovi SE 414, SE 312E, SE 462, SE 313 in SE 366. Na jugovzhodni strani se nadaljuje izven roba izkopnega polja. Nahaja se pod SE 321, SE 359, SE 406C in presekana z jamo SE 342A. V kv. 12/C3 v prostoru vhoda med SE 414A in SE 414B se naslanja na podlago za tlak SE 406. Nad spodnjo ruševino SE 311A, ki pa naj bi bila z njo sočasna. Izkopana dl. 10,72 m, š. 4,54 m, db. do 0,67 m, n. m. v. 24,92 m (vrh).

Najdbe: prostor E (kv. 13/A3–4): KTS – Angera 2, fabrikat D (tiberijsko–klavdijsko obdobje), lonec NK5, vrč NKR, A/ NK – amfora ali vrč; prostor D, D' E (kv. 12/E3): 2 × O – Loeschcke IB/IC ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja); 2 × A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); AA – Keay 57B (sred.–2. pol. 5. st., gre skupaj z odlomkom v jami SE 342), KK34, 3 × NKD; prostor D (kv. 12/D–E3): tegula *Crispini*, A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); AA – Keay 25/26 (4.–sred. 5. stoletja), skleda KKD (gre skupaj z odlomkom v SE 311A in SE 342), lonec KK3–5, KK14B, KK23; prostor C (kv. 12/C–D3): KK23. Datacija: material 1.–5. stoletje; databilen material iz 1. in 2. stoletja je lahko rezidualen oz. iz spodnje hodne površine prejšnje faze; mlajši material (npr. amfora Keay 57B iz sredine 5. stoletja) pa infiltriran z jamo SE 342A.

SE 311A

Spodnje nasutje za dvig hodnega nivoja v prostoru D. Plast svetlo rjave barve, sestavljena iz mehkega glinastega melja; ruševinska plast, ki vsebuje gosto nametane kamne (od 0,5 × 0,20 × 0,40 m do 0,05 × 0,07 × 0,03 m; do 30 %), zmerne fragmente malte, odlomke opeke, amfor ter fragmente oljenke. Plast je omejena z zidovi SE 417, SE 399, SE 365, SE 462. Nahaja se pod SE 311 ter nad SE 446. Presekana z vkopom SE 342A. Starejša ruševina v prostoru D med zidovi SE 417, SE 365, SE 462 in SE 399, s SE 311 sočasna. Dl. 4,50 m, š. 2,05 m, db. 0,68 m, n. m. v. 24,65 m (vrh), 23,97 m (dno).

Najdbe: PS – Consp. 34.1 (1. st.); A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje), pokrovčki za amfore PA4 in PA5, lonci KK23; skleda KKD (gre skupaj z odlomkom v SE 311 in SE 342).

Datacija: databilen material iz 1.–2. stoletja je lahko rezidualen oz. iz spodnje hodne površine prejšnje faze.

SE 311B

Spodnje nasutje za dvig hodnega nivoja v prostorih D' in E. Sestava enaka SE 311A in SE 311, glej opis tam. Nasutje je segalo do višine zidov SE 312E in SE 399, medtem ko se plast SE 311 nad njo razteza preko teh zidov. Presekana z jamo SE 342A. Na jugovzhodu sega do konca SE 312C oz. do vogala zidov SE 399 in SE 365. Najdbe: KTS – Angera 3 nedoločljivo (2. pol. 1. st.–2. stoletje); NKD.

Datacija: glej SE 311A.

SE 312D

Odočni kanal skozi zid SE 312E. Na jugovzhodnem koncu zidu, na zunanji strani vogala s SE 314 sta bili najdeni stranici kanala, vzdanega v zid SE 312E. Kanal poteka v smeri V–Z. Stranici kanala (širine 0,25–0,30 m) sta zidani iz lomljenecv peščenjaka, ki so postavljeni v dve notranji lici. Zelo slabo ohranjeno pod ornico. Dno ni ohranjeno oz. izkopano. Morda nadaljevanje kanala SE 458 = SE 459. Izkopana dl. 0,69 m, izkopana š. 0,75 m, izkopana v. do 0,15 m, n. m. v. 24,93 m (vrh stranic).

SE 447

Izravnalno nasutje prostora E. Nasutje sestavljeno iz rjave meljaste glin in redkih kamnov (do 0,20 × 0,10 m). Plast naslonjena oz. na omet SE 365D in na zidova SE 365 in SE 313. Pod SE 311 in SE 311B. Višina vrha sovпада z SE 389 v prostoru J. Dl. 1,40 m, š. 1,90 m, db. do 0,52 m, n. m. v. 24,39 m (vrh), 23,87 m (dno izkopa).

SE 454

Odvodni kanal, ki poteka skozi zid SE 312E. Kanal je položen v smeri S–J, spodnji del je izdelan iz peščenjakovih plošč (0,53 × 0,30 × 0,07 m do 0,35 × 0,45 × 0,04 m) in je z malto povezan s stenama, ki sta izdelani iz oglatega štirikotnega nepravilnega peščenjaka (0,20 × 0,15 × 0,09 m do 0,25 × 0,18 × 0,17 m). Verjetno je bil pokrit s kamnitimi ploščami, ki niso ohranjene. Velika kamnita plošča je položena na severovzhodni strani zidu pred odprtino, ki je speljala vodo iz zgornjega dvorišča v kanal skozi SE 312E. Na severni strani zidu je izjemno slabo ohranjen, mogoče odstranjen skupaj s tlakovanjem SE 418, pod katerim se je nahajal. Proti jugu se nadaljuje v P28. V višino so stranici ohranjeni do dveh kamnov, notranje lice je ravno z bolj pravilnimi oblikami stranic kamnov. Vkopan v SE 318. Ohr. dl. 1,10 m, š. 0,87 m, n. m. v. 24,87 m (vrh), 24,21 m (dno).

SE 454B

Vkop za kanal SE 454. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U, seka SE 318, SE 2.

Prostor J

SE 368

Nasutje v prostoru J, morda hodna površina. Meljasta toga in zbita plast rjave barve z drobcu malte. Vsebuje kamne različnih velikosti (manjši $0,10 \times 0,15 \times 0,05$ m) in veliko keramike. V prostoru je omejena z zidovi SE 333, SE 313 in SE 344. Na severozahodnem delu vrhnja površina sovпада z višino kanala/strukture SE 425 in je bila v enakem obdobju hodna površina kot SE 389. Dl. 1,45 m, š. 1,35 m, db. 0,30 m, n. m. v. 24,13 m (vrh), 23,53 m (dno).

Najdbe: kovinske najdbe: kopača, spona, žebelj, keramika: AS – Hayes 31 (3. st., odlomki iste posode v SE 389), lonec KK23 (1.–3. stoletje).

Datacija: 3. stoletje.

SE 389

Kamnito nasutje za tlak v prostoru J, hodna površina. Rjav tog peščen melj z veliko odlomki keramike (veliko število odlomkov amfor, vel. do 0,25 m) in kamenja (lomljencev peščenjaka različnih velikosti; od $0,20 \times 0,10 \times 0,30$ m do $0,05 \times 0,20 \times 0,10$ m) ter drobcu malte ali ometa in opek. Plast je malo bolj zbita in za nianso temnejša od plasti SE 320 nad njo. V enem delu ti dve plasti loči struktura SE 425. Plast je nasuta nad spodnjim robom oz. temeljem zidu SE 313. Verjetno sočasno nasutje in hodna površina kot SE 368. Dl. 1,80 m, š. 2,30 m, db. 0,44 m, n. m. v. 24,07 m (vrh), 23,63 m (dno).

Najdbe: PS – Consp. 18.2 (avgustejsko-tiberijsko obdobje), AS – Hayes 31 (3. st., odlomki iste posode v SE 368); EKK – vrček Knossos tip 2 (sred./kon. 1. st.–3. stoletje); A – Dr. 2–4 (severnojadr.) (sred. 1.–2. stoletje); AA – Africana IID (ista posoda z odlomki v SE 381 in SE 391; sredina 3. st.–(1. pol.) 4. st.), 2 × AA ned. (3.–5. stoletje), A/NK – amfora ali vrč, lonec NK5, vrč NKR, NKD.

Datacija: 3.–prva pol. 4. stoletja.

Prostor BB

SE 347

Estrih v prostoru BB, precej uničen, delno ohranjen le v vogalu med zidovima SE 333 in SE 344. Ohranjen je v obliki zdrobljenega sloja bele apnene malte rahle (sipke) konsistence in prekrit s črnimi lisami (pr. ok. 10 cm), ki so posledica ognja. Ohranjen je v višini kanala SE 348, katerega je prekrival, in pod temeljnim zobom zidu SE 333. Pod tem nivojem ni kopano. Estrih je bil ohranjen ob zidu SE 333 do jugozahodnega roba moderne terase 3. Dl. 1,90 m, š. 1,20 m, db. do 5 cm, n. m. v. 23,26 m.

Prostor BBB

SE 658

Ognjišče. Struktura iz opečnatih tlakovcev ali narobe postavljenih tegul ob zidu SE 239 in pod moderno škarpo SE 317, ki je morda postavljena na rimski zid. Tlakovci (vel. pribl. $0,40 \times 0,30$ m, db. 3 do 5 cm) so postavljeni eden

ob drugem, nad SE 410, pod ruševino SE 661 in škarpo SE 317. Slabo ohranjena struktura. Barva opeke spominja na tlakovce ali zidake, uporabljene za krušno peč v skladišču, kar pomeni, da so bile verjetno prežgane. Izkopana Dl. 1,72 m, izkopana š. 1,16 m, db. 3–5 cm.

SE 660

Struktura iz kamnov, štirioglate oblike v tlorisu. Njena gradnja spominja na zidane štirikotne baze za stebre v skladišču. Večji lomljenci in grobo obdelani kamni peščenjaka so postavljeni v tri vidne stranice s svojimi pravilnimi pravokotnimi stranicami, vmes so zatrpni manjši, kamni, verjetno vezano z malto. Odkrita je le deloma in sicer se severovzhodni del nadaljuje v profil pod recentno škarpo SE 317 (moderne terase 3), premešano plastjo SE 321 in kamnito ruševino SE 661. Izkopana dl. 0,94 m, š. 0,90 m, ohr. v. do 0,25 m.

Prostori V, EE in VV

SE 203

Nasutje kot podlaga za tlak prostora V ali starejša ruševinska plast ali plast uporabe dvorišča, izravnava za hodno površino. Plast sestavlja svetlo rjav meljast pesek čvrste konsistence z grobimi sestavinami: z večjimi kamni (nepravilnih in ovalnih oblik in vel. od $0,20 \times 0,15 \times 0,07$ do $0,10 \times 0,15$ m; 60 %), odlomki opeke (vel. do 0,15 m; 10 %), stekla in keramike, kosi in drobcu malte, kamnitimi mozaičnimi kockami, kovinskimi predmeti ... Plast nepravilnega tlorisa, ki se naslanja na zid SE 333 in temelj zidu SE 239, podobno kot SE 274. Nedvomno je bil vrh plasti nekoč hodna površina, kar je vidno po ruševini nad njo in ožganimi lisami SE 273c, odpadno jamo SE 273A/B ter žganinsko ruševino SE 274 (lise tudi ob SE 325). Plast rahlo pada proti jugozahodu in se debeli, saj se geološka podlaga SE 2 pod njo spušča. Vrh verjetno rahlo odrezan z modernim oranjem. Izkopana ročno le v kv. 8/E4–5 in v kontrolnem jarku 3, drugje neizkopana oz. le tlorisno odkrita (z bolj ali manj očiščenimi kamni). Ni jasno, ali sega pod škarpo SE 325 in kakšen je odnos s SE 424 in SE 331, SE 362 v prostoru BB. Plast naj bi bila tudi nad zidom SE 625A, proti jugozahodu sega do useka SE 621. Dl. 6,75 m, š. do 6,25 m, v./db. 0,06–0,46 cm. Najdbe: žebelj, bronasta pločevina, novc G308 Caius (Germanicus), kovan 37–38; keramika: 4 × A – Dr. 2–4 (severnojadr.) (sred. 1.–2. stoletje); A – Dr. 6A ali 6B (severnojadr.); 2 × A/NK – amfora ali vrč, vrč NKR. Datacija: najdbe večinoma iz 1. in 2. stoletja kažejo na čas uporabe prostora pred 3. gradbeno fazo.

SE 278B = SE 278

Polnilo odvodnega kanala SE 278A. Siv drobnozrnat čvrst meljast pesek (zrna pr. do 3 mm) z redkimi grobimi sestavinami (prodnik 2×3 cm, 2 %), z redkimi drobcu malte (5 %), drobcu oglja (1 %), redkimi kosi opeke (2×1 cm, 1 %). Na dnu kanala so malo večji kamni gruščja (5×7 cm,

5 %). Izkopan le del polnila kanala v kv. 8/E4. Š. 0,50 m, db. 0,35 m. Najdbe: KTS – Ricci 2/242 (2. pol. 1.–1. pol. 2. stoletja), ES B2 – Hayes 60 mlajši (70–150/zač. 3. stoletja), O – Loeschcke xa/b (2.–3. stoletje), EKK – vrč s trolistnim ustjem Knossos tip 1 (2.–3. stoletje), A – Dr. 2–4 (ned.), lonec KK16, pokrov KK54. Datacija: (prva pol.) 2. stoletje.

SE 202A

Nasutje podobno SE 203, podlaga za tlak prostora EE ali starejša ruševinska plast ali plast uporabe dvorišča, izravnava za hodno površino. Odkrita le v kontrolnem jarku 3, močno poškodovana z modernimi posegi (usek SE 621 ipd.), pod SE 201 oz. SE 1. Plast sestavlja svetlo rjav meljast pesek čvrste konsistence z grobimi sestavinami: z večjimi kamni (nepravilnih in ovalnih oblik in vel. do 0,20 × 0,15 × 0,07 m), odlomki opeke (vel. do 0,15 m; 10 %), stekla in keramike, kosi in drobcji malte. Db. do 0,30 m. Najdbe: 2 × tegula *Crispini*, ES B2 – Hayes 76A (70–100 n. št.), TSTP – Consp. 39 (flavijsko–1. pol. 2. stoletja), A – Dr. 6A (do sredine 1. st.); A – poznorodška (1.–2. stoletje), 2 × A – Dr. 2–4 (severnojadr.) (sred. 1.–2. stoletje), A – Dr. 6B ned.; lonci KK1, KK23, KK31, NK5, NK26, skleda KK37, NK1A, kadielnica NK28, KK36 trinožnik, vrč NK46, 2 × NKR; NKD; A/NK – amfora ali vrč.

Datacija: material bolj iz druge pol. 1. in prve pol. 2. stoletja.

SE 204A

Zidani odvodni kanal v prostoru EE, usmerjen S–J. Stranici kanala sta sestavljeni iz tegul z robovi na zgornji strani kanala, obrnjeni navzven proti zahodu pri severozahodni stranici. Na določenih mestih je kanal s strani ojačan z oglatimi ploščatimi kamni peščenjaka (vel. 0,65 × 0,32 × 0,08 m do 0,30 × 0,20 × 0,06 m). Kanal pokrivajo oglate in skoraj pravokotne kamnite plošče peščenjaka (vel. 0,35 × 0,40 × 0,04 m in 0,60 × 0,60 × 0,05 m in 0,80 × 0,30 × 0,05 m). Na dnu kanala je le steptan glinen melj SE 2A. Na jugovzhodnem koncu je dno morda izdelano iz tegule ali pa je ena padla s stranice. Zapolnjen je s polnilom SE 204B. Kanal v kv. 8/F4 zavija proti zahodu in seka kanal SE 278, kjer je oštevilčen kot SE 204C. Pod SE 217, nad SE 2 in SE 2A, vkopan v SE 202A z enakim nivojem vrhnje površine. Močno poškodovan z modernimi posegi (usek SE 621 ipd.). Ohr. dl. 3,25 m, š. 0,35–1,30 m, v. 0,33 m.

SE 204C

Zidani odvodni kanal v prostoru EE, usmerjen V–Z. Stranici kanala sta sestavljeni iz tegul, ohranjeni sta le severovzhodna stranica kanala in dno iz tegul, na katerih so na spodnji strani še ohranjeni ostanki malte. Jugozahodna stranica ni ohranjena. Kanal SE 204C seka kanal SE 278A, skoraj pravokotno zavije proti jugu v kv. 8/F4 in se veže na kanal iz tegul SE 204A. Pod SE 224. Stik s SE 204A je slabo ohranjen, močno poškodovan z modernimi posegi (usek SE 621 ipd.). Izkopana dl. 1,24 m, š. 0,22 m, v. 0,27 m.

SE 204D

Vkop za odvodni kanal SE 204A in SE 204C. Poteka ob liniji kanala. Slabo ohranjen. Oblika tlorisa L, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2.

SE 264

Tlak oz. nasutje za nivo hodne površine v prostoru V, sočasna z SE 203. Plast svetlo rjavega čvrstega do togega meljastega peska z gruščem (15 %, 2 × 1 do 5 × 2 cm), kamni – lomljenci peščenjaka (14 %, ploščati lomljenci 10 × 10 cm, nepravilnih okroglih oblik do 14 × 8 × 5 cm) in pogosti vključki: drobcji malte (8 %), odlomki keramike in opeke (skupaj 6 %). Podobna sestava zemlje kot SE 203, le da ni večjih kamnov, ki bi bili lahko del ruševine. Izkopana ročno le v manjšem delu ob zidu SE 239 in do škarpe SE 325 v kv. 8/G5 in kv. 13/B1, drugje odkrita le tlorisno. Nadaljuje se proti jugovzhodu v profil. Po površini poškodovana z oranjem, vrh sovпада z nivojem oz. nad zobom temelja SE 239. Izkopana dl. 6,74 m, izkopana š. do 5,43 m, db. ok. 0,34 m.

Prostori Š, T in U

SE 284B

Polnilo zbiralnika za vodo SE 284A. Zasutje svetlo rjave do olivno zelene in oranžno-rumene barve, sestavljeno iz zelo mehkega glinenega peska z drobljivimi kosi sivih kamnov in nekaj lomljenci peščenjaka (nepravilne oblike, vel. 0,20 × 0,10 m), večjo količino železovih oksidov na dnu (20 %) in z veliko opečnatih mozaičnih kock, ki bi lahko bile tlakovano dno cisterne, ki je sčasoma odstopilo in bilo deloma uničeno. Pod SE 251. Vezano s SE 278A in SE 227. Dl. 1,11 m, š. 0,70 m, db. 0,20 m.

SE 227

Polnilo kanala SE 207, siv meljast drobnozrnat pesek čvrste konsistence z redkimi oglatimi lomljenci peščenjaka (vel. 0,05 × 0,03 m, 7 %) in redkimi manjšimi kamni (vel. 0,03 × 0,01 m, 5 %) ter drobcji opeke, keramike, pogostimi drobcji oglja in drobcji malte (10 %). Dl. 7,30 m, š. 0,25 m, db. do 0,25 m.

Najdbe: žebli, steklo, keramika: TSTP – Consp. 34.2 (sredina 1.–(1. pol.) 2. stoletje), O – Loeschcke IB/C, O – Loeschcke IB, IC ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke I×/×a (sred./kon. 1.–1. pol. 3. stoletja), EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje), lonec 2 × K22, KK31, NKD. Datacija: 2. ali prva pol. 3. stoletja.

SE 235A

Ostanki estriha v prostoru Š, v zgornjem sloju je rdeče, v spodnjem bele barve. Razteza se ob zidu SE 228B in severovzhodno od kanala SE 237A. V tlorisu nepravilne oblike in poškodovan. Enak estrihu SE 235B. Nad estrihom v vogalu med zidovoma SE 206 in SE 228B sta bili tanka plast zdobljene opeke (enaka kot SE 238) in tanka plast žganine SE 205B1. Še nekaj kosov estriha razmetanih po

žganini SE 205B1.

Ohr. dl. 1,70 m, š. 0,35 m, db. 7 cm.

SE 235B

Ostanki estriha v prostoru T–U, v zgornjem sloju je rdeče, v spodnjem bele barve. Razteza se jugovzhodno od zidu SE 228B. Verjetno sočasen z estrihom SE 235A. Db. do 8 cm.

SE 237A

Vkop – jarek ali kanal SE 237B, v tlorisu poteka ravno v smeri SZ–JV po prostoru Š in skozi zid SE 228B (ga preseka) v prostor T–U in v kv. 8/E4 začne zavijati proti jugu do razširitve SE 284A. V profilu U oblike: postopen prehod v poševno steno in postopen prehod v konkavno dno. Vkopan v SE 2A, Spušča se proti jugovzhodu za 24 cm. V fazi 4 naj bi bila sočasno zasuta vkopa SE 205A in SE 237A, polnilo SE 237B. Izkopana dl. 17,5 m, š. 0,35–0,50 m, gl. 0,10–0,33 m.

SE 237B

Polnilo jarka SE 237A, iz čvrstega meljastega peska z drobnimi kamni (vel. 2×5 cm, 5 %), z redkimi večjimi kamni (nepravilnih oblik, vel. $0,30 \times 0,20 \times 0,05$ m, 5 %), ki so pogosto ožgani, zdrobljeno opeko (10×10 cm, imbreksi in tegule, 5 %), drobcu keramike, kosti in oglja (db. 0,10–0,30 m). Siva barva zasutja z globino prehaja v sivkasto olivno zeleno, na dnu kanala v kv. 8/A4 se nahaja peščenjakov grušč (vel. od $0,06 \times 0,05$ do $0,02$ m) le ob zidu SE 206. Na dnu jarka so tudi železovi oksidi kot posledica pretoka vode. V kv. 8/A–C4 je pod SE 205B, vzhodneje v 8/C–E4 pa pod SE 256, SE 221, ki sta se posedli v jarek. SE 237B ima podobno sestavo kot spodnji del SE 205B, s katerim sta sočasna. Podobno sestavo imata tudi plast SE 251 in polnilo SE 284B, mogoče sočasna. Izkopana dl. 17,5 m, š. 0,35–0,50 m, db. 0,10–0,33 m.

Najdbe: žebliji, koščen gumb, novec **G384** – Hadrianus, kovan 117–138; keramika: KK, PS – Consp. B2. 4–5 (srednjeavgustejsko-tiberijsko obdobje), TSTP – Consp. 4.6 (2. pol. 1. stoletja), VS – NTS2 skodela; KTS – pozna Angera 3 – Ricci 2/231, neokrašena (kon. 1.–2. stoletje), O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke I×/×a z žigom Fortis (sred./kon. 1.–prva pol. 3. stoletja), 7× O – Loeschcke ×a (kon. 1.–prva pol. 3. stoletja); O – Loeschcke ×a/b (2.–3. stoletje); 3× EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje); 2× EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje); AKK – Hayes 196; A – amfora z ravnim dnom (Emiglia–Romagna) (sred. 1.–3. stoletje); AA – Africana IIA (sred. 2.–3. stoletje); A – vzhodna ned.; PA5; KK36 trinožnik, lonci 2× KK3, KK7, KKD; NK7, NKR.

Datacija: najdbe 1.–3. stoletja, glede na najmlajšo afriško amforo Africana IIA je polnilo nastalo bolj v drugi pol. 2. ali prvi pol. 3. stoletja.

SE 205A

Vkop v prostoru Š, nepravilne oblike v tlorisu in U profila: oster prehod v poševne stene in postopen prehod v konkavno dno. Vkop SE 205A obsega dobršen del prostora Š in je poglobljen na dveh mestih: v kv. 8/A4 je ovalna poglobitev SE 205A1, v kv. 8/C4 poglobitev SE 205A2 poteka ob zidu SE 228 in se v južnem vogalu prostora poglobi. Osrednji plitev jarek poteka nad SE 237B ob zidu SE 206 in vprašanje, če gre za pravi vkop ali le odtis oz. spodnjo mejo plasti SE 205B. Manjši plitev jarek SE 205A3 povezuje jamo SE 205A v vogalu z osrednjo poglobitvijo in jarkom SE 237A. Seka SE 207, nad SE 247, presekana s SE 621. Morda seka SE 205A1 in SE 237B. Zapolnjen s plastjo SE 205B – spodnje sivo peščeno polnilo SE 205B2, zgornje žganinsko polnilo SE 205B1. Dl. 8,50 m, š. ok. 4 m, gl. do 0,50 m.

SE 205A1

Jama ali poglobitev vkopa SE 205A v prostoru Š. V kv. 8/A4 je ovalna poglobitev, za katero se zdi, da seka jarek SE 237B. Zapolnjen le z žganino SE 205B1 in plastjo opek SE 213 = SE 216. Mogoče funkcija odpadne jame. U profila: oster prehod v poševne stene in postopen prehod v konkavno dno. Dl. 0,52 m, š. 0,50 m, gl. 0,50 m.

SE 205B2

Spodnji del polnila SE 205B v jami SE 205A. Na dnu vkopa je 0,10–0,15 m debela plast sivega meljastega peska, mehke do čvrste konsistence, enako kot SE 237B. Na njej leži žganina SE 205B1 enako kot SE 256. Polnilo vsebuje kose žgane opeke, redke ožgane oglate peščenjake nepravilnih oblik (vel. od $0,20 \times 0,30 \times 0,15$ m do $0,05 \times 0,10 \times 0,03$ m), nekaj najdb. Presekan s SE 621. SE 205B1 = SE 212 se razteza po celem prostoru ter v ovalnem globljem vkopu SE 205A1 pod SE 213, ki seka SE 237B, ter nad jamo SE 205A2 v vogalu SE 208 in SE 228 kot SE 212. Nahaja se pod žganinskim zgornjim polnilom vkopa SE 205B1 = SE 205B. Ob zidu SE 206 in SE 228B je bila pod SE 205B1 tudi tanka plast zdrobljene opeke (podobno kot SE 238). Dl. 8,50 m, š. ok. 4 m, db. 0,10–0,15 m.

SE 205A2

Jama ali poglobitev vkopa SE 205A v prostoru Š. V kv. 8/C4 poglobitev SE 205A2 poteka ob zidu SE 228 in se v južnem vogalu prostora poglobi. Zapolnjen le z žganino SE 205B2, SE 244. Mogoče funkcija odpadne jame. U profila: oster prehod v poševne stene in postopen prehod v konkavno dno. Seka SE 207, SE 2A. Nad SE 247. Presekana s SE 621. Dl. 0,90 m, š. 0,40 m, gl. do 0,30 m.

SE 205A3

Plitek jarek SE 205A3 ob zidu SE 228B je povezoval jamo SE 205A2 z jarkom SE 237A. Del vkopa SE 205A. Dl. 1,2 m, š. 0,30 m, gl. 0,15 m.

SE 244

Del polnila jame SE 205A2 ob zidu SE 228, sestavljeno iz več slojev rdeče, rjave in oranžne ožgane zemlje – prhkega finega peščenega melja, slojev peska podobnega pepelu (sloji so debeli 15 cm, 25 cm in na spodnji strani debeline 5 cm). Med grobimi sestavinami so še kamni (1–2 %, vel. 25 × 15 do 5 × 3 cm) in veliko odlomkov lončevnine. Zasutje je posledica močnega gorenja v tem prostoru in se je s težo ruševine posedlo v jamo. V vkopu SE 205A2 je nad SE 244 siva peščena plast SE 205B2. Dl. 1,45 m, š. 1 m, db. 0,25 m.

Najdbe: TSTP – Consp. 34 (klavdijsko–2. stoletje), 2 × AA – Africana IID ali Keay 25A–B (sred. 3.–4. stoletje), 3 × EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje); A – Dr. 6B – mala (1.–4. stoletje), lonec KK23, KK31, skleda KK50, vrč NK48.

Datacija: tudi tu najdbe iz 2.–3. stoletja.

SE 277C

Interfacija uničenega zidu SE 277.

SE 251

Nasutje je izravnavo v prostoru T–U. Nasutje sivega čvrstega meljastega peska (50 %) s pogostimi lomljenci peščenjaka (vel. 0,30 × 0,15 × 0,07 m do 0,15 × 0,10 × 0,03 m; 30 %), redkimi drobnimi oglatimi kamni (4 × 1 cm), razbito opeko (10–15 %, 5 × 5 cm), odlomki keramike, živalskih kosti, mozaičnimi kockami, redkimi drobcami malte in redkimi koščki oglja. Podobna sestava plasti kot polnilo SE 237B in spodnji del SE 205B2. Ta zgornji del plasti je bolj siv in zemljen, spodnji del pa predstavlja nasutje iz opek in kamnov nad sifonom SE 284A in SE 284B, morda zasutje južnega dela prostora nad kanalom SE 207 in SE 284A. Leži na plasti SE 256, po površini pa je poškodovana zaradi nasutja ali ruševine SE 221. Ohr. dl. 1,80 m, ohr. š. 0,85 m, db. 0,03–0,25 m.

4. gradbena faza

Zidovi

SE 208D

Polnilo, s katerim so zazidali starejši vhod v skladišče iz notranjega dvorišča v zidu SE 208E = SE 208C. Vhod v skladišče je bil nad temeljem SE 208F zatrpan z večjimi kamni – lomljenci peščenjaka (25 %; nepravilnih oglatih oblik; vel. od 0,42 × 0,23 × 0,14 m do 0,30 × 0,20 × 0,15 m) in manjšimi lomljenci (vel. od 0,13 × 0,08 × 0,06 m do 0,10 × 0,06 × 0,04 m). Kot vezivo med kamni ni bila uporabljena malta, pač pa temno rumenkasto rjav (10 YR 4/4) grobozrnat, rahlo sprijet grob pesek z zmernimi drobnimi kamni (vel. 3 × 1 cm; 10 %).

Dl. 3,60 m, š. 0,62–0,88 m, ohr. db. 0,33 m.

SE 208H

Negativ zazidave vhoda v skladišče – spodnja mejna površina polnila SE 208D. Oblika tlorisa je linearna, oblika profila U.

SE 210

Prečni zid v prostoru T–U, usmerjen SV–JZ. Grajen je iz oglatih grobo obdelanih peščenjakovih lomljenec (vel. 0,30 × 0,20 × 0,10 m do 0,10 × 0,10 m), vezan s sivo-belo apneno malto. Večji kamni so postavljeni plosko ter z bolj ravno in pravilno stranico v dve lici. Slabo ohranjen. Ohranjena je samo ena linija kamnov. Naslanja se na zid SE 215. Zid se je nadaljeval proti jugozahodu, kjer je uničen z modernimi posegi in usekom SE 621.

Ohr. dl. 0,65 m, š. 0,45 m, ohr. v. 0,10 m.

SE 255

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JV–SZ, tvori prostor SK1 na jugozahodni strani in prostor SK7 na severovzhodni strani. Grajen je iz grobo klesanih lomljenec peščenjaka (kvadri in oglati kamni, vel. 0,55 × 0,30 × 0,20 m do 0,30 × 0,20 × 0,10 m; 40 %). Večji kamni so postavljeni v dve jasno izraženi lici ob straneh. Spodnjo linijo (temelj) sestavljajo manjši kamni in par kosov opeke, nametani v vkop in postavljeni tudi postrani. Višje vrste so iz večjih grobo obdelanih kamnov s pravilnimi in skoraj pravilnimi stranicami v lice, ki je bolj ali manj ravno. Med njimi so nametani manjši kamni (lomljenci nepravilnih oblik, vel. 0,13 × 0,10 m do 0,15 × 0,15 m; 40 %) in odlomki tegul in imbreksov (vel. 10 × 10 cm do 5 × 5 cm; 10 %). Zid ni trdno grajen, vezivo ni ohranjeno oz. suhozidna gradnja. Vmesni prostor je zapolnjen z rjavim čvrstim peščenim meljem. Zid SE 255 se proti jugovzhodu nadaljuje do SE 255A, ki ima nekoliko premaknjeno linijo. V dolžini 0,73 m pred SE 255A je zid SE 255 ohranjen le v temelju, kot da bi šlo za prehod v drug prostor. V kv. 6/C–E4 in kv. 7/A4 je zid postavljen na SE 275, drugje na osnovo SE 2 oz. SE 271 (vkop SE 255B). Naslonjen je na zid SE 257. Pod SE 254 in SE 233. Ohranjen do tri vrste v višino; v kv. 6/C–E4 je ohranjen le v

temelju; zid bi se lahko nadaljeval proti severozahodu in bil odnesen z usekom SE 623. Ohr. dl. 17,30 m, rek. dl. 18,40 m, š. 0,56 m, ohr. v. 0,05–0,40 m, n. m. v. 20,86 m do 21,21 m (vrh).

SE 255A

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JV–SZ, nadaljevanju zidu SE 255 ob vhodu v prostor SK1. Naslonjen je na zid SE 257. Suhozidna gradnja. Je kvadratne oblike, zgrajena iz grobo obdelanih kvadrov ali ploščatih lomljencev peščenjaka (vel. 0,27 × 0,20 × 0,06 m do 0,12 × 0,08 × 0,06 m; 50 %) in manjših kamnov nepravilnih oblik, kosov estriha (5 %), malte (5 %), zdrobljene opeke (3 %, 12 × 8 cm), vezanih s temno rjavim mehkim meljastim peskom. Večji kamni so postavljeni ob robovih in tvorijo plosko zunanje lice. Dl. 0,75 m, š. 0,67 m, ohr. v. 0,33 m, n. m. v. 21,11 m (vrh).

SE 255B

Vkop za zid SE 255 = SE 255A. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2, SE 271, SE 275 ...

SE 270A

Zazidava vhoda v zidu SE 270. Polnilo nad vhodom je sestavljeno iz kamnov, lomljencev peščenjaka (vel. 0,34 × 0,33 × 0,12 m), ki so položeni v vrsti, manjši kamni (0,18 × 0,10 × 0,06 m) so nametani med stranskimi večjimi kvadri. Vezivo ni malta, temveč rjav čvrst meljast pesek z vključki zdrobljene opeke (5 × 5 cm). Lice ni ravno. Dl. 3,84 m, š. 0,48 m, db. 0,50 m.

SE 312

Oznaka za zunanjo steno zgornjega prizidka gospodarskega poslopja, ki je bila zgrajena v več gradbenih fazah in zato kasneje ločena na posamezne dele: zid SE 312E s temeljem SE 312C zgrajen v 3. gradbeni fazi, zid SE 312F pa kot zazidava prostorov A', A, B v 4. fazi.

SE 312B

Vkop za temelj zidu SE 312 (SE 312E, SE 312C, SE 312F), poteka ob strukturi temelja ter ni viden, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi in ravnimi stenami in dnom. Seka SE 318 in SE 2.

SE 312F

Zid s temeljem, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prizidek gospodarskega poslopja na zgornjem dvorišču s severovzhodne strani, kjer je zazidal prostor med zidanimi bazami za stebre SE 415A–F. Tvori prostore A', A, B na severovzhodni strani od stika z zidom SE 414 proti severozahodu. Grajen je iz neobdelanih kamnov peščenjaka, vezanih z apneno malto. Zunanji kamni, ki tvorijo lice zidu, so večinoma večji (od 0,35 × 0,20 × 0,10 m do 0,50 × 0,20 × 0,15 m) in postavljeni plosko, z bolj pravilnimi stranicami v lice. Predvsem v spodnjih dveh vrstah pa so uporabljeni tudi mali in srednje veliki kamni z nepravilnimi stranicami, ki so nametani tudi poševno in s krajšimi stranicami v neravno lice. Dno zidu

oz. vkopa variira. Notranji del zidu je zapolnjen z manjšimi kamni in nekaj opeke (0,10 × 0,5 × 0,5 m). Malte je manj kot na zidu SE 313 ali v zidanih bazah SE 415A–F, preko katerih je zid zgrajen (najbolje vidno pri SE 415E), deloma pa jih vkomponira. SE 448A je nadaljevanje zidu SE 312F ob predprostoru A'. Sočasno grajeno z zidovi SE 450 in SE 431 (glede na razširitev na severozahodni strani ter povezovalni kamen na vrhu). Vkopan samo na severovzhodni strani v plast SE 443C, SE 318, zelo plitko, brez temeljnega cokla. Ponekod mnogo plitveje vkopan kot baze. Zid je dokaj neraven v tlorisu, z manjšimi ali večjimi razširitvami na stikih z bazami. Celo barva uporabljenih kamnov je različna od kamnov, uporabljenih v bazah, verjetno zaradi načina obdelave ali lomljenja. Zid je ohranjen predvsem v temelju, glede na nivoje zunanjega tlakovanja in notranjih nasutij, v nivoju katerih je ohranjen. Ohranjen v višino do pet kamnov (manjših).

Dl. 31,25 m, š. zidu 0,60–0,70 m, ohr. v. 0,32 m, n. m. v. od 24,66 do 24,89 m (vrh).

SE 431

Zid s temeljem, pregradni zid gornjega prizidka gospodarskega poslopja, usmerjen JV–SZ, tvori prostor B na severozahodni in prostor A na jugovzhodni strani. Grajen je iz peščenjakovih lomljencev različnih velikosti (nepravilnih oglatih oblik 0,40 × 0,25 × 0,15 m do 0,15 × 0,10 × 0,06 m in nekaj ploščatih kamnov 0,25 × 0,30 × 0,08 m). Vezan z manjšo količino malte. Ohranjen je le temelj: spodnja linija kamnov je izrazito nepravilna z nametanimi kamni v vkop (z nepravilnimi krajšimi ali daljšimi stranicami poševno v neravni lici). V nekoliko višjih vrstah, ki so ohranjene predvsem v severovzhodni polovici zidu, so večinoma večji kamni postavljeni plosko, z bolj pravilnimi in ravnimi stranicami v nekoliko bolj ravno lice. Vrste so prilagojene različnim debelinam kamnov. Vmesne prostore zapolnjujejo manjši kamni (pr. do 0,08 m). Najbolje je ohranjen na stiku s SE 312F, s katerim je vezan z razširitvijo do baze SE 415E, in najslabše na mestu, kjer se naslanja na SE 366. Leži nad nasutji SE 440, SE 440A, SE 443C. Ohranjen v višino do pet kamnov, do enega kamna nad nivojem hodne površine SE 435 in SE 406.

Dl. 4,15 m, š. 0,65 m, ohr. v. 0,46 m, n. m. v. 24,96 m (vrh), 24,50 m (dno).

SE 448A

Zid, usmerjen JV–SZ. Zamejuje prizidek gospodarskega poslopja na zgornjem dvorišču s severovzhodne strani, nadaljevanje zidu SE 312F ob prostoru A' od baze SE 415F proti severozahodu. Zelo slabo ohranjen. Večji lomljenci peščenjaka nepravilnih oglatih oblik (vel. do 0,45 × 0,20 × 0,10 m) so postavljeni plosko ter z bolj ravno in pravilno stranico v dve lici zidu. Vmes so nametani manjši kamni in odlomki tegul, ki pa bi lahko bile ostanek ruševine. Ohranjena le ena vrsta kamnov, ki je bila postavljena nad hodno površino, saj sega čez nivo ognjišča

SE 448. Verjetno brez temelja, z bazo SE 415F oz. SE 312F in zidom SE 450 tvori nepravilen vogal med SE 448A. Ostanke tlaka zgornjega dvorišča SE 408A, ki se na SE 448A naslanjajo in ga obkrožajo s severovzhodne strani ter nakazujejo, da zidek ni segal veliko dlje.

Ohr. dl. 2,10 m, š. zidu 0,75 m, ohr. v. 0,17 m, n. m. v. 24,61 m (vrh).

SE 450

Zid s temeljem, pregradni zid gornjega prizidka gospodarskega poslopja, usmerjen JV–SZ, tvori prostor A na severozahodni in prostor A' na jugovzhodni strani. Podobno grajen kot SE 431, iz peščenjakovih lomljenцев nepravilnih oglatih oblik (vel. 0,40 × 0,20 × 0,15 m do 0,17 × 0,12 × 0,05 m in vse do najmanjših), vezanih z malto. Med kamni se nahaja tudi zemlja rjave barve rahle konsistence. Zidna konstrukcija je zelo plitko ohranjena – verjetno samo v temelju (do nivoja tlaka SE 435; v višino do tri kamne): kamni zelo nepravilnih oblik so skoraj nametani v vkop (z nepravilnimi krajšimi ali daljšimi stranicami poševno, plosko in navpično v neravni lici). Leži nad nasutji SE 440, SE 440A, SE 443c. Stik s SE 448A, SE 312F in bazo SE 415F je slabo ohranjen, verjetno so bili zidovi vezani. Morda je bil na zunanji strani (prostor A') ometan glede na veliko količino zdrobljene malte in ometa v ruševini SE 443. Dl. 3,90 m, š. 0,75 m, ohr. v. 0,32 m, n. m. v. 24,65–24,56 m (vrh).

SE 487

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JV–SZ, tvori prostora SK2 in SK3 na jugozahodni strani in prostor SK4 na severovzhodni strani. Suhozidna gradnja iz oglatih lomljenцев peščenjaka (vel. od 0,50 × 0,30 × 0,15 m do 0,20 × 0,15 × 0,12 m), večji kamni so postavljeni v vrstah, daljša stranica kamnov tvori dve ravni in ploski zunanji lici s pravilnimi štirikotnimi stranicami. Med večjimi kamni so zatrpani manjši kamni (10 × 10 × 3 cm) ter zdrobljena opeka (10 × 6 cm, 8 %). Vezivo so rjav, drobnozrnat, zelo mehek meljast pesek z redkimi drobci malte (do 1 %) in drobci oglja (do 2 %). Spodnja linija kamnov je zabita skoraj pokončno v vkop v sterilki SE 2. Pod ruševino SE 423. Na severozahodnem koncu se nanj naslanja SE 489. Stik s SE 629 ima na notranji strani lahko polkrožno razširjen temelj, na zunanji strani pa lep vogalni kamen. Stik s SE 631 je na zunanji strani odnesen. Ohranjen v višino tudi do štiri kamne nad spodnjo linijo temelja. Dl. 9,65 m, š. 0,40–0,60 m, ohr. v. 0,35 m, n. m. v. 20,76 m (vrh).

SE 487A

Vkop ali jarek za zid SE 487, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 635 = SE 275, leži na SE 2.

SE 488

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JZ–SV, tvori prostor SK3 na jugozahodni strani in prostor SK2 na severovzhodni

strani. Suhozidna gradnja iz oglatih lomljenцев peščenjaka (vel. od 0,30 × 0,25 × 0,17 m do 0,15 × 0,10 × 0,08 m). Spodnja vrsta kamnov (temelj) je navpično in poševno zabita v vkop v tlak SE 635. Višje so kamni s pravilno štirikotno stranico plosko položeni v dve lici zidu, od zgornje vrste je sicer ohranjen le tu pa tam kakšen kamen. Sestavni del zidu so tudi vmesni manjši kamni, zdrobljene opeke (12 × 8 cm) ter rjav drobnozrnat zelo mehek meljast pesek z drobci malte (3 %) in drobci oglja (3 %). Naslanja se na starejši zid SE 310. Jugozahodni konec se naslanja oz. veže na zid SE 487. Pod SE 423, SE 445, SE 408. Dl. 4,40 m, š. 0,62 m, ohr. v. 0,25 m, n. m. v. 20,72 m (vrh).

SE 488A

Vkop ali jarek za zid SE 488, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275, nad SE 2.

SE 489

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen V–Z, tvori prostor SK5 na jugozahodni strani in prostor SK4 na severovzhodni strani. Suhozidna gradnja iz linije grobo obdelanih kamnov, oglatih lomljenцев peščenjaka (42 × 20 × 12 cm do 15 × 9 × 9 cm) in nekaj ploščatih kamnov (22 × 20 × 5 cm). Ohranjene so ena do tri vrste zidu. Spodnja linija kamnov, nametanih v vkop, ima lico z zatrpanih manjših kamnov (počez in navpično), višje vrste pa so izdelane iz večjih grobo obdelanih kamnov, ki so plosko položeni s pravokotnimi stranicami v lico. Po usmeritvi je nekoliko drugačen od drugih zidov linija dna ni ravna. Zahodna stran zidu je slabše ohranjena. Na severovzhodnem koncu se naslanja na zid SE 487, na drugem koncu na bazo SE 272D in zid SE 622A. Leži na SE 275. Pod SE 258A. Dl. 2,60 m, š. 0,89 m, ohr. v. 0,11–0,33 m, n. m. v. 20,74 m (vrh).

SE 489A

Vkop ali jarek za zid SE 489, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275.

SE 622

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JZ–SV, tvori prostor SK4 na jugozahodni strani in prostor SK1 na severovzhodni strani. Suhozidna gradnja, grobo obdelani kamni peščenjaka, kvadri in lomljenci (40 × 25 × 13 cm do 23 × 15 × 10 cm) so postavljeni v ravni liniji. Ohranjena je le še ena vrsta kamnov. Ploske stranice kamnov tvorijo obe lici. Jugovzhodno lico je vkomponiralo bazo SE 272B. Med kamni v licu so manjši kamni nepravilnih oblik (12 × 12 × 9 cm) in odlomki opek (vel. 10 × 15 cm; 3 %) ter drobnozrnat rjav mehek zemljen droben pesek s pogostimi vključki: drobci malte, oglja in zdrobljene opeke (skupaj 5 %). Nad SE 275, pod SE 258, se naslanja na 272B in SE 255, nanj se naslanja SE 624. Dl. 3,78 m, š. 0,72–0,80 m, ohr. v. 0,20 m, n. m. v. 20,83 m (vrh).

SE 622A

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JZ–SV, tvori prostora SK5 na jugozahodni strani in prostor SK4 na severovzhodni strani. Suhozidna gradnja, grobo obdelani kamni peščenjaka, kvadri in lomljenci (40 × 20 × 10 cm do 25 × 15 × 13 cm) so postavljeni v ravni liniji, eden ob drugem in en na drugem brez kakšnega koli reda. Vmesni prostor med večjimi kamni zapolnjujejo manjši kamni, odlomki opeke in zemlja. Močno uničen zid, naslanja se na bazo SE 272D in element stiskalnice (SE 650), na drugi strani baze se nadaljuje kot SE 489. Ob bazi SE 272D so v zid vzdani kosi marmornega kipa (G1820–1823). Nad SE 275, pod SE 258A. Jugozahodno nadaljevanje uničeno z usekom SE 623. Ohr. dl. 2,88 m, š. 0,40–0,55 m, ohr. v. 0,27 m, n. m. v. 20,56 m (vrh).

SE 622A1

Vkop ali jarek za zid SE 622A, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275.

SE 622B

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JZ–SV, tvori prostora SK6 na jugozahodni strani in prostor SK5 na severovzhodni strani. Suhozidna gradnja, grobo obdelani kamni peščenjaka, kvadri in lomljenci (45 × 30 × 12 cm do 13 × 10 × 8 cm) so postavljeni eden ob drugem, tako da so ploske stranice kamnov tvorile obe lici. Ohranjena je le ena vrsta kamnov, močno uničen. Pod SE 258A, nad SE 275. Sočasen s SE 622 in SE 622A zaradi podobne gradnje. Jugozahodno nadaljevanje uničeno z usekom SE 623. Ohr. dl. 5,10 m, š. 0,48 m, ohr. v. 0,10 m, n. m. v. 20,52 m (vrh).

SE 622B1

Vkop ali jarek za zid SE 622B, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275.

SE 622C

Vkop ali jarek za zid SE 622, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275.

SE 624

Zidana struktura v obliki kroga. Naslanja se na sočasen zid SE 622, na severovzhodnem koncu katerega je izdelana. V krogu so postavljeni grobo obdelani kvadri peščenjaka (vel. 40 × 26 × 18 cm do 20 × 10 × 10 cm) in nekaj ploščatih kamnov (23 × 16 × 7 cm), tako da ploska stran kamnov tvori lice kroga. Vmes je tudi kak manjši okrogel kamen (14 × 10 × 5 cm). Suha zidava. Ohranjeni sta dve vrsti kamnov. Pod SE 258. Dl. 1,2 m, š. 1 m, zunanji pr. 1,23 m, notranji pr. 0,67 m, ohr. v. 0,32 m izkopana, n. m. v. 20,82 m (vrh).

SE 624A

Vkop za strukturo SE 624, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa okrogla, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275.

SE 629

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JZ–SV, tvori prostora SK5–6 na jugozahodni strani in prostor SK3 na severovzhodni strani. Zid je grajen je iz grobo obdelanih in lomljenih kamnov peščenjaka (vel. od 0,40 × 0,26 × 0,10 m do 0,20 × 0,14 × 0,07 m). Večji kamni so postavljeni ob straneh tako, da tvorijo dve ploski in ravni lici, deloma v vrstah. V spodnji liniji so kamni bolj zabiti postrani v vkop. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši nepravilni kamni (vel. 13 × 8 × 4 cm), zdrobljene tegule (vel. 12 × 6 cm) in opečnati zidaki (vel. 14 × 7 × 5 cm, 13 %), temno sivo-rjava (2,5Y 4/2) drobnozrnata mehka meljasta glina, ki mestoma prehaja v meljast pesek z drobci malte (5 %). Naslanja se na SE 310, vezan je z zidkom SE 487 z lepim vogalni kamnom na zunanji strani, medtem ko je notranji vogal rahlo polkrožno razširjen. Postavljen na tlak SE 275. Ohranjen do dva ali tri kamne v višino. Dl. 4,83 m, š. 0,56 m, ohr. v. 0,10–0,40 m, n. m. v. 20,76 m (vrh).

SE 629A

Vkop ali jarek za zid SE 629, poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrim prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275.

SE 631

Zid, prezidava v skladišču, usmerjen JZ–SV, tvori prostora SK3 na jugozahodni strani in prostor SK1 na severovzhodni strani. Zid je grajen je iz grobo obdelanih in lomljenih kamnov peščenjaka (vel. od 40 × 28 × 17 cm do 20 × 16 × 8 cm). Večji kamni so postavljeni ob straneh tako, da tvorijo dve ploski in ravni lici, deloma v vrstah. V spodnji liniji so kamni bolj zabiti postrani v vkop. Vmesni prostor zapolnjujejo manjši nepravilni kamni (vel. 13 × 7 cm) in zdrobljene tegule in imbreksi (vel. 10 × 6 cm, 10 %), rjav (10YR 4/3) drobnozrnat, zelo mehek meljast pesek, ki vsebuje melj, pesek, veliko malte (10 %) in drobce oglja (3 %). Naslanja se na starejši zid SE 310, vezan je s sočasnim zidom SE 487, kjer manjka vogalni kamen, in postavljen na opečnat tlak SE 635 = SE 275 ter delno na sterilki SE 2. Dl. 4,5 m, š. 0,50 m, ohr. v. 0,40 m, n. m. v. 21,03 m (vrh).

SE 631A

Vkop ali jarek za zid SE 631 poteka ob stranicah strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Seka SE 275, nad SE 2.

Plasti in strukture po prostorih

Prostori Š, T in U

SE 205B = SE 205

Polnilo vkopa SE 205A, ločeno na zgornjo žganinsko plast SE 205B1 in spodnjo sivo peščeno plast SE 205B2. Najdbe popisane pod skupno polnilo. Dl. 8,50 m, š. ok. 4 m, db. 5–20 cm.

Najdbe: KTS – Angera 1, polkrožna skodelica (prva pol. 1. st.); 4 × EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), O – Loeschcke × a z žigom VIBIANI (2.–prva pol. 3. stoletja); O – Loeschcke V ali VIII (druga pol.1.–sred. 3. stoletja), AA – Keay 25 (4.–sred. 5. stoletja), lonec KK2; NKR.

Datacija: najdbe večinoma iz 2.–3. stoletja, razen afriške amfore, ki bi bila glede na lego najdbe lahko infiltrirana.

SE 205B1 = SE 212

Žganinska ruševinska plast v prostoru Š, ki je le deloma ohranjena. Dokumentirana kot zgornji del polnila SE 205B v vkopu SE 205A. Nad spodnjim polnilom SE 205B2, estrihom SE 235A in polnilom SE 237B leži plast črne pepelnate žganine sipke konsistence, podobna SE 256 v prostoru T–U. Polnilo vsebuje še kose žgane opeke, redke ožgane lomljence peščenjaka (vel. od 0,20 × 0,30 × 0,15 m do 0,05 × 0,10 × 0,03 m). SE 205B1 se razteza po celem prostoru ter v ovalnem globljem vkopu SE 205A1 pod SE 213 in nad vkopom SE 205A2 kot SE 212. Ogromen kamen zapira pot iz plitkega vkopa SE 205A3 proti jugozahodu in na mestu, kjer se začne usek (SE 621), je SE 205A3 zapolnjen le z žganino. V vkopu SE 205A2 na vrhu je nad SE 244 siva SE 205B2 ter nad njo nekaj večjih kamnov in ostanek estriha, ki pa so bili verjetno del SE 212 = SE 205B1. Db. 5–7 cm.

SE 212 = SE 205B1

Žganinska ruševinska plast v prostoru Š, ki je le deloma ohranjena. Črna plast žganine in oglja ter ožgane zemlje sipke konsistence, z odlomki opeke (3 %), po površini je poškodovana z rigolanjem in usekom SE 621. Enaka SE 205B1, le da zapolnjuje jamo SE 205A2 nad SE 205B2 in SE 244 z nekaj večjimi kamni in ostankom estriha. Dl. 1,50 m, š. ok. 1 m, db. ok. 0,15 m.

SE 256

Posutje oz. žganinska plast v prostoru T–U. Plast črne prhke žganine s pogostimi kosi oglja in redkimi drobcami ožgane opeke (3 %, 6 × 4 cm do 1 × 2 cm). Pripada ji zaplata žganine s tremi žebli SE 221B. Pod SE 221. Plast je proti jugozahodu prostora uničena z usekom SE 621, verjetno je segala čez cel prostor T–U. Dl. 8,40 m, š. 1,20–2,25 m, db. do 0,05 m.

SE 213 = SE 216

Ruševinska plast, ki je različno ohranjena po prostoru Š. SE 213 je ovalnega tlorisa, saj se je podobno kot SE 212 na območju vkopa SE 205A1 posedla (izkopana kot

najvišje polnilo jame). SE 216 se razteza v vzhodnem vogalu prostora nad delom vkopa SE 205A, SE 205A3, proti severozahodu se dviga in postaja plitkejša. Plast je iz svetlo rjavega sipkega drobnega peska in zbitih oranžno-rdečih opek (65 %) in le malo manjših kamnov (10 %, vel. 0,10 × 0,05 m). Ruševina je bila kasneje utrjena za hodno površino prostora, verjetno se je raztezala po celotnem prostoru, kjer je uničena z modernimi posegi (usek SE 621). Sočasna s podobno SE 221 v prostoru T–U. Ohr. dl. 1,85 m, ohr. š. 1,25 m, db. do 0,30 m. Najdbe: tegula *Crispini*, keramika: KTS – Ricci 2/242 (druga pol.1.–prva pol. 2. stoletja).

SE 216 = SE 213

Ohr. dl. 2,60 m, ohr. š. 2,30 m, db. do 0,30 m.

SE 221

Ruševinska plast v prostoru T–U. Plast je iz zbite rimske opeke (80 %, razbite tegule in imbreksi, od 5 × 5 do 20 × 10 cm), redkimi oglatimi in ploščatimi kamni peščenjaka (8 %, vel. 0,10 × 0,05 m). Vmesni prostor zapolnjuje rjav meljast pesek čvrste konsistence. Ruševina je bila kasneje utrjena za hodno površino prostora, severozahodni del plasti med zidovi SE 210, SE 215 in SE 333 je dodatno utrjen z malto. Verjetno se je raztezala po celotnem prostoru, kjer je uničena z modernimi posegi (usek SE 621). SE 221 se je posedla nad kanalom SE 237. Sočasna s podobno SE 213 = SE 216 v prostoru Š. Spodnji sloj ruševine pod številko SE 221A. Ohr. dl. 8,50 m, ohr. š. 2,50 m, db. 0,1–0,3 m.

Najdbe: žebli, tegule z žigom *Crispini*, *Q. Clodi Ambrosi*, *C. L. HER*; keramika: A – Dr. 2–4 (ned.) (sred. 1.–2. stoletje), A – amfora z ravnim dnom–ned. (sred. 1.–3. stoletje); A – Dr. 6B – mala (1.–4. stoletje); A/NK – amfora ali vrč.

Datacija: najdbe imajo široke datacije od sredine 1. do 3./4. stoletja, odsotnost afriškega materiala bi kazala bolj na 2. ali 3. stoletje.

SE 221A

Ruševinska plast v prostoru T–U, spodnji del plasti SE 221. Posutje kamnov (30 %, lomljenci peščenjaka, vel. od 0,30 × 0,25 × 0,10 m do 0,10 × 0,10 m), s pogostimi odlomki opeke (13 %, tegule in imbreksi, vel. 0,10 × 0,08 m), malte sipke konsistence (20 %), pomešane z drobnim peskom svetlo rjave barve (37 %). Plast je na mestu, kjer smo pričakovali nadaljevanje zidu SE 277, ki naj bi povezoval SE 208 in SE 215, usmerjen SV–JZ. Ruševina je bila kasneje utrjena za hodno površino prostora, verjetno se je raztezala po celotnem prostoru, kjer je uničena z modernimi posegi (usek SE 621). Sočasna s podobno SE 221 v prostoru T–U. Dl. 2,20 m, š. 1,20 m, db. 0,07–0,30 m.

SE 221B

Zamejena plast čiste žganine v prostoru T–U. Okroglega tlorisa in del žganinske plasti SE 256.

Prostor JJ

SE 287

Plast pepelnato rdečega sipkega finega peska brez grobih sestavin. Ožgana hodna površina SE 281. Plast je posledica močnega gorenja v eni zgodnejših faz in je fragmentarno ohranjena. Nad SE 2A, SE 279, SE 295B, pod SE 240, SE 288B, presekana s SE 260A, SE 288A, SE 295A. V prostoru II ji je enaka ožgana zemlja SE 287A. Dl. 14,75 m, š. do 2 m, db. do 0,12 m.

SE 240

Ruševinska plast iz zdrobljene opeke (75 %, tegul in imbreksov, vel. od 0,20 × 0,15 m do 0,05 × 0,04 m, 2 % od tega je večjih opek 35 × 20 cm), z nekaj kamni (lomljenci peščenjaka, vel. 0,10 × 0,07 m, 2 %) in manjših prodnikov (manj kot 1 %, 3 × 2 cm). Vmesni prostor zapolnjuje ožgan črnosiv droben pesek mehke konsistence z odlomki živalskih kosti, keramike, stekla, žindre (13 %) in večjo količino drobcev oglja (10 %). Plast je verjetno ruševina strešne konstrukcije (večja količina enotne opeke in oglja), ki leži na rumenkastem, mestoma rdeče ožganem tlaku SE 287. Največ najdb je bilo odkritih pod opeko, neposredno nad tlakom (oštevilčeno pod SE 240B). V kasnejši fazi so ruševino utrdili in jo uporabili kot podlago za tlak oz. hodno površino, predvsem med jarkom SE 260A in zidom SE 208B. Ob zidu SE 208B so bili med opeko še kosi estriha (vel. 0,10 × 0,10 m). Delno v kv. 7/E3 in kv. 8/A3 vsebuje manj opek (30 %, zdrobljene na 5 × 7 cm do 15 × 15 cm) in več kamnov (30 %, 15 × 20 cm do 10 × 7 cm in 5 × 5 cm, lomljenci nepravilne oblike). Pod SE 209, SE 268, SE 260B. Plast se je posedla v kanal SE 260A. Vezana s plastjo SE 288. Pri izkopu ponekod ni bila ločena od SE 266 in SE 209. Po površini ga je poškodovala gradnja moderne škarpe SE 218. Ohr. dl. 9,50 m, ohr. š. 4 m, db. 0,10–0,24 m.

Najdbe: tegule *Crispini* (2×), *Q. Clodi Ambrosi, Terentior*; keramika: ITS – Consp. 20.4 (tiberijsko-neronsko obdobje), ITS – skodelica Sarius; PS – Consp. 6.2 (druga četrt.–sred. 1. stoletje), TSTP – Consp 27/29, 4 × TSTP – Consp. 43, 3 × TSTP – Consp. 39, 5 × PS/TSTP – Consp. 3 (vse druga pol. 1.–2. stoletje), 4 × PS/TSTP – Consp 34 4×, (tiberijsko–2. stoletje); TSTP – Consp. B 3.13; 2 × TSTP ned.; PSSPCO – KP2 polkrožna skodelica (druga pol. 2.–3. stoletje; **G153**); ESB2 – Hayes 71, ES B2 – Hayes 74A, ES B2 – Hayes 76B (vse flavijsko–120 n. št.), 2 × ES B2 – Hayes 80, 2 × ES B2 – Hayes 60 (80–2. stoletje); VS NTS4; AS – Hayes 32 (3. stoletje); KTS – Angera 1, peskanje (prva pol. 1. st.); KTS – T4 – oksidacijski kozarec s podkvami (sred. 1.–prva pol. 2. stoletje), KTS – oksidacijski kozarec z luskami (1.–prva pol. 2. stoletje); KTS – oksidacijski kozarec z bunčicami (1.–(prva pol.) 2. stoletje), 10 × KTS – Ricci 2/242 (druga pol.1.–prva pol. 2. stoletje); KTS – T36 – pozna redukcijska skodelica s koleščkanjem (2. stoletje); KTS – pozna Angera 3 – Ricci 2/231, neokrašena (kon.

1.–2. stoletje), KTS – redukcijska skodelica neokrašena; 7 × KTS – redukcijska skodelica z barbotin okrasom; 4 × KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem; 7 × KTS – redukcijska skodelica; KTS – redukcijska kozarec; 2 × KTS – redukcijska ned.; O – Loeschcke IB/C, O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletje), 4 × O – Loeschcke I×/×a (sred./kon. 1.–prva pol. 3. st.), O – Loeschcke ×a (kon. 1.–prva pol. 3. st.); O – Loeschcke ×a/b (2.–3. stoletje); O – Loeschcke I× ali ×; O – Broneer ××VII (korintska) (2.–3. stoletje); 2 × O–ned.; 4 × EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), 6 × EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje); 3 × EKK – kozica/Lonoc – Knossos tip 2 (sred. 1.–prva pol. 3. st.); EKK – vrč s trolistnim ustjem Knossos tip 1 (2.–3. stoletje), EKK – pokrov; EKK – pekač s horizontalnim ustjem (sred./kon. 1.–3. stoletje), IKK2 – pekač orlo bifido; 8 × IKK6 – pokrov; A – Dr. 6A, A – Dr. 6B zgodnja; A – Dr. 6B klasična; A – Dr. 6B cesarska; 4 × A – Dr. 6B – mala; 5 × A – Dr. 6B ned.; A – Dr. 2–4 (severnojadr.); A – Dr. 2–4 (jadr.); 2 × A – Dr. 2–4 (ned.); 2 × A–severnoitalska amforica; A – amfora z ravnim dnom (jadr.) (sred. 1.–3. stoletje); VA – MRA 3 (najbolj 3. st.); AA – Africana IIA (sred. 2.–3. stoletje), AA – Keay 26 (kon. 4.–sred. 5. stoletje); AA – ned.; A – ned.; 4 × A/NK – amfora ali vrč; PA5; lonci 2 × KK2; 5 × KK3; 2 × KK4; 3 × KK7; KK21, 9 × KK22, 8 × KK23; 5 × KK28, 8 × KK31, 11 × KKD, 2 × KK3–5; vrč NK29, NK40, 6 × NKR, 3 × NKD, skleda NK67; lončki NK60, NK62, 2 × NK63, kadirnica NK28, SH1 – pekva/shrambena posoda z držajem, pokrov KKP, 2 × NKP, 2 × NK – ned.; KK – ned.; utež za ribiško mrežo.

Datacija: opazni sta dve seriji najdb. Veliko materiala iz konca 1. in prve pol. 2. stoletja bi lahko kazalo na obilo aktivnosti na tem področju v tem času. Najdbe oljenk, EKK, MRA3, PSSPCO, AS in Africana IIA pa kažejo na verjetno porušenje strehe v 3. stoletje. Redke najdbe 4.–5. stoletje so verjetno infiltrirane oz. izkopane z vrha tlaka.

SE 240A

Del ruševine SE 240 ob zidu SE 243. Plast iz večjih kamnov (neobdelanega ali grobo klesanega peščenjaka, ploščatih oblik, vel. 0,44 × 0,30 m do 0,10 × 0,15 m, 35 %) in odlomkov opeke (13 %, vel. 0,10 × 0,10 m). Vmesni prostor zapolnjuje temno rjav meljast pesek mehke konsistence. Koncentracija ploščatih kamnov je v tlorsu kvadratne in leži pod ruševino SE 240 ob zidu SE 243. Morda predstavlja prag, dvignjen pod ali le del ruševine. Dl. 1,17 m, š. 1,10 m, db. 0,08 m.

Najdbe: PS – Consp. 3.1 ali 4.6–7 (druga pol. 1. stoletja–prva pol. 2. stoletja); TSTP – Consp. 3.2–3 (klavdijsko–2. stoletje); TSTP – Consp. B 3.16; 3 × KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem; 2 × KTS – redukcijska skodelica; KTS – redukcijska kozarec, KTS – redukcijska ned.; O – Loeschcke I×/×a (sred./kon. 1.–prva pol. 3. stoletje), O – Loeschcke VIII (sred. 1.–3. stoletje); 3 × EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), 2 × IKK6 – pokrov, A – Dr. 6A;

A/NK – amfora ali vrč; lonci 2 × KK2; KK4; KK7; KK22; KK23, 2 × KK31; KKD.

Datacija: glej SE 240, odlomki posod se spajajo z odlomki iz SE 281 in SE 240B.

SE 240B

Spodnji del plasti SE 240, zemljene sestave in z veliko najdbami nad hodno površino prostora (SE 287 in SE 281). Plast uporabe prostora JJ.

Najdbe: veliko žebeljev, kovinskih predmetov, stekla, novc **G781** – Traianus/AS/98–117/Rom/RIC?, keramika: Utež za ribiško mrežo, TSTP – Consp. 20.4 (druga pol. 1. stoletja); 3 × KTS – Ricci 2/242 (druga pol.1.–prva pol. 2. stoletja); KTS – redukcijska skodelica z barbotin okrasom; KTS – T4 – oksidacijski kozarec s podkvami (sredina 1.–prva pol. 2. stoletja), 2 × ES B2 – Hayes 60 (80–2. stoletje); EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje); EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), O – Loeschcke 1×/×a (sred./kon. 1.–prva pol. 3. stoletja), 2 × A – severnoitalska amforica (1.–4. stoletje); AA – Africana IID ali Keay 25A–B (sred. 3.–4. stoletje); AA – cilindrična velikih vel. (kon. 4.–5. stoletje); PA4; vrč NK29, NKR. Datacija: glej SE 240.

SE 288B = SE 288

Polnilo vkopa ali poglobitve SE 288A, ruševinska plast, nastala z rušenjem strehe, enako kot sočasna SE 240. Plast je sestavljena iz črnega do sivo-rjavega zelo mehkega meljastega peska z natrpanimi zdrobljenimi opekami (50 %, imbreksi in tegule, različnih vel. od 0,40 × 0,25 m do 5 × 5 cm), s pogostimi drobci oglja (2 %) in malte, malo gruščca (2 × 2 cm, 3 %), z razpršenimi večjimi, srednje velikimi in manjšimi kamni (lomljenci peščenjaka, 30 %, vel. od 0,65 × 0,40 × 0,10 m do 5 × 5 cm), odlomki keramike, živalskih kosti, školjk. Drobci oglja so pogosti predvsem pod žganino, proti jugozahodu pa je plast svetlejša (temnorjava). Proti dnu SE 288B iz črno-rjave prehaja v temno rjavo in mestoma se pojavljajo zaplate sivo-rjavega meljastega peska (oštevilčena kot SE 288C). Na dnu je plast bolj mastna. Leži nad SE 2, SE 2A, SE 267A in SE 620 ter se naslanja na jugozahodno stran zidu SE 208B in severovzhodno stran baze SE 285. Pod SE 268. Enaka in sočasna ruševini SE 240, le da se je SE 288B zrušila na neravnem terenu ali pa z večjo silo (negativ SE 288A).

Najdbe: kovinski predmeti, svinec, steklo; tegule *Crispini*, T. Coeli, Q. *Clodi Ambrosi*, *Terentior*; keramika: ESB2 – Hayes 60 mlajši (70–zač. 3. st.), AS – Hayes 50A (230–340); AS – dno Hayes 31–33 (kon. 2.–zač. 4. stoletja), 4 × AS – Hayes 50B (320/330–400), AS D ned. (320–500), O – Loeschcke ×b (2.–3. stoletje), EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), IKK3 – pekač enostavno ustje; 3 × A – Dr. 6B – velika, A – Dr. 2–4 (severnojadr.); 20 × A – Dr. 6B – mala, A – Dr. 6B ned.; 3 × A – severnojadr. amforice; AA – Africana IIA (sred. 2.–3. stoletje); 2 × A – Dr. 30 mavretanska/afriška (3.–4. stoletje), AA – Africana IID ali Keay 25A–B (sred. 3.–4. stoletje), AA – Keay 25A–B (kon.

3.–4. stoletje); AA – Keay 25.1 (4. st.), AA – Keay 25 ali 26; 2 × AA – ned.; ŠA – Keay 16 (3.–5. stoletje); VA – Dr. 24 (1.–4./5. stoletje, vrh 2.–3. stoletje); A – jadranska ned.; 2 × A – ned.; PA1; PA5; 2 × A/NK – amfora ali vrč; lonci KK3, KKD, KK37 krožnik orlo bifido, KK51 kozica?, lonček NK62, vrči 8 × NKR.

Datacija: Keramične najdbe iz 3.–4. stoletja. Skromne zgodnejše najdbe, ki so bile številne v plasteh SE 240, SE 240A in SE 240B, bi lahko kazale na neuporabo prostora v tem času.

SE 288C

Spodnji del polnila SE 288B. Zaplate sivo-rjavega meljastega peska, podobne polnilom SE 227 in SE 278B se pojavljajo mestoma proti dnu plasti SE 288B, kjer ta prehaja iz črno-rjave v temno rjavo. Na dnu plast zgleda bolj mastna. Nad hodno površino SE 281, morda kot plast uporabe prostora, kjer je bil iztok kanala SE 267.

SE 288A

Poglobitev v geološko osnovo SE 2 in SE 2A, negativ porušitve strehe na neravnem terenu (morda je v tem delu imela porušena streha pri padcu večjo silo). V kv. 7/E2,3 seka SE 281, SE 287, kanal SE 295A, poškoduje kamnit tlak SE 620 in v kv. 7/D3 seka tlak SE 209B. Zapolnjena s SE 288B in SE 288C. Oblika tlorisa je nepravilna, oblika preseka plitkega U s postopnim prehodom v neravno postopno in poševno steno ter postopnim prehodom v valovito konkavno dno. Morda vezana z iztokom SE 267.

SE 291

Zidana baza s temeljem, v obliki kvadra, naslonjena na zunanjo steno gospodarskega poslopja SE 208B. Baza je grajena iz grobo obdelanih kamnov peščenjaka (kvadri, vel. 0,30 × 0,27 × 0,11 m), vezanih z obilo bele apnene malte. Večji kamni so v zgornjem delu postavljeni s pravokotnimi stranicami v lice, v ravnih vrstah. Vmes so manjši kamni nepravilnih oblik (vel. 0,10 × 0,05 × 0,05 m) in odlomki opeke (1 %, vel. 6 × 9 cm) ter obilo malte. Zob temelja ima zelo nepravilno obliko, na severozahodnem licu je raven in dolg le za en kamen, širok ok. 10 cm (n. m. v. 20,65 m), na jugovzhodni strani je polkrožen oz. poševen, širi se proti SE 208B, jugozahodni zob je polkrožno napihnjjen navzven. Lica temelja so neravna iz manj pravilnih ali skoraj pravilnih stranic (vel. 0,38 × 0,13 × 0,12 m do 0,10 × 0,15 m), ki so postavljene počez in navpično. Temelj bi bil lahko ostanek starejše strukture. Nad SE 240. Gradnja različna od SE 292. Dl. 1,94 m (temelj), 1,64 m (baza), š. 1,20 m (temelj), 1,07 m (baza), ohr. v. 0,47 m (temelj), 0,16 m (baza), n. m. v. 21,17 m (vrh).

SE 291A

Vkop za gradnjo baze SE 291, poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U z ostrimi prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Nad SE 208B, SE 240.

SE 292

Zidana baza s temeljem, v obliki kvadra, naslonjena na zunanjo steno gospodarskega poslopja SE 208B. Baza je grajena iz grobo obdelanih kamnov peščenjaka (vel. $0,61 \times 0,33 \times 0,14$ m do $0,07 \times 0,07$ m). Večji kamni so plosko s pravokotnimi stranicami postavljeni so v lepo in ravno zunanje lice, brez ravnih vrst. S severovzhodnim licem je naslonjena na zid SE 208B; severozahodno lice je uničeno v času nastanka ruševine SE 209A in SE 209B, jugovzhodno in jugozahodno lice pa sta izravnani in ploski. V notranjosti so kamni in redki kosi opeke (vel. 10×5 cm, 1 %) nametani brez reda, vezana je z manjšo količino bele apnene malte, medtem ko večino prostora med kamni zapolnjuje rjav mehek meljast pesek z vključenimi drobci malte in zdrobljene opeke (5 %). Nad SE 281 ali SE 208J. Po gradnji ni podobna SE 291. Dl. 3,50 m, š. 1,23 m, ohr. v. 0,60 m, n. m. v. 20,90–20,63 m (vrh).

SE 292A

Vkop za strukturo SE 292, poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U z ostrimi prehodi v navpično steno in postopen prehod v ravno dno. Nad SE 208B, SE 240.

Prostori A', A, B in C

SE 436

Podlaga za tlak SE 435 v prostoru A. Kamnito nasutje iz temno rjave čvrste meljaste gline z manjšimi kamni in redkimi večjimi kamni (vel. od $0,15 \times 0,25 \times 0,05$ m do $0,05 \times 0,07 \times 0,04$ m), odlomki tegul, imbreksov in nekaj keramike. Plast omejena z zidovi SE 450, SE 431, SE 366, SE 312. Dl. 3,50 m, š. 3,75 m, ohr. v. do 0,5 m, n. m. v. 24,78–24,60 m (vrh), 24,22 m (dno).

SE 435

Hodna površina – zemljen tlak na podlagi SE 436 v prostoru A. Nasutje rumenega, zbitega in čvrstega meljastega peska. Plast je podobna SE 361, le da je od nje deljena z zidom SE 431. Omejena z zidovi SE 312, SE 450, SE 431 in SE 366. Zgornja površina SE 435A dokumentirana kot rahlo premešan zgornji del plasti. Dl. 3,50 m, š. 3,75 m, n. m. v. 24,84 m (vrh), 24,60 m (dno).

SE 406

Podlaga za tlak SE 361 v prostoru B. Kamnito nasutje temno rjavega čvrstega melja z manjšimi kamni (vel. od $0,15 \times 0,25 \times 0,05$ m do $0,05 \times 0,07 \times 0,04$ m), odlomki tegul, imbreksov in nekaj keramike. V severovzhodnem delu plasti so fragmenti keramike bolj česti, drugje redki. Prostor je omejen z zidovi SE 366, SE 312, SE 414A, SE 414B in SE 431. V kv. 12/B3 so nad njim manjše površine malte SE 406C in tlak SE 361. V prostoru vhoda med SE 414A in SE 414B (kv. 12/C3) se SE 311 naslanja nanjo. Podobna in sočasna SE 436 v prostoru A. Ožgane zaplate se

razprostirajo na površini SE 406 in pod SE 361.

Dl. 10,80 m, š. 3,90 m, n. m. v. 24,80 m (vrh), 24,56 m (dno).

SE 406A

Ožgan tlak SE 406 v prostoru B. Plast zemlje rdeče barve kot posledica ognja, v zamejenem obsegu. Dl. 0,40 m, š. 0,55 m, db. do 5 cm, n. m. v. 24,71 m (vrh).

SE 406B = SE 398

Ožgan tlak SE 406 v prostoru B. Plast zemlje rdeče barve s posameznimi opekami, posledica ognja v zamejenem obsegu. Dl. 1,25 m, š. 0,30 m, db. do 15 cm, n. m. v. 24,86 m (vrh).

SE 406C

Hodna površina v prostoru B. Ostanke estriha ali sloja malte, nalite na podlago SE 406. Kamni in opeka so v plasti zastopani več kot 50 % (vel. ok. $0,05 \times 0,04 \times 0,02$ m). V kv. 12/B3 se nad površino nasutja SE 406 nahajajo površine, prekrite z malto SE 406C, ki kažejo na možnost, da je bila površina v začetku prekrita z estrihom ali da gre za utrjevanje površine z malto, ki ni bila uporabljena pri zidanju drugih struktur. V kv. 12/C3 med slabo ohranjenimi zidovi SE 414A in SE 414B tanka plast malte prekriva SE 406 in SE 311. Dl. 4,95 m, š. 2,35 m, db. do 0,09 m, n. m. v. 24,89 m (vrh).

SE 361

Hodna površina – zemljen tlak na podlagi SE 406 v prostoru B. Svetlo rumena plast zbitega meljastega peska je omejena z zidovi SE 366, SE 312, SE 431 in SE 414A, SE 414B. Zgornja površina SE 435A dokumentirana kot rahlo premešan zgornji del plasti SE 361A, ki poteka preko zida SE 366. V plast SE 361 so vkopane jame SE 377A, SE 395A, SE 437A, nad njo ognjišče SE 413. Glede na ožgane zaplate in sloj maltnega estriha SE 406C med SE 406 in SE 361 bi lahko sklepali, da je SE 361 kasnejše popravilo tlaka prostora. Dl. 10,50 m, š. 3,80 m, db. 0,10–15 m, n. m. v. 24,92 m (vrh), 24,68 m (dno).

Najdbe: žebliji, novec **G1084** – Constantius, kovan 330–335; keramika: lonec KK3–5; krožnik z orlo bifido KK37, NKD.

Daticija: keramične najdbe težko ožje datiramo.

SE 413

Ognjišče, izdelano iz narobe obrnjene tegule, v sredini prostora B. Ognjišče je položeno na SE 361 in pod SE 361A, na sredini med dvema jamama SE 377 in SE 396. Obdano je z ožgano zemljo SE 413A. Dl. 0,66 m, š. 0,44 m, db. do 3 cm, n. m. v. 24,96 m (vrh).

SE 413A

Ožgana zemljena plast rdeče in črne barve, pod in okoli ognjišča iz tegul SE 413. Ožgana hodna površina na SE 361, sega do roba obeh jam SE 377 in SE 396, ki sta jo presekali. Nastala zaradi višjih temperatur pri uporabi ognjišča.

SE 448

Ognjišče v prostoru A' v vogalu med zidovi SE 448A in SE 450. Dve celi teguli ($0,63 \times 0,47$ m) in dva skrajšana odlomka tegul ($0,25 \times 0,47$ m) so položeni plosko, obrnjeni z robom navzdol in vzporedno z zidom SE 450. Na površini tegul so jasno vidni znaki kurjenja in ostanki pepela. Proti severu je ožgana tudi stena zidu SE 448A. Dl. 0,95 m, š. 0,87 m, db. do 3 cm, n. m. v. 24,62 m (vrh).

SE 449

Ognjišče v prostoru A' vzporedno ob zidu SE 450. Dve teguli sta položeni plosko, prečno na zid SE 450 (oddaljeni 7 cm), z daljšo stranico ena ob drugi. Južna tegula (vel. $0,46 \times 0,61 \times 0,05$ m) ima zlomljene robove, ki so postavljeni pokončno ob južnem robu tegule (v. 7 cm), za zaščito kurišča pred vetrom. Severna tegula je zlomljena po dolžini, na 0,29 m širine in drugi del tegule je postavljen pokončno ob severnem robu do višine 0,10 m. Teguli sta razpokani in imata vidne ostanke kurjenja. Razdalja med to strukturo in kuriščem SE 448 je 1,03 m. Dl. 0,70 m, š. 0,50 m, db. do 0,10 m, n. m. v. 24,33 m (vrh).

Prostor J

SE 320

Kamnito nasutje za dvig tlaka v prostoru J, hodna površina. Plast je nasuta iz dveh delov: spodnjega kamnitega nasutja (deloma dokumentiran kot SE 389) in zgornjega dela, ki vsebuje redke kamne in je bolj zemljen. Plast tako sestavljajo neenakomerno razporejeni kamni nepravilnih oblik (od $0,20 \times 0,10 \times 0,30$ m do $0,05 \times 0,20 \times 0,10$ m), zbit peščen melj rumeno-rjave barve, najdbe in drobcji malte, ki so prisotni predvsem v zgornjih 10–20 cm plasti. Verjetno hodna površina v nekem obdobju, saj vanjo izdelan vkop SE 319A. Pod SE 321. Proti jugovzhodu in zidu SE 344 se naslanja na rjavo plast SE 368. Verjetno sočasno nasutje in hodna površina prostora kot SE 381. Dl. 1,65 m, š. 2,60 m, db. do 0,95 m, n. m. v. 24,67 m (vrh), 23,72 m (dno).

Najdbe: A – Dr. 6A (do sred. 1. stoletja); A – amfora z ravnim dnom (ned.) (sred. 1.–sred. 3. stoletja); A – Dr. 6B – mala; A – Dr. 6B ned.; A – jadranska ned.; 2 × A – ned.; AA – ned. (3.–5. stoletje); lonci KK23, 2 × NK6, NKD, vrč NK52, NKR.

Datacija: keramični material je težko ožje datirati, od 1. do 4./5. stoletja.

SE 381

Kamnito nasutje za dvig tlaka v prostoru J, hodna površina. Plast meljastega peska rjave barve in rahle konsistence z drobcji malte (pr. do 5 cm, 5–10 %), sestavljena predvsem iz lomljencev peščenjaka ($0,15 \times 0,10 \times 0,08$ m do $0,08 \times 0,10 \times 0,09$ m; do 35 %). Sočasno nasutje s SE 320 in hodna površina zaradi odpadne jame SE 319A. Dl. 1,60 m, š. 1,28 m, db. do 0,57 m, n. m. v. 24,35 m (vrh).

Najdbe: novec G959 – Constantius II, kovan 352–355; keramika: AA – Africana IID (sred. 3.–prva pol. 4. stoletja, odlomki se združijo z odlomki iz SE 389 in SE 391).

Datacija: vsaj sred. 4. stoletja.

Skladišče

SE 669

Ožgana hodna površina v skladišču. Nekaj cm debel sloj rdeče ožgane zemlje pod žganinskim slojem SE 444B, nad hodno površino skladišča (SE 2) v 1. fazi. Dokumentiran le na P151. Db. do 5 cm.

SE 444B

Žganinska plast v skladišču nad hodno površino v 1. fazi (SE 2). Plast črne barve z visoko vsebnostjo zdrobljenega lesenega oglja (do 60 %), ki je pomešano z zemljino, ki je prevzela črno barvo. Žganinska plast se razteza nad hodno površino SE 2 in pod ruševino SE 275 = SE 444A po celem skladišču, le da ni bila povsod odkopana, saj se tlak SE 275 ni povsod odstranjeval. Drugje oštevilčena kot SE 477. Kot SE 444B dokumentirana predvsem v kv. 11/B2 v jugovzhodnem vogalu skladišča (med zidkom SE 644 in steno SE 363). Naslanja se na zidove SE 310, SE 363, bazo SE 272D; proti jugozahodu presekana z modernim usekom SE 623 in v jugozahodni tretjini skladišča ni ohranjena, ker je oranje poseglo do in v geološko osnovo.

Rek. dl. ok. 42 m, izkopana š. ok. 8,40 m, db. 3 cm. Najdbe: AS – Hayes 32 (3. stoletje). Datacija: 3. stoletje.

SE 477

Del žganinske plasti v skladišču nad hodno površino v 1. fazi (SE 2), enaka SE 444B. Plast črne barve meljaste zemljine rahle do mehke konsistence, ki vsebuje veliko oglja (do 30 %) in veliko majhnih kamnitih mozaičnih kock (dveh velikosti: $0,6 \times 0,6 \times 0,8$ cm in $0,8 \times 1 \times 2$ cm). Nahaja se pod SE 280 = SE 275, SE 444 in nad SE 2, SE 270. Najdbe: žebelj, ni izločenih keramičnih najdb.

SE 626

Del žganinske plasti v skladišču nad hodno površino v 1. fazi (SE 2), z večjo koncentracijo kamnitih mozaičnih kock, spodnji del plasti SE 477. Zelo temno sivo-rjav (2,5Y 3/2) drobnozrnat mehek meljast pesek z drobcji oglja (5 %), malte (10 %), odlomki zdrobljene opeke (2 %), odlomki keramike (2 %) in stekla (1 %) ter z mnogimi kamnitimi mozaičnimi kockami (skupaj 50 %). Le-te so pretežno bele barve in različnih velikosti; večje kocke – $6 \times 4 \times 2$ cm, male kocke – $1 \times 1 \times 0,5$ cm in zelo majhne kocke – $0,5 \times 0,5 \times 0,5$ cm, od tega je malih 30 % in velikih kock 20 %. Redke kocke so črne barve in te so večinoma le najmanjše velikosti, nekaj je tudi malih. Nekatere kocke so še ohranjene tako, da so sprijete v površino z belo apneno malto v kose mozaika, ki je lahko dvobarven. Izkopana dl. 2 m, izkopana š. 1,60 m, db. 0,16 m.

SE 639B

Del žganinske plasti v skladišču nad hodno površino v 1. fazi (SE 2), spodnji del plasti SE 444B, ki je podobna SE 626 z večjo koncentracijo kamnitih mozaičnih kock. Plast sestavlja svetlo olivno rjav (2,5Y 5/3) drobnozrnat, prhek in sipek grob pesek (30 %) s pogostimi drobci malte (20 %), redkimi kosi zdobljene opeke (do 2 %) z ogromnimi številom kamnitih belih mozaičnih kock (48 %), ki so velike $1 \times 1 \times \text{cm}$ in $0,5 \times 0,5 \times 0,5 \text{ cm}$. Dokumentirana le v sondi v kv. 11/B2 v jugovzhodnem vogalu skladišča okoli zidka SE 644 in stene SE 310. Pod SE 444B, pod njo je rjava glinena plast SE 639C. Db. 0,23 m. Najdbe: 3 × MRA3 = Agora F65/66 (od tega dve celi amfori) (konec 2.–3. stoletje).

Datacija: konec 2. ali 3. stoletje.

SE 639C

Olivno rjav (2,5Y 4/3) drobnozrnat in čvrst glinen melj z zdobljenimi drobci opek (5 %, $2 \times 1 \text{ cm}$) in malte (8 %) je dokumentiran le v sondi v kv. 11/B2 v vogalu med zidkom SE 644 in steno SE 310. Pod SE 639B, naslanja se na zidova SE 644 in SE 310. Izravna hodne površine ali polnilo vkopa za zid SE 310. Db. 7 cm.

SE 275

Ruševinska plast strešne konstrukcije skladišča (konec 3. faze), ki je kasneje utrjena in uporabljena kot tlak v 4. fazi. Plast se je raztezala nad žganinskim slojem SE 444B = SE 477 ~ SE 626 ~ SE 639B po celem skladišču, le da je bila v jugovzhodni tretjini prostora z modernimi posegi ali odnesena z vkopom SE 623 ali že premešana v plast SE 233 = SE 258. Na različnih delih skladišča je bila ruševinska plast različno oštevilčena: SE 444A v jugovzhodnem vogalu med zidkom SE 644 in zidovi SE 310 in SE 363 (prostor SK1); SE 635 v prostoru SK2 in SK3; SE 642 v kv. 10/A–B1–2 v prostoru SK5–6; SE 280 v kv. 5/C–D5 v prostoru SK6. Plast iz zbitih zdobljenih in razbitih opek (tegule in imbreksi, vel. $0,30 \times 0,26 \times 0,03 \text{ m}$ do $0,04 \times 0,04 \text{ cm}$, 60 %). Med opekami so kamni nepravilnih oblik (vel. od $0,20 \times 0,16 \times 0,05 \text{ m}$ do $4 \times 3 \text{ cm}$, 8 %) in svetlo rjav mehke glinen melj z drobci oglja (4 %), odlomki keramike (8 %). Mestoma so ohranjeni sledovi bele apnene malte (8 %), ki so bili kasneje nametani za utrditev tlaka (predvsem v kv. 6/D–E5; npr. pod apnom SE 639A). Ponekod je bila izkopana neposredno nad starejšo hodno površino SE 2, naslanja se na baze SE 272A–F. Pod pregradnimi zidovi 4. faze (oz. vkopi): SE 255 = SE 255A, SE 487, SE 488, SE 489, SE 622 = SE 624, SE 622A, SE 622B, SE 629, SE 631. Rek. dl. ok. 41 m, ohr. š. do 10,22 m, db. 0,14 m, n. m. v. 20,45–20,95 m (vrh).

Najdbe: veliko žebeljev, odl. vratnih tečajev, nožev, 4 × tegule *CRISPINI*, keramika: AS – Hayes 61A (druga pol. 4.–zač. 5. stoletja), AS – Hayes 52/70 (prva pol. 5. stoletja), A – Dr. 6B – mala; A – Dr. 6B ned.; A – jadranska ned.; A – MRA 3 (2.–3. stoletje), A – Rich. 527 (1.–sred. 3. stoletja); AA – Keay 26 (kon. 4.–sredina 5. st.), 2 × AA – ned.; A – ned.;

lonec 2 × KK10; pekva KK52, NK – vrč; NK36.

Datacija: najdbe iz 3. stoletja verjetno izhajajo iz ruševine 3. faze, medtem ko je večina najdb iz druge pol. 4. in prve pol. 5. stoletja iz hodne površine nad njo, ki je bila v uporabi do sred. 5. stoletja.

SE 280

Del ruševinske plasti strešne konstrukcije skladišča SE 275 (konec 3. faze), ki je kasneje utrjena in uporabljena kot tlak v 4. fazi. Plast iz razbitih opek – tegul in imbreksov (vel. $0,30 \times 0,30 \times 0,05 \text{ m}$, 20 %; do $0,15 \times 0,10 \text{ m}$ in $0,07 \times 0,05 \text{ m}$, 25 %) ter kamnov peščenjaka nepravilnih oblik (vel. $0,50 \times 0,22 \times 0,10 \text{ m}$ do $0,15 \times 0,15 \times 0,06 \text{ m}$, 20 %). Vmesni prostor zapolnjuje rjav čvrst peščen melj, ki vsebuje drobni grušč ($1 \times 0,5 \text{ cm}$, 3 %) in drobce malte (15 %), v večini pritrjene na površino kamnov in opeke. Ruševina je padla na žganino SE 477, SE 626; med zidom SE 270 in zidano bazo SE 272F (kv. 5/C–D5). Strešniki so manj zdobljeni kot pri SE 275 in SE 635. Proti jugozahodu se plast ruševine tanjša in v kv. 5/C–D3–4 je bila odnesena z usekom SE 623, proti severovzhodu pa se ni jasno ločila od zgornje ruševine SE 408B. Izkopana dl. 9 m, izkopana š. ok. 3 m, db. 0,12–0,30 m, n. m. v. 20,46 m (vrh).

Najdbe: veliko žebeljev, odl. okenskega stekla, železna veriga, tegule z žigom RVSONIS Q. CEL in *CRISPINI*, keramika: KTS – Angera 3 ned. (druga pol. 1.–2. stoletje); EKK – vrč s trolistnim ustjem (2.–3. stoletje), 2 × A – ned.; PA5; lonec NK4; 2 × NKD.

Datacija: material težko ožje datiramo, najverjetneje 2.–3. stoletje.

SE 444A

Del ruševinske plasti strešne konstrukcije skladišča (konec 3. faze), ki je kasneje utrjena in uporabljena kot tlak v 4. fazi. Dokumentirana v kv. 11/B2 v jugovzhodnem vogalu skladišča okoli zidka SE 644 in zidovi SE 310 in SE 363. Plast vsebuje zlomljene tegule, imbrekse in opeke (do 70 %), prostor med opekami je prekrila in zapolnila zemljina meljastega peska rahle konsistence z visoko vsebnostjo drobne malte (30 %), mnogimi mozaičnimi kockami ($0,9 \times 0,6 \times 0,75 \text{ cm}$ – predvsem v spodnji SE 444B), večinoma iz črnega kamna. Plast je posneta samo v enem jarku ($3,20 \text{ m} \times 0,75 \text{ m}$). Pod SE 444, SE 438, nad SE 444B ~ SE 639B, podobna SE 639. Dl. 3,20 m, š. 0,75 m, db. 0,22 m.

Najdbe: žebliji, keramika: KTS – čaša z obrazom (1. stoletje), A – Dr. 6B ned., AA – Dr. 30 (3.–4. stoletje), AA – Keay 25 ali 26 (4.–sred. 5. stoletja), IKK6 – pokrov, lonec KK22. Datacija: material široko zajema čas 1.–4. stoletja; najmlajše najdbe iz 4. in prve pol. 5. stoletja so lahko infiltrirane ali posledica uporabe tlaka.

SE 635

Del ruševinske plasti strešne konstrukcije skladišča SE 275 (konec 3. faze), ki je kasneje utrjena in uporabljena kot tlak v 4. fazi. Dokumentirana v prostoru SK2 in SK3. V prostoru

SK3 je bil opečnat tlak ohranjen le v jugozahodni polovici prostora, med kanalom SE 637 in zidom SE 488. Zidovi so večinoma presekali stik SE 635 s SE 275. Izkopana dl. 9,5 m, izkopana š. ok. 3 m, db. 0,14 m. Najdbe: ni izločenih keramičnih najdb.

SE 642

Del ruševinske plasti strešne konstrukcije skladišča SE 275 (konec 3. faze), ki je kasneje utrjena in uporabljena kot opečnat tlak v 4. fazi, podobna SE 635 in SE 275. Glej opis SE 275. Opeke niso tako izravnane in obrabljene; med njimi leži več kamnov, starejša ruševina ni tako izravnana kot drugje. Proti jugozahodu prehaja v SE 275. Pod SE 408B in SE 258A. Izkopana dl. ok. 6 m, izkopana š. ok. 3 m, db. 0,15 m. Najdbe: ni izločenih keramičnih najdb.

SE 283

Kamnito nasutje z nametanimi lomljenci peščenjaka (vel. $0,40 \times 0,30 \times 0,15$ m (2 %), $0,15 \times 0,15$ m (24 %), $0,06 \times 0,05$ m (24 %); skupna zastopanost kamnov 50 %), pogostimi koščki zdrobljene opeke (tegule in imbreksi; 10 %; vel. 10×5 cm do 3×4 cm), med katerimi je rjava rahlo sprijeta peščena glina s kamnitimi mozaičnimi kockami. V tlorisu je pravokotne oblike, profil pa je položne U oblike. Nasutje lahko interpretiramo kot rimsko izravnavo hodne površine tik za zidom SE 208 v kv. 5/E3,4, kjer je bila geološka osnova nižja, ali kot moderno izravnavo terena za terasiranje v useku SE 623. Dl. 4,25 m, š. 2,15 m, db. 0,43 m, n. m. v. 20,12 m (vrh), 19,72 m (dno). Datacija: faza 4, 5, 6 ali moderni čas (faza 7).

SE 630

Krušna peč v prostoru SK2. Zidana krožna konstrukcija se naslanja na zgodnejši zid SE 310, sestavljena je iz ploščatih lomljenec peščenjaka (večji, od $0,46 \times 0,30 \times 0,20$ m do $0,24 \times 0,15 \times 0,12$ m in manjši vel. $0,13 \times 0,10$ m) in nekaj kosov opek (3 %). Večji kamni so postavljeni v vrstah v krogu in tvorijo dokaj ravno, plosko zunanje lice oboda peči. V jugozahodnem delu je obod ohranjen 26 cm v višino, do zidu SE 310 je postopoma bolje ohranjen do višine 43 cm. Notranjost je bila zapolnjena z nametanim kamenjem in drobnozrnatim čvrstim meljastim peskom zelo temno sivo-rjave barve (2,5Y 3/2) z drobci oglja (2 %) in malte (7 %). Pod tem pa troslojno polnilo SE 646. Polkrožno je v sredini te krožne konstrukcije ohranjen tlak iz ožganih štirikotnih opečnatih zidakov (vel. $48 \times 32 \times 5$ cm), ki pokrivajo površino veliko $1,90 \times 1,30$ m. Kupola, ki jih obdaja, je ohranjena 50 cm visoko, notranji del pa 20 cm visoko, široka je 40 cm in ohranjen le v polkrogu. Sestavljena iz ploščatih kamnov na zunanji ($33 \times 24 \times 6$ cm do $20 \times 15 \times 7$ cm) in opečnatih zidakov ($24 \times 20 \times 7$ cm) na notranji strani, ki so postavljeni v vrstah. Zunanje in notranje lice sta lepo ravna in ploska, vmes je par manjših kamnov. Naslonjena je na zidove SE 631, SE 310, SE 488. Postavljena nad SE 635 = SE 646C = SE 275, deloma nad SE 2. Prekrita s SE 423, SE 445.

Vsebuje troslojno polnilo SE 646: plasti pepela od uporabe ipd. Ruševine peči so SE 633, SE 634, SE 634A. Dl. 4,30 m, š. 2,80–3,55 m, ohr. v. 0,13–0,50 m, n. m. v. 21,15 m (vrh).

SE 643 = SE 638

Kurišče v prostoru SK3. Na razdalji 1,75 m od zidu SE 488 je bila položena linija kamnitih plošč SE 638. Vmesna površina je bila nato tlakovana s pravokotno strukturo SE 643, ki je ohranjena v tlorisu nepravilne kvadratne oblike (dl. 1,35 m, š. 1,15 m) na severovzhodnem delu ob zidu SE 310, nekoliko višje ohranjena (ohr. v. do 0,25 m). SE 643 je sestavljena iz velikih kamnitih plošč peščenjaka (57 %). Razpokane zgornje kamnite plošče (vel. od $0,45 \times 0,43 \times 0,08$ m do $0,36 \times 0,24 \times 0,06$ m) so rdeče barve, močno ožgane in razpokane od vročine in so položene na kamnite plošče, ki nimajo sledov gorenja (vel. ok. $0,80 \times 0,50$ m.) Le-te pa so postavljene na opečnate tegule (24 %), ki so tudi razpokane (vel. $0,45 \times 0,25$ m), in med njimi redke ploščate kamne (vel. $0,30 \times 0,25$ m) in kose estriha (10×4 cm; 4 %). Med kamni in opeko je temno sivkasto rjav (10YR 4/2) drobnozrnat zelo mehek do sipek meljast pesek (12 %), mestoma droben pesek, z drobci malte (3 %). Mestoma je meljast pesek zelo ožgan in šibko rdeče barve (10R 4/4). Nekaj plošč in opek je bilo ohranjenih tudi v jugozahodnem delu pasu med kamnito linijo SE 638 in zidom SE 488 (v širini 1,35 m), tako da bi se lahko dvignjen kamnit podij raztezal po celotni širini prostora. Naslanja se na zid SE 488, SE 310 in SE 487. Zapolnjujeta vkop SE 638A, nad SE 635 = SE 275 v severovzhodnem delu neposredno na SE 2. Pod padlo SE 423. Mogoče cel prostor znotraj SE 638 in SE 488 tlakovan kot SE 643, čeprav je bil ta severovzhodni del (SE 643) nekoliko višji in direktno postavljen nad SE 2. Rek. dl. 4,3 m, rek. š. 1,75 m, ohr. š. 1,15 m (SE 643), v. do 0,25 m, n. m. v. 20,77 m (vrh).

SE 638 = SE 643

Del kurišča v prostoru SK3. Na razdalji 1,75 m od zidu SE 488 je bila položena linija grobo klesanih kamnitih plošč SE 638 (vel. od $0,47 \times 0,30 \times 0,08$ m do $0,20 \times 0,10 \times 0,06$ m) in odlomkov tegul (5 %; vel. $0,40 \times 0,15 \times 0,04$ m do $0,15 \times 0,10$ m). Vmesni prostor zapolnjuje zelo temno sivo rjav (2,5Y 3/2) mehek meljast pesek. Postavljena je v vkop SE 638A, nad SE 2 in SE 635. Ohr. dl. 4,1 m, ohr. š. 1,75 m, ohr. v. 0,15 m.

SE 638A

Vkop za strukturo SE 638 = SE 643, vkop poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa oglata, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 275 = SE 635, SE 2.

SE 637 = SE 637A

Cev ali kanal iz tubulov v prostoru SK3, ki je poškodovan. Izdelan je iz votlakov – tubulov pravokotnega preseka, ki so postavljeni eden ob drugem. Tubuli imajo na spodnji in zgornji strani do 3 cm na debelo ohranjeno malto, na zgornji strani pa pogosto vrezane žlebove in veliko lukenj

(pr. ok. 3,5 cm), morda za izhod toplega zraka (ki so bile morda namenjene le pri prvotni uporabi votlakov). Krak SE 637A poteka ob zidu SE 310 ter se nato pravokotno zalomi v krak SE 637 čez prostor SK3. Ob zidu SE 310 je ohranjen le spodnji del tubulov. Odnos do zidu SE 487 ni jasen. Postavljeno na SE 2 in SE 635, v vkop SE 637C in pod SE 445. Ob zidu SE 310 in na stičišču obeh krakov je ohranjeno dno posode (SE 637D). Zapolnjen s polnilom SE 637B. Dl. 3,60 m (SE 637), dl. 0,50 m (SE 637A), š. 0,13 m, v. do 7 cm.

SE 637B

Polnilo kanala SE 637A. Polnilo je iz zelo temno sivoga (2,5Y 3/1) drobnozrnatega zelo mehkega meljastega peska z drobci malte (10 %) in drobci oglja (7 %).

SE 637C

Vkop za kanal – cev SE 637 in SE 637A, poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa L, oblika preseka U z ostrimi prehodoma v konkavno dno. Seka SE 635 in SE 2.

SE 637D

Posoda **G1651** v prostoru SK3. Ob zidu SE 310 in na stičišču obeh krakov kanala SE 637A in SE 637 je ohranjeno dno posode, kuhinjskega lonca. Pod SE 445, nad SE 2. Pr. 10,5 cm.

SE 650

Kamnit arhitekturni element – kamnita baza za stebre stiskalnice (stipites) v prostoru SK4. Obdelana plošča peščenjaka z ravno obdelanimi stranicami in dvema pravokotnima utoroma (vel. 0,26 × 0,17 × 0,04 m) na vrhnji površini. Postavljena ob bazi za steber SE 272D v skladišču, na katero je vezana z debelim slojem malte. Najverjetneje v sekundarni legi. Ni jasno, ali je SE 650 vkopana v tlak SE 275, ali je ta nanj naslonjen. Dl. 1,16 m, š. 0,64 m, v. 0,20 m

SE 668

Večji kamen peščenjaka polkrožnega preseka in krožnega tlorisa, ki je bila najden v poglobitvi SE 667 v skladišču v prostoru SK6. Lahko del mlajše ali starejše ruševine v skladišču. SE 280 je bila nanjo naslonjena ali pa je kamen v povezavi s SE 408B (ki je imela tu izredno veliko koncentracijo zdrobljenih opek). Kamen ni bil izkopan v celoti, večina je še ostala v P145 (sonda 15). Pr. 0,50 m, v. 0,37 m, n. m. v. 20,50 m (vrh).

SE 272C2

Destrukcija zidane baze SE 272C. Višji del baze je bil odstranjen do temelja in zaglajen z veliko malte.

SE 639

Polnilo jame v prostoru SK1. Sestava polnila je podobna posutju ali ruševini, kot da gre za spodnji del plasti SE 444 v vogalu SE 310 in SE 363 z veliko apnene malte, morda utrditev starejše ruševine oz. opečnatega tlaka SE 275.

Sestava plasti: grob pesek je drobnozrnat, prhek, sippek, olivno rjave barve (2,5Y 4/3) in mestoma prehaja v meljast pesek (50 %), vsebuje še večje količine malte (28 %), oglja (4 %), kamnov (vel. 0,18 × 0,15 × 0,10 m; 5 %), zdrobljene opeke (vel. 0,15 × 0,10 m; 3 %) in redke mozaične kocke (vel. 1 × 1 × 1 cm in 0,5 × 0,5 × 0,5 cm). Zapolnjuje negativ SE 639A, nad SE 639B in SE 275 (kv. 6D–E5). Podobna koncentracija malte in apna je npr. v plasti SE 258 oz. SE 258A okoli zidu SE 622 in ni posebej ločena. Izkopana dl. 3,20 m, izkopana š. 1,80 m, db. 0,25 m.

SE 639A

Negativ plasti ali jama okrog zidu SE 644 v prostoru SK1. V tlorisu je polkrožne oblike, v profila plitka s postopnimi prehodi v poševne stene in postopnim prehodom v plitko neravno dno. Gradbeni poseg. Seka SE 275, SE 2, zapolnjena s plastjo SE 639. Dl. 1,63 m, š. 1,46 m, gl. 0,25 m.

SE 665A

Vkop ali jama v vogalu SE 310 in SE 629 v prostoru SK3. V tlorisu v obliki četrtnike kroga, oblika preseka V. Jama je lahko nastala z izgradnjo SE 629, mogoče že prej in je bila takrat le zapolnjena. Zapolnjena s polnilom SE 665B.

SE 665B

Vkop ali jama SE 665A v vogalu SE 310 in SE 629 v prostoru SK3 je zapolnjen z velikimi kamni, zdrobljeno opeko in rjavo zemljo, pomešano z malto. V tlorisu v obliki četrtnike kroga. Morda sočasno s SE 635. Pod SE 445.

SE 636A

Negativ – vkop ali poškodba zidane baze za steber SE 272B. V tlorisu nepravilne oblike, velikost enega večjega kamna, v profilu U oblike. Poškodba je lahko nastala z izdelavo stojke za lesen steber ali kot posledica modernega oranja. Dl. 0,42 m, š. 0,25 m, gl. 0,26 m.

SE 636B

Polnilo stojke ali poškodbe SE 636A, ki ga sestavlja drobnozrnat, čvrsta, temno sivkasto rjava (2,5Y 4/2) meljasta glina z drobci malte (4 %) in redkimi drobnimi kamni (vel. 2 × 2 cm, 1 %). Dl. 0,42 m, š. 0,25 m, db. 0,26 m.

SE 640A

Negativ – vkop ali poškodba zidane baze za steber SE 272D. V tlorisu ovalne oblike, velikost enega večjega kamna, v profilu U oblike. Poškodba je lahko nastala z izdelavo stojke za lesen steber ali kot posledica modernega oranja. Dl. 0,35 m, š. 0,30 m, gl. 0,16 m.

SE 640B

Polnilo stojke ali poškodbe SE 640A, ki ga sestavlja trden in čvrst drobnozrnat meljast pesek temno olivno rjave barve (2,5Y 3/3) z drobci malte (12 %) in redkimi malimi kosi opeke (3 %). Dl. 0,35 m, š. 0,30 m, db. 0,16 m.

5. faza

Plasti in strukture po prostorih

Prostor JJ

SE 319

Polnilo odpadne jame ali vkopa SE 319A, ki je viden na severozahodnem profilu kontrolnega jarka 3. Polnilo je sestavljeno iz meljaste zemlje črne barve z vidnimi ostanki žganja in poznorimsko keramiko, z veliko odlomki tegul, ožganih posod, živalskih kosti in oglja. Prekrito s plastjo SE 321.

Najdbe: 2 žeblja, odlomek brona, keramika: AS – Hayes 50B (320/330–400), AS – Hayes 61B (kon. 4.–prva pol. 5. stoletja), A – Dr. 6B – mala; AA – Dr. 30 (3.–4. stoletje); AA – Keay 59 (kon. 4. st.–sred. 5. stoletja; odlomki se spajajo z odlomki iz SE 410); skleda KK39C, vrč NK38; NKD; KK – ned. Daticija: prva pol. 5. stoletja.

SE 319A

Vkop ali odpadna jama, ugotovljena na severozahodnem profilu kontrolnega jarka 3. Jama je vkopana v SE 320 in SE 381. Domnevno ovalnega tlorisa in U profila z ostrim prehodom v poševno steno in postopnim prehodom v konkavno dno.

Prostori A', A in B

SE 435A

Plast uporabe prostora A oz. rahlo premešana plast ali tlak SE 435 pod njo. Plast svetlo rjavega do rumenega togega meljastega peska z odlomki lončenine in redkimi odlomki opek (tegule, imbreksi), na podlagi katerega lahko sklepamo na počasno propadanje ter ponovno uporabljanje zapuščenega objekta. Omejena z zidovi SE 312F, SE 366, SE 450 in SE 431. Dl. 3,50 m, š. 3,75 m, db. do 15 cm, n. m. v. 24,96 m (vrh).

SE 443A

Plast uporabe prostora A' oz. rahlo premešana plast ali tlak SE 443B pod njo. Plast svetlo rjavega do rumenega togega meljastega peska, premešanega z drobnimi fragmenti malte (od 0,5 do 35 %) in nekaj večjimi kosi – ostankov ometa ali estriha (vel. 0,10 × 0,04 × 0,08 m, kosi sive malte z ravno površino), večjimi (od 0,60 × 0,40 × 0,10 m do 0,20 × 0,30 × 0,25 m; 10 %) ter manjšimi kamni (pr. ok. 0,10 m; 5–7 %), z veliko odlomki tegul, imbreksov in nekaj odlomki keramike. Plast predstavlja tako spodnji del ruševine SE 443 (veliko malte, verjetno od zunanjega ometa: kamni in tegule) kot tudi plast nastalo ob uporabi prostora nad zemljenim tlakom (sestava iz svetlo rjavorumenega meljastega peska z drobcami malte). Razteza se v predprostoru A, med zidovi SE 450, SE 366, SE 448A in SE 452. Nad SE 440A in SE 443B. Izkopana le deloma in slabo ohranjena zaradi mlajših posegov, odnosi s plastmi SE 409 ipd. niso jasni. Izkopana dl. 11,20 m, db. do ? m, n. m. v. 24,67 m (vrh).

SE 361A

Plast uporabe prostora B oz. rahlo premešana plast ali tlak SE 361. Pod njo plast svetlo rjavega do rumenega togega meljastega peska. Vsebuje manjše število odlomkov keramike, zdrobljenih tegul in drugih najdb. Plast je omejena z zidovi SE 366, SE 312F, SE 431, SE 414A in SE 414B. Nad njo plast SE 354, ki je nastala s požarom. Razprostira se po enaki površini kot SE 361. Izkopana dl. 7,65 m, izkopana š. 3,76 m, db. do 0,30 m, n. m. v. 25,08 m (vrh).

SE 377

Polnilo odpadne jame SE 377A. Žganinsko polnilo je črne barve, vsebuje veliko oglja in žlindre, polno ožganega materiala z veliko kovinskimi najdbami, med katerimi je precej svinca. Pr. 1,14 m, db. 0,45 m, n. m. v. 25,23 m (vrh).

Najdbe: veliko kovinskih najdb, predvsem svinčenih; novec G1092: Constans, Constantius II, Constantius Gallus ali Lulianus, kovan 348–361; keramika: AS – Hayes 61B, varianta Hayes 61B3 po Bonifay (različne datacije: 390/400–480 ali sred.–druga pol. 5. stoletja); 3 × AS D z žigosanim okrasom (žig Aii–Aiii) (druga pol. 4.–prva pol. 5. stoletja). Daticija: (prva pol.) sred. 5. stoletja.

SE 377A

Opadna jama v prostoru B. Vkop nepravilnega krožnega tlorisa. Profil U oblike: oster prehod v poševno steno in neizržit prehod v konkavno dno. Zapolnjena s polnilom SE 377, ob ognjišču SE 413, seka plasti SE 361 in SE 406. Pr. 1,14 m, gl. 0,20 m, n. m. v. 24,78 do 24,58 m (dno).

SE 395

Polnilo odpadne jame SE 395A ogletega tlorisa iz temno rjave peščene zbite zemlje, odlomki keramike in živalskih kosti. Sestava podobna kot SE 354. Dl. 2,30 m, š. 1,44 m, n. m. v. 24,96 m (vrh), 24,78 m (dno). Najdbe: PS – Consp. 20.4 ali 21.3 (30–kon. 1. stoletja), ITS – Sarius (do sred. 1. stoletja); A – vzhodna ned.; lonec KK1B.

Daticija: keramične najdbe predvsem iz 1. in 2. stoletja so verjetno rezidualne.

SE 395A

Opadna jama v prostoru B. Vkop ogletega tlorisa, plitkega profila U oblike: oster prehod v neravno rahlo poševno steno in zaobljen prehod v skoraj ravno dno. Zapolnjena s polnilom SE 395, ob ognjišču SE 413, seka plasti SE 361 in SE 406. Dl. 2,30 m, š. 1,44 m, gl. 0,03 m, n. m. v. 24,81 m (vrh), 24,78 m (dno).

SE 437

Polnilo odpadne jame SE 437A, iz mehke meljaste gline rjave barve. Vsebuje nametane kamne (0,5 × 0,15 × 0,10 m do 0,30 × 0,20 × 0,15 m in manjše), drobce malte, živalskih kosti, nekaj odlomkov keramike. Dl. 1,60 m, š. 1,05 m, db. 0,15 m, n. m. v. 24,96 m (vrh), 24,81 m (dno). Najdbe: ni izločenih keramičnih najdb.

SE 437A

Odpadna jama v prostoru B. Vkop štirikotnega tlorisa. Profil U oblike: oster prehod v poševno steno in neizrazit prehod v ravno dno. Zapolnjena s polnilom SE 437, vkopana v plast SE 361, na jugovzhodni strani ob zidu SE 312F oz. v vogalu s SE 414A. Dl. 1,60 m, š. 1,05 m, gl. 0,15 m, n. m. v. 24,96 m (vrh), 24,81 m (dno).

SE 429

Ostanki nad strukturo kurišča SE 429A v prostoru B. Ožgana zemlja rdeče barve, premešana z rjavim rahlim peščenim meljem. Ožgana rdeča zemlja se v tankih obrisih širi zunaj zgoraj navedenih meja ter nejasno izginja v spodnji plasti SE 361A. Pod SE 354 in se naslanja na zid SE 431. Nad SE 361A. Dl. 0,95 m, š. 0,60 m, n. m. v. 24,92 m (vrh), 24,88 m (dno).

SE 429A

Kurišče v prostoru B. Nasutje drobnega kamenja (0,10 × 0,15 × 0,5 m) in nekaj opeke (75 %) premešano z rahlim rjavim peščenim meljem (25 %). Struktura nasutja za kurišče je nasuta na plast SE 361, se naslanja na zid SE 431 z jugovzhodne strani in je polkrožnega tlorisa. Pod ožgano zemljo SE 429. Dl. 0,95 m, š. 0,60 m, db. 0,10 m, n. m. v. 24,92 m (vrh), 24,82 m (dno).

SE 416

Lise ožgane zemlje v prostoru B, ostanki kurišča ali sledi požara. Žgana zemlja rdeče barve, meljasta in rahle konsistence. Od ognjišča SE 413 in jame SE 396 je oddaljena pribl. 0,75 m. Na površini SE 361A, v bližini kurišča SE 429A. Dl. 0,72 m, š. 0,26 m, db. 0,08 m, n. m. v. 24,98 m (vrh), 24,90 m (dno).

SE 430

Lise ožgane zemlje v prostoru B, ostanki kurišča ali sledi požara. Žgana zemlja rdeče barve, meljasta in rahle konsistence, polkrožnega tlorisa. Na površini SE 361A, v bližini kurišča SE 429A. Dl. 0,40 m, š. 1,24 m, db. do 6 cm, n. m. v. 25,00 m (vrh), 24,94 m (dno).

Prostori D, D' in I

SE 342

Polnilo vkopa ali odpadne jame SE 342A, sestavljeno iz ruševinskega materiala: črnega peščenega melja rahle konsistence, velike količine kamnov (do pribl. 25 %) različnih velikosti (od 0,50 × 0,35 × 0,28 m do 0,10 × 0,08 × 0,05 m), drobcev oglje, malte (pr. do 0,15 m), zoglenelih semen, odlomkov keramike, opek, tegul, bronastih predmetov in stekla. Polnilo je sestavljeno podobno kot plasti SE 311 in SE 311A, kateri seka, v katerih so tudi odlomki istih posod. Zgornji del polnila jame SE 342B je premešan z modernim oranjem in prehaja v SE 321. Pr. 1,98 m, gl. 0,70 m, n. m. v. 24,91 m (vrh), 24,20 m (dno).

Najdbe: odlomki fibule, cevčic, gumbi, igle, žebliji, tečaji, steklo, steklena jagoda; novci: **G1112** – Gratianus,

Valentinianus II. ali Theodosius I, kovan 378–383; **G1114** in **G1113** – Valentinianus II, Theodosius I, Arcadius ali Honorius, kovan 388–403; **G1115** – kovan druga pol. 4. stoletja; **G1116** – Honorius, kovan 408–423; keramika: KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem (1.–prva pol. 2. stoletja); AA – Keay 25.3 (4. stoletje), 2 × AA – Keay 40 (425/450–druga pol. 5. stoletja, se spaja z odlomkom iz premešane površinske plasti SE 303 = SE 321/001), AA – Keay 57B (sred.–druga pol. 5. stoletja; se spaja z odlomkom v SE 311); 3 × AA – ned.; A – ned.; lonec KK4; KK14, KK23, 4 × KKD; skleda KK43, KK46B, NKD; A/NK – amfora ali vrč.

Daticija: material iz konca 4. stoletja do sredine 5. stoletja, ko je nastalo polnilo ali plasti, ki jih seka.

SE 342A

Vkop ali odpadna jama ovalnega tlorisa in U profila. Vkopana v nasutja SE 311 in SE 311A, zapolnjena s polnilom SE 342 in zgornjim delom polnila SE 342B. Odpadna jama je nastala v času opuščanja objekta ali kasneje. Pr. 1,98 m, gl. 0,70 m, n. m. v. 24,81 m (vrh), 24,20 m (dno).

SE 342B

Zgornji del polnila vkopa ali odpadne jame SE 342A, kjer je izvorno polnilo SE 342 že premešano z modernim oranjem s plastjo SE 321, zato vsebuje tudi moderno glazirano keramiko. Db. 0,30 m, n. m. v. 25,09 m (vrh), 24,79 m (dno).

SE 359

Plast je slabo definirana v prostoru D. Plast nepravilnega tlorisa z veliko kamni (vel. od 0,10 × 0,15 × 4 cm do 0,15 × 0,20 × 0,10 m), opeko in sipkim peščenim meljem rumene barve, premešanim z drobci malte. Nekateri kamni v strukturi so bili postavljeni pokončno (na nož). Ostanki zdrobljene malte se nahajajo med kamni ter na vrhnji površini nasutja, kar nakazuje, da je šlo morda za podlago in estrih nastalo po rušenju zidu SE 462, saj ga prekriva, ali le za kasneje poravnano ruševino. Plast je močno poškodovana, pod plastjo SE 321, nad SE 311. Na jugozahodni strani so pod njo nasute SE 390, SE 311. Presekana z jamo SE 342A in vkopom SE 405A. Dl. 3,65 m, š. 5,60 m, db. do 0,39 m, n. m. v. 24,80 m (vrh), 24,41 m (dno).

Prostor V

SE 273A

Odpadna jama ali jama za kurišče, v tlorisu nepravilne ovalne oblike, v profilu U oblike. Vkopana v SE 203. Dl. 0,80 m, š. 0,66 m, v. 0,09 m.

SE 273B

Polnilo odpadne jame ali vkopa SE 273A – morda kurišče. Polnilo iz črnega sipkega finega peska z redkimi drobci opeke (2 %, 3 × 4 cm) in pogostimi drobci oglja (17 %), drobci žlindre in malte. Na dnu jame SE 273A je bil nametan gruščnat sloj (vel. 5 × 3 cm do 2 × 1 cm, 8 %). Na vrhu polnila SE 273B sta bila dva večja odlomka tegul. Dl. 0,80 m, š. 0,66 m, v. 0,09 m.

Najdbe: železo, žlindra, žebelj, keramika, malta, koščki opeke; keramika: KK22.

SE 273C

Severno od ognjišča SE 273A je lisa rdeče ožgane zemlje. Verjetno gre za sledi požara v prostoru na hodnem nivoju SE 203, mogoče v zadnji fazi rušenja vile ali prej ali je povezano s kuriščem SE 273A/B. Dl. 0,45 m, š. 0,20 m.

Skladišče s pokopom v amfori

SE 632

Grob 1. Sestavni deli: SE 632A – vkop, SE 632B – polnilo, SE 632C – grobna konstrukcija, kamni položeni okoli grobne jame, SE 632D – grobna konstrukcija, amfora.

SE 632A

Vkop za grob 1 – grobna jama, pravokotne oblike v tlorisu in U profila. Zapolnjena s SE 632B, SE 632C, SE 632D. Grob je bil vkopan z višine SE 444 glede na višino kamnov in vkopa. Vkopano v SE 2, SE 275 in SE 444, ob SE 310. Dl. 1,30 m, š. 0,50 m, gl. 0,19 m.

SE 632B

Polnilo groba 1. Polnilo zapolnjuje in prekriva amforo SE 632D, v kateri je bil pokopan otrok. Sestavlja ga olivno rjav (2,5Y 4/3) drobnozrnat mehke glinen melj, ki vsebuje drobce malte (8 %) skoncentrirane v prsnem delu, kamne (10 %, vel. 5 × 7 cm), nekaj živalskih kosti, nekaj kosov zdrobljene opeke (5 × 4 cm), eno lupino polžka (VZ 342). V amfori (G1177) je ležal skelet (G1173), orientiran JV–SZ z glavo na jugovzhodni strani, ki je bila za 90° zarotirana proti jugu, medtem ko je bila čeljust postavljena normalno, tako da je gledala proti zahodu. Truplo je bilo položeno skozi odbito dno z nogami proti ustju amfore, tako da so se stopala dotikala vratu amfore in z glavo pri dnu amfore. Skelet je dolg ok. 1 m. Leva roka je zdrsnila na medenico. Kot popotnico so dodali kračo ali rebro goveda in zob drobnice (VZ 369, VZ 344). Na levi roki je imelo bronasto zapestnico (G1174) in okrog vratu ogrlico iz trapezastih koščenih obeskov (G1175). Amfora je bila verjetno prazna, saj se je zgornji del deloma sesedel na truplo otroka, vmesni prostor pa je bil kasneje zapolnjen z izpiranjem okoliške zemljine v notranjost amfore. Dl. 1,30 m, š. 0,50 m, db. 0,19 m.

Najdbe v grobu: G1174 – bronasta zapestnica, G1175 – koščeni trapezasti beski.

Najdbe izven groba: izven amfore v zasutju najden ročaj A – Dr. 2–4 (severnojadr.), verjetno rezidualno.

SE 632C

Pravokotna grobna konstrukcija je obkročala amforo (SE 632D). Ohranjenih je bilo le še 5 kamnov, kvadrov peščenjaka (vel. 0,13 × 0,16 × 0,09 m do 0,25 × 0,14 × 0,12 m), ki so bili položeni ob stene grobne jame kot zagozda za amforo, predvsem ob njenem vratu.

SE 632D

Grob 1. Grobna konstrukcija – amfora G1177 položena v grobni jami SE 632A, obložena s kamenjem SE 632C ter zapolnjena in prekrita s polnilom SE 632B. Amfora je bila postavljena na bok in imela odbito dno, v njo je bilo položeno truplo otroka z nogami proti ustju (skelet G1173). Dl. 0,87 m, š. 0,30 m, v. 0,30 m.

Najdbe: G1177 – AA – Keay 40 (425/450–druga pol. 5. stoletja).

SE 646

Spodnje polnilo notranjosti peči SE 630. Zelo temno siv (2,5Y 3/1) zelo mehke drobnozrnat meljast pesek, ki je ožgan, kaže sledi ognja in vsebuje ogromno drobcev malte (16 %) in nekaj kosov zdrobljene opeke (tegule; 11 × 7 cm, 4 %). Pod slojem žganine (SE 646B). Opeke na dnu bi lahko pripadale plasti SE 635, na katero je bila peč postavljena. Dl. 2,16 m, š. 1,80 m, db. 0,10–0,19 m.

SE 646A

Gornje polnilo notranjosti peči SE 630. Pepelnat sloj sivo-belega sipkega pepela, premešan z manjšo vsebnostjo zelo temno sivega (2,5Y 3/1) zelo mehkega drobnozrnatega meljastega peska. Pod konstrukcijo peči iz opečnatih tlakovcev so najprej nametani kamni z veliko zemlje, pod njimi naj bi bila nato sloj pepela SE 646A, nad slojem žganine SE 646B. Nastalo med uporabo krušne peči, pepel in žganina sta padala s površine peči v notranjost.

Dl. 2,16 m, š. 1,80 m, db. 3 cm.

SE 646B

Vmesno polnilo notranjosti peči SE 630. Sloj žganine črne barve, premešan z manjšo vsebnostjo zelo temno sivega (2,5Y 3/1) zelo mehkega drobnozrnatega meljastega peska. Pod slojem pepela SE 646A in nad slojem SE 646. Nastalo med uporabo krušne peči, pepel in žganina sta padala s površine peči v notranjost. Dl. 2,16 m, š. 1,80 m, db. 5 cm.

Odvodni kanali

SE 204B

Polnilo kanala SE 204A in SE 204C, iz temno rjavega zemljenega drobnega peska, mehke do čvrste konsistence s kamni (1 %, vel. 2 × 4 cm) in z drobnimi kamenčki (5 %, vel. 1 × 0,5 cm), s pogostimi drobci oglja (10 %) in drobci opeke (5–7 %) ter z manjšo količino keramike (3 %). Dl. 3,25 m, š. 0,25 m, db. 0,40 m.

SE 232

Polnilo kanala SE 236, iz svetlo rjavega drobnozrnatega čvrstega meljastega peska brez grobih sestavin. Presekan z gradnjo SE 215 in SE 207. Dl. 1,10 m, š. 0,11 m, db. 0,12 m.

SE 267B

Polnilo kanala SE 267A, iz sivo-rjavega mehkega meljastega peska z manjšimi prodniki (1 × 1 cm, 4 %) in drobnimi kamni (3 × 1 cm; 3 %), pogostimi vključki drobcev malte, oglja, opeke in keramike (skupaj 15 %). Kanal je bil ponekod med izkopavanji še prazen in delujoč.

SE 454C

Polnilo kanala SE 454. Zemljeno, iz rjavega glinastega melja brez grobih sestavin.

SE 462A

Interfacija uničenja zida SE 462.

6. faza

Plasti in strukture po prostorih

Prostor K

SE 349 = SE 349A

Ruševina v prostoru K. Omejena je s stopnicami SE 269, zidovima SE 345 in SE 355. Del ruševine je nastal s padcem zidu SE 345 in je v tem položaju ostal nepremaknjen (kot SE 349A). Kamni v ruševini so ostali na nož, rahlo nagnjeni proti vzhodu. Med njimi se je nahaja malta, ki je vezala zid. Zgornji del ruševine (proti severovzhodu) ima nepravilno razsute kamne peščenjaka iz zidov (različnih vel. od 0,05 × 0,04 × 7 cm do 0,30 × 0,35 × 0, 20 m). Opeka v ruševini je iz krovne konstrukcije (imbreksi in tegule). Zemlja, ki zapolnjuje prostor med kamni, je sipka, peščena in svetlo rjave do rumene barve, vsebuje še odlomke keramike, kose malte, veliko živalskih kosti, ostanki ometa (stropnega z odtisi kanel ali trstičja). Ruševina je nastala s padcem krovne konstrukcije in okoliških zidov. Plast je intaktna, saj plasti nad njo niso bile obdelane ali premešane. Edina večja poškodba je vkop SE 485A. Prekrile so jo plasti SE 1, SE 321, podprte s škarpo SE 325 in nasutjem SE 326. Dl. 3,70 m, š. 3,60 m, db. do 1,50 m, n. m. v. 25,55 m (vrh), 24,05 m (dno).

Najdbe: kosir, žebliji; tegula z žigom TAFC; keramika: odlomki dolija, EKK – pokrov; 2 × A – severnoitalska mala amforica (1.–4. stoletje; skoraj cela, odlomki se spajajo z najdbami v SE 442), AA – Keay 25.3 (4. st.), AA – Keay 26 tip 1, varianta C po Bonifay (kon. 4. st.–sred. 5. stoletja, cela amfora, **G1204**), A – ned.

Datacija: najmlajše najdbe značilne za čas od konca 4. do sred. 5. stoletja.

SE 349B

Severozahodni del ruševine SE 349 nad strukturo za dolije SE 465. Razteza se ob zidu SE 345, v širini 1 m. Kamni so tudi nepravilno razmetani in zemlja je malo temnejše barve, meljasta in rahle konsistence.

SE 442

Žganinska ruševinska plast v prostoru K. Ožgana plast črne barve pepelnato sipke konsistence z veliko tegulami, kamni (0,20 × 0,15 × 0,20 m do 0,05 × 0,08 × 0,10 m), odlomki keramike (cele amfore najdene in situ), z manjšo vsebnostjo kosov malte (dolžine 0,10–0,35 m), z visoko vsebnostjo lesnega oglja (kosi, pr. 0,03–0,10 m) in zoglenelih semen (žita in koščic oljk). Zgornji del plasti vsebuje do 35 % grobih sestavin, drobn material se je spral v spodnji del plasti. Plast je nastala kot posledica močnega požara v shrambenem prostoru. Nahaja se pod ruševino SE 349 in je intaktna. Plast je zamejena s strukturo SE 465 na severozahodu, strukturami SE 466, 468, 355 in SE 472 na severovzhodu, zidom SE 229 na jugovzhodu in škarpo SE 325 na jugozahodu. Spodnja žganinska plast SE 442A

je čista žganina. Dl. 3,70 m, š. 3,00 m, db. 0,20 m, n. m. v. 22,97 m (vrh), 22,77 m (dno).

Najdbe: žebliji, steklo, tegula *Q. Clodi Ambrosi*, keramika: odlomki dolija, AS – Hayes 50B (330–400), O – Loeschcke × c (3.–4./5. stoletje), A – severnoitalska mala amforica (1.–4. stoletje; skoraj cela, odlomki se spajajo z najdbami v SE 349), 2 × AA – Keay 25, AA – Keay 25.2 (kon. 4.–sred. 5. stoletja, cela amfora, **G1242**).

Datacija: najmlajše najdbe, značilne za čas od konca 4. do sred. 5. stoletja.

SE 442A

Spodnji del plasti SE 422 v prostoru K, čista žganinska plast z obilo lesnega oglja, brez odlomkov opek in kamnov kot SE 442 nad njo. Dl. 3,70 m, š. 3,00 m, db. ok. 5 cm, n. m. v. 22,97 m (vrh), 22,77 m (dno).

SE 442B

Plast rdeče ožgane zemlje v prostoru K. Nastala pri požaru, prej pa predstavljala hodni nivo v shrambi. Torej ožgana zemljena hodna površina prostora SE 442C, ki predstavlja zgornji del geološke osnove SE 478, v katero je vkopan prostor. Hodno površino prostora pred požarom skupaj predstavljata zgornja površina plasti SE 442B in SE 442C. Dl. 3,70 m, š. 3,00 m, db. do 0,10 m, n. m. v. 22,97 m (vrh).

SE 465A

Del ruševine v prostoru K. Premešani in poškodovani del strukture SE 465. Spodnji del ruševine SE 349 oz. SE 349B, ki nima več toliko grobih sestavin (kamnov in tegul), temveč je bolj zemljen, z več oglja, drobcu malte in najdb (odlomke dolijev). Plast je zapolnila predvsem prazne prostore, ki so ostali po odstranitvi dolijev iz strukture SE 465. Plast je podobna SE 442 v drugem delu shrambe. Dl. 3,70 m, š. 1 m, db. do 0,15 cm.

Najdbe: novec **G1248** – Tiberius (Divus Augustus), kovan 22–30 (mogoče iz strukture SE 465); keramika: AA ned. (3.–5. stoletje)

SE 469A

Zgornje polnilo dolija SE 469. Podobne sestave kot ruševina SE 349. Pr. 1,04 m, db. do 0,4 m.

SE 469B

Vmesno polnilo dolija SE 469. Žganinska plast črne in rdeče barve s kosi ostankov ometa, sestava je podobna SE 442 in SE 442B. Zrušena lesena konstrukcija, ki se je ujela v dolij. Pr. 1,04 m, db. do 0,13 m.

SE 469C

Spodnji del polnila dolija SE 469, nad svinčenim dnom SE 469 D. Zemljeno polnilo z ostanki zoglenelih semenk ipd. Pr. 1,04 m, db. do 0,25 m.

Prostori JJ, HH, II, FF

SE 268

Žganinska plast v prostoru JJ. Plast črno-sivega meljastega peska mehke konsistence z zelo pogostimi drobcu oglja (50 %), redkimi drobnimi kamni (grušč peščenjaka, vel. 0,05 × 0,03 m), ogromno žlindre in pogostimi odlomki opeke (10 × 5 cm). Lise žganine se pojavljajo po celi površini prostora JJ nad hodnima površina 4. faze SE 240 in SE 288B, pod SE 209 in ostanki ometa SE 209A, SE 209B. Posledica požara na tlaku SE 240. Presekana s SE 260A. Dl. ok. 4 m, š. 1,50–4,50 m, db. 0,10 m.

Najdbe: O – reliefna – ned. (1.–sred. 3. stoletja); O – Loeschcke × b/c (3.–5. stoletje), IKK2 – pekač orlo bifido (do 3.–4. stoletje), ribiška utež; KK8.

Datacija: najdbe je težko ožje datirati.

SE 209B

Ruševina fasadnega ometa ali podesta SE 292, katerega obkroža, v prostoru JJ. Tanka lisa goste malte z drobnim peskom in redkimi kamni nad žganino SE 268 je verjetneje nastala kot ruševina podesta SE 292. Tanek sloj goste koncentrirane malte v ruševini SE 209, z drobnim peskom (prodniki, 3 × 2 cm), prhke konsistence, z redkimi večjimi kamni (vel. 0,30 × 0,20 × 0,07 m; 7 %). Vezana na SE 209A, nad žganino SE 268. Plast ni ravna, da bi bila lahko tlak. Pr. 1,50 m, db. do 5 cm.

Najdbe: A – Dr. 6B – mala, AA ned. (3.–5. stoletje), lonec KK14B (skupaj z odlomkom v SE 209), dolij, NK42.

SE 209C

Spodnji del ruševine SE 209. Na prostoru KK (spodnje dvorišče) je bila plast SE 209 na vrhu kamnita, pod njo je zemljena ruševinska plast z veliko najdbami, nad hodno površino SE 2, SE 271. Deloma je plast nastala z uporabo prostora do požara in rušenja poslopja.

SE 209A

Del rimske ruševinske plasti SE 209, širša lisa z večjo koncentracijo malte, verjetno ruševina fasadnega ometa ali stropnega ometa (predvsem v kv. 7/D3). Plast iz rahlo sprijetega drobnega peska svetlo rjave barve s pogostimi večjimi kamni (30 %, vel. od 0,30 × 0,25 × 0,07 m do 0,10 × 0,15 m) in večjo količino malte (40 %), redkimi odlomki imbreksov in tegul (8 %, vel. 10 × 15 cm) ter kosi oglja. Podobna je plasti SE 263. Prehaja proti jugovzhodu v temnejšo plast SE 209. Vezana na SE 209B, ki ima le več kamnov. Dl. pribl. 3 m, š. 3,2 m, db. 0,15 m.

Najdbe: novec **G1264** – Constans, kovan 348–350; keramika: PSSPCO – Consp. 34 (2.–3. stoletje); ES B2 – Hayes 62 (70–120), ES B2 – Hayes 80 (80–2. stoletje); O – Loeschcke IB/C (sred. 1.–sred. 3. stoletja); AO–Altante VIII C2d (kon. 4.–5. stoletje); 2 × A – Dr. 6B – mala; A – severnoitalska amforica (1.–4. stoletje), AA – Keay 26 (kon. 4.–sred. 5. stoletja), odl. dolija, KKD, vrč NK49, NKD, pokrov NKP. Datacija: najmlajše AA in AO iz konca 4. in prve pol. 5. stoletja.

SE 209

Ruševinska plast v prostorih prizidka gospodarskega poslopja (prostorii KK, JJ, kot zgornja ruševina v prostorih II, HH, FF, GG). Plast črne do temno rjave barve je sestavljena iz grobozrnatega rahlo sprijetega drobnega peska (22 %), z raztresenimi večjimi kamni peščenjaka (vel. 0,25 × 0,17 × 0,05 m do 0,16 × 0,10 × 0,07 m; 30 %), zmerno zastopano drobni kamnov (od 7 × 6 do 3 × 2 cm, 16 %), pogostimi vključki malte (14 % do 30 %) in odlomki opeke (11–15 %) ter nekaj kosi in drobci oglja (3–7 %). Vsebuje tudi redke kose vulkanske kamnine – prodornine oz. bazalta, ki so ga uporabljali za mlinske kamne, veliko najdb in ogromno žindre, kosov slikanega ometa. Plast ruševine se spreminja z različnimi deleži malte, oglja in opeke v plasti. V kv. 8/A–D3 je plast SE 209 temna, črno-rjava in proti severozahodu postopoma postaja vse svetlejša z večjo vsebnostjo malte (kv. v 7/D3 prehaja v plast SE 209A). SE 209 in SE 209A, SE 266, SE 202 so sočasne ruševine. Nad zidom SE 208–SE 208B je plast bolj podobna SE 201 (rjava) in celo SE 224 (kjer ima več opek). Po celi liniji plast pada proti jugozahodu zaradi moderne obdelave teras, kar je bilo vidno s stopničastim usekom, kjer bila plast nižja za 20–40 cm (tudi SE 202 je imela enak profil). Nad spodnjimi ruševinami SE 241 (prostor II), SE 209 C (prostor KK), SE 260B (ruševinski del plasti pogreznjen v kanal SE 260A). Prekriva strukture SE 291, SE 292, SE 208B, SE 208C. Presekana s SE 293. Izkopana dl. 29 m, š. ok. 5 m, db. do 0,37 m.

Najdbe: prostor JJ: (kv. 7/D–E2–3, 8/A–B 2–4): utež za statve, 2 × odl. do lija, 5 × tegule *Crispini*, PS – Consp. 21.3 (1. st.), KTS – Ricci 2/242 (druga pol.1.–prva pol. 2. stoletja); KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem, AS – Hayes 50A (230–340), O – Loeschcke IB/C (sred. 1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke VIII (druga pol.1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke I×/×a (kon. 1.–prva pol. 3. stoletja), O – Loeschcke ×a/b (2.–3. stoletje); O – Loeschcke ×b/c (2.–3. stoletje); EKK – vrč s trolistnim ustjem (2.–3. stoletje), AO – Altante VIII C2d (se spaja z odlomki iz kv. 7/B3); A – Dr. 6B – mala 5×; A – Dr. 6B ned., 2 × A – Dr. 2–4 (ned.) (sred. 1.–2. stoletje); A – amfora z ravnim dnom (Santarcangelo); A – severnoitalska amforica; A – Rich. 527; AA – Africana IID1 (sred. 3.–4. stoletje), AA – Keay 25A–B (kon. 3.–4. stoletje), 2 × AA – Keay 25 ali 26; AA – Keay 27 (sred. 4.–sred. 5. stoletja), AA – Keay 36 (5. st.); 3 × AA – ned.; AA/ŠA ned.; A – jadr.; 3 × A – ned., lonec KK8; KK14; K22; KKD; NK46, 2 × pokrov KKP, vrč NK40, NK42, 3 × NKR, 2 × NKD. Datacija: močno zastopane najdbe datirane v 3., 4. stoletje in do sred. 5. stoletja, veliko tudi rezidualnih najdb iz 1. in 2. stoletja.

SE 266

Ruševinska plast v prostoru JJ. Enaka plastem SE 209 (njen spodnji del) in SE 260B (pogreznjena ruševina v kanalu). Plast temno rjavega melja rahlo sprijete konsistence

s 70% zastopano kamnov (lomljenci peščenjaka, vel. 0,20 × 0,10 m), drobnim gruščem (1 × 2 cm, 20 %), zdrobljeno opeko (imbrevsi in tegule, 10 × 15 cm, 20 %), živalskimi kostmi, odlomki keramike, kosi žindre. Razprostira se južno od kanala SE 260A, niža se proti jugozahodu in se na prehodu na spodnjo teraso poglubi za 0,25 m. Na jugovzhodu se razprostira do zidu SE 243 v kv. 8/C2 in se poglubi v kv. 8/B2, predvsem okoli baze SE 279. Presekana s škarpo SE 218. Izkopana dl. 7,80 m, izkopana š. 1,90 m, db. 0,07–0,25 m.

Najdbe: PS – Consp. 18.2 (avgustejsko–tiberijsko obd.), PS – Consp. 20.4 ali 21.3 (30–kon. 1. stoletja); PS – Consp. 24.3 (prva pol. 1. stoletja); TSTP – Consp. 6.2 ali 4.6 (tiberijsko obd.–konec 1. stoletja); ITS – skodelica Sarius (do sred. 1. stoletja); 2 × KTS – oksidacijski kozarci z luskami (1.–prva pol. 2. stoletja); O – Loeschcke ×b (2.–3. stoletje); A – Dr. 6B – velika, ŠA – Dr. 23 (druga pol. 3.–sred. 5. stoletja), AA – ned. (3.–5. stoletje), lonec 2 × KK1; KK17; KK23; KKD; NK1; NK5, pekač orlo bifido KK37; pokrov NKP; A/NK – amfora ali vrč.

Datacija: najdbe iz 1. in 2. stoletja izvirajo iz plasti SE 240, ki je bila z izkopom presekana, preostali material kaže na čas od druge pol. 3. do sred. 5. stoletja.

SE 241

Spodnji del ruševine v prostorih II in HH. Plast je sestavljena iz zdrobljene in razbite opeke (tegul in imbreksov, vel. od 0,50 × 0,30 m do 0,15 × 0,10 m; 65–70 %), redkih kamnov (vel. 0,10 × 0,15 m; 2–3 %), vmesni prostor pa je zapolnjeval črno do temno rjav drobnozrnat fin pesek mehke konsistence z redkimi drobci malte. Ruševina leži na tlaku SE 245 med zidovi SE 243, SE 242, SE 223. Vrh ruševine pada proti jugozahodu, kar je odraz uničenja pri obdelavi teras, s stopničastim padcem za ok. 40 cm proti jugozahodu. Pod ruševino SE 209, recentno škarpo SE 218. Dl. 3,40 m, š. 2,50 m, db. 0,20–0,45 m.

Najdbe: kovinski predmeti, steklo, 3 × tegula *CRISPINI*, *Q. Clodi Ambrosi*, keramika: KTS – Angera 1, polkrožna skodelica (prva pol. 1. stoletja); AS – dno Hayes 14 ali 16 (kon. 2.–3. stoletje), AS – Hayes 50A (230–340), AKK – Hayes 197 (2.–4. stoletje), 2 × EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje); IKK2/3 – pekač, KRK – korintska reliefna čaša (kon. 2.–3. stoletje), O – Loeschcke VIII (druga pol.1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke ×c (3.–4./5. stoletje), A – Dr. 6B – velika; A – Dr. 2–4 (it.); A – Dr. 2–4 (severnojadr.), AA – Keay 25.1 (4. st.), AA – Keay 25 ali 26 (4.–sred. 5. stoletja); A – ned.; lonec 2 × KK3, KK24, KKD, skleda KK49, 3 × NKD, pokrov NKP.

Datacija: najdbe najpogosteje datirane v 3. stoletje, najmlajše AS in AA v 4. stoletje.

Skladišče

SE 630A

Polnilo oz. ruševina peči SE 630, predvsem njene opečnate konstrukcije kupole. Vsebovala je le ogromno opek, opečnatih zidakov, tubulusov (okrašenih z vrezi) in tlakovcev. Db. do 0,32 m. Najdbe: odlomek KK lonca (**G1487**) se spaja z najdbo iz ruševine SE 445.

SE 633

Ruševinska plast v prostoru SK2. Intaktna ruševinska plast krušne peči SE 630 in obodnih zidov prostora (SE 487 in 631) je sestavljena iz večjega deleža razsutih kamnov (51 %, vel. 0,20 × 0,14 × 0,08 m do 0,11 × 0,08 m), zdrobljenih in razbitih opek (tegule in imbreksi, vel. 8 × 5 cm, 18 %), drobnozrnatega mehkega temno olivno sivega (5Y3/2) meljastega peska (20 %) z drobci oglja (7 %), malte (4 %). Enaka SE 634. Pod SE 423 oz. njen spodnji del. SE 445 je zapolnila vmesni prostor, kjer ni bilo ruševine SE 633 in SE 634, preden je padel zid SE 310 (ruševina SE 423).

Dl. 1,80 m, š. 1,55 m, db. 0,40 m.

Najdbe: novc **G1489** – nedoločljiv, kovan v 4. st., **G1488** – Vespasianus ali Titus, kovan 69–81; keramika: ni izločenih najdb.

SE 634

Ruševinska plast v prostoru SK2. Intaktna ruševinska plast krušne peči SE 630, enaka SE 633, je sestavljena iz večjega deleža razsutih kamnov (60 %, vel. od 0,38 × 0,21 × 0,11 m do 0,22 × 0,18 × 0,10 m do vel. 0,14 × 0,08 m), zdrobljenih in razbitih opek (tegule in imbreksi, vel. 8 × 12 cm, 15 %), drobnozrnatega mehkega zelo temno sivega (2,5Y3/1) meljastega peska (20 %) z drobci oglja (3 %) in malte (2 %). Naslanja se na zid SE 631 in peč SE 630. Pod SE 423 oz. njen spodnji del. SE 445 je zapolnila vmesni prostor, kjer ni bilo ruševine SE 633 in SE 634, preden je padel zid SE 310 (ruševina SE 423). Dl. 1,80 m, š. 0,40 m, db. 0,27 m. Najdbe: keramika: ni izločenih najdb.

SE 634A

Del ruševine peči SE 630, ki je padla na zidek SE 488 s SE 634A. Ruševinska sestava iz manjših nepravilnih kamnov in podobnim deležem zdrobljenih kosov opek, vmesni prostor pa je izpolnila zemlja. Spodnji del SE 423 in pod SE 445.

SE 641

Ruševinska plast v prostoru SK1, plast je ruševina zidu SE 631, ki se je podrl proti jugovzhodu. Plast vsebuje posute kamne (63 %; večji kamni: 0,28 × 0,19 × 0,10 m in manjši 0,14 × 0,10 m), zdrobljeno opeko (tegule in imbrekse, vel. 0,13 × 0,09 m, 8 %), drobnozrnat mehek meljast pesek z drobci oglja (3 %) in redkimi kosi estriha (2 %). Pod zemljinim spodnjim delom ruševine SE 423 = SE 438. Mogoče gre za neko vmesno ruševino kot pri SE 633 in SE 634, ki sta padli nekaj časa pred rušenjem glavne stene SE 310 oz.

SE 423, in vmesni prostor je tako zapolnila SE 445 oz. tu SE 444. Dl. 4,30 m, š. 0,80 m, db. 0,35 m.

Najdbe: železna rovnica, železni vejniki, keramika: AS – dno Hayes 67–69 (sred. 4.–prva pol. 5. stoletja), AA – Keay 25.1 (4. st.), lonc KK4.

Datacija: od sred. 4. stoletja dalje do sred. 5. stoletja.

SE 444

Zemljena plast v skladišču v prostoru SK1. Plast sivo-rjave barve meljasto peščene zemljine rahle konsistence. V plasti so prisotni zmerni vključki drobne malte (5–10 %), oglja (10 %), veliko odlomkov opek (tegule, imbreksi, do 20 %) in manjši kamni. V vogalu zidov SE 310 in SE 363 je bilo več kamnitih obdelanih blokov, ki so v notranjost skladišča padli z obeh zidov (dimenzije 1,01 × 0,83 × 0,30–1,16 × 0,34 × 0,20 m–1,00 × 0,20 × 0,67 m). Nad SE 444A in SE 275. Pod SE 408, enaka SE 408B (prostor SK6) in SE 445 (prostor SK2 in SK3). Proti jugozahodu je plast prehajala v ruševinske plasti na moderni terasi 2 (SE 258, SE 258A, SE 233 ...), ki niso vsebovale toliko žganine in so bile bolj podobne SE 408, saj so bile plitko premešane pod ornico. Dl. 12,30 m, š. 6,20 m, db. ok. 0,17 m.

Najdbe: veliko kovinskih najdb, noži, žebliji, čebuličasta križna fibula, tegule *Crispini*, odlomki opečnatega mozaika, okrogle opeke, polkrožne opeke, novci: **G1495** – Gallienus, kovan 263–265, **G1496** – nedoločljiv, kovan v 4. st.; keramika: AS – Hayes 67 (350–460), AS – dno Hayes 59–65 (sred. 4.–sred. 5. stoletja), AS – Hayes 73A (400–460), A – Hayes 61* = Hayes 61B3 po Bonifay (390/400–480; po Bonifayu sred.–druga pol. 5. stoletja), AA – Keay 25 ali 26 (4.–sredina 5. st.), AA – ned., A – Rich. 527, A – ned., lonc 2 × KK4, KK7, 2 × KK10, KKD, NKD. Datacija: prva pol. do sred. 5. stoletja.

SE 445

Zemljena plast v skladišču v prostoru SK2 in SK3. Plast mehkega meljastega peska zelo temno sive barve (2,5Y 3/1), ki vsebuje odlomke opek (20 %; tegule in imbreksi; 10 × 8 cm), drobce oglja (7 %), drobce malte (7 %), raztresene kamne peščenjaka nepravilnih oblik (5 %, vel. 15 × 15 cm) ter veliko najdb železa, stekla in keramike. V severozahodnem delu prostora SK2 je bolj rjava in spodaj vsebuje nekaj kamenja. Tanka plast je zelo podobna oz. enaka SE 408B in SE 444, le da se nahaja pod ruševino SE 423 in je omejena z zidom SE 488. Plast je segala tudi čez SE 488 in SE 643, se naslanjala na ruševini SE 633 in SE 634 v vzhodnem delu prostora s pečjo. Nastajala je zelo počasi s postopnim rušenjem posameznih struktur, v času med rušenjem SE 630 in SE 631, ko nastanejo SE 633, SE 634, SE 634A, in padcem zidu SE 310, ko ruševina SE 423 vse zapečati. Dl. ok. 10 m, š. ok. 5 m, db. do 0,15 m.

Najdbe: veliko kovinskih najdb, noži, ključ, obroč, žebliji, vratni tečaj, kavliji, igla, steklo, kosti, novc **G1603** – Constans, kovan 340; **G1604** in **G1605** – Valentinianus II, Theodosius I, Arcadius ali Honorius, kovan 388–403; **G1602** – Commodus,

kovan 186–187; keramika: AS – Hayes 61A (350–410/420), AS – Hayes 61B 360/370 ali 400–450), AS–dno Hayes 59–65; AS – dno Hayes 67–69 (sred. 4.–sred. 5. stoletja); O – Loeschcke x b (2.–5. stoletje), AO – Altante VIII A1a (prva pol. 5. st., gre skupaj z odlomkom iz SE 646), 2 × AKK – Hayes 23B (3.–4. stoletje), AKK – Hayes 182 (prva pol. 2.–kon. 3. st.); A – MRA 3 (1.–4. stoletje); AA – Africana IIA (sred. 2.–3. stoletje), AA – Keay 25.1 (4. st.), AA – Keay 25 ali 26 (4.–sred. 5. stoletja); AA – ned.; A – ned., lonec KK2; 4 × KK4, KK6; KK8, KK10; 8 × KKD; 3 × KK3–5, skleda 2 × KK39, KK44, KK46, 5 × KK52 pekva, pokrov KKP, lonček NK62, 2 × NKD, 2 × NK – nedoločeno, KK – nedoločeno.

Datacija: vsaj konec 4. stoletja, prva pol. 5. stoletja. Izredno veliko kuhinjske keramike kaže na funkcijo prostora.

SE 408B

Zemljena ruševinska plast v skladišču v prostoru SK5–6 (kv. 9/C–E1–2, 10/A–B1–2). Razprostirala se je severozahodno od zidu SE 629 do zidu SE 270. Plast je podobna in enaka SE 444 in SE 445. Plast je bila sestavljena iz meljastega peska temno rjave barve (2,5Y 3/2 zelo temno sivo-rjavo in 2,5Y 4/2 temno sivo-rjavo), s kamni nepravilne oblike (vel. 0,20 × 0,15 m, 5 %), odlomki opeke (30 %), železnih žebeljev in veliko žganine. V sektorju 9 se razteza ponekod neposredno nad hodno površino SE 2 (morda predhodne faze ni bilo mogoče ločiti) in prekriva SE 280. Ni bila povsod odkopana.

Najdbe: vratni tečaj; veliko žebeljev, novc **G1661** – Constans, Constantius II, Constantius Gallus ali Iulianus, kovan 348–361; keramika: A – Poznorodoška (1.–2. stoletje), A – Dr. 6B ned.; AA – Keay 57B (sred. ali druga pol. 5. stoletja–6. st.); lonec KK3; KK17, 2 × KKD; NK15, skleda KK43, pekva KK52; lonček NK60; NKR.

Datacija: sred. 5. stoletja.

SE 233 = SE 258

Zemljena ruševinska plast v skladišču na območju moderne terase 2, ki je bila različno označena po prostorih: SE 233 v kv. 7/A–C4–5, 11/B–C1 oz. jugozahodni delu prostora SK2 od škarpe SE 248 proti jugozahodu in v južnem delu prostora SK7. Kot SE 258 je bila označena predvsem v zahodnem vogalu prostora SK1 (kv. 6/E5). Posutje sestavlja črn do temno rjav droben pesek, mestoma meljast pesek, rahlo sprijete konsistence (31 %) z gosto razsutimi kamni peščenjaka (večji kamni različnih oblik, vel. od 0,50 × 0,30 × 0,10 m, do manjših kamnov vel. 0,15 × 0,10 m in drobnih kamnov, vel. 2 × 4 cm; skupaj 31 %) in pogostimi drobci malte (8 %), ostanki estriha (15 %), odlomki opeke (tegule in imbreksi, 9 %) in drobci oglja (6 %). V kv. 7/B–C4–5 spodnji del nasutja (db. 10 cm) mestoma prehaja v sivkast meljast pesek s kamni (20 %), ogromno estriha in malte ter odlomki opek (15 %), ki je nad flišno osnovo SE 2. Proti jugozahodu se SE 233 spreminja in prehaja v plast SE 258 iz temno rjavega meljastega peska brez večjih kamnov, le z manjšimi kamni (vel. 0,10 × 0,10 m; 10 %) ter nekaj odlomki malte in estriha v kv. 6/E5 (manj kot v plasti

SE 233). Pod kamnito ruševino SE 254. Plast je poškodovana po površini z oranjem in nastankom terase (pod ornico SE 201) in se na jugozahodu konča z usekom SE 623.

Proti severovzhodu pod moderno teraso 3 prehaja v plast SE 408B, ki je ohranjena pod intaktnimi ruševinami.

SE 233: izkopana dl. ok. 10 m, š. do 7 m, db. 0,35–0,60 m; SE 258: izkopana dl. do 13 m, š. 5 m, db. 0,26 m.

Najdbe: prstan, ploščice, konice, igla, žebliji, predmeti, kamnit zamašek, stekleni balzamarij, 2 × tegule *Crispini*; novci: **G1683** – Constans ali Constantius II, kovan 341–348; **G1687** in **G1688** – Arcadius ali Honorius, kovana 388–403; **G1684**, **G1685**, **G1686** – Valentinianus II, Theodosius I, Arcadius ali Honorius, kovani 388–403; **G1689**, **G1690**, **G1691** – nedoločljivi, kovani v druga pol. 4. stoletja, **G1692** – nedoločljiv, kovan v 4. stoletju. Keramika: AS – Hayes 14B (3. stoletje), AS A/D – ned. (kon. 2.–zač. 4. stoletja), AS – Hayes 50B (320–400), AS – Hayes 73A, AS – Hayes 73B (400–460), AS – Hayes 61B3 (sred.–druga pol. 5. stoletja), AKK – Ostia I, fig. 261 (sred. 2.–kon. 4./zač. 5. stoletja), O – Loeschcke x a (kon. 1.–prva pol. 3. stoletja); 3 × A – Dr. 6B – mala; 2 × A – Dr. 6B ned., 4 × A – jadranska ned., A – Rich. 527, 3 × A–MRA 3 (1.–4. stoletje); AA – Africana IID (sred. 3.–4. stoletje), 4 × AA – Keay 25 ali 26 (4.–sred. 5. stoletja); 3 × AA – Keay 25.3 (4. stoletje), 2 × AA – Keay 26 (kon. 4.–sred. 5. stoletja), AA – Keay 35A (5. stoletje), 8 × AA – ned.; 2 × A – ned.; lonec KK3, KK4, 2 × KK5, KK3–5, KK9, KK15, KK22, 5 × KKD, krožnik orlo bifido KK37, skleda KK39, KK43, KK44, pekva 2 × KK52, vrč 2 × NK33, 2 × NK34; NK36, 3 × NKD, 4 × A/NK – amfora ali vrč, KK – ned., kozica KK19.

Datacija: najmlajša AS in AA iz prve pol. oz. sredine 5. stoletja, večina materiala pa zajema obdobje od 3. stoletja (verjetno rezidualno iz spodnjih plasti) ter predvsem 4. in prve pol. 5. stoletja.

SE 258A

Ruševinska plast v skladišču na moderni terasi 2, v prostorih SK4, SK5, deloma v prostoru SK6, nadaljevanje plasti SE 258 proti severozahodu. Plast rjavega grobozrnatega rahlo sprijetega meljastega peska, ki prehaja v rjav glinen melj, z različno velikimi kamni (od 0,40 × 0,2 × 0,10 m do 0,10 × 0,15 m; do 18 %) in z drobci malte, ki se razprostira tudi kot nekoliko večja koncentracija kamnov v kv. 6/A–B4–5, 6/D–E5. Prekriva tlake SE 275 in SE 280, zidane baze SE 272C–D, zidove SE 489, SE 622A, SE 622B. Prehaja v plast SE 407A proti severovzhodu. SE 258A predstavlja dve plasti: zgornji del kot kamnito ruševino, ki je enaka SE 438 in deloma SE 423, s katerima je povezana, in SE 254, s katero je ločena; in spodnji del kot zemljeno ruševino kot sta SE 258 in SE 408. Pod SE 201, močno poškodovana z oranjem in proti jugozahodu odnesena z usekom SE 623. Dl. do 17,5 m, š. 5 m, db. 0,25 m.

Najdbe: deli marmornega kipa, odlomki ometa, žebliji,

kovinski obročki, steklo, igla, klin, 2 × tegula *CRISPINI*; novc **G1796** – Constans, Constantius II, Constantius Gaius ali Iulianus, kovan 348–361, **G438** – Arcadius, kovan 388–393 (sicer najden v zidu SE 255), keramika: AS – Hayes 61B2 (prva pol. 5. stoletja), O – posnetek afriške, 2 × AA – Keay 26 (kon. 4.–sred. 5. stoletja), AA – Keay 57B (sred. 5.–6. st.), AA ned., VA – LRA3 (kon. 4.–7. st.), 2 × A – ned., lonc KK5, KKD; 2 × KK3–5, skleda KK39, KK44, KK – ned., 2 × NKD, A/NK – amfora ali vrč.
Datacija: prva pol.–sred. 5. stoletja.

SE 408

Ruševinska plast v skladišču na moderni terasi 2, v prostoru SK1, predvsem v jugovzhodnem vogalu med SE 310 in SE 363. Ruševinska plast z zemljeno komponento meljaste-ga peska temno rjave barve (2,5Y 3/2 zelo temno sivo-rjava, ki prehaja v temno sivo-rjavo 2,5Y 4/2) rahle in sipke konsistence z majhni in drobnimi in kosi malte (20–25 %), raztresenimi kamni (0,20 × 0,15 m, 5–10 %) in večjimi kamnitimi bloki (do 0,80 × 0,40 × 0,50 m), odlomki živalskih kosti, drobci oglja (do 5 %), odlomki opek (tegule, imbreksi, tlakovci – 30 %), mozaičnimi kockami, odlomki keramike, stekla, kovanci itd. Kamni so različnih velikosti: manjši so zmerno zastopljeni v plasti (10 %); večji kamni pa se pogosto nahajajo v bližini zidov SE 310 in SE 363. V vogalu med zidovoma je do 80 % teh kamnov. Plast je različne debeline. Rušenja zidu so potekala postopoma, ponekod je nekaj cm debel sloj zemlje med koncentracijami kamenja (npr. glej vogal SE 310 in SE 363). V vogalu SE 310/363 (kv. 11/A–B1–2) je plast SE 408 bolj ilovnata, deloma sega čez SE 438 in SE 444, nahaja se pod SE 407, prehaja proti jugozahodu v plast SE 233 = SE 258. Nekako sta bili ločeni pri bazi SE 272A, kjer je potekala tudi ena od starejših modernih škarp SE 248. Dl. ok. 18 m, š. ok. 6 m, db. 0,17 m, n. m. v. 21,83 m (vrh), 20,65 m (dno).

Najdbe: veliko kovinskih predmetov, žebliji, noži, sponke, zakovice, kamnita žrmlja, 3 × tegula *Crispini*; okensko steklo, steklene posodice, novc **G1851** – Gallienus (Salonina), kovan 262; **G1852** – Constans, Constantius II, Constantius Gallus ali Iulianus, kovan 348–361; **G1853** – Valentinianus II, Theodosius I, Arcadius ali Honorius, kovan 388–403; keramika: 2 × AS – Hayes 14B in AS – Hayes 27 (3. stoletje), AS – Hayes 50B (320–400), AS – Hayes 61B2 (prva pol. 5. stoletja), 2 × AS – Hayes 61B3 (sred.–druga pol. 5. stoletja); EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), O – Loeschcke × c (3.–4./5. st.), A – Dr. 2–4 (severnojadr.), A – Rich. 527, A – amfora z ravnim dnom (jadr.), A – amfora z ravnim dnom (Emiglia–Romagna) (sred. 1.–sred. 3. stoletja), 2 × AA – Africana I (sred. 2.–4. stoletje), AA – Keay 25 ali 26 (4.–sred. 5. stoletja); AA – Keay 26 (kon. 4.–sred. 5. stoletja), 2 × AA – Keay 25.3 (4. st.), AA – Keay 62Q/R (sredina 5.–6. st.), AA – Keay 62 (6. st.); VA–LRA 1 (pozno 4.–7. st.), 2 × AA – ned., lonc 2 × KK3; KK4, KK6, KKD, vrč NK34, 4 × NKD, NK54, lonček NK60.

Datacija: nekaj najdb iz 3. stoletja, večinoma 4. stoletje do sred. 5. stoletja; več najdb iz prve pol. 5. stoletja, posamezne najdbe pa celo datirane od sred. in druge pol. 5. stoletja še v 6. stoletje.

SE 407A

Ruševinska plast v skladišču na moderni terasi 2, v prostoru SK6, nadaljevanje plasti SE 407 proti jugozahodu v kv. 5/C–E5, nadaljevanje plasti SE 258A proti severozahodu, medtem ko je bolj podobna SE 258 zaradi manjše vsebnosti kamenja. Plast sestavlja temno rjav rahlo sprijet meljast pesek z lomljenci peščenjaka (nepravilnih in kvadroidnih oblik, vel. od 0,40 × 0,20 × 0,10 m do 0,10 × 0,15 m; 22 %), gruščem (vel. 3 × 3 cm; 10 %), zdrobljeno opeko (4 %, 5 × 10 cm) in drobci malte (8 %). Pod SE 201, nad SE 275, SE 280, SE 272E, SE 270, SE 272F. Po površini vsaj rahlo premešana z moderno obdelavo teras (ker ni kamnite ruševine na tem delu). Tudi to plast na jugozahodu zamejuje usek SE 623. Dl. 11 m, š. 8,5 m, db. 0,25 m.

SE 423

Ruševinska plast v skladišču na moderni terasi 3. Kamnita ruševinska plast je nastala z rušenjem obodnega zidu SE 310, ki je ostal v ležečem položaju ob padcu v notranjost skladišča, in sicer v osrednjem delu skladišča (nad prostori SK2, SK3 in deloma SK5–6, kv. 10/A–D1–2). Gre za isto ruševino kot SE 438, le da so tu kamni še zloženi kot so bili v zidu, pri ruševini SE 438, ki se razteza severozahodno in jugovzhodno ob zidu, pa so razmetani. Večji kamni, ki so tvorili lice zidu, so grobo obdelani v obliki kvadrov ali le lomljenci s pravnimi stranicami v licu (vel. od 0,30 × 0,20 × 0,10 m do 0,50 × 0,20 × 0,15 m), na vrhu ruševine so bili blago nagnjeni proti jugozahodu, v zgornjem delu celo pokončno postavljeni. Malta, ki je vezala zid, je pronicala v srednji in spodnji del plasti, saj je bila zelo drobljiva. Manjši kamni (0,10 × 0,05 × 0,02 m) so večinoma v srednjem delu ruševine. Prostor med kamni zapolnjuje tako veliko malte, meljast pesek, par kosov estriha, nekaj odlomkov opek v kv. 10/A–C1, medtem ko je v kv. 10/B–C2 med kamni tudi veliko odlomkov opeke (vel. do 0,15 × 0,15 × 0,10 m). Pada od zidu SE 310 proti jugozahodu, kjer je verjetno bolj poškodovana in odnesena, saj na moderni terasi 2 prehaja v SE 254 in zgornji kamniti del SE 258A, kjer je ta kamnita ruševina že deloma premešana in odnesena. Površina ruševine je rahlo valovita zaradi struktur pod njo, katere je prekrila (npr. peč SE 630). Spodnje dele ruševine predstavlja kamenje SE 633 v prostoru SK2 s pečjo in ruševina SE 641 (prostor SK1). Plast je proti dnu bolj zemljena, saj je prekrila plasti SE 444, SE 445, SE 408. Dl. 28,25 m, š. do ok. 4,73 m, db. do 0,40 m. Najdbe: steklo, ploščica, novc **G1922** (na dnu SE 423) – nedoločljiv, kovan v druga pol. 4. stoletja, zelo močno izrabljen; keramika: AS – dno Hayes 59–65 (sred. 4.–sred. 5. stoletja), A – Dr. 6B – velika, A – Dr. 6B ned., 2 × A – amfora z ravnim dnom (jadr.), A – severnoitalska amforica AA ned., skleda KK47, pekva KK52.

Datacija: enako kot SE 438: rezidualni material 1. in 2. stoletje, najmlajši material iz prve pol. 5. stoletja.

SE 438

Ruševinska plast v skladišču na moderni terasi 3. Kamnita ruševinska plast je nastala z rušenjem obodnega zidu SE 310 v notranjost skladišča, in sicer gre za isto ruševino kot SE 423, kjer so kamni ostali zloženi, kot so bili v zidu, pri ruševini SE 438, ki se razteza severozahodno in jugovzhodno od SE 423, pa so razmetani. Vsebuje večje ($0,50 \times 0,30 \times 0,25$ m) in manjše kamne ($0,10 \times 0,15 \times 0,05$ m) (skupno 22–40 %). Med kamni je zemlja – glineni melj rjave barve in rahle konsistence, zlomljene tegule in imbreksi (7 %), ostanki amfor, veliko drobne razpadle malte (7 %) in drobcu oglja (2 %). Plast se spušča z vrha ohranjenega dela zidu SE 310 in je legla nad SE 444, SE 445, SE 408B. Na moderni terasi 2 je poškodovana, deloma premešana in odnesena. Tako prehaja v SE 254, zgornji kamniti del SE 258A in kamniti del SE 233 = SE 258. Spodnje dele ruševine predstavljajo kamenje SE 633 v prostoru SK2 s pečjo in ruševina SE 641 (prostor SK1). Plast je proti dnu bolj zemljena, saj je prekrila plasti SE 444, SE 445, SE 408. Tu gre za počasno nastajanje ruševinske plasti v naravnem procesu rušenja. Rušenja zidu so potekala postopoma. Ponekod je nekaj cm debel sloj zemlje med koncentracijami kamenja (npr. glej vogal SE 310 in SE 363). Dl. 37,28 m (skupaj s SE 423), š. do ok. 6,30 m, db. do 0,40 m.

Najdbe: žebliji, keramika: AS – Hayes 61B (prva pol. 5. stoletja), A – Poznorodoška (1.–2. stoletje), A – Dr. 2–4 (ned.), A – Rich. 527, AA – Ostia 59 (kon. 1.–sred. 2. stoletje), AA – Dr. 30 (3.–4. stoletje), AA – Africana II ali Keay 25, AA – Keay 25 (4.–sred. 5. stoletja), 5 × AA – ned., AA/ŠA – ned., A – ned., vrč NK54; NKD; NK – ned.

Datacija: rezidualni material 1. in 2. stoletje, najmlajši material iz prve pol. 5. stoletja.

SE 254

Ruševinska plast v skladišču na moderni terasi 2, v jugovzhodnem delu prostora SK1, deloma v prostoru SK7. Plast je ruševina, ki vsebuje veliko kamenja (lomljencev, vel. od $0,20 \times 0,13$ m do $0,15 \times 0,10$ m) in rjavega drobnozrnatega zelo mehkega drobnega peska. Prekriva zid SE 255 in ruševino SE 233. Podobna kamnitemu delu plasti SE 258A v drugih dela skladišča, od katere je ločena zaradi postdepozicijskih posegov. Prehaja v bolj zemljeno ruševino z več malte SE 233 = SE 258 pod njo. Enaka kot SE 438 v sektorjih 10 in 11 na moderni terasi 3, ki je bolj intaktna in torej vezana s SE 423. Pod SE 201, SE 225, močno poškodovana po površini z oranjem in na jugozahodnem delu skladišča odnesena z usekom SE 623. Presekana je s SE 325C in SE 225A. Dl. 3,5 m, š. 2,6 m, db. do 0,4 m.

Prostor A'

SE 443

Ruševinska plast v prostoru A', sestavljena iz rahlega peščenega melja temno rjave barve z veliko kamni (od $0,10 \times 0,15 \times 0,20$ m do $0,50 \times 0,30 \times 0,05$ m) in veliko koncentracijo drobne razsute malte bele barve, ki jo je na nekaterih mestih več kot 50 %. Med grobimi sestavinami je še veliko odlomkov tegul, nekaj odlomkov imbreksov, odlomki lončenine in stekla. Dl. 3,20 m, š. 4,55 m, db. do 0,54 m, n. m. v. 24,76 m (vrh), 24,22 m (dno).

Prostor J

SE 391

Premešana ruševinska plast v prostoru J. Plast je sestavljala koncentracija večjih kamnov nad plastjo SE 319 ob robu moderne terase 3. Med kamni je bila premešana zemljina s črno žganinsko plastjo SE 319 pod njo in temno rjave zemljo premešane ornice SE 321. Plast se je nadaljevala v jugovzhodnem profilu. Dl. 1,50 m, š. 1,40 m, db. 0,45 m, n. m. v. 24,54 m (vrh), 24,09 m (dno).

Prostor L/P

SE 341

Ruševina v prostoru L/P, zgornji del ruševine med strukturama SE 339 in SE 340. Plast lečastega preseka z večjimi kamni ($0,50 \times 0,30 \times 0,20$ m do $0,20 \times 0,30 \times 0,15$ m), drobcu malte (do 30 %), odlomki keramike, mozaične kocke belega mozaika SE 374/SE 375 ter rahlega peščenega melja. Mejo plasti proti jugozahodu je predstavlja rob moderne terase 3 s škarpami SE 325 in SE 326. Pod SE 317 in SE 321, nad SE 351. Dl. 3,40 m, rek. dl. 4,40 m (če je segala do škarpe SE 325), š. 2,10 m, db. 0,82 m, n. m. v. 22,76 m (vrh), 22,94 m (dno).

SE 351

Ruševina v prostoru L/P, vmesni del ruševine med strukturama SE 339 in SE 340. Plast lečastega preseka meljaste zemljine črne barve, mešane z malto (od večjih kosov vel. $0,10 \times 0,08 \times 0,05$ m do majhnih kosov pr. 0,02 m), manjšimi kamni in odlomki tegul, med najdbami pa so tudi mozaične kocke, kar kaže, da niso nasutja, ampak ruševine, nanesene z zgornjega nivoja, prekrita z mozaikom SE 374/SE 375. Koncentracija oglja v vdolbinah struktur tik ob zidu SE 367 je ostanek uničene lesene grede. Mejo plasti proti jugozahodu predstavlja rob moderne terase 3 s škarpami SE 325 in SE 326. Pod SE 341, nad SE 352. Dl. 3,06 m, rek. dl. 4,40 m, š. 2,10 m, db. 0,10–0,38 m, n. m. v. 23,03 m (vrh), 21,86 m (dno).

SE 352

Ruševina v prostoru L/P, spodnji del ruševine med strukturama SE 339 in SE 340. Plast meljaste zemljine lečastega preseka in svetlo rjave barve vsebuje drobne kose malte in raztresene kamne, mozaične kocke. Pod SE 351 in nad

SE 353, hodno površino. Meja plasti proti jugozahodu je rob moderne terase 3 s škarpami SE 325 in SE 326. Dl. 3,40 m, rek. dl. 4,40 m, š. 2,26 m, db. 0,22–0,96 m, n. m. v. 24,23 m (vrh), 23,27 m (dno).

Prostor O

SE 322

Ruševinska plast v prostoru O pod korono moderne terase 3. Plast je sestavljena iz večjih kamnov (ruševina oz. ostanki rimskih objektov) in vmesne rumene meljaste zemlje. V premešani plasti je veliko malte, kosov estriha z mozaičnimi kockami, odlomkov tegul, tlakovcev ter rimske keramike. Nahaja se pod rušo (SE 1) med rimskimi strukturami SE 412, SE 411, SE 328, SE 329 in SE 333 ter škarpno SE 325 na delu, kjer je potekalo vznožje modernega prehoda med terasama. Ohr. dl. 4,00 m, ohr. š. 3,20 m, db. do 0,25 m.

Prostor N

SE 324

Ruševinska plast v prostoru N pod korono moderne terase 3. Plast svetlo rjavega peščenega melja mehke konsistence z veliko drobnimi kosi malte, ki je precej bolj prisotna v spodnjem delu plasti (nad estrihom SE 327), vsebuje raztresene kamne peščenjaka različnih velikosti (od 0,20 × 0,30 × 0,15 m do 0,01 × 0,08 × 0,05 m, do 15 %), odlomke tegul (do 15 %). Premešana plast je zamejena z zidovi SE 328, SE 330, SE 335 in škarpno SE 325. Nahaja se pod rušo SE 1, vrhnja površina se spušča od zidu SE 335 proti prostoru O, ker je preko tega prostora potekal moderen prehod med terasama 2 in 3 od zidane strukture SE 339 strmo navzdol proti jugovzhodu.

Ohr. dl. 3,75 m, ohr. š. 2,80 m, db. do 0,80 m, n. m. v. 24,23 m (vrh), 23,19 m (dno).

Prostor T–U

SE 214

Žganinska ruševinska plast v prostoru T–U. Črna plast ožgane pepelnate zemlje sipke konsistence z žganino (30 %), ožgano opeko (30 %), odlomki zdrobljenih imbreksov in tegul, vel. 0,10 × 0,13 m) in s kamni peščenjaka (30 %, vel. 0,07 × 0,05 m do 0,10 × 0,15 m). Dokaj plitvo, približno 70 cm pod današnjo hodno površino. Žganina je bila ohranjena na obeh straneh zidu SE 210 s padcem proti jugozahodu zaradi modernega obdelovanja teras in uničena z usekom SE 621 v jugozahodnem delu prostora. Dl. 2,25 m, š. 1,20 m, db. 0,10 m, n. m. v. 22,01 m (vrh).

Prostori V, EE, GG, FF

SE 202

Ruševinska plast v prostoru GG in v prostoru FF. Premešana plast s kamni peščenjaka različnih oblik in velikosti (23 %; od 0,15 × 0,10 m do 0,20 × 0,30 m), odlomki opeke (10 %), koščki malte (3 %) ter svetlo rjavega meljastega peska mehke konsistence. Plast nepravilnega tlorisa,

sega do SE 223 na severozahodu. V prostoru EE bi lahko bilo pod isto številko (nato preštevilčeno v SE 202A) izkopano nasutje za tlak, kar bi kazala višina kanalov SE 204A, SE 278A, SE 204C, katerih vrhovi so sovpadali s površino SE 202, ki je tu podobna SE 203. Plast v kv. 8/D–E3 je močno padla proti jugozahodu zaradi moderne obdelave teras, kar je bilo vidno s stopničastim usekom, kjer bila plast nižja za 20–40 cm. Presekana z usekom SE 621, pod SE 217, SE 201, SE 1, na jugozahodu se konča z moderno škarpno SE 218A. Dl. ok. 7 m, š. ok. 4 m, db. ok. 0,25 m.

Prostor BB

SE 343

Ruševinska plast v prostoru BB. Premešana plast rjavega peščenega melja rahle konsistence z visoko vsebnostjo razmetanih večjih kamnov (50 %; vel. od 0,35 × 0,25 × 0,17 m do 0,15 × 0,20 × 0,07 m), s primešanimi manjšimi in drobnejšimi kamni, drobnimi kosi malte (pr. do 7 cm; 15 %), odlomki opeke (tegule) in rimske keramike. Plast se nahaja med zidovi SE 344, SE 239 in SE 333, pod SE 321, SE 1, nad spodnjim slojem ruševine SE 346. Plast pada proti jugozahodu, kar je le stanje ohranjenosti zaradi površinskega uničenja pri moderni obdelavi teras oz. p korone terase 3. Plast se konča z robom moderne terase 3 oz. s škarpno SE 325. Očiščena le površina plasti SE 343 v sektorju 13 (kv. 13/A–B1–2), plast je bila izkopana v kontrolnem jarku 3 (kv. 13/A1–2) in v sektorju 12 (kv. 12/E2). Dl. 12,05 m, š. 2,98 m, db. do 0,86 m, n. m. v. 24,43 m (vrh), 23,57 m (dno).

SE 362

Ruševinska plast v prostoru BB. Izkopana v kv. 12/E1, sestavljena iz večje vsebnosti kamnov (vel. od 0,30 × 0,15 × 0,10 m), rjave meljaste glin, odlomkov opek in drobcev malte. Ker je bila izkopana le v omejen obsegu ob zidu SE 333, neposredno za škarpno SE 325, ni jasno ali gre za ruševino prostora ali za moderni poseg pri gradnji terase oz. škarpe SE 325, za katero se plast neposredno nahaja, ali za starejše nasutje, ki je dvignilo ali zniveniralo ta del prostora do hodne površine SE 347, saj se prav v tem delu geološka osnova – koluvij SE 357 začne spuščati proti jugozahodu. Nad SE 331, nad SE 357, pod SE 343 in SE 346, SE 424. Izkopana dl. 2,08 m, izkopana š. 1,60 m, db. do 0,35 m.

SE 331

Žganinska ruševinska plast v prostoru BB, sestavljena iz peščenega melja črne barve z ostanki žganja. Pas žganine ob zidu SE 333, odkrita neposredno pod škarpno SE 325. Proti severovzhodu se skriva pod SE 362, izkopana v kv. 12/E1, toda le do površine žganine. Nad SE 357. Zaradi globine bi lahko predstavljala tudi eno od starejših ruševin ali plast, povezano z izgradnjo SE 325. Izkopana dl. 1,50 m, izkopana š. 0,30 m, db. do 3 cm

SE 346

Ruševinska plast v prostoru BB. Spodnji del ruševine SE 343 sestavlja peščen melj rjave barve rahle konsistence, premešan z majhnimi kosi malte (35–50 %, pr. 2–5 cm), z drobnimi kamni peščenjaka (2 × 2 × 2 cm do 10 × 12 × 5 cm), nekaj opeke in keramike. Izkopana v kontrolnem jarku 3 (kv. 13/A1–2) in v sektorju 12 (kv. 12/E2) na jugozahodni strani zidu SE 344 ter nad estrihom SE 347, ruševino katerega predstavlja velik delež plasti, ter plastjo SE 424. Plast se razteza proti jugozahodu do roba moderne terase 3 oz. škarpe SE 325. Izkopana dl. 12,05 m, izkopana š. 3,18 m, db. 0,39 m, n. m. v. 23,77 m (vrh).

SE 424

Ruševinska žganinska plast v prostoru BB pod SE 346. Odkrita le površinsko v kontrolnem jarku 3 (kv. 13/A1–2) nad estrihom SE 347. Mogoče ista plast kot SE 331 v kv. 12/E1. Nadaljuje se proti jugozahodu proti moderni terasi 2, kjer pa je preorana v SE 201. Presekana s SE 325. Izkopana dl. 3,20 m, izkopana š. 0,30 m, db. 0,20–0,72 m, n. m. v. 23,77 m (vrh).

Prostor BBB

SE 410

Ruševinska plast v prostoru BBB. Plast peščenega melja temno rjave barve, v kateri so primešani drobci ometa, redki kamenčki in odlomki opeke. Odkrita le površinsko v sektorju 13 (kv. 13/B–D1–2). Plast se nahaja med zidovi SE 239 in SE 659, med modernima škarpama SE 317 in SE 325, in se nadaljuje izven izkopnega polja proti jugovzhodu. Očiščena le površina plasti SE 343 v sektorju 13. Najdbe so sicer zgodnje. Plast pada proti jugozahodu, kar je le stanje ohranjenosti zaradi površinskega uničenja pri moderni obdelavi teras oz. korone terase 3 (podobno pada tudi SE 343). Presekana s SE 325C, pod SE 661, SE 321, SE 1. Odnos do struktur SE 658 in SE 660 ni popolnoma razjasnjen, saj je SE 410 premešana najmlajša ruševinska plast, kot sta SE 322 in SE 324 v prostorih N in O ali pa poškodovano in premešano starejše nasutje za hodno površino prostora, morda dvorišča. Izkopana dl. 8,50 m, izkopana š. 4,15 m.

SE 661

Ruševinska plast v prostoru BBB. V jugozahodnem profilu prostora pod škarpo SE 317, jugovzhodno od zidu SE 239, ni vidno nadaljevanje zidu SE 344, temveč kamnita ruševinska plast, ki pada od zidu SE 344 proti jugovzhodu in se izklini nekoliko pred strukturo SE 660. Morda gre za ruševino zidu SE 239, ki je padel v notranjost dvorišča z nadstreškom. Dl. 4,20 m, db. do 0,38 m.

Prostor EEE

SE 662

Ruševinska plast v prostoru EEE. Plast raztresenih kamnov, ki se v omejenem obsegu razteza jugozahodno od zidu SE 265B. Prostor med kamni zapolnjuje meljasti pesek.

Mogoče gre za ruševino tega zidu, za del ruševine SE 202, ki drugje v tem prostoru ni ohranjen, ali za recenten poseg v zid, saj se nahaja v bližini škarpe SE 218. Pod SE 1, SE 201, nad SE 2. Dl. 2,20 m, š. do 1 m, db. do 0,16 m.

Prostor V

SE 274

Ruševinska plast v prostoru V, ki se v omejenem obsegu razteza severozahodno od zidu SE 239. Plast zelo temno rjavega mehko drobljivega drobnega peska z grobimi sestavinami: drobnimi kamenčki (10 %, 2 × 1 cm) in lomljenci peščenjaka (vel. 0,10 × 0,04 m do 0,15 m) ter pogostimi vključki drobcev zdrobljene opeke (50 %, 4 × 5 do 12 × 8 cm, tegule), drobcev malte in oglja (7 %) ter odlomkov keramike (5 %). Naslanja se na severozahodno stran temelja SE 239, podobno kot SE 203. Po celotnem prostoru V so vidne temne lise nad SE 203. Pod SE 1, SE 201, nad SE 2 in SE 203. Dl. do 2,6 m, š. do 1,4 m, db. 0,18 m.

Prostor SS–S

SE 238

Premešana ruševinska plast ali nasutje v prostoru S–SS. Nasutje ali plast zdrobljene opeke, rdeče in oranžne barve (vel. drobcev 2 × 1 cm) z redkimi malimi kamni (vel. 5 × 2 cm; 2 %) ter sivim drobnim sipkim peskom. Zamejena s strukturo iz pokončno postavljenih tegul SE 238A v vogalu med zidovi SE 229, SE 252 in SE 253. Morda podlaga za tlak nad kanalom SE 267A oz. SE 269. Pod SE 231. Dl. 1,3 m, š. 0,80 m, db. 0,03 m.

SE 231

Premešana ruševinska žganinska plast v prostoru S–SS. Plast črne sipke drobnozrnate žganine z zelo mehkim drobnim peskom, večjo količino oglja in redkimi drobnimi kamni (vel. 2 × 3 cm; 2 %). Plast leži nad plastjo zdrobljene opeke SE 238 in kanalom SE 267 ter je najverjetneje posledica požara. Po površini poškodovana z oranžjem, pod SE 201 in SE 1. Dl. 1,50 m, š. 1,20 m, db. 5–7 cm.

Prostor AA, F, G

SE 408AA

Premešana ruševinska plast SE 408A na območju gospodarskega poslopja, in sicer prostora AA. Pod površinsko plastjo SE 1 in SE 321 na območju korone moderne terase 3, v vogalu škarp SE 325A in SE 325B s škarpo SE 317 in zidom SE 475. Sestava plasti enaka plasti SE 408A, v katero prehaja izven poslopja oz. na območju predprostora A' in zunanjega dvorišča. Glej opis in ostalo pod SE 408A. Nedvoumne najdbe so samo kovinske, ki imajo pobrane točke. Nad estrihom SE 432 in SE 433. Premešana po površini z obdelovanjem teras, saj prekriva tudi zid SE 366. Dl. 4,65 m, š. 3,25 m.

SE 382A

Premešana ruševinska plast na območju prostorov F in G. Pod površinsko plastjo SE 1 in SE 321 na območju moderne terase 3. Plast črne in svetlo rjave barve iz sipkega meljastega peska z veliko drobne malte (10 %), redkimi majhnimi, srednjimi in večjimi kosi malte, mozaičnimi kockami belega mozaika (15 %), odlomki opek in keramike. Mozaične kocke so prisotne zaradi uničenega estriha z mozaikom (SE 378, SE 374/SE 375), ki je prekrival celoten prostor F in G. V kv. 11/D2 so prisotne mozaične kocke dveh velikosti: večje mozaične kocke (približno 10 × 5 × 4 cm) so redke, verjetno so bile v funkciji robov kanalov mozaika (glej SE 374); nekoliko manjše mozaične kocke (2 × 2,5 × 5 cm) so pogoste in se nahajajo tudi na večjih odlomkih maltnega estriha (z visoko vsebnostjo zdrobljene opeke, pr. 2 cm, vsebnost 50 % in redkimi prodniki do 2 cm veliki). Od SE 382 je ločena, ker ni intaktna, temveč premešana z obdelovanjem teras, saj prekriva tudi rimske zidove. Presekana z vkopom SE 485A. Dl. 2,65 m, š. 3,54 m, db. do 0,40 m, n. m. v. 24,70 m (vrh), 24,30 m (dno).

SE 380

Polnilo vkopa ali jarka SE 380A ob zidu SE 367 v jugovzhodnem delu prostora G. Jarek je zametan z večjimi in drobnimi kamni (od 0,50 × 0,20 × 0,30 m do 0,50 × 0,10 × 0,15 m), večjimi kosi malte z vsebnostjo zdrobljene keramike, kosi bele apnene malte, večjih odlomkov opek, tlakovcev, mozaičnih kock ter nekaj rimske keramike. Med grobim materialom so prazne luknje ali pa je prostor zapolnila sipka peščena zemlja. Polnilo je bilo izkopano pod premešanimi plastmi SE 373, SE 392 in je bilo zapolnjeno s podobnim kamenjem, kot je bilo v nasutju za tlak SE 382. Vkop jarka pri gradnji zidu je bil nedvomno prerit pri izdelavi prvih tlakov, toda vsebina tega polnila kaže na vsebino iz kasnejšega časa, predvsem prisotnost mozaičnih kock na morebitno moderno uničenje. Jugovzhodni del prostora je namreč uničenje segalo zelo globoko. Dl. 3,95 m, š. 0,85 m, db. do 1,14 m, n. m. v. 24,02 m (vrh).

SE 380A

Vkop ob temelju zida SE 367, zapolnjen z antropogenim nasutjem SE 380. Oblika tlorisa je linearna, oblika preseka U z ostrim prehodom v poševno steno in postopnim prehodom v konkavno dno do zidu. Seka SE 394. Dl. 3,95 m, š. 0,85 m, gl. 1,14 m, n. m. v. 24,02 m (vrh), do 22,88 m (dno).

7. faza – srednji in novi vek

SE 229A

Interfacija uničenja zidu SE 229.

SE 310A

Interfacija destrukcije zida SE 310.

SE 312A

Interfacija destrukcije zida SE 312.

SE 313A

Interfacija uničenja zidu SE 313.

SE 328A

Interfacija uničenja zidu SE 328.

SE 330A

Interfacija uničenja zidu SE 330.

SE 333AA

Interfacija uničenja zidu SE 333.

SE 335A

Interfacija uničenja zidu SE 335.

SE 339A

Interfacija uničenja dela površine zidane strukture SE 339.

SE 340A

Interfacija uničenja strukture SE 340.

SE 344A

Interfacija uničenja zidu SE 344.

SE 366A

Interfacija uničenja zidu SE 366.

SE 367A

Interfacija uničenja zidu SE 367.

SE 412A

Interfacija uničenja zidane strukture SE 412.

SE 414A1

Interfacija uničenja zidu SE 414.A.

SE 414B1

Interfacija uničenja zidu SE 414B

SE 431A

Interfacija uničenja zidane strukture SE 431.

SE 450A

Interfacija uničenja zidne konstrukcije SE 450.

SE 454A

Interfacija uničenja kanala SE 454.

Zidovi

SE 218

Moderni suhi zid, škarpa, ki je podpirala moderno teraso 2 na jugozahodni strani, usmerjena SZ–JV. Zid je izdelan iz lomljencev peščenjaka, spolij rimskih zidov, brez veziva.

Kamni so le zloženi v zunanje, jugozahodno ravno lice. Zid SE 218 skupaj z zidom SE 219 tvori dvojni zid korone terase, ki je v vmesnem prostoru zapolnjen z nasutim materialom SE 220, kar tvori zelo dobro oporo terasi. Vmes je tudi opeka. Zid je postavljen nad jugozahodno steno spodnjega prizidka gospodarskega poslopja. Nad zidovi SE 276, SE 276a, SE 276B, bazo SE 279. Izkopana dl. 22 m, š. 0,55 m, ohr. v. 0,55 m.

SE 218A

Vkop ali jarek za moderno škarpo SE 218 – zgornjo škarpo korone moderne terase 2. Vkop poteka ob robovih škarpe, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline in je postavljen nad jugozahodno steno spodnjega prizidka gospodarskega poslopja.

SE 219

Moderni suhi zid, spodnja škarpa, ki je podpirala koroni moderne terase 2 na jugozahodni strani, usmerjena SZ–JV. Skupaj z zidom SE 218 in polnilom med zidovima SE 220 tvori dvojni škarpo. Zid je grajen je iz gradbenega materiala iz rimskih zidov – iz lomljencev peščenjaka brez veziva. Kamni so le zloženi v zunanje, jugozahodno ravno lice, vmesni prostor med kamni je zapolnjen z zemljeno matrico, opeko in drugim ruševinskim materialom. V kv. 8/A–B2 ni bilo ohranjene škarpe SE 219, le nasut material kot SE 220, kar je bilo območje prehoda med terasami oz. pot iz 1. terase na 2. teraso. Škarpa SE 219 se proti jugovzhodu izgubi v kv. 8/C2. Dl. 11 m, ohr. dl. 11 m, š. 0,60 m, š. zidu 0,60 m, db. 0,48 m, ohr. v. 0,48 m.

SE 219A

Vkop ali jarek za moderno škarpo SE 219 – spodnjo škarpo korone moderne terase 2. Vkop poteka ob robovih škarpe in v bistvu je zapolnjen tudi z zasutjem SE 220, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline.

SE 220

Moderno zasutje med zidovima ali škarpama SE 218 in SE 219, ki utrjujejo moderno teraso 2 z jugozahodne strani. Nasutje je sestavljeno iz nametanih peščenjakov (nepravilne oblike, vel. od $0,20 \times 0,10 \times 0,05$ m do $0,05 \times 0,10 \times 0,03$ m, 40 %), ogromno rimske opeke (10 %) in drobljive grobozrnate temno rjave zemlje (droben pesek) med njimi. Moderno kameno nasutje se razprostira od sektorja 5 do sektorja 8 (kv. 8/A–G2). Dl. 22 m, š. 0,82 m, db. do 0,58 m.

SE 225

Suhi zid, usmerjen JV–SZ, slabo grajen iz neobdelanega peščenjaka različnih oblik: veliki ploščati kamni in srednje veliki lomljenci (vel. od $0,40 \times 0,25 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,15 \times 0,10$ m) so bili postavljeni s pravilnimi stranicami v dve jasno izraženi lici, brez vezave. Med lici so bili nametani drobni kamni. Med kamni je bil rjav melj mehke

konsistence. Ohranjena je le ena linija kamnov v višino, v zidu so sekundarno uporabljeni tudi odlomki mlinskih kamnov iz vulkanske prodornine ali bazalta. Zid nima temelja. Zaradi slabe izdelave in ohranjenosti je težko ugotoviti funkcijo in prostor, katerega je tvoril. Ker je zgrajen nad ruševino SE 233, je verjetno zamejeval starejše obdelovalne terase. V vkopu SE 225A. Ohr. dl. 2,83 m, š. 0,60 m, ohr. v. 0,10–0,30 m.

SE 225A

Vkop ali jarek za moderni zid SE 225, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline, nad ruševino SE 233.

SE 248

Moderni suhi zid, škarpa ali podporni zid moderne terase 3, usmerjen JV–SZ, grajen je iz grobo klesanih lomljenih kamnov peščenjaka (vel. $0,40 \times 0,20 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,10$ m, ploščatih in skoraj oglatih oblik), prvotno uporabljenega pri rimski gradnji, brez veziva. Jugozahodno lice je lepo in jasno izraženo, severovzhodno lice pa je nametano in naslonjeno ob steno vkopa. Prostor med kamni zapolnjuje rjava zemlja, vmes so nametani manjši kamni. Temelja ni. Vkop za suhi zid SE 248A. Škarpa je potekala od poti med območjem gospodarskega prostora in območjem skladišča še dalje proti severozahodu, v sektorjih 5, 6 in 7. Dokumentirana dl. 5,5 m, š. 0,60–0,80 m, ohr. v. 0,45–0,90 m.

SE 248A

Vkop ali jarek za moderni suhi zid SE 248, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline, nad ruševino SE 233.

SE 293

Moderni suhi zid, škarpa ali podporni zid moderne terase 2, usmerjen JV–SZ. Sestavljena je iz večjih kamnov (grobo obdelanih kvadrov, vel. $0,38 \times 0,26 \times 0,12$ m, ploščatih kamnov od $0,40 \times 0,20 \times 0,10$ m do $0,25 \times 0,15 \times 0,06$ m) in manjših kamnov (nepravilnih oblik, $0,10 \times 0,10 \times 0,10$ m), ki izvirajo iz rimskih zidov in so sekundarno uporabljeni, ter zdrobljenih opek ($0,10 \times 0,10$ m). Gre za škarpo, ki je starejša od škarpe SE 218, SE 219 in modernega nasutja SE 220. Notranje lice škarpe ni ravno. Zunanje lice je dokaj plosko, toda brez vrst. Nanjo se z jugozahodne strani naslanja mlajša škarpa SE 218. Ohr. dl. 7,4 m, š. 0,47 m, š. zidu 0,47 m, ohr. v. 0,30 m.

SE 293A

Vkop ali jarek za moderni suhi zid SE 293, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline in ruševine.

SE 307

Moderni suhi zid, škarpa moderne terase 3, usmerjen JV–SZ, verjetno podporni zid starejše ožje terase, ko je bila v uporabi paleoornica SE 303.

Grajen iz peščenjakovega lomljenca (različnih vel. od 0,40 × 0,30 × 0,15 m do 0,05 × 0,08 × 0,10 m), odlomkov tegul, iz ruševin rimskih stavb. Večji kamni so postavljeni v lice in manjši so nametani med lice in steno vkopa. Nadaljuje se izven izkopnega polja proti severozahodu. Ohr. dl. 20,08 m, š. zidu 0,60 m, ohr. v. 0,46–0,55 m, n. m. v. 21,82 m (vrh).

SE 307A

Razširitev podpornega suhega zidu SE 307 v kv. 9/C1–2, suhozidna struktura, pravokotnega tlorisa, je postavljena z daljšo stranico vzporedno s suhim zidom SE 307. Gradnja je enaka. Dl. 2,00 m, š. 1,50 m, ohr. v. 0,55 m, n. m. v. 21,82 m (vrh).

SE 307B

Vkop ali jarek za moderna suha zidova SE 307 in SE 307A, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline in ruševine SE 423, SE 438.

SE 317

Moderni suhi zid, zgornja škarpa moderne terase 3 na območju gospodarskega poslopja, usmerjen JV–SZ. V zid so vgrajeni kamni različnih velikosti, veliki kosi malte ter kosi maltne podlage z mozaikom. Zid je položen na plast SE 321 in direktno nad zidovi SE 355, SE 367, SE 344 ter bazo SE 412; pod SE 1. V kv. 13/C–D1 se dno zidu poglubi, verjetno, ker ni več zidu SE 344 pod njim. Na severozahodnem koncu se je spajal s škarpo SE 434. Izkopana dl. 40,06 m, š. zidu 0,79 m, ohr. v. 0,60 m, n. m. v. 24,78 m (vrh), 24,38 m (dno).

SE 317A

Vkop ali jarek za moderni suhi zid SE 317, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline, nad ruševino SE 233.

SE 325 = SE 325A = SE 325B

Moderni suhi zid, spodnja škarpa korone moderne terase 3 na območju gospodarskega poslopja, suhi zid ima dva kraka. Krajši krak SE 325B v kv. 7/B5 usmerjen SV–JZ poteka ob robu prostora AA, kjer se škarpa zaradi moderne poti ali prehoda med terasami zaključuje in je bil teren proti severozahodu nekoliko nižji (se mu zdi). Glavni, daljši krak SE 325A = SE 325 pa je usmerjen SZ–JV in poteka nad zidovi SE 329, SE 332, ob zidu SE 659 oz. po liniji rimskih zidov v sektorjih 11, 12 in 13, ki so bili z gradnjo te škarpe uničeni. Nadaljuje se proti jugovzhodu izven izkopnega polja. Zgrajen je iz dveh lic večjih kamnov različnih velikosti (preuporabljenih iz ruševin rimske arhitekture), vmes so uporabljeni tudi veliki kosi malte in odlomki tegul. V povezavi s posutjem kamnov SE 326. Izkopana š. 0,65 m, ohr. v. do 1,2 m, n. m. v. 24,09 m (vrh).

SE 325C

Vkop za suhi zid SE 325, oblika tlorisa L, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline in ruševine.

SE 326

Zunanje zasutje/posutje suhega zidu SE 325 za moderno teraso 3. Kamnito nasutje iz kamnov različnih velikosti, ki izvirajo iz ruševin rimske arhitekture, je odkrito ob škarpi. Nastalo deloma s posuvanjem škarpe SE 325, deloma s čiščenjem obdelovalne površine terase pri kmečkih delih.

SE 434

Moderni suhi zid, škarpa moderne terase 3, poteka SV–JZ, poteka pravokotno na škarpo SE 317 (kv. 11/C2), s katero bi se mogla vezati, saj je vzporedna s krakom SE 325B le na zgornjem delu korone. Grajena je iz kamnov različnih velikosti, ki so premeščeni iz rimskih ostankov. Nahaja se pod SE 350 = SE 302. Proti severovzhodu se preko zidu SE 366 morda nadaljuje kot SE 452.

SE 434A

Vkop za škarpo SE 434, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka rimske ostaline.

SE 475

Moderni suhozid iz peščenjakovega lomljenca nepravilnih oglatih oblik, premeščenega iz rimskih ostankov. Pod SE 350 = SE 302, nad SE 382A. Krajši suhi zid na moderni terasi 3. Ohr. dl. 1,60 m, š. 0,60 m, ohr. v. 0,66 m, n. m. v. 24,52 m (vrh).

Plasti in strukture

SE 201

Ornica po moderni terasi 2 – spodnji del ornice, rjava grobozrnata drobljiva, mestoma kompaktna, premešana na plast z malo grobih sestavin – kamnov (peščenjaki, vel. 0,10 × 0,05 m, 10 %), odlomkov opek in keramike (12 %), kosov malte (3 %), odlomkov kovinskih predmetov, živalskih kosti, mozaičnih kock. Vsebuje tako rimske kot moderne najdbe (glazirana keramika, porcelan, steklo). Izkopano pretežno strojno. Dl. vsaj 92 m, š. vsaj 12 m, db. 0,22–0,84 m.

SE 217

Premešana ruševina, nasutje ali površinska plast rjavega meljastega peska mehke konsistence do rahlo sprijete, z zmerno zastopanimi kamni (vel. 0,10 × 0,05 m, 18 %), drobnimi kamni (1 × 1 cm, 6 %) in opeko (15 %). V tlorisu nepravilne oblike. Dl. do 11 m, š. 3,40 m, db. 0,10–0,33 m.

SE 224

Premešano nasutje sekundarno uporabljenega rimskega materiala iz ruševin z odlomki opek (55 %, zdrobljene tegule in imbreksi vel. 0,10 × 0,15 m), lomljenici peščenjaka (13 %, vel. 0,10 × 0,05 m), drobnimi prodniki (12 %, vel. 1 × 2 cm). Vmesni prostor zapolnjuje rjav pesek sipke konsistence. S tem drenažnim nasutjem so zvišali in zapolnili usek SE 621, ki se spušča proti vzhodu. Pod SE 1, preko SE 261A, SE 261B idr. Dl. ok. 14 m, š. 0,80 m, db. 0,07–0,25 m.

SE 249

Moderno nasutje grušča in kamenja (večji kamni, vel. 0,15 × 0,10 m), redkimi kosi opeke in zemljo, verjetno za izravnavo terena ob terasiranju. Dl. 7 m, š. 0,50–1 m, db. 0,20 m.

SE 250

Premešano nasutje sekundarno uporabljenega rimskega materiala. Plast rumenkasto rjave sipke meljaste glin s kamni (vel. 8 × 5 m, 7 %) in zdrobljenimi koščki opeke (6 %, 3 × 2 cm). Spodnje polnilo roparskega jarka zidov SE 261A in SE 261B ter modernega useka SE 621, pod SE 217. Dl. 3,60 m, š. 1 m, db. 0,09 m.

SE 262

Premešana ruševina strehe rimskega objekta ali moderno nasutje. Plast iz pokončno postavljenih kosov rimske opeke (tegule in imbreksi, vel. 0,30 × 0,15 m do 0,10 × 0,15 m, 60 %), podolgovatih kamnov (vel. 0,20 × 0,10 m, 19 %), redkih prodnikov (1 %, 5 × 3 cm) ter svetlo rjavega meljastega peska (20 %). Med plastmi SE 202, SE 250, SE 217, nad SE 261A in SE 261B. Dl. 3,80 m, š. 0,20 m, v. 0,20 m.

SE 260A1

Del jarka SE 260A, ki je bil verjetno recenten in zapolnjen s SE 201 ali SE 209. V prostoru FF in deloma v prostoru HH je potekal nad rimskimi ostanki.

SE 301

Moderna plast z večjimi kamni pod ornico oz. z ornico na vrhu, nastala z nasipavanjem za izravnavo 3. terase v šestdesetih letih. Proti robu terase je plast debelejša, dokumentirana v kontrolnem jarku 1 (v kv. 10/A1–3). Nastala nad SE 302, skupaj z njo tvorita SE 350 proti jugovzhodu. Premešana rigolana plast na območju sektorjev 12, 13. Dl. 20,00 m, š. 11,24 m, db. do 1 m.

SE 302

Hodna površina oz. tanek sloj paleotal nastala pred nasipavanjem za izravnavo 3. terase v šestdesetih letih, pod kamnitim nasutjem SE 301. Dokumentirana v kontrolnem jarku 1 in 2 (v kv. 10/A1–3). Nastala nad SE 302, skupaj z njo tvorita SE 350 proti jugovzhodu. Plast je iz sivo-črne rahle meljaste zemlje s sledovi žganja. Dl. 20,00 m, š. 11,24 m, db. 5–7 cm, n. m. v. 24,73 m do 22,85 m (vrh).

SE 303

Paleoornica starejših obdelovalnih teras, premešana naravna kolutivjalna plast iz svetlo rjavega peščenega melja, ki vsebuje redke drobce malte ter kamenčkov. Plast je nastala v daljšem naravnem procesu sedimentacije in erozije ter človeške intervencije z obdelovanjem terase pri poljedelstvu (olive, ...). Tako je arheološki material v plasti premešan, v spodnjem delu plasti pa se še najdejo posamezni fragmenti moderne keramike. Leži med rušo (SE 1) in rimskimi ruševinami v skladišču oz. zgornjem dvorišču pod debelimi nasutji (SE 350, SE 301, SE 302), s

katerimi so dvignili teren za 3. teraso, zato se je ta plast paleoornica tukaj ohranila, drugje je verjetno premešana znotraj današnje ornice, ki pa ima lahko enako sestavo. Na jugovzhodu se plast začne ob robu zidu SE 363, na severozahodu se nadaljuje izven roba izkopnega polja, na severovzhodu terase se pričinja v kvadrantu 5 in se proti jugozahodu konča z robom terase (naslonjena na starejšo škarpo SE 307). Pada po pobočju navzdol. Plast se nahaja nad SE 2, SE 304, SE 306 = SE 309, SE 308, SE 310, SE 407, SE 419, SE 420, SE 420A. Vešana s SE 303A, ki je intaktna. Š. 18 m, db. do 1,5 m, n. m. v. 24,33 m do 22,78 m (vrh).

SE 303A

Naravna kolutivjalna plast nad rimskimi ruševinami, paleotal. Od plasti SE 303 razlikuje po tem, da ni premešana, temveč je intaktna. Plast svetlo rjave barve iz rahle meljaste zemlje. V kv. 10/C–E3–4 predstavlja spodnji del plasti SE 303, v kv. 11/B3 se spremeni v plast SE 303. Nad SE 309. Dl. 5,50 m, š. 3,10 m, db. 0,33 m, n. m. v. 23,21 m (vrh).

SE 321

Premešana površinska plast na jugovzhodnem delu moderne terase 3 ali na območju gospodarskega poslopja. Spodnji del ornice SE 1 ali SE 301 neposredno nad ruševinami. Meljasta plast temno rjave barve z drobci malte, ki prekriva rimske plasti in ruševine. Nahaja se pod suhozidno škarpo SE 317, na jugozahodu se nadaljuje nad korono do škarpe SE 325 (zamejena z obema krakoma SE 325A in SE 325B). Nastala z naravnim sedimentiranjem ter kasnejšo obdelavo zemlje in poravnavo terena (SE 321A). Več plasti je bilo pri obdelavi z njo pomešanih, zato so nastali različni sloji z rahlo različno sestavo – SE 354, SE 379, SE 316, SE 370, SE 373, SE 372, SE 371, SE 321A. Premešana plast sega različno globoko zaradi različno globoke uničenja ruševin oz. čiščenja obdelovalnih površin. Dl. 27,10 m, š. 13,30 m, db. do 1,24 m, n. m. v. 25,69 do 24,45 m.

SE 321A

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo. Kamnita plast, nasutje iz zemlje enake sestave kot SE 321 (temno rjava meljasta zemlja), večjih in malih kamnov, opek, keramike in drobcev malte. Lahko je ostanek neke zelo poškodovane strukture oz. podlage za tlak v prostoru H ali zasutje za teraso. Sestavni del plasti SE 321.

SE 350

Moderno kamnito in zemljeno nasutje na območju skladišča in zgornjega dvorišča – sestavljeno iz meljastega peska črno-rjave barve z velikimi količinami kamenja in manjšim deležem opek iz rimskih ostalin. Plast je podobna SE 301 in SE 302, razteza se od zidu SE 363 proti severozahodu. Zaradi padca terena je bilo tu potrebno nasuti večje količine materiala za dvig na nivo moderne terase 3, verjetno strojno v šestdesetih letih. Debelina se proti severozahodu postopoma zniža. V kv. 10/A1–3 se spremeni v SE 301,

SE 302. Naslanja se na škarpo SE 248. Dl. 23,75 m, š. 11,25 m, db. do 1,78 m, n. m. v. 24,84 m (vrh).

SE 354

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo. Črno-rjava plast z veliko žganine, kar jo loči od SE 321, v katero prehaja, saj je od nje ločena le zaradi različne osnove, ki je bila kasneje premešana. Podobna SE 379. Plast se razprostira nekako v prostorih B in C, med zidovi SE 366 in SE 312 in v kv. 11/E3. Dl. 6,50 m, š. 3,50 m, db. 0,19 m, n. m. v. 25,15 m (vrh), 24,96 m (dno).

SE 369

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo. Ilovnato nasutje temno rjave barve z veliko žganine. Nahaja se v prostoru med zidom SE 366 in plastjo SE 376. Dl. 1,00 m, š. 0,30 m, db. 0,46 m, n. m. v. 24,83 m (vrh), 24,37 m (dno).

SE 371

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo v prostoru G in H. Nasutje rumene peščene plasti rahle konsistence, ki se razteza od zidu SE 366 v širini 2 m in se nadaljuje s plastjo SE 373. Plast je premetana z modernimi izkopi plasti SE 394 in uničenja mozaika v tem prostoru. Dl. 2,49 m, š. 1,80 m, db. 0,33 m, n. m. v. 24,41 m (vrh), 24,08 m (dno).

SE 372

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo v prostoru G. Moderno sipko peščeno zasutje rjave barve z veliko drobci malte. Plast je premetana z modernimi izkopi plasti SE 394 in uničenja mozaika s podlago SE 382 v tem prostoru. Dl. 1,45 m, š. 1,20 m, db. 0,33 m, n. m. v. 24,45 m (vrh), 24,12 m (dno).

SE 373

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo v prostoru G. Plast ruševine ali moderno nasutje z večjimi (0,30 × 0,20 × 0,15 m) in manjšimi kamni nepravilnih oblik ter z rimskim materialom: kosi malte (vel. 0,10 × 0,10 × 0,05 m), mozaičnimi kockami, odlomki tegul. Plast je premetana z modernimi izkopi plasti SE 394 in uničenja mozaika s podlago SE 382 v tem prostoru. Vsebuje glazirano keramiko. Dl. 2,25 m, š. 1,25 m, db. 0,43 m, n. m. v. 24,43 m (vrh), 24,00 m (dno).

SE 376

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo, kamnito nasutje iz kamnov (vel. 0,30 m) jugozahodno od zidu SE 366, v isti višini z estrihom SE 378. Poškodovane rimske strukture SE 382 zaradi modernega prekopavanja. Dl. 1,65 m, š. 1,00 m, db. 0,16 m, n. m. v. 24,83 m (vrh), 24,67 m (dno).

SE 379

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo. Mešana zemljena plast črno-rjave barve z veliko žganine, podobna SE 354 in moderno preorana kot SE 321. Razprostira se med zidovi SE 312 in SE 366 oz. SE 462, nad prostori C, deloma D, D'. Dl. 2,35 m, š. 2,10 m, db. 0,19 m, n. m. v. 25,15 m (vrh), 24,96 m (dno).

SE 392

Premešana ruševina kvadratnega tlorisa – ostanki malte iz faze rušenja zidov SE 335 in SE 367. Malta se nahaja v zdobljeni obliki in je 70 % prisotna v plasti. Dl. 2,20 m, š. 1,95 m, db. 0,22 m, n. m. v. 24,24 m (vrh), 24,02 m (dno).

SE 393A

Premešana površinska plast znotraj SE 321 z rahlo drugačno sestavo. Moderno nasutje. Meja med SE 361A in SE 393A je ravno odsekana, saj je moderna plast nastala s plenjenjem zidu SE 366 in nato z zapolnitvijo praznega prostora.

SE 405

Polnilo jame SE 405A podobne ruševinske sestave kot so bile plasti, katere je prebila. Z destrukcijo je bil uničen stik zidov SE 417, SE 366, SE 462, SE 328 in nasutja SE 311, SE 311A, SE 311B ipd. Polnilo vsebuje veliko malte (nahaja se v kosih pribl. 0,10 × 0,05 × 0,15 m ter v drobni obliki, do 50 %) in veliko kamnov različnih velikosti (od 0,15 × 0,30 × 0,45 m do 0,05 × 0,08 × 0,12 m). Dl. 3,35 m, š. 1,20 m, db. 0,84 m, n. m. v. 24,62 m (vrh), 23,78 m (dno).

SE 405A

Velika jama v tlorisu ovalno podolgovata in zelo globoka z U profilom: ostrim prehodom v poševne in neravne stene ter postopnim prehodom v konkavno dno. Vkop na stičišču zidov SE 462, SE 328, SE 417 in SE 366, ki je posegel globoko v rimske strukture in plasti npr. SE 311, SE 311A, SE 311B, SE 393, SE 394, SE 440. Zapolnjena s polnilom SE 405. Dl. 3,35 m, š. 1,20 m, gl. 0,84 m, n. m. v. 24,62 m (vrh), 23,78 m (dno).

SE 407

Naravna koluvijalna plast nad rimskimi ruševinami skladišča na moderni terasi 3, delno premešana površinska plast. Meljasta toga zemlja (peščeni melj) rjave barve z drobci malte. Nahaja se na jugozahodni strani zidu SE 310 in je prva plast, ki je prekrila ruševino SE 423. Pod SE 303 (podobna) se razlikuje zaradi nekaj temnejše barve in v sestavi vsebuje več drobnih do srednjih kamnov (0,2–6 cm, do 5 %). Proti vzhodu v sek. 11/A–B1–2 je plast legla nad plast SE 408 z veliko zemljenega sedimenta. Nad SE 423, SE 436, SE 408, SE 438. Ne vsebuje moderne keramike. Dl. 11 m, š. 8,50 m, db. 0,25 m.

SE 408A

Delno premešana površinska plast tlakovanja na zgornjem dvorišču na moderni terasi 3 ob gospodarskih prostorih. Plast temno rjavo-črnega čvrstega peščenega melja z veliko kamni (različnih vel. 0,55 × 0,60 × 0,30 m do 0,10 × 0,15 × 0,05 m), tegulami, opeko in imbreksi. Plast se razlikuje od SE 370 po tem, da je zemlja temnejša in je enake barve kot SE 408, ampak sestava ni kot SE 408 in je verjetno premešana. Prehaja v podobno plast SE 370, po nastanku podobna SE 321, le da gre za drugo osnovo, ki je bila premešana z obdelovanjem teras. Plast je s severozahodne in jugozahodne strani zamejena s škarpami. Pada po pobočju navzdol, predvsem v delu prehoda med s 3. na 2. moderno teraso (kv. 10/E1–2). Dl. 4,90 m, š. 13,93 m, db. do 0,35, n. m. v. 25,46 m (vrh).

Najdbe: žebelj, 2 × tegule *Crispini*, keramika: AS – Hayes 32 (3. st., ista posoda z odlomki iz SE 409A), AS – Hayes 61A/B (350–410/420), IKK6 – pokrov (1.–3./4. st.), A – Dr. 6A (do sred. 1. stoletja); A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje), A – Dr. 6B ned.; A – Dr. 2–4 (severnojadr.) (sred. 1.–2. stoletje); A – jadranska ned., A – vzhodna ned.; AA – Africana IID ali Keay 25A–B (sred. 3.–4. stoletje), AA – ned.; lonci KK1, KK3, KK4, KK18, 2 × KK3–5, NK46, 2 × NKD, lonček 2 × NK60.

Datacija: redke najdbe iz 1. in 2. stoletja ter 3. in 4. stoletja; najmlajše najdbe so lahko infiltrirane oz. posledica uporabe dvorišča do porušenja poslopja.

SE 485

Polnilo jame SE 485 na stiku prostorov AA, F in K. Polnilo vsebuje temno rjav peščen melj rahle konsistence, drobce malte (15 %), mozaične kocke (iz prostora F). Dl. ok. 1,50 m, š. ok. 0,80 m, db. do ok. 1 m, n. m. v. od 23,97 m (vrh).

SE 485A

Jama ali vkop na stiku prostorov AA, F in K. Destrukcija dela zidov SE 345 in SE 355 ter podlag v prostorih, npr. tlaka SE 382, 382A v prostoru F. Vkop je verjetno v povezavi z gradnjo škarpe za teraso 3 npr. SE 317, ki se tu zalomi proti severovzhodu. Oblika tlorisa nepravilno ovalna, oblika preseka je nepravilna z ostrim prehodom v strme valovite stene in konkavno dno. Dl. ok. 1,50 m, š. ok. 0,80 m, db. do ok. 1 m, n. m. v. od 23,97 m (vrh), 22,93 m (dno).

SE 621

Linearen vkop ali jarek, širok usek za odvodnjavo po moderni terasi 2 na območju gospodarskih prostorov. Nadaljevanje useka v skladišču kot SE 623. Poteka vzporedno s potekom terase. Niža se od jugovzhoda proti severozahodu za pribl. 83 cm. Seka vse rimske strukture in plasti v jugozahodnem delu prostorov na rimski terasi 2. Po profilih je kanal z izrazitim prehodom v poševno steno, postopnim prehodom v ravno ali rahlo konkavno dno. Proti jugovzhodu se nadaljuje izven izkopnega polja. Jugovzhodna

stranica kanala SE 207 je bila meja na jugovzhodni strani v kv. 8/B4. Zapolnjen je bil s SE 224 in ornico SE 201. Izkopana dl. ok. 38,5 m, š. 1,1–1,25 m, gl. 0,28 m.

SE 623

Vkop oz. usek, ki je nastal kot posledica rigolanja na območju skladišča. Seka vse plasti in ruševine v jugozahodni tretjini skladišča vse do nivoja pod hodno površino in v geološko osnovo SE 2 in SE 271, zapolnjen s SE 201, SE 283. Verjetno gre za nadaljevanje useka SE 621 v skladišču. Oblika tlorisa je linearna, oblika preseka U s postopnimi prehodi v konkavno dno. Poteka vzporedno s škarpno po celotni moderni terasi 2 in se spušča od jugovzhoda proti severozahodu. Jugozahodno mejo ponekod predstavlja zid SE 208, v severozahodnem vogalu se spoji z usekom SE 623A, ki poteka vzporedno izven skladišča. Dok. dl. ok. 44 m, š. ok. 2,15 m, gl. ok. 0,18 m.

SE 623A

Vkop oz. usek, ki je nastal kot posledica rigolanja na območju notranjega dvorišča pred skladiščem. Oblika tlorisa je linearna, oblika preseka U s postopnimi prehodi v konkavno dno. Poteka vzporedno s škarpno po moderni terasi 2 od poti, ki je omogočala prehod med 1. in 2. teraso oz. prostoru KK; spušča SE od jugovzhoda proti severozahodu. Severozahodno mejo ponekod predstavlja zid SE 208C–E in poteka tik ob JZ licu zidu SE 208C–D, katerega tudi odnese. V severozahodnem vogalu skladišča se spoji z usekom SE 623, ki poteka vzporedno v notranjosti skladišča. Seka SE 208C, SE 208D, SE 208E, SE 271, SE 209. Dl. ok. 27 m, š. ok. 1,40 m, gl. 0,20 m.

SE 670

Poglobitev v obliki jarka s U profilom ob zidu SE 310, ki je vidna le na P146. Seka SE 2, zapolnjena s 408B. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U.

SE 1

Podpovršinska plast – ornica z rušo, ki se nahaja po celotni površini terena. Debelina je odvisna od uporabe zemljišča – od globine oranja in rigolanja, kar je bilo različno po terasah 0, 1, 2 in 3. Na koronah je bila le kot travnata površina. Ornica svetlo do temno rjave barve, rahle konsistence, s primesmi drobnega kamenja in novoveške ter rimske keramike. Izkopana večinoma strojno. Ponekod vsebuje večji delež grobih sestavin: dokaj pogoste večje in manjše kamne (od 0,20 × 0,15 × 0,07 m do 0,05 × 0,10 m), odlomke opeke, keramike, mozaične kocke. Dl. 100,00 m, š. 100,00 m.

9.2 Zgornje dvorišče

1. gradbena faza

SE 309

Podporni zid rimske terase zgornjega dvorišča za skladiščem. Poteka v smeri SZ–JV, grajen iz peščenjakovega lomljenca (0,50 × 0,50 × 0,20 m do 0,25 × 0,30 × 0,08 m), vezanega z manjšim deležem bele apnene malte. Večji kamni (ne izjemno veliki) in srednje veliki kamni nepravilnih oblik so postavljeni plosko ter z bolj ravno in pravilno oz. pravokotno stranico v zunanje (jugozahodno) lice zidu, ki je ravno in podobne gradnje kot podporni zid SE 480, s katerim je vezan na jugovzhodnem koncu. Kamni so postavljeni v vrste, ki niso dolge in imajo različno višino. Na severozahodni strani je struktura v celoti vkopana v pobočje, v flišnato osnovo SE 2. Notranje severozahodno lice ni ravno, kamni so z nepravilnimi stranicami postavljeni predvsem plosko, lahko pa tudi postrani in pokončno. Uporabljene so daljše in krajše stranice, srednje veliki in mali kamni nepravilnih oblik. Vmesni prostor zidu zapolnjujejo srednje veliki in mali lomljenci, zemlja, nekaj malte. Proti jugozahodu leži vzporedno s škarpo zid SE 310 (zunanja stena skladišča), oddaljen do 0,80 m, s katerim tvori drenažni kanal SE 422. Ravna linija zidu je tlorisno gledano dobila ukrivljeno obliko zaradi erozijskega pritiska. V kv. 9/E2 se je SE 309 pri rušenju naslonil na SE 310. Proti severozahodu se škarpa nadaljuje tudi še nekaj metrov po koncu skladišča (v kv. 9/A2). Škarpa se v sektorju 9 močno zoži. Temelj ni izkopan. Ohr. dl. 33,00 m, š. 0,55–1,20 m, izkopana v. 1,11 m, n. m. v. 21,82 m (vrh), 20,71 m (izkopano dno kanala SE 422).

SE 309B

Vkop za podporni zid SE 309. Oblika v tlorisu linearna, profil U oblike: z ostrim prehodom v navpično, strmo steno, vkopano v flišnato podlago s strani pobočja in z ostrim prehodom stene v ravno dno, ki se poveže v velik raven vsek za celotno poslopje in skladišče. Seka SE 2, SE 318.

SE 427

Apnenica ali krožna konstrukcija za mešanje apna oz. malte. Suhozid je grajen iz lomljenecv peščenjaka nepravilnih oblik in različnih velikosti (0,50 × 0,40 × 0,30 m do 0,05 × 0,02 × 0,08 m). Na jugozahodni strani se pravilni krožni tloris ne stika, temveč se konca prekrivata s pravokotno razširitvijo (SE 427A). Spodnja linija kamnov je vkopana v geološko osnovo SE 2. Na notranji strani je na višini spodnjih kamnov izdelana lečasta jama (SE 428A) z veliko apna v spodnjem delu (SE 428). Kamni so plosko položeni, večji kamni tvorijo neravno lice (proti notranjosti kroga), brez vrst. Zidek je lahko nagnjen navznoter zaradi rušenja navznoter. Š. 0,20 do 0,50 m, pr. 5,00 m, ohr. v. do 0,60 m, n. m. v. 25,50 do 25,78 m (vrh), 25,18 m (dno).

SE 427A

Razširitev krožne konstrukcije za mešanje malte. Suhozidna struktura iz lomljenecv peščenjaka nepravilnih oblik (vel. od 0,45 × 0,25 × 0,15 m do 0,10 × 0,08 × 0,07 m). Ohranjena je v eni do dveh vrstah položenih kamnov pravokotnega tlorisa. Dl. 2,40 m, š. 0,88 m, ohr. v. 0,38 m, n. m. v. 25,75 m (vrh), 25,37 m (dno).

SE 428

Plast iz zdrobljenega in grudastega apna (kosi vel. do 0,20 × 0,50 × 0,10 m; 70 %), temno rjavega rahlega glinastega melja (30 %) ter nekaj večjih kosov tegul. Plast ima krožni tloris in lečasto obliko. Na spodnjem robu začne z vseh smeri padati proti sredini. Ostanek mešanja apna oz. malte v strukturi SE 427. Zapolnjuje vkop SE 428A, pod SE 421B. Pr. 5,00 m, db. do 0,25 m, n. m. v. 25,10 do 25,58 m (vrh).

SE 428A

Vkop za mešanje ali gašenje apna. Je krožnega tlorisa in U profila. Vkopan v SE 2 in zapolnjen z SE 428, SE 421, SE 421A in SE 421B. Okrog zgornjega roba vkopa sta ohranjeni manjši suhozidni strukturi SE 427 in SE 427A. Pr. 5,00 m, gl. pribl. 0,60 m, n. m. v. 25,58 m (vrh), 24,90 m (dno).

SE 455

Kamnite stopničke na zunanji strani zidu SE 310/366, ki vodijo v kanal SE 422 za odvodnjavo voda iz jugovzhodnega dela zgornjega dvorišča. Stopnice so izdelane iz velikih plošč peščenjaka (grobo obdelane ali lomljene – dolžine 0,2–0,3 m do ok. 0,8 m), ki so postavljene plosko in s pravilno oz. ravno in bolj pravokotno stranico na zunanjo stran (proti severozahodu) ter vezane z malto. Stopničke se spuščajo proti severozahodu do podpornega zidu SE 480: 8 stopnic z zgornjo površino in brez spodnje oz. SE 480. Spodnja stopnica sega izpod zgornje le za ok. 10–20 cm, višina stopnic ali plošč je pribl. 8–12 cm. Zgornji vrh ali zgornja plošča se nahaja na isti višini kot široki temeljni cokol zidu SE 366. Najvišja stopnica je razširjena proti jugovzhodu v širini dveh plošč, postavljenih plosko z nekaj manjšimi kamni vmes, ki ustvarjajo tlakovano površino (SE 451). SE 409 je prekrila del stopnic. Dl. 1,30 m, š. 1,75 m, v. 0,84 m, n. m. v. 23,74 m (vrh), 22,90 m (dno).

SE 451

Tlakovana struktura iz plošč peščenjakovega lomljenca nepravilnih ploščatih oblik (0,44 × 0,30 × 0,08 m do 0,14 × 0,13 × 0,05 m). Kamni, postavljeni plosko, eden ob drugem brez nekega pravilnega reda. Površina tlaka ni ravna, je valovita. Plošče se nadaljujejo do zgornjega dela stopnic SE 455, s katerimi je tlak vezan. Služila sta za odvodnjavo s jugovzhodnega dela zgornjega dvorišča kot dno drenažnega jarka ob gospodarskem poslopju (SE 422F). Plošče so položene na SE 2 in na višini zunanjega cokla temelja zidu SE 366. Pod SE 443a v kv. 11/C3. Dl. 1,10 m, š. 1,20 m, db. do 6 cm, n. m. v. 23,78 m (vrh), 23,72 m (dno).

SE 455B

Vkop za strukturo stopnic SE 455, podporni zid SE 480 in tlak SE 451.

SE 422

Drenažni kanal za skladiščem med strukturo (škarpo) SE 309 in zidom SE 310. Negativ kanala. Oblika profila U, oblika tlorisa linearna. Na jugovzhodu zamejen s podpornim zidom SE 480. Na severozahodu se nadaljuje po vogalu skladišča še mimo zidka SE 625 ter se tam nekako izgubi, saj se nekaj metrov po koncu skladišča zaključi tudi škarpa SE 309. Zasutje SE 422A, SE 422B je z malim delom v fazi 4 prekrito nasutjem SE 409A. Ohr. dl. 33,00 m, š. 0,80 m, izkopana v. 1,11 m.

SE 458

Krožna razširitev ali sifon odvodnega kanala SE 459. Stene kanala so v loku razširjene v krog. Kamni so postavljeni v krožno steno zbiralnika, plosko, v eno do dve vrsti v višino. Po sredi je speljan kanal iz narobe obrnjenih imbreksov, ki je bil prekrit s večjimi ploščatimi kamni. Zunanji pr. 2,20 m, notranji pr. 1,80 m, ohr. v. do 0,16 m, n. m. v. 25,76 m (vrh).

SE 422F

Negativ ali drenažni jarek, ki je služil za odvodnjavo z jugovzhodnega dela zgornjega dvorišča ob gospodarskem posloplju (SE 422F). Jarek tvori zgornja površina plasti SE 443C, ki pada po pobočju do temeljnega cokla SE 366. Jarek se spušča proti severozahodu od vogala posloplja s prostorom D (stik SE 366 in SE 417) do tlakovanja SE 451 in kaskat SE 455, ki speljejo vodo v drenažni kanal SE 422 za skladiščem. Dl. š. 1,70 m, gl. do 0,60 m.

SE 459 = SE 458

Odvodni kanal na zgornjem dvorišču, poteka linearno v smeri V–Z. Stranici kanala sta izdelani iz peščenjakovih lomljenčev različnih velikosti, ob stranicah vkopa SE 315D. Lomljenci so postavljeni plosko z bolj pravilno stranico v notranje ravno lice kanala. Kanal se v blagem loku spušča po pobočju proti zahodu. Na dnu ima položene narobe obrnjene imbrekse, prekritje je iz peščenjakovih plošč. V enem delu sta stranici razširjeni v zbiralnik za vodo SE 458. Večinoma ohranjena le ena vrsta kamnov. Začetni del proti severovzhodu se nadaljuje iz izkopnega polja (kv. 17/C2). V kv. 13/A5 je bil kasneje presekan s pravokotnim kanalom SE 315. V sek. 13 že močno uničen, morda se je navezoval na kanal SE 312D v zidu SE 312E. Ohr. dl. 7,40 m, š. 0,50 m, ohr. v. do 0,26 m, n. m. v. od 26,01 do 25,36 m (vrh stranic).

SE 459B

Vkop ali jarek za kanal SE 459 in sifon oz. razširitev SE 458. Poteka ob straneh strukture, oblika tlorisa linearna s krožno razširitvijo, oblika preseka U z ostrimi prehodi v navpično steno in ravno dno, ki je na sredini konkavno poglobljeno. Seka SE 2 in SE 318. Dno poteka po pobočju navzdol.

SE 480

Podporni zid pod stopnicami SE 455. Zid iz peščenjakovega lomljenca (grobo obdelani kamni in lomljenci; vel. 0,35 × 0,25 m do 0,15 × 0,20 m), vezanega z malto. Poteka v smeri SV–JZ. Kamni so položeni plosko, z ravnimi in pravokotnimi stranicami vzhodno lice, ki je ravno. Kamni postavljeni v vrste, ki imajo različne višine. Vrh zida je prekrit s stopnicami SE 455, tako da je vidno samo severozahodno lice. Na jugozahodni strani je spojen z zidom SE 310 oz. SE 366, na severovzhodni strani pa s strukturo SE 309. Omejuje jugovzhodni rob kanala SE 422. Izkopana dl. 2,14 m, š. 0,76 m, v. 01,90 m, n. m. v. 22,87 m (vrh), 20,73 m izkopano dno, brez temelja).

SE 418

Tlakovanje zgornjega dvorišča. Nasutje iz kamenja, večinoma srednje velikosti (0,30 × 0,10 × 0,20 m; nekaj večjih kamnov do 0,30 × 0,35 × 0,20 m in manjših do 0,05 × 0,01 × 0,03 m; skupaj do 50 %) ter svetlo rjavega togega peščenega melja (45 %) s kosi opeke, tegul, tlakovcev in odlomki keramike. Plast se nahaja na severovzhodnem delu kompleksa vile rustike in se naslanja na zid SE 312. Od plasti SE 316 se razlikuje po tem, da ni premešana ter da ne vsebuje moderne keramike. Prav tako se razlikuje po zemljeni matrici, ki je bila pri SE 316 rahla, pri SE 418 pa toga. Proti severozahodu je premešana plast tlakovanja označena kot SE 370 = SE 386. Na jugovzhodu se konča ob zidu SE 403 = SE 404. Izkopana dl. ok. 7 m, š. 3,14 m, db. do 0,38 m, n. m. v. 25,65 do 24,99 m (vrh). Najdbe: žebelj, keramika: A – Dr. 6B klasična (1. stoletje do flavijskega obdobja); 2 × A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); A – Dr. 6B ned.; A – Dr. 2–4 (jadr.) (sred. 1.–2. stoletje); A – severnoitalska mala amforica; A – ned.; KKD. Datacija: presek amfor bi kazal na 1. stoletje, morda 2. stoletje.

SE 418A

Spodnji del tlakovanja SE 418, od katere se razlikuje po večji zastopanosti večjih kamnov ter temnejši in bolj peščeni zemlji. Določeno v profilu. Izkopana dl. ok. 7 m, š. 3,14 m, db. 0,15 m, n. m. v. 25,85 do 25,35 m (vrh). Najdbe: A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); 2 × A – Dr. 6B klasična (1. stoletje do flavijskega obdobja); A – Dr. 6A (do sred. 1. stoletja); A – Dr. 2–4 (severnojadr.); A – Dr. 2–4 (ned.) (sred. 1.–2. stoletje). Datacija: presek amfor bi kazal na 1. stoletje.

SE 419

Tlakovanje zgornjega dvorišča na severovzhodni strani zidane strukture SE 309. Čez celoten sektor 10/A–E3–4 je bilo izdelano tlakovanje iz zlomljenih tegul in opeke (0,10 × 0,05 × 0,12 m do 0,12 × 0,04 × 0,03 m), pa tudi z majhnimi kamni, postavljenimi v plast SE 420, ki je po izgledu podobna SE 303 nad njo. Tlakovanje pada po pobočju proti jugozahodu. Na severozahodu se v kv. 10/A2 nekako izklini. Zelo poškodovano predvsem na zgornjem

delu na pobočju, saj bolj izpostavljeno kmetijskemu delovanju. Izkopana dl. ok. 35 m, š. 2,76 do ok. 4,5 m, db. 0,10–0,27 m, n. m. v. od 23,83 do 23,29 m (vrh).

SE 420

Plast svetlo rjavega rahlega peščenega melja pod tlakovanjem zunanjega prostora SE 419. Po sestavi je podobna SE 303, le da ne vsebuje moderne keramike in se nahaja pod SE 419. Razprostira se severovzhodno, na pobočju od škarpe SE 309 čez celoten sektor 10/A–E3–4. Nad plastmi SE 420A in SE 420B. Dokumentirana le v P90 oz. testnem jarku (TJ 5) med sektorjem 10 in 11. Plast je lahko naravna iz obdobja pred izgradnjo vile, lahko pa gre za nasutja, nastala v času gradnje skladišča, nasutja za tlakovanje SE 419. Š. 2,32 m, db. do 0,30 m, n. m. v. 23,77 do 23,37 m (vrh).

SE 420A

Plast rjavega peščenega melja pod plastjo SE 420 in nad SE 420B. Dokumentirana le v P90 oz. testnem jarku (TJ 5) med sektorjem 10 in 11. Plast je lahko naravna iz obdobja pred izgradnjo vile, lahko pa gre za nasutja, nastala v času gradnje skladišča, nasutja za tlakovanje SE 419. Pada po pobočju do škarpe SE 309. Š. 2,32 m, db. do 0,20 m, n. m. v. od 23,72 do 22,90 m (vrh).

SE 420B

Tanka plast svetlo rjavega melja z gruščem. Pod plastmi SE 420A in SE 420B, nad SE 2. Dokumentirana le v P90 oz. testnem jarku (TJ 5) med sektorjem 10 in 11. Plast je lahko naravna iz obdobja pred izgradnjo vile, lahko pa gre za nasutja, nastala v času gradnje skladišča, nasutja za tlakovanje SE 419. Pada po pobočju do škarpe SE 309. Š. 2,32 m, db. 5 cm, n. m. v. od 23,65 do 22,90 m (vrh).

SE 421

Plast peščenega melja temno rjave barve rahle konsistence z nekaj kamni in opeke, zapolnjuje prostor, obkrožen s SE 427. Na vrhu plasti se nahaja več večjih kamnov, ki so verjetno ruševina konstrukcije, premaknjeni z oranjem. Plast verjetno nastala z naravno sedimentacijo. Pr. 5,00 m, db. 0,54 m, n. m. v. 25,77 m (vrh), 25,18–25,40 m (dno).

SE 421A

Plast meljaste gline temno rjave barve rahle konsistence z nekaj kamni in opeke, zapolnjuje prostor, obkrožen s SE 427, nad SE 428 in pod SE 421. Verjetno plast, ki naravno zapolni prostor konstrukcije po prenehanju uporabe konstrukcije. Pr. 5,00 m, db. do 0,15 m, n. m. v. 25,18–25,40 m (vrh), 25,16 m (dno).

SE 421B

Plast meljaste gline temno rjave barve rahle konsistence z nekaj kamni in opeke ter veliko ostanki apna iz spodnje plasti, zapolnjuje prostor, obkrožen s SE 427, nad SE 428 in pod SE 421, prehaja v plast SE 421A z manjšo vsebnostjo apna. Verjetno plast, ki naravno zapolni prostor

konstrukcije po prenehanju uporabe konstrukcije. Pr. 5,00 m, db. do 0,10 m, 25,18–25,40 m (vrh), 25,16 m (dno).

SE 458A

Polnilo zbiralnika SE 458. Polnilo vsebuje rjav glinen melj rahle konsistence, redke vključke kamnov, odlomke opeke in redke najdbe. Pr. 1,80 m, db. do 0,16 m.

SE 459A

Polnilo kanala SE 459. Polnilo vsebuje rjav glinen melj rahle konsistence, redke vključke kamnov. Dl. 7,40 m, š. 0,50 m, db. do 0,26 m.

2. gradbena faza

SE 315

Odvodni kanal na zgornjem dvorišču, poteka linearno v smeri S–J. Stranici sta grajeni iz plosko postavljenih kamnov različnih velikosti ($0,70 \times 0,30 \times 0,20$ m do $0,15 \times 0,10 \times 0,15$ m) in odlomkov opek oz. tegul (do $0,22 \times 0,15 \times 0,03$ m), vezanih z apneno malto. Ohranjeni sta samo stranici kanala, izdelani ob stranicah vkopa SE 315D. Lomljenci so postavljeni z bolj pravilno stranico v notranje ravno lice kanala. Ohranjene so do tri vrste kamnov. Dno jarka ni tlakovano (čeprav je vidna ena tegula), pokrov kanala ni ohranjen. Kanal se v blagem loku spušča po pobočju proti jugu, kjer se nadaljuje izven roba izkopnega polja. V kv. 13/A5 je presekala starejši kanal SE 459, ki je potekal pravokotno nanj, zapolnjen s polnilom kanala SE 315A = SE 315C. Kanal je presekan z zidom SE 463. Pod SE 1, po površini poškodovan z oranjem. Izkopana dl. 10,5 m, š. 0,60 m, ohr. v. 0,20 m, n. m. v. 26,16 do 25,53 m (vrh stranic).

SE 315D

Vkop za odvodni kanal SE 315, poteka ob liniji strukture oblika tlorisa linearna, oblika preseka U.

SE 315A = SE 315C

Polnilo kanala SE 315. Polnilo vsebuje rjav glinen melj rahle konsistence, redke vključke kamnov, odlomke opeke in redke najdbe. Izkopana dl. 10,5 m, š. 0,60 m, db. do 0,20 m.

3. gradbena faza

SE 409

Plast rjavega čvrstega peščenega melja. Razprostira se nad stopnicami SE 455 ter nad zasutjem kanala SE 422, z zidkom SE 452 ločena od podobne plasti SE 443A. Plast se razteza severovzhodno od zidu SE 310 na zgornjem dvorišču, v vogalu z višjim delom moderne terase 3; severozahodno od zidu SE 452 oz. nekako že pod njim. Je neko posutje ali nasutje, ki je nastalo pred porušenjem zidu SE 310, saj nanjo padla ruševina SE 439. Prehaja v plast SE 409A, ki je z malim delom prekrila nasutja SE 422A. Dl. 1,40 m, š. 2,05 m, db. do 0,50 m, n. m. v. od 24,06 do 23,11 m (vrh).

Najdbe: novci: **G2921** – Antoninus Pius (Faustina II.), kovan 147–161, **G2921** – Commodus (Divus m. Aurelius), kovan od 180; kovine: nožki, žblji, veliko kovinskih predmetov, keramika: tegule z žigi *Q. Clodi Ambrosi, Terentior*, z odtisom čevlja; EKK – Lonec – Knossos tip 2 (1.–(sred.) 3. st.); 3 × EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); A – amfora z ravnim dnom (jadr.) (sred. 1.–3. stoletje); 2 × A – MRA 3 (1.–3. stoletje); A – vzhodna ned.; lonec 2 × KK2; KK3; 2 × KKD; NK9 (najdbe se združijo z najdbami v plasti SE 409A in zidka SE 452).

Datacija: keramika bolj 2. in 3. stoletje, novci iz sredine in konca 2. stoletja.

SE 409A

Plast rjavega čvrstega peščenega melja kot spodnji del plasti SE 409, z veliko več grobih sestavin opek, keramike in kamnov. Plast se razteza severovzhodno od zidu SE 310 na zgornjem dvorišču, v vogalu z višjim delom moderne terase 3; deloma prekriva nasutja SE 422A. Dokumentirana le v P71. Eno od zasutij ali nasutij v poznejših fazah ali rušenjih.

Najdbe: 2 × tegula *Crispini*, AS – Hayes 32 (3. st., odlomki iste posode še v SE 408A in SE 422A); AS – Hayes 27 ((prva pol.) 3. st.); A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje), A – Dr. 6B – mala, ŠA – Keay 16 (skupaj z odlomki v SE 422A; 3.–5. stoletje), A – MRA 3 (3. st. (1.–4. stoletje)), lonec 2 × KK3, KK18, 2 × pekva KK52; NK61 – gladek lonček.

Datacija: najdbe po AS in MRA3 spadajo v 3. stoletje.

SE 422B

Spodnji del polnila kanala SE 422 med zidom SE 310 in podpornim zidom/škarpo SE 309. Polnilo kanala iz rjavega mehkega peščenega melja enako kot SE 422A z veliko lomljenci peščenjaka različnih velikosti, odlomki opeke, živalskih kosti, toda z veliko večjim deležem keramike kot SE 422A, med katerimi so ohranjene skoraj cele amfore. Spodnje polnilo je izkopano le na nekaterih delih kanala npr. v sondi na jugovzhodnem koncu kanala. Dl. 33,00 m, š. 0,56 m, db. do 0,6 m, n. m. v. 21,31 m (vrh), 20,71 m (dno).

Najdbe: tegula *Crispini*, keramika: KRK – Korintska reliefna čaša (kon. 2.–3. stoletje); A – jadranska ned.; A – ned.; skleda KK43; NK – ned. KK43a, NK.

Datacija: konec 2. ali 3. stoletje.

SE 422A

Polnilo kanala SE 422 med zidom SE 310 in podpornim zidom ali škarpo SE 309. Polnilo je iz rjavega mehkega peščenega melja z veliko lomljenca peščenjaka različnih velikosti (od $0,50 \times 0,30 \times 0,25$ m do $0,10 \times 0,15 \times 0,08$ m), z veliko keramike (največ amfor), opeko, tegulami, imbreksi (zmerno zastopani), veliko živalskih kosti (le v kv. 11/A–B2) ter drobcu malte v zemljenem delu plasti (0,5 %). Polnilo je odstranjeno ročno do globine 0,5 m po celi dolžini, celotno pa le ponekod, npr. v sondi na jugovzhodnem koncu kanala, kjer je v spodnjem delu polnilo SE 422B. Zasutje SE 422A je deloma prekrito z nasutjem SE 409A, ki bi z najdbami dala terminus postquem non za polnilo kanala. Dl. 33,00 m, š. 0,56 m, gl. do 1,11 m, n. m. v. 22,31 m (vrh), 20,71 m (dno).

Najdbe: tegule z žigi *Crispini*, *Q. Clodi Ambrosi*; žebelj, šivanka; keramika: AS – Hayes 32 (odlomki gredo skupaj z najdbami v SE 409A in SE 408A, 3. st.), AS – Hayes 58B (4.–zač. 5. stoletja); EKK – Lonec – Knossos tip 2 (1.–3. stoletje); EKK – vrč s trolistnim ustjem Knossos tip 1 (2.–3. stoletje), O – Loeschke $\times a/b$ (2.–3./4.–5. stoletje); A – poznorodoška (1.–2. stoletje); A – amfora z ravnim dnom – ned. (sred. 1.–3. stoletje); $2 \times A$ – Dr. 6B – mala (1.–4. stoletje), A – Dr. 6B ned.; AA – Dr. 30 (3.–4. stoletje), AA – ned. (3.–5. stoletje), AA – Africana II/Keay 25 (sred. 3.–4. stoletje), ŠA – Keay 16 (3.–5. stoletje); A/NK – amfora ali vrč; lonci KK2; KK10; KK3–5; kozica? KK11; skleda KK50; vrči NK45, NK46, $5 \times$ NKR, $3 \times$ NKD.

Datacija: presek najdb kaže na 3. stoletje.

Cesta do vile

SE 628 = SE 280B

Nasutje za dovoz do skladišča. Rjava (7,5YR 4/2) grobozrnata rahlo sprijeta ruševinska plast, z grobimi sestavinami: veliki grobo obdelani kamni in lomljenci (20 %), veliki od $0,35 \times 0,23 \times 0,10$ m do malih $0,12 \times 0,10$ m, zdrobljene opeke (10 %, $0,16 \times 0,08$ m), drobcu malte (15 %) in oglja (4 %). SE 628 je deloma prekrivala zid SE 270. Spodnji del plasti severovzhodno od vkopa SE 270A je bil iz dveh slojev: iz zgornje ruševinske plasti s kamni in malto ter spodnjega bolj zemljenega sloja temno rjave barve brez grobih sestavin. Ta bi lahko v nekem obdobju predstavljal hodno površino in je plast nastajala več časa kot plast uporabe skozi daljše obdobje. Ohr. dl. ok. 6 m, š. ok. 2,5 m, db. 0,30 m.

SE 627A

Vkop nepravilne ovalne oblike – stojka – jama za lesen steber, vertikalni element pred severozahodnim vhodom skozi steno SE 270 na zunanji strani. Vkop je lahko posledica rušenja ali oranja, kjer je iz zidu odpadel kamen. Oblika preseka U z ostrimi prehodi. Dl. 0,38 m, š. 0,26 m, gl. 0,15 m.

SE 627B

Polnilo stojke SE 627A. Temno rumenkasto rjav glinen melj, drobozrnat, mehke z gruščem (7×4 cm; 7 %). Dl. 0,38 m, š. 0,26 m, db. 0,15 m.

4. gradbena faza

SE 314

Temelj zidu, položen v smeri SV–JZ. Tvori zunanji prizidek gospodarskega poslopja, prostor CC na jugovzhodni strani. Grajen je iz lomljenca peščenjaka različnih velikosti (od $0,40 \times 0,35 \times 0,05$ m do $0,23 \times 0,15 \times 0,08$ m). Naslanja se na zid SE 312 (kv. 13/A4). Proti severovzhodu je nadaljevanje uničeno. Dno zidu se spušča s pobočjem proti jugozahodu. Dokaj dobro grajen, saj so večji kamni s čim bolj pravokotno stranico postavljeni v dve dokaj neravni lici, z nepopolnima ravnimi vrstami. Vmes so nametani manjši kamni in vezani z manjšo količino malte. V višino ohranjene do tri vrste. Ohr. dl. 6,20 m, š. 0,55 m, ohr. v. do 0,4 m, n. m. v. 25,63–25,80 m (vrh).

SE 314B

Plitek vkop za zid SE 314, poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2 in SE 318.

SE 403

Zid s temeljem, položen v smeri SV–JZ. Tvori zunanji prizidek gospodarskega poslopja, prostor CC na severozahodni strani. Grajen je iz lomljenca peščenjaka različnih velikosti (od $0,20 \times 0,30 \times 0,40$ m do $0,10 \times 0,15 \times 0,05$ m), ki niso obdelani. Večji in srednje veliki lomljenci so postavljeni večinoma plosko in z nepravilnimi ali bolj pravilnimi stranicami v dve lici zidu, srednje veliki kamni so postavljeni tudi pokončno in postrani. Lici nista ravni, ni zidano v vrstah. Vmes so manjši kamni ter manjša vsebnost apnene malte. Ohranjene so do tri vrste kamnov. Pravokotno vezan na zid SE 404, vendar neposredna povezava manjka zaradi mlajšega zidu SE 402, ki ga seka. Dno zidu se spušča s pobočjem proti jugozahodu. Zid je poškodovan z oranjem, zaradi česar je nastala plast SE 316. Na dnu SE 403 je bila najdena sulična ost (**G3032**). Proti severovzhodu je nadaljevanje uničeno. Ohr. dl. 2,75 m, š. pribl. 0,70 m, ohr. v. 0,18 m, n. m. v. 25,83–25,43 m (vrh), 25,65 m (dno).

SE 403B

Vkop ali jarek za zid SE 403 = SE 404. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2 in SE 318.

SE 404

Zid s temeljem, položen v smeri SZ–JV. Tvori zunanji prizidek gospodarskega poslopja, prostor CC na jugozahodni strani. Grajen je iz lomljenca peščenjaka različnih velikosti in oblik (od zaobljenih do ploščatih, vel. od $0,05 \times 0,12 \times 0,10$ m). Vezan je bil z zidom SE 403, toda vogal je poškodovan z gradnjo mlajšega zidu SE 402. Zid je poškodovan z oranjem, zaradi česar je nastala SE 316. Večji in srednje veliki lomljenci so postavljeni plosko, nekateri tudi pokončno ali postrani, ter z nepravilnimi ali bolj pravilnimi stranicami v dve skoraj ravni lici zidu. Vmes so

manjši kamni ter manjša vsebnost apnene malte. Ohranjene so do tri vrste kamnov. V vogalu so uporabljeni večji in bolj pravilno grobo obdelani kamni. V nadaljevanju se naslanja na zid SE 314. Ohr. dl. 1,80 m, š. 0,70 m, ohr. v. 0,50 m, n. m. v. 25,51 m (vrh), 24,99 m (dno).

SE 404B

Vkop za zid SE 404 = SE 403. Poteka ob liniji strukture, oblika tlorisa linearna, oblika preseka U z ostrimi prehodi. Seka SE 2 in SE 318.

SE 316

Premešana plast poškodovanega tlakovanja zgornjega dvorišča. Vsebuje nepravilno razsute kamne različnih velikosti in med njimi je zemljena matrica rjave barve, meljasta in rahla. Plast se nahaja poleg SE 463. Plast je podobna SE 370 in je nastala kot posledica poškodovanja plasti SE 418, pri obdelavi polj. Od nje se razlikuje od po temnejši in bolj rahli zemljeni matrici. Pri nastanku plasti so bile poleg SE 418 poškodovane še druge kamnite strukture SE 402, SE 403, SE 441. Vezana na ruševinsko SE 321, le da imata zaradi različne podlage različno sestavo. Razprostira se na zunanjem dvorišču od zidu SE 312 proti severovzhodu, na jugovzhodu do kontrolnega jarka 3, proti severovzhodu se meja plasti, postopoma izgublja v ornici.

Dl. 17,00 m, š. 8,00 m, n. m. v. 25,69 m, 25,01 m.

Najdbe: žebliji, ploščice; keramika: A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); A/NK – amfora ali vrč; lonec KK23; NKD.

Datacija: material 1.–2. stoletje.

SE 370 = SE 386

Premešana plast poškodovanega tlakovanja zgornjega dvorišča. Podobna SE 316. Ruševinska plast iz veliko kamnov, tegul in odlomkov rimske keramike. Zemlja, ki zapolnjuje prostor med kamni, je peščena in rjave barve (podobna SE 321). V kv. 11/C–D4 SE 370 je zemljena matrica bližje plasti SE 408A. Plast je antropogena in zelo poškodovana z vidnimi jarki od oranja; nastala je s premešanjem tlakovanja zunanjega dvorišča SE 418 in poškodovanjem nekaterih kamnitih struktur kot plast SE 316, le da se je pod SE 316 še ohranilo tlakovanje SE 418. To pa je edini ostanek tlakovanja od SE 418 proti severozahodu. Dl. 6,92 m, š. 4,70 m, db. do 0,35 m, n. m. v. od 25,61 do 24,99 m (vrh).

Najdbe: 2 × Tegula *CRISPINI*, utež za statve, zakovice, noži, žebliji, kavljji, novci: **G3079** – Magnentius, kovan 350; **G3078** – Constantinus I, kovan 320; keramika: TSTP – Consp. 3.2–3 Consp 3 (30/40–2. stoletje), ESB2–Hayes 63 (75–120), AS – Hayes 59A (340/350–420); AS – D ned.; EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), 3 × A – Dr. 6B – mala; 2 × A – Dr. 6B ned.; 3 × A – ned.; A – Rich. 527; AA – Africana IIC (sred. 3.–(zač.) 4. st.); AA – Africana IID ali Keay 25A–B (sred. 3.–4. stoletje); AA – Keay 27 (druga pol. 4. stoletja); 2 × AA – Dr. 30 (3.–4. stoletje); AA – ned.; A/NK – amfora ali vrč; SVK1 – melnica (do prva pol. 1. stoletja), lonci NK46; skleda

KK39, KK46B, 2 × KKD; vrč 2 × NKR; 2 × NKD; pokrov KKP. Datacija: redke najdbe iz 2. stoletja, pogostejše iz 3. in 4. stoletja.

SE 441

Krajši zid v smeri V–Z, poteka izven linije rimskih struktur. Grajen iz kamnov različnih velikosti (od 0,15 × 0,10 × 0,05 m do 0,40 × 0,15 × 0,30 m), ohranjenih samo v eni vrsti. Kamni so postavljeni brez veziva. Dl. 1,90 m, š. 0,65 m, ohr. v. do 0,30 m, n. m. v. 25,30 m (vrh), 25,10 m (dno).

SE 441A

Interfacija uničenja suhozidne strukture SE 441.

5. in 6. faza

SE 304

Ruševinska plast na moderni terasi 3 ob skladišču iz kamnov različnih vel. (od $0,45 \times 0,20 \times 0,30$ m do manjših pr. $0,10$ m), tegul in opeke. Zemlja, ki zapolnjuje prostor med kamni, je rjav rahel melj. Nastala je po antropogeni poti iz ruševinskega gradbenega materiala SE 310 in SE 309. Plast SE 304 je podobna SE 303. Razteza se v sektorju 10 in kontrolnem jarku 1, kjer je nad SE 310 in SE 309 ruševinska plast SE 304. V sektorju 9 je označena kot SE 306. Proti notranjosti skladišča prehaja v ruševino SE 423 = SE 438. Skupna izkopana dl. do 45 m, š. do $1,3$ m, db. do $0,40$ m.

SE 306

Ruševinska plast na moderni terasi 3 ob skladišču. Plast je sestavljena iz koncentracije kamnov, rimske opeke in keramike. Peščenjakovi lomljenci (vel. od $0,27 \times 0,17 \times 0,15$ m do $0,55 \times 0,24 \times 0,06$ m) so nepravilno razsuti po geološki osnovi SE 2. Plast je ista kot SE 304 v sektorju 10, kontrolnem jarku 1. Proti severozahodu se konča s koncem škarpe SE 309. Pod nasutjem SE 308, ki predstavljajo isto ruševino, ki pa je bila deloma poškodovana in prekopana pri gradnji škarpe SE 307. Dl. $16,00$ m, š. $1,75$ m, db. do $0,60$ m, n. m. v. $21,56$ m (vrh).

SE 309A

Interfacies destrukcije podpornega zidu SE 309.

SE 401

Ruševinska plast na moderni terasi 3 v prostoru CC. Ruševinska plast iz kamnov različnih velikosti (od $0,20 \times 0,30 \times 0,20$ m do ok. $0,10 \times 0,15 \times 0,05$ m), pri čemer so manjši kamni v večini. Zemlja med njimi je rjav čvrst melj. Plast je verjetno poškodovana z oranjem. Prekrila je zidane strukture SE 404 ter del SE 402. Pod SE 1. Dl. $4,5$ m, š. $2,00$ m, n. m. v. $25,27$ m (vrh), $24,65$ m (dno).

SE 439

Ruševinska plast na severovzhodni strani zidu SE 310. Zemljena matrica meljaste glinje je temno rjave do črne barve ter bele barve zaradi drobnih delcev zdrobljene malte (do 50 %). Kamni različnih velikosti (od $0,10 \times 0,15 \times 0,07$ m do $0,45 \times 0,30 \times 0,25$ m) in različnih oblik (od ploščatih do okroglih, od oglatih do zaobljenih) so se sesuli na severovzhodno stran iz zidu SE 310. Med najdbami je veliko tegul, amfor, kosti in nekaj imbreksov. Prekriva SE 422A. Izkopana dl. $3,60$ m, izkopana š. $0,95$ m, n. m. v. $22,87$ m (vrh), $22,50$ m (dno).

Najdbe: $2 \times$ tegule *Crispini*, koščene igle, keramika: $2 \times$ AS – Hayes 50A (300–360, skupaj s kosom iz SE 350); O – Loeschcke \times c (3.–4./5. stoletje), A – Dr. 6B – mala, AA – Africana IID (4. stoletje), AA – Keay 25.1 (4. stoletje), vrč NK33, NKR, A/NK – amfora ali vrč, $2 \times$ lonček NK62. Datacija: najdbe 4. stoletje (prva pol. 5. stoletja).

Srednji in novi vek

SE 308

Ruševina ali nasutje. Koncentracija kamnov ($0,25 \times 0,15 \times 0,10$ m do $0,05 \times 0,08 \times 0,10$ m) in rimske opeke, ki je nastala v času gradnje suhozida SE 307 in je zapolnil prostor med rimsko škarpo SE 309 in modernim suhozidom SE 307 ter nad rimskim zidom SE 310. Plast je deloma nastala kot močno poškodovana ruševina SE 306, pri gradnji SE 307. Skupaj s SE 306 odgovarjata SE 304 v sondi 10. Dl. $15,00$ m, š. $1,30$ m, db. $0,30$ m.

SE 314A

Interfacija uničenja suhozidne strukture SE 314.

SE 402

Zid s temeljem, usmerjen Z–V (iz smeri rimskih zidov). Zidan iz neobdelanih kamnov, lomljenecv peščenjaka, vezanih z obilo apnene malte. Zidava se razlikuje od zidave okoliških rimskih zidov (npr. SE 404 in SE 403), je veliko slabša, saj so kamni nametani v vkop za zid (SE 402A) in večinoma manjši (vel. $0,05 \times 0,03 \times 0,02$ m; nekaj večjih vel. $0,20 \times 0,10 \times 0,15$ m). Lici zidu ali temelja sta izredno neravni, popolnoma brez vrst. Na zid SE 402 se pod kotom pribl. 45° naslanja zid SE 463. V razdalji $1,70$ m od spoja zidov proti jugu se zid zniža za $0,2$ m. Zid se zopet dvigne na mestu, kjer seka zid SE 404. Dno temelja se v kv. 12/E 4–5 postopno niža s terenom. Ohr. dl. $6,50$ m, š. $0,70$ m, ohr. v. $0,48$ m, n. m. v. od $25,85$ do $25,35$ m (vrh), do $24,87$ m (dno).

SE 402A

Interfacija uničenja zidu SE 402.

SE 402B

Vkop ali jarek za zid SE 402. Oblika tlorisa je linearna, oblika profila U. Seka SE 2, SE 318.

SE 403A

Interfacija uničenja suhozida SE 403.

SE 404A

Interfacija uničenja suhozida SE 404.

SE 427A1

Interfacija uničenja suhozidne strukture SE 427A.

SE 427B1

Interfacija uničenja suhozidne strukture SE 427.

SE 463

Nadaljevanje zidu SE 402 proti severovzhodu. Suhi zid postavljen v smeri SV–JZ, iz neobdelanih kamnov – lomljenecv peščenjaka brez sledi veziva. Kamni so bili nametani v vkop za zid (SE 463B). Večina je bila drobnih kamnov ($0,05 \times 0,03 \times 0,02$ m), nekaj tudi večjih (ok. $0,20 \times 0,10 \times 0,15$ m). Lici zidu ali temelja sta bili izredno neravni, popolnoma brez vrst. Večinoma je bil zid uničen

in brez konteksta. Verjetno je suhi zid povezan z graditvijo teras v mlajših obdobjih. Usmeritev in gradnja odstopata od rimskih struktur. Odnos s SE 402 ni jasen. Dl. 0,60 m, š. 1,50 m, v. 0,38 m, n. m. v. 25,83 m (vrh), 25,55 m (dno).

SE 463B

Vkop za zid SE 463. Oblika tlorisa je linearna, oblika profila U. Seka SE 2, SE 318. Dl. 0,60 m, š. 1,50 m.

Osrednje dvorišče

SE 286A

Odtočni kanal na dvorišču jugozahodno od skladišča, usmerjen SV–JZ. Dno kanala je zgrajeno iz kamnitih plošč peščenjaka (vel. 0,45 × 0,40 × 0,04 m). Stranici sta ozka zidka, široka 0,10–0,20 m in izdelana iz lomljencev peščenjaka (skoraj oglatih oblik, vel. 0,52 × 0,20 × 0,08 m do 0,15 × 0,10 × 0,03 m). Notranje lice kanala je ravno, za stranici uporabljeni kamni so neobdelani. Vmesni prostor med stranicama in stenama vkopa je zatrpan z gruščem (vel. 10 × 10 × 2 cm), brez veziva. Kanal prekrivajo grobo klesane peščenjakove plošče (vel. 0,68 × 0,44 × 0,09 m do 0,56 × 0,20 × 0,08 m). Kanal je linearen in dokaj plitek, globok 0,12–0,20 m, širina kanala med stranicama je 0,30 m. Zapolnjuje ga polnilo SE 286B. V kv. 2/B4 so bili zidovi kanala trdno ohranjeni, v kv. 6/B1 pa so zidovi že poškodovani in slabše ohranjeni. Kanal se spušča proti jugozahodu za 0,90 m (od začetka do konca). Ohr. dl. 11,10 m, š. 0,65 m, v. 0,17–0,30 m, n. m. v. od 17,93 do 16,83 m (vrh).

SE 286B

Polnilo kanala SE 286A. Zasutje svetlo rjavega čvrstega meljastega peska z gruščem (vel. 2 × 2 cm do 3 × 3 cm, 5 %). Brez najdb. Ohr. dl. 11,10 m, š. 0,30 m, db. 0,17–0,30 m.

SE 286C

Vkop ali jarek za odvodni kanal SE 286A. Oblika tlorisa je linearna, oblika profila U. Seka SE 2. Ohr. dl. 11,10 m, š. 0,30 m, v. do 0,30 m.

SE 298A

Odtočni kanal pred skladiščem, na jugozahodni strani gospodarskega poslopja. Linearen kanal je usmerjen SV–JZ. Izdelan je iz kamnitih plošč peščenjaka: plošča pokrova (vel. 0,58 × 0,40 × 0,06 m) prekriva stranice kanala s pokončno postavljenimi kamnitimi ploščami (vel. 0,40 × 0,20 × 0,07 m). Dno ni izkopano. Kanal je verjetno vodil na vrt sredi vile. Zelo poškodovan. Ohr. dl. 1,32 m, š. 0,50 m, v. 0,20 m, n. m. v. 20,15 do 19,90 m (vrh).

SE 298C

Vkop za odtočni kanal SE 298A. Oblika tlorisa je linearna, oblika profila U. Seka SE 2 in SE 271. Ohr. dl. 1,32 m, š. 0,50 m, gl. 0,25 m.

SE 298B

Polnilo kanala SE 298A. Polnilo rjavega drobno zrnatega mehkega meljastega peska vsebuje redke drobne kamne (3 × 5 cm, 1 %); drobce zdrobljene opeke, malte in oglja (po 1 %). Ohr. dl. 1,32 m, š. 0,50 m, db. 0,20 m.

9.3 Terme

Geologija

SE 120

Naravni sediment, koluvij na območju term. Plast pred gradnjo vile. Plast rjavkasto rumene meljaste gline s primesmi drobnega kamenja (vsebnost 5 %) ter redkimi rimskimi najdbami. Na dnu plasti se pojavljajo drobcji prazgodovinske keramike (v SE 120A). Za potrebe stratigrafije je bila po izkopavanjih razdeljena na SE 120A in SE 120B, kar med izkopavanji ni bilo vidno. SE 120A predstavlja naravno koluvijalno plast nad flišno osnovo SE 2, SE 120B pa izravnavo terena pri gradnji vile, pri kateri je bila ta ista plast uporabljena. Pada po pobočju navzdol. N. m. v. od 14,83 do 11,91 m.

SE 120A

Spodnji del plasti SE 120 na območju term. Naravni sediment, koluvij na flišni osnovi SE 2. Rjava plast meljaste ilovice podobna SE 550 = SE 544 = SE 508 = SE 318.

SE 120B

Zgornji del plasti SE 120 na območju term. Rjava zemljena plast, koluvij uporabljen za zasutje notranjosti prostorov in ponekod neposredne zunanosti ob zidovih ali v vkopih za temelje. Podobna SE 217, SE 247.

SE 165

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega flišnatega gruščja z nekaj večjimi in manjšimi kamni (dva kamna vel. $27 \times 17 \times 7$ cm; manjši vel. $10 \times 5 \times 3$ cm). Oblika plasti v tlorisu je nepravilna, v profilu je U oblike. Zaplata gruščja v plasti SE 120, brez najdb. Dl. 5,08 m, š. 1,62 m, db. do 16 cm.

SE 166

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega in grobega peska z gruščem in kamenjem. Zaplata gruščja v plasti SE 120, brez najdb. Dl. 1,56 m, š. 1,45 m, db. do 10 cm.

SE 167

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega flišnatega gruščja, pomešanega z manjšimi kamni (vel. do $10 \times 7 \times 8$ cm). Oblika v tlorisu je nepravilna. Plast je intaktna. Zaplata gruščja v plasti SE 120. V njej je bila odkrita tudi prazgodovinska keramika. Dl. 1,12 m, š. 0,52 m, db. 5–10 cm.

SE 183

Predrimska plast rumeno-rjave (oker) mehke meljaste gline z drobcji oglja. Koluvij v prostoru 9, med zidom SE 565 in ruševinama SE 172 in SE 552. Podobna SE 120. Plast se nadaljuje pod ruševino SE 552 in SE 172. Del zgornje površine plasti je bila hodna površina (nad njo ruševina). Brez najdb. Dl. 6,07 m, š. 1,75 m, db. vsaj 52 cm, n. m. v. od 14,60 do 14,00 m (vrh).

SE 505

Flišna geološka podlaga. Zgornji del plasti SE 2 na višjem delu prostora 7, ki je bil za nianso temnejše barve in je vseboval nekaj odlomkov opeke. Delno premetana sterilna plast, s katero so nivelirali prostore med zidovi, ali rahlo premešana površina zaradi kasnejšega oranja.

SE 506

Naravni sediment, koluvij v prostoru 7, ki je služil kot hodna površina v fazi 1 in deloma fazi 2. Plast svetlo rjave mehke meljaste gline z drobcji oglja (vsebnost 5 %) in lomljenci peščenjaka (različnih nepravilnih oblik, vel. $8 \times 7 \times 4$ cm; vsebnost 2 %). Plast je po površini poškodovana z oranjem. Db. 0,23 m, n. m. v. od 14,44 do 14,16 m (vrh).

SE 508

Naravni sediment, koluvij. Plast rjave mehke meljaste gline z drobcji oglja in brez grobih sestavin. Razprostira se severovzhodno od zidu SE 510 in vzhodno od zidu SE 565. Na vrhu je plast poškodovana z oranjem. Enaka SE 120. Dl. 5,42 m, š. 6,07 m, izkopana db. vsaj 0,63 m, n. m. v. od 14,70 do 15,33 m (vrh).

SE 509

Naravni sediment. Leča gruščja in kamenja, ki je zapolnila nepravilnosti v podlagi SE 508. Plast svetlo rjavega, rahlo sprijetega drobnega in grobega meljastega peska (30 %) pomešanega z gruščem (40 %, vel. do nekaj centimetrov) in srednje velikimi kamni peščenjaka (30 %; vel. $27 \times 15 \times 7$ cm do $8 \times 8 \times 3$ cm), ki se pojavljajo v večji koncentraciji le v kv. 1/A1 in kv. 1/A2, sporadično pa po celi plasti. Izkopana dl. 5,47 m, izkopana š. 5,85 m, n. m. v. od 14,77 do 15,43 m (vrh).

SE 512

Plast sivo-rjavega mehkega peščenega melja s kamni peščenjaka (različnih vel. in oblik od $0,34 \times 0,18 \times 0,12$ m do $5 \times 8 \times 18$ cm), ki so bolj del fliša, nad katerim se tudi nahajajo. Večinoma je plast brez najdb. Po površini je plast poškodovana z oranjem in rigolanjem. Izkopana dl. 7,65 m, š. do 5,70 m, n. m. v. od 14,00 do 15,20 m (vrh).

SE 515

Naravni sediment, koluvij v prostoru 7, verjetno hodna površina v fazi 1 in 2. Plast svetlo rjave mehke meljaste gline z drobcji oglja (vsebnost 5 %), nekaj lomljenci peščenjaka (različnih nepravilnih oblik, vel. pribl. $10 \times 7 \times 4$ cm; vsebnost 3 %). Plast je po površini poškodovana z oranjem.

SE 518

Naravni sediment, koluvij v prostoru 12. Plast rjavega mehkega meljastega peska brez grobih sestavin in najdb. Podobna po sestavi SE 120. Oblika tlorisa plasti je nepravilno kvadratna z ravnimi robovi. Verjetno je bil naravni sediment zapečaten ob gradnji vile in tlakov nad njim. Presekana s SE 596A in SE 594A. Plast je po površini

poškodovana z oranjem. Izkopana dl. vsaj 4,16 m, izkopana š. 2,72 m, db. ok. 20 cm, n. m. v. od 14,98 do 14,89 m (vrh), od 14,64 do 14,84 m (dno).

SE 522

Zemljena plast v prostoru 5, verjetno tudi v prostoru 4 (dokumentirana kot SE 120). Morda hodna površina v fazi 1 in 2 oz. površina, na kateri so bili postavljeni tlaki. Plast rumeno-rjave mehke meljaste gline z drobci oglja, nekaj večjih lomljencev peščenjaka (oglate oblike, vel. pribl. $0,20 \times 0,15 \times 0,10$ m; 5 %) ter nekaj manjših peščenjakov (zaobljene in oglate oblike, vel. pribl. $5 \times 3 \times 2$ cm, 5 %). Dl. 3,6 m (s prostorom 4–7,7 m), š. 3,18 m, db. ok. 26 cm, n. m. v. 13,87 m (vrh), 13,55 m (dno).

SE 541

Naravni sediment, kolvij v prostoru 13. Plast rjavega mehkega meljastega peska s pogostimi drobci oglja, brez grobih sestavin. Plast je poškodovana po površini z oranjem. Trikotna oblika s pravokotnimi robovi kaže, da je bila zapečatenata z gradnjo poslopja in tlaki nad njo. Enaka ostalim naravnim plastem SE 120 ipd. na tem območju. Dl. 3,07 m, š. 2,05 m, n. m. v. 14,47 m (vrh).

SE 544

Naravni sediment, kolvij v prostoru 6. Plast rjave mehke meljaste gline, brez grobih sestavin in najdb. Na vrhu je plast poškodovana z oranjem. Enaka SE 120.

SE 550

Naravni sediment, kolvij v jugozahodnem delu prostora 7–11. Predrimska plast rjave mehke meljaste gline, z enim zelo preperelim večjim blokom peščenjaka (vel. $0,43 \times 0,35 \times 0,20$ m) na površini. Plast se nahaja severozahodno od apside prostora 4, ruševin SE 172 in SE 552 ter zidu SE 557. V tlorisu je plast težko ločiti od SE 120. SE 550 je naravna plast, uporabljena za izravnavo terena pri gradbenih delih (kot SE 120B). V nekem trenutku je bila zgornja meja plasti SE 550 pod SE 552 verjetno hodna površina. Izkopana dl. vsaj 22,00 m, š. 14,50 m, db. vsaj 0,98 m, n. m. v. od 13,12 do 15,79 m (vrh).

SE 554

Naravni sediment, kolvij v prostoru 8. Zemljena plast rjave mehke meljaste gline. Vsebuje več večjih blokov peščenjaka, ki so po površini močno prepereli (vel. od $0,94 \times 0,43 \times 0,25$ m do $0,24 \times 0,15 \times 0,10$ m), in nekaj manjših oz. srednje velikih kamnov na spodnji meji s SE 2. Plast se nahaja v prostoru med zidovi SE 557, SE 559 in SE 565 – prostor 8. Po površini je plast poškodovana z oranjem. Enaka kot SE 120A in SE 550. Izkopana dl. 5,15 m, izkopana š. 3,65 m, db. 0,20–0,50 m, n. m. v. od 15,33 do 15,10 m (vrh), 14,82 m (dno).

SE 563

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega flišnatega gruščja z nekaj večjimi (vel. $27 \times 17 \times 7$ cm) in manjšimi kamni (vel.

$10 \times 5 \times 3$ cm). Brez najdb. Oblika plasti v tlorisu je nepravilna, v profilu je U oblike. Zaplata gruščja v SE 120. Prehaja v SE 165.

SE 567

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega flišnatega gruščja z nekaj večjimi kamni (vel. do $0,40 \times 0,15 \times 0,10$ m) in manjšimi kamni (vel. $10 \times 7 \times 8$ cm do $20 \times 10 \times 4$ cm). Brez najdb. Izkopana dl. 2,16 m, izkopana š. 1,08 m, n. m. v. od 13,85 do 14,02 m (vrh).

SE 568

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega flišnatega gruščja z nekaj manjšimi kamni. Oblika v profilu je lečasta. Plast je ugotovljena le v profilu P75. Naravni sediment ali antropogena izravnavna valovitega terena. Brez najdb. Izkopana dl. 1,60 m, db. do 0,15 m, n. m. v. 14,06 m (vrh), 13,90 m (dno).

SE 586

Plast svetlo rjavega rahlega drobnega flišnatega gruščja z nekaj večjimi kamni peščenjaka (vel. pribl. $0,32 \times 0,17 \times 0,10$ m). Plast je bila nasuta z izravnavo valovitega terena. Brez najdb. Izkopana dl. 1,14 m, š. 0,48 m, n. m. v. od 13,66 do 13,76 m (vrh).

Rimska vila

1. gradbena faza

Zidovi

SE 104

Zunanji zid termalnega poslopja, poteka v smeri SZ–JV kot jugozahodna stena prostora 1. Grajen je bil iz lomljencev peščenjaka, vezan z malto. Večji kamni (vel. $0,44 \times 0,23 \times 0,08$ m do $0,12 \times 0,15 \times 0,06$ m) so bili s pravokotnimi stranicama postavljeni v dve lici. Vmes so bili nametani manjši oglati kamni (vel. pribl. $10 \times 12 \times 4$ cm). Zunanje lice zidu na jugozahodni strani je bilo ravno, kamni so bili položeni plosko, približno v vrstah z zelo različnimi višinami, ki niso potekale popolnoma od ene do druge strani zidu. Severozahodni vogal zidu je bil zgrajen iz večjih vogalnih kamnov, ki so ga vezali na zid SE 105. Ta vogal je predstavljal jugozahodni vogal termalnega poslopja in celotnega kompleksa. Kamni v jugovzhodnem vogalu niso bili izraziti. Notranje ali severovzhodno lice je bilo veliko manj ravno – kamni so bili z manj pravilnimi stranicami postavljeni v lice plosko in tudi poševno, brez vrst. Dno zidu je bilo različno v notranjosti in zunanosti, kjer je padalo proti severozahodu. Zid je stal na temelju SE 112 in je bil z njim sočasen. Pravokotno nanj sta bila vezana zidova SE 105 in SE 106. Na severozahodnem in jugovzhodnem vogalu je bil na zunanjšini ometan z belim fasadnim ometom SE 117. Na jugozahodni strani je bila nanj naslonjena ruševina SE 110. Po površini je bil uničen s plenjenjem. Dl. 4,90 m, š. zidu 0,60 m, š. temelja 0,90 m, ohr. v. do 0,56 m, n. m. v. 13,62–13,40 m (vrh), 13,17–12,73 m (dno).

SE 105

Zunanji zid termalnega kompleksa, poteka v smeri SV–JZ kot severozahodna stena prostorov 1, 2 in 3 ter jugozahodna stena apsida frigidarija. Grajen je iz lomljencev peščenjaka in grobo obdelanih kamnov, vezan z belo apneno malto. Večji kamni (vel. od $0,30 \times 0,20 \times 0,10$ m do $10 \times 7 \times 5$ cm) so bili s pravokotnimi stranicami postavljeni v dve ravni lici, brez ravnih vrst. Vmes so bili zatrpani manjši kamni, od katerih so bili večji položeni plosko. Ohranjena višina zidu so štiri kamni. Zgrajen na temelju SE 111, s katerim sta sočasna. Na severozahodnem licu je na njem ohranjen omet SE 117. Nanj se pravokotno veže zid SE 104, SE 140 in SE 143 sta nanj naslonjena. V skrajnem severovzhodnem delu je vezan s polkrožnim zidom apsida (SE 146), ki sega do malo manj kot polovice dolžine zidu SE 105. Na notranji strani apsida se nanj naslanjata kamnito polnilo za klopico SE 147 in starejši omet bazena SE 152. V prostoru 2 je zid povezan s kanalom SE 162 = SE 164, ki se pod zidom izlije v zunanost stavbe. Dno zidu se proti severovzhodu dviga, ob apsidi pa se s temeljem močno poglobi. Sam zid je ohranjen le ob prostorih 1 in 2 ter v jugozahodnem vogalu apsida. Po površini je zid

uničen s plenjenjem in oranjem. Ohr. dl. 8,75 m, rek. dl. 15,08 m, š. zidu 0,60–0,70 m, š. temelja 0,75 m, ohr. v. 0,45 m, ohr. v. temelja 1,06 m, n. m. v. od 13,83 do 13,35 m (vrh), od 13,54 do 13,13 m (dno).

SE 106

Zid, poteka v smeri SV–JZ kot jugovzhodna stena prostorov 1 in 2 ter kot severozahodna stena prostorov 4 in 5. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,35 \times 0,23 \times 0,13$ m do $5 \times 4 \times 4$ cm), vezan s fino sivo-belo malto. Večji kamni so plosko s pravokotnimi stranicami postavljeni v dve ravni lici, brez ravnih vrst. Vmes so zelo oglati in nepravilni manjši kamni. Dno zidu se dviga proti severovzhodu. Ohranjena višina v prostoru 5 in 2 je v višini enega kamna (0,12 m), v prostoru 1 in 4 je ohranjena višina štirih kamnov (0,40 m). Stoji na sočasnem temelju SE 129 in starejšem temelju SE 130. Vezan z zidom SE 104, nanj naslonjeni zidovi SE 140, SE 514 in SE 108, se naslanja na zid SE 143. Ohr. dl. 6,45 m, rek. dl. 7,90 m, š. zidu 0,60 m, š. temelja 0,70 m, ohr. v. do 0,40 m, n. m. v. 12,30 m (vrh), 11,71 m (dno).

SE 107

Zidana struktura, zapolnitev pravokotne niše v zidu SE 108. Poteka v smeri SZ–JV. Grajena je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,41 \times 0,26 \times 0,15$ m do $12 \times 6 \times 3$ cm), vezana s sivo fino malto. Struktura je imela vidno le severovzhodno lice, ki ni bilo ravno. V lice so bili postavljeni kamni z nepravilnimi stranicami, plosko in počez vezani z malto. Vmes so bili nametani kamenje in kosi apnene malte z veliko vsebnostjo zdrobljene opeke idr. Jugozahodno lice je bilo zazidano s SE 108, s katerim je bilo povezano. Struktura SE 107 je bila močno poškodovana s plenjenjem in oranjem. Ohr. dl. 1,86 m, š. zidu 0,74–0,80 m, ohr. v. 0,46 m, n. m. v. 11,99 m (vrh), 11,50 m (dno).

SE 108

Zunanji zid termalnega kompleksa je potekal v smeri SZ–JV kot jugovzhodna stena prostora 4 s pravokotno razširitvijo. Grajen je bil iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,52 \times 0,27 \times 0,10$ m do $5 \times 4 \times 4$ cm), vezan s fino sivo malto. Večji kamni so bili postavljeni ob straneh v dve ravni lici, še posebej skrbno na jugozahodni strani – s pravokotnimi stranicam navzven, plosko, brez ravnih vrst. Med lici je nametano manjše kamenje. Severovzhodno lice je bilo izdelano manj skrbno, ker ga je zapolnjevala struktura SE 107. Zob temelja (SE 131) je na severozahodni strani širok 11 cm, na jugozahodni strani pa 6 cm. Temelj SE 131 se veže s temeljem SE 112, s katerim sta verjetno sočasna, na kar kažejo tudi neizraziti vogalni kamni v jugovzhodnem vogalu z zidom SE 104. Na severovzhodni strani poteka nad starejšim temeljem SE 130. Na jugozahodni strani se nanj naslanja zid SE 109. Zid SE 108 je močno uničen z oranjem in plenjenjem predvsem na stiku z zidom SE 560. Odnos s temeljem SE 589 na tem stiku ni jase.

Nanj naslonjen kontrafor SE 599. Ohr. dl. 3,25 m, š. zidu 0,70 m, š. temelja 0,87 m, zob temelja 0,11 m in 0,06 m, ohr. v. 0,60 m, n. m. v. 11,96 m (vrh), 11,21 m (dno).

SE 111

Temelj zidu SE 105, poteka v smeri SV–JZ, grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,41 \times 0,27 \times 0,10$ m do $4 \times 5 \times 3$ cm), vezan z malto. Večji kamni so postavljeni ob straneh s pravokotnimi in nepravilnimi ploskvami v dve neravni lici. Kamni so položeni plosko, poševno in navpično. Manjši kamni so zatrpani vmes, pa tudi med večje kamne ob straneh. Ob apsidi je temelj poglobljen za 0,45 m (na 0,92 m globine od hodne površine); v tem delu je tudi malta drugačna – bolj cementna, s pogostimi vključki drobnega proda (pr. do 4 cm). Drugje je malta bolj fina, siva, z redkimi vključki zdrobljene opeke in peska. Temelj ima zob, njegov nivo se proti severovzhodu dviga. V prostoru 1 je v dolžini 2,40 m zob širok 9–10 cm; nato se dvigne in v dolžini 1,30 m ima zob 10–12 cm. V prostoru 2 ima zob 8 cm do kanala SE 162, od kanala SE 162 naprej pa je nivo višji. Na severovzhodni strani, zunanjščina prostorov 1 in 2, meri zob temelja 8–14 cm; nivo se proti severovzhodu konstantno dviga, prekinjen je le s prehodom kanala SE 162 (dno SE 164). Severovzhodna stran temelja v apsidi ni vidna, jugozahodna stran je ravna. Ohr. dl. 7,95 m, š. temelja 0,75 m, ohr. v. 0,34–0,55 m, n. m. v. 11,96 m (vrh), 11,06 m (dno).

SE 111A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 111. Oblika v tlorisu je linearna z okroglo razširitvijo ob apsidi. Oblika profila je U z ostrimi prehodi. Dno pada proti jugozahodu. Seka SE 120, SE 2; zapolnjen s SE 111, SE 177. Dl. 7,95 m, š. 0,75 m, v. 0,40 m, n. m. v. 11,96 m (vrh), 11,06 m (dno).

SE 112

Temelj zidu SE 104, poteka v smeri SZ–JV. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $28 \times 23 \times 8$ cm do $10 \times 7 \times 4$ cm). Na notranji strani (v prostoru 1) je lice temelja iz zelo nepravilnih stranic kamnov, ki so postavljeni plosko, postrani in navpično; lice je neravno. Na zunanji strani objekta je jugozahodno lice grajeno iz pravih stranic kvadrov, vsaj v zgornjem delu je dokaj ravno in brez vrst. Od jugovzhodnega vogala, kjer se veže na temelj SE 129 in temelj zidu SE 107 oz. SE 108, absolutni nivo temelja pada (vrh 13,137 m n. m. v.). Od vogala je v dolžini 2,22 m zob temelja 9–13 cm in višina temelja pribl. 0,77 m. Nato se spusti (za približno 0,20 m) na n. m. v. 12,96 m, v dolžini 0,54 m in z zobom širokim 5–10 cm. Nato se spet spusti za 0,15 m na n. m. v. 12,81 m, v dolžini 1,60 m, z zobom širine 6–10 cm. Na koncu se ob spodnjem vogalnem kamnu spusti še za 8 cm na n. m. v. 12,73 m, z zobom širine 3–7 cm. Ohr. dl. 4,35 m, š. zidu 0,90 m, š. temelja 0,90 m, zob temelja 8–29 cm, ohr.

v. 0,27–0,77 m, ohr. v. temelja 13,17 do 12,73 m, n. m. v. od 13,17 do 12,73 m (vrh), 12,35 m (dno).

SE 112A

Vkop ali jarek za temelj SE 112. Oblika v tlorisu je linearna. Oblika v profilu je U z ostrim prehodom v ravno in navpično steno ter oster prehod v ravno dno. Vkop je težko viden zaradi uporabe istega materiala pri nasutju. Dl. 4,35 m, š. 0,90 m, v. do 0,50 m, n. m. v. od 13,17 do 12,73 m (vrh), 12,35 m (dno).

SE 117

Fasadni omet bele barve na zunanjih zidovih termalnega kompleksa. Ohranjen na severozahodni strani zidu SE 105 ob jugozahodnem vogalu stavbe, nad zobom temelja SE 112 in tlakom SE 116, zazidan z zidom SE 113 in kanalom SE 114; na jugozahodni strani zidu SE 104 in SE 107 ter na severozahodni strani zidu SE 108 ob vogalu med prostoroma 1 in 4, kjer je zazidan s kontraforjem SE 109 in sega do zoba temelja SE 112 (zidu SE 104) ter zoba zidu SE 108. Kamni kontraforja so tako nametani, da so omet prebili. Db. 2 cm.

SE 129

Temelj zidu SE 106, poteka v smeri SV–JZ. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,37 \times 0,44 \times 0,13$ m do $0,12 \times 0,06 \times 0,03$ m), vezan s sivo-belo fino malto. Večji kamni so postavljeni z nepravilnimi stranicami v dve lici. Lice ni ravno, je rahlo valovito, brez ravnih vrst. Med večjimi kamni so manjši kamni. Višina temelja je različna: na meji med prostoroma 2 in 5 je 0,35 do 0,30 m; na meji med prostoroma 1 in 4 pa je nivo zoba nižji (n. m. v. 13,44 m). V prostoru 4 je postavljen nad starejši temelj SE 130, vendar le z eno linijo kamnov – višina 0,13 do 0,15 m; v prostoru 1 pa v višini treh do štirih kamnov – višina okoli 0,42 m. Temelj je viden na jugovzhodni strani, širine 10 cm. Ohranjen je v celoti. Ohr. dl. 7,90 m, š. temelja 0,70 m, ohr. v. 0,30–0,35 m; okoli 0,42 m, n. m. v. 13,34 m (vrh), 12,87 m (dno).

SE 130

Starejši temelj pod temeljem SE 129 ter zidovoma SE 106 in SE 107. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik in vel. od $0,38 \times 0,14 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,05$ m), vezanih z obilo apnene malte (bela z veliko vsebnostjo drobnih prodnikov pr. do 3 cm). Večji kamni so postavljeni zelo nepravilno ob straneh, brez vrst in z različnimi nepravilnimi stranicami navzven. Kamni ležijo zelo nepravilno. Ohranjena višina je do treh kamnov. Viden je le en del, ostalo prekrivajo SE 129, SE 107 in SE 108. V prostoru 5 se nadaljuje kot SE 593 (v isti liniji). Odnos do temelja SE 589 ni jasen zaradi močnih uničenj in nejasne gradnje v tem delu. Uničen je z gradnjo kasnejše faze. Ohr. dl. 2,08 m in 0,48 m, izkopana š. zidu 0,55 m, ohr. v. 0,30–0,45 m, n. m. v. 13,39 m (vrh), 12,87 m (dno).

SE 131

Jugozahodni temelj zidu SE 108. Slabo ohranjen. Zob temelja je širok do 0,25 m. Ohr. dl. 4,05 m, š. 0,25 m, ohr. v. 0,08 m, n. m. v. 12,83 m (vrh).

SE 139

Temelj zidu, usmerjen SV–JZ. Tvori prostor 3 na jugovzhodni strani in prostor 6 na severozahodni strani. Slabo ohranjen, grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik, vel. od $0,32 \times 0,23 \times 0,15$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,05$ m), vezanih z obilo apnene malte (nizka vsebnost malte – zgolj 2 %). Malta je umazano bele barve s pogostimi drobnimi prodniki pr. do 2 cm. Kamni so postavljeni z zelo nepravilnimi stranicami v dve lici. Lici nista ravni in brez vrst. Ohranjen je v višino enega do treh kamnov. Po površini je uničen s plenjenjem in oranjem. Ohr. dl. 5,50 m, š. temelja 0,70 m, ohr. v. 0,20 m, n. m. v. 14,40 m (vrh), 13,97 m (dno).

SE 139A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 139, poteka v smeri SZ–JV. Oblika v tlorisu je podolgovat pravokotnik – enaka poteku temelja SE 139. Oblika v profilu je oster prehod v navpično neravno steno in spet oster prehod v ravno dno. Dl. 5,50 m, š. 0,70 m, n. m. v. 14,40 m (vrh), 13,97 m (dno).

SE 140

Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ. Tvori prostor 1 na severovzhodni strani ter prostor 2 na jugozahodni strani. Zelo slabo ohranjen, le v temelju. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,30 \times 0,32 \times 0,23$ m do $0,10 \times 0,08 \times 0,07$ m), vezanih s fino sivo-belo malto brez vključkov. Večji kamni so postavljeni v dve lici iz pravokotnih stranic kamnov. Lice zidu je ravno, brez ravnih vrst. Med lici so vstavljeni manjši kamni. Zid je ohranjen le v dolžini 1,13 m; v višini enega do dveh kamnov (do 0,24 m). Lice temelja je neravno, iz nepravilnih stranic kamnov in prav tako brez vrst. Temelj je na jugovzhodni strani (v prostoru 1) širši za 7–13 cm. Ohr. dl. 3,70 m, š. zidu 0,58 m, š. temelja 0,80 m, zob temelja 7–13 cm, skupna ohr. v. 0,40 m, n. m. v. 13,82 m (vrh), 13,40 m (dno).

SE 140A

Vkop ali jarek za zid SE 140. Oblika v tlorisu je linearna, oblika preseka U. Vkop ni bil viden.

SE 142

Temelj zidu, poteka v smeri SZ–JV. Tvori prostor 3 na severovzhodni strani in prostor 9 na jugozahodni strani. Slabo ohranjen zid le v temelju, grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,53 \times 0,21 \times 0,15$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,03$ m), vezanih s sivo-belo fino malto brez vključkov. Večji kamni so s skoraj pravokotnimi stranicami postavljeni v dve lici, ki sta dokaj neravni. Vmes so manjši kamni. Ohranjen je le v višini enega kamna. Stik z vogalom med zidovi SE 146 in SE 105 oz. temeljem SE 111 je uničen (na njem ni vidne navezave), verjetno je bil SE 142 nanje

naslonjen. Ohr. dl. 3,30 m, š. temelja pribl. 0,68 m, ohr. v. 0,24 m, n. m. v. 14,47 m (vrh), 14,23 m (dno).

SE 142A

Vkop ali jarek za temelj SE 142. Oblika v tlorisu poteka ob zidu SE 142 – linearno v smeri SZ–JV. Oblika v profilu ima oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno. Vkop je zelo slabo viden. Dl. 3,30 m, š. pribl. 0,68 m, v. 0,16 m.

SE 143

Temelj zidu, usmerjen SV–JZ. Tvori prostora 2 in 5 na severovzhodni strani ter prostora 3 in 6 na jugozahodni strani. Slabo ohranjen le v temelju. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. pribl. $0,55 \times 0,33 \times 0,15$ m do pribl. $0,10 \times 0,07 \times 0,05$ m), vezanih s sivo-belo fino malto brez vključkov. Večji kamni in bloki so postavljeni v dve lici; lice je neravno s pravilnimi in nepravilnimi stranicami kamnov navzven, ki so postavljeni tudi poševno. Je brez poravnanih vrst, ohranjen v višini dveh do treh kamnov. Po površini je uničen s plenjenjem in oranjem. Ob stiku s SE 106 (oz. SE 129) in SE 139 je temelj razširjen na obe strani za 5 do 10 cm. Skupna širina na tem delu je 0,80 m. Gre za ojačitev pri sekanju zidu SE 593 iz starejše gradbene faze. Temelj za zid SE 143 je zidan sočasno z zidom SE 105 = SE 104 = SE 106, naslonjen je na SE 105 in nanj je naslonjen SE 106 (oz. njuna temelja SE 111 in SE 129). Ohr. dl. 4,90 m, š. 0,60–0,80 m, ohr. v. 0,27 m, n. m. v. 14,09 m (vrh), 13,82 m (dno).

SE 143A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 143, poteka v smeri SV–JZ. Oblika v tlorisu je linearna, enaka poteku tlorisa temelja SE 143. Oblika v profilu je U oblike z ostrim prehodom v navpično steno in ostrim prehodom v ravno dno. Dl. 4,90 m, š. 0,60 m, v. 0,28 m, n. m. v. 14,09 m (vrh), 13,82 m (dno).

SE 146

Polkrožni temelj za zid apside prostora 3, tloris je polkrožen v osi SV–JZ. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,25 \times 0,26 \times 0,20$ m do $8 \times 8 \times 4$ cm), vezano z belo apneno malto, ki vsebuje veliko drobnega proda (pr. od 0,4–3 cm) in malo drobcev keramike. Večji kamni so s pravokotnimi stranicami postavljeni v dve lici, predvsem skrbno na zunanji strani, kjer se skoraj čutijo ravne vrste, ki pa ne potekajo po celi dolžini in nimajo niti podobnih višin. Lice zidu je ravno. Mestoma so na zunanjem obodu vzdane rdeče in rumene tegule. Ohranjenih je osem višin kamnov. Med večjimi kamni so zatrpani manjši, oglatih in manj pravilnih oblik. Dno temelja pada proti jugozahodu v treh stopnicah (po 0,20 m). Zunanji obod loka meri 10,10 m. Temelj leži v plasti navožene ilovice SE 120 oz. SE 177. Lok apside se na obeh koncih veže na zid SE 105. V notranjosti apside se na jugozahodni strani na temelj naslanja kamnito polnilo SE 147, nanj

se vežejo tudi marmorne plošče SE 150 ter sočasen omet SE 152. Š. temelja 0,60 m, ohr. v. 1,04 m, n. m. v. 14,08 m (vrh), 13,13 m (dno).

SE 146A

Vkop za temelj apside SE 146. Oblika v tlorisu je polkrožna. Oblika v profilu je U z ostrimi prehodi v ravno steno ter postopnimi prehodi v ravno dno. Dno pada proti jugozahodu. Vkop je intakten. Ne poteka po dnu celotnega temelja, le kjer je bila flišnata osnova višja.

SE 180

Zid – podlaga za apsidalni del prostora 4, poteka v smeri SV–JZ. Predelni zid v prostoru 4, s severozahodne strani zamejuje malo apsidu. Grajen je iz lomljencev peščenjaka različnih oblik in vel. (od 0,20 × 0,20 × 0,10 m do 0,10 × 0,07 × 0,03 m), vezanih s sivo-belo fino malto. Kamni so postavljeni plosko, večji ob straneh z različnimi stranicami postavljenimi v dve lici. Zid je brez vrst. Višina zidu je le en do dva kamna. Zid SE 180 je postavljen na nasutju SE 184 nad temeljem SE 589 in vezan z zidom SE 524. Poteka v isti liniji kot SE 511 (stik ni bil izkopan). Ohr. dl. 2,52 m, izkopana dl. 0,50 m, š. zidu 0,54–0,58 m, ohr. v. 0,10–0,16 m, n. m. v. 13,64–13,59 m (vrh), 13,50–13,44 m (dno).

SE 185

Polnilo vkopa SE 524A za zid SE 524. Zasutje temno rjavega glinenega melja s pogostimi drobcji oglja (10 %), z zmernimi vključki drobnega grobega peska (5 %) in manjšimi kamni (5 %, vel. pribl. 6 × 3 cm). Sestava je zelo podobna SE 549. Polnilo je poškodovano po površini z oranjem in gradnjo škarpe za teraso SE 103. Vkop je komaj zaznaven, le po bolj rahli glinenosti SE 549. V tlorisu je razmejitev zelo težko do ločljiva. Oblika v tlorisu je podolgovat pas v loku. Dl. 3,75 m, š. 1,25 m, db. 35–44 cm, n. m. v. 13,73 m (vrh), 13,29 m (dno).

SE 194

Uničeni zid, linija na meji prostora 10 in 13.

SE 501

Temelj zidu, usmerjen SV–JZ. Tvori prostor 6 na jugovzhodni strani in deloma zapira prostor 7 na severozahodni strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (nepravilnih oblik in vel. od 0,57 × 0,30 × 0,05 m), vezanih z obilo apnene malte. Kamni so postavljeni v dve lici brez poravnanih vrst. Uničen je v dolžini 3,16 m z interfaciesom destrukcije SE 513A in SE 513C, po površini pa je uničen s plenjenjem in oranjem. Uničen je stik s SE 521, ki se verjetno naslanja nanj, in stik s SE 510, na katerega se je verjetno naslanjal SE 501. Ohr. dl. 2,05 in 0,52 m, rek. dl. 5,73 m, š. temelja 0,60 m, ohr. v. do 0,19 m, n. m. v. 14,75 m (vrh), 14,08 m (dno).

SE 501A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 501 je enak širini temelja zidu. V tlorisu je enak poteku temelja s profilom U oblike z ostrimi prehodi. Na delu, kjer je temelj zidu SE 501 uničen, se meja vkopa večinoma pokriva z interfaciesom destrukcije SE 513A, ki ga na tem delu seka in poškoduje (razširitev ob severozahodni zunanji liniji zidu ter razširitev sten vkopa). Dl. 2,05 in 0,52 m, š. 0,60 m, v. do 0,19 cm.

SE 510

Temelj zidu, usmerjen SZ–JV. Tvori prostor 3 na severovzhodni strani ter prostor 6 na severovzhodni strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. 0,52 × 0,18 × 0,10 m, 0,37 × 0,28 × 0,10 m do 7 × 7 × 4 cm), vezan s fino sivo malto. Je brez ravnih vrst, ohranjena višina je od enega do dveh kamnov. Večji kamni so postavljeni ob straneh v dve lici. Proti jugovzhodu je temelj zidu od vogala podaljšan za 0,66 m; zaključek ali nadaljevanje je uničeno. Po površini je poškodovan z oranjem in plenjenjem. Dl. 5,27 m, š. 0,67 m, ohr. v. 0,24 m, n. m. v. 14,50–14,77 m (vrh), 14,18–14,67 m (dno).

SE 510A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 510, poteka v smeri SZ–JV. V tlorisu oblika je enaka poteku temelja, v profilu oblike U z ostrimi prehodi: oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno vkopa. Dl. 5,27 m, š. 0,67 m, v. 0,24 m.

SE 511

Temelj zidu, poteka v smeri SV–JZ. Tvori prostor 5 na jugovzhodni strani in prostor s severozahodne strani. Z zidom SE 143 sta vezana. Temelj je grajen je iz lomljencev peščenjaka (vel. od 0,44 × 0,23 × 0,18 m do 10 × 3 × 4 cm, zelo različnih oglatih oblik), vezanih s fino sivo malto. Večji kamni so z dokaj pravokotnimi stranicami postavljeni v dve lici brez vrst. Ohranjene so dve do štiri vrste kamnov (odvisno od višine samih kamnov). Lice zidu je rahlo valovito, med lica zidu so zatrpani manjši kamni. Ohr. dl. 4,45 m, š. 0,51–0,60 m, ohr. v. 0,34 m, n. m. v. od 14,26 do 13,96 m (vrh), 13,64 m (dno).

SE 511A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 511. Poteka v smeri SV–JZ. Oblika v tlorisu je enaka poteku temelja–linijska. Oblika profila je U oblike z ostrimi prehodi: oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno. Dl. 4,45 m, š. 0,51–0,60 m, v. 0,34 m.

SE 514

Zid s temeljem, usmerjen SZ–JV. Tvori prostor 5 na jugozahodu in prostor 4 na severovzhodni strani. Zid je grajen je iz klesancev peščenjaka (dokaj pravilno grobo obdelani kvadri, vel. 0,39 × 0,17 × 0,06 m), vezani so z malto. Ohranjeni sta dve vrsti zidu, toda ne po celotni širini. Glede na širino kamnitega praga (SE 540) je bil verjetno širok okoli 0,46 m, ohranjen pa je le severozahodno od

praga SE 540, ob jugozahodnem licu. Temelj je ohranjen v celoti. V prostoru 6 je za 15 cm širši od zidu, v prostoru 5 za 5 do 10 cm. Temelj je sezidan iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,31 \times 0,23 \times 0,08$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,05$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni so postavljeni plosko v dve lici brez vrst. Lice temelja je neravno. Manjši kamni zapolnjujejo prostor med večjimi. Ohr. dl. zidu 1,08 m, dl. temelja 3,74 m, ohr. š. zidu 0,22 m, rek. š. zidu 0,46 m, š. temelja 0,60–0,62 m, v. zidu 0,21 m, ohr. v. temelja 0,30–0,35 m pribl. 13,60 m, n. m. v. zidu od 14,07 do 13,99 m (vrh), n. m. v. temelja 13,89 do 13,95 m (vrh), 13,60 m (dno).

SE 514A

Vkop ali jarek za zid oz. temelj SE 514. Poteka v smeri SZ–JV. Oblika tlorisa je podolgovat pas, poteka v širini zidu. Oblika v profilu ima oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno (oblika U). Dl. 3,74 m, š. 0,60–0,62 m, v. do 0,36 m.

SE 521

Zid oz. temelj, v smeri SZ–JV. Tvori prostor 7 in 11 s severovzhodne strani in prostor 14 s jugozahodne strani. Zid je popolnoma uničen, ostala sta le dva lomljenca peščenjaka. Njegov potek lahko sledimo le glede na vkop oz. odtis zidu, ki je ostal po plenjenju kamnov (SE 513C). Kanal SE 503 je bil speljan skozi zid SE 521. Odnos do zidov SE 501 in SE 502 ni jasen. Z zidom SE 502 sta verjetno sočasna, lahko pa je mlajši od SE 501, saj je bil verjetno nanj naslonjen. Ohr. dl. 0,28 m, rek. š. 0,30 m, n. m. v. 13,70 m (vrh).

SE 521A

Vkop ali jarek za temelj SE 521. Ni ohranjen, slutimo ga po poteku SE 513C. Oblika tlorisa je podolgovata.

SE 524

Zid s temeljem za apsido prostora 4. Zamejuje prostor 7 s severozahodne strani in prostor 4 z jugovzhodne strani. Zid in temelj potekata polkrožno v osi SV–JZ. Zid je grajen je iz lomljenecv peščenjaka različnih velikosti, vezanih s fino belo-sivo malto. Večji kamni (pribl. $0,28 \times 0,18 \times 0,10$ m) so plosko postavljeni v dve lici s pravokotnimi stranicami navzven; manjši zapolnjujejo notranjost skupaj z opekami enake vel. (od $0,12 \times 0,12 \times 0,05$ m do $0,05 \times 0,04 \times 0,03$ m). Zid je ohranjen le v eni vrsti. Temelj je grajen je iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,60 \times 0,30 \times 0,17$ m do $0,05 \times 0,07 \times 0,08$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni so v temelju postavljeni v dve lici brez pravih ravnih vrst. Lice ni ravno ali navpično. Zid in temelj sta poškodovana z zidavo škarpe SE 103, oranjem in plenjenjem. V severozahodnem vogalu je vezan na prečni zid apside SE 180, naslonjen na zid SE 560 in postavljen nad starejši temelj SE 589, med katerima je nasutje SE 184. V temelju je ohranjenih do pet vrst kamnov v višino. Ohr. dl. zidu 1,60 m, ohr. dl. temelja 3,18 m, š. zidu 0,50 m, š.

temelja pribl. 0,65 m, ohr. v. zidu 0,15 m, ohr. v. temelja 0,35–0,40 m, n. m. v. 13,73 m (vrh), 13,24 m (dno).

SE 524A

Vkop za temelj zidu SE 524. Vkop je ugotovljen le (v profilu P 100) v prostoru 7. Oblika tlorisa je polkrožen pas; oblika profila je U z ostrim prehodom v poševno steno in postopnim prehodom v konkavno dno. Vrhnji del vkopa je uničen z oranjem. Dl. krožnega izseka 3,75 m, š. 1,25 m, v. 0,35–0,44 m.

SE 533

Zid, položen v smeri SZ–JV, jugozahodni zid prostora 10. Grajen je iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,46 \times 0,18 \times 0,12$ m do $18 \times 10 \times 7$ cm), brez veziva. Večji kamni so s pravokotnimi stranicami postavljeni plosko v eno, notranje lice. Lice zidu je ravno in brez vrst. Ohranjenih je pet do šest vrst kamnov v višino. Manjši kamni in nekaj opek (vel. $10 \times 7 \times 3$ cm) so vstavljeni med lice zidu in vkop za zid SE 533A oz. fliš SE 2. Dl. 2,22 m, š. 0,35 m, ohr. v. do 0,50 m, n. m. v. 14,36 m (vrh).

SE 533A = SE 594A

Vkop za zid SE 533 in SE 594 – skupen vkop za prostor 10. Oblika tlorisa je pravokotna. Oblika profila ima oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno. Seka SE 2, SE 541, SE 533. Dl. 3,21 m, š. 2,58 m, gl. vsaj 0,50 m.

SE 557

Zid s temeljem, poteka v smeri SV–JZ. Tvori prostora 8 in 9 ter poslopije na severozahodni strani. Zamejuje nadstrešek – prostor 15 na jugovzhodni strani. Grajen je iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,39 \times 0,22 \times 0,10$ m do $0,08 \times 0,11 \times 0,06$ m) vezanih s fino sivo-belo malto. Večji kamni so postavljeni plosko ob straneh v dve lici brez ravnih vrst. V višino so ohranjene dve do tri vrste. Nadaljuje se proti severovzhodu v profil izkopa. Ob prostoru 9 se nadaljuje od linije zidu SE 559 proti jugozahodu le za 0,62 m, kjer je nato verjetno uničen. Poteka ob zidu SE 582. Nagnjen je proti severozahodu, kamor se je zrušil. Po površini je uničen s plenjenjem in oranjem. Izkopana dl. 5,35 m, š. pribl. 0,65 m, ohr. v. 0,21 m, n. m. v. od 15,33 do 14,96 m (vrh), od 15,08 do 14,58 m (dno).

SE 557A

Vkop ali jarek za zid SE 557. V tlorisu je oblikovan v podolgovat pas, enak zidu SE 557, oblika profila U z ostrimi prehodi: oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno. Vkop je deloma uničen s padcem zidu SE 557 proti severozahodu ter z oranjem in plenjenjem proti zahodu. Vkopan v SE 2 in SE 554, 550. Dl. 5,35 m, š. 0,65 m, v. 21 cm.

SE 559

Zid s temeljem, poteka v smeri SZ–JV. Tvori prostor 8 na jugozahodni strani in prostor 9 na severovzhodni strani. Grajen je iz lomljenecv peščenjaka (večji so kvadroidne

oblike, vel. od $0,50 \times 0,24 \times 0,12$ m do $0,18 \times 0,13 \times 0,10$ m), brez veziva. Kamni so postavljeni v dve lici, s pravokotno stranico navzven. Za razliko od drugih zidov tu manjši kamni ne zapolnjujejo vmesnega prostora. Ohranjena je le ena vrsta kamnov, katera rahlo visi proti jugozahodu, kamor se je zid zrušil. Zid je zelo poškodovan z oranjem in verjetno plenjenjem v dolžini 0,60 m in 0,82 m. Uničen je tudi stik z zidovima SE 565 in SE 582. Verjetno naslonjen na SE 557 in SE 582. Ohr. dl. 2,98 m, rek. dl. 4,05 m, š. 0,40–0,45 m, ohr. v. 0,20 m, n. m. v. od 15,19 do 15,01 m (vrh), od 14,98 do 14,87 m (dno).

SE 559A

Vkop ali jarek za zid SE 559, poteka v smeri SZ–JV. Oblika v tlorisu je enaka poteku zida SE 559. Oblika v profilu U: oster prehod v ravno/navpično steno in oster prehod v ravno dno. Dl. 2,98 m, š. 0,40–0,45 m, v. 0,20 m.

SE 560

Zunanji zid kompleksa, poteka v smeri SZ–JV. Tvori jugozahodno steno prostora 7, nadaljuje se v profil proti jugovzhodu. Grajen je iz lomljencev in grobo obdelanih kamnov peščenjaka, vezanih s fino sivo malto. Kamni (različnih oblik – bolj kvadroidni, vel. od $0,50 \times 0,30 \times 0,12$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,04$ cm) so postavljeni plosko in s pravokotnimi stranicami kamnov navzven v dve lici, ki sta dokaj ravni in brez vrst. Ohranjene so tri do štiri vrste kamnov. Zid je bil povezan s kanalom SE 542, saj je v njem ohranjeno nadaljevanje le-tega. Zgrajen nad nasutjem SE 549 in starejšim temeljem SE 589. Stik z zidom SE 108 močno uničen z oranjem in plenjenjem, stik s SE 524 se povezan. Nanj naslonjen kontrafor SE 599. Izkopana dl. 4,08 m, š. 0,67 m, v. 0,35 m, n. m. v. 13,73–13,66 m (vrh), 13,31–13,48 m (dno).

SE 560A

Vkopa za zid SE 560, ki sicer ni bil viden. Oblika tlorisa linearna.

SE 565

Temelj zidu, poteka v smeri SV–JZ. Tvori prostora 8 in 9 z jugovzhodne strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik, predvsem srednje velikosti od $0,33 \times 0,20 \times 0,12$ m do $0,05 \times 0,04 \times 0,03$ m), vezanih z obilo apnene malte (bela apnena s prodniki pr. do 3 cm). Kamni so postavljeni večinoma plosko v vkop za temelj, brez vrst. Kamni ob straneh ne izstopajo po velikosti. Lica temelja so neravna z nepravilnimi stranicami kamnov. Temelj je ohranjen v višini do dveh vrst kamnov ali višin. Od stika z zidom SE 559 (s katerim je vezan) se nadaljuje proti jugozahodu ob prostoru 8 še za 0,57 m. Tudi ob prostoru 9 zid ni bil ohranjen po celotni dolžini (uničen v dolžini 2,90 m). Naslonjen na zid SE 510. Izkopana dl. 7,25 m, š. 0,68–0,74 m, ohr. v. do 15 cm, n. m. v. od 15,25 do 14,39 m (vrh), od 15,12 do 14,22 m (dno).

SE 565A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 565, poteka v smeri SV–JZ. Oblika tlorisa je podolgovata – enaka tlorisu temelja zidu SE 565. Oblika profila ima oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno. Izkopana dl. 7,25 m, š. 0,68–0,74 m, ohr. v. do 15 cm.

SE 581

Struktura. Kamnita zapolnitev za zidom SE 595, prostor v vkopu za zidom je zapolnjen z lomljenci peščenjaka (različnih oblik, vel. $0,32 \times 0,22 \times 7$ cm do $10 \times 7 \times 4$ cm), ki so postavljeni večinoma plosko, a brez reda. Prostor med kamenjem zapolnjuje sivo-rjav glinen melj z drobcji oglja in malte (podoben SE 543). Dl. 0,58 m, š. 0,78 m.

SE 582

Zid s temeljem, usmerjen SV–JZ. Tvori prostor 9 s severozahodne strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik, vel. od $0,32 \times 0,26 \times 0,12$ m do $0,10 \times 0,04 \times 0,03$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni so postavljeni v dve lici s pravokotnimi stranicami navzven in plosko, vmes so zatrpni manjši kamni. Ohranjen je v višino do ene vrste kamna. Zid SE 582 poteka ob zidu SE 557. Stik z zidom SE 559 je uničen, kakor nadaljevanje proti jugozahodu, kjer je v liniji z zidom SE 105. Ohr. dl. 0,98 m, rek. dl. (do zidu SE 105) pribl. 6 m, š. 0,55 m, ohr. v. do 0,16 m, n. m. v. 14,91–14,77 m (vrh), 14,75–14,61 m (dno).

SE 582A

Vkop ali jarek za zid SE 582, poteka v smeri SV–JZ. Oblika v tlorisu je podolgovat pas, po poteku zidu SE 582. Profil U oblike z ostrimi prehodi, seka SE 2, SE 554, SE 183. Ohr. dl. 0,98 m, š. 0,55 m, ohr. v. do 0,6 m.

SE 589

Temelj zidov SE 107, SE 108 in SE 560, morda ostanek starejšega zidu, usmerjen SZ–JV. Grajen je iz večjih lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,34 \times 0,35 \times 0,18$ m do $10 \times 7 \times 4$ cm), ki so večinoma postavljeni plosko z nepravilnimi stranicami v lice, ki ni ravno in je brez vrst. Vezan je z belo malto z drobnimi prodniki. Rob temelja gleda za 0,48 m izpod zidu SE 107/SE 108 proti severovzhodu (prostor 4), za 0,35 do 0,27 m izpod zidu SE 560 proti severovzhodu (prostor 7) ter za 5 cm izpod zidu SE 560 proti jugozahodu. Temelj se nadaljuje v profil proti jugovzhodu. Temelj zidu SE 589 pod zidovi SE 107 in SE 108 ni bil viden, njegova širina SE 589 ni izkopana v celoti. Dl. 2,85 m in 0,90 m in 1,8 m, skupna dl. izkopa 5,55 m, ohr. v. 0,30 m, n. m. v. od 13,31 do 13,48 m (vrh), 13,04 m (dno).

SE 589A

Vkop za temelj zidu SE 589. Oblika v tlorisu je podolgovat pas – enak poteku temelja. Oblika v profilu ima oster prehod v ravno steno in oster prehod v ravno dno. Dl. 5,55 m, v. 4 cm, n. m. v. 13,08 m (vrh), 13,04 m (dno).

SE 593 = SE 130

Temelj zidu, poteka v smeri SV–JZ. Starejši zid na severozahodni strani prostora 5. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oglatih oblik in vel. od $0,40 \times 0,20 \times 0,15$ m do $10 \times 7 \times 4$ cm). Večji kamni so postavljeni v jugovzhodno lice zidu (edino vidno), s stranicami nepravilnih oblik navzven, brez pravilnih ravnih vrst. Manjši kamni so vstavljene vmes. Lice temelja ni ravno. Temelj je vezan z malto. Ohranjena je višina treh do petih kamnov (odvisno od njihove vel.). Ohranjena je le jugovzhodna stran temelja, severozahodna je uničena z gradnjo zidu SE 106 in temelja SE 129 (vkop SE 138A). Izkopana dl. 70 m v prostoru 5, izkopana š. 0,32 m, n. m. v. 13,91–13,63 m (vrh).

SE 593A

Vkop za temelj zidu SE 593. Oblika v tlorisu je podolgovat pas, enaka SE 593. Oblika v profilu ima oster prehod v ravno steno in oster prehod v ravno dno. Seka SE 2 in SE 120, SE 522.

SE 594

Zid, poteka v smeri SZ–J. Tvori prostor 10 na severovzhodni strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,52 \times 0,25 \times 0,14$ m do $10 \times 7 \times 4$ cm) in brez veziva. Večji kamni so položeni plosko v notranje (severozahodno) lice s pravokotnimi stranicami, v bolj ali manj izoblikovane vrste, katerih je ohranjenih od šest do osem v višino. Lice zidu je ravno. Manjši kamni so postavljeni med licem zidu in vkopom SE 594A. Zid je presekan z jamo SE 596, verjetno se je nadaljeval proti jugovzhodu v profil. Izkopana dl. pribl. 2,50 m, š. 0,35–0,40 m, ohr. v. do 0,65 m, n. m. v. od 14,55 do 14,45 m (vrh), 13,90–14,05 m (dno).

SE 594A = SE 533A

Vkop za zidove SE 533 in SE 594 – skupen za prostor 10.

SE 595

Zid, poteka v smeri SV–JZ. Tvori prostor 10 na severozahodni strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oglatih oblik; različnih vel. od $45 \times 32 \times 10$ cm do $18 \times 10 \times 7$ cm), brez veziva. Večji kamni so položeni plosko v notranje (severozahodno) lice s pravokotnimi stranicami, v bolj ali manj izoblikovane vrste, katerih je ohranjenih od dve do pet vrst v višino. Lice zidu je ravno. Notranjost zidu tvori kamnito polnilo ali struktura SE 581 z manjšimi in večjimi kamni. Dl. 2,75 m, š. 0,35–0,42 m, ohr. v. do 0,55 m, n. m. v. 14,55–14,38 m (vrh).

Plasti in strukture po prostorih

Zunanje dvorišče

SE 123

Odtočni kanal, poteka od apsida v loku–najprej proti severozahodu in nato zavije proti zahodu. Stranice so sezidane iz lomljencev peščenjaka (različnih obli in vel. $0,35 \times 0,29 \times 0,10$ m do $0,07 \times 0,04 \times 0,03$ m) in vezane z

malto. Večji in srednji kamni so postavljeni plosko v lice proti notranjosti kanala, manjši kamni pa zapolnjujejo prostor med njimi in med vkopom. Širina stranic je 0,20 do 0,30 m, ohranjena višina je 0,27 do 0,25 m (pri ploščah), prostor med stranicama meri 0,28 do 0,30 m. Odtočni kanal je pokrit z večjimi kamnitimi ploščami iz peščenjaka (vel. pribl. $0,53 \times 0,47 \times 0,05$ m), ki segajo 0,10 m čez obe stranici. Dno je iz tegul SE 125. Kanal je zasut s polnilom SE 124. Po površini je verjetno poškodovan z oranjem. Začetek kanala je ob apsidi uničen z zidavo kanala SE 114. Dl. 11,78 m, š. 0,85 m, v. 0,25 m (notranji rob), n. m. v. 13,81 do 12,66 m (vrh).

SE 123A

Vkop za kanal SE 123 = SE 125. Oblika tlorisa je linearen pas, ki zavija; oblika preseka U z ostrimi prehodi. Vkopano v SE 2, SE 120. Dl. 11,78 m, š. 0,85 m, v. 0,28 m.

SE 125

Dno iz presegajoče položenih tegul kanala SE 123, na eni od tegul je žig RVSONIS. Q. CEL. Tegule so položene plosko z robovi navzgor, tako da prekrivajo za nekaj cm spodnjo tegulo. Robovi tegul niso odstranjeni. Dno pada po pobočju navzdol. Dl. 11,78 m, š. 0,85 m, db. 3 cm (brez robov tegul), n. m. v. od 13,56 do 12,60 (vrh).

SE 161

Krožna kamnita konstrukcija. Pet lomljencev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik in vel. pribl. $0,20 \times 0,20 \times 0,10$ m) je bilo postavljenih v krog z enim manjšim kamnov v sredini (vel. $0,10 \times 0,07 \times 0,08$ m). Med petimi večjimi kamni je zakajlanih še nekaj manjših kamnov (vel. pribl. $0,08 \times 0,07 \times 0,03$ m). Struktura je brez veziva. Vkopa ni. Verjetno kamnita podlaga za (verjetno) lesen steber ali podpornik. Nad SE 120. Pr. zunanji do 0,54 m; pr. notranji do 0,25 m, v. 0,10 m, n. m. v. 12,85 m (vrh), 12,75 m (dno).

Prostor 2

SE 162

Odtočni kanal v prostoru 2, poteka v smeri JV–SZ. Stranici sta zidani iz lomljencev peščenjaka (različnih vel. od $0,30 \times 0,35 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,02$ m), vezanih s sivo-belo fino malto brez vključkov. Večji kamni so s pravokotnimi stranicami postavljeni v vzhodno lice – v notranjost kanala, brez pravilnih ravnih vrst. Manjši kamni so postavljeni med večje in steno vkopa. Širina stranic je 0,28–0,35 m; razmak med stranicama je 0,35–0,37 m; ohranjena višina je do štirih kamnov. Kanal SE 162 = SE 164 se začne v prostoru 2 in poteka skozi temelj SE 111/zid SE 105, kjer rahlo zavije proti jugu in se na zunanji strani izlije. Zapolnjen je s polnilom SE 163. Zdi se, da je bil začetek kanala v nekem trenutku zazidan in zaprt z nekaj kamni, ki so vezani z drugačno malto (bela apnena z večjo vsebnostjo prodnikov). Prekritje ni ohranjeno. Po

površini je kanal poškodovan z oranjem in plenjenjem. Dl. 2,86 m, š. 0,80 m, v. 0,25 m, n. m. v. 13,72 m (vrh), 13,47 m (dno).

SE 162A

Vkop za kanal SE 162. Oblika tlorisa je linearna, oblika preseka U. Vkopano v SE 2, SE 120.

SE 164

Dno odtočnega kanala SE 162 iz rdečkastih tegul. Tegule so postavljene s celimi robniki navzgor, tako da prekrivajo za nekaj cm spodnjo tegulo. Na eni teguli je žig z napisom RVSONIS. Q. CEL. Dno poteka skozi temelj SE 111 – pod zidom SE 105, v notranjost termalnega kompleksa. Zadnja tegula sega za 0,18 m na dvorišče izven temelja SE 111. Kanal je intakten. Dl. 2,86 m, š. 0,80 m, db. 0,03 m, n. m. v. od 13,52 m (vrh), 13,47 m (dno).

SE 177

Zasutje, izravnava prostora 9 po gradnji velike apside in vkopa za apsidno (SE 146A). Plast premešanega rumeno-rjavega mehkega meljastega peska z gostimi belimi vključki. Vsebuje nekaj večjih in srednje velikih kamnov peščenjaka (5 %, različnih oblik in vel. $0,36 \times 0,23 \times 0,14$ m do $0,17 \times 0,08 \times 0,04$ m). Plast je brez najdb, ni izkopana v celoti. Brez najdb. Dl. 9,20 m, š. 3,40 m, db. do 0,45 m, n. m. v. od 14,58 do 13,82 m (vrh), od 14,32 do 13,62 m (dno).

Severozahodno dvorišče

SE 173

Opečnata podlaga za odtok vode s strehe apside. Tri tegule (vel. $0,60 \times 0,48$ m) so postavljene z robovi navzgor in tako, da za nekaj cm prekrivajo spodnjo tegulo. Položene so vzporedno z apsidno v rahlem loku od juga proti severu. Iztek kanala je usmerjen v kanal SE 114 ali SE 123. Dl. 1,10 m, š. 0,60 m, db. 4–6 cm, n. m. v. od 13,79 do 13,68 m (vrh), od 13,73 do 13,62 m (dno).

SE 181

Kamnita struktura, povezana z izlivom kanala 1 (SE 123 = SE 125). Grajena je iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. $0,42 \times 0,23 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,05$ m). Večji kamni so postavljeni v jugozahodno lice, brez veziva. Oblika v tlorisu je nepravilno trapezoidna. Struktura je močno poškodovana s plenjenjem in oranjem. Dl. 1,19 m, š. 0,73–0,96 m, db. 10–20 cm, n. m. v. od 13,03 do 12,89 m (vrh), od 12,90 do 12,75 m (dno).

Prostora 7 in 14

SE 503

Zidani kanal za odtok v prostoru 7. Izdelan v smeri S/SV–JZ; na jugozahodnem koncu rahlo zavija proti jugu, proti domnevni stičišču kanalov ob/v temelju zidu SE 502. Stranici kanala sta zidani iz grobo obdelanih lomljenecv peščenjaka (vel. od $0,26 \times 0,12 \times 0,07$ m do

$0,10 \times 0,10 \times 0,05$ m), iz opek (vel. od $0,25 \times 0,15 \times 0,05$ m do $0,14 \times 0,08 \times 0,03$ m) in kosov tegul, brez veziva. Kamni in opeke so postavljeni plosko s pravokotnimi stranicami proti notranjosti kanala – v vzhodno lice, brez pravilnih ravnih vrst. Ohranjene so dve do tri vrste v višino. Širina stranic je od 0,10 do 0,15 m, najvišja ohranjena višina stranic je 0,20 m. Dno kanala je zidano iz tegul (vel. pribl. $0,57 \times 0,43 \times 0,03$ m), ki so položene z odrezanimi robovi navzdol. Tegule so postavljene ena ob drugi in se ne prekrivajo. Kanal je uničen v dolžini okoli 2,63 m proti severu (vkopa SE 513B, SE 513C), kjer sta uničena odnos do zidu SE 521, pod katerim bi lahko potekal kanal, in začetek kanala. Tega nakazuje nenaden dvig vkopa SE 513B, ki verjetno po večini sovпада z vkopom za kanal SE 503A (vsaj na dnu). Proti jugu je kanal popolnoma uničen z oranjem na dolžini 0,92 m, ponekod pa le do spodnjih tegul. Popolnoma je uničeno prekritje. Kanal pada od severa proti jugu, iztek ni jase: morda preko zidu SE 502 v odtočni kanal SE 542. Verjetneje je, da ga je vkop za temelj zidu in kanala SE 502A presekal, saj ne more biti mlajši od zidu, ker ima dno nižje od ohranjene višine kamnov temelja zidu SE 502 v tem predelu. Ohr. dl. 6,10 m, rek. dl. 8,73 m, š. do 0,50 m, ohr. v. do 0,25 m, n. m. v. od 14,53 do 14,05 m (vrh), 14,29 do 14,02 m (dno).

SE 503A

Vkop ali jarek za odtočni kanal SE 503. Oblika v tlorisu je enaka poteku zunanje mejne površine strukture. Profil ima obliko U z ostrimi prehodi (oster prehod v navpično steno ter oster prehod v ravno dno). Vkop je od severa proti jugu nagnjen. Proti severu je uničen z interfacijem destrukcije SE 513B in SE 513C. Ohr. dl. 6,10 m, rek. dl. 8,73 m, š. 0,50 m.

Prostor 1

SE 115

Podlaga za hodno površino. Nasutje sestavljeno iz večjih in manjših kamnov (40 %, lomljenecv peščenjaka različnih nepravilnih oblik in vel. od $0,29 \times 0,25 \times 0,06$ m do $0,08 \times 0,06 \times 0,04$ m). Večji kamni so v glavnem postavljeni plosko, manjši pa vsepovprek. Vezano z maltnim vezivom (vsebnost 60 %), ki vsebuje velik odstotek drobnega proda (pr. do 3 cm). Konsistenca je zbita, barva je umazano bela do siva. Poškodovano oz. uničena z oranjem. Ohranjena je le pod moderno teraso SE 103 na moderni terasi 1, medtem ko na moderni terasi 0 ni bila ohranjena. Ohr. dl. 3,73 m, ohr. š. 0,40 do 0,70 m, db. 0,10–0,17 m.

Dvorišče

SE 116

Tlak – hodna površina na dvorišču ob zidu SE 105. Nasutje iz večjih in manjših kamnov (lomljenecv peščenjaka različnih nepravilnih oblik in vel. od $0,21 \times 0,20 \times 0,07$ m do $0,10 \times 0,09 \times 0,03$ m). Kamni so večinoma položeni plosko

in vezani z apneno malto bele barve z veliko vsebnostjo zmlate opeke. Nasuto nad zobom zidu SE 105 oz. temelja SE 111. Na vzhodu se navezuje na omet SE 117, na severozahodni strani sega do kanala SE 114. Struktura je presekana in deloma uničena z zidavo kanala SE 114. Dl. 3,60 m, š. do 1,20 m, n. m. v. 13,20 m (vrh).

Apsida – frigidarij

SE 147

Zidana struktura. Kamnito polnilo – temelj za klop na notranji strani bazena, v vzhodnem vogalu apsida prostora 3. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik in vel. od 0,43 × 0,30 × 0,10 m do 0,15 × 0,12 × 0,10 m), vezanih z obilo apnene malte, ki vsebuje veliko drobnih prodnikov (pr. do 3 cm) in malo drobcev opeke. Večji kamni so postavljeni s pravokotnimi stranicami navzven v lica strukture. Manjši kamni so vstavljeni vmes. V tlorisu je izdelava v obliki trikotnega krožnega izseka med zidovoma SE 146 in SE 105. Dl. 1,90 m, š. 0,93 m, n. m. v. 13,96 m (vrh).

SE 149

Ostank marmorne obloge stene, ki je s prvim ometom SE 152 vezana na zid SE 105 oz. temelj SE 111. Ohranjena je le v severovzhodnem vogalu apsida. Z eno poškodovano ploščo je postavljena nad robnik. Prezidana je s SE 148. Ohr. dl. 0,22 m, š. 0,01 m, db. 0,29 m, n. m. v. 14,23 m (vrh), 13,94 m (dno).

SE 150

Robnik iz marmorja pod prvotnim ometom SE 152 in se navezuje na zid apsida SE 146. Viden je le en cel marmorni kos (vel. 0,43 × 0,04 × 0,01 m) in deloma pas v severovzhodnem vogalu apsida. Ohr. dl. 0,43 m, š. 4 cm, db. 1 cm, n. m. v. 13,89 m (vrh), 13,88 m (dno).

SE 151

Ostanki marmornatih talnih plošč, ohranjenih ob robu zidov apsida (SE 146 in SE 105). Nanje je položen omet SE 153, položene pa so na estrih SE 155. Odtisi v estrihu kažejo, da so bile plošče pravokotne oblike in ob robovih apsida zaobljene. Velikost plošč pribl. 0,91 × 0,60 m, čeprav so ohranjene plošče ob profilu manjše. Verjetno število plošč je 12. Db. 1–2 cm, n. m. v. 13,87 m (vrh), 13,86 m (dno).

SE 152

Prvotni omet v apsidi. Omet je grob, belo-rdeče barve s primesmi drobnih zdrobljenih opek (pr. do 1 cm). Ohranjen je do 0,31 m v višino. Leži na marmornatih robnikih pravokotne oblike SE 151 in je vezan na zidova SE 105 in SE 146 na notranji strani polkrožnega prostora. Nanj so naslonjene plošče SE 149. Š. 0,08 m, ohr. v. 0,31 m, n. m. v. 14,23 m (vrh), 13,94 m (dno).

SE 155

Estrih v polkrožnem prostoru, belo-rdeče barve z zelo pogostimi primesmi drobnih keramičnih zrn (pr. do 3 cm). Na površini so vidni odtisi marmornih plošč SE 151. Dl. 4,39 m, š. 2,47 m, n. m. v. 13,86 m (vrh), 13,74 m (dno).

SE 157

Del estriha, belo-rdeče barve s primesmi keramičnih drobcev, pravokotne oblike (0,35 × 0,15 × 0,08 m) s kanalčkom polkrožnega preseka na sredini (pr. 5 cm), ki poteka skozi lok apsida SE 146 in se steka v odtočni kanal 1 (SE 123). Predstavlja odtok bazena. Dl. 0,35 m, š. 0,15 m, v. 0,08 m, pr. 0,05 m, n. m. v. 13,89 m (vrh), 13,65 m (dno).

Prostora 4 in 5

SE 184

Nasutje temno rjavega peščenega melja (50 %) z zatrpanim drobnim in večjim kamenjem (40 %, lomljenci peščenjaka nepravilnih oblik vel. od 0,15 × 0,10 × 0,7 m do pr. 0,02 m) ter z drobci malte (10 %). Nahaja se pod zidom SE 180 in stikom s SE 524, na temelju SE 589 ter naslonjeno na zid SE 560. Zapolnjuje vkop SE 524A in SE 560A. Izkopana dl. 0,90 m, v. do 0,15 m, n. m. v. 13,52 m (vrh), 13,32 m (dno).

SE 540

Prag v zidu SE 514 – med prostoroma 4 in 5. Črna kamnita plošča pravilne oblike (kvader). Vrhnji nivo plošče je enak tlakom v prostoru 4 (SE 523) in prostoru 5 (SE 590). Plošča je poškodovana z oranjem. Vezana na zid z maltnim vezivom. Dl. 0,91 m, š. 0,46 m, db. 26 cm, n. m. v. 14,11 m (vrh), 13,85 m (dno).

SE 590

Zidana struktura iz večjih kamnitih plošč v prostoru 5. Plošče so prežgane v ognju, glede na prag SE 540 so bile velike 0,93 × 0,64 × 0,26 m. Jugozahodna plošča leži na robu temelja zidu SE 514 (v širini 0,11 m) in je s tlakom SE 540 vezana s fino sivo malto. Plošče so postavljene na strukturi iz dveh stranskih zidkov, ki sta grajena iz lomljencev peščenjaka (bolj kvadrov, različnih vel. od 0,44 × 0,20 × 0,05 m do 0,10 × 0,08 × 0,03 m). Kamni so položeni s kvadratnimi stranicami navzven in brez vrst v širini enega kamna. Širina stranic je pribl. 0,21 m, med njima pa je 1,03 m, višina stranic je pribl. 0,15 m. Zidka sta vezana z malto. Plošča morda predstavljajo ostanke tlaka v prostoru 5. Poškodovana z vkopom SE 178 in SE 507A. Postavljena na plast SE 2 in SE 522. Dl. 1,70 m, š. 1,54 m, v. 0,15–26 m, n. m. v. 14,11 m (vrh).

SE 138

Polnilo vkopa oz. interfaciesa destrukcije zidu SE 593. Zasutje temno rjavega mehkega peščenega melja z veliko drobci oglja, malte, keramike (10 %, pr. do 1 cm), kosi opek (3 %, tegule, vel. 0,18 × 0,10 × 0,03 m do 0,03 × 0,03 × 0,03 m) in železa. Polnilo je intaktno, nastalo ob uničenju zidu SE 593 in gradnji SE 106 oz. SE 129.

Deloma je lahko povezana s plastjo SE 507B. Dl. 3,52 m, š. 0,10 do 0,58 m, db. 0,20 m, n. m. v. od 13,77 do 13,72 m (vrh), pribl. 13,54 m (dno).

SE 138A

Interfacies destrukcije zidu SE 593 in vkop za zid SE 106 oz. temelj SE 129. Oblika v tlorisu je nepravilna podolgovata. Oblika v profilu je zelo nepravilna; na severozahodni strani zidu je enaka profilu zidu oz. temelja (oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno); na jugovzhodni strani (v prostoru 5) je vkop, tako v profilu kot tlorisu, zelo nepravilen (iz ravnega dna ostro ali postopno preide v nepravilno in neravno steno ter ostro in postopoma preide v vrh). Ugotovljeno le v prostoru 5. Verjetno vezan tudi na destrukcijo temelja SE 130 v prostoru 4. Dl. 3,52 m, š. 0,40 do 0,58 m, v. 0,35–0,45 m, n. m. v. od 13,85 do 13,77 m (vrh), 13,36 m (dno).

SE 174

Polnilo vkopa SE 138A (destrukcije zidu SE 593). Svetlo rjava do rumena zbita plast flišnatega gruščja in glinenega peska z veliko drobci malte in manjšimi zaobljenimi kamenčki (10 %, vel. 0,07 × 0,04 × 0,02 m do 0,02 × 0,02 m). Polnilo je brez najdb. Dl. 1,88 m, š. 0,32 m, db. ok. 10 cm, n. m. v. 13,86 m (vrh), 13,72 m (dno).

Prostori 7, 10 – prefurnij, 11 in 15

SE 175

Malni estrih v prostoru 10 – plast bele rahlo sprijete malte iz zmletih školjk. Estrih je intakten, ohranjen predvsem v severovzhodnem vogalu prostora 10 pod kamnitimi ploščami SE 176. Dl. 1,80 m, š. 0,40–0,95 m, db. ok. 10 cm, n. m. v. od 14,15 do 13,99 m (vrh), od 14,05 do 13,90 m (dno).

SE 176

Ruševina ali ostanek kamnitega tlaka iz dveh velikih kamnitih plošč (vel. pribl. 0,42 × 0,45 × 0,08 m), obdanih s srednje velikimi lomljenci peščenjaka. Kamniti plošči sta ohranjeni nad malto iz školjčnih lupin SE 175, na katero sta močno vezani. Dl. 0,86 m, š. 0,45 m, db. 8–10 cm, n. m. v. 14,16 m (vrh), od 14,08 do 14,06 m (dno).

SE 182

Nasutje temno rjavega zbitega peščenega melja (80 %) z vključki drobnega peska (10 %, pr. pribl. 0,3 cm) in drobci oglja (7 %). Vsebuje nekaj manjših zelo oglatih in nepravilnih lomljencev peščenjaka (3 %, vel. 0,04 × 0,03 × 0,02 m do 0,07 × 0,04 × 0,02 m). Plast je ugotovljena le med temeljem SE 589 in zidom SE 560, kar kaže na jasno ločnico med njima. Izkopana dl. 0,48 m, izkopana db. do 0,17 m.

SE 516

Izravnava terena za hodno površino 2. faze. Zasutje sivo-rjavega mehkega glinenega melja (85 %) z veliko drobci oglja, drobnega peska, malte, s kamni različnih vel. (10 %)

in z rimskim opečnatim materialom (5 %). Plast je po površini poškodovana z oranjem. Odnosa do SE 549 in do zidu SE 502 sta problematična. Dl. 4,64 m, izkopana š. 1,84 m.

SE 549

Izravnava terena za hodno površino pri gradnji druge faze. Nasutje temno rjave meljaste glinje s pogostimi drobci oglja (10 %). Med grobimi sestavinami so zmerni vključki drobnega in grobega belega peska (5 %) ter manjši kamni (vel. pribl. 0,05 × 0,03 m, 5 %). Plast se nahaja med apsidno in zidom SE 560. Po površini je poškodovana z oranjem in gradnjo škarpe za teraso SE 103. Plast je verjetno sočasna z SE 516 = SE 543. Izkopana dl. 5,93 m, izkopana š. 2,73 m, n. m. v. 13,82 m (vrh).

Najdbe: ITS – Consp. 27 ali 26 (tiberijsko–neronsko obdobje), ITS – Consp. B2.7–8 (klavdijsko–flavijsko obdobje), IKTS – redukcijska kozarec s peskanjem (druga četrtina 1. stoletja–neronsko obdobje), NKP7 – pokrov. Datacija: klavdijsko–flavijsko obdobje.

SE 598

Plast olivno sive do rjave mehke meljaste glinje z lomljenci peščenjaka (vsebnost 5 %, različnih zelo nepravilnih oblik, vel. pribl. 0,22 × 0,18 × 0,06 m). Plast je brez najdb. Plast je izkopana le v kontrolnem jarku (1,50 m × 0,58 m).

SE 193

Kamniti arhitekturni element. Krožna baza za steber. Grobo obdelan kamen v obliki prisekanega stožca, ki je imel na spodnji strani vidne sledove orodja oz. klesanja. Pr. 0,48 m, v. 0,23 m.

2. gradbena faza

Zidovi

SE 109

Zid ali zidana struktura kvadratnega tlorisa – kontrafor. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,32 \times 0,25 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,05$ m), vezan z malto, ki ima veliko vsebnost drobnega proda (pr. do 4 cm). Večji kamni so s pravokotnimi stranicami in plosko skrbno položeni dokaj v ravne vrste (različnih višin) v severozahodno in jugozahodno lice. Obe lici sta ravni. Severovzhodno lice in jugovzhodno lice nista postavljena skrbno, ker sta naslonjena na omet SE 117 ter zidova SE 104 in SE 108. Notranji del strukture zapolnjuje manjše in večje kamenje ter nekaj kosov tegul (vel. pribl. $0,07 \times 0,05 \times 0,02$ m). Dl. 1,30 m, š. 0,98 m, ohr. v. 0,66 m, n. m. v. 11,91 m (vrh), 10,57 m (dno).

SE 113

Zid, poteka v smeri SV-JZ. Zamejuje zahodno dvorišče z jugozahodne strani in južno dvorišče (prostor 17) s severovzhodne strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,56 \times 0,26 \times 0,12$ m do $0,07 \times 0,06 \times 0,03$ m), vezan z malto, ki ima močno vsebnost drobnega proda (pr. do 3 cm). Večji kamni (bolj kvadroidni) so plosko s pravokotnimi stranicami ali z različnimi nepravilnimi stranicami postavljeni v dve lici, brez ravnih vrst. Lici sta dokaj ravni. Zid je ohranjen v višini treh do štirih kamnov. Leži na sočasnem temelju SE 121. Skozi zid poteka kanal SE 114 = SE 119. Ohr. dl. 6,20 m, š. zidu 0,60 m, š. temelja 1,00 m, ohr. v. 0,63 m, n. m. v. 13,42 m (vrh), 12,80 m (dno).

SE 121

Temelj zidu SE 113, poteka v smeri SZ-JV. Grajen je iz lomljencev in grobo obdelanih kamnov peščenjaka, suhozidan. Večji kamni (vel. $0,42 \times 0,38 \times 0,12$ m do $0,20 \times 0,22 \times 0,05$ m) so s približno pravokotnimi stranicami postavljeni v dve lici; vmes so zatrpani manjši kamni (zelo oglati in nepravilnih oblik, vel. od $0,17 \times 0,05 \times 0,02$ m do $0,07 \times 0,08 \times 0,03$ m). Lice temelja je pri dnu dokaj valovito, višje pa je bolj ravno. Kamni so postavljeni večinoma plosko, brez pravih ravnih vrst. Višina temelja je tri do štiri vrste v višino. Zob temelja na jugozahodni strani zidu SE 113 znaša 6–8 cm, na severozahodni strani zidu SE 113 pa 10–20 cm. Temelj SE 121 je sočasen z zidom SE 113 in kanalom SE 114 ter drenažo SE 160 ob njem. Ohr. dl. 13,30 m, š. temelja 1,00 m, ohr. v. 0,52 m, n. m. v. 12,80 m (vrh), 12,23 m (dno).

SE 121A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 121 in drenažo SE 160. Poteka linearno v smeri SZ-JV. Oblika v tlorisu odgovarja širini temelja skupaj z drenažo. Oblika v profilu ima oster prehod v rahlo poševno steno in oster prehod v ravno

dno. Seka kanal SE 114, SE 2 in SE 120. Dl. 13,30 m, š. 1,90 m, v. do 20 cm.

SE 122

Temelj zidu, usmerjen SV-JZ. Tvori prostor 16 na jugovzhodni strani in prostor 17 na severozahodni strani. Suhozidan ali slabo ohranjen zid je grajen iz lomljencev peščenjaka (različnih vel. od $0,36 \times 0,23 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,08 \times 0,05$ m, zelo oglatih oblik). Večji kamni so postavljeni v dve lici z različnimi (tudi nepravilnimi) stranicami, brez ravnih vrst. Vmes so manjši kamni. Ohranjena je višina do štiri vrste. Temelj SE 122 se nadaljuje proti jugozahodu v profil, vezan je z zidom SE 113 oz. temeljem SE 121. Ohr. dl. 2,90 m, š. 0,70 m, ohr. v. 0,40 m, n. m. v. 12,27 m (vrh), 11,79 m (dno).

SE 122A

Vkop ali jarek za zid SE 122. Oblika tlorisa linearna, oblika preseka U. Seka SE 2 in SE 120. Ohr. dl. 2,90 m, š. 0,70 m, ohr. v. 0,40 m.

SE 160

Drenaža ob temelju SE 121. Zapolnjuje jarek SE 121A, izdelana iz večjih kamnov (90 %, lomljencev peščenjaka različnih nepravilnih oblik, vel. od $0,34 \times 0,20 \times 0,12$ m do $0,08 \times 0,07 \times 0,05$ m) z vmesnimi tegulami (cele ali odlomki; vel. pribl. $0,10 \times 0,08 \times 0,05$ m). S severovzhodne strani se naslanja na temelj SE 121. Grajeno sočasno z zidom SE 113 oz. temeljem SE 121. Dl. 6,05 m, š. 0,90 m, n. m. v. 12,73 m (vrh).

SE 525

Drenaža. Polnilo jarka SE 525A, poteka v smeri SV-JZ. Sestavljeno je iz lomljencev peščenjaka (70 %, zelo nepravilnih oglatih oblik in različnih vel. od $0,28 \times 0,15 \times 0,09$ m do $0,07 \times 0,08 \times 0,05$ m), ki so nametani v pravilno podolgovato obliko brez reda, kosov opek (10 %, vel. pribl. $0,10 \times 0,05 \times 0,03$ m) in sive mehke gline (20 %). Polnilo je po površini poškodovano z oranjem in plenjenjem. Nadaljuje se v profil proti severovzhodu. Izkopana dl. 8,10 m, š. 0,63–0,90 m, db. 0,15 m, n. m. v. 15,12 m (vrh).

SE 525A

Jarek v smeri SV-JZ. Oblika v profilu ima oster prehod v poševno steno in postopen prehod v konkavno dno, oblika tlorisa je linearna. Nadaljuje se proti severovzhodu v profil. Dl. 8,10 m, š. 0,63–0,70 m, v. 0,15 m.

SE 599

Zid ali zidana struktura kvadratnega tlorisa – kontrafor. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,48 \times 0,35 \times 0,08$ m do $0,10 \times 0,10 \times 0,03$ m), vezan z malto, ki ima veliko vsebnost drobnega proda (pr. do 3 cm). Večji kamni so s pravokotnimi stranicami ter skrbno plosko položeni v jugozahodno in jugovzhodno lice. Notranji del strukture zapolnjuje manjše in večje kamenje. Jugozahodno lice je uničeno (verjetno s plenjenjem in oranjem na

terasi 0), jugovzhodno lice pa je ohranjeno – lice je ravno, kamni so postavljeni v vrste različnih višin. Nahaja se v vogalu med zidovima SE 108 in SE 560, na katera se naslaja. Ohr. dl. 0,99 m, š. 0,91 m, ohr. v. vsaj 0,75 m, n. m. v. od 13,60 do 13,03 m (vrh).

Plasti in strukture po prostorih

Prostor 16

SE 135

Odočni kanal, poteka v smeri V–Z z rahlim zavojem proti jugozahodu. Stranici kanala sta zidani iz lomljen-cev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik in vel. od $0,42 \times 0,18 \times 0,12$ m do $0,11 \times 0,07 \times 0,07$ m), vezanih z obilo apnene malte. Kamni so postavljeni plosko s skoraj pravokotnimi stranicami v lice brez vrst – v notranjost kanala. Širina stranic je 0,17 m do 0,24 m, razmak med njima je 0,32 m do 0,33 m. Ohranjena višina je do 0,20 m – višina enega do dveh kamnov. Kanal SE 135 je pokrit s kamnito ploščo (vel. $0,55 \times 0,35 \times 0,08$ m). Kanal se nadaljuje v profil proti zahodu, kjer ga verjetno že čez 0,30 m presekal gradnja moderne obcestne škarpe (SE 530A). Zapolnjen je s polnilom SE 136. Dno je iz presegajoče postavljenih tegul SE 137. Kanal je po površini poškodovan z oranjem. Dl. 2,80 m, š. 0,90 m, ohr. v. 0,18–0,20 m, n. m. v. 11,99 m (vrh).

SE 135A

Vkop za kanal SE 135 = SE 137. Oblika tlorisa je linearna, oblika preseka U z ostrimi robovi. Seka SE 2 in SE 120. Dl. 2,80 m, š. 0,90 m, ohr. v. 0,18–0,20 m.

SE 137

Opečnato dno odočnega kanala SE 135. Izdelano iz tegul (vel. $0,61 \times 0,42 \times 4$ cm), ki so postavljene s celimi robovi navzgor, tako da za nekaj cm prekrivajo spodnjo tegulo. Vezane so z malto s stranicami kanala. Na eni od njih je žig *CRISPINI*. Dno pada proti zahodu. Dl. 2,80 m, š. pribl. 0,42 m, db. 4 cm.

Zunanje dvorišče

SE 114

Odočni kanal, poteka v smeri SV–JZ v rahlem loku. Stranice so grajene iz lomljen-cev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,32 \times 0,24 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,07 \times 0,07$ m), večji in pravilnejši so postavljeni s pravokotnimi stranicami v lice – v notranjost kanala. Manjši kamni in kosi opek ter ometa so zatrpni med večje kamne in steno vkopa oz. nasutja. Širina stranic je 0,26 m do 0,37 m, višina je 0,40 m do 0,56 m – do sedem kamnov višine. Razmak med stranicama je 0,26 m do 0,30 m. Stranice so vezane z malto z visoko vsebnostjo prodnikov. Pokrov je izdelan iz kamnitih plošč (vel. do $0,70 \times 0,46 \times 0,09$ m). Na dnu so kamnite plošče (vel. pribl. $0,40 \times 0,20 \times 7$ cm) položene plosko, ena ob drugi. Kanal se začne ob izlivu oz. odtoku v apsidi,

pada proti jugozahodu in rahlo zavija proti vogalu SE 104/SE 105. Kanal SE 114 je povezan s kanalom SE 141. Poteka skozi temelj SE 121 na njegovi jugovzhodni strani ter sega čez temelj in pod zid SE 113. Nadaljevanje na jugozahodni strani ima dno izdelano iz tegul (morda starejši kanal SE 119). Dl. 11,70 m, š. 0,70 m, v. do 0,57 m (notranji rob), n. m. v. 13,53 m (vrh).

SE 114A

Vkop ali jarek za odočni kanal SE 114. Oblika v tlorisu je podolgovat pas. Poteka od severovzhoda proti jugozahodu v loku – od odtoka v apsidi, kjer na hitro zavije iz smeri V–Z proti smeri SV–JZ, nato poteka dokaj ravno ter le rahlo zavija proti jugu – proti vogalu termalnega kompleksa (stik zidov SE 104/SE 105). Oblika v profilu ima oster prehod v poševno steno vkopa in postopen prehod v (verjetno) ravno dno. Dl. 11,70 m, š. 0,70 m, v. do 0,67 m.

SE 119

Opečnato dno kanala SE 114, poteka v smeri SV–JZ. Nahaja se na jugozahodni strani temelja SE 121. Grajeno je iz tegul, ki so postavljene ena ob drugo. Nadaljuje se v profil proti jugozahodu. Morda gre za ostanek starejšega kanala, na katerega je bil nadzidan kanal SE 114. Izkopana dl. 3,04 m, š. pribl. 0,40 m, v. 4 cm.

SE 141

Odočni kanal, usmerjen V–Z. Stranski zidci so grajeni iz lomljen-cev peščenjaka (večji kamni so oglati, nekateri nepravilnih oblik; vel. od $0,60 \times 0,20 \times 0,07$ m do $0,18 \times 0,14 \times 0,10$ m), ki so postavljeni s pravokotnimi stranicami v lice v notranjost kanala. Položeni so plosko brez pravih ravnih vrst. Manjši kamni so položeni med večje in steno vkopa. Širina stranic je 0,30 m do 0,33 m. Razmik med stranicama je 0,26 m na začetku ter 0,23 m pri izlivu. Ohranjena višina je do 0,21 m – do višine dveh ali treh kamnov. Prekritje kanala ni ohranjeno. Dno kanala je sezidano iz kamnitih plošč iz peščenjaka (vel. od $0,42 \times 0,42 \times 0,05$ m do $0,51 \times 0,18 \times 0,05$ m). Vezano z belo apneno malto, ki ima veliko vsebnost drobnega proda (pr. pribl. 1 cm) in nekaj drobcev zdobljene opeke (pr. 1 cm). Kanal SE 141 je vezan na kanal SE 114, v katerega se izteka. Dl. 2,12 m, š. 0,85 m, v. 0,20 m (notranji rob), n. m. v. 13,77 m (vrh), 13,30 m (dno).

SE 141A

Vkop ali jarek za temelj SE 141. Oblika tlorisa je linearna, oblika preseka U z ostrimi robovi. Seka SE 2 in SE 120. Dl. 2,12 m, š. 0,85 m, v. 0,20 m.

SE 546 = SE 168

Struktura, kamnita pot. Poteka v smeri SZ–JV v rahlem loku proti vzhodu oz. od severozahoda proti apsidi ali termalnemu kompleksu, kjer se zoži in zaključí. Proti severu se nadaljuje v profil. Zgrajena je iz večjih in manjših lomljen-cev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,57 \times 0,27 \times 0,15$ m

do 0,10 × 0,07 × 0,05 m). Večji kamni so skrbno položeni na obeh robovih. Ponekod so ohranjeni v dveh, treh vrstah, vmes so postavljeni kamni različnih velikosti brez reda. Prostor med kamni je zapolnjen z rjavim rahlim glinenim meljem (db. 5–10 cm), ki je ponekod pomešan z večjimi količinami oglja (dve lisi vel. 2,10 × 0,70 m; 1,15 × 0,52 m). Kamni so tvorili trdno podlago, na kateri je bila zemljena utrditev. Po površini je poškodovana z oranjem in plenjenjem. Izkopana dl. 10,53 m, š. 2,57 m, db. 0,23 m, n. m. v. od 14,05 do 13,61 m (vrh), od 13,64 do 13,24 m (dno).

Prostor 4

SE 128

Plast temno rjave do črne zbite meljaste glinice z gruščem (3 %, vel. do 0,08 × 0,07 × 0,05 m), žganino (10 %) in rimskimi najdbami. Predstavlja ruševinsko plast prve notranje ureditve termalnega kompleksa oz. podlago za tlak ali hodno površino v tej prvi fazi. Razprostira se po celem prostoru 4, tudi v mali apsidi. Db. 0,17 m, n. m. v. 13,60 m (vrh), 13,43 m (dno).

SE 551

Ruševinska plast, uporabljena kot spodnja podlaga za mozaični tlak v prostoru 4. Razprostira se po celem prostoru 4, vključno z malo apsido. Podlaga je umazano bele barve, rahle konsistence. V njej so kosi tubulov (vel. 10 × 4 cm do 3 × 2 cm; 15 %), drobcji opek in keramike (15 %), kosi belega ometa s štukaturami in malto (60 %) ter manjši kamni (lomljenci peščenjaka različnih oglatih in nepravilnih oblik, vel. pribl. 7 × 5 cm, 10 %). Plast je bila na moderni terasi 0 močno poškodovana in zavedena kot SE 102. Rek. dl. 4,90 m, rek. š. 3,90 m, db. 10–16 cm, n. m. v. 13,74–13,80 m (vrh), do 13,62 m (dno).

SE 519

Plast malte – podlaga za mozaik v prostoru 4 (nucleus). Sloj bele apnene malte (50 %), pomešane z drobcji zdrobljene opeke (50 %, pr. do 3 cm), zbite konsistence. Plast je uničena z zidavo škarpe za teraso 1 (SE 103) in z oranjem na terasi 0. S tem je uničen odnos do zidov SE 107 in SE 108. Izkopana dl. 4,20 m, izkopana š. 0,90–2,30 m, rek. š. 3,90 m, db. 10–15 cm, n. m. v. 14,02 m (vrh), 13,93 m (dno).

SE 520 = SE 585

Spodnja podlaga za mozaik v prostoru 4 (rudus). Sloj manjšega peščenjaka (vel. 10 × 10 × 4 cm) in zdrobljene opeke (vel. 10 × 10 × 4 cm), vezanega z belo apneno malto (50 %). Malta je groba, z zelo pogostimi drobcji zdrobljene opeke (pr. do 3 cm). Kamni so postavljeni pokončno in rahlo poševno. Med njimi je tudi nekaj večjih kamnov (vel. pribl. 0,35 × 0,28 × 0,10 m). Struktura je uničena z zidavo škarpe za teraso 1 (SE 103) in z oranjem na terasi 0, kjer je uničen odnos do zidu SE 107 in SE 108. V južnem delu apsida je oštevilčena kot plast SE 585. Dl. 4,20 m, š.

0,90–1,30 m, db. 12–17 cm, n. m. v. od 13,93–13,88 m (vrh), do 13,74 m (dno).

SE 523

Mozaik iz rdečih opečnatih kock (pribl. vel. od 0,07 × 0,05 × 0,02 m do 0,03 × 0,02 × 0,03 m). Mozaične kocke so plosko ali pokončno vstavljene v maltne podlage. Zgornja ploskev kocke je rahlo romboidna ali trapezoidna. Mozaik je prekrival skoraj cel prostor 4, z izjemo dela apsida. Uničen je z oranjem, ohranjen je le ob notranjosti škarpe za teraso 1 (SE 103). Ohr. dl. 1,00 m in 2,20 m, rek. dl. 4,20 m, ohr. š. 0,97 m, rek. š. 3,90 m, db. 5 cm, n. m. v. 14,05 m (vrh), 14,00 m (dno).

SE 575

Stenski omet iz apnene malte bele barve. Nahaja se v prostoru 4, na jugovzhodni steni apsida, na zidu SE 524 in zazidavi apsida SE 576. Na dnu je ukrivljen proti mozaiku, s katerim je povezan. Uničen je bil z oranjem, plenjenjem in zidavo škarpe SE 103. Ohr. dl. 0,97 m, db. 2 cm, v. 3–5 cm, n. m. v. 14,09 m (vrh), 14,04 m (dno).

SE 576

Zazidava apsida prostora 4. Izdelana iz manjših in srednje velikih lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od 0,38 × 0,24 × 0,10 m do 10 × 5 × 4 cm). Ob straneh so postavljeni večji in srednji kamni, vmes pa manjši in kosi rimskih opek (tegul, imbreksov in tubulov; vel. do 10 × 7 × 3 cm). Vse je vezano z apneno malto, ki ima veliko vsebnost zdrobljene opeke (pr. do 1 cm) in drobnih prodnikov (pr. do 3 cm). Struktura je postavljena na notranji zob temelja zidu SE 524. Oblika v tlorisu je polkrožna. Uničena je z zidavo škarpe za teraso 1 (SE 103) ter oranjem na terasi 0. Dl. 2,43 m, š. 0,63 m, db. 0,21 m, n. m. v. 14,06 m (vrh), 13,80 m (dno).

SE 585

Podlaga za tlak v apsidalnem delu. Podobna ali enaka SE 520. Izkopana dl. 0,96 m, izkopana š. 0,48 m, db. 6–10 cm, n. m. v. od 13,81 m do 13,84 m (vrh), 13,75 m (dno).

Apsida–frigidarij

SE 148

Predelni zid – temelj za klop bazena v apsidi prostora 3. Poteka v smeri JZ–SV z obratom proti severozahodu. Grajen je iz večjih kamnov (vel. 0,58 × 0,35 × 0,13 m in 0,68 × 0,50 × 0,15 m), ki so postavljeni v lice proti notranjosti apsida. Manjši kamni so zatrpani vmes in do zidu SE 105 (vel. od 0,20 × 0,15 × 0,10 m do 0,10 × 0,10 × 0,10 m). Večina kamnov je lomljencev peščenjaka, le med manjšimi je eden iz preperlega tufa. Strukturo veže obilica bele, apnene malte z gosto vsebnostjo zdrobljene rdeče opeke (pr. do 2 cm) in zelo drobnih kamenčkov (pr. do 2 cm). Potek predelnega zida je rekonstruiran po malti, ki je ostala in je različna od starejšega estriha SE 155, na katerega je postavljena. Ohr. dl. 1,36 m, rek. dl. 4,50 m, š. 0,60 m, ohr. v. do 0,13 m, n. m. v. 14,03 m (vrh), 13,90 m (dno).

SE 153

Mlajši omet apside prostora 3. Maltni omet iz bele in rdeče barve s primesmi drobnih keramičnih zrc (zdrobljene opeke, vel. do 2,5 cm). Zamazan nad prvotni omet SE 152 na notranji strani apsidalnega prostora. Mogoče vezan s fazo prezidave SE 148. Dł. 0,10 m, ohr. v. 0,21 m, n. m. v. 14,09 m (vrh), 13,87 m (dno).

SE 154

Pregrada iz ozke marmorne plošče pravokotne oblike (0,46 × 0,05 × 0,02 m), ki leži v estrihu SE 155 znotraj apsidalnega prostora. Izdelana je iz dveh kosov, v tlorise kvadratne oblike in spominja na robnik. Naslonjena na malto pregrade SE 148. Dł. 0,46 m, š. 0,05 m, v. 2 cm, n. m. v. 13,91 m (vrh), 13,89 m (dno).

SE 156

Mlajši estrih v notranjosti apsidalnega dela prostora 3. Izdelan iz belo-rdeče barve s primesmi drobnih keramičnih zrc. V estrihu so vidni odtisi manjših marmornih (?) plošč pravokotne oblike. Vezan je na predelni zid SE 148 in kamnito polnilo (temelj za klop) SE 147. Nahaja se v jugozahodnem vogalu apside ob jugovzhodni strani. Dł. 2,80 m, š. 0,90 m, n. m. v. 13,89 (vrh).

Prostor 5

SE 178

Polnilo vkopa SE 178A. V jamo je nabutano kamenje (50 %, lomljenci peščenjaka različnih vel.; manjši in srednje veliki 0,18 × 0,10 × 0,05 m do 0,10 × 0,08 × 0,05 m; prežgani) in kosi opek (10 %, tegule in imbreksi vel. 0,15 × 0,18 × 0,03 m do 0,07 × 0,04 × 0,03 m). Vmesni prostor zapolnjuje temno rjav mehkejši peščen melj (37 %) z drobcem oglja in malte (3 %) ter pogostimi vključki zelo drobnih kamenčkov (pr. 0,3–1 cm). V polnilo SE 178 je padla tudi večja plošča peščenjaka (vel. 0,62 × 0,68 × 0,07–0,10 m), ki je bila morda del strukture SE 590. Dł. 1,52 m, š. 0,98 m, db. 13–56 cm, n. m. v. 13,92–13,88 m (vrh), 13,65–13,32 m (dno).

SE 178A

Vkop, jama nepravilne ovalne oblike v tlorisu. Oblika v profilu (od severovzhoda proti jugozahodu) ima oster prehod v poševno steno, oster prehod v ravno stopnico, nato spet oster prehod v navpično (oz. celo navznoter poševno) steno in postopen prehod v ravno dno. Vkop se širi proti dnu. Dł. 1,52 m, š. 0,98 m, v. 0,13–56 m, n. m. v. od 13,92 do 13,88 m (vrh), od 13,65 do 13,32 m (dno).

SE 179

Plast oranžne oz. rdeče-rjave ožgane mehke meljaste glin. Plast je brez najdb ter brez grobih sestavin. Dł. 1,48 m, š. 0,30–0,72 m, db. 8–10 cm, n. m. v. 13,83 m (vrh), 13,75 m (dno).

SE 507

Ruševinsko žganinsko posutje v prostoru 5, plast črne do temno rjave meljaste glin, mehke konsistence (60 %) s pogostimi drobcem oglja oz. manjšimi zaplatami oglja, pepela, rdeče ožgane zemlje (30 %). Med grobimi sestavinami so kosi opek (7 %; tegule, imbreksi vel. od 0,18 × 0,12 × 0,03 m do 0,03 × 0,02 × 0,03 m), drobcem kamnitih plošč SE 590 (vel. pribl. 0,03 × 0,03 m do 0,10 × 0,10 m) ter nekaj lomljencev peščenjaka (3 %, različnih vel. 0,20 × 0,10 × 0,05 m do 0,07 × 0,08 × 0,05 m). Na sredini prostora je nekoliko globlja zaplata žganine in pepela (negativ SE 507A, polnilo SE 507B). Plast je poškodovana po površini z oranjem. Pod SE 101. Dł. 3,70 m, š. 3,57 m, db. 10–20 cm, n. m. v. od 14,19 m do 13,90 m (vrh). Najdbe: KTS redukcijska – pozna Angera 3 – Ricci 2/231, z barbotin okrasom in koleščkanjem (druga pol. 1.–prva pol. 2. stoletja), KTS – redukcijska skodelica, A – Dr. 6B – velika, 2 × A – Dr. 6B – mala, A – Dr. 2–4 (severnojadr.), lonec KK14; KKD, pokrov KKP, vrč NK50, kadilnica NK28. Datacija: druga pol. 1.–2. stoletje.

SE 507A

Negativ plitve v sredini prostora 5. Stene se postopoma spuščajo v konkavno dno, oblika tlorisa je ovalna. Dł. 1,50 m, š. 1,12 m, v. 5–10 cm.

SE 507B

Zaplata žganine in pepela na dnu ruševinske plasti SE 507. Zapolnjuje negativ SE 507A. Dł. 1,50 m, š. 1,12 m, v. 5–10 cm, n. m. v. od 13,94 do 13,97 m (vrh), od 13,84 do 13,92 m (dno).

SE 163

Polnilo odtočnega kanala SE 162. Polnilo meljaste glin rjave barve s kamni in tegulami. Po površini je poškodovano z oranjem. Š. 0,35–0,37 m, db. 0,25 m. Najdbe: PS – Consp. 34 (prototiberijsko–(sred.) 2. stoletje), KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem, O – Loeschcke IB/IC (sred. 1.–sred. 3. stoletja), lonec KK23, NK – ned. Datacija: sred. 1.–2. stoletje.

Zunanje dvorišče

SE 118

Polnilo odtočnega kanala SE 114. Polnilo meljaste glin temno rjave barve, zbite konsistence z drobnimi kamenčki, rimskimi najdbami, večjimi količinami opeke in odlomkov stenskega ometa ter s tanjšimi in debelejšimi odlomki okenskega stekla. Dł. 11,70 m, š. 0,26–0,30 m, db. do 0,57 m. Najdbe: omet, veliko stekla, 2 žebļa, ena bronasta ploščica (G3160). Keramika: ITS – Sarius, TSTP – Consp. 39, 3 × TSTP – Consp. 41, 2 × TSTP – Consp. 43, TSTP – Consp. 45, TSTP – Consp. B 3.13 (Consp. 36, 43–45) (vse flavijsko–sred. 2. stoletja); ES B2 – Hayes 74A, 2 × ES B2 – Hayes 75, ES B2 – Hayes 76 (vse flavijsko–120 n. št.), ES B2 – Hayes 77 (prva pol. 2. stoletja), 2 × ES B2 – Hayes 80 in ES B2 – Hayes 60 (80–2. stoletje); KTS–pozna Angera 3 – Ricci 2/231,

neokrašena (kon. 1.–2. stoletje), KTS – oksidacijski kozarec z buncicami (1.–(prva pol.) 2. stoletje), KTS – T1 – oks. vrček z vdolbino (kon. 1.–zač. 2. stoletje); KTS – oksidacijski kozarec (2. stoletje), KTS – pozna redukcijska skodelica s koleščkanjem (2. stoletje); 2 × KTS – redukcijska ned.; KTS – redukcijska skodelica; KTS – redukcijski kozarec; 6 × EKK – vrček a collarino; 2 × EKK – Lonec – Knossos tip 2; EKK – kozica Knossos tip 2; 2 × EKK – kozica/lonec – Knossos tip 2 (sred. 1.–prva pol. 3. stoletja); IKK2 – pekač – orlo bifido; 4 × IKK6 – pokrov (1.–3./4. stoletje); O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja); O – Loeschcke IV, V ali VIII; 2 × O – reliefna – ned.; 2 × O – ned.; 3 × O – Loeschcke I × / × a; 3 × O – Loeschcke × a (kon. 1.–prva pol. 3. stoletja); O – Loeschcke × a/b (2.–3. stoletje), O – Loeschcke × c (3.–4./5. stoletje), O – Loeschcke I × ali ×, A – Dr. 6B – velika; A – Dr. 6B – mala; lonec 2 × KK31, KKD, NK5, NKD, pokrov 3 × KKP. Datacija: veliko materiala iz časa Flavijcev oz. oblike, značilne za čas konca 1. stoletja in prve pol. ali celo konca 2. stoletja, odlomki EKK, IKK in pečatnih oljenk podaljšujejo čas zasovanja polnila še vsaj v 3. stoletje.

SE 124

Polnilo kanala SE 123, nad dnem iz tegul SE 125. Polnilo zbite temno rjave meljaste gline z drobnim kamenjem in rimsko keramiko. Dl. 11,78 m, š. 0,28–0,30 m, db. 0,25–0,27 m. Najdbe: KTS – oksidacijski kozarec.

SE 126

Nasutje severovzhodno od zidu SE 122 in severno od kanala SE 123. Nasutje rumene zbite ilovice z nekaj manjšimi (vel. 0,05 × 0,04 × 0,03 m do 0,07 × 0,10 × 0,05 m) in večjimi kamni (vel. pribl. 0,40 × 0,32 × 0,15 m, različnih oblik, 5 %). V kv. 26/A2 leži na plasti žganine SE 169. Po površini poškodovana z oranjem (na obeh terasah). Dl. 2,15 m, š. 1,70 m, db. 0,30 m, n. m. v. od 13,81 do 12,22 m (vrh), od 13,51 do 12,52 m (dno).

Najdbe: O – Loeschcke VIII (druga pol.1.–sred. 3. stoletja), O – Loeschcke VIIIK (1.–sred. 2. stoletje), PS – Consp. 27 (tiberijsko–neronsko obdobje), 2 × ITS – skodelica Sarius (do sred. 1. stoletja), TSTP – Consp. 34 (klavdijsko–prva pol. 2. stoletja), EKK – pekač s horizontalnim ustjem (sred./kon. 1.–3. stoletje), IKK2 – pekač – orlo bifido (do 3./4. stoletje).

Datacija: druga pol. ali konec 1. stoletja (lahko tudi prva pol. 2. stoletja).

SE 144

Polnilo odtočnega kanala SE 141. Polnilo meljaste gline temno rjave barve, zbite konsistence z drobnimi kamenčki, rimskimi najdbami, večjimi količinami gradbenega materiala (kosi opek in stenskega ometa) ter tanjšimi in debelejšimi odlomki okenskega stekla. Polnilo je po površini poškodovano z oranjem. Dl. 2,12 m, š. 0,26–0,23 m, v. 0,20 m.

Najdbe: stenski omet, okensko steklo.

Datacija: druga pol. ali konec 1. stoletja (lahko tudi prva pol. 2. stoletja).

SE 159

Zasutje na dvorišču zgradbe na severozahodni strani. Plast meljaste gline temno rjave do sive barve, trdnjše konsistence. Pomešana je z drobci žganine, drobnim kamenjem, vsebuje rimske najdbe in prazgodovinsko keramiko. Plast se nahaja pod SE 102 in deloma pod SE 101 med zidom SE 105 in kanalom 1 (SE 123) ter nad drenažo SE 160, naslanja se na zid SE 113, na vzhodu na kanal 4 (SE 114). Po površini poškodovana z oranjem. Celotna površina med kanalom SE 123, zidovi SE 105 in SE 113. Dl. 1,88 m, š. 2,10 m, db. 0,50 m, n. m. v. 13,65 m (vrh), 13,54 m (dno). Najdbe: kosi poslikanega ometa, keramika: PS – Consp. B 1; 2 × TSTP – Consp. 34 (sred. 1.–sred. 2. stoletje); ES B2 – Hayes 74 (zadnja četrt. 1.–prva pol. 2. stoletja), EKK – vrček Knossos tip 2 (kon. 1.–3. stoletje), KTS – Angera 3 ned. (druga pol.1.–2. stoletje); KTS – redukcijska ned.; O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja); A – Dr. 2–4 (severnojadr.), A – Dr. 6A/6B (severnojadr.); A – jadr. ned.; A – ned.; IKK3 – pekač – enostavno ustje; lonci KK1, KK23, KK27, NK1, NK4, skleda NK19, vrč NK38, NKR, NKD. Datacija: druga pol. 1.–(prva pol.) 2. stoletje.

SE 169

Zemljeno nasutje, odkrito le v sondi 7, kv. 26/A2 prečno na škarpo SE 103. Sivo–črna žganinska plast meljaste gline, zbite konsistence in brez najdb. Leži na SE 120 in pod rumeno ilovico SE 126. Izkopana dl. 2,30 m, izkopana š. 1,25 m, db. 0,20 m, n. m. v. 12,95 m (vrh), 12,65 m (dno).

SE 186

Mlajša izravnava terena zunanjega dvorišča. Nasutje temno rjavega mehkega glinenega melja z razdrobljenim rimskim gradbenim materialom (10 %; opeka, malta ...), keramiko (5 %) in nekaj manjšimi in večjimi kamni (5 %). Izkopana dl. 7,30 m, izkopana š. 1,55–2,30 m, db. 0,12–0,28 m, n. m. v. 13,39 m (vrh), od 13,24 do 13,12 m (dno).

Najdbe: ITS – Padana B – ned.; O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja); NK7.

Datacija: 1.–2. stoletje.

SE 556

Ruševinska plast temno rjavega mehkega peščenega melja (65 %) z veliko večjimi kosi in drobci stenskega ometa in malte (20 %), kosi opek in tubulov (10 %, vel. od 10 × 5 × 4 cm do pr. 1 cm), na dnu plasti pa je več srednje velikih kamnov (5 %, lomljenci peščenjaka vel. pribl. 0,25 × 0,13 × 0,10 m). Oblika plasti v tlorisu je podolgovat pas, v profilu pa ima lečasto obliko, pada proti zahodu. Plast je poškodovana z gradnjo škarpe SE 103 in po površini z oranjem. Verjetno gre za izravnavo naravnega terena z ruševinskim materialom neke predhodne faze. Plast je v povezavi s SE 566, SE 569 in SE 570. Plast je izkopana le v jarku ob južnem profilu sektorja 25. Izkopana dl. 8,07 m, izkopana š. do 2,10 m, db. vsaj 0,25 m, n. m. v. 13,40 m (vrh), 13,02 m (dno).

SE 566

Ruševinska plast, sestavljena iz lomljencev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik in različnih vel. od $0,29 \times 0,24 \times 0,05$ m do $0,04 \times 0,03 \times 0,03$ m; 50 %), nekaj drobcev opeke, keramike in stenskega ometa (bele in rdeče barve) – (skupaj 20 %). Vmesni prostor zapolnjuje rjav peščen melj z veliko grobega peska (30 %). Oblika v tlorisu je nepravilna. Plast je poškodovana z oranjem. Plast je v povezavi s SE 569 in SE 570, s SE 570 skupaj tvori ruševinsko plast, uporabljeno za izravnavo terena in verjetno hodno površino. Ohr. dl. 1,47 m, izkopana š. 0,92 m, db. ok. 0,20 m, n. m. v. 13,67 m (vrh), 13,46 m (dno).

SE 569

Ruševinska plast iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik, vel. od $0,21 \times 0,18 \times 0,05$ m do $10 \times 7 \times 4$ cm; 60 %). Prostor med kamni zapolnjuje temno rjav peščen melj. Plast je poškodovana oz. uničena z gradnjo škarpe SE 103 in oranjem. Plast je v povezavi s SE 570, SE 566, SE 556 – mogoče gre za preuporabo ruševine iz neke starejše, faze pri izravnavi terena. Dno ni izkopano. Brez najdb. Izkopana dl. 0,95 m, izkopana š. 0,81 m, n. m. v. 13,25 m (vrh).

SE 570

Ruševinska plast iz lomljencev peščenjaka (različnih nepravilnih oblik in vel. od $0,26 \times 0,15 \times 0,13$ m do $0,05 \times 0,04 \times 0,02$ m; 50 %), kosov in drobcev malte in stenskega ometa (15 %) ter rjavega meljastega peska (30 %) z manjšimi kamenčki ali grobim peskom (pr. do 1 cm), drobci opek in keramike (pr. do 2 cm), (skupaj 5 %). Oblika v tlorisu je nepravilna. Plast je poškodovana z oranjem po površini. Gre za utrditev za hodno površino. S SE 566 tvori ruševinsko plast uporabljeno za izravnavo terena in verjetno hodno površino. Izkopana dl. 1,45 m, izkopana š. 0,67 m, db. do 0,25 m, n. m. v. 13,61 m (vrh), 13,37 m (dno).

Prostora 16 in 17

SE 132

Plast nasutja ali uporabe po celem območju jugozahodno od zidu SE 113 (kv. 26/A–D1). Rjava plast glinenega melja rahle konsistence z drobnim kamenjem in rimskimi najdbami. Leži neposredno nad SE 120. Izkopana v sondi v kv. 26/C–D1 zahodno od kanala SE 119 in v kv. 26/A1 v prostoru 16, kjer bi lahko bila ena od ruševinskih plasti ali nasutij. Dl. 5,30 m, š. 2,25 m, db. 0,20 m, n. m. v. 12,42 m (vrh), 12,22 m (dno).

SE 136

Polnilo rimskega odtočnega kanala SE 135. Zasutje glinenega peska temno rjave barve, zbite konsistence z drobnim kamenjem in rimskimi najdbami. Nadaljuje se v profil proti zahodu, kjer ga verjetno čez 0,30 m preseka moderna obcestna škarpa (SE 530A). Poškodovano po površini z oranjem. Dl. 2,80 m, š. 0,32–0,33 m, db. do 0,20 m.

3. gradbena faza

Plasti in strukture po prostorih

Prostora 7 in 11

SE 502

Temelj zidu, usmerjen SV–JZ. Zamejuje prostor 7 na jugovzhodni strani in prostor 11 na severozahodni strani. Grajen je iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,65 \times 0,30 \times 0,10$ m do $0,10 \times 0,08 \times 0,05$ m), vezanih z obilo apnene malte. Večji kamni so postavljeni s pravokotnimi stranicami v dve lici brez poravnanih vrst. Manjši kamni in nekaj opek so zatrpani vmes. Malta je bela apnena z drobci opeke. Ohranjene so dve do tri vrste kamnov v višino. Na severovzhodnem koncu je uničen v dolžini 0,12–0,20 m z interfaciesom destrukcije SE 513C, pri stiku z domnevnim zidom SE 521. Po površini je uničen s plenjenjem in oranjem (spodnja meja SE 101). Na jugovzhodni strani poteka ob temelju zida kamnit odtočni kanal SE 542, kateremu SE 502 služi najprej kot severozahodna stranica in nato še kot dno. Vogalni kamen na stiku dna kanala in zidu oz. kjer kanal zavije v zid, je obklesan. Jugozahodni zaključek temelja zidu ni jasen in zaradi skromnih ostankov tudi ne potek nadaljevanja proti jugozahodu na moderni terasi 0. Povezava s kanalom SE 503 ni jasna. Ohr. dl. 7,13 m, š. 0,60–0,67 m, ohr. v. 0,24–0,36 m, n. m. v. od 14,53 do 14,03 m (vrh), od 14,36 do 13,90 m (dno).

SE 502A

Vkop ali jarek za temelj zidu SE 502 in odtočni kanal SE 542. Oblika tlorisa je enaka temelju zida in poteku kanala, profil je oblike U z ostrimi prehodi v ravno in navpično steno ter ostrim prehodom v ravno dno vkopa. Na delu, kjer je temelj zidu SE 502 uničen s SE 513C, je poškodovan tudi vkop SE 502A (ob straneh), medtem ko se dno destrukcije verjetno pokriva z dnom vkopa SE 502A. Izkopana dl. 7,16 m, š. 0,60 m in do 1,33 m, v. 0,24–0,36 m.

SE 517

Zidani odtočni kanal, poteka v smeri SV–JZ. Stranici kanala sta grajeni iz lomljencev peščenjaka (vel. od $0,29 \times 0,15 \times 0,07$ m do $0,15 \times 0,08 \times 0,04$ m), ki so postavljeni v notranje lice brez vrst in brez veziva. Širina stranic je pribl. 0,23 m, višina ohranjene pribl. 0,14 m (do dve vrsti kamnov v višino). Med stranicama je 0,36 m do 0,46 m. Pokritje kanala je bilo izdelano iz velikih kamnitih plošč peščenjaka, ohranjeni sta le še ena (vel. $0,80 \times 0,32 \times 0,08$ m) oz. verjetno dve (le-ta se nahaja v profilu sek. 27, vel. vsaj $0,40 \times 0,48$ m). Dno je sezidano iz tegul, ki so bile postavljene tako, da so se s konci prekrivale. Postavljene so bile z robovi navzgor. Keramika je bila zarita med konstrukcijo kanala. Kanal je močno poškodovan z oranjem in plenjenjem. Uničen je v dolžini 0,78 m. Kanal se nadaljuje v južni profil izkopa. Izkopana dl. 5,64 m, rek. dl. vsaj 6,42 m, š. 0,66–0,72 m, ohr. v. 0,28 m, n. m. v. od 14,16 do 14,74 m (vrh), 14,00 do 14,54 m (dno).

SE 517A

Vkop ali jarek za odtočni kanal SE 517. Poteka v smeri SV–JZ. Oblika v tlorisu je nepravilna podolgovata ter zelo uničena. Profil kanala je popolnoma uničen. Izkopana dl. 5,64 m, š. 0,66–0,72 m, ohr. v. 0,28 m.

SE 534

Odtočni kanal, poteka v smeri S–J. Stranici kanala sta grajeni iz lomljenecv in grobo obdelanih peščenjakov (različnih oblik, vel. od $0,36 \times 0,12 \times 0,09$ m do $0,10 \times 0,10 \times 0,05$ m), brez veziva. Kamni so postavljeni s pravokotnimi stranicami v lice v notranjosti kanala, brez vrst. Ohranjeni sta dve vrsti kamnov v višino. Med stranicami je 0,28 m, širina stranic je 0,12–0,19 m, ohranjena višina je 0,10–0,16 m. Dno kanala je grajeno iz kamnitih plošč peščenjaka (vel. do $0,56 \times 0,40 \times 0,06$ m) in nekaj opek (vel. pribl. $0,13 \times 0,13 \times 0,05$ m), ki so položene plosko, ena ob drugi. Dno kanala nima veziva in pada proti jugu. Na jugovzhodni strani je dno kanala za 2–7 cm širše od stranic. Kanal je poškodovan z oranjem, plenjenjem in škarpno SE 103. Odnos ali stik s kanali SE 542 in SE 535 ni ohranjen. Polnilo in prekritje kanala SE 534 sta uničena. Ohr. dl. 1,08 m, š. 0,62 m, v. 0,19 m, n. m. v. 14,14 m (vrh).

SE 534A

Vkop ali jarek za odtočni kanal SE 534. V tlorisu je podolgovat pas, profil je U oblike – širok z rahlo zaobljenimi prehodi. Seka SE 506 = SE 515, SE 549. Ohr. dl. 1,08 m, š. 0,62 m, v. 0,19 m.

SE 542

Zidani odtočni kanal, usmerjen V–Z. Južna stranica kanala je grajena iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,45 \times 0,25 \times 0,20$ m do $0,18 \times 0,13 \times 0,05$ m), ki so brez vrst in s pravokotnimi stranicami postavljeni v lice v notranjosti kanala. Stranica je vezana z malto. Manjši kamni so vstavljeni med vkop in večje kamne lica. Širina stranice je 0,17–0,31 m. Višina stranice je do 0,33 m. Širina kanala (med stranicami) je 0,62 m na začetku, 0,34 m ob vstopu v zid SE 502 in 0,32 m na koncu. Severno stranico v dolžini 0,95 m predstavlja lice zidu SE 502, nato kanal zavije v zid in rahlo proti jugozahodu (v liniji zidu). Dno kanala je sestavljeno iz kamnitih plošč peščenjaka (vel. do $0,43 \times 0,25 \times 0,05$ m) in poteka po liniji zidu SE 502. Nadaljevanje kanala proti jugovzhodu na moderni terasi 0 je uničeno, ohranjen je le prehod skozi zid SE 560. Morda se je vanj stekal kanal SE 503, najverjetneje pa kanal SE 534. Dl. 2,27 m, š. 0,50 do 0,73 m, v. do 0,40 m, n. m. v. od 14,09 do 14,16 m (vrh), dno od 13,93 do 13,98 m.

SE 542A

Vkop ali jarek za kanal SE 542 je enak ali del vkopa za zid SE 502 (SE 502A).

Prostor 10 – prefurnij

SE 543

Ruševinska plast 1. faze in izravnava za gradnjo 2. faze. Zastutje sivo-rjavega mehkega glinenega melja (85 %) z veliko drobcu oglja, drobnega peska in malte, s kamni različnih vel. (10 %; različne oblike, vel. od $0,15 \times 0,10 \times 0,05$ m do $0,03 \times 0,03 \times 0,02$ m) ter z odlomki keramike in opek (5 %). Na površini spodnje plasti SE 581 je nekaj večjih kamnov (pribl. $0,30 \times 0,17 \times 0,12$ m). Plast je po površini poškodovana z oranjem. Podobna SE 516 in SE 549. Izkopana dl. 3,54 m, izkopana š. 3,51 m, db. do 0,75 m, n. m. v. 14,89 m (vrh). Najdbe: kamnit možnar, keramika: ostanki dolija, ITS – skodelica Sarius, TSTP – Consp. 34, TSTP – Consp. 36, 2 × TSTP – Consp. B 3 (vse druga pol. 1.–(2. pol.) 2. stoletje); ES B2 – Hayes 60 (70–zač. 3. stoletja), ESB2 – Hayes 76 (zadnja četrt. 1. stoletja); AS – A/D ned. (kon. 2.–zač. 4. stoletja) in AS – Hayes 50A (230–340); Sigilata – ned.; KTS – oksidacijski kozarec z bunčicami (1.–(prva pol.) 2. stoletje), KTS – pozna Angera 3 – Ricci 2/231, neokr.; KTS – pozna Angera 3 – Ricci 2/231, z barbotin okrasom in koleščkanjem (kon. 1.–2. stoletje), 2 × KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem; 2 × KTS – Ricci 2/242 (druga pol. 1.–prva pol. 2. stoletja); 3 × KTS – redukcijska skodelica; 4 × O – Loeschcke IB/C ali IV (sred. 1.–sred. 3. stoletja); 2 × EKK – vrč s trolistnim ustjem (2.–3. stoletje), 2 × EKK – pekač s horizontalnim ustjem (sred./kon. 1.–3. stoletje), IKK2 – pekač orlo bifido; IKK3 – pekač enostavno ustje; 2 × IKK6 – pokrov; AKK Hayes 181 (kon. 2./zač. 3.–5. stoletje); SVK – skleda; 8 × A – Dr. 6B cesarska; 7 × A – Dr. 6B ned.; A – Dr. 6A (do sred. 1. stoletja), 2 × A – Dr. 2–4 (severnojadr.); 4 × A – Dr. 2–4 (jadr.); 2 × A – Dr. 2–4 (ned.), 2 × A – amfora z ravnim dnom (jadr.) (sred. 1.–3. stoletje); AA – ned. (3.–5. stoletje) A – vzhodna ned.; 2 × A – ned. Lonci: KK7; 5 × KK22; 4 × KK23; 2 × KK224 = NK11; KK28; 5 × KK31; 4 × KKD; NK3; 3 × NK8, 3 × NK20; NK46; NK66; pokrov KKP; kadilnica NK28; vrči 2 × NK33; 3 × NK44; NK30; NK – vrč; 3 × NKR; 18 × NKD; 2 × NK–ned.; 2 × A/NK – amfora ali vrč.

Datacija: keramične najdbe so večinoma iz druge polovice ali konca 1. in 2. stoletja, z odlomki afriške sigilate, afriške kuhinjske keramike in afriških amfor lahko konec zapolnitve ali čas enkratne zapolnitve datiramo nekje konec 2. ali začetek 3. stoletja.

SE 580

Ruševinska plast sive mehke meljaste gline z drobcu oglja (3 %), s kamenjem (lomljenci peščenjaka, različnih oblik in vel. od $0,25 \times 0,15 \times 0,05$ m do $0,07 \times 0,06 \times 0,03$ m; 7 %) ter z drobcu malte. Vmes so prisotne sivo-zelene lise in zaplate belega pepela. Izkopana dl. 2,38 m, izkopana š. 2,27 m, db. 0,12–0,22 m.

Najdbe: ITS – skodelica Sarius (do sred. 1. stoletja), O – reliefna – ned., M4 – melnica Dramont D tip 2 (italski), A/ NK – amfora ali vrč, 2 × NKD.

Datacija: najdbe so široko datirane v 1.–2. stoletje.

SE 596

Polnilo jame SE 596A, sestavljeno iz petih slojev. Stene jame prekriva sloj pepela (SE 596C) sivo-bele barve z drobci oglja (2 %, debeline 8 cm), na katerem je kompakten sloj oglja (SE 596E, debeline 2 cm), v katerem so ob stene jame položene tegule in kosi opek ter kamnov (vel. pribl. 0,07 × 0,04 × 0,02 m). Nad slojem SE 596E je plast pepela (SE 596C) sivo-bele barve z drobci oglja (debeline 6–7 cm). Preostanek jame zapolnjuje polnilo SE 596B rjavega meljastega peska z redkimi drobci oglja in bele malte (po 2 %). Ob robovih jame je polnilo SE 596D podobno SE 580, ki se razprostira v tankem sloju po stenah ter je iz sive mehke meljaste glin z drobci oglja in manjšimi kamni (predvsem proti vrhu vkopa). Polnila so izkopana le deloma in se nadaljujejo proti jugovzhodu v profil.

Najdbe: (G3456) PS – Consp. 3.2–3 (druga pol.1.–2. stoletje), KTS – redukcijska skodelica z barbotin okrasom (druga pol.1.–prva pol. 2. stoletja), O – Loeschcke VIII L1 (1.–kon. 2./zač. 3. st.), A – amfora z ravnim dnom (sred. 1.–3. stoletje), celi lonci KK1; KK22, vrči NK38, NK49, NKR, NKD.

Datacija: najdbe splošne od druge pol. 1. stoletja do konca 2. stoletja.

SE 596A

Vkop ali jama. Deloma izkopana ob južnem profilu izkopnega polja. Oblika v tlorisu je verjetno okrogla. V profilu ima jama (od severovzhoda proti jugozahodu) opazen oster prehod v skoraj navpično in ravno steno, postopen prehod v konkavno dno, dokaj oster prehod v skoraj navpično in rahlo neravno steno ter postopen prehod v vrh. Vkop se nadaljuje proti jugovzhodu v profil. Izkopana dl. 2,09 m, izkopana š. ok. 0,5 m, gl. vsaj 1,40 m.

SE 596B

Zgornje polnilo jame SE 596A, sestavljeno iz rjavega meljastega peska z redkimi drobci oglja in bele malte (vsebnost 2 %). Db. do 0,5 m.

SE 596C

Polnilo jame SE 596A. Spodnji sloj pepela sivo-bele barve z drobci oglja (vsebnost 2 %). Db. 8 cm.

SE 596D

Polnilo jame SE 596A. Tanek sloj sive mehke meljaste glin z drobci oglja in manjšimi kamni (predvsem proti vrhu vkopa). Podobno SE 580. Razprostira se ob stenah in robovih jame ter zvezno prehaja iz pepelnate plasti SE 580 v jama, kot da se je vanjo plast prenesla ob vkopu in zasutju. Db. 2 cm.

SE 596E

Polnilo jame SE 596A. Sloj oglja z vmes postavljenimi tegulami, kosi opek in kamnov (vel. pribl. 0,07 × 0,04 × 0,02 m). Med dvema slojema pepela SE 596C. Db. 2 cm.

SE 597

Vrhne polnilo jame SE 596A iz temno rjavega rahlega meljastega peska s pogostimi vključki drobnega belega peska (70 %), zmernimi drobci oglja (3 %), kosi belega ometa in malte, ki se nahajajo predvsem v spodnjih 25 cm polnila (10 %, od drobcev do 5 × 4 cm), s srednje velikimi lomljenci peščenjaka (10 %, različnih nepravilnih oblik in vel. 17 × 10 × 8 cm), manjšim in drobnim kamenjem (5 %, vel. do 5 × 4 cm), z nekaj kosi in drobci opek (3 %, vel. 10 × 7 × 3 cm) ter keramike (2 %, pr. do 1 cm). Polnilo je po površini poškodovano z oranjem. Izkopana dl. 2,09 m, izkopana š. ok. 0,5 m, db. do 0,5 m.

Prostori 1, 7, 11 in 14

SE 504

Polnilo kanala SE 503. Sivo-črna mehka meljasta glina, brez grobih sestavin, vsebuje nekaj drobcev oglja (1 %) in keramike (1 %). Kanal SE 503 in polnilo SE 504 sta popolnoma uničena proti severu v dolžini vsaj 2,63 m s plenilnima jarkoma SE 513B in SE 513C. Proti jugu je polnilo uničeno z oranjem in kasnejšimi posegi po površini in v dolžini 1,95 m. Ohr. dl. 4,57 m, rek. dl. vsaj 8,73 m, š. 0,29–0,34 m, ohr. v. 0,18 m, n. m. v. od 14,49 m do 14,22 m (vrh), od 14,34 m do 14,18 m (dno).

SE 577

Polnilo odtočnega kanala SE 517, iz sivega mehkega meljastega peska z drobci in kosi keramike, nekaj manjšimi kamni (vel. pribl. 8 × 5 × 3 cm) in kosi opek. Polnilo je deloma uničeno z oranjem in plenjenjem. Ohr. dl. 5,64 m, š. pribl. 0,66–0,72 m, db. do 0,20 m.

Najdbe: novce: Traianus/Dp/98–117/Rom/RIC?; keramika: AA – ned. (3.–5. stoletje); lonček KK30 – lonček; KKD – ned. Datacija: najdbe ne dopuščajo dobre datacije konteksta, ki je bil močno poškodovan.

SE 170

Vkop ali odpadna jama v obliki četrtnine kroga in U profila: oster prehod v konkavne stene in postopen prehod v konkavno dno. V vogalu prostora 1 med zidovima SE 105 in SE 140. Seka SE 2 in SE 120. Dl. 0,80 m, š. 1,10 m, gl. 0,15 m.

SE 171

Polnilo jame SE 170. Zemljeno polnilo meljaste glin in zbite konsistence, rjave barve z drobci žganine in rimskimi najdbami. Po površini poškodovano z oranjem. Dl. 0,80 m, š. 1,10 m, db. 0,15 m.

4. in 5. faza

Plasti in strukture po prostorih

Prostora 7 in 11

SE 535

Zidani odtočni kanal. Poteka v smeri SV–JZ. Stranici kanala sta zidani iz lomljenecv peščenjaka (različnih oblik in vel. pribl. $0,14 \times 0,15 \times 7$ cm), vezanih z obilo apnene malte. Širina stranic je $0,12$ – $0,15$ m. Višina ohranjenih stranic je $0,09$ – $0,10$ m ali ena vrsta kamnov v višino. Med stranicami je $0,28$ – $0,35$ m. Stranice so postavljene nad stranice kanala SE 542. Dno kanala pada proti jugozahodu, izdelano je iz tegul (vel. $0,56 \times 0,40 \times 0,05$ m), ki so po vrhu ometane z malto. Tegule so položene tako, da se deloma prekrivajo. Obrnjene so z robovi navzdol. Tegule imajo nenavadno obliko, stranski robovi so kratki in izdelani na vseh štirih vogalih le v dolžini 8 cm. Preostanek dna smo prepoznali v zaplati zdrobljenih tegul, ki bi lahko kazale na potek kanala proti severovzhodu – zahodno od zidu SE 502 in direktno nad dnom SE 503. Prekritje kanala je uničeno. Kanal je poškodovan z oranjem in gradnjo moderne škarpe SE 103. Zaradi slabe ohranjenosti je povezava z drugimi kanali problematična. Glede na višino dna ga je težko povezati s kanalom SE 503, čeprav bi smer ustrezala. Povezava s kanalom SE 534 je prav tako uničena z zidavo škarpe SE 103: ali sta bila sočasna ali sta eden drugega presekala. Ohranjena dolžina je 1,10 m, oblika tlorisa je podolgovata. Ohr. dl. 1,10 m, š. 0,57 m, v. 5 cm, n. m. v. 14,15 m (vrh).

SE 591

Polnilo jarka SE 542, sestavljeno iz ruševinskega materiala: veliko drobcev in kosov malte in ometa (15 %), manjših in srednjih kamnov (20 %, lomljenci peščenjaka različnih vel. od $0,22 \times 0,11 \times 7$ cm do $0,04 \times 0,04 \times 0,02$ m) ter kosov opek (20 %, imbreksi in tegule vel. $0,15 \times 0,14 \times 0,03$ m do $0,02 \times 0,02 \times 0,02$ m). Vmesni prostor zapolnjuje rjavo-siv mehek glineni pesek (45 %). Nekaj večjih kamnov je padlo v polnilo iz konstrukcije jarka SE 542 (vel. $0,34 \times 0,15 \times 0,20$ m). Polnilo je po površini poškodovano z oranjem. Ohr. dl. 2,27 m, š. 0,36 m, db. 0,15 m. Najdbe: A – Dr. 6B – velika (1.–2. stoletje); A – Dr. 6A (do sred. 1. stoletja). Datacija: material 1.–2. stoletje, morda rezidualen.

SE 592

Polnilo jarka SE 535, iz sivega mehkega meljastega peska z nekaj drobnimi kamenčki (pr. do 1 cm). Polnilo je poškodovano po površini z oranjem in uničeno proti zahodu z gradnjo škarpe SE 103. Ohr. dl. 0,75 m, š. 0,33 m, db. 8 cm.

SE 536

Ruševinska plast. Kamnito posutje ali nasutje sestavljajo predvsem kamni (lomljenci peščenjaka različnih oblik in vel. od $0,32 \times 0,14 \times 0,10$ m do $0,06 \times 0,04 \times 0,03$ m; 50 %

in kosi tegul (različnih vel. od $0,03 \times 0,04 \times 0,06$ m do $0,23 \times 0,07 \times 0,05$ m; 15 %). Med kamenjem in tegulami je temno rjav mehek peščen melj z drobci oglja in drobnimi kamenčki (30 %). Ob kanalu SE 535 je več delcev apnene malte (5 %) in celih kosov belega ometa. Plast je po površini poškodovana z oranjem in z gradnjo škarpe SE 103. Ohr. dl. 2,17 m, ohr. š. 1,47 m, db. 0,10 m.

Najdbe: celi kosi belega ometa, keramika: KTS – redukcij-ska kozarec (druga pol.1.–2. stoletje); lonec KK2, NK17, vrč NKR, NKD.

Datacija: material je težko ožje datirati.

Prostor 4

SE 537

Plast malte nad mozaikom SE 523. Apnena malta je bele barve, zelo sprijeta, s sporadičnimi izredno drobnimi vključki zdrobljene opeke (pr. do 2 cm). Debelejše zaplate malte so ohranjene predvsem na predelu apside (pribl. $0,16 \times 0,12$ m). Po ostali površini so le komaj zaznavne, saj so izredno tanke. Plast je poškodovana in uničena z oranjem in zidavo škarpe SE 103. Ohr. dl. 0,50 m, š. 0,24 m in 0,18 m, v./db. 0,5–4 cm, n. m. v. od 14,06 do 14,05 m (vrh).

SE 564

Kvadraten tlakovec iz rdeče žgane opeke (vel. $0,38 \times 0,26 \times 0,05$ m), postavljen v vzhodnem vogalu prostora 4, in sicer 8 cm od zidu SE 514 in 13 cm od ometa SE 576 ob zidu SE 524. Postavljen je na mozaiku SE 523. Dl. 0,38 m, š. 0,26 m, db. 5 cm, n. m. v. 14,11 m (vrh).

6. faza

SE 102

Ruševinska plast meljaste gline peščeno rjave barve, rahle konsistence z drobnim in debelejšim gruščem, večjo količino odlomkov ometa ter manjšo količino drobnih rimskih najdb. Plast je bila prekopana in premešana, saj je segala do nivoja geoloških plasti v prostorih 1, 2, 3, kjer ni bilo ohranjenih tlakov. Vprašljiva je enakost plasti v prostorih kompleksa (prostor 1, 2, 3) in njegovem severozahodnem dvorišču (moderna terasa 0). Izkopana dl. 13,70 m, izkopana š. 7,60 m, db. 8–10 cm, n. m. v. 14,25 m (vrh), 13,03 m (dno).

SE 110

Ruševinsko posutje, ki se na severovzhodu naslanja na zidova SE 104 in SE 113, na jugovzhodu pa sega do kotraforja SE 109. Plast zbite konsistence, meljaste gline rdečkasto rjave barve s primesmi grušča, odlomki ometa in drobnimi najdbami. Po površini je plast uničena z oranjem. Izkopana dl. 8,50 m, izkopana š. 1,40 m, db. do 0,50 m, n. m. v. 13,33 m (vrh), 12,63 m (dno).

SE 145

Ruševinska plast. Posutje svetlo rjave rahle meljaste gline z drobnimi odlomki keramike, ometa, estriha in ostanki marmorja. Nahaja se v polkrožnem apsidalnem prostoru. Plast je premešana z oranjem. Dl. 1,90 m, š. 1,30 m, db. 0,20 m.

SE 158

Premešana ruševinska plast meljaste gline rjavo-črne barve, rahle konsistence z delci oglja ter rimskimi in novoveškimi najdbami ter večjimi odlomki tegul. Verjetno spodnja del SE 101 na zunanjem robu apside. Spodnja ruševinska plast na večjem območju. Izkopana dl. 1,88 m, š. 2,10 m, db. 11 cm, n. m. v. 13,65 m (vrh), 13,54 m (dno).

SE 172

Ruševinsko posutje iz večjih in srednjih lomljenecv peščenjaka (pribl. 50 %; vel. od 0,36 × 0,16 × 0,16 m do 0,15 × 0,06 × 0,10 m), manjših kamnov (10 %; nepravilnih oblik, vel. okoli 0,10 × 0,07 × 0,04 m), rimskih opek (40 %, kosi tegul in imbreksov različnih vel. od 0,30 × 0,20 × 0,05 m do 0,05 × 0,05 × 0,02 m). Ruševina vsebuje tudi veliko keramike, kovinskih najdb, živalskih kosti, polžkov. Ruševina je rahle konsistence, vmesni prostor zapolnjuje meljasta glina rjavo-sive barve. Oblika v tlorisu je nepravilno podolgovata. Plast je dokaj intaktna in ni bila izkopana. Izkopana dl. pribl. 6,61 m, ohr. š. 1,10–2,07 m, db. do 0,25 m.

SE 545

Ruševinsko posutje zidu SE 524, sestavljeno iz petih lomljenecv peščenjaka nepravilnih oblik in vel. pribl. 0,28 × 0,16 × 0,07 m. Oblika v tlorisu je nepravilna trikotna. Plast je bila poškodovana z gradnjo škarpe za teraso 1 (SE 103A). Brez najdb. Dl. 0,75 m, š. 0,43 m, n. m. v. 14,12 m (vrh).

SE 552

Ruševina strehe in zidu na območju nadstreška (prostor 15). Ruševinsko posutje vsebuje kamenje (45 %, lomljenci peščenjak različnih oblik, večji vel. od pribl. 0,30 × 0,18 × 0,10 m so bolj kvadroidni; manjši vel. pribl. 0,06 × 0,08 × 0,04 m), malto (5 %), zemljo (20 %, rjav peščen melj) in rimske opeke (30 %, kosi tegul in imbreksov različnih vel. od 0,28 × 0,16 × 0,04 m do 0,06 × 0,09 × 0,03 m); veliko lončenine, veliko kovinskih najdb, živalskih kosti, okenskega stekla ter en grobo obdelan peščenjak v obliki priskekanega stožca (SE 193). Oblika v tlorisu je nepravilna, prav tako je nepravilna oblika v profilu. Ruševina je le deloma izkopana, nadaljuje se proti severu in vzhodu. Izkopana dl. 7,43 m, izkopana š. 4,07–5,62 m, db. do 0,50 m, n. m. v. od 15,36 do 14,44 m (vrh), od 15,09 do 14,20 m (dno).

Najdbe: tegula TAFC, novec **G3544** – Augustus/As/16–6 p. n. št./Rom/RIC?; **G3545** – Antoninus Pius (Diva Faustina I.)/As/od 141/Rom/RIC?; **G3546** – Constans ali Constantius II./Ae 2/348–351/Sis/RIC?; **G3549** – Constantius II (Constantius Gallus ali Iulianus)/AE 3/351–361/?/RIC?; **G3547** – Constans ali Constantius II./AE 2/348–361/?/RIC?; **G3548** – Constans/Constantius II, Constantius Gallus ali Iulianus/AE 2/348–361/?/RIC?; **G3550** nedoločljiv/AE 3/druga pol. 4. stoletja/?/RIC?. Keramika: TSTP – Consp. 3, PSSPCO – Consp. 36 ali 34 (2.–3. stoletje), ES B2 – Hayes 60 (kon. 1.–2. stoletje), VS–NTS3; KTS – redukcijska skodelica s koleščkanjem; KTS – redukcijska skodelica, EKK vrčec a collarino (kon. 1.–3. stoletje); EKK – egejski narebreni lonček (kon. 1.–3. stoletje), IKK6 – pokrov; AS – Hayes 17, AS – Hayes 31 (3. stoletje), 5 × AS – Hayes 50A (230–340); AS – Hayes 50A/B (300–360), AS – Hayes 52B (330–400), AS – Hayes 58B (4. st. (zač. 5. stoletja)); AKK – Hayes 23 (3–4. stoletje); 2 × AKK – Ostia I, fig. 261 (sred. 2.–kon. 4. stoletja/zač. 5. stoletja); 3 × O – Loeschcke × c (3.–4./5. stoletje), O – oljenka z več noski, O – ned., A – Dr. 6A ali 6B (severnojadr.), A – Dr. 2–4 (severnojadr.); A – Dr. 2–4 (ned.); A – amfora z ravnim dnom – ned., A–jadranska ned. 2 × AA – ned., A – ned.; lonec KK1, 4 × KK2, KK3–5, 2 × KK7, KK8, 2 × KK14, KK13; 2 × NK3, NK4, 2 × NK14, NK66, KK20 lonček z ročajem; ročaj KKR, 7 × KKD; skleda 2 × KK39, 4 × KK40, KK42, KK43, 2 × KK46, 2 × KK48, 2 × NK22, NK24, 2 × NK67, pekva 2 × KK52, vrč NK33; NK35, 7 × NKD, 2 × NKR, 3 × A/NK – amfora ali vrč, 2 × NK – ned., lonček NK60, 3 × NK62.

Datacija: novci od začetka 1. stoletja, preko 2. stoletja, večinoma iz sredine in druge tretjine 4. stoletja, keramika 1.–2. stoletje redka, večina keramike (kot v SE 561) iz druge polovice 4. stoletja in prve pol. 5. stoletja (veliko kuhinjske keramike).

SE 561

Ruševinska plast – ruševina strehe in zidu v prostoru 9, JZ od zidu SE 559. Posutje je sestavljeno iz večjih kosov razbitih tegul (vel. od $0,34 \times 0,25$ m do $0,05 \times 0,04 \times 0,03$ m) in imbreksov (vel. od $0,23 \times 0,12$ m do $0,03 \times 0,03$ m) (skupaj 70 %). Med njimi je temno rjav rahel meljast pesek (25 %) in nekaj manjših kamnov (lomljenci peščenjaka različnih nepravilnih oblik, vel. pribl. $0,10 \times 0,07 \times 0,08$ m). Na vrhu plasti je še nekaj večjih kamnov (lomljenci peščenjaka različnih oblik – bolj kvadroidni, vel. od $0,31 \times 0,28 \times 0,08$ m do $0,15 \times 0,10 \times 0,04$ m), ki so ruševina zidu. Ruševinska plast vsebuje keramiko, kovinske najdbe, kosti, veliko drobcev oglja (povsod) in nekaj malte (predvsem v spodnjem delu). Deloma je uničena in poškodovana z oranjem. Ohr. dl. 4,06 m, ohr. š. do 1,89 m, db. do 0,23 m, n. m. v. 15,23 m (vrh), 15,02–14,92 m (vrh).

Najdbe: žebliji, žica, Tegula *CRISPINI*, toaletni pribor, keramika: 3 × AS – Hayes 67 (druga pol. 4. stoletja), AS – prod. D ned., AA – Africana II ali Keay 25 (sred. 3.–sred. 5. stoletja), lonec 3 × KK14; KK22, 6 × KKD, skleda 6 × KK45, 2 × KK48, pekva 2 × KK52, melnica Fulford 22 (**G3702**), vrč NK42, 2 × NKR, A/NK – amfora ali vrč. Datacija: druga pol. 4.–sred. 5. stoletja.

SE 562

Ruševina stropnega ometa v prostoru 9. Omet je bele in sivo-roza barve rahle konsistence. Na zgornji strani se poznajo še odtisi šibja. Deloma je ožgan, deloma je prebit z ruševino strehe SE 561, pod katero je tudi ohranjen ter deloma z ostanki le-te tudi pomešan. Na spodnji strani je raven in bele barve. Oblika v tlorisu je nepravilna. Plast je poškodovana in deloma uničena z oranjem. Ohr. dl. 4,07 m, ohr. š. 1,23 m, db. 2–4 cm, n. m. v. od 15,02 do 14,92 m (vrh).

Najdbe: novec **G3707** – Constantius Gallus/AE3/352–354/Akvileja/RIC 200.

Srednji in novi vek

SE 103

Moderna škarpa za moderno teraso 1. Potekala je v smeri SZ–JV in na meji med sek. 26 in 25 (kv. 26/A–B3) zavijala polkrožno proti severu. Grajena je bila iz lomljencev peščenjaka (različnih oblik in vel. od $0,52 \times 0,15 \times 0,30$ m do $0,10 \times 0,10 \times 0,05$ m). Suhi zid je imel dve lici iz večjih kamnov, med katerima je bilo nametano manjše kamenje in rimske tegule. Izkopana dl. 34,50 m, š. 0,60–0,70 m, ohr. v. do 0,80 m.

SE 103A

Vkop za škarpo SE 103 na moderni terasi 1. Oblika tlorisa je bila nepravilna podolgovata. Oblika profila vkopa je imela oster prehod v navpično steno in oster prehod v ravno dno. Izkopana dl. 34,5 m, š. 0,60–0,70 m, gl. do 0,5 m.

SE 101

Moderna premešana zemljena plast na celotni moderni terasi 1. Plast sestavlja temno rjav rahlo sprijet glinen melj z veliko razdrobljenega gradbenega materiala, malte, opeke, rimske in moderne lončenine ter nekaj različno velikih kamnov. V plasti so bile prisotne še školjke, kosti, steklo, kovine, mozaične kocke. Moderna keramika se je nahajala še na spodnji meji oranja in v roparskih jarkih zidov SE 513A, SE 513B in SE 513C, ki so bili zapolnjeni s plastjo SE 101. Gre za spodnji del ornice, ki je bila rigolana do globine okoli 0,75 m. Spodnji deli plasti so se rahlo razlikovali glede na sestavo poškodovane plasti pod njo. Po sestavi je bila enaka ornici SE 1 nad njo, le da ni vsebovala rastlinskih korenin. Db. do 0,5–0,6 m.

SE 127

Premešana plast na moderni terasi 0. Plast meljaste glinje temno rjave barve, rahle konsistence, z drobnimi in večjimi kamni ter rimskimi in novoveškimi najdbami (npr. asfalt, PVC). Jugozahodno od SE 113 in SE 121 je vkop zanjo uničil plasti SE 1 in SE 126. Enaka ali podobna SE 526. Izkopana dl. 8,30 m, izkopana š. 2,80 m, db. 0,40 m, n. m. v. 12,52 m (vrh), 12,04 m (dno).

SE 513A

Vkop nastal pri plenjenju temelja zida SE 501 – interfacies destrukcije, roparski jarek. Poteka v smeri SV–JZ. Oblika tlorisa je podolgovata. Profil ima obliko U s postopnim prehodom v poševno steno in postopnim prehodom v rahlo konkavno dno. Vkop pada proti jugozahodu in se spaja z vkopom SE 513C. Verjetno se ponekod pokriva z vkopom za temelj zidu SE 501A (vsaj na dnu), drugje pa ga poškoduje in s tem seka tudi SE 2 (ob straneh). Dl. 3,16–3,46 m, š. 0,60–0,80 m, gl. 8–15 cm, n. m. v. 14,75–13,84 m (vrh), 14,47–13,68 m (dno).

SE 513B

Vkop nastal pri plenjenju odtočnega kanala SE 503 – interfacies destrukcije, roparski jarek. Poteka v smeri S/SV–JZ, vkop rahlo pada proti jugu in se spaja z vkopom SE 513C. Oblika tlorisa je nepravilno podolgovata. Oblika profila ima postopen prehod v neravno poševno steno, ki postopno prehaja v rahlo konkavno dno. Na skrajnem severnem robu se vkop postopoma dvigne nad flišno plast SE 2 in zaključi. Verjetno se ponekod prekriva z vkopom za kanal SE 503A (vsaj na dnu), drugje pa ga vsaj poškoduje (ob straneh) in s tem seka tudi SE 2. Na stičišču kanala SE 503 in zidu SE 521 seka oba in se spoji z vkopom SE 513C. Dl. 2,63 m, š. 0,67–0,80 m, gl. do 0,17 m, n. m. v. 14,01–13,81 m (vrh), 13,87–13,69 m (dno).

SE 513C

Vkop nastal pri plenjenju zidu oz. temelja SE 521 – interfacies destrukcije, roparski jarek. Poteka v smeri SZ–JV, od stičišča zidov SE 501 in SE 521, kjer je še rahlo razširjen in podaljšan proti severozahodu, do stičišča zidov SE 502 in SE 521. Oblika tlorisa je nepravilno podolgovata. Oblika v profilu je različna: med jarkoma SE 513A in SE 513B ima oster prehod v poševno in skoraj navpično steno, nato oster prehod v rahlo neravno dno; po jarku SE 513B sledi stopničast prehod proti jugozahodu (dvig za 9 cm); do stičišča z zidom SE 502 je v profilu na severozahodni strani vkop popolnoma neizrazit, ravno dno na jugozahodni strani pa ostro preide v navpično steno in nato z ostrim prehodom v vrh. Zadnji del profila je posledica odtisa jugozahodne stene ali lica zidu SE 521. Vkop nakazuje potek zidu SE 521, katerega je uničil, njegovo širino in dno. Plenilni jarek je rahlo širši od vkopov za zidove in kanal. Spaja se s SE 513A in SE 513B. Dl. 4,63 m, š. pribl. 0,50 m, gl. 7–14 cm, n. m. v. 13,93–13,81 m (vrh), 13,76–13,70 m (dno).

9.4 Deviacija

Geologija

SE 600

Predrimska plast na moderni terasi 0 in 1 na območju deviacije. Plast koluvija rjave meljaste gline mehke konsistence z bloki peščenjaka nepravilnih oblik, vel. 0,45 × 0,32 × 0,25 m in drobcu prazgodovinske keramike, ki so se nahajali sporadično na globini ok. 1,40 m, odvisno od padca terena in debeline plasti, kot posledica erozije v sekundarni legi. Izkopana strojno. Pada po pobočju in se proti vznožju hriba debeli. Enaka SE 605 na moderni terasi 2. Dl. 5,75 m, š. ok. 7 m.

SE 604

Predrimska plast rjavega glinenega melja čvrste konsistence v prostoru 18, koluvij. Razteza se po celotni površini deviacije od kv. 4/C–E5 do kv. 24/A2.–3. Proti jugozahodu se spreminja v SE 605 bolj oranžno-rjave barve. Po površini poškodovana z gradnjo rimskih struktur in kasneje z oblikovanjem teras in oranjem. Pravokotna oz. trikotna oblika v prostoru 18 nakazuje, da je bila tu plast zapečaten z gradnjo rimskega poslopja. Podobna SE 318 ali SE 120. Izkopana dl. 7 m, izkopana š. 6,5 m, n. m. v. od 19,50 do 18,56 m.

SE 605

Predrimska plast oranžno-rjave meljaste gline čvrste konsistence. Razteza se po celotni površini deviacije od kv. 4/A–C5 do kv. 24/A2–3 na moderni terasi 2, od zidu SE 603 proti jugozahodu. Z globino postaja bolj glinena, pojavljajo se svetlo sive lise in gmote železovih oksidov ter hidroksidov, pr. 2–10 cm. Poškodovana po površini z gradnjo rimskih struktur ter kasneje z oblikovanjem teras in oranjem. Na moderni terasi 1 poimenovana kot SE 600. N. m. v. od 19,50 do 15,62 m.

Rimska vila

1. faza

Prostor 18

SE 603

Zid s temeljem, zunanji obodni zid vile, SZ zid prostora 18, usmerjen SV–JZ, grajen je iz lomljencev peščenjaka (vel. od 0,30 × 0,16 × 0,12 m do 0,10 × 0,07 × 0,05 m). Večji kamni so postavljeni v dve lici s pravokotnimi stranicami navzven, manjši kamni so nametani vmes. Ohranjena je ena vrsta kamnov zidu v dolžini 2,10 m in ena vrsta temelja po celotni izkopani dolžini. Vešan je z malto. Zid je porušen in nagnjen proti severozahodu (predvsem v kv. 4/C4). Po površini je uničen z oranjem, posebej zaključek zidu na jugozahodu, proti severovzhodu pa se verjetno nadaljuje v profil. Vkop SE 603A. Izkopana dl. temelja 13,75 m; izkopana dl. zidu 2,10 m, š. temelja 0,62 m; š. zidu 0,52 m, zob temelja 0,05 m, v. 0,12–0,36 m, ohr. v. temelja 0,12–0,18 m, v. zidu 0,10–0,24 m, n. m. v. od 19,43 do 18,96 m.

SE 603A

Vkop za zid SE 603, jarek, oblika v tlorisu je enaka poteku in širini zidu, v profilu oblike U z ostrim preходом iz navpične stene v ravno dno. Seka SE 604 in SE 2. Dl. 13,75 m, š. pribl. 0,62 m, v. do 0,36 m.

SE 615

Vkop za zid oz. negativ destrukcije zidu, ki je prostor 18 zapiral s severovzhodne strani. Meja SE 604 na severovzhodni strani je enaka liniji, kjer je potekal manjkajoči zid, ki je prostor 18 ločil od dovoza do skladišča. Domnevamo U profil in linearno oblik tlorisa, pribl. š. 0,60 m.

Dovozna cesta

SE 608

Dovozna cesta iz doline proti skladišču. Rimski kamnit tlak – utrditev iz lomljencev peščenjaka (10 %; različnih oblik in vel. od 0,20 × 0,15 × 0,08 m do 0,05 × 0,06 × 0,03 m) in zaobljenih prodnikov (50 %; vel. od 0,02 × 0,03 × 0,03 m do 0,10 × 0,05 × 0,07 m) ter zelo zaobljenih odlomkov opek (10 %; tegul in imbreksov), vmesni prostor zapolnjuje rjav peščen melj (30 %). Kamenje in opeke so postavljeni brez reda in zbiti tvorijo dokaj pravilno hodno površino v rahlih vzporednih valovih, pravokotnih na zid SE 603. Površina je rahlo poškodovana z oranjem. Cestna nasutja enake konsistence (SE 610 in SE 612) zapolnjujejo tudi poglobitev SE 609 in SE 611, oblika tlorisa linearna. Dl. pribl. 16,20 m, š. do 17,62 m, v. 0,15–0,70 m, n. m. v. od 18,55 do 16,24 m.

Najdbe: A – Dr. 6B; A – ned.; A – vzhodna ned.; A – Dr. 2–4 (jadr.); A – poznorodoška.

Datacija: 1.–2. stoletje.

SE 609

Rimski jarek pod dovozno cesto. Zapolnjen s SE 612, poteka v smeri SV–JZ, v tlorisu podolgovat pas, v profilu pa položne U oblike s postopnim prehodom iz poševne, dokaj položne stene v dokaj ravno dno. Jarek pada proti jugozahodu. Vkop je intakten. Seka SE 605. Dl. 12 m, š. 1,80 do 3,45 m, v. 0,10–0,27 m, n. m. v. od 18,45 do 17,52 m.

SE 612

Polnilo rimskega jarka SE 609 iz kamenja (40 %; različnih oblik, predvsem manjši prodniki, vel. od 0,28 × 0,17 × 0,10 m do 0,02 × 0,03 m), rimskega gradbenega materiala (30 %; zaobljenih tegul in imbreksov, vel. od 0,20 × 0,10 m do 0,05 × 0,07 m), manjše količine keramike, vmesni prostor zapolnjuje temno rjav peščen melj z drobci oglja (30 %). V tlorisu je oblike podolgovatega pasu, v profilu pa U s poševnima stenama. Dl. 12 m, š. 1,80 do 3,45 m, v. 0,10–0,27 m, n. m. v. od 18,45 do 17,52 m. Najdbe: 2 × bron; 2 × ITS – Skodelica Sarius; A – Dr. 6B – velika; A – Dr. 6B – mala; 2 × A – Dr. 6B ned.; A – Dr. 6A; 2 × A – poznorodoška; A – Dr. 2–4 (severnojadr.); 2 × A – Dr. 6A/6B (severnojadr.); A – Dr. 2–4 (jadr.); PA5; NK6; 2 × A/NK – amfora/vrč; NKD; NKR.

Datacija: sredina–druga pol. 1. stoletja.

SE 611

Rimski jarek pod dovozno cesto. Zapolnjen s polnilom SE 610, poteka v smeri V–Z, v tlorisu ima obliko podolgovatega pasu, ki rahlo zavija proti jugovzhodu, oblika v profilu ima oster prehod v poševno steno in postopen prehod v konkavno dno, ki pada proti V. Vkop je intakten. Seka SE 605. Dl. 3,50 m, š. 2,00–2,23 m, v. 0,60 m, n. m. v. od 17,15 do 17,00 m.

SE 610

Polnilo rimskega vkopa SE 611 iz natrpanega kamenja (40 %; različnih oblik, predvsem zaobljenih prodnikov, vel. od 0,35 × 0,20 × 0,10 m do 0,05 × 0,08 × 0,06 m), rimskega gradbenega materiala (20 %; zaobljenih tegul in imbreksov, vel. od 0,36 × 0,20 × 4 cm do 0,15 × 0,07 × 0,03 m), rimske keramike (10 %; predvsem večjih odlomkov amfor). Vmesni prostor je zapolnjen s sivo-rjavim zbitim glinenim meljem z večjo količino drobcev oglja in malte (25 %) ter nekaj školjkami. V tlorisu je oblike podolgovatega pasu, v profilu pa U s poševnima stenama. Dl. 3,50 m, š. pribl. 2,00–2,23 m, v. 0,10–0,6 m, n. m. v. od 17,15 m do 17,00 m.

Najdbe: 2 × bron; 2 × ITS–Skodelica Sarius; A – Dr. 6B – velika; A – Dr. 6B – mala; 2 × A – Dr. 6B ned.; A – Dr. 6A; 2 × A – poznorodoška; A – Dr. 2–4 (severnojadr.); 2 × A – Dr. 6A/6B (severnojadr.); A – Dr. 2–4 (jadr.); PA5; NK6; 2 × A/NK – amfora/vrč; NKD; NKR.

Datacija: sredina–druga pol. 1. stoletja.

6. faza

SE 602

Ruševina zidu SE 603 z lomljenci peščenjaka (60 %, vel. od $0,37 \times 0,18 \times 0,10$ cm do $0,15 \times 0,08 \times 7$ cm), ki ležijo večinoma poševno, in rimskim opečnatnim materialom (10 %; odlomki tegul in imbreksov, vel. od $0,15 \times 0,17 \times 0,03$ m do $0,03 \times 0,05 \times 0,02$ m). Vmesni prostor zapolnjuje temno rjav peščen melj mehke konsistence (30 %), ponekod z večjimi koncentracijami oglja. Ruševina pada po nekdanjem pobočju navzdol (proti jugozahodu) in se razteza le zahodno od zidu SE 603, nadaljuje se v profil proti severozahodu in jugu. Posutje je po površini mestoma poškodovano z oranjem.

Dl. 10,85 m, š. 4,83 m, db. 0,17–0,54 m, n. m. v. od 19,35 do 17,83 m.

SE 601

Plast ožgane ruševine z lomljenci peščenjaka (30 %, različnih, bolj oglatih oblik, vel. od $0,20 \times 0,15 \times 0,07$ m do $0,07 \times 0,08 \times 0,03$ m) in rimskim opečnatim materialom (30 %, kosi tegul in imbreksov, vel. od $0,20 \times 0,10$ m do $0,05 \times 0,04 \times 0,02$ m). Vmesni prostor zapolnjujejo črna do temno rjava mehka meljasta glina (40 %) ter veliko žindre in oglja. V tlorisu je nepravilne ovalne oblike in se nadaljuje proti jugu v profil. Posutje je po površini poškodovano z oranjem. Izkopana dl. 3,60 m, izkopana š. 2,57 m, db. do 55 cm, n. m. v. od 18,65 do 18,28 m.

Področje zahodno od dovozne poti

SE 613

Nasutje flišnega grušča in manjših oglatih peščenjakov (60 %, vel. od $0,10 \times 0,07 \times 4$ cm do $0,03 \times 0,02 \times 0,02$ m). Vmesni prostor je zapolnjen s svetlo rjavim čvrstim meljastim peskom. Izravna terena naravnega ali antropogenega izvora, ugotovljena le v profilu P 108. Nasutje se nadaljuje proti severu v profil. Brez najdb. Dl. 3,40 m, db. do 17 cm, n. m. v. 17,41–17,90 m.

SE 614

Nasutje flišnega grušča in manjših oglatih kamnov peščenjaka (60 %, vel. od $0,10 \times 0,05 \times 0,03$ do $0,02 \times 0,02$ m). Vmesni prostor zapolnjuje rumeno-rjav čvrst meljast pesek, antropogenega ali naravnega izvora. Plast je poškodovana z oranjem in zidavo škarpe SE 218, nasutje pa se nadaljuje proti severu v profil. Plast je brez najdb. Dl. 2,28 m, izkopana š. do 3,42 m, db. 0,28 m, n. m. v. od 17,00 do 16,13 m.

SE 606

Rimsko ruševinsko posutje iz lomljencev peščenjaka (80 %, različnih oglatih oblik in vel. od $0,38 \times 0,32 \times 0,15$ m do $0,10 \times 0,10 \times 0,06$ m, predvsem velikih in srednje velikih kamnov) ter z nekaj opekami (vel. $0,15 \times 0,10$ m). Vmesni prostor zapolnjuje temno rjav peščen melj mehke konsistence. Oblika v tlorisu izkopanega območja je nepravilno trikotna in se nadaljuje v profilu proti

severovzhodu–vzhodu. Posutje je poškodovano z vkopom za škarpo SE 218, po površini pa verjetno z oranjem in koreninami. Redke najdbe. Dl. 6,65 m, š. 3,20 m, db. do 0,54 m, n. m. v. od 16,86 do 16,20 m.

SE 607

Rimsko ruševinsko posutje iz lomljencev peščenjaka (75 %, različnih nepravilnih oblik) in odlomkov zaobljenih rimskih opek (5 %, tegul, vel. $0,25 \times 0,15$ m do 6×7 cm). Vmesni prostor zapolnjuje rjav peščen melj mehke konsistence. Ruševina je odkrita v nepravilnem podolgovatem pasu in se nadaljuje proti severu–severovzhodu v profil. Posutje je poškodovano z gradnjo škarpe SE 218 in oranjem po površini. Redke najdbe. Dl. 7,10 m, š. 0,25–0,93 m, db. do 0,43 m, n. m. v. od 16,77 do 16,05 m.

9.5 Beneška in novoveška cesta

SE 572

Plast rjavo-rumene čvrste meljaste gline z belimi vključki in z večjimi bloki peščenjaka (vel. $1,16 \times 0,55 \times 0,20$ m do $0,16 \times 0,10 \times 0,08$ m; 5 %). Naravni geološki nanos. Plast je bila poškodovana z gradbenimi posegi ob gradnji cest. Plast se razprostira po celotnem območju sonde stebri 2 in v sondi stebri 1. N. m. v. sonda stebri 1 9,42–8,44 m; sonda stebri 2 9,34–7,36 m.

SE 529

Beneška cesta. Sestavni deli SE 529A–H.

SE 529A

Zid iz beneškega obdobja – zahodni obrobni zid ali robnik/bankina, usmerjen S–J, sezidan iz velikih blokov peščenjaka (dokaj pravilnih pravokotnih oblik, vel. od $0,68 \times 0,57 \times 0,15$ m do $0,60 \times 0,31$ m), med katerimi so postavljeni manjši in srednje veliki kamni peščenjaka (vel. od 16×5 cm do 5×5 cm). Med kamni je kot vezivo siv pesek (podoben puzzolani). Bankina je ohranjena po celi višini in širini v obeh sondah. Vzhodno lice je jasno izraženo, kjer so kamni v treh vrstah – do višine cestišča SE 529D oz. SE 529C. Zid je intakten. V sondi stebri 1 je na notranji strani ob cestišču kamnita bankina širša. Izkopana dl. 2,00 in 3,50 m, š. 0,55 m (sonda stebri 2), do 1,05 m (sonda stebri 1), ohr. v. 0,60–0,70 m, n. m. v. od 8,24 do 7,61 m.

SE 529B

Zid iz beneškega obdobja – vzhodni kamnit robnik s škarpo (bankina), usmerjen S–J, grajen je iz velikih blokov peščenjaka (vel. $0,48 \times 0,52 \times 0,05$ m ali $0,28 \times 0,34 \times 0,23$ m do $0,26 \times 0,19 \times 0,09$ m), med katerimi so postavljeni manjši in srednje veliki kosi peščenjaka (vel. od $15 \times 15 \times 8$ cm do $8 \times 7 \times 3$ cm). Manjši kamni sestavljajo jedro škarpe na vzhodni strani zidu – na strani proti pobočju. Zid ima le zahodno lice in je vezan s sivim peskom (podobno puzzolani). Deloma uničen z zidavo ceste SE 532, deloma z gradbenimi posegi za gradnjo ankaranskega križišča leta 1975 (SE 526A). Zid s škarpo je ohranjen v obeh sondah nad nivojem cestišča (sonda stebri 1: 0,26 m, sonda stebri 2: 0,48 m). V sondi stebri 2 je ohranjenih šest vrst velikih blokov peščenjaka, ki tvorijo zahodno lice zidu. Izkopana dl. 2,08 m in 3,15 m, skopna š. 1,04 m, š. zidu 0,60–0,72 m, š. škarpe 0,38–0,75 m, ohr. v. 0,70–1,09 m, n. m. v. 8,41 m (vrh), 7,51 m (dno).

SE 529C

Vrhni sloj ceste iz beneškega obdobja v sondi stebri 2 – cestišče. Plast apnenčastega gruščja (zelo oglat, vel. $5 \times 3 \times 2$ cm do $1 \times 1 \times 1$ cm), zalitega s cementnim vezivom (80 % : 20 %), zbite konsistence, belo-sive barve. Utrditev je plastovita. Cestišče je poškodovano z vkopom za podstavek prometnega znaka SE 573 in gradbenimi deli gradnje ankaranskega križišča SE 526A. Izkopana dl. 3,60 m, š. 5,50 m, n. m. v. 8,31 m (vrh), 8,15 m (dno).

SE 529D

Vrhni sloj (cestišče) ceste iz beneškega obdobja (SE 529) v sondi stebri 1. Plast apnenčastega gruščja (zelo oglat, od zelo drobnega, pr. 5 cm do $5 \times 3 \times 2$ cm), vezanega z apnenčasto malto, belo-sive barve in zbite konsistence. Vmes so postavljeni večji oglati apnenčasti kamni (vel. do $18 \times 14 \times 8$ cm). Po sredi cestišča je postavljena vrsta podolgovatih kamnov različnih dolžin (0,48–0,28 m) in širin (0,18–0,13 m). Izkopana dl. 2,20 m, š. 6,40 m, n. m. v. 9,34 m.

SE 529E

Utrditev in podlaga za cesto iz beneškega obdobja. Nasutje drobnega proda, vezanega z apneno malto (75 % : 25 %), strnjeno zbite konsistence, belo-sive barve. Prod je zaobljen drobir (vel. $3 \times 2 \times 1$ cm do $1 \times 1 \times 0,5$ cm). Struktura je položena v plasteh. Izkopana dl. 1,57 m, š. 5,44 m, v. 0,11 m, n. m. v. 8,20 m (vrh), 8,05 m (dno).

SE 529F

Spodnji sloj, podlaga za cesto SE 529. Nasutje iz srednjega in velikega kamenja. Lomljenci peščenjaka (80 %; različnih oblik in vel. $0,26 \times 0,14 \times 0,12$ m do $0,14 \times 0,10 \times 0,10$ m) so položeni na plosko ilovnato podlago, v katero so se sčasoma zažrli. Vmesni prostor je zapolnjen s svetlo rjavo zbito meljasto glino (10 %) in manjšim kamenjem (grušč peščenjaka; vel. $8 \times 8 \times 4$ cm) in drobirjem (vel. $5 \times 3 \times 2$ cm do $1 \times 1 \times 1$ cm). Izkopana dl. 3,60 m, š. 5,44 m, v. 0,16–0,23 m, n. m. v. 8,04 m (vrh), 7,85 m (dno).

SE 529G

Gradbeni poseg, vkop za konstrukcijo ceste SE 529 iz beneškega obdobja. V tlorisu je vkopa v podolgovatem pasu, v profilu je nepravilne oblike: od vzhoda proti zahodu (ob škarpah SE 531) poteka kot oster prehod v dokaj navpično steno in z ostrim prehodom v ravno dno, sledi dvig obcestnega jarka SE 571A s konkavnim dnom. Vkop se nato dvigne v neravno linijo na dnu pod spodnjim slojem cestišča SE 529F. Ob vzhodnem robu zahodne bankine spet ostro preide v navpično steno in nato z ostrim prehodom v ravno dno (pod bankino), na njenem zahodnem robu se tudi konča oz. je razširjen z obcestnim jarkom SE 539. Vkop je razširjen z obcestnima jarkoma SE 539 in SE 571A. Izkopana dl. 1,30 m, š. 8,75 m.

SE 529H

Cestišče beneške ceste SE 529, zgornje zalitje nad vezanim gruščem SE 529C. Zbito nasutje zdrobljenega apnenčastega drobirja (vel. do 1 cm; 50 %), vezanega s sivo malto (50 %). Ugotovljen je bil le v sondi stebri 2 (v južnem profilu). Na vrhu poškodovano z gradbenimi posegi ob gradnji ankaranskega križišča SE 526A. Mogoče eno kasnejših popravil ceste. Izkopana dl. 3,60 m, š. 2,00 m, v. 7–10 cm, n. m. v. 8,41 m (vrh).

SE 548

Posutje sivega rahlega peska, ki zapolnjuje vmesne prostore v zgornjih nivojih obcestne škarpe SE 529B. Razteza se v sondi stebri 1 in v sondi stebri 2. Plast je bila poškodovana z gradnjo ceste SE 532 (in SE 532A) in z gradnjo ankaranskega križišča SE 526A. Izkopana dl. 2,00 m, š. 1,53 m, v. 0,30 m, n. m. v. 9,80 m (vrh), 9,48 m (dno).

SE 571A

Obcestni jarek – del beneške ceste SE 529. Tlorisno nepravilne podolgovate oblike, oblika v profilu je nepravilna: od vzhoda proti zahodu si sledijo oster prehod v navpično steno (ob kamnitem robniku/zidu SE 529B), oster prehod v rahlo konkavno dno, nato postopen dvig v poševno neravno (zahodno) steno in malo manj oster prehod proti vrhnjem sloju ceste. Izkopana dl. 2,10 m, š. 0,60 do 1,30 m, gl. 0,70 m, n. m. v. od 8,46 do 7,63 m (dno).

SE 571

Polnilo obcestnega jarka SE 571A beneške ceste SE 529. Zasutje sivega mehkega glinenega peska (mivke; 60 %) in peščenjakovih lomljenecv (40 %, različnih oblik in vel. od 0,55 × 0,30 × 0,25 m do 10 × 5 × 2 cm). Polnilo je v sondi stebri 2 na vrhu rahlo poškodovano z gradbenimi posegi ob gradnji ankaranskega križišča SE 526A. Oblika polnila v tlorisu je nepravilno podolgovata, oblika v profilu je nepravilne L oblike. Izkopana dl. 2,00 m in 3,70 m, š. ok. 1,50 m, v. 0,72 m, n. m. v. 8,46 m (vrh), 7,63 m (dno).

SE 553

Zgornji del polnila obcestnega jarka SE 571A. Nasutje rumeno-rjavega rahlega meljastega peska (40 %) in kamenja nepravilnih oblik ter različnih velikosti. Blok peščenjaka (vel. 0,47 × 0,41 × 0,21 m) je verjetno padel z obcestne škarpe SE 529B. Večino polnila tvorijo lomljenci peščenjaka (vel. 0,20 × 0,15 × 0,10 m do 5 × 5 × 5 cm). Med kamenjem se nahajajo tudi kosi rimskih tegul v sekundarni legi in odlomek železne žice. Oblika tlorisa je nepravilna, profil ima obliko nepravilnega U. Izkopana dl. 2,10 m, š. 0,60–1,30 m, v. 0,30–0,35 m, n. m. v. 9,42 m (vrh), 9,10 m (dno).

SE 539

Obcestni jarek ob beneški cesti. Jarek je v tlorisu linearne oblike, v profilu L oblike: oster prehod v ravno in navpično steno (zahodni rob zahodne bankine) ter oster prehod v konkavno dno in nato postopen dvig. Izkopana dl. 2,10 m in 3,15 m, š. 0,85 m, n. m. v. – vrh v sondi stebri 1: 9,08–9,02 m; v sondi stebri 2: 8,03–7,79 m; dno v sondi stebri 1: 8,68 m; v sondi stebri 2: 7,52 m.

SE 539A

Polnilo jarka SE 539. Zasutje iz sivo-roza sipkega finega peska, vsebuje redke manjše kamne (vel. do 3 × 3 cm v sondi stebri 2 in vel. 10 × 5 × 5 cm v sondi stebri 1). Brez najdb. Izkopana dl. 2,10 m, š. ok. 0,64 m, db. 0,15–0,20 m.

SE 539B

Polnilo jarka SE 539. Zasutje sipkega rjavo-sivega finega peska. V sondi stebri 1 je vsebovalo še večji kamen (vel. 32 × 27 × 7 cm) in nekaj manjših kamnov. V sondi stebri 2 ni vsebovalo grobih sestavin. Brez najdb. Dl. 2,10 m in 3,15 m, š. 1,00–1,07 m, v. 0,36 m in 0,48 m.

SE 558

Moderni suhozid, usmerjen S–J, grajen je iz grobo obdelanih blokov peščenjaka (vel. od 0,42 × 0,35 × 0,12 m do 0,17 × 0,17 × 0,10 m), postavljenih v dve jasno izraženi lici. Kamni niso postavljeni v vrstah. Izkopana dl. 0,90 m, š. zidu 0,60 m, ohr. v. 0,38 m, n. m. v. 8,63 m (vrh), 8,25 m (dno).

SE 555

Moderno nasutje sivega in rahlo sipkega peska (60 %) in večjih peščenjakovih blokov (različnih oblik, vel. od 0,52 × 0,23 × 0,20 m do 0,36 × 0,17 × 0,20 m) in lomljenecv peščenjaka srednjih velikosti (od 0,20 × 0,15 × 0,10 m do 10 × 7 × 5 cm). Plast vsebuje tudi nekaj kosov tegul v sekundarni legi in nekaj kovinskih (predvsem železnih) odlomkov. Dl. 6,98 m, š. 0,90 m, db. vsaj 0,30 m.

SE 547

Moderno nasutje sivo-rjavega rahlo zbitega meljastega peska (75 %), ki zapolnjuje prostor med lomljenci peščenjaka (25 %; različnih oblik in vel. od 0,45 × 0,22 × 0,20 m do 8 × 7 × 5 cm). Plast rahlo pada proti zahodu. V plasti so tudi odlomki tegul in imbreksov (vel. pribl. 10 × 7 × 5 cm) v sekundarni legi. Dl. 7,10 m, š. ok. 2,10 m, db. 0,15–0,20 m, n. m. v. od 9,08–8,48 m.

SE 579

Nasutje rahlo zbitega sivega meljastega peska (90 %) s srednje velikimi in manjšimi lomljenci peščenjaka (različnih oblik in vel. od 17 × 10 × 8 cm do 5 × 4 × 3 cm). Plast je bila poškodovana z gradnjo beneške ceste SE 529 in ankaranskega križišča (SE 526A). V tlorisu podolgovat širok pas, v profilu je lečaste oblike. Dl. 2,56 m, š. 3,60 m, db. do 0,20 m, n. m. v. od pribl. 7,90 do 7,71 m.

SE 584

Nasutje mehkega temno rjavega meljastega peska s pogostimi drobci keramike in opeke (vel. do 1 cm; 10 %). Kamni se pojavljajo sporadično (3 %, vel. pribl. 5 × 3 cm). Izkopana dl. 1,32 m, š. 2,73 m, v. do 0,34 m, n. m. v. od 7,81 m, do 7,38 m.

SE 574

Moderno nasutje sivega zbitega grobega peska z gruščem in manjšimi oglatimi kamni (5 %; vel. pribl. 0,10 × 5 × 3 cm), večjim blokom peščenjaka (vel. 0,73 × 0,21 m), z drobci tegul v sekundarni legi (vel. do pribl. 4 × 3 × 2 cm). V profilu lečaste oblike. Plast je poškodovana z gradbenimi posegi ob gradnji ankaranskega križišča (SE 526A). Izkopana dl. 1,30 m, š. 2,60 m, db. 0,24 m, n. m. v. 7,89 m.

SE 528

Moderno nasutje rjave glinice, čvrste konsistence, z grobimi sestavinami (npr. železna gmota), drobnim kamenjem (vel. $5 \times 2 \times 2$ cm), poškodovana verjetno s kasnejšimi vkopi – predvsem pri gradnji ankaranskega križišča leta 1975, ko je bil ta predel zasut (SE 526A). Dl. ok. 17,20 m, š. 3,75 in 2,05 m, db. 0,80–0,30 m, n. m. v. – vrh v sondi stebri 1: 10,30–9,12 m; v sondi stebri 2: 8,61–8,04 m.

SE 527

Moderno zemljeno nasutje temno rjave meljaste glinice, čvrste konsistence z drobnimi in manjšimi kamni peščenjaka različnih oblik (vel. $10 \times 5 \times 5$ cm do 5×5 cm). Na površju je ponekod poškodovana z manjšimi ali večjimi vkopi, nastalimi pri gradnji ankaranskega križišča oz. pri zasuvanju tega predela (SE 526A). Verjetno je to humusna površinska plast pred zasutjem asfaltne ceste SE 531, v katero je bila vkopana tudi prvotna cesta SE 532. Izkopana dl. 2,10 m, š. 7,20 m, v. 0,10–0,50 m, n. m. v. 10,18 m (vrh), 9,68 m (dno).

SE 587

Nasutje za cesto SE 532. Nasutje sivega mehkega peščenega melja z nekaj grobega peska, peščenjakovega lomljenca (vel. pribl. $8 \times 5 \times 4$ cm) in tegul v sekundarni legi (vel. pribl. $7 \times 8 \times 4$ cm do $1 \times 0,5 \times 0,5$ cm). Oblika v profilu je lečasta. Plast je ugotovljena le v profilu P76 zaradi strojnega izkopa sonde. Poškodovana z gradnjo ankaranskega križišča SE 526A. Dl. 2,60 m, db. do 0,14 m, n. m. v. 9,11 m (vrh), 8,74 m (dno).

SE 588

Moderno nasutje za cesto SE 532. Nasutje sivega grobega in drobnega peska s kamni (vel. pribl. $0,23 \times 0,13 \times 0,10$ m). Ugotovljeno le v profilu P76, zaradi strojnega izkopa sonde. Deloma uničeno z gradbenimi posegi ob gradnji ankaranskega križišča SE 526A. Dl. 1,99 m, db. 0,52 m, n. m. v. 8,88 m (vrh), 8,36 m (dno).

SE 532A

Vkop za konstrukcijo ceste SE 532, gradbeni poseg, tlorisno podolgovate oblike. Oblika v profilu je stopničasta: oster prehod v navpično steno, oster prehod nato v ravno, rahlo valovito dno, v katerega so potlačeni bloki peščenjaka. Vkop je deloma uničen z gradbenimi posegi pri gradnji ankaranskega križišča (SE 526A). Izkopana dl. 3,10 m, š. 2,73 m.

SE 532

Cestna podlaga/utrditev za cesto. Izdelana iz peščenjakovih blokov (vel. $0,70 \times 0,35 \times 0,15$ m do $0,23 \times 0,20 \times 0,14$ m), v večini postavljenih na zemljeno podlago, brez veziva. Prostor med kamni je zapolnjen s sivim finim peskom. V sondi stebri 1 plast ni bila izkopana, le očiščena s strani. V sondi stebri 2 je bila deloma uničena z gradbenimi posegi ob gradnji ankaranskega križišča (SE 526A). Ugotovljena je le v preseku P76; deloma je

vkopana v geološko glineno osnovo SE 2 (gradbeni poseg SE 532A), deloma izdelana na nasutjih SE 587 in SE 588 (spodnji sloj predhodne ceste). Izkopana dl. 2,10 m in 2,30 m, š. 5,74 m, db. 0,16–0,26 m, n. m. v. 9,56–8,98 m (vrh), 9,34–8,86 m (dno). Datacija: med leti 1847 in 1874.

SE 531

Asfaltna cesta z betonsko podlago. Nekdanja magistralna cesta Koper–Škofije/Trst. Poteka v smeri S–J. Plast črnega asfalta z dvojno belo črto po sredini, debelo 3–5 cm. Pod plastjo asfalta se nahaja betonska podlaga – sestavljena iz dolomitnega ogleatega gruščja (vel. pribl. $7 \times 6 \times 4$ cm) in cementnega veziva, debela 0,10 m. Na zahodni strani cestišča (v sondi stebri 1) je podlaga razširjena izpod asfaltne cestišča proti zahodu za približno 0,50 m. Na vzhodnem robu v sondi stebri 1 je ob asfaltu in betonski podlagi betonski robnik (izkopan v dolžini 1,96 m, širine 0,19 m), ki je vezan tudi s škarpno SE 530. Postavljena je na kamniti podlagi oz. utrditvi SE 532, ki bi lahko bila del predhodne – starejše ceste iz 19. st. Opuščena ob gradnji ankaranskega križišča leta 1975 (526A). Sočasno k cesti spadajo: škarpa SE 530, prometni znak SE 573A in kamnita oznaka ceste v nasutju SE 526. Izkopana dl. 2,05 m in 2,50 m, š. 7,00 m, skupna db. 0,15 m, n. m. v. v sondi stebri 1: 10,68 m (vrh), 10,53 m (dno). Datacija: 20. stoletje (50. ali 60. leta).

SE 530A = SE 133

Vkop za škarpno SE 530 ob cesti SE 531, tlorisno podolgovat pas, v profilu L oblike: z ostrim prehodom v navpično steno in ostrim prehodom v ravno dno. Izkopana dl. 2,00 m in 3,42 m, š. do 0,80 m.

SE 530

Moderna škarpa ob cesti SE 531. Grajena je iz grobo obdelanih kvadrov peščenjaka (vel. od $0,55 \times 0,26 \times 0,22$ m do $0,24 \times 0,16 \times 0,15$ m), ki so postavljeni na obeh licih v približno enako visokih vrstah (višine 0,18–0,24 m). Ohranjenih je največ šest vrst v sondi stebri 2. Kamni v zgornji vrsti so postavljeni nad spojem kamnov spodnje vrste (opus quadratum). Pravilno oblikovani kamni so postavljeni na zunanje lice, notranjost pa je zapolnjena z nepravilno oblikovanimi kamni. V sondi stebri 2 je škarpa brez veziva, v sondi stebri 1 je vidno cementno vezivo. Stoji na betonski podlagi, debeli 0,11 m in je z vezivom povezana z betonskim robnikom ceste SE 531. Izkopana dl. 2,00 m in 3,42 m, š. do 0,80 m, n. m. v. – vrh sondi stebri 1 10,68 m. Datacija: 20. stoletje (50. ali 60. leta).

SE 573

Vkop za podstavek za prometni znak SE 573A ob magistralni cesti Koper–Trst (SE 531). Vkop je na vzhodni strani poškodovan z gradbenimi posegi za ankaransko križišče. Gl. 0,70 m, š. 1,00 m, n. m. v. 8,95 m (vrh). Datacija: tretja četrtina 20. stoletja.

SE 573A

Betonski podstavek za prometni znak ali obcestno svetilko ob magistralni cesti Koper–Trst (SE 531). Betonski podstavek je v obliki valja, sredi katerega je vdolbina (pr. 65 m) po celi dolžini. V njo je vstavljena kovinska cev – stojalo za prometni znak ali obcestno svetilko, cev je zvita in zlomljena (pri gradbenih posegih za ankaransko križišče SE 526A). Ohranjena je v dolžini 0,18 m, pr. je 5 cm. Pr. 0,51 m, v. 0,75 m, n. m. v. 8,24 m (dno).
Datacija: tretja četrtina 20. stoletja.

SE 573B

Polnilo vkopa za podstavek za prometni znak SE 573. Polnilo iz čvrste svetlo rjave gline. Pri dnu je 20 cm betona oz. kamenčkov (vel. 5 × 5 cm) in sivega grobega peska (pr. 1–0,5 cm). Plast ugotovljena le v preseku P78. Db. 0,10–0,70 m, š. 0,90 m, n. m. v. 8,25 m (dno).

SE 538

Moderno lečasto posutje grobega peska, temno sive barve in rahle konsistence. Posutje iz drobirja, manjših kamnov (vel. do 5 × 5 × 5 cm) in manjših kosov asfalta. Poškodovano z gradbenimi posegi za gradnjo ankaranskega križišča (SE 526A). Plast je nastala v obdobju delovanja asfaltne ceste SE 531, kar nakazujejo tudi najdbe (dno steklenice Coca–Cole). Dl. 2,10 m, š. 4,03 m, db. 0,12 m, n. m. v. 11,39–11,26 m (vrh).
Datacija: tretja četrtina 20. stoletja.

SE 583

Moderno zemljeno nasutje mehkega temno rjavega peščenega melja z lomljenci peščenjaka (vel. 12 × 10 × 7 cm do 2 × 3 × 2 cm) in kosom asfalta (vel. 2 × 4 × 3 cm). Plast je bila nekoč rahlo premešana, kasneje poškodovana z vkopom SE 573 in gradbenimi posegi pri gradnji ankaranskega križišča (SE 526A). Ugotovljena je le v preseku P78. Po sestavi je podobna SE 527 v sondi stebri 1. Plast pada proti zahodu. Dl. 3,13 m, db. 0,25 m, n. m. v. 8,77–8,16 m (vrh).

SE 526A

Gradbeni posegi pri gradnji ankaranskega križišča (zasutje terena) so poškodovali spodnje plasti na različnih mestih in v različnih globinah: uničenje asfaltne ceste SE 531 in kamnite podlage SE 532 pod njo v sondi stebri 2, vkopov v SE 527, SE 528 v sondi stebri 1 in 2 in slojev SE 529 ter drugih. Razteza se od škarpe SE 530 proti zahodu (magistralni cesti Koper–Trst pred izgradnjo avtoceste).
Datacija: 1975.

SE 526 = SE 134

Moderno nasutje terena ob gradbenih posegih pri gradnji ankaranskega križišča. Območje je bilo nasuto s kompaktnim svetlo rjavim meljem (70 %), ki je vsebovalo veliko gradbenega materiala (kose železa, betona, asfalta, cevi, leče peska ...), velikega kamenja različnih velikosti (od večjih blokov do drobnih kamnov) (30 % grobih sestavin).

Plast je bila preprejena s koreninami akacij. V plasti je bila odkopana kamnita obcestna oznaka ceste SE 531 (sonda stebri 1). Plast je premešana. Zapolnjuje vkop SE 526A. Db. 1,52–0,72 m, n. m. v. od 11,97 do 10,00 m (vrh).
Datacija: 1975.

SE 578 = SE 555

Moderno nasutje sivega rahlo sipkega peska (60 %) in večjih peščenjakovih blokov (različnih oblik, vel. od 0,52 × 0,23 × 0,20 m do 0,36 × 0,17 × 0,20 m), lomljencev peščenjaka srednjih velikosti (od 0,20 × 0,15 × 0,10 m do 0,10 × 0,07 × 0,05 m), nekaj kosov tegul v sekundarni legi in nekaj kovinskih (predvsem železnih) odlomkov. Izkopana dl. 6,98 m, izkopana š. 0,90 m, db. vsaj 0,30 m, n. m. v. 8,92–8,41 m (vrh).

501 (strani 416–455) Tabela s količinami gradiva po materialih in stratigrafskih enotah.

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
1	0/B1	6	149	23	708					1				1	8	
1	0/B2	5	47	49	2604											
1	0/C2	10	88	55	4800			1								
1	0/D2	13	170	72	5900									2	1	
1	0/E1	44	799	208	12463				2	10	1					
1	0/E2	2	48	32	1065											
1	0/E6	16	441	145	6016					2				2	4	
1	1/A1	21	300	37	2818			3						5	43	
1	1/B1	60	921	175	14086				1	3		3	110	8	39	
1	1/C1	18	382	54	3403			4						3	3	
1	3/A4			8	335											
1	3/B3	1	14	19	2102											
1	3/E1	1	55	22	949									1	3	
1	4/E1			47	1708									2	89	
1	4/E2			28	1130											
1	4/E5	12	190	251	13670						1	23				
1	4/E6	2	9	65	6150											
1	5/C3			98	6421											
1	5/D5	11	399	89	3519				1							
1	5/E5	5	81	54	2557											
1	6/A1	6	49	112	3906											
1	6/A5	2	52	11	1277											
1	6/B1	3	101	90	4560											
1	6/C2			100	3400									1	1	
1	6/D4	4	30	59	2562											
1	6/E2	10	487	13	3141			3	1	16	1					
1	6/E3	1	22	21	2062					2						
1	7			13	645					1						
1	7/E1	6	273	20	1893					4						
1	7/E5			209	56583				3	5						
1	8	2	79	34	1095					8						
1	8/A1	19	386	357	22716			7		46	1					
1	8/A3			172	5560					30						
1	8/A5	38	1613	566	74366	1	900		3	129	2					
1	8/B4	10	472	53	4117			2	1	3						
1	8/B5	2	179	29	2186			1		35						
1	8/C5	3	70	87	5704					13	1					
1	8/F2	95	2484	570	55907					9				1	5	
1	8/F3	78	1141	830	35961					77		2	77	3	8	
1	8/F4	19	269	310	18981					29						
1	8/F5	128	2646	788	21501					58						
1	9/A3			3	255											
1	9/B3	1	5	4	139											
1	9/C1	18	554	43	5438					2						
1	9/E1			75	4248					2				1	1	
1	9/E2	4	226	37	3627											
1	9/E12	1	13	42	1118											
1	10			21	1265											
1	10/A1	9	299	52	2171					1		1	42	2	19	
1	10/A2	5	110	27	2293					1						
1	10/A3	2	153	9	261									1	7	
1	10/A4			4	278											
1	10/A5			2	138											
1	10/B2	6	156	34	4270											
1	10/B3	5	160	48	3154					1						
1	10/B5			21	307											

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
					16													
1	185																1	95
					28													
6	1299				302		1	3							1	113		
					505													
				55	55													
					140		1	4										
		1	34		24				2	15								
									4	13								
													1	70				
					378													
																	1	112
1	263																	
2	340				170													
16	3723																	
					428													
1	277			1202														
					11													
					118		1	2										
					314													
15	3061			20	2452		3	13										
2	539			43	31													
				165	410										7	556		
5	1042				1075												2	120
					196		1	7										
				129	1059												2	190
		12	410		500		1	3										
1	125			42	1147												1	190
					9													
					24													
					2													
			16															

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
1	10/C1	6	314	98	8790											
1	10/C2	7	175	62	5576					2						
1	10/C3	7	102	29	2079					1		1	40	2	8	
1	10/C4	1	9	3	115					1						
1	10/C5			28	222					1						
1	10/D1	55	1969	238	15223	1	74			10				1	3	
1	10/D2	6	119	45	5473					1						
1	10/D3	8	178	13	406					2				2	4	
1	10/D4	3	12	5	106											
1	10/D5			7	185					1						
1	10/E1	11	130	51	7930					5						
1	10/E2	20	427	99	7522					5						
1	10/E3	12	514	36	1977					1				3	5	
1	10/E4			16	266											
1	10/E5			4	25											
1	11	5	80	95	3298					14				1	1	
1	11/A1	24	1165	121	25540			2		27						
1	11/A2	2	12	52	513											
1	11/A3	23	378	47	1921											
1	11/A4	21	733	37	3296					1						
1	11/A5			7	107											
1	11/B1	27	1742	42	8367					40	1					
1	11/B2	46	1179	131	913									1	2	
1	11/B3	39	729	114	6629					4						
1	11/B4	17	290	43	1712					3						
1	11/B5			11	94					1						
1	11/C1	38	2350	44	4124					71						
1	11/C2	141	4798	415	49203				1	134		2	23			2
1	11/C3	77	1180	396	19694					10						
1	11/C4	31	632	95	8315			2								
1	11/C5	9	176	84	8754					2						
1	11/D1	73	3996	231	27931			2		233						
1	11/D2	5	172	109	3211					15				1	5	
1	11/D3	23	381	137	3947					12		1	22			
1	11/D4	84	2626	126	6740			3								
1	11/D5	34	848	41	3982					7						
1	11/E1	8	153	100	15283			1		67						
1	11/E2	144	1384	432	32132				75	628		2	31	1	1	
1	11/E3	12	124	94	9127					9						
1	11/E4	156	1910	135	13707			1		11		1	15	2	6	
1	11/E5	127	4366	391	30296				1	22						
1	12/A1	43	1519	239	33175			1	3	318	5					
1	12/A2	56	1394	237	18548				1	580	2	1	51			
1	12/A3	1	5	9	285											
1	12/A4	94	3272	468	40301			1		7						
1	12/A5	65	2161	96	8258					44						
1	12/B1	4	174	289	35562					673						
1	12/B2	28	944	121	17774				10	286		1	7	1	2	
1	12/B3	176	5118	304	23755			3		24						
1	12/B4	69	1579	305	17060			6		22						
1	12/B5	95	2737	179	17433			3		3						
1	12/C1	37	874	340	35510			2		588	1			2	9	
1	12/C2	17	543	197	19648					685	1	1	19			
1	12/C3	43	1045	180	11413			1		18						
1	12/C4	7	104	48	1391					2						
1	12/C5	28	749	91	8342					2						

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
3	648																	
2	447			21	1428 49		1	19										
1	150				69 40		1	24					1	1				
1	343																	
4	912				158 3184													
				15			1	24										
3	854				44										3	192		
					10		1	2										
					14		1	3										
2	592				740	6849	1	1							1	361		
2	5953				23986 633 286	33691							1	87				
							3	15										
2	411				6617 268 226	4757	1	30										
							1	4										
							2	29										
							1	78										
1	194				4977										1	90		
6	1218	2	80		11211	203000	1	4										
1	297					9683							1	12				
2	648				8													
3	780				62		6	141							2	4		
4	445			297	3146	1448	5	115										
2	512				663	9560	5	271										
7	1348			45			3	76			1	10			6	136		
2	650						4	46										
8	1849			20	31978	1863												
3	743				12976 2148	3208												
5	1554				692													
1	156				440		1	49	1	77								
17	5032			1871	46497													
4	2679			15	9402	19050	13	164										
4	636				325													
				21	113													
					849													

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
1	12/D1	32	812	161	20289			5		285	5					2
1	12/D2	117	1940	127	7049			3		164	1			2	2	
1	12/D3	33	813	83	4501			2	1	37				14	13	
1	12/D4	56	1095	204	9381			7		20	1					
1	12/D5	132	3366	463	31700			6		22				1	4	
1	12/E1	57	2773	150	18084			1		643	2	1	58			
1	12/E2	54	1614	140	14441					241						
1	12/E3	162	3698	216	11367					36						
1	12/E4	110	1959	184	11240				1	20						
1	12/E5	132	2618	354	24955			4	2	48	2	1	8	1	13	
1	13/A1	134	5805	283	20087				6	133		1	25	2	15	
1	13/A2	91	1372	358	10520					80						
1	13/A3	141	3797	523	42987					18		1	48			
1	13/A4	248	4550	746	48320					19						
1	13/A5	43	653	227	13772			1		3						
1	13/B1	82	2395	75	3885			2	1	45	1					
1	13/B2	10	168	12	371					3						
1	13/B4	50	730	36	616					2		2	38			
1	13/B5	62	2964	140	11320					8				1	1	
1	13/C2	63	1613	270	8953			1		26						
1	13/C4	41	551	66	1845					1	1	1	8			
1	13/C5	65	1354	37	2608					5						
1	13/E1			4	450					4						
1	15/A3	6	49	25	2531											
1	16	1	158	92	22074									1	27	
1	16/A3	6	157	32	2734							1	11			
1	16/C1	41	894	92	17103											
1	16/D1	19	143	94	13754							1	2			
1	16/E1	5	305	39	5414											
1	17/A1	47	1576	402	63139					3		1	19			
1	17/A3			23	1290											
1	17/B1	11	390	36	4500											
1	18/A3	7	235	1	313					1						
1	20/D2	1	9													
1	20/D3			2	80									1	4	
1	20/E3	3	36	3	49											
1	23/B2			88	11570											
1	23/B3	4	256	77	17108											
1	25/E3											1	1			
1	26	6	140	29	1958				4							
1	26/C1			116	9664				1	1						
1	26/C2	1	2773			1	46									
1	26/D1	25	259	18	3014					3						
1	26/D2	7	198	22	1524				3	1						
1	26/E1	42	3352	159	15169			1	7	4		1	13	4	1	
1	26/E2	5	87	36	8885					3				1	54	
1	26/E4	17	250	366	10899				1	1	1					
1	27/A1			10	1777				5							
1	27/A2	3	57	62	10556	2	33	52	3			1	14			
1	27/A3	25	482	93	13050	4	289	3						9	89	
1	27/A4	29	416	135	6739	2	129			4				8	37	
1	27/A5	16	200	73	4563				2	1		1	119	2	7	
1	27/B2	8	271	56	9514			1	3	1		1	7	7	23	
1	27/B4	14	204	42	1449									1	10	

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
4	8019			932	5168		8	45							44	2958	2	83
6	1655			186	5137		2	36	1	57					1	286		
2	233	1	23		545													
6	1213				728													
2	505				208													
3	824			656	7609										1	143		
2	508			228	446													
1	352			310	32													
2	552			6	9													
8	8/1918				330	1638	4	81										
4	4/904	5	39	220	1656										1,1 žrmlje	137, 2057		
				71	728												1	330
1	198			147	1627													
5	1002			43	624													
					226		2	25										
3	688				256													
				106			2	39							1	655		
							4	17										
				285			1	24										
					1128		2	34							1	49 kamnit jajček		
							2	21							1	44		
1	224																	
					274						1	17						
													1	112				
1	142																	
1	268																	
							1	128										
													2	165				
							1	18										
					330													
		55	1467	316														
		13	68		73													
		20	1395	23	116													
		1	16			1888												
					1263													
		2	166		195		6	60	1	27					1	161		
					40													
					495		24	47										
		2	8		16													
		1	14				2	15	2	21								

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
1	27/B5	24	441	33	1284					1				5	27	
1	27/C3	11	66	7	261	14	1102							2	4	
1	27/C4	23	267	30	850					1		1	26	5	57	
1	27/C5	14	216	49	1136									5	20	
101	0/A1	12	366	75	2263				3	4		1	29			
101	0/A2			5	48											
101	0/B1	6	141	159	10121					2				1	3	
101	0/B2	59	1459	232	27545	1	69							2	5	
101	0/B3	4	49	10	884											
101	0/C1	107	1579	332	19465	3	213	3	4	1				8	10	
101	0/C2	48	677	222	11232			3						8	9	
101	0/C3	35	316	116	3223							1	1	6	2	
101	0/D1	41	695	387	35265			5		5				6	12	
101	0/D2	28	448	66	8470				2	1				12	4	
101	0/D3	2	7											2	2	
101	0/E1	15	391	343	25900				1							
101	0/E2	37	326	223	13444					3				3	14	
101	1/A1	31	483	39	3243				2	1				1	1	
101	1/A2	7	145	10	426									1	2	
101	1/B1	7	223	14	682											
101	3/A2	1	22	30	2155			1								
101	3/A3	1	46	8	781											
101	3/B4	2	126	7	382											
101	20/A5	9	240	27	991					1						
101	23/C4			153	25793											
101	23/D3	7	499	168	11746											
101	23/D4	1	14	37	2477											
101	23/E4	4	80	56	3876					1						
101	24/A3			36	1016											
101	24/A4	3	43	59	4594					1						
101	24/B4	7	230	114	6196											
101	25/B2	9	466	22	969					2		3	39			
101	25/B5			19	759											
101	25/D4	4	145	23	904			1		1						
101	25/D5			3	30											
101	25/E1															
101	25/E3	11	201	24	1144				2			1	9			
101	25/E4	19	476	109	14117	1	128		1							
101	25/E5	14	180	72	7593					1						
101	26/A2	13	111	17	628				3					1	1	
101	26/A3	23	327	288	11261											
101	26/A4	73	7533	355	21621			8		4						
101	26/A5	43	1341	358	18544			8	5	4				1	7	
101	26/B1	31	1429	119	14593			1								
101	26/B2	9	1135	41	9427	1	61	1				13	68	1	2	
101	26/B3	44	802	356	18679			5		3				3	3	
101	26/B4	5	30	189	10323			10	1							
101	26/B5	17	349	467	20420			5	1					3	8	
101	26/C1	1	17	3	577	3	123									
101	26/C3	68	930	466	22893			27	7	4				12	26	
101	26/C4	113	2689	298	19637	1	64	1	1	2				5	58	
101	26/C5	5	220	187	11121	1	23	1						1	1	

ec	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
							3	250										
					15								2	42				
					32								3	60				
		7	87		143		12	195	2	49					1	104		
					104		25	77					4	31				
				42	81								9	91				
		2	104	75	161		3	48	5	112					3	194		
									3	83								
							1	31										
		6	190		512													
		3	340		80		4	15	1	3								
		14	231	63	201		2	6							1	11		
							1	31										
3	817						1	60										
							1	23										
7	1818				3733		3	17										
							1	33										
							2	23										
		2	59															
		101	1994						1	16								
		37	526	130	201		3	7										
					44													
					28		3	36										
		5	52		790													
		1	12		4411		2	24										
		1	88		4040	4760	1	11									1	28
				453	344		1	431										
		1	17		410		3	114							2	850		
					4605	2352	1	11										
1	349	1	5		2142													
		11	139		2162				1	51								
					1542													
		13	246	47	1228								1	12				
		12	654		537		6	61										
					2057		1	6									2	143

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
101	26/D2	28	1091	359	39111	3	196		10	1				1	23	
101	26/D3	33	510	255	10448									5	15	
101	26/D4	22	318	250	12045			9		3						
101	26/E1	20	730	112	15320			12		4				1	25	
101	26/E2								23			3	138	1	1	
101	26/E3	33	682	336	12509			9								
101	26/E5	13	413	155	7444			6		3				1	1	
101	27/A2	2	9	14	457			4	9							
101	27/A3	224	4935	381	24924			23	38	8		2	36	13	59	
101	27/A4	50	1269	138	7944							1	4	1	4	
101	27/A5	121	2179	188	7694				6	1		1	14	3	2	
101	27/B2	12	312	52	5602			39	52	4		1	4			
101	27/B3	130	2983	235	21776				1	2				2	6	
101	27/B4	133	2491	214	13790			3	9	1		4	32	1	2	
101	27/B5	124	1912	173	8792					2				2	3	
101	27/C1	31	714	84	5303											
101	27/C3	84	1626	101	5891									2	1	
101	27/C4	241	5110	208	16347				1		2			10	21	
101	27/C5	8	151	4	388							1	13	1	1	
102	26/B2	11	312	31	2299			5		4						
102	26/C2	13	558	23	6995											
102	26/D2	29	590	21	2697				41							
102	26/D3	6	313	18	2548											
102	26/E2	30	761	138	14489				2							
102	27/A2			1	27			3	2							
103	26/A2	6	170	21	3159											
103	27/A2			22	7878			6	1	1						
103	27/B2	1	58	21	3227											
103	27/B3	6	658	106	18210											
104	27/B4	1	18	4	49	5	532	2								
110	26/D1	4	107	42	6105	10	347									
118	26/C3	9	386	19	11213						1					
118	26/C4	126	1699	112	12069			1				3	22	185	568	
118	26/D2	61	377	8	169				2			1	12	54	117	
120	26/D4	4	10													
120	26/D5			4	50											
120	26/E3	18	710	52	4680											
120	26/E4	20	54	8	248											
124	26/B2	13	140	4	439									8	8	
127	26/A1	19	1274	26	7790			2				1	13	1	20	
127	26/B1	25	700			1	207		1	2						
128	26/E2	5	1278	12	11167											
128	27/A2															
132	26/B1															
132	26/C1	2	41	33	4176											
132	26/D1	1	88	31	4336					1						
132	36/B1	3	108	2	412											
138	16/E3	19	210	15	3432					1						
145	26/B4	15	617			1	48									
158	26/C3	90	3009	42	12736			3						67	135	
158	26/C4	6	229	6	4514											
159	26/B2	57	1380	44	4817				1					1	1	
159	26/B3	17	528	27	2294											

ec	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
		34	1516		3382										2	233		
		6	80		1194											marmor		
					899													
1	99	1	27	1303	509													
		48	3025		128													
1	255	9	208		886		3	25										
					343		1	1										
		8	105				1	108										
		2	115		207		37	592	4	26			4	100				
		2	17	11	58		2	1					8	128				
					180													
1	251	3	58	12	461		4	24	1	8			2	128				
4	1073	5	26	15	294		2	33					2	45				
		11	149															
		1	3										3	33				
					124		8	143	3	157								
		4	31	123	183		9	111	15	163			2	10				
		122	2954												1	171		
		22	917	259		1188	1	9										
		371	10534	3	782													
		4	78															
		15	881		2327													
		1	1										2	12				
									1	26								
							4	50										
1	361						1	32										
1	367																	
							20	475	2	64								
		200	2935			177												
							1	13	3	63								
		25	674		90		17	395	27	500					1	306		
		3	58				11	158	8	87						marmor		
															2	1160		
																marmor		
11	3454	4	14	191	3739		5	49										
							1	10							35	9120		
																marmor		
		44	389				1	17										
		33	1690	859			18	170										
		300																
		56	2000															
		26	1111	16	180													
				84														
							1	219										
		22	382		714													
		4	491															
		53	2929	524			15	69	1	25								
							3	61										

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
159	26/C2	12	292	30	3322	1	140		1							
159	26/C3	7	258	2	1015					3		1	25			
159	26/D3	5	87	9	5754	5	179									
163	26/D3	24	42	2	3634									3	1	
167	26/E4	1	149													
171	26/D2	9	97													
172	0/B1	1	11	330	14029				5					2	3	
172	26/C5			47	2838											
172	0/C1	21	491	358	17460				16					2	2	
172	26/C5	21	332	270	15861				3					4	4	
201	4/A1	14	165	97	4540					1						
201	4/A2	10	138	17	2461											
201	4/A3	6	207	52	5371			4				2	35			
201	4/A4	4	177	49	3044			1								
201	4/A5			10	369			1								
201	4/B2	3	179	48	9193											
201	4/B3	6	184	55	19019					1						
201	4/B4	12	335	206	28600									1	4	
201	4/B5	7	284	12	18952											
201	4/C3	2	34	2	503											
201	4/C4	9	153	108	17283					1				1	3	
201	4/C5	15	552	100	13612											
201	4/D5			37	2906											
201	5/D5			11	2901											
201	6/A3			22	3425											
201	6/A5	11	266	51	6100				1	2						
201	6/B3	5	141	116	7865											
201	6/B4	8	132	151	13452											
201	6/B5	13	382	120	15881									2	3	
201	6/B6	5	170													
201	6/C3	9	331	41	5899					1						
201	6/C4	13	207	206	14768					1						
201	6/C5	1	34	12	6263											
201	6/D3	7	160	36	1940				1	3						
201	6/D4	25	749	220	20206					4		4	31	1	4	
201	6/E2	10	158													
201	6/E3	5	54	33	3784											
201	6/E4	25	540	205	7570					2		2	23			
201	7/A4			44	4983					2						
201	7/A5	19	644	76	11206					5						
201	7/B3			45	14833											
201	7/B4	8	403	73	9835											
201	7/B5	3	254	115	8450					7						
201	7/C3	23	595	148	13814					16		1	53			
201	7/C4	4	89													
201	7/C5	4	102	13	809				1	7				1	1	
201	7/D2			15	1564					21						
201	7/D3	22	692	345	33087					21						
201	7/E3	8	448	41	13548					3		1	52			
201	7/E4	5	217	90	7535			1	1	28						
201	8/A2	2	243							64	3					
201	8/A3	22	588	302	17471					33				1	3	
201	8/A4	2	16	96	14854				2	5						
201	8/B3	14	297	387	28398					31						
201	8/B4	4	316	5	369											

ec	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
		36	1760				14	180										
3	633	1	18				2	164										
		2	72		388		13	230										
				53														
		2	18				5	23										
					436		2	4										
							2	240										
					87													
2	376				114													
							2	58	1	60			2	35				
1	160						2	33										
									1	43								
							1	4										
							15	144										
1	198						2	25										
		2	94				7	95					1	17				
1	99			77														
									1	18								
				386														
1	188			44			14	1							1	211		
							2	20							marmor			
1	187																	
					40		1	60										
							2	16										
					416													
2	493				603													
5	1180				500													
5	1113				1254	1559												
5	1210				699		10	159					4	350				
3	700				73													
1	289			89														
4	942				1128		1	16					1	132				
													3	299				
1	160				538	690												
3	735																	
					228													
				176			5	48										
				5	591		10	33										

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
201	8/C3	18	614	170	24186					9				1	1	
201	8/C4	16	922	580	51013			14		12	1					
201	8/C5	13	413	144	16631					10						
201	8/D3	10	345	122	18452					19						
201	8/D4	81	3011	2012	182214			35		55		4	85			
201	8/E1	6	62													
201	8/E2	3	256	66	6684					8						
201	8/E3	34	1560	349	23296			2		23						
201	8/E4	36	809	814	57573			2		47				3	9	
201	8/E5	6	224	84	8249					9						
201	8/F3	40	950	82	2372					20						
201	8/F4	32	581	308	10993					11						
201	8/F5	23	531	100	4517											
201	8/G3	17	276	8	738											
201	8/G4	7	177	125	14493											
201	8/G5	4	34													
201	13/A1	34	1157	17	2269					5						
201	20/C1	1	26	4	163											
201	20/C2	1	29	37	3147											
201	20/C3	10	226	47	4329											
201	20/D1			46	2943											
201	20/E1	3	58	41	4169											
201	21/B1	8	420	70	8518											
201	21/C1			6	965											
201	21/D1	5	65	53	3713											
201	21/D2	5	24	36	2657					1						
201	21/E1	33	547	85	4301					2		1	2	1	12	
201	21/E2	47	2228	140	12500				1	4						
201	24/B4			10	1412											
201	24/B5	8	156	49	8122											
201	24/C5	5	91	52	2834											
201	24/E2	10	215	43	5697											
201	26/C2			2	520											
202	7/C5	1	2	7	156					3						
202	8/A4	2	77	22	1548					3				2	9	
202	8/A5	1	5	110	10278					28						
202	8/B3	15	390													
202	8/B5	3	34	60	2152					9						
202	8/C3	12	288	29	9099											
202	8/D2	9	608	25	5406					1				1	31	
202	8/D3	30	1092	230	80885			1								
202	8/D4	2	24	131	15731			2								
202	8/D5	4	310	18	3450					10						
202	8/E3	233	15030	79	15239			1								
202	8/F2	5	38	52	846					3						
202	8/F3	92	1462	203	26600					13		2	12	7	8	
202	8/F4	34	353	117	8320											
202	8/F5	23	321	61	2603											
203	8/D3	14	855	174	41229											
203	8/E3	35	1482													
203	8/E4	10	258	79	7676			1		2						
203	8/E5	8	245	15	2065											
203	8/F3	53	871	334	47422					1						
203	8/F4	26	636	89	7940											
203	8/F5	100	1584	464	22140			3		9		2	24			

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
2	457				685		1	42										
1	250				152		2	4									1	50
1	437				1636												4	401
1	246				254												1	13
3	578				515		2	16							1	570	1	260
1	123																	
				305	480								1	23 staljena masa				
1	266			112	4921								3	9			1	192
				885	99													
				23	155													
				280	205													
				41			1	46										
1	284																	
2	554												1	100				
					106													
													1	58				
															1	468 marmor		
													1	66				
									1	34								
									3	129								
3	460			14			4	45	12	14								
									3	6			1	365				
5	923																	
					217													
				461	44													
				557			9	197	1	4								
1	150						3	18	2	1								
1	280								1	21								
					149													
1	174				495													
							14	203										
2	183				59													
					214													
					534												1	41
					2734		2	32										
3	652			135	100		1	4										
4	795			38	385		6	46	1	1								
1	140				38													
12	2223				68													

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
203	8/G5	35	413	134	7268			3		6		2	24			
203	12/E1	20	223	11	2329					1						
204	8/F4	14	114													
204A	8/E4			6	13203											
205	8/A4	9	288	332	35220			2		12						
205	8/A5	1	5													
205	8/B4	16	160	225	16317			1		10						
205	8/C4	13	138	163	24162					5						
205B	8/B4	1	2													
206	8/B4			44	8680											
207	8/B3	2	14	2	1160			2	1							
207	8/B4	10	220													
207	8/C3			72	11440					6						
207B	8/B4			1	2350											
207B	8/D4			1	719											
208	5/C3	14	79	35	1393											
208	7/C3															
208	8/D3															
209	7/B3	67	2035	308	43118					15		4	110	2	13	
209	7/C2	43	1901	92	28503				1	2				2	1	
209	7/C3	47	10939	52	8121					13						
209	7/D2	14	1054	169	29381	1	47			6						
209	7/D3	63	1631	253	75598					1						
209	7/E2			41	19540											
209	7/E3	39	1861	259	83081							3	6			
209	8/A2			17	2806						1					
209	8/A3	79	3117	945	270023					19				1	1	
209	8/B2			120	24642					1						
209	8/B3	99	3611	1570	261724			1		21		1	5	3	4	
209	8/C2	2	11	5	139											
209	8/C3	262	9854	2659	566390					27		4	56	6	18	
209	8/C4			65	2447											
209	8/C5	1	67													
209	8/D2	1	35	262	92200											
209	8/D3	12	278	150	42763					2				1	1	
209	8/D4	10	456	95	19004					2						
209	S13			20	1199											
209A	7/C3	43	1167													
209A	7/D3	8	108	12	2492									2	2	
209A	8/C3	7	211													
209B	7/C3	45	1234	12	169									5	7	
209B	7/D3			53	19387											
209B	7/E3	13	458	16	1814											
212	8/B3			36	1821					1						
212	8/C4	1	18	162	11550					2		1	21			
213	8/A4			99	11885			14								
213	8/B4			531	36106					8						
213	8/C4	2	13	145	10452					4						
214	8/D5	2	66	300	41144				1	1	1					
215	8/B5			16	1338					15						
215	8/C5	3	39	53	4796					11						
216	8/B4	1	19	2257	246342			2		2						
216	8/B5			327	60623											
216	8/C4	7	226	1209	159300			24		2						
216	8/A4			247	39754					5						
216	8/B4	2	18													

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
3	340			22									4	151				
5	1278			111			3	99										
				776	174													
					178													
				75														
		2	45		12													
		81	2790															
4	1139			104			10	169	1	6					1	1		
				1044		1153												
5	709				202													
					426		1	1										
11	3414	1	51	1045	641		3	55									1	24
12	4225			197	109		14	550	3	67			15	9768			2	179
													6	89				
				507	2434	2940	1	3	1	6			5	733				
					40													
2	323			64	2742										1	73		
													1	138				
10	2732			5709	2797	2432												
				216	656													
							3	5					1	3				
3	941						20	146					104	8221				
15	3315						1	42										
					81													
				63			1	4										
					110													
					251	29											2	103
																		11
				650			2	17										
													2	136				
				380	233													
				10	148								2	50				
							4	36	1	44								
2	443				830													

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
216	8/C4			44	5306					5						
217	8/D3	11	536	94	18674			3		4						
217	8/D4	9	260	176	11342			5		5						
217	8/E3	23	386	286	22947			1		6						
217	8/E4	63	2399	452	42271			4		23				1	5	
217	8/F3	16	467	73	7816					10				4	6	
217	8/F4	7	22													
217	12/D2	3	46	54	10523			2		282						
218	6/A2	15	330	130	7058					20		2	114	9	182	
218	7/C2	3	89	38	2755											
218	7/D2	8	399	45	7119					4						
218	8/C3	2	66	39	8001											
219	7/D2			15	1612											
219	8/C2	8	160	56	13200											
219	8/D2	1	433													
219	8/E2	8	353	43	7882					1						
220	8/B2	2	102	29	4454							1	24	2	1	
220	8/C2	6	57													
220	8/D2	1	99	20	4096											
220	8/F3	1	90													
224	8/F4			36	6546											
225	7/B4	8	233	55	3770									1	1	
226	8/D3	1	16													
227	8/C4	5	30													
227	8/D4	1	25	12	938					1						
227	8/E4	1	4	26	2210			10		1						
228	8/C4	10	250	157	15930					2						
229	7/E4	1	170													
231	7/E4	2	41	5	2640											
233	7/A5	34	1948							3						2
233	7/B3	31	644	44	1981			1		1		1	18			
233	7/B4	56	1879	186	17231			4		9						
233	7/B5	91	4508	568	51670					5		1	9	1	3	2
233	7/C4	5	54	15	630											3
233	7/C5	25	486	7	443							2	22	1	1	
233	11/B1	8	423					1								4
237	8/A4	1	6													
237	8/B4	3	2													
237	8/C4	26	383	32	5108											
237	8/E4	1	1													
237B	7/D4			39	1936											
237B	8/A4	14	88	16	906				4	2						
237B	8/B4	76	760	34	4560				3	5						
237B	8/C3	40	410	41	6120											
237B	8/C4	8	88	37	7750				2							
237B	8/D4	21	1021	47	4169			9		12		4	25			
237B	8/E4	18	595	31	2768			29	7	6		1	13	24	11	
238	7/E4	2	18													
239	13/B1	2	14													
240	7/B3	127	3237	1062	263526									4	1	
240	7/E2	137	4095	217	26885					7						
240	7/E3	81	1020	115	23230					1		5	95			
240	8/A2	3	106	7	2676											
240	8/A3	178	2688	1108	290632				1	2		6	326	6	8	
240	8/B2			605	112853											
240	8/B3	984	12895	1434	297764					4		40	804	69	115	

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
				203	140										1	24		
					25		2	9										
					242													
							1	8										
12	3200					10800												
					30													
						2580												
		1	7										4	56				
1	294					3918												
1	281				1208													
1	268			30														
8	6318				4319													
		3	78															
17	3746	3	114			4491												
5	6608			1270	6859													
7	8759				806													
4	858				2605		1	25										
13	13046				2846													
							8	148										
							10	90										
							3	7										
							2	27										
							3	22										
		4	86				11	43	1	23								
					91		9	260					1	28				
							7	368										
					82		7	338					1	20			1	4
							1	9										
							1	7										
					2870													

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
240	8/B4			290	101520											
240	8/C2	6	8									3	25	2	3	
240	8/C3	103	1051	268	52409			1		1		4	58	19	12	
240A	8/C2	87	1006	64	13479							4	84	9	14	
240A	8/C3	17	194	23	1575				1					3	7	
241	8/C2			288	111866											
241	8/C3	53	1307	685	305864					2						
241	8/D3	48	984													
241	8/D4	1	124													
242	8/A3	5	59													
242	8/C3			4	384											
242	8/D3	5	76	3	803											
242	8/D4			5	3509											
244	8/B3	30	926													
244	8/B4	20	500	4	983					2						
244	8/C3	4	8													
244	8/C4	2	21													
244	8/B3	32	955	9	529					2						
245	8/C2	6	168	40	4408											
245	8/C3	34	464	87	6872									1	2	
245	8/D3	17	649	78	5832									1	1	
247	8/B3	10	1311													
247	8/B4	1	34													
247	8/C3	3	240													
247	8/C4	15	501	34	7431					6		1	6			
247B	8/B2	6	6													
249	7/C2	3	83													
249	7/C3	2	43													
250	8/E3	5	169	15	1208											
250	8/E4	5	151													
251	8/E4	44	637	74	14476			35		21	1					
254	7/B4	1	15	14	3511											
254	8/B4			24	5430											
254	8/B5	10	288	91	11170					1						
254	8/D3	1	1													
254	11/B1											1	3			
255	6/C4	7	79	65	6361					3						
256	8/D4			57	10050											
258	6/C4	20	262	70	5562					1				4	5	
258	6/C5	108	2017	80	6067					1		1	9	3	4	
258	6/D4	4	77	124	10530					1						
258	6/D5	28	876													
258	6/E5	53	1568	339	46200					3		1	1	1	1	
258	7/A4			80	9068											
258	7/A5	138	4255	1034	113101					15				1	2	
258	7/B3	7	117													
258	7/B4			265	28720											
258	7/B5	41	1529	820	69887					5						2
258	7/C5			95	19632											
258	8/C5	9	312													
258	11/B1	8	378													
258A	6/A4			23	5120											
258A	6/A5	14	492	500	100137											
258A	6/B4	22	391	63	11079									3	9	
258A	6/B5	35	726	402	78497				1					2	1	
258A	6/C5	25	557	61	6900									2	1	

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
						9000	4	22					4	90				
							12	94										
1	326						9	126					11	7				
							1	8										
							35	257										
					1070	1113	130	1145	4	110			18	242			4	792
1	361																	
							15	87	1	1			2	41				
					387													
				109	224		23	188	7	6								
							15	58					3	13				
1	356			720														
3	680				263		13	19					23	477				
					78													
					105		67	547					2	17			1	18
						3985												
1	105				515		1	1										
5	1980				1290		1	44										
					328		10	46										
					105													
							2	5										
				188														
1	272						3	157										
1	218			474	472		4	36										
							7	28										
9	2421			98	2577		1	56										
6	7249			218	6244													
							2	27										
1	208																	
							17	229					2	5				

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
258A	6/D5	45	1634	82	12532											
258A	6/E5	24	520	16	947							1	9	5	7	
259	7/E5													3	1	
260	8/B3			166	53644				96	2						
260B	8/A2	11	145	209	22443			1		8						
260B	8/A3	2	61													
260B	8/B2	36	414													
260B	8/B3	92	3005	403	106551				1	6	1	1	8	11	11	
260B	8/C3	16	165	71	10284											
263	8/C3	1	9	70	17314			1								
263	8/C4	22	743	16	4076									4	6	
263	8/D3	17	111	46	3198									1	1	
263	8/D4	19	675													
264	8/G5	66	893	18	2521					3		1	3	1	2	
264	13/B1	1	21													
265	8/F4	11	85													
266	8/A2	35	1593	57	13449											
266	8/B2	30	375	68	8343											
266	8/C2			48	9664											
267	7/E3	4	526													
267B	7/E3	24	626	22	1181											
268	8/B2	9	286	137	17947					1						
268	8/B3			134	19858											
269	7/E4			9	1663											
271	6/B3	1	64													
272	5/D5	1	66	50	6870											
273	6/B5	3	100													
273	6/D5			198	16147											
273B	8/F5	7	136	22	3116											
274	8/G5	1	14													
275	6/A4	1	57	28	2390											
275	6/B5	7	156	38	4877									1	2	
275	6/C5	32	1335		343											
275	6/D5			446	83969											
275	6/E5			1	483											
276	7/B2	28	696													
276	7/D2	29	749	61	10946							1	27			
276	7/E2			35	8244											
278	8/E4	11	116	18	3190							3	18	1	1	
278	8/F4			34	3500											
279A	8/A2	1	97	1	42											
280	5/C5	2	16	694	74434				7							
280	9/B1			72	12221											
280	9/B2	2	167						2	2				3	3	
281	8/B3	106	872													
281	8/C2	10	366	48	2307									1	5	
281	8/C3	104	1339	137	11188							2	27	3	5	
281	8/B3	154	1101	21	1605							1	29	8	6	
282	7/D3	35	704	14	1400											
282	7/E3	12	840	95	27842											
283	5/E3	1	122	30	3698											
284	8/E4	9	425	3	2056			220		1	2					
285	7/E2	1	16	1	177											
285	7/E3	8	284													
286	6/B1			12	2878	1	70									
288	7/E3	68	2911	615	143916	2	110			2				1	1	

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žindra (št.)	Žindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
2	460						6	155										
							2	120										
					4110		6	4					2	22				
1	266				3142		13	29					9	1295				
							2	104					1	1				
							11	58										
							1	6										
2	539						7	11					3	79				
							15	71										
2	440				94													
							14	127										
							5	40										
									1	64								
							15						2	1026				
							3	77					2	20				
							2	28					17	194				
							2	12					1	79				
2	435						1	13										
				46														
													4	182				
2	564						17	75										
				25														
							1	9										
							9	13										
					51		11	26					4	44				

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
288	8/A3			1	2122	8	246									
288B	7/E2	48	1159	209	31169											
288B	7/E3	363	16749	2984	1094634	2	340				1	4	212			
289	8/G4	2	21													
292	7/D3															
293	7/C2			19	1752											
294	7/C3			1	1496											
295B	7/E3	8	63	5	103											
301	9/E1	2	20	1	177					2						
301	12/E1	16	876	41	6076					156				1	338	
301	12/D1	2	67	9	1691					50						
301	12/D2	3	131	89	7940					14						
303	4/E7	29	1080	150	3562					1						
303	4/E8	2	37	2	480											
303	5/E5	3	20	24	224											
303	9/A1			16	1991											
303	9/A3			13	409					1						
303	9/B2	1	11	18	4975				1					1	3	
303	9/B3			7	235											
303	9/C1	1	75	27	6826					1						
303	9/D1	1	19	9	2040									2	35	
303	9/D2			8	1413											
303	9/E1	2	20	1	177					2						
303	9/E2			12	696											
303	9/E3	2	15	21	1287					1		1	1			
303	10/A1	3	57	32	757			1		2						
303	10/A2	7	47	76	3801					3				2	3	
303	10/A3	5	145	54	3778									1	3	
303	10/B1			19	585											
303	10/B2	20	363	130	11256					1		1	12			
303	10/B3	5	74	13	865											
303	10/C1	5	78	24	761					4						
303	10/C2	52	982	192	11064					4		1	13	2	43	
303	10/C3	4	28	263	12759			5		1						
303	10/D1	8	118	13	612					3						
303	10/D2	48	1155	130	10951					5		2	11			
303	10/D3	4	123	76	4615											
303	10/E1	40	802	65	4205			1		5				2	1	
303	10/E2	21	682	51	4145					2	1	6	63	1	4	
303	10/E3	16	290	108	7650			1		10				1	3	
303	11/A1	9	283	43	9275					1		1	15			
303	11/A2	17	494	107	3939					1		1	7			
303	11/A3	32	673	145	23295					8						
303	11/A4	16	274	174	12201					15						
303	11/A5	8	56	8	120					3						
303	11/B1	1	20	15	810											
303	11/B2	80	3124	129	28729					9	2	3	36			
303	11/B3	20	595	116	34353						2	2	42			
303	11/B4	11	851	11	1000											
303	11/B5	7	230	20	549					2						
303	11/C2			15	1151											
303	11/E1	1	33	26	1949			2								
303	11/E3	5	114	113	9307					1						
303	12/A1	3	47	6	453					19						
303	12/B2	4	92	7	1487					57						
303	12/C3	1	116	5	443					16						

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žindra (št.)	Žindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
							4	3										
							9	103					4	192				
2	567				3065		49	676					2	187				
							17	401										
							7	13										
					3098													
3	982																	
													1	35				
					9													
									3	41								
							16	50										
					70													
2	20																	
7	1621				76		2	10										
6	744												3	53				
							1	6					6	169				
2	456																	
2	281						2	17										
2	293				158													
7	1447				114		1	9					4	148				
							3	12										
							1	9	1	1			3	31				
3	201						4	21	1	24			1	51				
2	237				74		1	13										
													1	37				
					51								3	159				
8	3142						1	7					3	46				
1	292				604		1	20										
							1	17										
					68		2	39										
							1	15										
8	958																	
					47		19	3					1	402				
							4	67										

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
303	12/D2	20	412	48	5262					17						
303	12/D3	57	3066	67	6616					1						
303	12/E2	55	3223	13	2199			2		130						
303	12/E3	46	1776	71	5276					11		1	35			
303	12/E4	30	653	92	6007					3						
303	13/A1	17	404	57	6440					1						
303	13/A2	39	909	101	14491					20						
303	13/A3	22	547	107	12217					2						
303	20/D2	9	104	52	3655											
303	20/D3			2	31	10	62									
303	20/E2	2	117	6	191											
303	20/E3	2	23	6	228											
305	11/C2	1	75	3	295					4		1	25			
309	12/D3	1	12	17	4075					37						
311	11/E3	2	461	2	782											
311	12/C3	22	1073	73	13036					3				1	2	
311	12/C5	4	59	10	468					1				1	3	
311	12/D3	51	2790	30	2048					4		2	19			
311	12/D4	4	105								1					
311	12/E2	2	81	14	980											
311	12/E3	118	3049	182	20758					15				1	16	
311	12/E4			3	2059											
311	13/A3	31	428	62	5891											
311	13/A4	28	652	126	8267											
311A	12/D3	19	1631	15	5426											
311A	12/E3	33	897	88	14550											
311B	11/C4	19	456													
311B	12/C4	6	197	30	2402											
311B	12/D4	17	524	31	3801											
315C	17/A1			2	152											
316	12/C3	13	1744	40	5290					3						
316	12/C4	4	173	46	4695											
316	12/C5	3	184	9	1286					4		1	5			
316	12/D5	6	110	119	15272									1	2	
316	12/E5			11	978											
316	13/A5	13	356	17	580					2						
316	16/C1	4	124													
317	10/D1			21	6080					10	1					
317	12/A2			6	1775					51	4					
317	12/B2									140						
317	12/C2	4	594	6	700					278	2					
317	12/D2	2	97	14	3124			2		177	1					
317	12/E2	4	109	13	5070					33	1					
318	12/E4			13	851											
319	12/E2	1	15	33	4284							17	162			
319	13/A2	48	985	40	2756					2		1	9	2	2	
320	12/E2	87	3386	150	20857			1		16						
320	12/E3	8	173	29	5113											
321	10/D4	38	321	44	1346							1	8			
321	11/B2	1	319	14	1833			1		76	2					
321	11/C5	12	167	12	1015					4						
321	11/D1	6	448	92	7309					185		2	61			
321	11/D2	9	315	111	6024					170	1					

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
1	30												1	61				
8	2515				1392		2	9										
				24														
1	303				12266										1	10		
				270	6088													
				244	482													
							1	47										
							2	43					2	39				
						1303												
1	258				245		3	57							2	108 (kroglici)		
							2	22					1	5				
4	840																	
2	426																	
					2													
7	1272	10	132	252														
					1200								1	10				
					8						1	3						
1	255						1	12										
17	3671																	
1	225																	
1	212						3	8	3	65								
1	326						5	17	13	105								
					22		1	25										
1	165				68				1	32								
						60070												
1	330																	
1	365					176000												
2	565				2652	142000												
3	451			71		3200												
4	1276																	
1	166																	
3	903			191	138		9	91										
13	2484	1	157		1680													
3	947																	
4	933														1	nad 5000 (kamnit možnar)	1	59
					111													
		2	134															
					2630													

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
321	11/D3	34	552	158	12688			1	3	9						
321	11/E1	17	4985	81	16838					25	1					
321	11/E2	40	935	234	23977			5	1	339	2					
321	11/E3	1	32	78	7959					217	1					
321	11/E4	62	1344	321	23475			5	4	16				2	2	
321	11/E5	5	57	43	2575					2						
321	12/A1	16	430	28	6645					101						
321	12/A2	25	488	145	13786			1		183						
321	12/A3	15	527	35	3947					12						
321	12/A4			24	2440											
321	12/B2	80	2544	175	22027			2		800	6	1	1			
321	12/B3	24	1617	66	16193			3		1						
321	12/B4	33	666	42	6817											
321	12/B5	17	398	2	531					6	1					
321	12/C1	37	524	264	15749			1	1	312	3					
321	12/C2	34	780	83	9271				1	694	1					
321	12/C3	8	263	24	1865					222						
321	12/C4	10	616	86	6441					2						
321	12/D2	4	124	81	7116	1	66		1	274	3					
321	12/D3	28	623	36	5231					29						
321	12/D4	20	505	58	3336					12						
321	12/E1	8	333	46	9139			1		61	2					
321	12/E2	16	287	12	3723					60						
321	12/E3	30	637	172	8738			4	1	6						
321	12/E4	19	536	54	7909					14						
321	13/A5			10	3435											
321	13/B2	25	570													
321	13/C2	22	375	15	3500					2		4	68			
322	11/B2	61	7113	204	95806											
322	12/D1	24	1512	91	12261			1		6						
322A	11/B2	32	5580													
323	12/D1	7	45													
323	12/E1	9	380	82	9417					9						
324	11/E1			2	110					51						
324	12/C1	3	205	88	9600			1		259	2					
325	7/E5	6	2132	55	22272					5						
325	8/A5	5	1888													
325	13/A2	5	50	33	2029											
326	12/A1			2	35											
326	12/C1	27	5272	29	5060					84						
329	8/C5	1	3													
331	12/B5	16	308													
331	12/E2	3	47	17	4967					42						
336	12/B1	7	370	28	3923				1	128						
338	12/B1	7	176							53						
338	12/B2			34	2270					9						
338	12/C1			7	5020					54						
339	12/E2			3	1334											
341	12/A1	15	1129	33	7151			1		377	4					
341	12/B1	6	214	5	2650					2						
342	12/A3	37	549													
342	12/D3	281	11367	222	24163				5	41				1	3	
342	12/E3	186	6930	101	6499					5		3	80	1	1	
342	13/D3	68	1444													
343	11/D1	2	11	15	2743					2						
343	13/A1	23	890	20	14591											

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
				70	1519		3	50										
2	309	2	35	3919	8074		2	5										
1	338																	
3	560			121														
					102								1	162				
1	111				426	20125	7	24										
					408													
17	4798				1718	2792												
		19	876				18	74					3	7				
1	165																	
5	1295			414	1290		5	69					1	111				
4	1165				2246	3963	1	12										
6	1644				1284	1754												
2	531			52			1	31					2	74	2	234		
16	3057	1	32	184	1226	42	3	92										
2	632				61													
4	941				395								1	44				
				173	423													
													2	78				
4	787					106	1	22										
7	1540				642		5	131										
2	446						8	75										
2	548						1	24										
2	1202	1	14	88	1127													
2	45				4908													
					542		1	220										
21	24456																	
2	455					319												
					43		2	23										
							11	266										
2	220				112													
					402		16	174										
				1387	712													
						1335												
						4435	2	14										
1	294			35														
1	222					12453												
1	142				230										3	1078		
5	1707				81		11	37									1	28
					273		16	239										
				90														
				13														

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
346	11/D3			8	1120											
346	12/E1	12	498	10	4832					6						
346	13/A1	35	1371	45	12475											
349	7/C3	3	94	12	3414											
349	7/E5								110	12						
349	7/B1	3	364													
349	11/D1	157	28928	37797	542396					27						
349	11/D2	77	35420	562	19229					2						
349	11/D3	3	63	47	9324											
349	11/E1	6	2064	1390	204771				2	7						
349B	11/D1									1						
350	10/E3	17	494	47	1457					16		1	8			
350	10/E4	17	460													
350	11/A2	18	738	36	6223					12	1			2	4	
350	11/A3	8	369	3	87					5						
350	11/B2	1	76	1	22					1						
350	11/B3	135	4707	36	4125					6				1	10	
350	11/C1			16	3898					45	1					
350	11/C2	7	369	62	9062					193	1					
350	11/D1	7	352	120	8164					131						
351	12/A1	4	81	4	863					44						
352	12/A1			2	691						1					
354	12/A3	42	822	182	11987											
354	12/B3	48	1478	60	7994				1	2		3	100	1	1	
354	12/B4	7	127	13	487					1						
354	12/C3	4	64	7	674					5						
358	11/C1	5	268	8	2864					28	1					
358	11/D1			1	455					13						
359	12/D2			22	3200					14						
359	12/D3	20	727	15	1699					4						
359	12/E3	11	502	6	1256					14						
361	11/E3	8	98	29	1032											
361	12/A3	3	40	32	9361											
361	12/B3	2	73	37	4319											
361A	11/D3	4	46	68	5607				1	1						
361A	11/E2			26	1616											
361A	11/E3	23	167	119	9114									1	3	
361A	12/E3	4	301	37	3218									1	1	
364	11/C1	8	103	2	208											
368	12/E2	21	816	14	5947				5	3						
369	12/A2			3	250											
370	11/D4			45	2294											
370	11/E4	14	407	49	7644					3						
370	11/E5	18	1330	26	4776				2	1						
370	12	7	117	36	4220					3						
370	12/A4	33	735	100	17501					2						
370	12/A5	31	1149	54	6005											
370	12/B4	24	946	106	15318											
370	12/B5	34	896	105	9051					2		1	11	1	5	
370	12/C3	28	278	41	1780											
370	12/C4	33	554	227	17141				1	1	7					
370	12/C5	86	2250	382	35321				1	1	4		2	29		
371	12/B2			13	1102	1	137			53						
372	12/B2			25	1110					12						
373	12/B2	2	158	69	12234					179	3					

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
9	3548					4034												
1	272						63	424	3	8			10	112				
													1	8				
5	2565	8	186	7020	727													
		4	98	3534	936								4	90	1	976		
4	1167			1026		3732											1	20
					473													
							1	11	1	1			7	227	1	89		
																marmor		
16	4679																	
							2	19					1	15				
4	1090				94													
1	286				7660										1	932		
																marmor		
5	1466				6868													
5	1342																	
3	410																	
1	380				378		18	408					2	4				
							1	26										
							3	27										
5	1559																	
1	380																	
					242		26	162										
					596		65	470										
1	139																	
													3	90				
2	665						1	1										
2	364																	
							1	1										
							3	7										
1	326						3	5					1	33				
		1	485															
4	966				150													
							2	27										
					990													
							2	92										
				200	25		5	282										
							4	97										
7	2012																	

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
376	12/A5	15	369	14	4471					1		2	14			
377	12/A2	17	205	5	622											
377	12/A3	18	217	55	3569											
378	11/E2	1	7	54	3570											
378	12/A2									19						
379	12/B3	8	435	17	1915					8						
379	12/C3	94	3285	111	12038			1						1	3	
379	12/C4	29	601													
379	12/D3	14	531	38	6783					2						
379	12/E2	1	2													
380	12/B2	1	8	7	2275					15						
381	12/B2	1	19													
381	12/E2	36	1102	43	7285					15				1	3	
382	11/D2			123	31147					1						
382	11/E2			84	22188					157						
382	12/A2	1	10	37	9164					1						
382	12/B2			1	99											
382A	11/D2	2	168	48	7133					225	9					
382A	11/E2			11	3043					74						
386	12/A4	26	651	76	11823					1						
386	12/B5	32	1323	109	13452			1		1						
386	12/E5	17	365	51	8330					2						
389	12/E2	117	6005	70	8318					20						
390	12/D2	34	1938	236	32942					2				1	5	9
390	12/D3	1	9													
390	12/E2	26	1606	172	24150					1				1	2	10
391	12/E2	28	1090	41	10290											
393	12/C3			11	417					4						
394	12/C2	2	40	2	30					2						
395	12/A3	42	1730	88	8511					1						
395	12/B3	4	145	11	2377					2						
397	12/C3	8	431	45	6370					5						
397	12/D2	9	413	39	1181											
397	12/E2	17	538	31	5520					9						
401	12/E4	3	16	49	8600				1							
405	12/C2			13	1690					28						
405	12/C3	1	1	22	2249					39						
405	12/D2	18	2181	4	4094				1	86						
405	12/D3	6	313	6	453					16						
406	11/E3	1	3	28	3599											
406	12/A3	15	82	112	4178											
406	12/B3	11	131													
407	10/A1	2	83													
407	10/B1	3	46	32	4792									1	1	
407	10/B2			8	875											
407	10/C1	2	28	45	3828											
407	10/D1	1	16	22	1533					3						
407	10/D2			4	359											
407	10/E1	3	46	49	4757					3						
407	10/E2	7	386	14	1583											
407	11/A1	25	712	155	16615				2			1	1			
407	11/B1	4	218	49	4045											
407	11/B2	9	417	113	15456			1		1						2
407	11/B3	3	73													
407	11/B4	11	655													
407	11/D1	3	244	33	2080					3				1	6	

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
1	325						20	129										
							2	9					30	1270				
							4	15					13	91218			3	323
					1654		1	10										
							6	52	1	6			6	33			1	326
1	169						21	164	2	4								
1	279				294													
				465														
4	1118					4205												
							3	20										
1	329																	
		3	11		1441													
		1	107	280	1765	5656	1	30										
					796		6	41										
1	291				5987	9785												
					3002													
2	533						1	33										
2	616												1	193				
7	25289	2	132	631	2265													
8	29225	12	3112	1451	755				1	29								
1	255																	
							4	61										
				67			2	20										
					85		7	41									1	3
1	183				120										1	221		
5	1600				178													
5	1598						1	184					1	469				
2	670																	
15	4140					4630												
16	4503					1239	45	566										
8	2466				5283		12	149										
							1	14										
6	2043						3	365										
							1	3										
							2	17										
3	735																	
2	639				1367													
0	4823				1420		2	7										
							6	3					5	120				

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
408	7/A5	3	135	39	2949									5	5	
408	10/A1	11	420	36	4419											
408	10/B2	8	150	59	7769			1		2						
408	10/D1			90	1437											
408	10/D2	8	125													
408	10/E1	6	242	288	48800							1	14			
408	11/A2	6	239	39	5030									1	1	
408	11/B1	118	5124	585	70901			1	3	8		2	21	1	3	10
408	11/B2	134	4952	1311	272300			1	1	8		2	31			5
408	11/B4	9	263													
408	11/C1	7	452	18	2710											
408	11/C2	167	6025	343	45931			5		200				1	9	3
408	11/C3	53	1960	145	24289					5	1	4	41	1	1	
408	11/D2	2	207	84	7302					277	2					
408	11/F3			248	74195											
408	12/D2	3	308	18	2703					97	1					
408A	11/B2	90	10211	217	81184							1	6			
408A	11/C3	60	1158	265	61166					13		1	34	2	7	
408A	11/C4	54	2505	424	43539					3		2	72			
408A	11/D4	47	1163	135	8715					2		1	9			
408A	11/E4	13	346	46	3480											
408A	12/D4	27	367													
408A	12/E4	13	302													
409	11/A1	16	338	36	3814				3	8		1	13	1	6	
409	11/B2	17	223													
409	11/B3	5	99	13	2488											
409	11/C2	100	3569	129	53931					1				2	1	
409	11/C3	57	1972	60	24314											
409	12/C3	20	335													
409A	10/C2	10	285	34	14981											
409A	11/C2	204	7926	467	127223					1	1	2	40	1	2	
409A	11/C3	9	390	139	61729											
409B	11/E1			27	4554											
410	13/B1	20	882	66	22043					5						
410	13/B2	42	958	7	513					5				1	2	
410	13/C1	79	4099	7	387					4		1	11	1	68	
410A	13/C1	9	248	6	448					1				1	1	
410A	13/C2	7	220													
413	12/A3	3	65	15	1508											
418	11/C4	28	694	57	10975					1						
418	11/C5	2	298	34	8203											
418	12/C4	32	3150	17	3369											
418	12/C5	23	878	8	2322											
418	12/D4	30	1042	25	3731											
418	12/D5	5	365	101	9830											
418	12/E4	20	1727	11	763											
418	12/E9	12	283	84	10022					1						
418A	12/D4	48	3061	272	37985					1						
418A	12/E5	23	2092	3	83											
419	10/D3	1	16	135	7914											
421	12/C5	2	82	10	2553											
421	16/C1	4	111	55	13769							1	9			
421	16/D1	2	20													
422B	10/A2			218	66018							1	12			
422B	10/B2			25	14200											

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
					383													
													3	191				
							1	14					1	7				
							3	565										
8	2247				763		1	16					1	49				
01	28719				10160													
57	16265			14	19406	563												
1	142																	
0	8625	7	2861		28367	9944												
1	177				671													
2	547					16594	1	23										
					2494		1	11					7	608			1	114
							16	517					1	6				
					792													
9	5764			55			31	444							1	88		
							9	26					1	33				
8	2011		197										1	104				
							25	534										
							10	348										
							3	36					4	11				
							5	68										
3	1011			4														
							2	24										
							9	147										
							4	57										
							36	982										
					53		16	583										
					615		12	330										
1	327						82	2007	2	32								
							8	163										
							2	66					4	126				
							1	12										
1	349																	
1	301																	
8	3132																	
1	350			358	755													

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
422B	11/C3			476	138159											
422A	10/A2	17	377	327	59315											
422A	10/B2	35	766	175	41289											
422A	10/C2	27	136	9	3103											
422A	10/D2	1	12	11	3680											
422A	10/E2	91	3105	139	19370							2	30			
422A	11/A2	133	4647	231	28488											
422A	11/B2	4	123	45	4330											
422A	11/C2	30	119													
422A	11/E1	83	9968													
422A	11/E2	38	1658	14	2085											
423	10/B1	3	35	25	5100							1	2	1	4	
423	10/C1	36	1939	79	16155					1						
423	10/D1	19	821													
424	12/A1	12	62													
424	13/A1	50	1525									1	13	1	1	
426	12/D2	3	53	18	2716											
426	12/E2	8	219	16	2998											
427A	10/A2	17	998	4	260											
432	11/C3	7	643	4	725											
437	12/B2	1	10													
437	12/B3	4	79	23	5080											
437	12/C3	8	106	20	4134											
435	11/C3	19	328	3	270											
435	11/D3	4	34	32	3308											
435A	11/D3															
436	11/D3	4	103	2	128			1								
438	10/A2	1	14	10	248											
438	10/B2	3	78	36	7365											
438	10/D2	3	118	14	3560					1						
438	10/E2			24	6316											
438	11/A1	22	950	44	8592					2	3	1	18			
439	11/A1			3	2960											
439	11/B2	69	2249	221	47495					2		1	15	1	4	
439	11/B3	6	690	31	9565											
440	11/D3			2	9659											
440	11/E3			21	957											
440	12/A3	4	245	43	13641											
442	11/D1	10	716	1587	246030							4	86			
442	11/E1	114	13005	224	4182							1	21			
442	11/E2			285	39697											
443	11/C3	17	642	195	59700						1					
443	11/D3	1	13	110	21284											
443A	11/C3	16	627	155	50875							1	7			
444	11/B1			204	62845											
444	11/B2	23	854	5	1092					2						
445	10/C1	19	341	116	9980					1		1	3	1	1	
446	11/D3	2	92	4	3359											
446	12/D3	4	571	8	1714											
447	12/E3	89	1010	31	4829											
452	11/C3			22	8603											
469A	11/E1			53	6915											
503	27/B3	1	9	6	218											
504	27/B4	1	5													
507	26/E2	22	1491	76	17642											
507	26/E3			24	1365									1	1	

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žindra (št.)	Žindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
							3	81					32	646	2	264		
2	482												3	167				
							125	1151										
2	763						3	127										
							8	215	3	1								
							1	3										
							4	76										
10	1863								2	32								
1	297																	
12	2447						5	2					1	25				
				989														
		7	927			851												
		1	25				13	266										
				3584			3	326										
1	257				118		1	1	1	34			5	406				
1	285				93												1	98
							1	16										
1	298			74														
4	1003												2	18				
3	649			98	51													
							1	41										
							103	2333										
4	1060	1	24	50			12	239										
				163	340													
				423														
					712													
4	1264	1	56				2	1										
1	393																	
1	251																	
1	276						2	20										
							1	6										
							3	66										
							1	260										
							5	122										

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka - tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/tlakove (št.)
507	27/A2	35	1448	125	11134				4	1						
507	27/A3	16	713	130	20286											
507	27/D3	14	550													
508	1/A1	1	8													
508	27/A5									1						
512	27/C5	3	23	9	790					1						
515	27/A3	8	43													
516	27/B3	4	59	4	297											
516	27/B4	6	452	10	1075											
516	27/C4	1	4	1	12											
517	27/C3	8	529	3	955											
518	27/C5	2	5	5	58											
522	27/A3	1	24	12	588											
535	27/B3			4	3923											
536	27/B3	20	384	126	25871			1								
543	27/B4	22	483	1	31											
543	27/C3	206	6938	180	39602											
543	27/C4	428	23416	377	45824	3	158					2	20	13	43	
546	25/E5	3	29	6	53											
546	26/A4			9	1696				1							
546	26/B4	3	46	14	547				2							
547	SS1	9	196	24	1298				1			1	10			
549	27/A2	5	179	29	4337											
549	27/B2	4	78	7	441											
550	0/A1	7	102	34	2669											
550	25/D4	2	63			22	2315									
551	27/A2			5	300											
552	0/B2	2	21	34	5452			1		1						
552	0/B3	32	437	134	30119					1						
552	0/C1	47	483	153	3419	1	3							6	8	
552	0/C2	35	478	241	14352				1					8	2	
552	0/C3	563	8237	886	144525			1	3	1		3	55	4	25	
552	0/D3	4	60	36	1598									6	17	
553	SS1	6	464	25	5441							1	67			
555	SS1			21	2186							5	208			
556	25/D4	8	127	6	725	2	190									
557	25/E4	3	106													
561	0/D2	65	1431	491	133697			4	1			2	40	2	1	
561	0/E1	4	146	211	64272					1						
561	0/E2	195	7259	827	154333			7				1	16			
564	27/A2			4	8123							2	265			
571	SS2													1	7	
577	27/C4	23	547	12	1303									5	4	
580	27/C4	27	2005	32	5713											
581	27/C4	57	486	11	327	5	350									
587	SS2			1	95											
591	27/B3	13	818	130	17738					1		1	220	3	4	
601	4/C3	31	1486	245	44497											
601	11	13	130	66	2764				1	23						
602	4/A2	344	15055	49	1083											
602	4/B3	24	729	195	14289							1	7			
602	4/B4	4	106	46	3439			1						1	6	
602	4/C4	8	496	277	33050							3	19			
602	4/C5	9	463	230	44646											
606	21/B1			16	2184											
606	21/D2			6	470											

Št.	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
					201													
				287														
							2	49										
							11	70										
							2	14										
		1	8															
		43	1667															
		2	58				2	28										
4	1294	4	110	51	39		1	5										
1	282												1	13				
									1	44								
							3	35										
							9	264	6	68			1	24				
							28	2536	22	399								
							6	103										
							2	47										
1	144			73			1	47										
					177													
1	301																	
		28	724							1	4							
		1	40		241		10	218										
				84														
		2	60	152			8	26	1	25								
							65	1049	1	11			3	375	2 marmor	267	1	22
							2	12										
		8	1088															
									1	3								
		38	754	39			13	14	2	48								
					287													
					86													
		2	334															
									5	300								
		3	150				1	66	1	29								
							5	22	8	39								
					266		4						18	1105				
							2	4										

SE	Kv.	Keramika (št.)	Keramika (g)	Opeka - strešniki (št.)	Opeka - strešniki (g)	Opeka -tubul (št.)	Opeka - tubul (g)	Opečnate tessere (št.)	Male kamnite tessere (št.)	Večje kamnite tessere (št.)	Srednje kamnite tessere (št.)	Kovina (št.)	Kovina (g)	Steklo (št.)	Steklo (g)	Malta/ tlakove (št.)
606	27/B1			1	362											
608	2/E1	29	676	73	7680											
608	4/A1	6	662	62	14167											
608	4/A2	6	164	29	7792											
608	4/B2	34	1757	53	10857											
610	4/A2	58	2984	176	28054											
610	4/A3			88	14874											
610	4/B2	73	7351	115	16500											
612	4/B2	6	514	75	10591											
612	4/B3	21	1067	76	16737											

ec	Malta/ tlakovec (g)	Omet (št.)	Omet (g)	Apnena malta (g)	Higro- skopna malta (g)	Estrih (g)	Živalske kosti (št.)	Živalske kosti (g)	Školjke (št.)	Školjke (g)	Oglje (št.)	Oglje (g)	Žlindra (št.)	Žlindra (g)	Kamen (št.)	Kamen (g)	Lep (št.)	Lep (g)
1	257												26	523				
									1	24								
1	260												1	92				
4	810																	
1	134												4	191				